MDK

Andrejka József

Zrinyi Miklós a szigetvári hős, mészkő

-

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

H.D.K.

Andiejka József
szobrász

675) Zrinyi Miklós a szigetvári hős
(Országház)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

48 l.

mdk

Andrejka József

Slobor portréja Tamási Mihályról
Ábra a 2 sz 6. lapján

Az ipari művészek 1919-es kiállításáról.
Népművelés 1959. 2. sz. 6. l.

Andrejka József

Szerepelt az ujpesti művészek
kiállításán a főgimnáziumban
(1919 május)

Bokor László: A ujpesti diszektórium
tiszára

Nagyabadság 1969 III. 21

Andrejka József, [festő]

MDK

1919. májusában Újpesten, a fögimnáziumban, kiállításon szerepelt.

Bokor László: Az újpesti direktórium titkára 14.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1969. márc. 21.

M. P. K.

ANDREJKA József szobrász

1859 – 1948.

Férfi mellszobor

A M. N. Galéria ásvagjegyzéke I/a r.

Bu. 1959. 3. l.

Andrejka József
Ki a legény?, gipsz

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 30 1.

Pásztó /Bojár/ 1

Története: Azelőtt Heve
alakokban örökitik meg:
egyéb Pásztó nevü helys
Pásztónak is hivták. 16
a szakállas fő. A helys
idejében királyi birtok
egy része, sőt egyidőbe
idejében még királyi bi
kedik, III. Béla 1190-b
Kegyura kezdetben maga
rály e jogot 1265-ben R
királyné lovászmesteré
jogot IV. László is meg
tói konvent hiteles hel
már vásártartási joga v
rinc kérésére 1407-ben
illető jogokkal és kivá
ban erősségként szerepe

MDK.

Andrejka József ~~[illegible]~~ szabrán.

„A kis hűr" c mellszabra KT-tárlatán

1886:

MDK-A-I-1/1825

Andrejka József

MDK

Siremlék-tervezet, gipsz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Andrejka József MDK

Tóth Kálmán, gipsz mellszobra

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Andrejka József szobrász

Lehel

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok 1934.

Andrejka József MDK

Vagyok olyan legény mint te, terrakotta

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Andrejka József

MDK

Rózsanyilás, bronz

Mücsarnok 1943 Tavaszi kiállitás

MDK

Andrejka József

Őszi számtás, of.

Csendélet, "

N.Szal. őszi tárlat 192o. szept. 4.l.

MDK

Andrejka József

Eredeti bronzplakett

N.Szal. ~~1927~~ kiáll. 1927. jun. 6, 1.

Andréjka József

MDK

Hadiárvák, ~~xixxx~~ bronz

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

V.ö. Andrejka

Andriska József
rézkarcművész
89 éves
(végelgyengülés)
† 1948. IX. 27
Ujpesti Öregtemető

Nem tudom, hogy
ez Andrejka J.-e.
Szül. 1859 V. 2.
Ujpesten volt a
műterme.

Halottiakonyv
12

Andrejka József MDK

Férfiképmás, terrakotta

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Andrejka József

Képmás, mellszobor

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 25.l.

MDK

Andrejka József

id. Ábrányi Kornél képmása, mellszobor

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 25.l.

Andrejka József

Id. Ábrányi Kornél képmása, mellszobor

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Andrejka József

Gyermekek, gipsz dombormü

Anrejka József

MDK

Viszontlátás, gipsz

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Andrejka József MDK

Viszontlátás, gipsz

Mücs rnok 1939. téli tárlat

Andrejka József MDK

Anya

Mücsarnok 193o tavaszi kiállítás

Андрејка Тёзег МКН

Anya

Mióceanok 1950 tavasza Kiállítás

MDK

Andrejka József

Szenesember, gipsz.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

13.1.

MDR

Andrews Tassel

Remember, Pipes.

Tell History. 1775. Nov.-dec. Misc.

13.1.

Andrejka József

„ Tomássy József, gipsz. "

Magyar pinészportrék 2. Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. század. Budapest, 1966. Katalógus, 52 l.

Andrejka József
Gyermekek, gipsz
Hadnagy uram, "

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 3 1.

MDK

Andrejka József

Haragszom rád, of.

Magy.Művészetért kiáll. r.Mücs. 194o.febr.

22 l.

Andrejka József

II. Rákóczi Ferenc, bronz

Őszi tárlat. Nemzeti Szalon, 1940. október, 5 l.

Hain 6471. — Proctor 66. — Pellechet 4491. — Gesamtkatalog der Wiegendrucke V99. 9101. — Pribélyi Ferenc: Incunabula Typographiae, ceu totidem Keimélia et agalmata in Ven. Capituli E. M.

ÁTLAGOS MŰH

24. (Inc. I. 20.) BIBEL.

Német. Folio. 1466 körül.

Papír. 390×290 mm. 420 levél. (Eredeti lapszámozás CCCCXIIII+13 számozatlan levél.) Vízjegye D, hasonló Briquet: 8125. Hiányos. Két hasában 60 sorba írva. Kézzel festett vörös fejcímek, lapszámozás, fejezetcímek, vörös, kék és arany kezdőbetűk. *1 lapszéldiszítés, 1 figurális díszítésű iniciálé, 67 iniciálé. Kötés:* egykorú XV. századi sötétbarna bőr, fatáblákon (408×296 mm), medaillonokba illesztett virág és ugró szarvas motivumokkal. Sarok és köldök rézveretek. A felső tábla előzéklapján két-két festett címerpajzs: 1. fehér mezőben vízszintes kék pólya, középen sárga virággal. 2. felső mezeje sárga, az alsó fekete színű; 3. vörös mezőben ágaskodó oroszlán; 4. sárga mezőben fekete, nagyszárnyú madár (griff?). A 3. és 4. címerpajzsot fölül barna szíjpánt kapcsolja össze, amely alatt I. T. betűk olvashatók.

MDK

Andrejka József

Ősmagyar ijász, repr.

Művészet 1940. 76.l.

MDK

Andrejka József

Ősmagyar harcos, bronz

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 5.1.

MDK

Andrejka József, szobrászm.

9. Ősmagyar harcos. Bronz.

KMTárs. 1941.dec.-1942 jan. téli kiáll. Kat. 5.l.

Andrejka József

„Kufogladó lándzsás" c.
kompozíciója szerepel a
műcsarnok téli tárlatán
(emlitve)

Magyarság 1937 I. 31

Andréjka József MDK

Honfoglaló lándzsás, bronz

Mücsarnok 1937 téli kiállitás

Andrejka Jászai

Honfoglaló Jászaság, brons

ANDRÉJKA JÓZSEF

Honfoglaló lándzsás. Bronz.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Andrejka József, szobrász

I. Zrinyi Miklós

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp. 1937, 129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Andrejka József

Szent István, gipsz

KMTárs. Szt. István kiáll. 1938.

MDK

Andrejka József, szobrász

Golfozó nö.

MTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. kiáll. Ip.Mücsarnok. Kat. 19.l.

Andrejka József MDK

Golfozó nő

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Andréjka József

MDK

Lenni vagy nem lenni, bronz

Műcsarnok 1939
Derü a művészetben kiáll.

Andréjka József "Lenni vagy nem lenni" MDK

Műcsarnok 1939 Dorú a művészetben

32 dvl.

Andréjka József MDK

"Lenni vagy nem lenni", bronz

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

XDM

Andrejka József

MDK

Haragszom rád, bronz

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Андрей Лозов

Напоследок чай, кроме

Andrejka József MDK

Haragszom rád, bronz

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

MDK

Andrejka József

Rákóczi, bronz

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 14. 1.

MDK

Andrejka József

Ősmagyar ijász. Br.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 16.1.
Műcs.

MEN

Andrejka Jászai

Összegyűjtött Iratai. Pr.

Tavaszi Terlat. 1940. ápr.-máj. 16.1.
Mics.

Andrejka József

Ősmagyar ijász, bronz

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

M.D.K.

Andrejka József

271. Vegyes kvartett. Bronz.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója. Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 20. l.

Andrejka József MDK

Vegyes kvartett, bronz

Miccarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Andréjka József szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki.

szobrot, amely a kiállitott tárgyak közül kiválik.

Esti Kurir 1931.VI.24

MDK

Andréjka József

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Andrejka József, szobrászm.

" Lenni, vagy nem lenni." Bronz.

Műcs.-OMKT 1931-32 téli kiáll. dec.2o.-jan.17. Kat. 12.

Andrejka József MDK

"Lenni vagy nem lenni", bronz

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Andrejka József, szobrászm.

kisplasztikái kvalitásosak.

A Műcs. téli tárlata. -
Képzőművészet. 1932. VI.évf. 46.sz. 18.l.

MDK

Andreika József, szobrászm.

a szobrászok terme kiváló elhelyezésével gazdagabb.

/Gy./: A szobrászok terme.

A Műcsarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet. 1932. 48.sz. 63.l.

Andrejka József

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

MDK

Andrejka József

Vegyes kvartett, bronz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

7 l.

MDK

Andrejka József, szobrász.

Vegyes kvartett. Bronz.

Bp.Mücs.-OmKT.
Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.és Közokt.Min./
1933.ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 7.l.

Andrejka József MDK

Vegyes kvartett, bronz

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Andrejka József

szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Andrejka József MDK

Váratlan találkozás, gipsz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Andrejka József, szobrász

134. Váratlan találkozás. Gipsz.

Bp.Mücs.-MKT. Nemz. Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-
Kát. 9.'1. jun.17.

Andrejka József

Képzőművészet 1934. III. 1.

Andrejka József

Alkotása a szobrászati részben szerepel, az állami iparoktatási intézetek tanárainak kiállitásán.

M.934.VI.3.

Andrejka József

Ezüstéremmel tüntették ki. Nemzeti Tárlat Újpesten.

M.H.934.VI.15.

Andréjka József szobrász

Pro patria

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Andréjka József

MDK

Anyai öröm, bronz

Műcsarnok 1936 A nő a művészetben c. kiáll.

Andréjka József

MDK

Pro patria, gipsz

Miccarnok 1936 A nő a művészetben c. kiáll.

Andréjka József MDK

Anyai öröm, bronz

Műcsarnok 1936.okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Andréjka József szobrász

Anyai öröm

"A nő a müvészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

MDK

Andrejka

Művészet 1936. 3-4. sz. 6e.l.

MDK

Andrejka József szobrasz

Fráter György erdélyiállamférfi c.szobormüve az Országház keleti homlokzatan.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országház.Bpest.1937. /képekkel./ 130.l.

MDK

Andrejka József szobrász

I.Zrinyi Miklós c. szobormüve a fórizalit északi oldalán.

Zámborszky Ilona: A Magyar Orszaghaz.Bpest.1937. /képekkel./ 130.l.

MDK

Andrejka József szobrasz

I.Mária, Kis Károly c. szobormüvei a képviselőh
házi árkádok felett.

Zámborszky Ilona: A Magyar Országhaz.Bpest.
1937./Képekkel./ 130.l.

MDK

Andrejka József szobrász

I.Mária, Kis Károly

Zámborszky Ilona: A magyar Országház.Bp.1937,
129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

Andrejka József szobrász

Téki Tárlat - a Mücsarnokban " Pityókos paraszt" ja c.kisplasztikája jó tipus.

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

Andréjka József szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban szoborral szerepel
/Anya és A győztes /

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Andrejka József

Mucsarnok

1936. okt. – nov. Nő a mű-
veszetben. 139, 160.

1937. jan. – márc. téli kiáll.
168.

1938. febr. – márc. téli kiáll.
~~[illegible]~~ 354.

1938. Szent István
kiáll. 174.

1939. jan. – márc. téli tárl.
279.

1939. derű a művészetben
289, 351.

1939. dec – 1940. jan.
Florthy pub. kiáll.
271.

1941. dec – 1942. jan. téli
kiáll 9. 446.

1942. ápr – máj. tav. tárl.
108

1942. dec – 1943. jan. téli
kiáll 23.

Dugonics András:

Mellig látható szembe néz. F
A Regyes ~~[illegible]~~ endiek öltö
ja. Felirata a kép alatt:

„DUGONICS AN

alól balra: „Kiadja Kotsár
s jobbra: „Beisben. Nyomatott

Könyomat, az al

8559.

MDK

Andréjka József

Képzőművészet 1931. 142.l.

MDK

MDK

Andréjka József

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

Andrejka fórsej

Brouzplakettje szekjel a Nemzeti
Szalon mogą tarasu Tarlatán

Magarság 1927 VI. 16.

MDK

Andrejka József

A Hősi emlék I. pályaterv kiállitásán résztvevő müvészek. Képzőmüvészet 1927. 2. sz. 3.l.

MDK

Andrejka József szobrász

M.táj- és életképkiáll. 19-20. sz.

Mücz. 1927. jan.

Andrejka József.

A Műcsarnok téli tárlatán szerepel szobor-műve.

Magyarság, 1928. dec. 16.

MDK

Andréka József

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-síremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

MD K

Andrejka József, szobrász

Oroszlán. Bronz.

KMT.-Tavaszi kiállitás.1928. -Kat.12.1.

— **Ady siremlékére 81 pályamü érkezett be.** Ismeretes, hogy *Ady* Endre siremlékének elkészitésére hirdetett müvészi pályázat kedden, 7-én járt le. Összesen 81 pályamü érkezett. A pályázó müvészek névsora a következő: *Andréka* József, *Baranyay* Károly, *Beck* Ö. Fülöp, *Bethlen* Gyula, *Bokross Birmann* Dezső, *Berczy* Emil, *Bödy* Kálmán, *Csikász* László, *Csikár* Géza, *Csorba* Géza, *Pál* Hugó, *Damkó* József, *Darabos* János, *Deutsch* István, *Farkas* András, *Fülöp* Elemér, *Füredy* Richárd, *Galbács* János, *Grandtner* Jenő, *Halmágyi* István, *Hampel* Károly, *Hock* László, *Jálics* Ernő, *Janaky* István, *Karácsonyi* Géza, *Kallós* Ede, *Kaszab* Károly, *Harmath* Ödön, *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond, *Krivácsi* Miklós, *Krisztián* Tibor és Sándor, *Kóbor* Elek, *Koncz* Antal és *Bodnár* László, *Koren* Pál, *Kalotay* Ottó, *László* F. Gyula, *Lantos Tenczer* György, *Leszner* Manó és *Páczay* Pál, *Loósy* József, *Lux* Elek, *Margó* Ede, *Markup* Béla, *Martinelli* Jenő, *Mátray* Lajos, *Medgyessy* Ferenc, *Mindszenthy* Lajos, *Mostoller* Nándor, *Nemes* György, *Nóti* András, *Ohmann* Béla és *Weichinger* Károly, *Olcsvay* Géza és *Rápolthy* Lajos, *Orbán* Antal, *Országh* Béla, *Patzó* Pál, *Petry* Lajos, *Ráb* Ferenc, *Rajthy* József, *Róna* József, *Ruff* András, *Seregély* Dezső, *Sidló* Ferenc, *Sóváry* János, *Szamossy Sós* Vilmos, *Tarka* Elemér, *Szántó* Gergely, *Szege* Sándor, *Székely* Károly, *Székessy* Zoltán, *Szentgyörgyi* István, *Szódy* Szilárd, *Stankó* Gyula, *Tóth* Gyula, *Ungváry Kubicka* Lajos, *Vargha* Oszkár, *Vass* Béla, *Vass* Viktor, *Vastagh* Éva, *Vörös* János, *Wesselényi* Eszter és *Weszely* Vilmos.

Andréka József.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

MDK

Andrejka József, szobrászm.
/Egyesület/

művével ő is szerepelt e kiállításon. /ill. művével/.

Műcsarnok. 1928. tav.kiáll. Kat. 36.

Andreyka József

Képzőművészeti Társulat éves kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

BH. 929. XII. 22.

Andrejka

szobrász

Képzőművészeti Egyesület tárlata - Szegeden a Kultur palotában - szoborral szerepel.

Szegedi Uj Nemzedék
1928.V.26.

MDK

Andreika József

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

MDK

Andrejka József

A Hősök Emlékét Megörökítő Orsz.Szöv. közgyülése. Képzőművészet 1929. 17.szá 53.l.

SDK

Andrejka József szobr.sz

A Hősök Emlékét... Képzőművészet, 3.évf. 17.sz.

53. l.

MDK

Andreika József, szobrászm.

müve a szoborterem müvei között az átlag fölé meleked ik.

/gy./: A Mücsarnok téli tárlata. -Szobormüvek. Képzömüvészet.1929. 16.sz. 25-28.l.

Andrejka József MDK

Ősmagyar harcos, szobor

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

MDK

Andrejka József sz. Ujpest, Tavasz-u.18

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 26 l.

MDK

Andrejka József

Fehér lpoly. 166.old.
Terefere. 167.old.

A képek jegyzéke.

Képzőművészet, 1930.szept. 32.sz. IV.évf.

MDK

Andrejka József

Fiam. 163.old.
Csirkét vegyenek. 163.old.
Néhai Weisz Manfrédné. 164.old.
Kútszobor. 165.old.

A Képek jegyzéke.

Képzőművészet, 1930.szept. 32.sz. IV.évf.

MDK

Andrejka József,

2. Balaton hullláma, kuttervezet.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

Andrejka József

szerepelt a diósgyőri Tarzan találatán.

EK 1930. III. 15.

MDK

Andrejka József szobrászm.

Chr. : Müteremlátogatás Andrejka Józsefnél.

Reprodukciók: Fiam. 163.l.
Csirkét vegyenek! 163.l.
Néhai weisz Manfréné. 164.l.
Fehér Ipoly. Dombormü. 166.l.
Kutszobor. /Széchenyi-fürdö/ 165.l.
Terefere. Szob.csop. 167.l.

Képzömüvészet. 1930. 32.sz. 163-168. l.

MDK

Andrejka József

Ősmagyar, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 49.l.

Andrejka József MDK

Talicskás, gipsz

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Amalie Kiss

M. 932. XII. 18.

MDK

Andrejka József

szobrász

Képzőművészet 1931. 37. sz. 42.l. kép

MDK

Andrejka József

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

Andréjka József

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Andrejka Josef

szobrász

Li.

Szudry-Szentiványi

36. l.

Andrejka Jóvsej szobrász

Szerepel a Műcsarnok
téli tárlatán

Az Est 1926 II. 28

Andrejka József szobrász

Magyarság képes mell. 1926. ápr. 25. 11 l.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 26. számához. 1869. jun. 27. 357 l. Irodalom és művészet. /Művészek segélyezése./

Andrejka József festőművész.

8 órai Ujság.
1927. II. 19., 6. old.
(:Hirch.:)

Andrejka József

MDK

Pányvavető, bronz

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

MDK

Andrejka József

Pányvavető, br.

M.táj- és életkékiáll. 19-2o. sz. Műcs.
1927. jan.

MDK

Andrejka József

Pányvavető, br.

KMTárs. 1927. táj-és életk. kiáll. kat.

MDK

Andrejka József

A zene, gipsz

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

MDK

Andrejka József

A zene. Gipsz.

Múcsarnok, 1925/26. okt.kiáll. 14.lap

Andrejka József MDK

A zene, gipsz

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Andrejka József

Veszélyes szirt. Gipsz.

Műcsarnok, 1925/26.okt.kiáll. 16.l.

Andrejka József

Veszélyes sajtó. Cikkek.

Budapest, 1925/26. okt. Kiadó. 16 l.

Andrejka József

MDK

Veszélyes szirt, gipsz

Műcsarnok 1925-26 Aktkiállítás

Andrejka Kávly (?) szobrász

Pesti Hirlap. 1926. márc. 21. 10

Hősi emlékszobor Rákospalotán

Andrejka József

Koborcsoportja nezepel a
Műszaznok tér. tárlatán

Lipság 1926 II. 28

MDK

Andréjka József

Pro Patria, repr.

Művészet 1917. 93.l.

Andrejka József MDK

Pro patria, repr.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Andrejka József

Pro patria, repr.

Képzőm. Társ. 1917/18. téli kiáll. kat.

Andréjka József

MDK

Pro Pátria, szoborcsoportozat

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Andrejka József

Szobormüve a Mücsarnok kiáll.-én.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Andréjka József
Pihenő, bronz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 19 1.

Andréjka József MK

Pihenő, bronz

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Andréjka József MDK

Pihenő, bronz

Műcsarnok 1918-19 Téli kiállitás

Andrejka József

MDK

R.K. festő mellszobra, terrakotta

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

Andrejka József
R.K. festő mellszobra, terrakotta

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 12 l.

góbb magyar vallásos festőjének
nek. Korántsem lehet azonban mon
golta volna. Liezen-Mayert, Lige
tatta, s bár főként vallásos vo
legjelesebb táj- és genrefestői
Orlay-Petrich Somának, Waldmüll
nak müveivel is kiegészitette k
és képeztetett. Paczkát hosszab
s megrendelésekkel halmozza el,
ridban és Rómában másoltat vele
rusz 1885-ben Krisztusfejet ábr
tőle várva buzditást. Aukciókon
sárolt, összeköttetésben állott
Képtárának hire egyre nőtt. A Ké
tekinti meg, értékesebb darabja

A képtár megnevezete
1878-ban a pápaválasztás alkalm
mintegy hatvan darabból álló, s
olasz mesterek müveit magában f

Andrejka József

MDK

R.K. festő mellszobra, terrakotta

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Andrejka József

MDK

R.K. festő mellszobra, terrakotta

Nicsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Andrejka József, szobrász

Szent István. Bronz, márvány talapzaton.

Áll. Árv.Csarnok.-Magy.Képzőm.Egy.kiáll. 1922.dec.15-17.
Kat. XXX 3.1.

MDK

Andrejka József

Veszélyes szirt, gipsz

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

Andrejka József

Horthyné akció. Régi
Műcsarnok

1940 febr.
Magyar
művészetek
~~470~~ sz.
450

Haragszom
rád, bronz
Régebben
már ki
volt
áll. Ava
Kihagyám

407. CSÉSZE ALJJAL, bécsi porcellán
408. VIRÁGTARTÓ EDÉNY, egy gye
409. A PATTANTYÚS MOZSÁRRAL,
M. 10 cm.
410. TIROLI VADÁSZ, bécsi porcellán
M. 8.5 cm.
411. FÉRFI GYERMEKKEL, fehér p
M. 14 cm.
412. PORCELLÁN KÉP, ovális, fiatal
M. 15 cm.
413. PORCELLÁN KÉP, szines, fiatal
1849. Wien, 1849.
Méret 17.5—21 cm.
414. FVŐKÉSZLET, porcellán, 12 tányé
415. DISZTÁNYÉR, bécsi porcellán tá
lezve „Rinaldo u. Armida n. G. I
416. KÁVÉS KÉSZLET, porcellán, két
tozik hozzá. Wien, XVIII. sz. v.
417. TEÁS KÉSZLET, porcellán, zöld al
vel, egy tejes kanna, egy cukort
hozzá. Neuwien, 1858.
418. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, nagy
419. NAGY VÁZA, porcellán, tojásdad
420. KÉT GYÜMÖLCSÖS TÁLKA, szi
grammal és koronával. Neuwien,
430. APOSTOL-SZOBOR, fajánsz, kezé

csónak alak, fala áttört, két végén elefánt fejalaku fül.
oldalán négy karélyos medaillonban szines virágos ág.
er. Herend, 1860.

ak alak, áttört rácsos fallal, domboru és szines rokokó
s „Herend" benyomva. Herend, 1850—60.

boru rokokó diszitéssel és virágokkal. Jegye benyomva

s edénnyel, hosszukás négyszöges tálcán. Bécsi empire
yomva „Herend" és vörös cimer. Herend, 1860—70.

ncoló mozdulatban, kerek tagozott talapzaton. Izsó
END benyomva. Herend, 1860—65.

sokoládés készlet, Herold modoru meisseni, kék fond-
egy csésze, egy cukortartó és egy kanna tartozik hozzá.

k alapon ovális mezőben AG betüs kilencágu koronás
, 1857.
peremmel és világoskék és rozsdavörös apró virágos
. Herend, 1870 k.

inai modoru, virágos diszitéssel, kivül barna mázzal.
1850. k.
fin által tartott kagyló alaku csészével. Meisseni min-

ANDRÉJKA JÓZSEF

1. II. Rákóczi Ferenc, bronz

Nemzeti Szalon

őszi tárl. 1940. okt.

Andrejka József

Mücsarnok

1943. mařc - ápr -
sav. kiáll. 362

1943. ~~nov - dec~~ nov - dec. tčli
kiáll - 113.

10

a multban gyökereznek, a jelent formálják és a jövőt vetítik elő. Ezért a messze jövőben is sohasem a multat, hanem mindig az élő jelent testesítik meg. A nagy szellemek nem időhöz kötöttek. Eszméikkel és gondolatvilágukkal beleidegződnek a beláthatatlan távlatokba. Ezért ők az élet igazi forradalmárai. Tragikumuk ugyancsak ebből ered. Saját koruk nem mindig érti meg, avagy félreérti őket. Ezzel szemben minden kor megtalálja bennük a saját célkitűzéseit. Fogalommá válnak és személyhez kapcsolódottan személytelenülnek. Széchenyi István ezeknek a nagy szellemeknek a sorába tartozik. Jól mondja Kornis Gyula, hogy „Széchenyi a magyar történet időtlen embere".

Gróf Széchenyi István akkor lép a küzdőtérre, amikor a francia forradalom eszméi egyre győzedelmesebben ragadják meg a lelkeket. De ugyanakkor mély benyomással van gondolat- és érzésvilágára a XIX. század harmincas éveinek idealizmusa és romanticizmusa. Az eszmék és gondolatok e kettős hatás alatt érlelődnek meg lelkében. Páratlan intuitiv ereje a további nagy támasza. Széchenyi István erős bizonyíték annak az elméletnek a számára, amely az intuicióban nem misztikumot lát,

Andrejka József

Ősmagyar ijász
c. rézkarc repr.

Művészet. 1940. 75. l.

Andrejka József

MDK

Lehel, gipsz

Műcsarnok 1934 dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Andrejka József. szobrász.

Egyszer volt. Eredeti gipsz.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Muz.

MDK

Andréjka József

A talicskás

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 48.1.

MDK

Andreika József, szobrász

XXXXXXXXXXXXXXX Ujpesten élö müvész, nagy kollekcióval vesz rést a kiállitáson.

A Raffael-czéh kiállitása. 1912./Ujpest-Rákospalota./
Az Ujság. 1912. dec. 21.

M.D.K.

Andrejka József

A „Képzőművészet" C. rovat adja hirül, hogy a Bartha szoborpályázatra beküldte pályamüvét a müvész.

Szinház és Élet, Bp. 1908. május 10. VI. évf. 20. sz.

MDK

Andrejka József, szobrász

Egyszer volt. Bronz szobor.

"Elázva" Bronzba öntve.

Csirkét vegyenek! Bronz szobor.
Illusztr. 13.1.

A"Visszautasítottak Szalonja" 1906 körül. Kat. 17.1.

MDK

Andrejka József

El kell menni, gipsz

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 41.l.

Andréjka J ó z s e f, szobrász; szül. 1859 máj. 2-án Budapesten. Tanulmányait Alexy Károlynál (l. o.) kezdte, majd Gastel és Fried műtermeiben Bécsben fejezte be. 1882-ben Budapesten, illetőleg Újpesten telepedett le. Az 1880-as években egy ideig az új országház szobrászati díszítésén dolgozott s az ő mintái alapján készültek Mária királynő, Kis Károly, Zsigmond, Fráter György és Zrinyi Miklós szobrai. Tőle valók továbbá az ácsteszéri Táncsics szobor (1886), a Táncsics síremlék a budapesti kerepesi-úti temetőben, az újpesti r. k. templom magyar szenteket ábrázoló 9 drb szobra (1908), A magyar szentek hódolnak Máriának, a kalocsai székesegyház számára készült dombormű (1910) stb. Díjakat nyert a Vörösmarty-szobor pályázatán (1902), a gróf Andrássy Dénesné-szobor pályázaton (1904) és egy Kossuth mellszobor pályázaton. Kisebb arányú szobrai: Tóth Kálmán gipsz mellszobra (ki volt állítva a Műcsarnok 1887. évi őszi kiállításán); — »Vagyok olyan legény, mint te!« terracotta (u. o. 1888. őszi kiáll.); — Férfi képmás, terracotta mellszobor (u. o.); — Id. Ábrányi Kornél képmása, mellszobor (u. o. 1898. téli kiáll.); — »Legyen meg a te akaratod!...«, szoborcsoport (u. o. 1899. téli kiáll.); — »Egyszer volt...«, bronzszobor (1903—4. téli kiáll.); — Gyermekek, gipszdomború és »El kell menni«, gipsz-csoport (1905—6. téli kiáll.); — A talicskás, szobormű (1908—9. téli kiáll.) s végül számos kisplasztikai munka. A Nemzeti Szalonnak alapító tagja és rendes kiállítója. 1893 óta a budapesti állami felsőiparis kolában a mintázás tanára.

Gsányi Károly és *Birchbauer Károly*: Az új országház. Budapest, 1902. 20. l. — *K—ny Ö—n*: A Munkácsy-szobor pályázat vázlatai. *Vas. Ujs.* 1906. 111. l. — *Magyar Géniusz.* 1900. 43—44. l. (képpel). — Műcsarnok és Nemzeti Szalon kiáll. tárgymutatói. — *Művészet.* 1902. 355. l. — 1903. 278. l. — 1904. 139. l. — *Ney Béla*: A magyar országház. Budapest, é. n. (1906). Divald Károly kiadása. 22. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 148. l. — *Kasárnapi Ujság.* 1902. 221. l. (A Kossuth mauzoleum pályatervei.) — 1902. 641. l. (A Vörösmarty-szobor pályatervei.) — 1904. 124. l. (Gróf Andrássy Dénesné szobra; képpel) és a művész közlése nyomán.

Andrejka József
és
Kardos Bruno

tovább
Rajz, festő és szobrász iskolát létesítettek Ujpesten, a melyet a város hosszú időn át anyagilag is támogatott.

Ugro 464. l.

IRODALOM

-Rómer Ö.Arch.Ért.II.183-184.l.

JEGYZET

Andrejka József

a Kalocsai nékesegyhaz
főbejára fölött Patrona
Hungariae nobra

vöd

Velvánd

175. l.

~~relte fel római és görög~~

Börög ab ismöt let tefe

I. évfolyam. Budapest, 1900. augusztus 1. 6. szám.

MAGYAR MŰVÉSZET

MŰVÉSZETI, SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI KÉPES HAVI FOLYÓIRAT

SZERKESZTŐSÉG:
VI. ker., Vörösmarty-utcza 42. sz.
KIADÓHIVATAL:
Pesti könyvnyomda-r.-társ.-nál
(Hold-u. 7.)

FELELŐS SZERKESZTŐ
CS. SZABÓ KÁLMÁN
FŐMUNKATÁRS
BENICZKYNÉ BAJZA LENKE

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre ..... 12 korona.
Fél évre ..... 6 „
Negyed évre ..... 3 „
Egyes szám ára 1 korona.

»LEGYEN MEG A TE AKARATOD.«
Andrejka József.

Elmélkedés a földről s a falusi életről.

Irta **Benedek Elek.**

Kitör belőlem a parasztvér s testem-lelkem szerelmesen, epedve sóvárog az édes anyaföld után. Minden őszülő hajszál közelebb visz a földhöz, a ki adja nekünk, uraknak és parasztoknak, a mindennapi kenyeret, s végezetül kebelébe fogadja kihült testünket. Épp úgy gyötör engem is a földéhség, mint a hogy gyötri parasztvéreimet, a kiknek a föld az Istenük, mindenük. A toll meg a föld nagy erős harczot vívnak szivem mélyén, s bár eldöntetlen még a harcz, a toll mindegyre szolgálatába szegődik a földnek, irván annak dicséretét. Ma még talán ott az igazság, hogy toll és föld egymást szolgálják, táplálják, termékenyitik. Ha igy van, akkor jól van: ez az a kétlakiság, melyet bizonnyal megbocsát Isten, megbocsátanak az emberek.

Érzem, hogy a föld *just* formál reám: visszakövetel magának. Itt, hol nem látok egyebet, csak ezeket a magas palotákat, az égből csak egy darabkát, a földből semmit, mivelhogy beboritja kő és aszfalt, ébren és álmaimban mindegyre meglátogat a föld, s hi: jere ismét. Bennem van a te gyökered. Mit vesztegelsz itt?

Bizony mondom, erős hittel mondom, hogy a végzetnek otromba játéka az, mely a parasztvért, mint szél a pelyhet, fölragadja a földről s megkerengetve a levegőégben, ledobja e hideg falak közé. Esztendő mulik esztendő után s idegenül bolyong a nagy sokadalomban. Az őserő utat tör magának, lassanként az új haza erkölcseihez, szokásaihoz idomul, de mindez csak látszat, szinlelt meghódolás: az aszfalt s a föld gyermeke közt megmérhetetlen, áthidalhatlan szakadék tátong. Más-más vágyak, törekvések izgatják, zaklatják ezt meg azt; a mi egyiknek gyönyörűség, a másiknak unalom, ha nem — undok; a mi az egyiket megkaczagtatja, a másikat felháboritja. A *levegő*, melyben felnőttek, egész életre elválasztja őket egymástól, ezt helyre nem pótolhatja sem az egyik, sem a másik. A nagyváros szülöttje sohasem érti meg a falu szülöttjének egyszerű örömeit, a föld rajongó, bolond szeretetét, a falu szülöttje meg sohasem érti meg, még annyit sem ért meg: mi gyönyörűség lehet abban, ha ezer kocsi gomolyog a Stefánia-úton; ha a lovak úgy vágtatnak, mintha ellenség ütött volna rajtunk s menekülnénk, a merre lehet. Mi más az, ha délczegen, büszke fejtartással járnak a lovak. Az, a kinek kezében a gyeplő, egész lelkével beletapad a lovak kényesen lépkedő járásába, nem törődik a járó-kelő emberekkel, csak a lovát nézi nagy gyönyörűséggel. Nem ott jár, hol az egész világ, de ott, hol egyedül lehet. Körülötte erdő, mező. Fölötte az ég végtelensége. Friss szénaillatot legyint feléje a szellő.

Ez nagyon szép, mondja a városi ember, egyszer-kétszer talán gyönyörűség is, harmadszor már unalmas. Ő embereket akar látni, sokat, sokat, nagy tömegeket. A mi téged szédit, kellemesen csiklandozza, izgatja őt. Ez az ő levegője: az ő éltető levegője. Kezdem érteni, bár követni nem tudom. Ő sem engem. Hallom sokszor a sokat zaklatott, rongált idegzetű nagyvárosi ember sóhajtozását a falusi élet után, de valóképen nem tudják mi után sóhajtoznak, s ha megizlelték, hamar is jóllaknak vele: úgy húzza vissza az aszfalt, mint a hogy minket parasztokat húz ismét a föld, a falu. Ha én esténkint kiülök a kapu elé s nézem a csöndesen mendegélő teheneket, az én lelkemet méla hangulat szállja meg, mig a nagyvárosi ember boszankodik, tüszkölvén az utcza fölvert porától. Mi ebben a gyönyörűség? kérdi ő. Felelet: megmagyarázni nem tudom, de nekem gyönyörűség. Jönnek a szomszédok, férfiak, asszonyok s beszélnek sok minden végtelenül egyszerű dolgokról, a miket azon-

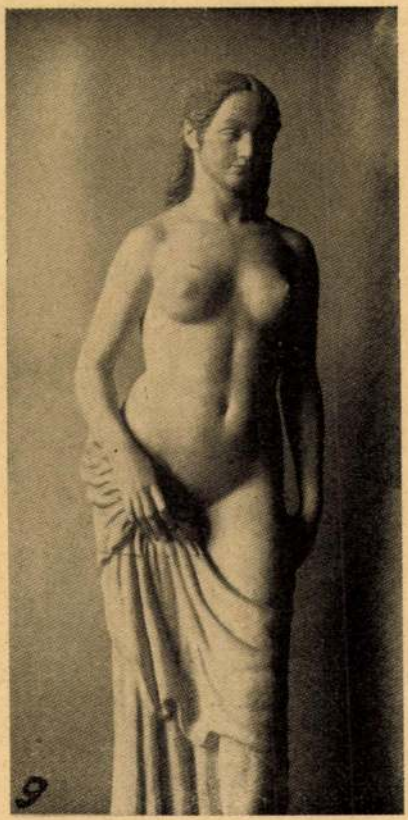

Beck Ö. Fülöp: Aphrodite.

Andrejka József

Andrejka József mütermében.

Rátkay. 233. l.

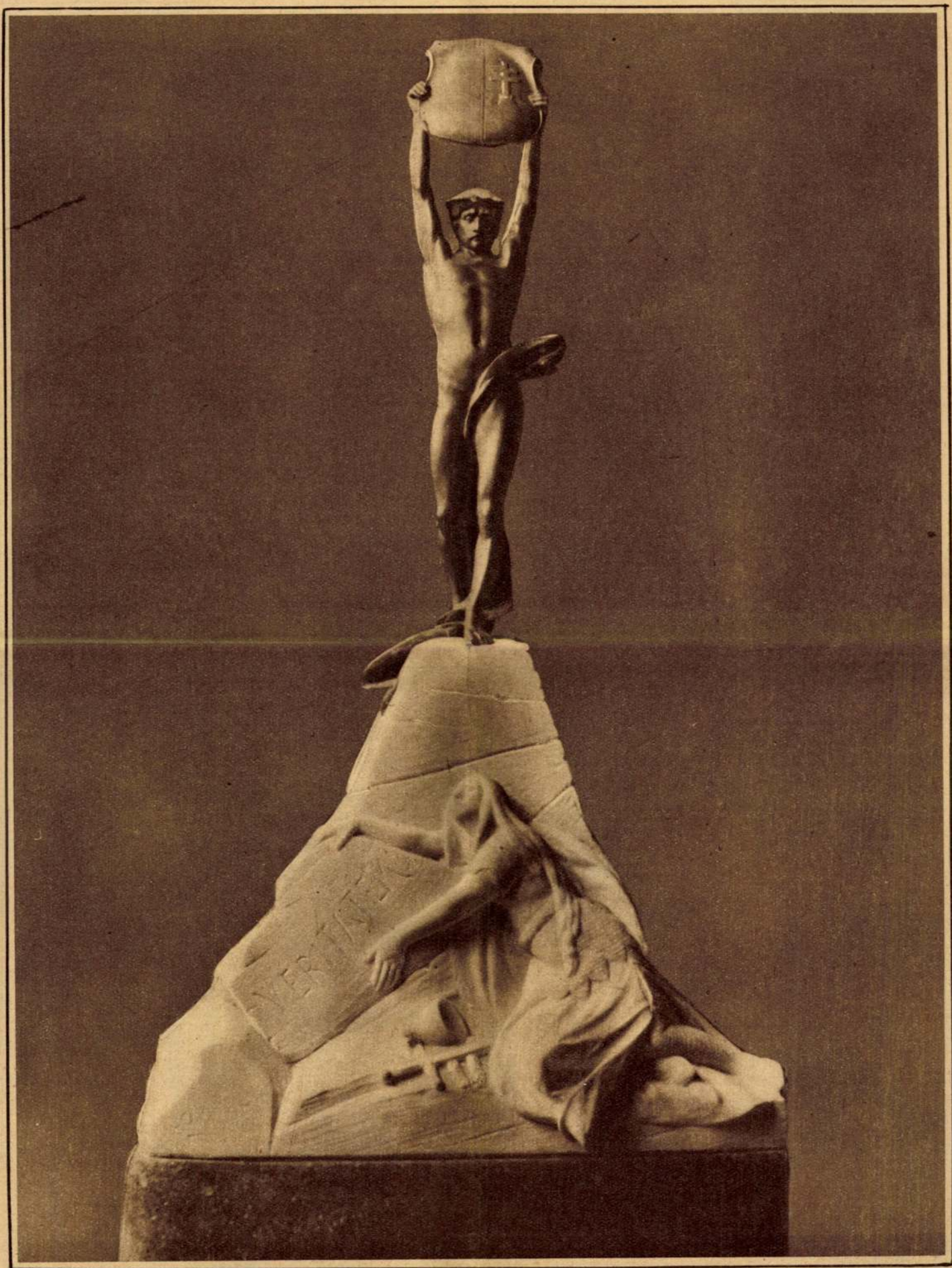

IGAZSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK!

(A felső férfialak a megcsonkitott magyar cimert mutatja a világnak. Alul a mindenéből kifosztott Hungária, lesujtva, az igazság szikláját akarja megmozditani.)

(Andrejka szobrászmüve)

Az ETNA kitörése

Veszélyes felvétel pár órával a kitörés előtt.

Környékbeli lakosság aggódva figyeli a lávafolyam terjedését.

XXXVI. tábla. 6. szám.

XXV. tábla

10. szám.

Andréjka József

Andréjka József: Honfoglaló lándzsás

Magyarság 1937. jan. 24.

AZ EST KÖN

BUDAPEST, VII. ER
Telefon: 1-455

E heti a

A NŐK KÖNYVEI:

Asszonyok és anyák egészségtana.
A fiatal anya. Orvosi tanácsok fi
Irta Dr. Földes Lajo
Gyermeket akarok. Irta Dr. Földes
A női betegségekről. Megelőzés és
A nő a változás korában. Irta Dr
Amiről a nők nem beszélnek. Irta

GYERMEKÁPOLÁSI ÉS GYERMEKNEVE

Gönczi Terka: Gyerekek és felnőtt
és környezetéről
Kármán Erzsébet: Igy tornáztassa
Preisich Kornél: A gyermek gondoz
születésétől 6 éves
Preisich Kornél: Amit a gyermekne
Székely Béla: A te gyereked. A mo
Székely Béla: A gyermekévek szeks

zsár István naturalizmusa, *Márkus* Imre fojtott színű drámaisága nem tévesztik el hatásukat. Csupa ragyogás és derű *Benkhardt* Ágost lelhős tája, s mély elégia él *Darvassy* István *Anyóka* című vásznán. *Szobotka* Imre: *Cséplés* című formaproblémája eléggé kifejezője a ritmikus munkának, s *Frank* Frigyes biztos beállítású virágcsendélete, mintha forradalmi újítást akarna bevezetni a virágot ábrázoló festészetben. *Gulyás* Sándor meleget sugárzó tájképe, ezzel ellentétben a tél fagyosságát érzékeltető *Halasi Horváth* István tája, magyar, minden ízében nemzeti genre: *Garay* Ákos: huszonnégyökrös temetése külön értékei e teremnek. Itt kapott helyet *Derkovits* Gyula, szinte szociális problémává fejlesztett festői előadású képe: a dunai homokszállítók, s enyhülést nyújt mellette *Diener Dénes* Rudolf poétikus, virágzó fákat jelző munkája. Véletlenül került egymás mellé három budai, romantikus hatású tájkép, mindegyik teljes értékű a maga tájlátásában. *Soós* Elemérné, báró *Korányi* Anna svábhegyi veduttája, Szatmári *Horváth* Kálmán hüvösvölgyi képe, s *Berkes* Antal nagy távolságokat átfogó margitszigeti látképe.
A XII-ik teremben nyomban elénk áll *Ohmann* Béla Szent Györgyöt ábrázoló bronzfigurája. Az előadás patinás stilustörekvéssel áll össz-

Andrejka József: Váratlan találkozás
A II. Nemzeti Kiállításról.

Képzőművészet
1934.

hangban a szobor tárgyával. *Sidló* Ferenc imádatos, kifinomult plasztikai munkái klasszikus értékűek. Igen érdekes, masszív kompozició *Bánáti Sverák* József Krisztus és a házasságtörő asszony című képe. A színmegoldások élénksége harmonikus hatással kapcsolódik a mozgást érzékeltető megoldással. *Kampiss* János és *Pandúr* József igen jó elrendezésü freskótervei s ezek mellett *Molnár* C. Pál, tónusban, s a színellentétek artisztikus ritmusában kiváló szárnyas oltára, valamint *Chiovini* Ferenc: Szent László csodáját ábrázoló áhítatos temperája, *Emánuel* Béla Krisztus kompoziciója és ezekkel rokon *Lux* Elek: síremlékterve ezt a termet szinte egyházművészeti érdekességűvé emelik. Ide is jutott még két világi kép: ifj. *Czene* Béla és *Kássa* Gábor jó fakturájú alkotásai.
A XIII-ik terem a maga igénytelenségével szemben figyelemreméltó alkotásokat is tár elénk. *Kmetty* János önarcképe az egyszerű előadásával keresi a hatást. *Czóbel* Béla csak a színfoltok összehangolását látja művészi feladatnak, s van problémája *Kemenszky* Árpádnak is, kettős portréjában sok az eredetiség. Formaprobléma kísérletnek számít *Nádasdy Sárközi* Elemér rálátásos képe, s meglepő biztos fogással a formák színbeolvasztásával ér el nem mindennapi festői hatást Magyarcsétei *Korda* Béla. Orthogonális forma és színszemlélet, tárgyilagos táj- és formalátás terén jó teljesítményt kapunk *Nagy* Vilmostól és *Ámos* Imrétől. Nagyon érdekes *Bardócz* Árpád egyptomi tanulmánya, jó technikájú virágcsend-

Sikorszka Zsolnay Julia: Rózsák
A II. Nemzeti Kiállításról.

impozánsabban van képviselve *Zala* György. A terem közepén szinte uralkodik a nagy formák iránt való kitűnő érzésről tanúskodó Gábor arkangyal a milleniumi emlékről. Közelről szemlélhetjük az Andrássy Gyula szobor két oldal reliefjét a pompásan komponált Koronázást és Berlini Konggresszust. Igen érdekes *Ligeti* Anonymus szobrának kis bronz mintája. Közvetlen beszédű nemes kompozició *Medgyessy* Ferenc Bánata. Meglehetősen romantikus előadású *Lányi* Dezső Vád című gipsze. Szimbolikus hangulatú finom kompozició *Margó* Ede „A túlsó part felé" szoborműve.

Igen sok aztán a jobbnál-jobb portré. Különösen sikerültek *Keviczky* Hugó, *Körmendi Frim* Ervin, *Tóth* Gyula, *Berán* Lajos, *Kallós* Ede, *Istók* János, néhai *Pongrácz* Szigfrid, *Bory* Jenő, *Sávássy* János, *Andrejka* József és *Lux* Elek alkotásai. Egészen finom kisplasztikát gyűjtöttek össze az egyik vitrinben. Itt *Lux* Elek és *Pátzay* Pál kecses alkotásai viszik el a pálmát. Egy másik vitrinben *Berán* Lajos és *Reményi* József márkás plakettjeinek legjava sorakozik föl.

Kállay Miklós

III.

A rendezőség elég helyesen nem osztályozta a festőket, s a termeket pusztán az egyívású tárgyak szerint töltötte meg. Így minden terembe jut érettebb, kiforrottabb, ismertebb, sőt legjelesebb érték is.

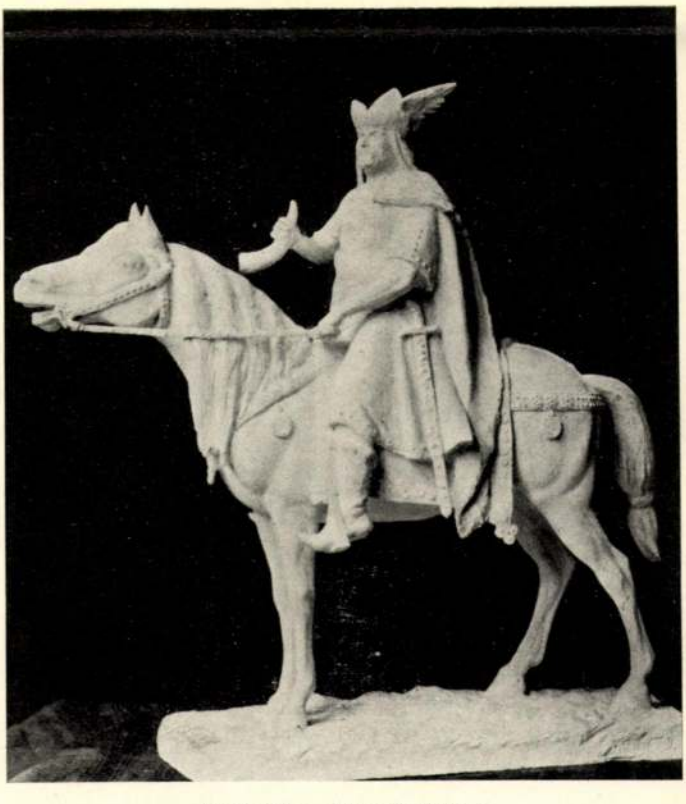

Andrejka József: Lehel

A Magyar Képzőművészek Egyesülete Műcsarnoki Jubiláris Tárlatáról

Képzőművészet
1935. 7-1.

vics Kálmán. A genre- és figura-érzések terén *Meillinger* Dezső, *Benjamin* Herman (virágfigura), *Kövér* Gyula, *Udvary* Pál, s a plasztikai formában *Lányi* Dezső és *Orbán* Antal művei nemcsak a technikai készség, hanem a könnyedségük révén is figyelemreméltók.

Intím hatású s nagyraértékelhető anyag gyült össze a VIII. teremben. Két olyan név vezet itt, mint *Gimes* Lajos és *Márk* Lajos, két poéta. Az első lyriai, a másik tanárosan epikai. De nézzük a többit. Vajjon nem kell egy vonalba helyeznünk *Czencz* Jánost, *Edvi Illés* Aladárt, *Kövesdy* Gézát, *Szlányi* Lajost, *Nadler* Róbertet, *Éder* Gyulát, maróti *Major* Jenőt, *Áldor* János Lászlót, *Pap* Domokost, *Gábor* Móricot, *Viski* Jánost *Juszkó* Bélát, *Szokol* Villibaldot, *Böszörményi Schwarz* János, *Thomasz* Antal, *Mórotz* Miklóssal és *Páris* Erzsivel? A tárgyilagos természetlátás, a tökéletes formarítmus, a színéletvalóság és a gondolatgazdagság egyformán ott él ezeken a képeken.

A IX. teremben függ az egész kiállítás anyagából kiemelkedően az egyik jelessége a képeknek: *Vigh* Bertalan egy portrétanulmánya: Az örök sphinx (23. sz.). Külön kell kiemelni, nem azért, mert technikában is bravúr, hiszen ilyen előadásbeli tökélyt nem egy művésznél látunk, hanem azért, mert egyszerű, világos, póznélküli, minden problémát mellőző, őszinte megnyilatkozás mellett, még mindig újat tud hozni abban az irányban, amelyet sok siető már halálra ítélt. Kétségtelen, hogy ebben a teremben nagyobb lesz a forgalom, s így itt érvényesülni fognak *Michalovits* Miklós, *Merész* Gyula, *Éder* Gyula, színben és formában is nobilis előadású alkotásai. Sok nézője akad majd *Csizek* Gyula boszorkányos ügyességű gleccser képének és sorban: *Szabados* Béla, *Benkhardt* Ágost, *Burghardt* Rezső, *Szüle*

Fried Pál: Zuluk harci tánca

A Magyar Képzőművészek Egyesülete Műcsarnoki Jubiláris Tárlatáról

Andrejka József

401 Andrejka József: Pro patria.

Műcsarnok 1917/18. téli tárl

93 Kisfaludi Stróbl Zsigmond: Gróf Széchenyi Pál.

MDK

Andréjka József, szobrászm.

a Szépm. Muzeum

A mücsarnok még mindég hadikróház, az elöcsarnok 3 három termében van a kiállitás.

X legtöbb szobor ezuttal is a Szépm. Muz. belépöjé be került. A .J. háborus vonatkozásu müveket küldött. Szépm. Muzeum. -

Képzöm. Társ. 1917-18.

Téli kiállitás.
Müvészet. 1917. 49.1.

MDK

Andrejka József

Veszélyes szirt, gipsz

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 16. 1.

MDK

Andrejka József

A zene, gipsz

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 14.1.

Andrejka József

MDK

Terefere, bronz

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Andrejka József

MDK

Oroszlán, bronz

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Andrejka József

Munczarnik

1917-18. téli kiáll. 401

1918-19. téli kiáll -

1919-20. téli kiáll. 174

1925-26. akt. kiáll - 134, 152

1926. téli kiáll. 172

1927. magyar Táj. 246

1927. ~~[illegible]~~ őszi kiáll. 180

1928. tav. kiáll 176.

1928/29 téli kiáll. 206.

~~Agyagtál, öskori VII. 195.~~

Andrejka József

Ujpest, Tavasz u. ~~22~~ 18. Műcsarnok

1929/30. téli kiáll. 158

1930. tavaszi k. IV. 21, 27

1930. szt Imre kiáll. 103.

1930/31. jub. kiáll. 209-221.

1931. tav. tárl. 103.

1931/32. téli kiáll. 171

Képröm. Egyesületének tagja

1932. febr. - márc. kiáll. -

353

1932/33 téli kiáll. 520, 558

1933. nemz. képzm. kiáll. 10

1934. nemz. képz. kiáll. 134.

1934. dec. - 1935. jan.

M. Képröm. Egy. 40 éves jub. kiáll. - IV. 4.

1935. téli kiáll. 97.

Jávay István, főgimn. tanár

IX. 13.

Andréjka József

Pro patria, gipsz

Nicsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Andrejka József

Hullámjáték, bronz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

MDK

Andrejka József, szobrász

Vegyes kvartett. Bronz.

Műcs.-OMKT."A gyermek a művészetben"1940.II.-III.

Kat. 20.1.

Andrejka József

MDK

Szent István, gipsz

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Andrejka József szobrász

Fráter György

Zámborszky I: A magyar Országház. Bp.1937, 129-132 l.
/az épület külsején elhelyezett szobrok/

MDK

Andrejka József

Golfozó nő, br.

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

Andrejka József MDK

Ősmagyar harcos, bronz

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Andrejka József

MDK

Rákóczi bronz

Miskarnok 1939 dec.-1940 január

MDK

Andrejka József

Széchenyi, bronz

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. [illegible]

21. 1.

MDK

Andrejka József

Tamási József mellszobra

Id. Ábrányi Kornél. Gipsz

Höllr. Nemz. Szinh. kiáll. 119.1.

MDK

Andréjka József, szobrász

Incselkedés.	Eredeti bronzszobor.	
A győztes.	"	"
Anya.	"	"

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

Andrejka József

MDK

Szenesember, gipsz

Miskarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Andrójka József

Hadiárvák, bronz

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Andrejka József

Medgyessy Ferenc, Siklódy Lőrinc, Orbán Antal, Körmendi-Frim Jenő, Andrejka József, Zilzer Aranka, Horvay János, Essö Erzsébet müvészeket sorolja fel Tövis a Mücsarnok kiállitásán a plasztikai részből, mint figyelemre méltó müvek alkotóit.

A HÉT, Bp. 1917. nov. 18.
XXVIII. évf. 46. sz. 732-733. lap.

Andréjka József MDK

Közös bánat, 1917. bronz

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

MDK

Andrejka József, szobrász

Vágyódás. Gipsz. /Bronz/

Nemz. Szalon. -Téli tárl. 1930 jan.-febr. Kat.

MDK

Andrejka József

Nekifohászkodás, bronz

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Andrejka József MDK

Szent Imre nevelése, relief

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

Andréjka József MDK

Menekültek, gipsz

Mücsarnok 1926 téli kiállitás

Andrejka József MDK

Mater dolorosa

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MTA

Andrejka József

MDK

Futóbajnok, szobor

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Andrejka József MDK

Végveszélyben, gipsz

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

42.

M.D.K.

Andrejka József

675. Zrinyi Miklós a szigetvári hős. Szobor.
205 cm. mészkő.

Elveszett. /Országház/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
48. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Andreika József, szobrász.

Az Országház épületét 253 szobor disziti.
Közöttük szerepel A.-é is.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp. 1942. Pázm. P. Tud. Egy. dolgozatai. 63. l.

ANDRÉJKA JÓZSEF

tanár, szül. Bpesten, 1859. Tanulmányait Bpesten Alexi tanárnál kezdte, aztán Bécsben tanult. Huszár Adolf meghívására jött haza, hogy dolgozzék a Deák Ferenc szobron. Több pályadíjat nyert, számos templomszobrot, márvány- és bronzportrét, valamint bronz- és ezüst kisplasztikát készített. A pannonhalmi apátsági templom részére márványba faragta Fehér Ipoly főapát életnagyságú domborművét. 1892 óta a bpesti áll. felsőipar és felsőépítőipariskola szobrásztanára.

ANDRÉJKA GIUSEPPE

nato a Budapest nel 1859. Ha iniziato i suoi studi a Budapest presso il prof. Alexi, e li ha continuati poscia a Vienna. Ritornò in patria in seguito ad invito di Adolfo Huszár per lavorare intorno al monumento a Francesco Deák. Ha vinto parecchi concorsi, si devono a lui moltissime statue in varie chiese, ritratti in marmo e bronzo, nonchè diverse opere di piccola plastica in bronzo ed argento. Per la Chiesa del Convento di Pannonhalma fece un altorilievo in grandezza naturale del canonico Ipoly Fehér. Dal 1892 è professore di scultura nella Scuola Superiore Industriale e per Architetti di Budapest.

Andréjka József

Csókassy 13. f

A MŰ ÉS ALKOTÓJA címmel magyar és olasz nyelven most megjelent munka újabb kapcsot jelent az ősrégi összeköttetések sorában, melyek Magyarországot és Itáliát a kultúr-vonatkozások terén évszázadok óta összekötik.

Corvin Mátyás káprázatos, renaissance fényben fürdő udvarának olasz mesterei, a Leonardo da Vinci tanítvány: Szalay András (Andrea Salaino) és annyian mások, mindenkor hangsúlyozták azt a szellemi rokonszenvet, mely már a nagy költő-fejedelem, a Dante által emlegetett Ungheria és Itália népeinek lelkében kiforrott.

A magyar művészek minden időben elzarándokoltak a művészet klasszikus földjére, Olaszországba és nemzeti gyökerű ihletük palántáira mindig üdítő hatást merítettek a véghetetlen gazdagsággal felbuzogó olasz művészeti forrás csudás, újjáteremtő erejéből.

Ez a meleg, bensőséges kapcsolat napjainkban újra frissen elevenedett föl s a két, sok tekintetben testvér lelkű nemzet szeretetteljes érdeklődéssel fordul egymás kultúrája, művészete felé. Ékes bizonysága ennek a római Collegium Hungaricum, valamint a Magyar Történeti Intézet és az a kitüntető szeretet, mellyel Olaszország a magyar művészeket úgy a velencei, mint a többi olasz városokban megtartott, legutóbbi kiállítások alkalmával fogadta és méltatta.

A MŰ ÉS ALKOTÓJA című munka most olyképen igyekszik elmélyíteni az olasz részről művészetünk iránt megnyilvánuló érdeklődést, hogy általános, átfogó képet tár itáliai barátaink elé. Összefoglalja a modern, a mai magyar

MDK

Andrejka József szobrász

Zrinyi Miklós, Frater György, I.Maria és Kis Károly alakját készitette el az Orszaghaz szobrai közül.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Andrejka ,szobrász

Förk-kel közösen terfvezett románós-góth stilusban.

A Kossuth-mauzoleum pályaterfei.
Vasárnapi Ujság,1902. 14.sz. 49.évf. 221-2.l.

Andréjka József

Andréjka József: Menekültek
Andréjka Giuseppe: Profughi

Csokáson ?

ABL.1.

3108

MDK

Andréjka József, szobrászm.

"Legyen meg a Te akaratod"... Szoborcsoport.

MTárs. 1899-1900. Téli kiáll. Kat. 28.1.

Nemzeti Szalon

A n d r e j k a J ó z s e f

1899. Téli kiáll.

Sarajevói dervis, gipsz

1901. Téli kiáll.

Csirkés gyerek, bronz

1904. II.Vizf.Rajz, Metszet kiáll.

Csirkét vegyenek ! gipsz

1905. Őszi kiáll.

Legyen meg a te akaratod, gipsz
Ki a legény ? gipsz

1905. Karácsonyi kiáll.

Tessék, terakptta
Delelés "

1905. I só nagykanizsai kiáll.

Egyszer volt... bronz

1905. győri kiáll.

Egyszer volt.... bronz

1905.II. fiumei kiáll.

Egyszer volt... bronz

1905. nyitrai kiáll.

Egyszer volt..... bronz

1905.I.só lugosi kiáll.

Egyszer volt,,,,,, bronz

1905. I.só debreceni kiáll

Egyszer volt..... bronz

1905. mármaros-szigeti ki

Egyszer volt.... bronz

1905. I só karcagi kiáll.

Szt. István,bronz
Szt. László, "

1905. I só besztercebányai

Szt.István,bronz
Szt. László "

Andrejka József
szobrász

1911. Téli kiáll.

Talicskás, bronz

1916. Téli kiállitás

El kell menni...

I. Ferenc József, bronz plakett
Arcmás, " "

1920. Népgondozó Akció ja.rend.kiáll.

Gyermekek, gipsz
Hadnagy uram gipsz

1920. Őszi Tárlat

Őszi szántás, olaj
Csendélet, olaj

1927. Tavaszi tárlat

Eredeti bronz plakett

1930. IV. Balatoni kiáll.

Balatoni hullám

1931. Tavaszi kiáll.

Incselkedés, bronz
A győsztes, bronz
Anya, bronz

1932. Tavaszi kiáll.

Incselkedés, bronz
Győsztes, "
Anya "

1938. Téli kiáll.

Vágyódás, gipsz

Nemzeti Szalon

MDK

Andrejka József

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 23.lap

Andréjka József

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

N. u. 1942. XII. 10.

Andrejka József

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepett.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Andrejka József

Kiállít

Kj M. 1942. IV. ip.

egy db 41.-), készpénzfizetés ellenében.

). 650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Andrejka József MDK

Széchenyi, bronz

Mücsarnok 1941–42 téli kiállitás

Andrejka József

Kiákít

Dsl. 1942. IV. 22.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

MŰTEREMLÁTOGATÁS ANDREJKA JÓZSEFNÉL

ANDREJKA JÓZSEF: FIAM

A mi különleges viszonyaink ismerete nélkül nem lehetne megérteni, hogyan állhat olyan elszigetelten, magára hagyottan, divattól, felkapottságtól messze elkerülve egy olyan kvalitásos, jó művész, mint *Andrejka* József szobrászművész. Szorgalmasan megjelenik valamennyi számbajöhető tárlaton, neve ott szerepelt már évtizedek óta, gyakran éppen a kitüntettek között — majd minden szoborpályázaton — és mindez nem elég ahhoz, hogy hazai ingoványainkról kijuthasson és az érvényesülés virágos mezőire léphessen. Egyedül és pusztán az érdem nálunk sohasem volt elég az érvényesüléshez. Talán másutt se. De nálunk mindenesetre sokkal nagyobb mértékben kellett hozzá az egyéb „jó tulajdonság", mint nyugat felé. Ügyeskedés és hasznavehető összeköttetések kevéske érdem mellett is csináltak már nálunk nem egyszer neves művészeket és kitünően prosperáló művészpályákat.

Hát Andrejka József szobrászművész nem ügyes ember. Ez kétségtelenül bizonyos. Ezt bizonyítja az a pár évtizedes művészpálya, mely a háta mögött áll és az a sok, pusztán alkotási vágy szülte szobor, amelyek feladata még csak most fog megszületni fantáziájában, függetlenül attól, hogy van-e megrendelése vagy nincs. Mert Andrejka József jó művész, csak éppen az a hibája, hogy többet ül a műtermében, mint azokon a helyeken, ahol a művészi érvényesülés kisebb-nagyobb adagjait kimérik. Már pedig elmultak azok az idők, még Mohamed idejében is, mikor a hegy ment Mohamedhez.

De legalább öröm végignézni Andrejka műtermében. Mennyi ékesen szóló tanúja a művész szorgalmának és jó óráinak. A párisi világversenyen kitüntetett művének és néhány felállított monumentumnak ugyan csak fotografiáit láthatjuk, de van itt néhány hihetetlen élethűséggel talált portré, lélekkutató tanúlmányfejek, az olasz korareneszánsz nagy mestereit idéző bronzok, a tereferélő menyecskék jóizű, hallatlanúl kedves csoportja és néhány még tervnek maradt vázlat, melyek a fantázia merész lendületéről, a jövő programjáról számolnak be. A sok szobor benépesíti a műtermet és túláradó lelkük felidézi egy passzionátus művész gondolatokba mélyedt alakját, mint valami újkori Zauberlehrlinget, aki felidézi a szellemeket — és műtermébe zárja.

A kiállításokon, pályázatokon, mikor egy-egy műve nyilvánosságra kerül, Andrejka József mindig dicséretet kap, de szeretném, ha a nyilvánosság egyszer beözönlene a műtermébe, hogy együtt lássa változatos művészetének

ANDREJKA JÓZSEF: CSIRKÉT VEGYENEK!

finom és érdekes darabjait. Akkor megismernék a finoman mintázó, mély gondolatokat és érzéseket kőbe faragó, sok arculatú művészt, Andrejka József egész arcélét, — és ez esetben még talán elégtételhez is juthatna ebben a csöndes műteremmemberben az érdemes művész.

Chr.

TÁRLATOK

A VELENCEI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS

Az olasz kormány minden két évben nemzetközi versenyre hivja meg Velencébe a világ összes nemzeteinek képzőművészeit. Ezeknek a kiállításoknak rendszerint szokott lenni egy vezető motivomuk. Például ilyen nagysikerű

ANDREJKA JÓZSEF: NÉHAI WEISZ MANFRÉDNÉ

biennális kiállítás volt az, amelyiket az impresszionizmus jegyében rendeztek évekkel azelőtt. Ennek a kiállításnak nagy sikerét magyarázza az is, hogy a vezető szempont egy par excellence művészi motivum volt: az impresszionizmus. Az idei kiállítás talán éppen azért volt jelentékenyen kisebb sikerű, mint általában ezek a velencei nemzetközi kiállítások szoktak lenni, mert a vezető motivum nem szorosan vett művészi szempontból indult ki. A rendezőség ugyanis az idei nemzetközi kiállítás művészi inditékául ezt a tételt jelölte meg: Olasz hatás a különböző nemzetek művészetében.

Ha meggondoljuk, hogy a XIX. század elejétől kezdődően napjainkig az olasz művészet egyáltalán nem nyomta rá bélyegét a világ művészetére és ha egy nemzet vezető szerepéről lehet beszélni, akkor az semmiesetre sem az olasz, akkor mindjárt első pillantásra túlzottan pretenciózusnak kell látnunk azt a szempontot, mely köré a kiállítás rendezősége ezt a nemzetközi tárlatot rendezni kivánta. Hiszen nemcsak hogy az olasz művészet nem hatotta át az utolsó két században a világ művészeit, de ő maga is a francia művészet hatása alá került éppen úgy, mint a világ valamennyi nemzetének művészete. A kiindulási pont tehát már magában rejtette azokat a következményeket, melyek sikertelenségre itélték az idei velencei nemzetközi kiállítást. Az olasz sajtó maga állapitja meg, hogy úgy látogatottság, művásár, mint esztétikai érdekesség és nivó szempontjából mögötte marad ez a kiállítás az előzőeknek.

Az egyes nemzetek kiállításainak rendezői bizony maguk is erős kritikával éltek és a nemzetközi kiállítás rendezőségének irányelvét nem túlságosan respektálták. Nem olasz hatást, de még olasz vonatkozást is csak keresve lehet megállapítani a legtöbb nemzeti pavillon tárlatán. A belga, holland, francia, spanyol, német, angol, orosz, és az amerikai pavillonok kiállításait szemmel láthatóan csak zavarta az olasz hatásra vonatkozó kikötés ahelyett, hogy egységre hangolta volna. A legtöbb pavillon kiállítási anyaga kapkodó és egyenetlen, tele zavaró momentumokkal, aminek oka éppen az, hogy a kiállításnak nem volt irányító szempontja, csupán kerékkötő kikötése. Egyetlen kivétel — természetesen az olasz kiállítási csarnoktól eltekintve — a magyar pavillon, amelynek tárlatán valóban vörös fonálként húzódik végig az olasz hatás és az olasz vonatkozás (inkább az utóbbi) és így az utolsó száz év magyar művészi termésének ez a gyüjteménye tényleg egységesen hat, amennyiben sikerült a magyar kiállítás rendezőségének olyan művészek munkáit kiválogatni Markó Károlytól a római Collegium Hungaricum növendékéig, akiknek művészete legalább annyi olasz vonatkozást mutat fel, hogy műveiket olasz földön, vagy olasz tanulmányutak alapján készítették.

A magyar kiállítás anyaga két részből áll: A retrospektiv anyagból és az élő művészek munkáiból. A retrospektiv részben felvonulnak *Barabás, Brocky, Grigoletti, Hegedüs, Jakobey, Marastoni, Markó Károly és András, Mészöly, Molnár, Szoldatits, Telepy és Ujházy.* Valamennyien jó munkáikkal szerepelnek, melyek művészetüket szinvonalukon képviselik. A kiállítási anyag modern részét is jól válogatta össze a rendezőség és meglátszik az összegyüjtött anyag nivóján, hogy a *Képzőművészeti Tanács* delegáltjai általánosságban csak művészi szempontokat honoráltak. Ennek az elfogulatlanságnak köszönhető, hogy a magyar művészet minden irányának legjobb képviselőit, akik Olaszországban jártak, ezen a kiállításon megtaláljuk. A magyar anyag legjobb darabjai alatt *Áldor* János László, gróf *Batthyány* Gyula, *Boruth* Andor, *Burghardt* Rezső, *Csánky* Dénes, *Csók* István, *Czencz* János, *Feszty* Masa, *Fényes* Adolf, *Frank* Frigyes, *Gaál* Ferenc, *Gimes* Lajos, *Hermann* Lipót, *Iványi-Grünwald* Béla, *Kacziány* Ödön, *Kemény* Nándor, *Knopp* Imre, *Koszta* József, *Kövér* Gyula, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Márk* Lajos, *Meillinger* Dezső, *Nádler* Róbert, *Orbán* Dezső, Gy. *Sándor* József, *Vidovszky* Béla, a grafikai művek között pedig *Bardócz* Árpád, *Bartus* Ödön, *Bayor-Bayer* Ágost, *Bokor* Vilmos, *Boldizsár* István, *Istókovits* Kálmán és *Wagner* Géza neveit láttuk. Szobrászművészeink közül *Zala* György, *Kisfaludy Stróbl* Zsigmond, *Szentgyörgyi* István, *Seregély* Dezső, *Róna* József, *Petri* Lajos, *Lux* Elek, *Ligeti* Miklós, *Horvay* János és *Gosztonyi* Alice szerepeltek reprezentativ művekkel. A római Collegium Hungaricum csoportjából *Molnár* C. Pál, *Medveczky* és *Aba-Novák* festőművészeket, *Erdey* Dezső és *Jálics* Ernő szobrászművészeket illette meg az ilyen nemzetközi kiállításon való részvétel elismerése.

Amennyi őszinteséggel elismerjük a Képzőművészeti Ta-

ANDREJKA JÓZSEF: KÚTSZOBOR (SZÉCHÉNYI FÜRDŐ)

LIGETI MIKLÓS: KRISZTUS
A Szt. Imre Emlékkiállításról

nács zsűrijének elfogulatlan, eredményes munkáját az anyag összeválogatásában, ugyanazzal az őszinteséggel rá kell mutatnunk a rendezés feltünő hibáira is. Annál inkább kell ezt megtennünk, mert ezeket a durva hibákat, melyek erősen befolyásolták az egyébként nivós anyag érvényesülését, nem hozzánemértés okozta, hanem indokolatlan protekció. Az történt ugyanis, hogy a modern anyagnak egy tekintélyes része, beérkezett kiváló művészek kitünő művei a hall sötét zúgaiba és más eldugott lehetetlen helyekre kerültek jobb hiányában. Pedig a Collegium Hungaricum növendékeinek művei megtöltötték a két kitünő világitású oldaltermet, azaz az összterület egyharmadát. Mi örülnénk legjobban, ha a Collegium Hungaricum növendékeinek műveiből *Gerevich* Tibor professzor úr olyan jó anyagot tudott volna összeállitani, mely kiérdemelte volna ezt a megtiszteltetést. Minden látogató azonban első szempillantásra láthatta, hogy a művésznövendékek bemutatása túlméretezett. Tökéletesen elég lett volna, sőt a „kevesebb több" elve alapján, jobb is lett volna, ha erősebb rostálás egy terembe hozta volna össze a Collegium Hungaricum növendékeinek munkáit. Sem a vezető professzor presztizse, sem a növendékek megbecsülése ezzel nem szenvedett volna, viszont a sérelmes rendezés kikerülhető lett volna.

A másik protekciós kinövés, amit szóvá kell tenni, az az aránytalanság, mellyel egyes festőművészek a kiállításon szerepeltek. Csak egy példára hivatkozunk, a legkirivóbbra. Csánky Dénes a kitünő festőművész, a Fővárosi Múzeum igazgatója, művei közül a rendezőség húsz akvarellt és olajfestményt állitott ki. Semmi kifogásunk az ellen, ha a kiállítás nivóját a rendezőség egy-egy olyan kollekcióval kivánja biztositani, amelyik a kiállítás sikerét fokozza. Nagyon helyesnek találjuk pl. azt, hogy Markó Károly klasszikus művészetét a mesternek 15 munkája képviselte, vagy pl. azt, hogy Magyar-Mannheimer Gusztávtól 5 pompás tájképet állitott ki a rendezőség. Az ellen sem szólalnánk fel, hogy Csánky Dénes, aki jó művész, a legtöbb munkával szereplő kiállítója a tárlatnak. Azonban itt is a kevesebb több, sőt jóval több lett volna. Ha Csánky Dénes csupán akvarelljeit küldi el a kiállításra, a maga művészi presztizsének többet használt volna olasz földön és a magyar kiállítás szinvonalát is jobban biztositotta volna szép akvarelljeinek egyenletes nivójával és azzal a falterülettel, melyet olajképei számára foglalt le a rendezőség más ma-

ANDREJKA JÓZSEF: FEHÉR IPOLY

gyar művészek bizony sokkal helytállóbb olajfestményei elől.

A magyar pavillon határozottan legegységesebb tárlata volt a nemzetközi kiállításnak és ha a rendezők csak művészi szempontokat honoráltak volna, miként az anyag összeválogatásánál a Képzőművészeti Tanács tette ezúttal, lehetett volna a leghatásosabb is. *(gy.)*

EGYHÁZMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK

Ez a cim sokkal inkább fedi a jubileumi év alkalmából rendezett kiállításokat, mint a Szent Imre herceg megdicsőült neve. *A Műcsarnokban* rendezett kiállításnak a cime ugyan Szent Imre Emlékkiállítás, de maguk a rendezők is kénytelenek voltak rájönni, hogy nem ragaszkodhatnak Szent Imre herceg legendás alakjához, ha egy emlékművészet befogadására, most csak nem akart megtelni. A kereteket még széjjelebb kellett tolni, hogy néhány történelmi tárgyú kép *(Vágó* Pál, *Roskovics, Wágner, Székely, Orlay-Petrics, Than, Benczúr, Hegedüs, Lotz),* továbbá *Wälder* Gyula és még néhány épitész tervei, valamint két fényképész bőséges fotográfus kollekciója közös erőfeszitéssel megtöltsék a Műcsarnok termeit és reprezentálják a Szent Imre emlékkiállítást.

Meg vagyunk ugyan arról győződve, hogy a rendezőségnek nem kellett volna magát túlságosan megerőltetni és tisztán egyházművészeti darabokkal — fényképészek segédlete nélkül is — megóvhatták volna a kiállítás egységes hangulatát, de ez esetben is nyilvánvalóvá lett volna egy szomorú tény: nincs egyházművészetünk. Nem is volt soha és ma sincs. Nagy tévedés volna azonban, ha ezért művészeinknek tennénk szemrehányást. A magyar művész mindig

ANDREJKA JÓZSEF: TEREFERE

kiállítás nivójához mért anyagot akarnak összehozni. A cim tehát megmaradt ugyan, de a keretek annál alaposabban kitágultak. Kiderült, hogy az élő magyar művészet nem csupán a Szent Imre hercegre vonatkozó művekben, de általában egyházművészeti vonatkozásokban is rendkivül szegény. Igy tolódtak ki a keretek egyrészt tág értelembe vett egyházművészeti, másrészt retrospektiv műtárgyakra, hogy a halott mesterek segitségül jöhessenek az élőknek. Ezen az alapon már erősen meg is javultak a kiállítás esélyei és *Lotz, Székely, Ferenczy, Benczúr, Than, Roskovics, Hegedüs László, Bihari* és *Munkácsy* kezdték egyensúlyba lökni a mérleg két karját. A Műcsarnok azonban hirtelen megtölthetetlenül nagy lett és hiába töltöttek meg id. *Vastagh* György és *Deák-Ébner* Lajos nagyszerü Szent fejeivel egy termet és diszitették fel *Márton* Ferencnek a szegedi Fogadalmi templom számára készitett pompás kartonjaival a szoborcsarnokot, a Műcsarnok, mely egy szezon kiállításon oly szűknek bizonyul az élő magyar szeretettel és lelkesedéssel fordult vallásos témák felé. Hiszen nincs is nagy művészünk, akinek ne lenne vallásos tárgyú alkotása. Ezt nem sok nemzet mondhatja el művészeiről a XIX. és XX. században. A magyar művész ihletének mindig egyik legfőbb forrása a hit volt. Ha mégis az eredmény ilyen lesujtó, magyarázata az egyházművészet jellegéből folyik. Az ilyen műtárgy bizonyos rendeltetéssel készül. Az Isten házának diszitésére, vagy a rezidenciák reprezentálására. A művész csak legritkább esetben festheti vagy faraghatja műterme részére. Az egyházművészet elsősorban maecénási termék, virágágyi növény, mely pusztulásnak indul kellő ápolás, sőt — mondjuk ki — istápolás nélkül. Ezen a ponton pedig nagy tartozásai vannak az egyháznak a magyar művészettel szemben. Általánosan tudott tény, hogy a magyar művészet foglalkoztatása helyett — mély tisztelet a kivételeknek — a magyar templomok külföldi gyárak ipartermékei művészietlenségével vannak tele. Hisszük, hogy az egyház hamarosan kipótolja eze-

ket a mulasztásokat, de az a véleményünk, hogy az ilyen emlékkiállításokkal meg kellene várni azt az időt, amikor virágzásnak indul, vagy legalább is lendületbe jön Magyarországon az egyházművészet.

A Szent Imre Emlékkiállításon az élő magyar művészet (a szoborcsarnoktól eltekintve) három kis oldalteremben húzódik meg. Sajnos, nem lehet azzal vigasztalódni, hogy csupa válogatott darab. Művészeinknek elég kevés mondanivalójuk akadt a szent hercegről és az is elég érdektelen. *Merész* Gyula, aki egyébként meg is kapta a Szent Imre-díjat, az egyetlen *Éder* Gyula mellett, akit monumentális alkotásra tüzelt Szent Imre herceg ködbevesző legendás alakja. *Gulyás* Sándort, *Heintz* Henriket és *Udvary* Pált ihlette még jóképek alkotására a liliomos herceg. Az egyházművészeti anyagból *Wellmann* Róbertnek a hercegprimásról festett kitünő portréja, *Kunwald* Caesar döbbenetesen élethű Prohászka-arcképe, gy. *Nagy* Zsiga, *Nadler* Róbert, *Kacziány* Ödön, *Vigh* Bertalan, *Tury* Gyula, *Moldován* Béla, gy. *Sándor* József, *Istókovics* Kálmán, *Kampis* János, *Barna* Ilona, *Klammer* Mariska, *Mihalovics* Miklós és *Kacziány* Aladár egy-egy jó képe emelkedett ki. *Komáromi Kacz* Endre egy faszcinálóan szép Krisztus fejét és *Orbán* Antal már ismert Bethlehem c. gyönyörű kerámiáját jegyezzük még fel.

A szobrászati anyag épp olyan lendülettelen, mint a festőké. Igaz ugyan, hogy *Ligeti* Miklós néhány nagyon szép márványt állított ki és egy két méteres pompásan mintázott Krisztus figurát (a Dreher-siremlékről). *Sidló* Ferenc is sorompóba állította finom művészetét, *Markup* Béla és *Siklódy* Lőrinc is igen sikerült, hangulatos szobrocskáik-

MÁRTON FERENC: SZT. ANDRÁS
A Szt. Imre Emlékkiállításról

kal szerepelnek, *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond Szüz Máriája *Vass* Viktor Madonnája és *Lux* Elek Mezőkövesdi Madonnája meghatóan szépek, de ezeknek az alkotásoknak semmi közük sincs Szent Imréhez, sőt *Margó* Ede, *Kisfaludy-Strobl*, ifj. *Vastagh* György, *Berán* Lajos és *Tóth* Gyula Szent Imre-művein kivül a többi Szent Imrének se sok köze van a magát az égieknek szentelt, fiatalon elhanyatlott magyar herceghez.

GULYÁS SÁNDOR: SZENT IMRE
A Szt. Imre Emlékkiállításról

*

A *Nemzeti Szalon* kizáróan az élő művészeket vonultatta fel kiállításán, melynek tárgyválasztása középpontjába az Árpádházi szenteket állította. Ha igy a megjelölés inkább fedi is a tartalmat, mint a Műcsarnok kiállításán, viszont semmivel se ad több értéket. Sőt.

A tárlat kiemelkedő darabja *Róna* József szobra. Ez a kompozició nemcsak a Szalon kiállításának kiemelkedő darabja, de a Szent Imre-kiállítások legnagyobb művészeti eseménye is. Ugy a mintázás finomságaiban, mint az elgondolás monumentalitásában ez a szobormű méltó az ünnepi esztendő jelentőségéhez. *Horvai* Jánosnak is szerepel itt három szép márványa. Kivülük még *Bory* Jenő, *Damkó* József, *Farkas* Zoltán, *Bernola* Károlyné állitottak ki jó szobrokat.

A festmények közül két gyüjteményt kell az élre állítanunk: *Éber* Sándor és *Miskolczy* Ferenc képeit. Ennek a két művésznek a munkáin meglátszik, hogy nem alkalmilag foglalkoznak az egyházművészettel. Technikai szempont-

Andrejka József

Ősmagyar c.
mellszobra
repr.

Képrőművészet

1930. IV. cif. 27 sz
49 l.

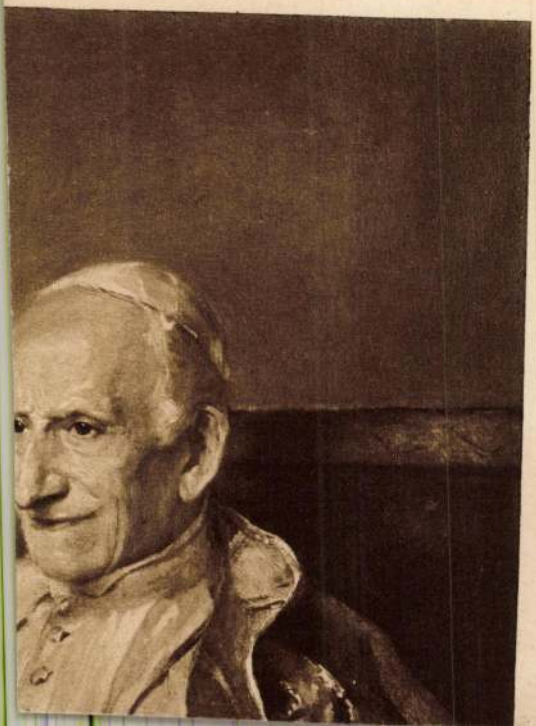

Andrejka József

Pro patria c. nobor-
mive repr.
Müvészet 1917. 93. l.

Andrejka József

Szobász

Balaton hullámai,
kutterveret

Nemzeti Szalon

IV. Balatoni kiáll.

1930. szept.

Akropolis von Athen; Nordseite.

Andrejka József

1920. sept.

ki 11. Nemzeti Szalonban

Őszi szántás, olaj. 1800.–

Csendélet, olaj. 1500.–

Hillebrand Jenö dr. V. 180.

des Musters verwendet. Man kann die Chorbalustraden der beiden Kir
Mes
den
den
Széke
lierur
noch
die I
aus d
Kreis
Balus
weise
Domp
Hage
Motiv
sind i
des Ä
am U
chitek

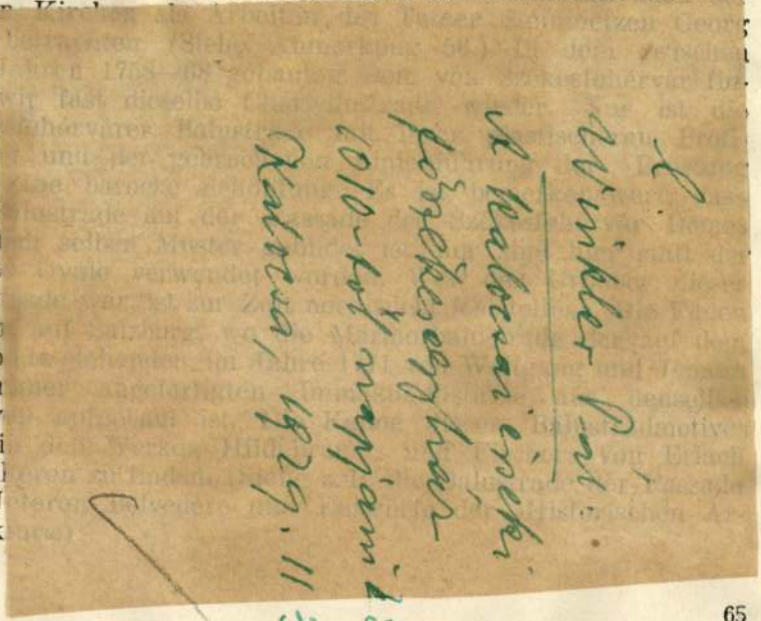

5

65

Hochaltars, die leuchtertragenden Engel, der Engel auf dem Taufbecken, sowie der Engel auf dem Schalldeckel der Kanzel und die musizierenden Engelchen auf dem Orgelchore sind gewiss die Arbeiten derselben Holzschnitzerwerkstatt. Es ist nur anzunehmen, dass die Figuren Christi und des Heiligen Petrus auf der Schiffskanzel von einem älteren Meister, die beiden grossen Engel des Hochaltars von einem jüngeren Meister und die anderen Figuren und dekorativen Schnitzarbeiten von Gesellen der Werkstatt angefertigt worden sind.

Als Arbeit derselben Werkstatt möchten wir noch den geschnitzten Osterleuchter der Kirche erwähnen. Als Vorbild seines Aufbaues möge auf den Osterleuchter der Kirche zu Mihályi, in der Bearbeitung des Jonas-Motivs auf die ähnliche Darstellung der Gaspoltshofener Schiffskanzel verwiesen werden.

Die jüngsten Arbeiten der Császárer Innenaustattung sind die geschnitzten Kirchenbänke, die nahe Beziehungen zu ähnlichen Stücken der Kirchen in Tata und Pápa aufweisen.

Andrejka József

Ki a legény a csárdaban, bronz

XXVII aukc.

Postatakarék

1925. febr

0

1208

Főkönyvi szám: 1617.2

Nagyságos
Méltóságos Dr Szentiványi Gyula úrnak
Nagyméltóságú titkár úrnőnek

Horthy Miklós út 104

Tisztelettel értesítjük, hogy a mai napon pénztárunknál lefizetett 6 P f, azaz

Hat pengő fillért

4 Ft havi részletként b. számlája javára irtuk.

Budapest, 9/VI/12

BÉTA
IRODALMI R. T.

1. a leszállított könyvek tulajdonjogát a vételár teljes kifizetéséig a vállalat fentartja

2. bármely részlet pontos fizetesének elmulasztása az egész vételárát esedékessé teszi.

Andrejka József

Anyák szobrac.
muve repr.

Képzőmuvészet

1934. VIII évf. 74 sz.

✓ 143 l.

ANDRÉJKA JÓZSEF

140. Vágyódás, gipsz,

bronzban 280.—

Nemzeti Szalon

téli tárl. 1938 jan.-febr.

a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület
legközelebbi kiállítása

KINAI REPREZENTATIV KIÁLLITÁS

1938 február 13-tól február 27-ig.

Andrejka József

KMTárs 1940. A gyermek

Vegyes kvartett,
bronz

Vásárlási tudnivalók.

A műtárgyak eladását kizárólag a műtárosi hivatal, illetve **Kató Kálmán,** a Nemzeti Szalon műtárosa eszközli.

A vételár 50%-a a vásárláskor, 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállitás bezárásakor fizetendő.

ANDREJKA *József* szobrász, * Budapesten 1859 május 2, ugyanitt és Bécsben végezte tanulmányait. Főkép egyházi jellegű szobrokat mintázott (Újpest, Kalocsa, Bruckenau). A. mintázta az új országház számára Zrínyi Miklós, Kis Károly, Mária királyné, Fráter György szobrait. 1902-ben a Vörösmarty-szoborpályázat II. díját nyerte. Tőle való az ácsteszéri Táncsics-síremlék a bpesti kerepesi temetőben stb. Újabban festészettel is foglalkozik. 1893 óta a bpesti áll. felső ipariskola tanára.

E. gy. I. 33. l

Olaf mester

1443—1447.

A XVI.

1443. *Consolrész.*

Ornamentális díszű, a
és felette szembenéző leveles
fordultan ülő madár látható.
a melyből egy dió és egy me
kedik ki.

Szürke mészkő, méretei
Vétetett 1895 október 28-án
896). — Elszámoltatott 1900
Az elszámolást jóváhagyta az
sz. határozat (464–901).

III 3–4

Pl.
Vét. 1895.

(1

Andrejka József

U. 4178

„Nobrász és festő"

1926-ban még tanított az állami felső ipariskolában

Ha belefárad a nobrászatba, fest. Olajfestményeiből és akvarelljeiből kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban.

1926-ban Menekültek c. kompozíciója volt kiállítva a Műcsarnokban. Három kompozíciói dolgozott 1926-ban: Ezek: Örök rejtély, Örök törvény és a Vihar. Vázlatai már ez évben készen voltak

Jelentékenyebb kompozíciói az Éneklő dervis, Francia nő, Legyen meg a te akaratod, Csirkés fiú, Talicskás, Egyszer volt, Pro Patria, Gyermekek, Érdekes olvasmány, Utolsó látomás,

Erépen.

ın. Gyarapodás.

áll Rajacsich József karloviczi pat-
mzetgyülés tagjaihoz. Jobb kezét kinyuj-
s iratot tart e szöveggel: ~~PROMITTIMUS VOBIS~~
~~SERVATA.~~ Balról a szerb piros-kék-fehér
n túl, két zászló látható. Ez utóbbiak
s a zöldön monogramm van. A gyülés tag-
válik ki. ~~A pilléreken nyugvó terem.~~

m.
ter H-tól 160 koronán (7/91).
(41/92).
z 1892:V 22-iki 16647 és 1892: VII. 20-

(19)

1894: IX. 385.
1907: VII. 63

is servata imprimis
ibertate.

103

Andrejka József 3

A kerepesi rákos-
keresztúri temetőben
több síremléke. Kis-
plasztikai munkáinak
záma 1926-ban meg-
haladta az 50-et

Nemzeti Újság

1926. márc. 7. (Egy
művészjubileum.
A. negyvenéves szobrász-
multja. Látogatás a
művész műtermében.)

429. Ismeretl

A XIX. száza

Zrinyi Ilona.

Derékon alólig látható és
Haja, szeme és szemöldöke feke
boglárral tűzte össze; fülbeva
nyakéke, karperecze és vállrav
gyöngyfüzér, csatjai ékkövesek
csipkéből valók s kék ruhájának
elől hat drágakő-gomb diszít,

Vászon, méretei 90·5 : 71 cm.
1891 márczius 19-én Kneffel Lajostó
zettetett 1891 július 1-én. — Elszá
(41–892). — Az elszámolást jóváh
16647 és az 1892 július 20-iki 2671

Andrejka József 2

Tulsuly, Veszélyes szirt, A dal stb.

Mellszobrai: Jedlicska és Schmall műépítészek, Toth Kálmán költő, Weisz Manfrédnés, id. Ábrányi Kornél, id. Morelli (Gusztáv?), Perczel Dezső, Homonnay Tivadar dr., Hegedüs Sándor, Reischl tanár, Miklós Aladárné, Táncsics Mihály stb.

Egyházművészeti mundiai a pécsi, ujpesti, kalocsai, érseki, pannonhalmi apátsági, templomokban, tovaban, Janoshalmán, Bruckenaubán, Bácsalmáson.

Zrinyi Ilona:

Derékon alól, hétnyolczad
Hajába gyöngyfüzér van befonv
Fülbevalója hosszukás gyöngy, ny
Kötője
(háromsoros gyöngysor s csatjai ékk
nak rövid ujai csipkéből valók s
lines s elöl hat drágakögomb
Olajfestés vászonra, méret
Vétetett 1891. évi marci. hó 1
Ár. 40 frt. (60/91.). – Kif
fatott 1892: I. 2-án (41/92). –
és 1892: VII. 20-diki 26716 sz. leira

Andrejka József

1892. óta a felső építő iparisk[illegible]la tanára – Volt városi képviselő, a kath. Kör volt elnöke, az ugyanis dalkör volt elnöke.

Ugro 481.

(Szemelyi adattár)

MAGYAR (?) FESTŐ, 1400 körül

Szent Katalin

Szent Borbála

Fa, tempera, egyenkint 130×50 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújl
Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjtemény
Höfel gyüjteményében hozzá nem tartozó c
ral és alábbi predellával volt összeerősítve

Verzeichniss einer Sammlung altdeut
Gemählde . . . Bécs 1839., 17. szám
Frimmel: Lexikon der wiener Gem
sammlungen II. kötet, München 1914., 1
177. l. — Gerevich, IPGY, 86. l. — F
Evag, 132—134. l.

MAGYAR (?) FESTŐ, 1420 körül

Háromosztatú predella: *Jézus születése, Júda*
Krisztus mennybemenetele (3. kép)

Fa, tempera, 61×188 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújl
Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjtemény
Höfel gyüjteményében a hozzá nem tartozó
tebbi oltárral és két szárnyképpel volt ö
erősítve.

Verzeichniss einer Sammlung-altdeut
Gemählde . . . Bécs, 1839., 17. szám
Frimmel: Lexikon der wiener Gem
sammlungen II. kötet, München, 1
176—177. l. — Gerevich: Kolozsvári T
Bp., 1923., 15. és 29. l. (Mennybeme
képe, 14. l.) — Gerevich: A régi m
művészet európai helyzete. Bp., 1924., 18
Genthon: Magyar művészet Ausztriát

Andrejka József

készítette Fehér Ipoly
pannonhalmi főapát
síremlékét 6000 koronáért.

Sörös Pongrác. A pannonhalmi főapátság története. VI. k. Buda-
pest 1916. 152. l.

g ahhoz,
a század-
De ma már
mult szá-
tak reakció.
démikus,
ete nem
ázolások
k helyes
ték az utat.
a őket,mert
iszabadulni
a művészet
lett jönni,
uj művé-
drendü sze-
k ma már elvesztették
ak a pillé-

Andrejka József

Geboren zu Budapest den 2. Mai 1859. Begann seine Studien bei Prof. Alexi und gewann im Jahre 1878, mit Zeichnen und Malen (Öl und Aquarell), sowie mit seinen plastischen Arbeiten den Preis der Hauptstadt Budapest. In Wien setzte A. seine Studien bei Prof. Wagner fort, später arbeitete derselbe mit Franz Gastel an den Statuen des Kunsthistorischen Museums und des Burgtheaters in Wien, und arbeitete auch bei Friedl. Zu Studienzuwercken besuchte A. eingehend alla Museen Deutchlands. In Ungarn gewann derselbe 6 verschiedene Preise. Mit Plaketten befasst sich derselbe nur nebenbei.

HuPrmagyérem 119. l.

10 nuove felsorolva

T. 3808.

partján az ostromlott vár tér-
ben balról a Lotringeni herczeg
l jobbra pálmakeretben:

LLA CITTA DI BVDA M. D. C. LXXXVI. -
da sopra vn imminente collina és
contermina la muraglia della Citta

.5 : 27.2 cm.

Andrejka József

1885 előtt Kiss György terve alapján készítette Szondi György a drégeli hős szobrát, melyet a drégeli Szondi emlékkápolna hajójában állítottak fel.

Pongrácz Lajos:
Szondi album. Esztergom, 1885. 59. l. Kép-vel.

Domborniwek

~~[illegible]~~, római VII. 196.

Andrejka József

nobráv

a Tánesics nobor ci

az ujpesti rk. templom

nent nobrainak al-

kotója, ujpesti

lakos

Ugro 463. l

✓

thon: LIII. l. — n. —). — iklós: 60-ig. -ben) t (pl.

A predellát Gerevich Tibor azonosította a képekkel. Az az újabban felmerült nézet (Péter, Hekler) amely szerint a megmaradt képek két különböző kéz alkotásai, az átfestéseken alapult és a táblák megtisztítása után tarthatatlanná vált. Hoffmann Edit az oltármű és a predella összetartozásában kételkedik. Ennek a véleménynek a tények egész sora mond ellen: 1. A méretek megfelelése (a predella 150 cm széles elvágott címerpajzsokkal, a középkép 162 cm). 2. A feliratban említett kanonok-donátor, Szent Egyed, valamint a donátor védszentjének jelenléte a táblákon. 3. (Garam)szentbenedeki Miklós donátor neve a predellán s a képek vitán felüli garamszentbenedeki származása, a predellával közös kora és hasonlókorú emlékek ottani teljes hiánya. 5. A feliratok betűtípusainak teljes azonossága a predellán és a szárnyakon.

Krüchten József: Hazai művészek. Tudományos Gyüjtemény, II. kötet, Pest, 1821., 124. l. — Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek . . . Századok, VIII., 1874., 91. és 92. l. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 116. l. — Ipolyi: Besztercebányai egyházi műemlékek. Bp. 1878., 78. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Z: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 523—524. l. — a. b: Az erdélyi honismertető egyesület. AÉ, IX., 1889., 275. l. — Knauz: A Garam melletti szentbenedeki apátság. I. kötet, Bp. 1890., 52. l. (A predella képe 5. tábla.) — Maszlaghy II., 44: 1, 34: 2 és 4, 29: 3,

Andréjka József

szobrász.

Nálam lévő élet-
rajzában gyanus
„Gastet és Fried
mütermeiben Beisben."
Krücken nesint
„Friedl és Gastel
becsi mütermeben.
Utána nezin és esetleg
kicgarutan arán adatonat.

Fétlen Sándor

II. 79

nálam. javuk

irod

Krück I. 21. 8

642/1905 sz. jul. 26.

Hivatalból. Schönherr Gyula balassa-gyarmat ipolysági és Mihalik József kassa-bársfai útigazdái ásséve a számvevőséghez. VII. 26.

Andrejka József

~~Mács. kiáll. tól.~~

Pipics 59. l.

1). gróf Károlyi László Jerusalekyavan csak rajta előre néz.
2) gróf Csáky . . . . . néz.
A Megváltó . . . . . van fordulva és áll v. ül? (a meg nem feldő áthuzandó)
4) Bernáthy Antal profil jobbra. néz,
5) Szakasics ezredes . profil jobbra néz és a felirás a Következő : . nem tudom-már, Vernők . . Kesztelette a tisztiker s.k. alaiszásuk után . . . . .
7) A Hungaria a. m. eimerre. bárul van fordulva, az ifju . . jobbra . . van fordulva. — ~~ül~~ . . áll. —
9) gróf Vigyázó 3/4 profil jobb néz.
10) Mária, Magdolna, Zsófia, 1 szemely . kissé jobbra . fordulva tétdelnek.

Feladó neve és lakása :

LEVELEZŐ-LAP

MAGYARORSZÁG
8 FILLER 8

Méltóságos
Dr Procopius Béla
úrnak

Budapest
IV. Kaas-Ivor
u. 9.

M. kir. állami nyomda, Budapest

Andrejka József

l.

Liber Baptismorum

222. l.

Andrejka József

Szepesolex. 243. l.
244. l.

élet. arch.
m.o. 422. l.

Andręka József

l.

Liber Bpest. vobrai

277 l 278 l

A MNB elnökeli tisztsége ami 24

mód z elbbiekkel és hitemben, kezdetben

fogva a legfontosabb tisztségek közé

tartozott, ~~[illegible]~~ és

Nagyfalu és tőbb év óta mentelgezett

itt szolgalomban és előző szolgalomban

és sokkal elérendeltetett jellegű

[illegible]

Andrejka József

Nobrait

életrajz, arckép

lásd

Früh Dóm Pestm

I. 115. l.

MOB Kst. 3213.

Andrejka József
Szobrász

Szód

Gell Mad. 18. l.
arch.

Andrejka József

szobrász

d

Mihályi Pannonh.

14. l.

~~0~~

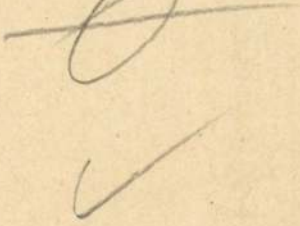

✓

Novae h. n. VI. 206.

ANDREJKA JÓZSEF, 1859 máj. 2. —
Országházon : Mária, II. Kis Károly. Fráter György, I. Zrinyi M. a szigetvári hős.

Medvey. 104. l.

~~Turul X. 169~~

Andrews *Henry C.*, angol festő és botanikus. Igen értékes növénytani képeket festett külföldi növényekről. A XVIII. század végén és XIX. század elején élt. Sprengel róla nevezte el az Andrewsia növénynemzetséget. Tízkötetes nagy botanikai munkája *(The Botanist's Repository*, 1799—1811) 664 színes táblán szép növényképeket tartalmaz. FEHÉR J.

Andrews *Roy Chapman*, amerikai zoológus és kutató, szül. 1884 jan. 26-án Belvisben. Expedíciókat vezetett az amerikai természettudományi múzeum megbízásából Keletindiába, Borneóba, Koreába, a Bering tengerre, legnevezetesebb azonban az az expedició-sorozata, amellyel 1922 óta Mongolia és a Gobi sivatag ősvilági életét tárta föl. Erről számol be *On the trail of ancient man* c. könyve (1926). Többi expediciójáról *Ends of the earth* (1929) c. műve számol be. LAMBRECHT K.

Andrews *Thomas*, angol kémikus és fizikus, szül. 1813 dec. 19-én Belfastban, megh. 1885 nov. 26-án ugyanott. Glasgowban tanult, majd gyakorló orvos lett, később a kémia tanára a belfasti királyi kollégiumban, amelynek 1845-ben alelnöke lett. 1879-ben ment nyugalomba. Foglalkozott a gázok cseppfolyósításával és termokémiával. Tőle származik a *kritikus hőmérséklet* fogalma. BÁLINT I.

Andria, város az olasz Bari tartományban, 53.000 lak. Barival vasút köti össze. Püspöki

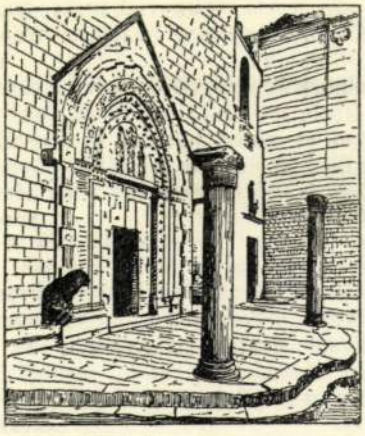

Andria: a S. Agostino templom portáléja (XIII. század)

székhely; szép gót székesegyháza és a templáriusoktól alapított Sant Agostino temploma említést érdemel. P. ORMÓS J.

Andrian-Werburg *Viktor Freiherr von*, osztrák politikus, szül. 1813-ban, megh. 1858-ban. A bécsi udvari kancellária tisztviselője. 1842-ben álnév alatt Hamburgban adta ki *Österreich und dessen Zukunft* c. művét (1847, 2 köt.), melyben megírja, hogy Ausztria neve sem népet, sem országot nem jelent, az osztrák birodalomnak nemzetiségi államokra kell bomlania. 1848-ban beválasztották a frankfurti parlamentbe, a birodalom követe volt Londonban, Schmerlinggel együtt hagyta el a parlamentet. 1850-ben *Centralisation und Decentralisation in Oesterreich* c. műve jelent meg Bécsben. TÖRÖK P.

Andrias Scheuchzeri *Tschudi*, kihalt óriás ősszalamandrafaj, amely oszteológiai tekintetben föltünően egyezik a Japánban ma is élő óriás szalamandrával (Cryptobranchus). Az oeningeni miocén-rétegekből előkerült, 1 m hosszúságot meghaladó ősszalamandra maradványait Scheuchzer I. svájci orvos 1726-ban, mint «az özönvíz gyászos tanuját»: *Homo diluvii tristis testis* néven írta le, de Cuvier kimutatta, hogy a szalamandra-félékhez sorolandó. GAÁL I.

Andrias Scheuchzeri

Andricus (áll.), a *gubacsdarazsak* egy neme, amely szűzszaporodással fejlődik.

Andrid, a jelenleg Romániához tartozó *Érendréd* régi szatmárvm.-i község mai neve.

Andrieşescu (ejtsd: *àndriësëszku) Jon*, bukaresti egyetemi tanár, szül. 1888-ban. A román archeológiai múzeum igazgatója és a román akadémia tagja. A legkiválóbb román archeológus. Főbb művei: *Dacia înainte de Romani* (Dácia a rómaiak előtt); *Epoca de bronz în România; Din preistoria Olteniei.* ALEXICS GY.

Andrieu (ejtsd: *ädrió*) *Bertrand*, francia acélmetsző és ércművész, szül. 1761 nov. 4-én Bordeauxban, megh. 1822 dec. 6-án Párisban. Szülővárosában végezte a képzőművészeti akadémiát. Az éremvésést Lavau Andrétól tanulta. Huszonötéves korában Párisba ment. Első jelentékeny érmét 1789-ben véste a Bastille elfoglalására, ezt sűrűn követték a francia forradalom eseményeit megörökítő érmei. Az 1791—1797. években főként acélmetszéssel foglalkozott, több bankjegy-dúcot is metszett a francia állam részére. Művészete az antik érmek beható tanulmányozásából nyert tápot s az empireízlés legtökéletesebb képviselője. VARJÚ E.

szül. 1858 szept. 7-én Glogonban (Torontál vm.), megh. 1930 jún. 27-én Budapesten. Főiskolai tanulmányainak a selmecbányai bányászati és erdészeti akadémián való elvégzése után 1885-ben ugyanott főiskolai tanársegéd, majd 1887-ben főiskolai rendes tanár lett. Nemsokára a Salgótarjáni Kőszénbánya rt.-nál főmérnök és igazgatóhelyettes, 1894-ben a zsilvölgyi bányaművek bányaigazgatója lett Petrozsényban. 1902-ben a bányatanácsosi címet kapta meg. 1907-ben a kormány az állami szénbányák megszervezéséhez hívta meg, rövid idő alatt főbányatanácsossá, majd min. tanácsossá és a m. kir. állami szénbányák központi igazgatójává nevezték ki. 1912-ben nyugalomba vonult és azóta magánszénbányaüzemeknél tevékenykedett. Irodalmi művei a szaklapokban közzétett nagyszámú értekezésen kívül: *A salgótarjáni szénbányászat* (1894); *Die Zsyltaler Gruben* (Wien, 1906); *Kurze Übersicht der Kohlengrubenverhältnisse der Länder der ungarischen Krone* (Wien, 1909). PELACHY J.

Andreits *Uzor*, a budai kir. könyvnyomda orientalista igazgatója. *Münz-Journal* címen 1832—33-ban évnegyedes folyóiratot adott ki Budán, rézmetszésű táblákkal. 1833-ban *Nemzeti és történelmi fali Kalendárium* címmel kiadott naptára ebben a nemben első volt magyar nyelven. TAKÁTS GY.

Andrej Bogoljubszkij, orosz (szuszdali) nagyfejedelem, szül. 1110 körül, meggyilkolták 1174 jún. 29-én, uralkodott 1158—74. Ő kezdte meg a kisebb orosz fejedelemségek egybeolvasztását. Birodalmának székhelyét Kievből a Kljazma mellett fekvő Vladimirba (Moszkva és Nizsnij Novgorod között) tette át. Összeesküvésnek esett áldozatul. TÖRÖK P.

Andrejci, a jelenleg Jugoszláviához tartozó *Andorhegy* régi vasvármegyei község mai neve.

Andrejev *Leonid Nikolájevics*, orosz író, szül. 1871-ben Orelben, megh. 1919-ben Mustamäggiben, Finnországban. Eleinte jogot tanult, majd festeni próbált és csak harmincéves korában kezdett írni. Ifjúkorában sokat nyomorgott s alkoholistává lett, ennek hatása alatt többször öngyilkosságot kísérelt meg. Andrejev a XX. század első tizedéneklegnépszerűbb orosz írója, de nem művészetével, hanem érdekes témáival nyerte meg olvasói tetszését. 1902-ben a *Szakadék* című erotikus novellájával sokat foglalkozott a sajtó s ez a vita ráterelte a figyelmet. Legismertebb művei *A vörös kacaj* (1905), *A hét akasztott* (1908) és az *Anatéma* (1909). Számos műve magyarra is le van fordítva. BONKÁLÓ S.

Andreev Leonid

Andréjka *Jozsef*, szobrász, szül. 1859 május 2-án Budapesten. 1893 óta a budapesti állami felsőipariskolában a mintázás tanára. Főkép templomi szentszobrok kerültek ki a keze alól. HAVAS J.

Andrejová, a jelenleg Csehszlovákiához tartozó *Endrevágása* régi sárosvm.-i község mai neve.

Andréka *Károly*, főkapitányhelyettes, szül. 1874 február 5-én Tápióbicskén. Budapesten tanult s 1894-ben belépett az államrendőrség szolgálatába. Több helyen működött, míg végre az államrendészet vezetője lett. Itt szerzett érdemeket főleg a munkásmozgalmak tapintatos elintézésével. 1924-ben főkapitányhelyettes s 1925 óta a főváros törvényhatósági bizottságának tagja. Ma a főkapitány első helyettese. GEGUSS D.

Andresen *Andreas*, német művészeti író, szül. 1828 nov. 14-én Loitban, megh. 1871 máj. 1-én Lipcsében. Művei közül különösen a grafikára vonatkozó nagy sorozatai fontosak és ma is nélkülözhetetlenek. Ezek: *Der deutsche Peintre-Graveur* (5 köt., 1864—78); *Die deutschen Malerradierer des 19. Jahrhunderts* (4 köt., 1864—75, 5. köt. Wesselytől 1877); *Handbuch für Kupferstichsammler* (befejezte Wessely, 2 köt., 1870—72). ÉBER L.

Andresen *Ingeborg* (Bödewadt Jakobné), holland írónő, szül. 1878 jan. 30-án Tondernben. Holland és német nyelven ír elbeszéléseket *(Das Lied der Erde)* és drámákat *(Groot Huus, De Roop* és *Offa)*. Leginkább a friz népéletből meríti tárgyait. ROHOSKA J.

Andrews (ejtsd: *endrúz) Charles William*, angol paleontológus, szül. 1866-ban, megh. 1924-ben. A fosszilis ősgerincesmaradványokra vonatkozó művei közül a legfontosabbak a Fayum sivatag gerinceseiről, az angol tengeri ősemlősökről szóló monográfiái és Chatam szigetről írott földrajzi és geológiai könyve. LAMBRECHT K.

Andrews *Elisha Benjamin*, amerikai történetíró, szül. 1844 jan. 10-én Hinsdaleben (New Hampshire), megh. 1917 októberben Interlachenban (Florida). Működött Providence-ban a Brown-egyetemen 1882—1898., 1900—1909-ig a lincolni Nebraska-egyetem kancellárja volt. Főműve: *History of the U. S. in our own time* (1904). TÖRÖK P.

Andrejka József

Andrejka *József*, szobrász, *1859. Művei templomi szobrok (Ujpest, Kalocsa), történeti alakok (Országház), síremlékek.

[népéleti alakok és plenair.]

Uj Idők Lex.

II. k. 383. l.

Hanyadik? XI.

Szinerve? Márvány?

1680

Andréjka József

Pesti Hírlap

1943. ápr. 13.

Andréjka József szobrásztanár felesége szül. *Gschrey Róza* ápr. 10-én elhunyt. Temetése ápr. 14-én, szerdán d. u. fél 5 órakor lesz az ujpesti régi temetőben. (Gr. Apponyi A.-utca.) Az elhunytban Andréjka Árpád szőv. műszaki főtanácsos és Szécsi Jenő szőv. műsz. főtan. neje szül. Andréjka Margit édesanyjukat gyászolják.

zöntöm. Adja Isten, hogy

i erőben egészségben.

Gyurka

1943. IV. 11.

Andrejka József

zobrazit

vod

z

Kővárymillen

318. l.

Telefon: 1-854-11.

IV. Múzeum-körút 33.

Telefon: 1-854-11.

Andrejka

Szentiványi Gyula

József, szobrász és festő, szül. 1859 V. 2. Budapesten. VH és Bécsben tanult, 1882. Ujpesten telepedett le. 1893 óta a mintázás tanára a bpesti állami felsőipariskolában. Szobrokat készített az uj országház, az ujpesti rk. templom, a kalocsai székesegyház stb. részére. Tőle való az acsteszéri Táncsics-szobor, a Táncsics-síremlék a bpesti Kerepesi uti temetőben stb. Ujabban foglalkozik a festészette

1904. VII. 23.

Komárom (múz.)

Szerni Béla dolgozatai (478/1904.)

Andrejka József

nobrány

ipod

Hampel József

Muvészeti Lexikon

24.l.

II/12

Kunstwanderung V. 197.

Andrejka Józef

U. 4178.

l. okr.

Andrejka József

életrajz -

Csókássy 13. l.

A pannonhalmi apátsági templom részére márványba faragta Fehér Ipoly főapát. életnagyságú domborművet -

Hadsereg.

Az előtérben balra fordul
és teljes felszerelésben áll a
sé hátrább a főhadnagy és még h
ben pedig az őrház látszik. Fel

28.

K.K. TITLER-GRÄNZ-INFANTE

a jobb sarokban: Strassgschwand
852.

legalól középütt: Druck, Verlag
Leykum in Wien.

Szines kny., alányomással,
Pettenkoffer-Strassgschwandtn
der neuesten Adjustirun

55-93-1235

Andrejka József

az alábbi szobor pályázaton III ik díjat nyert.

Vas. Ujs 1904. 124. l.

(Gróf Andrássy Dénesné szobra; szeppel.)

347/48. l.

Andrejka József

Táncsics Mihály
bronzmellszobrát
Ácsteszéren (1886)

Dor Bakony
84. l.

fesszorok meghívására tanulmányi kirándulást tett Birminghamba és

ezzel kapcsolatban az egykorú görög kultúrák üveggyöngyeit kívánta kutatás tárgyává tenni. Emellett azt igyekezett vizsgálni, hogy vannak-e közvetlen tipológiai kapcsolatok a soproni figurális urnák és a görögországi egykorú festett edények között. Előbb Szófiába utazott, ahol egy hétig tartózkodott, átnézte a bolgár nemzeti múzeum archeológiai anyagát és résztvett a byzantinológiai kongresszuson, majd szabadjegyet szerezve, meglátogatta Bulgária vidéki múzeumait. Volt Várnában, Schumenban, Tirnovóban, Starazagorában és Plovdinban. Itteni tanulmányainak főcélja a vaskor folyamán Görögországból kiinduló kultúrhatások legkorábbi időpontjának meghatározása volt. Szeptember végén már Görögországba érkezett. Itt először Szaloniki és Volo múzeumi anyagát kutatta át. Különösen a szaloniki kis St. Georg-múzeum tanulmányozásából merített hasznos útbaigazításokat. Athénben átkutatta a különféle múzeumok, főleg a Nemzeti Múzeum, a Benakis-múzeum és Kimon Grundman Thessaliából gyüjtött neolitikuskori gyüjteményének anyagát. Sok időt szentelt a Deutsches Archeologisches Institut könyvtárában rendelkezésre álló és a hazai könyvtárakban fel nem lelhető szakirodalom tanulmányozásának is. Ezenkívül több utazást tett, nevezetesen megtekintette Delphi, Chaironea, Theba,Nauplia, Tiryns, Mykenai és Aigina régészeti emlé-

A MŰCSARNOKBÓL

HÁBORÚS KIÁLLÍTÁS. Társulatunk a háború és a Műcsarnoknak hadi-kórház céljára történt átengedése által akadályozva lévén rendes Téli kiállításának a megtartásában, módot keresett arra, hogy egyrészt nyerőtagjainak, akik az ez évi Tavaszi kiállításon nyereményértékeiket nem érvényesítették, erre alkalmat adjon, másrészt pedig, hogy a Magyar Képzőművészek Egyesületével karöltve megteremtett művészsegítő alapot eladások révén lehetőleg gyarapítsa. Ezt a módot megtalálta abban, hogy Róna József szobrászművész és egyesületi elnök, valamint Lesskó János társulati helyettes titkár fáradhatatlan buzgósága révén létre hozott egy olyan kiállítást, melynek minden egyes darabja vagy a művészek, vagy a Társulat ajándéka a nemes célra s amelynek ilyenformán az eladásokból származó minden jövedelme a hadbavonult művészek családjainak és a segélyre szoruló művészeknek a támogatására gyüjtött alap gyarapítására szolgál. A Róna József elnöklése alatt álló segítőbizottságnak sikerült a jótékonycélú kiállítás védnökeiül József királyi herceget és Auguszta királyi hercegasszonyt megnyerni, ami már magában véve biztosítéka a kiállítás sikerének. Társulatunk tagjainak ösmert művészetszeretete és páratlan nagylelkűsége e kiállítás alkalmából is meghatóan nyilvánult meg, amennyiben a nyerőtagok közül egy jeles művészünk 800 koronás nyereményét minden ellenérték nélkül átengedte a segítőbizottságnak. A szobrászmesteriskola hadbavonult igazgatója, Strobl Alajos 600 koronás nyereményét, Tschögl Henrik 600 koronás, a mezőhegyesi Intézeti Kaszinó 500 koronás, Ghiczy Pál 400 koronás, Breitner L. Zsigmond 400 koronás, Andrássy Géza gróf 400 koronás, Gomperz Károly 400 koronás, Abelesz Zsigmond 400 koronás, Hegyés László 400 koronás, az Uri Club 300 koronás és Dreher Jenő 300 koronás nyereményét. Lemondott továbbá a bizottság javára egy nyerő 200 koronáról, Strobentz Gusztáv pedig 200 koronáról. A nagylelkű adakozásból ily módon ellenérték nélkül 6200 korona jutott a bizottság nemes céljára. Ezenfelül, mert a Társulat a Műcsarnokban, melyet hadi-kórház céljára ajánlott föl, nem rendezhetett rendes Téli kiállítást, kieszközölte, hogy a kiállításra kitűzött pénzdíjakat szintén a bizottság kapja meg. Ezek összesen 5800 koronát tesznek ki, amely összegből Jankovich Béla dr. kultuszminiszter a Rökk Szilárd-alapítvány 2000 koronás díját és a 600 koronás néhai Ráth György-féle díjat, Ráth György özvegye 600 koronás díját, Esterházy Miklós Móric gróf 600 koronás díját, a Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás és az Erzsébetvárosi Kaszinó 500 koronás és Halmos Izor 500 koronás díját engedte át. Ami a vásárlást illeti, a nyerő tagok eddig 16.270 koronát vásároltak, s ebből az összegből 1270 korona ráfizetés. Magánosok 16.950 koronáért vettek műtárgyakat. Az eladott művek száma összesen 55. Ily módon a kiállítás összes eddigi jövedelme a jótékony célra 45.220 koronát tesz ki. Végül még közöljük, hogy a kiállítás céljára a Társulat a maga tulajdonából 16.820 korona leltári értékű 34 műtárgyat s a nála zálogban lévő művek közül 14.116 korona értékű 43 művet engedett át a kiállítás céljára. A művészek közül a következők szerepelnek műveikkel a kiállítás tárgymutatójában: Aggházy Gyula, Andrejka József, Angyalffy Erzsébet, Ács Ferenc, Bachmann Károly, Baditz Ottó,* Barta Ernő, Basch Andor, Basch Árpád,* Basch Gyula, Bednár János, Beér Dezső, Benczúr Béla, Benczúr Gyula dr., Berán Lajos, Berkes Antal, Beszédes László, Bezerédy Gyula, Béli Vörös Ernő, † Bihari Sándor, Biró Mihály, Boruth Andor, Bosznay István, Boemm Ritta, Börtsök Samu, † Brodszky Sándor, Bruck Hermina, Bruck Miksa,* Burger Lajos,* Cser Károly, Csermely János, Cserna Rezső, Csillag István, Csók István, † Coulin Arthur, Czencz János, Czigány Dezső,* Damkó József, Deák Ebner Lajos,* Déry Béla, † Donáth Gyula, Dudits Andor, Edvi Illés Aladár, Edvi Illés Ödön, Egerváry Potemkin Ágost, Egry József, † Eisenhut Ferenc, Erdőssy Béla, Fábián Béla,* Fáy Sándor, Fehérvári Erzsi, Ferenczy Károly, Ferenczy Valér, Fesztyné Jókai Róza, Frecskay Endre, Fémes Beck Vilmos, Fényes Adolf, Gara Arnold, Gergely Imre, Gerritsen Vilmos, Glatter Ármin, Glatter Gyula, Glatz Oszkár, Glatzné Wildner Mária, † Gross Béla, Gulácsy Lajos, Halász Hradil Elemér, Hatvany Ferenc báró, Háry Gyula,* Herrer Cézár, Heyer Arthúr, Holló Barnabás, Horthy Béla,* † Horti Pál, Horvai János, Horváth

Béla, Humayer Erzsi, Hüvös László, † Illés Antal, Innocent Ferenc, † Ipoly Sándor, Istók János, Istvánffy Gyula,* Iványi Grünwald Béla,* Jámbor Lajos, Jászay József,* Jávor Pál, Jendrassik Jenő, Józsa Károly, Juszkó Béla, Kacziány Ödön, Kada Alajos, Kallós Ede, Karczag Zoltán, Karlovszky Bertalan, Karvaly József,* Katona Nándor, Kató Kálmán, Kárpáthy Rezső,* Kedvek János, Keményffi Jenő, Kernstok Károly, Kéméndy Jenő, Kézdi Kovács László, † Kimnach László, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Kiss György, Kiss Rezső, Királyfalvi Károly,* Klammer Mariska, Kléh János, Knopp Imre,* Kobor G. Elek, Kobor G. Henrik, Konek Ida, Korcsek János, Koroknyai Ottóné,* Koszta József, Kosztolányi Gyula, Kovács Sámuel, Körmendi Frimm Ervin, Körmendi Frimm Jenő, Kőrösfői Kriesch Aladár, Kövér Gyula, Krupka Ferenc, Kunwald Cézár, Kúnfy Lajos, Lámné Hilbert Irén, Lányi Dezső, Ligeti Miklós, Lipóth Ferenc, Litkei Antal,* Lukácsy Lajos, Lux Elek, Madarász Viktor, Magyar-Mannheimer Gusztáv,* Makó Bertalan, Margó Ede, Markó Ernő*, Mányai József, Marsili E.* (olasz), Mednyánszky László báró, Meissl Ágost, Miesz Frigyes, Mihalovits Miklós, † Molnár József, Murányi Gyula, Nagy István, Nagy Sándor, Nagy Vilmos, Nádler Róbert,* † Nádor Ákos, Náray Aurél, Németh Lajos*, Olgyay Ferenc,* Olgyai Viktor, Papp Gábor,* Papp Sándor, Pállya Celestin, Peske Géza,* Plány Ervin, Pongrácz Szigfrid, Poór Bertalan, Pörge Gergely, Radnay Béla, Raáb Ervin, † Rajzó Miklós, Reinerné Istvánffi Gabriella, Révész Imre, Romek Árpád, Róna Árpád, Róna József, Rottmann Mozart, Rubletzky Géza, Rudnay Gyula, Sándor Béla, Sándor József, Sassy Attila, Senyei Károly, Sidló Ferenc, Siligai Ferenc, Simay Imre, Soós Elemérné, Soós Géza,* Stetka Gyula, Strobl Zsófia, Szamosi Sós Vilmos, Szamovolszky Ödön, Szász István, Szegedi Maszák Leona, Szenes Fülöp, Székely Andor, dobai, Székely Károly, Szigeti Jenő, Szinyei Merse Pál, Szlányi Lajos, Szüle Péter, † Tahy Antal, Tamássy Miklós, Tarnóczy Berta,* Telcs Ede, † Telepy Károly, Telkessy Valér, Tornyai János,* Tornai Gyula, Tölgyessy Arthur, Török Jenő, Tury Gyula, Udvary Géza, Uitterschaut Viktor* (belga), Ujváry Ignácz,* Vajda Zsigmond, Vass Viktor, Vastagh Géza, Vastag György id., Vámossyné Eleöd Carola, Vedres Márk, Veres Zoltán, Vidovszky Béla, Wágner Géza, Wolff Károly, Zala György, Ziffer Sándor, Zubriczky Loránd,* Zsákodi Csiszér János, Zsombolya Burghardt Rezső. A meghalt művészek és a csillaggal jelöltek műveit a Társulat engedte át a kiállításra, kivéve a következőket: Baditz Ottó, Bruck Miksa, Deák Ebner Lajos, Háry Gyula, Litkey Antal, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Markó Ernő, Nádler Róbert, Senyei Károly, Soós Géza és Újváry Ignác, akik a Társulat tulajdonában lévő műveiken kívül más műveket is küldtek a kiállításra Néhai Coulin Arthur művét a művész özvegye, Strobl Zsófia egyik művét és Simay Imre rajzát Wolfner József engedte át a kiállításra. A tárlat december hó 7-ig volt nyitva naponta 9—4-ig 40 fillér belépődíj mellett.

JOTÉKONYCÉLÚ MŰVÉSZESTÉLY. József főherceg és Auguszta főhercegnő Ő cs. és kir. Fenségeik védősége, és gróf Andrássy Gyuláné, Bárczy Istvánné, Benczur Gyuláné, Lánczy Leóné és Lónyai Sándorné úrnők elnöksége mellett hétfőn 1914 évi december hó 7-én este $^1/_2$8 órakor az Uránia szinházban, a Magyar Képzőművészek Egyesületének a Segítő-alapja javára nagyszabású művészestély volt, amelyet Róna Józsefné rendezett. A művészestélyen közreműködtek: Dienzl Oszkár zongoraművész, D. Rácz Erna hangversenyénekesnő, Durigo Ilona kamaraénekesnő, Földessy Arnold gordonkaművész, Hajdu Ilona a m. kir. Operaház tagja, Hegedüs Gyula, Dr. Parvis Taurino a m. kir Operaház tagja, Pliwinszky Zsigmond a m. kir. Operaház tagja, Róna Józsefné operaénekesnő. A művészestélyre szóló meghívókat a rendező bizottság küldte szét, amelynek tagjai a következők: Balló Edéné, Basch Gyuláné, Jendrassik Jenőné, Karlovszky Bertalanné, Kézdi-Kovács Lászlóné, Konek Ida, Ligeti Miklósné, Magyar-Mannheimer Gusztávné, Róna Józsefné, Strobl Alajosné, Spiegel Frigyesné, Telts Edéné, Vajda Zsigmondné, Zala Györgyné. A művészestély iránt, mely a mostani háborús szezon egyik legkimagaslóbb eseménye volt, a legszélesebb körökben is a legnagyobb érdeklődés mutatkozott. A jótékony cél-ra való tekintettel a bizottság felülfizetéseket is köszönettel fogadott és azokat nyilvánosan nyugtázza.

KARÁCSONYI VÁSÁR A FÉSZEKBEN. A Szépművészeti Múzeumban látható jótékony-

NYOMTATVÁNY.

Mélt.
Nagys.
Tek.

úrnak

BUDAPEST,

Meghivó.

Alulirott szobrászok tisztelettel meghivjuk Önt és b. családját a **Ritz-szálló** (V., Mária Valéria-utca 14.) földszinti termeiben rendezett **kiállitásunkra**, amelyen

szobrászművészi vázlatainkat

mutatjuk be a közönségnek. Kiállitásunkat a sajtó képviselőinek április 21-én, a nagyközönségnek pedig **április 22-én** (szerda) nyitjuk meg. A kiállitott vázlatoknak lakásdiszitő és szépművelődési rendeltetései vannak, amelyeket igy gyüjteményesen ezuttal először mutatunk be a művészet szerető magyar közönségnek. A kiállitás 5—6 napig tart. A kiállitott művek olcsó árban a közönség rendelkezésére állanak.

Budapest, 1914. április 18-án.

A kiállitók:

Andrejka József	Damkó József	Lukácsy Lajos
Beszédes László	Füredi Richárd	Markup Béla
Berán Lajos	Holló Barnabás	Moirett Ödön
Bory Jenő	Istók János	Ungvári Sándor
	Kiss György	

HEISLER ÉS KÓZOL, BUDAPEST, II. KER.

Andrejka József

Tóth Kálmán
gyoz mellszobra

Műcsarnok

1887. őszi kiáll. II.
sorozat

487. sz.

1888. őszi kiáll.
II. sorozat

142, 154. sz

MA nyolcz fényképezett rajzá-
vkts aranymetszéssel. 7.5o

egyzetekkel kisérte: GYULAI
tet 8 kötetbe kötve, vktsek
12.--

2 kötet, vktsek aranymetszés-
6.--

. Rendezte és jegyzetekkel ki-
. 1884-5. 8r., 8 kötet, er.
2o.--

ipublicae litterariae in Hun-
8r., fbőrkts 7.5o

és özv.ZALAY MIHÁLYNÉ SÁRKÁNY
ör- és Abauj -megyei birtokok-
62. márc. 16.-án.Az uralkodó és
és papirfelzetü pecséttel. Há-
kötvekben. 7.--

n intime. Paris. 8r., fvkts 2.--

m heroum Hungariae. 9o rézmet-
képe régi papirosu folio lapok-
o régi borkötésben SZABÓ K.
régi magyar arcképsorozat./ 9o.--

s a földön. Költői előadása a
ge életének. Ot énekben.
3.--

albuma. Irói élet és jellemrajzok.
. 1863. 4r., fvkts 6.--

Andreyka József

Nobrain

Műcs. kiáll, 1887 tól
Pipics 109. l.

NOV 16

ÁLLOMÁSNÁL BECK BÁRÓVAL.

a netán szükséges távirda- vagy távbeszélővonal meghosszabbítására, esetleg annak elrontására a legújabb berendezési anyagszerrel és eszközökkel volt ellátva.

Az egymás ellen működő hadtestekhez a hirszerzési és megfigyelési szolgálat kiegészítése czéljából egy-egy tábori léggömb-osztály volt beosztva, mely egy teljes sárkány-léggömbbel, egy megköthető golyóalakú léggömbbel s 120 üveg légszeszszel volt felszerelve.

Levelek és csomagok továbbítására most már minden hadosztály főhadiszállásán külön tábori postahivatalok működtek. Korábban ilyen csak a fővezér hadiszállásán volt található.

Megjegyzendő még, hogy a gyalogság számára kidolgozott új szabályzat azon része, mely a gyalogsági csapatok részletes harczászatát véglegesen rendezi és megállapítja, a sasvári hadgyakorlatok alkalmával már életbe lépett.

Mindezekből kitűnik, hogy az osztrák-magyar hadsereg a hadi tudományok terén felmerült új találmányokat magáévá tevén, e tekintetben a versenyt a többi európai hatalmasságok seregeivel bátran kiállhatja.

*

A hadgyakorlatra vonatkozólag bemutatunk nehány érdekes fényképi felvételt.

Egyik képünk Ő Felségének Beck báróval való megérkezését, a második kép a sasvári diadalívet mutatja, a harmadik képen pedig *Vilmos* német trónörökös látható a nevét viselő huszárezred egyenruhájában, tőle balra gróf Auersperg altábornagy, jobbra Feigl huszárezredes állnak, majd Pritzelwitz és báró Bülow, a trónörökös katonai kiséröi.

A VÖRÖSMARTY-SZOBOR PÁLYATERVEI.

I. közlemény.

Vörösmarty születése 100-ik évfordulóján mozgalom indúlt meg, hogy nemzeti adakozásból maradandó emléket emeljünk a «Szózat» költőjének a fővárosban. A gyűjtésnek oly szép az eredménye, mely biztositékot nyújt az iránt, hogy Vörösmartynak méltó szobrot lehet majd állitni. A szoborbizottság felhivására szobrászaink nagy buzgalommal fogtak a szép és nehéz munkába s oly számban jelentettek be pályaterveket, hogy azok a városligeti iparcsarnok egyik nagy oldaltermét egészen elfoglalják. Hosszú kettős sorban állanak e tágas helyiségben a szoborminták, harmincznyolcz magyar szobrász negyven pályaműve. A pályázó szobrászok névsora a következő:

Andrejka József, Barcza Lajos, Beszédes László, ~~Donáth Gyula,~~ Dunaiszky László, Füredi Richárd, ifjú Gách István, Grieszfelder János, Holló Barnabás és Vágó József, Horvai János, Illencz Lipót és Kilényi Gyula, Istók János, Jankovich Gyula és Vágó László, Kallós Ede és Márkus Géza, Kiss György, Kmoskó József, Ligeti Miklós s Bálint és

Jámbor, Lukácsi Lajos, ifjú Mátrai Lajos, Margó Ede és Scheer Izidor, Mészáros Károly, Mogyoróssy Sándor, Práger Győző, Rintel Géza, (két mintával pályázik,) Róna József, Singer Antal, Sovánka István, Szász Gyula, Széchy Antal, Sződi Szilárd (két mintával pályázik, az egyik Smolka Ferenczczel), Stocklass József, Strohoffer Béla, Telcs Ede és Márkus Géza, Tóth István és Pogány Móricz, Udi Endre, Ujváry Jenő, ifjú Vastagh György és Verő László.

Mindjárt a bejárat jobb oldalán szembeötlik *Kallós* pályaterve. Hosszan elnyuló fal közepén kiemelkedő oszlop tetején ül Vörösmarty karosszékben. Mellette jobbról-balról a falból domborún kiemelkedő lelkesült népcsoportok éneklik a Szózatot a «Vén czigány» zenekisérete mellett. A szobor építészeti része *Márkus* Géza munkája.

Közvetlen e mellett van *Telcs* Ede pályaterve, mely gondolatban nagyon hasonló az előbbihez. Telcs is hosszúkás falépítményt használ, de ő a falnak közepén, alul helyezte el Vörösmarty ülő alakját egy befalazott kapu elé, melyhez mindkét oldalról a Szózatot éneklő nép tolong mozgalmas csoportban. A tervezet építészeti részét szintén *Márkus* Géza készítette.

Tovább haladva *Donáth* Gyula pályamüve tűnik fel. Magas oszlop alján lépcsőzetes padon ül a költő, s alakját a Haza (az oszlop tetején álló czímeres nőalak), Élet (a fönt ágaskodó mén), Bor (a fóthi dalt allegorizáló mulató legény), Szerelem (Tünde alakja) allegorikus alakjai és amorettek veszik körül.

Róna József a szabad természetben, fák lombjai alatt ülve ábrázolja Vörösmartyt. Lenn, jobbról mellette, patak folydogál. E mellett sir a *Sellő*, hegedül a *Vén czigány*. Fenn a tetőn a «Zalán futása» alakjai tolongnak sűrű csoportokban. Balról reliefben a «Csongor és Tünde» egyik jelenete. Jobbról a «Két szomszéd vár»-ból a párbaj, szintén reliefben. Hátul az oszlopon Hadurnak áldoz a Táltos.

Bálint építészszel társaságban pályázott *Ligeti* Miklós szobrász. Az építmény a magyar czímer hármas halmát mutatja, tetején kettőskereszttel, s ez szolgál keretül az emléknek, melynek előrészén, karjait a kőpad párkányára fektetve ül Vörösmarty. A költő feje fölött egy turul-madár látszik. Az építményen átfutó négy sáv a magyar czímer négy folyóját jelképezi.

A pályázati munkák ismertetését lapunk jövő számában folytatni fogjuk.

ERZSÉBET EMLÉKÜNNEP GÖDÖLLŐN.

Gödöllőn szeptember 21-én kegyeletes emlékünnepélyt szenteltek Erzsébet királynénak, melyben nemcsak a község s a környék lakossága vett részt nagy számban, hanem a fővárosból is sokan megjelentek. Az ünnepély a gödöllői Erzsébet királyné-emléknél folyt le, az itteni dalkör énekével, a himnuszszal kezdődött, majd *Csiky* Kálmánné mondott szép ünnepi beszédet, melyben egyebek közt így szólt Erzsébet királynéról:

«Oh, bár maradt volna itt köztünk azon a végzetes őszön is, mely tőlünk idegen földön oly váratlanúl ragadta el! Ezek a mi szelid halmaink nem vetekedhetnek ugyan Helvéczia hótakart tetőivel, Genf világszép tavának tükre nem ragyog a mi völgyeinkben, de itt a hű magyar nép szeretete és hűsége kisérte s oltalmazta volna minden léptét, itt nem emelkedett volna feléje bántó, gonosz kéz, de valamennyi fölfogta volna még a lehulló falevelet is álma fölött . . .»

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Kolos* Dóra elszavalta *Dalmady* Győző költeményét, melyet itt közlünk. *Torday* Grail Erzsi pedig «Erzsébet» czímű ódáját adta elő. Az ünnepély a szobormű megkoszorúzásával ért véget.

A királyné útja.

Irta *Dalmady Győző.*

Ez a királyné útja,
Az erdő közepett!
Itt andalgott ő sokszor,
Vigaszt itt keresett.

El van az út hagyatva,
Nem jár most senki rajt,
Csak lépteim okoznak
Némelykor gyenge zajt.

Még sem vagyok az úton
Egészen egyedül:
A királyné alakja
Előttem fölmerül.

Képzelem-e vagy látom?
Igazán nem tudom!
Mintha meg-megjelenne
Minden fordulaton.

Temető-művészet. Táncsics síremléke.

Andréka

Pesti Hírlap. 1886. okt. 15.5

A Táncsics-szobor, illetve síremlék...

Andrzeka József spobrász

Pesti Hirlap. 1886. okt. 15. 5

a Tánczics-spobor, illetve sirenlék...

Andrejka József szobrász (1859–?)

Pesti Hirlap. 1886. okt. 15. 5.

A Táncsics-szobor....

MDK

Andrejka József

Magyar kiállító műv. névsora. Műcsarnok 1899. 22.sz.
346-348 l.

Andréjka József

Legyen meg a te akaratod... szoborcsoport

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Andréjka József

MDK

Egyszer volt... bronz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MD K

Andréjka József, szobrászm.

183. Egyszer volt... Bronzszobor.

Képzőm.Társ.1903/4 téli kiáll. Kat. 37.l.

MDK

Andrejka József, szobrászm.

a bizottság egyik tervet sem fogadta el, a beérkezett pályaművekt 3 kategoriába osztotta be.
Munkája a III. kategoriába jutott.

Irodalom és Müvészet. - A Vörösmarty - szobor.
Vasárnapi Ujság. 1902. 49.évf. 41. sz. 675.l.

Andrějka József, nebrás

felső ip. isk. tanár

terve harmadik díjat nyert a Rozsnyó város által Andrássy Dénesné emlékművére rendezett pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

febr. 3 sz. 9. old.

M.D.K.

Andrejka József
"Egyszer volt", bronz

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 27 l.

kent a déli fal pille
További két bordát a
V eléfordult V ~~találtam~~ befalazva, e
a plébánián ~~helyezte~~ [illegible]
kori apátsági templom
egyedüli tanui.
Irodalom: ~~[illegible]~~ Kékapi, ir. mü – Karavszky
~~[illegible]~~ Vötl apáti ~~háza~~ /Do

Története: Eredete ho
~~fenn~~állott, ekkor ugya
pátság jogaira való h
bánost ki~~[illegible]~~ Ett
V junius van, igy Zolnay apát k
én minden nehézség né
vita azonban nem ül e
kor 1615-ben az uj ap
ta, hogy az apátság el
szerezze. 1702-ben Zol
rából tudjuk, hogy az
lakott, kőből épült és e
elött két pince van, e
áll egy másik épület,
tő nélküli. Ezt a lak
Ez is Zolnay apáté. A
hallgatás alkalmával
a ház Zolnay apáté vo

Andrejka József

A téli tárlaton szereplő kiváló müvészek között emliti meg a lap, a "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában, de müveit külön nem ismerteti.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

MDK

Andrejka József

résztvett az alábbi pályázaton

Az Erzsébet-emlékmü második pályázata. Müvészet 1903. 278.l.

MDK

Andrejka József

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 58.l.

Andrejka József MDK

El kell menni, gipszcsoport

Mécsarnok 1905/6. téli kiáll.

Andrejka József
Egyszer volt, bronz

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 1907. lo 1.

Log

Andrejka József
Egyszer volt, bronz

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906, 1 1

MDK

Andrejka József

Egyszer volt, bronz

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906. 8 l.

M. D. K.

Andrejka József nobrán

Részt vett a Sümegi Ramasetter nobor pályázaton (1905)

Éles Károly: Ramasetter Vince emlékezete. Sümeg 1908, 24

Andrejka József

Egyszer volt, bronz

A Nemzeti Szalon első máramarosszigeti kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 13 1.

g ősi birtoka, amelyet Róbert Károly
en fia Sándor fiainak, Miklósnak, Jakab-
alád ősének adományozott. 1374-ben és
k nyerték. 1398-ban azonban ismét a
dban ugyancsak Ákos-nembeli Sághy-csa-
ban a Lajosrévy-család vesz zálogba it-
ban Balassa Zsigmond a birtokosa.
házzal a szécsényi szandzsákhoz tarto-
tisztviselő hübérbirtoka. 1587-ben Ali
i Ali nyerik hübérül. 1595-ben a török
t lakott hely már és Szentmariay György
án a Balassa-családé, majd a királyi
1715-ben és 1720-ban 11 magyar ház-
A XVIII. század első felétől a gr. Ko-
1332-1337-ben már volt plébániája.
ban azonban már ismét állott.

Andréjka József MDK

A talicskás, szobormü

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Andrejka József, Ujpest, Tavasz-u.12.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Andrejka József

A Műcsarnok Háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Andrejka József
Egyszer volt, eredeti gipsz

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 1.

~~xxix~~ J e l l e g e ci
K ü l s ő.
B e l s ő.
B e r e n d e z é s
amennyiben a berendezés egys
vagy bekezdésben ki lehet em
és a szöveg uj bekezdésben a
egységek mindig uj bekezdésse
folytatólagos szöveggel. Sorr
sebb a titulus szerint elneve
szószék, gyóntatószékek, pad
~~Felszerelés~~ F e l s z e
dezés esetleg a jelleg megha
Kelyhek, ciboriumok, monstra
miseruhák. Ezeket csak akkor
van szó és az áttekinthetőség
harangok.
I r o d a l o m: petit

MDK

Andrejka József szobrász

e.a: Szoborvázlatok kiáll. Az Ujság, 1914, ápr. 22.

524. **Szerdahelyi Kálmán** (1829—1872) mellszobra, márvány.
Nemzeti Színház Múzeuma.

525. **Blaha Lujza** (1850—1926) szobra, félalak, Zala Györgytől „Le rossignol hongrois" felirattal. Gipsz.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

526. **Szoborcsoportozat,** modell, gipszből, Blaha Lujza parasztruhás, álló alakjával, két oldalán négy-négy puttóból álló csoport közepén. Andrejka József tervezte Blaha Lujza síremlékéhez.
Andrejka József szobrász.

5. ÜVEGSZEKRÉNYBEN.

(527—558. sz.)

527. **Legyező,** elefántcsontból, rajta virágos keretben „B. Lujza" felirat. Az L betűben Pozsony város látképe. Blaha Lujza vendégszereplése alkalmával.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

528. **Legyező,** világos selyemből, fanyéllel, festett mezei virágokkal és szétszórt kártyákkal díszítve, melyeken tintával írt emléksorok láthatók. Blaha Lujzáé volt.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

529. **Legyező,** fehér atlasz, gyöngyháznyéllel, rajta festett virágcsokor. Blaha Lujzáé volt.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

530. **Legyező,** áttört gyöngyháznyéllel, csipkéből, festett rokokó pásztorjelenettel.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

531. **Plakett,** bronzból, fényezett fekete lapra szerelve „Blaha Lujza 1850—1926" felirattal Gábor M.-tól.
Magyar Történeti Múzeum Éremtára.

532. **Babérkoszorú,** ezüst. „Blaha Lujzának a kiskunhalasi Jótékony Nőegylet" felirattal.
Székesfővárosi Történeti Múzeum.

533. **Babérkoszorú,** ezüst, „Blaha Lujzának, a magyar csalogánynak emlékül a nagykanizsai magyar irodalom és művészet pártoló egyesület 1885. április 27." felirattal.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

534. **Babérkoszorú,** ezüst, „Blaháné, Lujzának az esztergomi kör, 1880. szeptember 28." felirattal.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

535. **Babérkoszorú,** ezüst, „Blaháné, Kölesi Luiza úrhölgynek 1879 november 13-án a váradi izr. nőegylet tagjai" felirattal.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

536. **Babérkoszorú,** ezüst, „Blaha Lujza Splényi báróné páratlan művészetének az Eleven Ördög 25-ik előadása emlékére a hálás szerző Konti József Városinház március 19. 1885" felirattal.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

537. **Szoborcsoportozat,** ezüst, a művészet szárnyas nemtője, jobbjában babérkoszorút emel, baljában a Podmaniczky-család címere ; lábainál két amorett s pálmafa alatt hattyú. A csoportozat ezüstdíszítéses fekete fatalapzaton áll, amelyen körben a következő felirat olvasható : „Báró Podmaniczky Frigyesnek, a szeretett intendánsnak, a magyar kir. operaház összes személyzete 1875 Augusztus 14. 1885 . . . ."

Történeti Osztály.

538. **Babérkoszorú,** ezüstből, aranyozott csokrán a körfelirat : „Méltóságos Aszódi br. Podmaniczky Frigyes ur intendánsága 10-ik évfordulójára a M. kir. Operaház hálás tisztviselői Budapest, 1885 aug. 14.-én."

Történeti Osztály.

539. **Fedeles serleg,** talapzattal. Ezüst. „Náday Ferencnek 1887. dec. 2. 25 éves színészi működése emlékére." felirattal és tisztelői neveivel.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

540. **Serleg,** ezüst, „Náday Ferencznek a Nemzeti Színház tagjai 1863—1903." felirattal.

Székesfővárosi Történeti Múzeum.

Andrejka József

óvácdó tanár
volt 1892 - 1936

Lásd

Jesch 81. l.

Jesch László

A bpesti m. kir. áll-
felsőpariskola em-
lékhonyve. Bp.
1839.

452. A. C

Szü~~letett~~ Wolfenbüttelben 1697-b

A vadás

50

Az előtérben a jobbra fordult
ben lévő kulacsból iszik. Fe
elejű kabátja barna, mellén
kantyus. Előtte két vadász
róhoz kötöttek. A háttér he
val, melynek ~~[illegible]~~ közelébe
mintha horgásznék. Az égb

Fa, méretei
Pyrker János

Haboskávé mellett a kioszkban

Ki nevelje a gyereket?

Irta: Szederkényi Anna

— Vannak kérdések, amelyekhez a társadalom nem enged hozzányúlni. Az emberek bizonyos dolgokról megalkottak maguknak bizonyos fogalmakat, ezt fujják tíz év óta, húsz év óta, száz év óta és ezen nem lehet változtatni. Nem szabad hozzányúlni, mert feltámad az egész méhkas és „a kis nép" halálra döföli a lázadókat.

Az asszony ott ült a kis asztalkánál, megszokott helyén, az oszlop mellett. A csészében haboskávé. A tányérkán vajaskenyér. A levegőben katonazenekar hangjai és zöld levelek. Sok-sok zöld levél vastag ágakon és a fa törzséhez erősített villanykörték.

— Igen, barátom, a társadalom nagyon szeret zsarnokoskodni az egyén gondolatai fölött. Csak semmi különcködés, bele az olvasztókemencébe.

Elhallgattak, a kávét kavarták. A zene szerényen húzódott át a fák ágai között. Ott volt, de azért még sem volt ott. Mélán bujdokolt az estefelében. A Duna fölött alkonyodó nap, valódi sugarakkal, valódi, a fák és bokrok alatt bujdokló árnyékokkal. Igazi estefelé. Amikor a nénémasszonyok elülnek a ház elé a kis „patkára" és a tyúkok a ház végében maguktól kezdenek felmászni a létrán a tyúkólba. Valahol messze, rettenetes, elérhetetlen messzeségben, ott, ahol nincs telefon, villany, autó, nincs hajsza és játék az élettel — minden pillanatban életre-halálra, — valahol messze kolompszó búgott bele az estefelébe.

— Egy pillanatra olybá tünt föl most nekem, — mondta az asszony és a holdat nézte, ezt a nap árnyékában bujdokolót, ezt az ezüstképüt, — olybá tünt föl, mintha kolompszót hallanék. Nézze, a pincérek nekitámaszkodtak a falnak. Az égen bárányfelhők. Ezüstcsónakok a sugárzóan kék tengerben. A kék tenger alatt sziporkázó villanycsillárok. A csillárok alatt leánderek és olajfák hordókban. A hordók tövében ellágyult, gyermekded tekintetü urak és hölgyek. Térdig érő ruháju nagymamák, a kimondhatatlanjuk fodrát kacéran villogtató mamák. Nézze, ott ülnek a hordókba nyomorított olajfák tövében. Az arcukról hiányzik mindama jóság, bölcseség, okosság és alázat, amely egyetlenegyszer sírt vérkönnyeket — az olajfák tövében. Az asztalkákon sok-sok haboskávé, kiflivégek és tortatörmelékek. A mamácskák mellett pedig pipaszárvékonyságu férjek az igába fogottak, a járomba végleg beletörtek. A bajusz helyén és bajusz hegyén az a bizonyos irodalmi szarkaláb a keserüség árokjává mélyítve. Abba az árokba van beleágyazva minden jókedv, amit a család életében nem helyettesíthet — sajnos — egy vagonra való rouge sem, hiába hajnalodik, sőt vöröslik ordítozva a mamácska száján és arcán. Abba a ponyvaregényekből átköltöztetett árokba van eltemetve a valódi életöröm.

— Amit mond, kedves barátnőm, nem kedvez tulságosan a nőknek. Néha azt veszem észre az utóbbi időben, hogy hajlamos a férfiak javára billenteni a mérleget. Mondja, nem szereti az asszonyokat?

— Az asszonyt, az élet keserüségének, állati, nagy szenvedéseinek végzetes örökösét, a szenvedésre rászületett nőstényt — kérem, vegye ezt a szót a nemes értelmében — ezt szeretem. Ismerem a sorsát, láttam és éltem a sorsát, ezt szeretem. Töle várom az emberiség megváltását. A világ uj megváltója az asszony lesz. Az igazi asszony. Asszony, aki szeretni tud. Aki méhében a szeretetet hordozza, akinek emlőiből szeretet csorog, akinek a szája szeretetet csókol. Ezt az asszonyt szeretem, de hol van ez az asszony?

— Itt vannak körülöttünk. Ott ülnek, nézze, az asztalok mellett. Nem ismer rájuk? Asszony az asszonyra? Csak nem téveszti meg magát is, kedves barátnőm, ez az álarc, amellyel ma a legtöbb tisztességes asszony és leány nagyvilági — óh, majdnem elszaladt a szám — nőnek játsza ki magát. Én jóhiszemü vagyok. Akarom hinni, hogy a felül nyitott bluz nem nyitott ablak, amely mindent akar láttatni, akarom hinni, hogy ez mind csak külsőség, de ha levetik magukról, ott maradnak a jóravaló, derék polgári anyák, egy jobb jövendő... De mit néz maga, kedves barátnőm, olyan kigyóbűvölő tekintettel, amíg én itt parlamenti beszédeket tartok a női erény védelmében...

Andrejka József: Pro patria

— A jobb jövendőt néztem . . . Nézze meg maga is, kérem. Nézze meg az élő, bús, szánalomraméltó cáfolatait a maga hitének és akaratának. Nézze, ezeket a boldogtalan koravénségeket, ezeket a nemszeretem gyermekeket a nekiterjedő mamák mellett. Vén a homlokuk, nem maradt ott rajtuk a szerelmes odaadás örök napja. Azt hallottam a falunkban, azt a babonát, hogy a törvénytelen szerelemnek mindig szépek a gyerekei. Elhiszem, mert ahol törvénytelen szerelem van jelen, ott jelen van a szerelem. Ahol mindenekfölött tud akarni a szerelem, ott van szerelem. Az átfütő szerelem, amelyik kihajnalodik a gyerek homlokán és felragyog a gyermekszemekben. Ez az a bizonyos sugár, ami ott szokott lenni a gyermekszemekben és ami most hiányzik a legtöbb gyermek szeméből. Már ugy értem, hogy magának a szerelemnek van ilyen átütő ereje. Nem a törvénytelenséget védem, hanem a szerelmet dicsőitem. Az erőset, egészségeset, diadalmasat! Csak nem fogja azt állitani, hogy ezekből a ráncos homloku, százesztendős jövendőmondó szemü, kávéházi asztalok mellett görbedő hátu csontvázacskákból valami nagy szerelmi számumokra lehet visszakövetkeztetni? Nézze meg ezeket az anyákat és nézze meg ezeket a székre odaragasztott szerencsétlenség-bugyrokat és merje mondani, hogy bízik a jövendőben. És most visszaértünk oda, ahonnan elindultunk: bizonyos kérdésekhez, amelyeket a társadalom nem enged érinteni . . .

— Engedje megjegyeznem, hogy az előbb azt méltóztatott mondani: „visszaértünk oda, ahonnan elindultunk".

— Mai beszélgetésünkben, kedves barátom, ne tévedjen és ne tegyen célzásokat hiábavalóságokra. Különben is, a maga részéről ez már, hogy úgy mondjam, udvariasság. Udvariasság emlékeztetni az asszonyt arra, hogy tiz évvel ezelőtt állitólag szerelmes volt belé.

— Állitólag . . .

— Hagyjuk, kedves barátom. A nap lement, a nénémasszonyok kiülnek a kis „patkára" napáldozta után és bölcs dolgokról hallgatnak vagy beszélnek, . . . de sohasem tévesztik össze az alkonyatot csókos hajnalokkal, vagy éjfélekkel . . .

— Ej, barátnőm, akinek pedig nem hajnalodott?

— Mindenkinek hajnalodott egyszer, itt vagy ott . . .

— Akinek nem hajnalodott?

— Az bolond ember, mert elaludta a hajnalodást . . . Azokról a bizonyos kérdésekről beszéljünk. Látja, a világ bebeszélte magának, hogy a gyermeknek mindig a szülő,

Syriai ambrával készült toilette-viz különlegesség

EAU DE COLOGNE AMBROYAL

Dengyel Gy. és T. Budapest, Nagymező-utca 20. sz.

Syriai ambrával készült toilette-viz különlegesség

Uj Idők 1922. XXVIII. 32.

főleg az anya a legjobb nevelője. Emlékszem rég, hogy az újítók ellen a legnagyobb felháborodást az váltotta ki, mikor azt merték mondani, hogy elveszik a szülőktől a gyermekeket. És én valahányszor látom ezeket a tulsó végletbe átbillent anyákat, azokat az asszonyokat, akikben jelenleg szemmelláthatólag a férfit kiszolgáló nőstény, a szó nem nemesebbik értelmében, kerekedik felül a gyermeket dajkáló anya rovására, akkor hajlandó vagyok azt mondani, hogy vannak bizonyos kérdések, amelyekről lehetne beszélni.

— De miért nem issza meg a kávéját? És egyáltalában mért nem bírja elvonatkoztatni magát ezektől a kérdésektől, amikor habos kávét akart inni méla hangulatban? Ha még egyszer visszajövök erre a világra, nem tudom milyen és hányadik változatban, lesz rá gondom, hogy nem filozófiai alapon kapcsolódom bele a szerelembe.

— Mi kifogása van a filozófia ellen?

— Mint olyan, a filozófia nagyon szép. De mint ilyen, tudja, ez az a bizonyos morzsa . . .

— Hm . . .

— Igen . . . hm . . . amelyiktől megecetesedik az egész hordóra való édesség. Igenis, kedves barátnőm, az ember elindul méla hangulatot fogni a budai fák alatt és a tenyerén ott maradnak a görbehátu gyermekcsontvázacskák. . .

— Nem érzi, hogy velük van tele a világ? Emlékszik még Numa Rumesztánból a fuvolás embernek a plakátjára? Amerre jött és amerre ment a hatalmas miniszter, ott volt mindenütt a kísérteties flótás . . . Látja, én sem birok járni-kelni, mert ebben a rettenetes világban, ezek mellett a rettenetes asszonyok mellett mindenütt ott integetnek, panaszkodnak, kérnek-könyörögnek, fenyegetnek angolkóros, sovány, görbe pipaszárkezükkel, lábukkal a mi életünk eleven kisértetei: ezek a százesztendős, boldogtalan gyermekek . . . De azért azt még sem szabad ugyebár kimondani: vannak esetek, amikor bárki más lehet nevelője a gyermeknek, csak éppen az anyja nem?

— Mit gondol, ha ezt most itt hangosan mondaná, mit szólnának ezek az asszonyok?

— Eltakarnák a szemüket szoknyácskáikkal, hogy ne lássuk pirulni őket . . .

— Gondolja, hogy tudnak pirulni? Hiszen az régen volt, amikor a romantikus regényekben a hősnő pirult . . . Azóta más a divat . . .

— A regényekben . . .

— S az életben is.

— Arról azonban már ne beszéljünk, amit a mai hősnők az életben csinálnak . . .

Képeslap

A hegygerincen át a hold
Mint ezüst asszony áthajolt.

Kedves-nedvesen leng a fü,
A hold alatt egy keselyü.

Ugy érzem, én vagyok a hegy,
Akin a hold sétára megy.

Ugy érzem, én vagyok a fü,
S rajta a harmatos nedü.

Ugy érzem, tájas lap vagyok,
Kin mindenkinek irhatok.

S szivemre ceruzát teszek:
. . . Üdvözlet néktek, emberek!

Falu Tamás

HARISNYA
minden cipőszinben
LUKÁCS ÉS PÁSZTOR
Budapest, IV., Egyetem-utca 11.
(Gróf Károlyi-palotával szemben)

Szemtől szembe — a pokolban

— Elbeszélés —

Irta Csermely Gyula

Vasárnap délelőtt volt; ólomszinü égboltozaton alacsonyan járó felhőket tolt lomhán maga előtt az őszi szél.

A bányagyakornokok és a segédmérnökök mind együtt voltak az üzemvezetőség irodájában, hivatalos öltönyükben, diszben, mert igy kivánta a főmérnök úr és nyugodtan várták, hogy a nagy fali óra kolompszóra emlékeztető hangon tizenegyet üssön. Akkor ugyanis nyilik a szomszédszobából ide vezető ajtó, a küszöbön megjelenik az üzemvezető főmérnöknek, Pranger úrnak, magas szikár alakja és elhangzik a hosszu hónapok óta megszokott és vasárnaponkint meg-megismétlődő rövid három szó: kérem az urakat.

Amolyan kaszárnya-izü, katonai rapporthoz hasonló valami volt ez a hetenkint való köteles jelentkezés; unták is az alantas tisztek, mint a diákok az ad verbumot, vagy a prédikációt, de a szigoru fegyelmet tartó főmérnök igy követelte, annak tehát igy kellett lennie. Ha tetszett, ha nem tetszett: nem törődött vele.

Utolsónak Hajdu mérnök érkezett az üzemvezetőség irodájába. Máskor piros, egészséges arca most szokatlanul sápadt volt és egy ideges rángatózás, mely szemétől szája szegletéig minden pillanatban barázdát vont az arcán végig, jól mutatta, hogy kebelében valami szokatlan indulat erős vihara tombol.

— Jó szerencsét, bajtárs . . . tudod-e már, mi történt? — kérdezték suttogva a fiatal emberek. — A főmérnök úr neje ma reggel hirtelen elutazott.

— Tudom, én is tudom — felelte fojtott hangon Hajdu és a fal felé fordult, hogy a naptárt nézze. — Elutazott? Dehogy! Csuful elkergette — gondolta lesujtva. — És annak, hogy előzte, én vagyok az oka.

Hátrakulcsolt kezekkel állt és a naptárt nézte, de szeme valójában nem az egymásután következő napokon siklott végig, hanem keményen, mereven egyetlen helyre szegeződött. Azt a vonalat nézte, amely a naptár papirosán a tegnapot a mától, a tegnapi szombatot a mai vasárnaptól elválasztotta és ez a mozdulatlan nézés úgyszólván külső megnyilvánulása, jellemző kifejezője volt annak, hogy gondolatai egy fix határhoz értek. Mint a kétéves gyermek csak tizig tud olvasni és a tizhez érve fogalma sincs róla, hogy mi is lehet a számsor folytatása, úgy Hajdu gondolatai is annál a pontnál állottak meg, hogy Pranger mindent tud. De hogy ezután mi lesz, arról sejtelme sem volt. Ami a tegnap és a ma között volt, a tény, hogy főnöke a titkos viszonyt fölfedezte és feleségét el- vagy hazaküldte: ez volt az a fix határ, az a tömör fal, amely gondolatait megállásra kényszerítette. Hogy mi lesz holnap és azután, vagy akár csak nyolc, vagy tiz nap múlva, amikor majd szemtől szembe áll az emberrel, a főnökkel, akit meggyalázott, rutul megcsalt: erre a kérdésre már nem tudott választ. Agya működése megállt, mint az óra, melynek kerekei közé kötőtűt dugtak, vagy efélét.

És míg Hajdu a külső szobában állt és a lepedőnyi naptárt nézte, azalatt bent a belső szobában egy márványarcu, hideg ember az ablakon át a felhős égre bámult. Pranger volt, a főmérnök. Lomhán jártak a felhők, jóllehet szél fújt, s Pranger gondolatai, mint a megriadt madarak, hol előre, hol hátra repültek. Hol a multra, a tegnapra, gondolt, hol a jövőre, a holnapra, de nem sokáig tartott nála ez az összevissza zavart állapot. Pontossághoz, rendhez, számokhoz szokott fegyelmezett agya hamar rendbehozta, egy irányba terelte a szerte röppenő gondolatokat. Az asszony, az a szőke haju, ibolyaszemü, hidegarcu szépség, akit messze északról idehozott s aki itt, a dél-

Andrejka József

Legyen családi sírboltja

61. parcella

Rákoskeresztur

NEM ÉRTEM

ezt az Amerikát. Hiszen ezek direkt tönkreteszik magukat. Be akarják szüntetni egyik legfőbb kiviteli cikkük gyártását. Törvény készül, hogy ezután nem szabad az amerikai filmekben szerepet adni a sex appealnek. Tisztára öngyilkosság. Ha még ehez betiltják a másik főiparuknak, a gangsteriparnak a filmváltozatát is, akkor becsukhatják Hollywoodot ugy ahogy van.

Utoljára bucsuzásul megnéztem egy sexepiles filmet. Cime: „A prairie urnője". Harmincfelvonásos sexepil-film. Kérem itt éppen le akarja lőni hetvenlövetü bumerangjával Kingston a titokzatos szőrmecsempész Billt, a vörös szörnyeteget, ha Kitty az elvarázsolt szende büfféslány meg nem jelenik ronggyá szakadt ingecskében, mondván, hogy őt elrabolták ugyan a vérszomjas és emberevő bukmékerek, de ő egy fifikás kislány és mielőtt szitává apritották volna, utolsó kivánsága az volt, hogy szeretne egy kánkánt táncolni. A vérengző vezérbukméker ezt megengedte, mire ő táncra perdedett, közben kirugta az emberevők vezérkari főnökének a balszemét és az igy keletkezett zürzavarban sikerült neki egy ott ácsorgó motoros struccra kapni és elmenekülni. A vadak többször utánakiabáltak, de ő rájuk se hederitett, ő különben is egy jólnevelt filmdiva, ő nem szokott hederiteni. Eztán Kitty huszcentiméteres szempillájával, melyet külön tartóoszlopocskák emelnek a levegőbe, mélyen lesüti szemeit ugy premier plánban, mint perspektivában, majd álmatagbágyadtan felveti Kingsztonra, akit pillantása ugy fültövön talál, hogy rögtön felajánlja Kittynek ezévi szőrmekiviteli prémiuma tiz százalékát és hozzá egy egy pityimoreróból készült remekbecsempészett belépőt a hozzávaló butónokkal együtt. Kitty ugy, ahogy van, abban a dúsan azsurozott és a rendezőség által többszörösen megnyirbált kombinéban hirtelenül magára kanyaritja a pityimórebelépőt, felveszi a butónokat és most már miránk nézőkre veti ész- és bicskabontó tekintetét hosszasan és elmélázva, miközben a hétszáz tagu havai zenekar egy olyan fülledt és kábitó tangót intonál, hogy edzett mozilátogató legyen, aki rögtön bele nem szeret Kittybe, erősen elhatározva, hogy ezt a Kittyt pedig megnézem, ha addig élek is, a jövő havi slágerfilmben a „Kazamaták bestiája" cimü negyven felvonásosban, amelyről már az előzetes jelentés is elárulja, hogy a művésznő e csodás filmjében felülmulja önmagát, a másik művésznőt, a rendezőt, a producert és a nézőt is, mert kábitó szépségével kenterben veri az összes divákat és ellendivákat, továbbá a jegyszedőket és a ruhatárost.

Ja, hogy el ne felejtsem, amikor Kitty körülmegy a wigwámban és odaáll a háromméteres wigwámtükör elé, halkan kinyilik a függönyajtó és minden ok nélkül, de annál lengébben megjelenik kétszáz urilány, pont ugy öltözve, mint Kitty és ugyancsak minden ok nélkül, de annál bóditóbb mosollyal taktusra emelgetik a lábukat, majd fejüket kacéran hónuk alá csapják és igy emelkednek a levegőbe. Más aztán már nem is igen történik, legfeljebb még egy utolsó rövid felvonásban Kingszton lelövi Billit, Bill lelövi Williamot, William markolatig döfi tomavakját Douglasba, mig Vonable — bár erre momentán semmi szükség sincs — kilövi Berry balszemét. Ezzel a darab be is fejeződik. Zene csukányt játszik. Ruhatár jobbra. Tiz perc szünet.

Eztán, sajnos, másképp lesz. Kitty minden sexepil nélkü' jön ki, semmi szempilla, semmi pillantás, persze, az emberevők igy szexepil nélkül meg sem akarják enni, tehát meg se szökik és az egész film nem ér semmit.

Fintor

Időjárás.

A Meteorologiai Intézet jelenti február 7-én este 10 órakor: Közép-Európában megindult az erősebb lehülés: Csütörtök este hazánkban közel minusz 5 Celsiusfokra, Ausztria, Csehország és Németország nagyrészében minusz 10 Celsiusfokra szállott le a hőmérő. Az Adria felett heves bóra dühöng, a Földközi-tengerről kiadós esőzést jelentenek. *Nálunk* az ország északi és észak-keleti részén kisebb havazás volt. Hóvastagságok a hegyeken: budai hegyek: Rózsadomb 14, Svábhegy 24, Jánoshegy 35 cm; soproni hegyek: Nyires 20, Brennberg 24 cm; Pilis: Dobogókő 55, visegrádi Boté-ház 26 cm; Bakony: Zirc 22, Farkasgyepü 38, Pintérhegy 30 cm; Mecsek: Misinatető 26 cm; Börzsöny: Nagyinoc és Nagyhideghegy 60 cm; Mátra: Galyatető 54, Kékestető 60 cm; Bükk: lillafüredi Bagolyhegy és Kerekhegy 25 cm; Hollóstető 30 cm., Bánkut 60 cm; Hegyalja: Kopaszhegy Tarcalon 1 cm; Sátoraljaujhely Turistaház 20 cm. *Budapesten* este 9 órakor a hőmérséklet minusz 3 Celsius-fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 765 milliméter, mérsékelten emelkedő irányzatu.

HIREK

Túl ezer méteren

még mindig nem buggyan petróleum Tard határában — folytatják ezerötszázig

Miskolc, február 5.

Ismeretes, hogy a borsodmegyei *Tard* község határában a földmivelésügyi miniszterium szakértőinek véleménye alapján *petróleum után kezdtek kutatni.* Az ország legnevesebb geológusai arra a következtetésre jutottak a próbafurások nyomán, hogy ezen a vidéken ezer méter mélységen belül petróleumnak kell lenni. E szakértői vélemény alapján a kormány elhatározta, hogy megkezdi a mélyfurást Tard községben annál is inkább, mert Magyarország területén mindezideig nem bukkantak jelentősebb petróleumtelepre. Ha Tardon sikerül petróleumot lelni, ez lehetővé tenné, hogy *Magyarország függetlenitse magát a külföldi petróleum és melléktermékeinek behozatalától.*

A nagy nemzetgazdasági célra való tekintettel nagy apparátussal kezdték meg a furási munkálatokat. Egész baraktelepek épültek a Bükk lábánál, mérnökök, szakértők és munkások dolgoznak megfeszitett szorgalommal már féléy óta, hogy a magyar földnek ezt a mérhetetlen értékét felszinre hozzák. A geológusok véleménye — remélhetőleg csak a kőolaj mélységét illetőleg — *tévedésnek bizonyult.* A W-furók a különböző kőzetrétegeken keresztül már elérték, sőt jóval tulhaladták az ezer métert, petróleumnak azonban mindezideig még nyomára sem bukkantak.

A *Nemzeti Ujság* tudósitója érdeklődött a helyszinen, hogy az eddigi eredmény feljogosit-e további kutatásra, vagy le kell mondani arról, hogy Borsodmegye egy ilyen komoly nemzetgazdasági értéknek lelőhelyévé legyen? Érdeklődésünkre a következő felvilágositást kaptuk:

— Igaz ugyan, hogy az ezer méter mélységet már tulhaladtuk — mondotta a furás jelenleg vezetője —, de az, hogy kőolaj ebből a mélységből még nem buggyant fel, annak nem a geológusok és a szakértők téves kovetkeztetése volt az oka, hanem az a körülmény, hogy a talaj rétegképződése a furás szinhelyén olyan képletet mutat és olyan gyürődéseket rejt magában, hogy *az ezer méteres mélység ellenére sem érhettük még el azt a kőzetösszetételt,* amelyben a petróleumot feltételezték teljesen elfogadható és meggyőző hipotézisek alapján. Éppen ezért a kormány elhatározásából a furásokat szünet nélkül tovább folytatjuk *egyelőre ezerötszáz méter mélységig,* mert az eddig felszinre került törmelékekből kitünt, hogy *helyesnek bizonyultak a szakértők megállapitásai.* A furási munkálatokat tehát megszakitás nélkül folytatjuk.

A furás vezetője szerint az ezerötszáz méter mélységet *két-három hónapon belül el kell érnie a kutató furónak.* Ez alatt az idő alatt dől el tehát az, hogy megtalálják-e azt a kincset Tard határában, amely Magyarországon eddig még sehol sem fordult elő.

Koestlin Tejszin-maláta
Egy csomag 20 fillér
köhögés ellen

Eljegyzés:

May Margitkát eljegyezte dr. *Berta* Pál.

Címadományozás:

A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. *Miskolczy* István budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetemi magántanár, budapesti kegyesrendi gimnáziumi rendes tanárnak, az egyetemi oktatás és a tudományos irodalom müvelése terén szerzett érdemei elismeréséül az egyetemi nyilvános rendkivüli cimet adományozta.

Előléptetés:

A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Fodor* Ferenc és dr. *Mixich* Lajos budapesti I. kerületi állami Verbőczy István reálgimnáziumi, *Póka* Gyula budapesti IX. kerületi állami Fáy András reálgimnáziumi, *Aczél* János és *Dongó* Orbán budapesti X. kerületi állami Szent László reálgimnáziumi, dr. *Rátvay* János kispesti állami Deák Ferenc reálgimnáziumi, *Ughy* Endre pestszenterzsébeti állami Kossuth Lajos reálgimnáziumi, *Varga* Gábor székesfehérvári állami Ybl Miklós reáliskolai, *Tarján* Ödön miskolci állami Hunfalvy János reáliskolai, dr. *Soltész* Gyula szentesi állami Horváth Mihály reálgimnáziumi, *Kengyel* L. Miklós kaposvári állami Somssich Pál reálgimnáziumi és *Katona* Ferenc soproni állami gróf Széchenyi István reálgimnáziumi rendes tanárokat 1935 január 1-től számitott hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapitott és az állami rendszerü VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptette.

Halálozás:

Széchenyi Lajos Sátoraljaujhely megyeiváros pénztári ellenőre, a római katolikus egyházközség képviselőtestületének és tanácsának tagja, stb. február 6-án, életének 62. évében váratlanul elhunyt.

Özv. *Janny* Rezsőné, sz. Göbel Katalin, József főherceg néhai főszámvevőjének özvegye, Budapesten életének 73-ik évében elhunyt. Temetése Székesfehérvárott volt február 6-án. (Gyászolják a Göbel, Kuthy, Schlammadinger és Kelemen családok.)

Idősebb *Berán* Lajos február 7-én 84 éves korában Budapesten elhunyt. Február 10-én, vasárnap délután ¼4 órakor temetik a Kerepesi-temetőben levő családi sirboltba. Az elhunytban Berán Lajos szobrászmüvész édesapját gyászolja.

Georges *Lenotre*, az ismert francia történelemtudós, a Francia Akadémia tagja csütörtökön hetvennyolcéves korában Párisban elhunyt.

— **(Gyászmise gróf Apponyi Albert halálának évfordulóján.)** Gróf *Apponyi* Albert halálának második évfordulóján, február 7-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor ünnepélyes engesztelő gyászmise volt a budavári koronázó templom kriptájában. Az engesztelő szentmisén dozaton, a melyet dr. *Nemes* Antal c. püspök mondott, megjelent özv. gróf *Apponyi* Albertné, gróf *Apponyi* György, továbbá ott voltak *Walko* Lajos, gróf *Károlyi* György, gróf *Eszterházy* Móricné, *Tánczos* Gábor, *Horthy* Béla, *Paikert* Alajos, *Ottlik* György és még sokan mások a társadalmi és politikai élet vezetői sorából. A Magyar Asszonyok Szent Korona Szövetségét *Radnay* Árpádné, *Bodnár* Istvánné és *Magyar* Dezsőné, az Oltáregyesületet báró *Skerlecz* Klára, az Apponyi Poliklinikát dr. *Lobmayer* Géza és dr. *Fekete* Sándor képviselték és eljött a szentmisére a Szociális Testvérek Társaságának nagyobb küldöttsége is *Slachta* Margit vezetésével.

Ajánlkozás

Lám, lám: jórészt autón történt
Ama gyalogtura,
Melyet nagy garral inditott
Lovas és Matura.
Anélkül, hogy bajnokságért
Hevülve bomolnék:
Egy jó autón messzebbre is
El-elgyalogolnék!

— **(Felkay tanácsnokot delegálta a polgármester a Leszámitolóbank felügyelőbizottságába.)** A fővárosi közraktárakat, mint ismeretes, a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank* bérli a székesfővárostól. A szerződés értelmében a fővárosnak jogában áll a bank felügyelőbizottságába két tagot delegálni Legutóbb dr. *Csepreghy-Horváth* János és báró *Babarczy* István tanácsnok voltak a főváros kiküldöttei. Minthogy időközben *Babarczy* István tanácsnok szolgálati beosztása megváltozott, ezért a polgármester őt a közraktárak körül való megbizása alól felmentette és helyébe *Felkay* Ferenc tanácsnokot, a közgazdasági és ipari ügyosztály vezetőjét delegálta a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank felügyelőbizottságába.

Székrekedés ellen P120, 50 fillér
Próbacsomag 14 fill. DARMOL

— **(Jean Darrier a Pázmány-egyetem tiszteletbeli doktora.)** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetem Jean *Darriert*, a francia dermatologiai társulat elnökét, a College de France doktorát nagyjelentőségü, világszerte általános elismerésben részesült tudományos munkássága elismeréséül az orvostudományok tiszteletbeli doktorává felavassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

— **(Llewellyn Johnes ismét Magyarországra jön.)** *Llewellyn* Johnes angol képviselő, aki a mult évben résztvett a szegedi országzászlónál lefolyt ünnepségen, levelet intézett dr. Pálfy József polgármesterhez. „Boldog leszek — irja Llewellyn Johnes —, ha módom lesz további lépéseket tenni ama nagy ügy érdekében, mely oly közelről érinti Önt és szép városa polgárait. *A Szerbiából kiüldözött honfitársainak szenvedései az elmult hónapokban mélyen megdöbbentett.* Ezek a tragikus események nagy részvétet keltettek az angol és a walesi népben." Llewellyn Johnes képviselő bejelenti levelében, hogy május vagy junius folyamán ujból Magyarországra jön és Szegedre is ellátogat.

— **(Dombormüleleplezés Mindszenten.)** Ünnepélyes keretek között leleplezték a mindszenti templomban *Andrejka* József szobrásztanár Szent Imre dombormüvét. A zsufolásig megtelt templomban dr. *Taraba* József plebános mondott beszédet, amelyben hangsulyozta, hogy a feltüntetett Szt. István, Szt. Gellért és Szt. Imre legyen a honépitő és honfentartó keresztény tanitásnak néma prédikációja hazánk mai vajudó és szenvedő helyzetében. Az ünnepségen megjelent az alkotó müvészen kivül *Szenes* Jenő uradalmi főintéző. *Taraba* J. Béla törvényszéki főigazgató, *Szőke* Sándor főszolgabiró, a helybeli TESz és a község egész vezetősége.

ANTIREVIZIONISTA LIGA

vezére akart lenni a renegát magyar, de a románoknak se kellett

Nagyszalonta, február hó.

A megszállott Erdélyben élő magyarság törhetetlen hűséggel tart ki ősi hite, nyelve mellett és ezeréves hagyományai mellett. Sajnos, a küzdő magyarság soraiban akadtak és akadnak, gyenge jellemü emberek, az ugynevezett *renegátok*, akiket a hatalom felhasznál fajtestvéreik ellen, *de csak addig, amig szüksége van rá.* Megbecsülést azonban nem ad nekik! A renegát sorsra igen jellemző eset történt most *Arany* János szülőhelyén, a hires *Nagyszalonta* községben. A románok annak idején elcsapták a város eddigi vezetőségét s helyükbe a román liberálispárti *Kovács* Bélát állitották a város ideiglenes tanácsának élére. Kovács Béla volt gimnáziumi tanár és a magyarfaló liberális párt helyi elnöke, aki *mindent megragadott arra, hogy bukaresti gazdáinak pénzét jól megszolgálja.* Kovács Bélának kommün alatt is volt szerepe, utána hátat fordított a magyarságnak és a megszálló idegenek kegyét kereste. A magyar társadalom már *régen kiközösitette* a megtévedt embert, a románok azonban legalább is külsőleg, megbecsülték. Most ennek is vége. Nagyszalontán az antirevizionista liga vasárnap választott elnököt. A gyülésen megjelent *Kovács* Béla is, akit *Softa* Kornél gimnáziumi igazgató példaadó leckében részesitett. Az igazgató ráolvasta Kovácsra, hogy a kommün alatt sulyosan kompromittálta magát, azután faját megtagadta és román szolgálatba állott. *„Mi tiszteljük, illetve megbecsüljük politikai ellenfeleinket,* — mondotta az igazgató, — *de megvetjük az árulókat és a renegátokat."* Kovács Béla a megbélyegző szavak elhangzása után távozott a gyülésről. Az eset az erdélyi magyarság körében nagy feltünést keltett.

— **(Báró Brandenstein Béla előadása az Aquinói Szent Tamás Társaságban.)** Az Aquinói Szent Tamás Társaság nagy érdeklődéssel látogatott előadássorozatában szerdán este 6 órakor a központi szeminárium dísztermében báró *Brandenstein* Béla egyetemi tanár tartott előadást „Bölcselet és bölcseletek" cimmel. Az előadó kifejtette, hogy a bölcselet történetében mutatkozó hullámzások azt a benyomást keltik a felületes szemlélőben, hogy csak bölcseletek vannak és nem bölcselet. Ha ez igy volna, akkor a bölcselet nem lehetne tudomány és a bölcseletek sem érdemelnék meg nevüket. Behatóbb szemléletre azonban azt látjuk, hogy a tárgy rendkivül nehézsége folytán a bölcselet történetében sok ingadozás van ugyan, de mindennek ellenére határozott továbbfejlődés mutatkozik. Igy van ez *Platónál* és *Aristotelesnél* az előző filozófusokhoz viszonyitva, majd a 13. század nagy skolasztikájában és az ujkori filozófiát lezáró kanti és német idealista bölcseletben. Mindezek az előző korok filozófiai gondolatainak nagy szintéziseként jelentek meg. Bölcselettörténeti tudatosságunk indokolttá teszi a feltevést, hogy a 20. században is továbbfejlődés előtt állunk.

— **(Elkobozták Kolozsvárott a magyarországi könyveket.)** Csak néhány napja történt, hogy *Kolozsvárott* minden megokolás nélkül megtiltották a magyar lapoknak az erdélyi ősi magyar városnevek használatát. Most ujabb kellemetlen meglepetés érte Kolozsvár közönségét. Szerdán hatósági személyek, detektivek járták be Kolozsvár összes dohánytőzsdéit és *minden, Csonkamagyarországról való könyvet elkoboztak.* Többhelyütt büntető jegyzőkönyvet is vettek fel. A könyvek elkobzása miniszteri rendeletre történt. A városban érthetően nagy riadalmat keltett az eljárás, amelynek az okát egyelőre nem is értik, mert nem kitiltott irásmunkákról volt szó, hanem nagyobbrészt *szórakoztató és szakmunkákról.*

— **(Kitzbühelben eltünt egy magyar származásu sielő.)** *Innsbruckból* jelentik: *Csapó* Gábor, aki 1912-ben Budapesten született, ottani illetőségü, Párisban lakik, január 25-én az egyik kitzbüheli szállodából sifelszerelésével eltávozott és azóta nem tért vissza.

MUKI BÁCSI SARKÁRA ÁLL A SARKON

NEHÉZ MÜVELET ÖT GYÖKVONÁSBAN

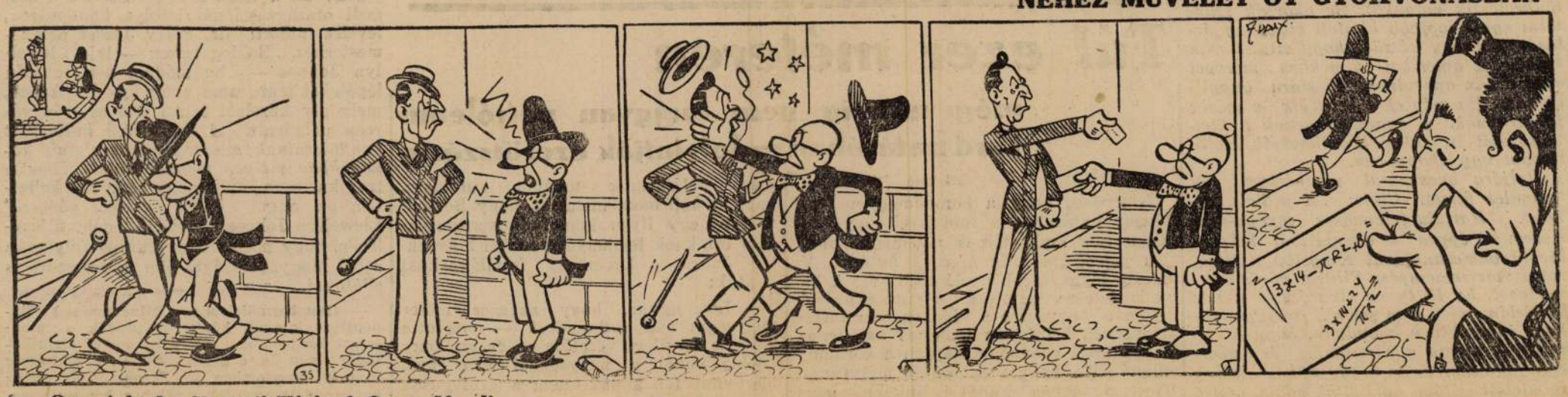

Copyright by Nemzeti Ujság & Opera Mundi.

— **(Uj egyetemi magántanár.)** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Follmann* Jenő egyetemi tanársegédnek „A bőrbetegségek kórjelzéstana, különös tekintettel azok szövettani viszonyaira" cimü tárgykörből a pécsi m. kir. Erzsébet-tudományegyetem orvostudományi karán egyetemi magántanárrá történt képesitését jóváhagyólag tudomásul vette és e minőségében megerősitette.

— **(Huszezer ember kapta meg Varsóban a sulyos náthajárványt.)** Varsóból jelentik, hogy a lengyel fővárosban és környékén néhány hét óta náthajárvány dühöng, amely az utóbbi napokban aggasztó méreteket öltött. *A járványos betegek száma egyedül Varsóban huszezer fölött jár.* A hatóságok tehetetlenek a tömeges megbetegedésekkel szemben.

VILÁGHIRADÓ

NEWYORK

Kaliforniában uj üzleti vállalkozás alakult a „természetes tinta" kiaknázására. Los Angelestől északra van egy völgy, telistele gőzölgő forrásokkal, amelyeknek vize ugyanolyan vegyi összetételü, mint a tintáé. A források feketén gomolygó gőze teljeseen ködbe burkolja a völgyet. A szakértők megállapitása szerint a környék lakossága évtizedek óta tintának használja a források kihült vizét. A tőkecsoport, amely a természetes tinta kiaknázására alakult, bombaüzletet remél.

PÁRIS

Az Oeuvre értesülése szerint tudományos körökben mozgalom indult meg avégből, hogy a Curie házaspár hamvait a Pantheonban helyezzék el. A kormány minden bizonnyal hozzájárul majd ahhoz, hogy a rádium világhirü felfedezőinek hamvait a francia nemzet a legnagyobb tiszteletadásban részesitse.

MOSZKVA

Az orosz lapok most teszik közzé a mult év január elsején megejtett népszámlálás adatait. A szovjet-uniónak ezek szerint 1934 január 1-én 168 millió lakosa volt, ami az 1931 évi népszámláláshoz képest 7.5 millió növekedést jelent. A hivatalosan nyilvántartott munkások létszáma ugyanezen idő alatt 14.5 millióról 23.2 millióra emelkedett. A női munkások száma az összmunkások számának 36.6 százaléka volt.

— **(Uj munkáslaktanyát épit a Beszkárt.)** A Beszkárt igazgatósága elhatározta, hogy a Soroksári-uti munkáslaktanya és raktárépület bérletét felmondja. Ennek az épületnek a *NOVA* a tulajdonosa és a Beszkárt *évi 12.000 pengő bért fizet* az épület használatáért. A határozat szerint uj épületet épitenek a szentlőrinci vasut végállomása mellett és az *uj épitkezés mindössze 15.000 pengőbe kerül*, tehát alig több, mint az eddigi épületek egy évi bére. Legutóbb szó volt arról, hogy a Beszkárt-alkalmazottak részére lakóházakat is épittet a vállalat. Ez a terv azonban lekerült a napirendről, mert a meglévő alkalmazotti lakások száma nemcsak elegendő, hanem most már eggyel több üres lakás is van. *650 lakás áll a Beszkárt-alkalmazottak rendelkezésére*, ezeknek nagyrésze a Wekerletelepen van, a többi a Hidegkutiuton, Csóka-utcában, Erzsébetfalván és Ujpesten. Az utóbbi időben igen sok Beszkárt-alkalmazott mint házmester helyezkedett el az ujonnan épült villákban és ezzel sok lakás szabadult fel. Az állami lakótelepek gondnoksága is mind több lakást bocsát a Beszkárt rendelkezésére. Ezért tehát a vállalat egyelőre nem foglalkozik uj alkalmazotti lakások épitésének gondolatával.

— **(Mussolini magyarul is kiadatja könyvét.)** Leghivebb munkatársát, legjobb barátját vesztette el a Duce, amikor az olasz nemzet gyászkiséretével korai sirjába helyezte fivérét, Arnaldo *Mussolinit*. Testvéri szeretetének megható bizonysága az a könyv, amelyet Arnaldoról irt s amely legközelebb magyarul is megjelenik. A magyar kiadás elkészitésével *a Franklin Társulatot bizta meg* Mussolini s most arról értesitette magyar kiadóját, hogy könyve magyar kiadásának minden szerzői jogáról, még irói tiszteletdijáról is lemond. A Duce elhatározásában nemcsak fivére iránti kegyelete, hanem őszinte magyarbarátsága is megnyilatkozik.

— **(Visszaélés Tóth Tihamér nevével.)** Hónapok óta szélhámoskodik a fővárosban és a vidéken egy egyetemi diáksapkát viselő fiatalember azzal, hogy hol „székely egyetemi hallgatók számára", hol pedig „erdélyi magyar cserkészfiuk" részére magánosoktól és intézményektől könyöradományt gyüjt és ezeket egy blokkból kiszakitott „dr. *Tóth* Tihamér egyetemi tanár" aláirásával ellátott irással nyugtázza. Minthogy a nevezett professzor sem ilyen célból, sem más célból senkit gyüjtéssel meg nem bizott és valamennyi ilyen aláirása hamisitvány, a köznek tesz szolgálatot az, aki ezt a szélhámost a rendőrnek adja át.

— **(A nagymaros—visegrádi átkelési hajójáratok kiterjesztése.)** A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R. T. közhirré teszi, hogy a nagymaros-visegrádi átkelési hajójáratoknál február 9-től a további intézkedésig az első hajó Nagymarosról Visegrádra 4 óra 35 perkor, az utolsó hajó pedig Visgerádról Nagymarosra 20 óra 40 perckor indul. Közli továbbá, hogy a jégzajlás miatt szünetelő átkelési hajójáratokat Hungária-ut Óbuda között február hó 9-ével megnyitja.

Énekesek beszélgetnek:

— A velszi herceg mindig rangrejtve szerepel.
— Neked is jó lenne, ha mindig — hangrejtve szerepelnél...

— **(Halálos itélet Ausztriában robbanó anyagok rejtegetése miatt.)** *Linzből* jelentik: A welsi esküdtbiróság csütörtökön tárgyalta *Groissmarer* oberregaui földmüves és *Oder* Herman kereskedelmi utazó perét. A csendőrség január 12-én *Groissmaiernél* nagyobb készlet veszélyes robbanóanyagot talált, amely *Oder* közvetitésével került hozzá. A robbanóanyagokról szóló törvény alapján *Odert kötélváltali halálra itélték, Groissmaiert a biróság felmentette.*

Ügyes pullóverkötőnő
házimunkára darabszámfizetéssel alkalmazás találna. Ajánlatát a kiadóba «Pullóver» jeligére adja be

— **(A Magyar Külügyi Társaság teája Madariaga tiszteletére.)** A Magyar Külügyi Társaság csütörtökön délután a Hungária-szálló különtermében *S. de. Madariaga*, Spanyolország népszövetségi fődelegátusa tiszteletére, aki tudvalevőleg ma este 6 órakor a Szellemi Együttmüködés Szövetsége és a Magyar Külügyi Társaság együttes rendezésében az Országháza delegációs termében előadást tart, teát adott, melyen megjelentek: *Berzeviczy* Albert, *Hóman* Bálint, Arcos y *Guadra* spanyol ügyvivő, gróf *Zichy* Ráfaelné, gróf *Teleki* Pál, báró *Szterényi* József, *Lukács* György, *Gratz* Gusztáv, *Nagy* Emil, *Pekár* Gyula, *Tánczos* Gábor, báró *Forster* Pál, *Eötvényi* Olivér, *Paikert* Alajos, *Nemes* Antal, *Kratochwil* Károly, *Gömöry-Laiml* László, *Egry* Auréi, *Hekler* Antal, *Horváth* Jenő, Gallart y *Girbal* spanyol konzul, gróf *Zichy* Ernő és Domokos, *Lutter* János, *Auer* Pál, *Drucker* György, *Heylmann* Ottmár *Hevesy* Pál és mások.

— **(Mindenütt),** ahol sok ember van együtt: szinházban, moziban, hivatalban, stb., ki vagyunk téve az influenza veszélyének. A szünetekben mindenki szivesen üditi magát valamely édességgel, kössük össze tehát a kellemeset a hasznossal és együk a kitünő Koestlin tejszin-maláta cukorkát, amely hathatós megelőzője az influenzának.

— **(„Magyarország nagylelkűségéért bünhődik".)** *Londonból* jelentik: F. N. *Palmer*, Tottenham kerület képviselője, *az alsóház középeurópai csoportjának tagja*, választói előtt tartott előadásában megrenditő hangon ecsetelte Trianon rombolásait. *„Azt a benyomást nyertük Magyarországon* — mondotta *Palmer* —, hogy a magyar népet keresztrefeszitették, hogy szomszédai telhetetlen mohóságát és területéhségét ki lehessen elégiteni. *Magyarország most azért a nagylelkűségért bünhődik, amelyet valaha az üldözések elől területére menekült idegen nemzetiségek iránt tanusitott.* A trianoni elvek gyakorlati alkalmazása Angliában azt jelentené, hogy *Skóciát Edinborotól északra Norvégia, Edinborotól délre Liverpooltól Bostonig Németország, Irországot az Egyesült Államok és a déli megyéket Budetól Doverig Franciaország kapná. Liverpool kikötője, a yorki székesegyház, a brightoni fürdő nem lenne angol; Edinboro várának ormán német lobogó lengene, Plymouthban és a többi déli városban franciául tanitanák az angol gyermekeket; a Westminster-palotából és az óriási angol kormányépületekből egy harmadrangu törpe államot kormányoznának és London mintegy 15 millió lakosságu kis ország vizfejü fővárosa lenne. Utlevelet kellene váltaniok azoknak az angoloknak, akik Shakespeare, Milton, dr. Johnson és egyéb nagyságok születési helyére vagy más angol történelmi kegy helyre akarnak elzarándokolni.* A római birodalom összeomlása után a Kárpátok völgyében erős magyar állam állott fenn *több mint ezer éven át*, de a magyarok bejövetele előtt *egyetlen más faj nem mutatott ott államalkotó és államfenntartó képességeket.* Egy évezreden át küzdött és vérzett a magyar nemzet a nyugati kultura védelmében; *gyakran nézett szembe a teljes kipusztulás veszedelmével*, dacolt törökkel és tatárral, hogy a nyugati nemzetek müveltek, szabadok és keresztények maradhassanak. *Nem szabad engedni, hogy a trianoni igazságtalanság átkos termése uj és méa véresebb vérzivatart hozzon a civilizációra*, hanem módositani kell a békeszerződést a wilsoni elvek értelmében, amelyeket Trianon lábbal tiport."

Párbeszéd a Felvidéken

— A francia külügyi bizottság Trianon nevében akarta védeni Rákosi Mátyást?!
— Nem csoda! Megszokták, hogy Trianon minden gonosztettet megvéd...

— **(Aranyat hozott a légből pottyant arany.)** Két héttel ezelőtt, mint ismeretes, a páris—londoni repülőgépről kiesett az aranyszállitmány. A több mint 300.000 pengő értékü aranyat *Amiens* közelében, *Ainval-Boiron* falu mellett találták meg. Egy *szegény falusi házaspár*, amely nyomoruságos viszonyok között élt, véletlenül akadt a repülőgépről leesett arany nyomára. A család *110.000 frankot* kapott, három falubeli embernek, akik szorgalmasan ástak és kutattak az arany után, egyenkint 2000 frankot adtak s ezenkivül a falu szegényei között 2000 frankot osztottak szét. A felhőkből pottyant arany tehát mégis csak „aranyat ért" a szegény embereknek. . .

Társasutazásunk
február 17-től március 3-ig
francia és olasz Rivierára
Nizza, Montecarlo, San-Remo
A Magyar Nemzeti Bank 116. sz. engedélye alapján külföldről Magyarországba hozott társasutazásokból eredő igazolt devizakövetelés terhére.
A tizenötnapos utazás minden költsége, adók, illetékek, elhelyezés tengerparti szállodákban, napi háromszori étkezés, vizumok, kirándulások költségével együtt: 295.— pengő. Mielőbb jelentkezzék: *Nemzeti Ujság—Uj Nemzedék* utazási osztálya, Budapest, V. ker., Honvéd-utca 10. sz. Telefon: 12-7-47 és 12-7-48.

— **(Lengyel lap a magyar irodalomról)** A kormánytámogató *Polska Zbronjában* Artur *Predski* közismert lengyel iró hosszu cikk keretében foglalkozik a magyar irodalommal. *Jókai* és *Petőfi* képeit közölve, röviden ismerteti a klasszikus magyar irodalmi fejlődést. A Lengyelországban inkább ismert modern magyar irókról meleg szavakban emlékezik meg, többek között *Herczeg* Ferencről, *Molnár* Ferencről, *Ady* Endréről és *Gárdonyi* Gézáról.

AZ ÉKSZERÉSZEK

értéktelennek tartják a mesterséges gyémántot

A Budapesti Nemesfém- és Drágakőcsarnok csütörtökön tartott igazgatósági ülésén az elnök bejelentette, hogy az elnökség a mesterséges gyémánt feltalálásáról szóló hirekkel kapcsolatban az antwerpeni, párisi, bécsi és londoni érdekeltségekhez fordult felvilágositásért. Ezek az érdekeltségek egyhanguan a következő információt adták: A mesterséges gyémánt feltalálásáról szóló hirek nem vehetők komolyan. Ezek a hirek gyakran megjelennek a világsajtóban s rendszerint tőzsdei manővereket mozditanak elő. Londoni illetékes helyről azt jelentették, hogy *látták az ugynevezett mesterséges gyémántot, amely semmiben sem különbözik a többi más, eddig is ismert értéktelen utánzatoktól.* Antwerpen, Páris, London és Bécs e hir megjelenése óta *erős gyémántárfolyamemelkedésről* tesz jelentést. A budapesti piacon ugyanez a helyzet.

— **(A reformnemzedék)** szervező bizottsága ujabb értesitésig minden hétfőn és pénteken este 8 és 10 óra között a nemzetpolitikai társaság helyiségeiben (Erzsébet-körut 43. Pátria Klub) értekezletet tart. Ugyanebben az időben a szervező bizottság készséggel szolgál felvilágositással és utbaigazitással a reformnemzedék érdeklődő tagjainak.

Bélrenyheség és kinzó főfájások, a máj és az epeutak bántalmai, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József" keserüviz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását.

Budapesti ügetőversenyek

A csütörtöki ügetőversenyek részletes eredménye a következő:

I. **Háromévesek versenye.** 1. Körmendi m. **Ják** (2) Zwillinger. 2. Illés (p) Kovács II. 3. Hazárd (2 és fél) Wiesner. F. m.: Tamara, Menthamol, Bakafántos, Főur. Bizt. Tot.: 10:46, 10, 10, 10. Olasz: 43.—.

II. **Csárdás-dij.** 1. Mariska-ist. **Prókátor** (2 és fél) Marschall. 2 Maroulis (2) Feiser. 3. Kolozsvár (10) Székely. F. m.: Gina, Vártleány, Lilla, Balaton, Bohumila, Könny. Tot.: 10:44, 14, 16, 28. Olasz: 48.—. Kettősfogadás: I—II. futam 10:194.—.

III. **Bonny-dij.** 1. Kornélia-ist. **Aranyvirág** (1 és fél) Kovács II. 2. Babám (4) Feiser. 3. Lysander (6) Marschall. F. m.: Orsolya, Lord of Pamuk. Bizt. Tot.: 10:30, 16, 20. Olasz: 40.—.

IV. **Mechanikus-handicap.** 1. Pusztaberényi m. **Páva** (p) Maszár F. 2. Engelbert (4) Zwillinger. 3. Jeles O. S. (3) Hantzmann. F. m.: Udine, Tenore lánya, Monte Christo, Brutus, Dárda. Bizt. Tot.: 10:23, 12, 14, 12. Olasz: 41.—. Kettősfogadás: III—IV. futam 10:77.—.

V. Elmaradt.

VI. **Handicap.** 1. Vas Gy. **Ipse** (6) Marek. 2. Kassa (2 és fél) Volkman. 3. H. Boriska (2 és fél) Kovács II. F. m.: Sára, Dolly, Guardian Todd. Esély, Marokko. Könny. Tot.: 10:72, 20, 18, 15. Olasz: 46.—.

II. rész. 1. Glaninger K. **Orlan Guy** (p) Volkman. 2. Krista (2) Fityó. 3. Berci (2 és fél) Raymer. F. m.: Vinkó, Többsincs, Arditti, Oline, Ragyogó. Bizt. Tot.: 10:22, 10, 10, 10. Olasz: 33.—. Kettősfogadás: VI/I—II. futam 10:223.—.

VII. **Rómaifürdői dij.** 1. Klein J. **Zivatar** (6:10) Zwillinger. 2. Annus (8) Kéry. 3. May Flower (1 és fél) Marek. F. m.: Szélhámos. Könny. Tot.: 10:17. Olasz: 47.—.

VIII. **Gacsina-dij.** 1. dr. Siró Gy. **Csákány** (1 és fél) Tul. 2. Vadorzó (10) Wiesner. 3. Upupa Epops (12) Grünwald. F. m.: Glória, Fama. Igen könny. Tot.: 10:23, 20, 23. Olasz: 33.—. Kettősfogadás: VII—VIII. futam 10:46.—.

ANDREJKA JÓZSEF, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp önarckép-plakett sorozatának egyik darabja az ő portréja.-Ezen mesterségét is tudomásunkra adja egy szobor megjelenitésével.-Felirat: A Mester jegy.-99+98 mm.-Ltsz,41/963/75. A MNM.-ban van. 29.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

ANDREJKA JÓZSEF, éremmüvész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrás,éremmüvészektől megrendelte önarcképüket. 100+100mm.plaketten.A gyüjt.a MNM-ban van.116.erb.
A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
ANDREJKA JÓZSEF.-A.J.alaírás.-helye ism.-110+140 mm.
Leirás: HP. 625.- 30.old

GOSZTONYI JANOS: Magyar szobrászok és éremmüvészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

ANDREJKA JÓZSEF, éremművesz

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrasz és éremművészektől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plakettben.-Gyűjteménye a MNM-ban van 116.drb.
A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
ANDREJKA JÓZSEF.-A mestrjegy.-Gyűjt:MNM.Lksz:41/963.75.
30.old. 99x98 mm

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXII.évf. 1975-1. sp. 1975

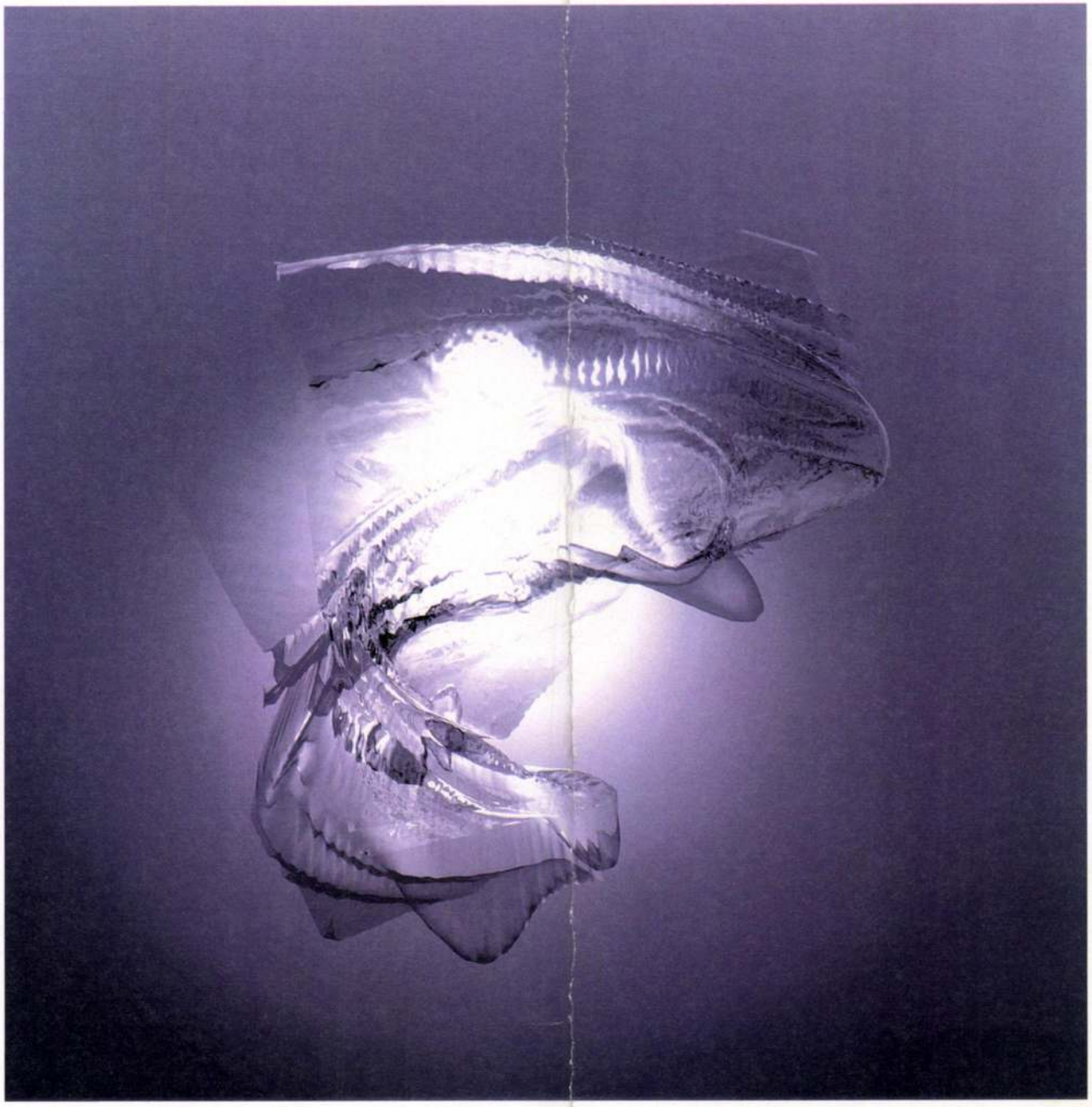

Andriska Tibor
E-mail: andriska.tibor@egmgroup.hu tel: 06 30 984-6425

A kiállítás megtekinthető: 2004. április 19-től 30-ig 10 és 17 óra között

ÁTRIUM GALÉRIA

MEGHÍVÓ

Andriska Tibor

képzőművész

"Ékszerek"
című kiállítása

Az Antenna Hungária Rt.

szeretettel meghívja Önt

és kedves családját

Andriska Tibor

képzőművész

"Ékszerek"

című kiállításának

ünnepélyes megnyitására

az

Antenna Hungária Rt.

Átrium Galériájába

2004. *április* 19-*én* 17 *órakor*

A *kiállítást megnyitja:*

Szurcsik József

Munkácsy díjas képzőművész

(1119 Budapest, Petzvál József u. 31 - 33.)

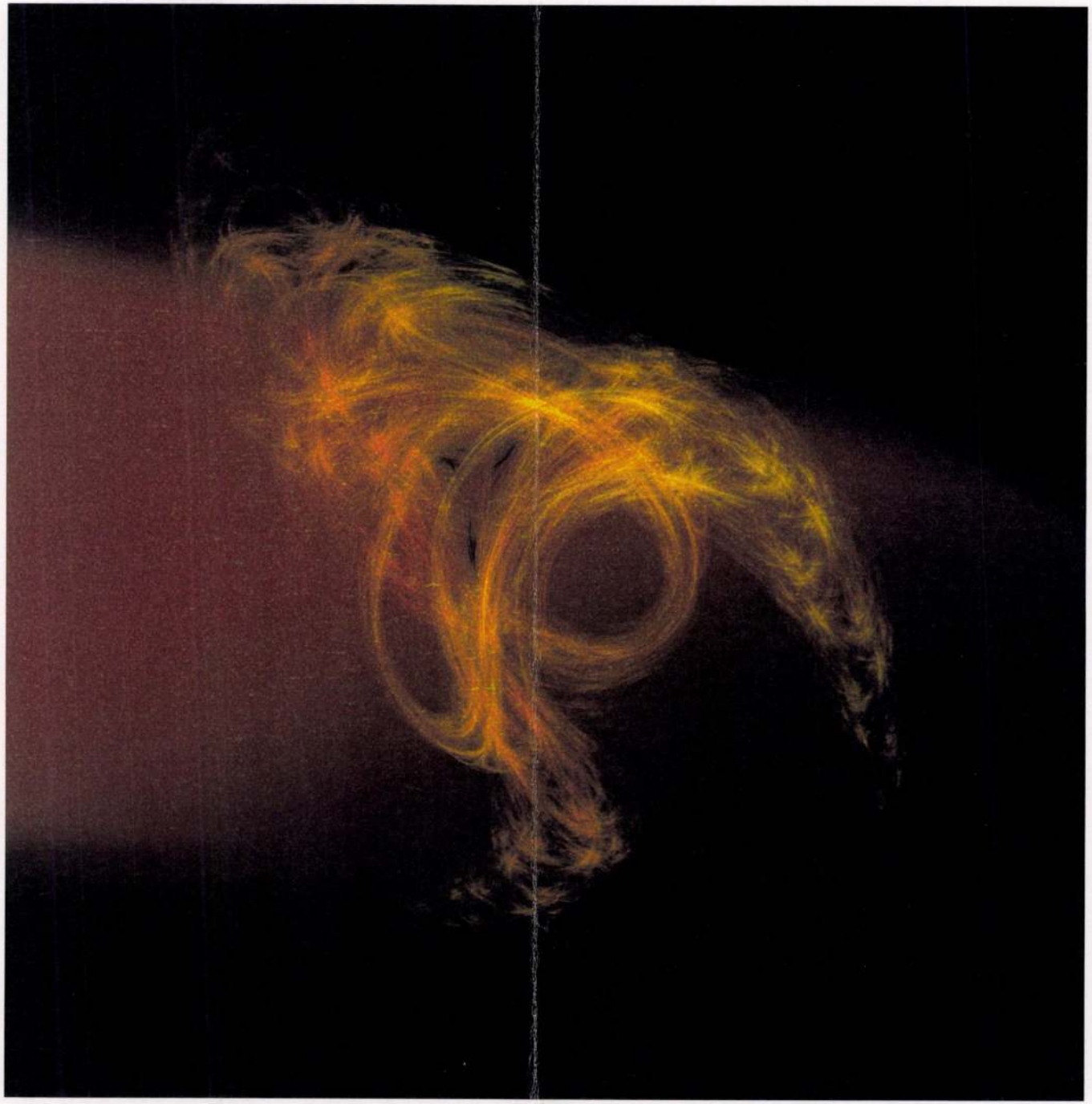

ANDRISZEK TAMÁS, szücsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. szücs. 266.old

U.VARGA MARIANNA.Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX 1967-68. Székesfehérvár

Andróczi Alajos

(Semjénháza, 1937 -

Műveivel résztvett az V.Országos Kerámia Biennálén - Pécs,1978.

- katalógus a könyvtárban -

ANDRÓCZI ALAJOS

Keramikus. A hamburgi Weitz Galériában szerepelnek művei.

c.o.f.: Neues in Hamburger Galerien.

HAMBURGER ABENDBLATT, 1971. ápr. 6.

Andrási Alajos

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Ipari Művészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGYETEMI LAPOK
Budapest
1969 OKT 19

7021

KOLI-BULI

Ez a játékos szóösszetétel is hasonló jelentésű, mint a házibuli. Ugyanis a Rákóczi úti Bolyai János kollégium házi használatában így honosodott meg ennek a rendezvénynek a neve, amely hétről hétre szerdán biztosítja az érdeklődőknek a megfelelő szintű, jó hangulatú szórakozást.

Ezek a klubszerű esték már az előző félévben beindultak. A stúdió magnófelvételei szolgáltatják a zenét. Üzleti áron lehet frissítőt és sört kapni. Így mindenki ingyen, vagy „önköltségi áron" szórakozhat, játszhat. Azonban nemcsak az olcsósága vonzza ide az általában „kispénzű" kollégistákat, hanem az is, hogy ez a legmegfelelőbb fórum arra, hogy a kártyázással, játékokkal, tánccal és az asztaloknál kialakuló beszélgetésekkel közelebb hozza egymáshoz a különben szinte társbérlőkként egymás mellett élő fiatalokat.

Ebben az évben az első KOLI-BULI-t a múlt hét szerdáján tartottuk. Ennek a bevezető részét színjátszóink Babits-estje képezte, melyen a csoport művészeti vezetőjének — Juhász Lászlónak — az összehangoló munkán kívül egyéni teljesítménye is kiemelkedő volt „A Danaidák" és „Jónás könyve" c. Babits-versek előadásával. A zenei betéteket Ézsöl György választotta meg kitűnően, a színpadi fényhatások is az ő jó munkáját bizonyították.

Ennek a rendezvénynek volt egy más jellegű eredménye is. Ugyanis a külső érdeklődőként megjelenő Andróczy Alajos kerámikus művésszel az egyik asztalnál beszélgetve megegyeztünk, hogy a Képzőművészeti Főiskola hallgatóival rendezendő tárlatunkra ő is eljön kiállítóként és szívesen tart munkájáról előadást ezeknek a lelkes fiataloknak.

„Zenezárás" és gyors rendcsinálás után a kollégisták a megkezdett témákról sok szobában még éjfél után is tovább beszélgettek. Másnap pedig két-három emberrel többnek köszöntek ismerősként.

Természetesen, más rendezvények is vannak, amelyek szórakoztatnak és a sokirányú érdeklődési igényeket kielégítik.

Fekete Elek

Andróczy Alajos

üttes, újra elhúznak. Aztán kez-
sz elölről. Vezetés, hullámvölgy,
. A BEAC 49:42-re nyert...
Komáromi Ede, magas, szikár,
i. Egy hónapja vette át a lányok
mlokáról most lassan eltűnnek
őztes mérkőzés után még a prob-
könnyebb beszélni.
yobb problémánk a kiesés. Bár
nap, amit a csapat mellett töltöt-
, s ugrásszerű változásra nem is
ni. De kiesni nem fogunk! Kemé-
unk, 45 nap alatt 45 edzésünk
gondok is jelentkeztek. Erre az
Ránkyné, Németh Angi és Kiss
ésük érezhető a csapat teljesít-
jósen pótolni kell őket.
rül, amikor a lányokról beszél.
*esség*ű*, fiatal társaság. Lelkesek,*
, és nagyon szeretik a kosárlab-
rzem, ez az alapja mindennek.
eladatok előtt állunk, sorra jönnek
mpontjából fontos mérkőzések...
bízom a csapatban. Bent fogunk

lehetőségekről, kívánságokról be-

yok minden elismerést megérde-
egérdemelnének egy kicsivel több
Gondolok itt a létesítményekre,
sztöndíjrendszere. A külső segítség
jobb eredményeket is szülne...
fiatal, tehetséges gárda. Legjobb-
ogatott Mihályfiné, és az utánpót-
ékosa, Harangi Rita — vezetésével
dolgokat művelnek. Utána pedig
visszaesések következnek. Mérkő-
özésre rapszódikus teljesítményt
de még egy-egy félidőn belül is
rmaingadozás.
elkerülheti a kiesést. A lányok
it felfelé is vezethet.

Árvácska *Fotó: Tarján*

2 A spo
tékelése
tember 1. és
között elért,
lázat szerint
sporteredmény
külön megálla
alapján történ
A győztes,
lyezettek ran

VALÓRA VÁLT RE

Most, hogy beköszöntött az ősz és lassan vége az atlétikai versenyidénynek, felkerestem Nagy Sándort, a BEAC vezető edzőjét, hogy atlétáink idei szerepléséről érdeklődjek.

— Milyen eredményeket értek el a magyar bajnokságon atlétáink?

— Németh Angéla gerelyvetésben, Havas Judit 100 m-es, Mihályfi László 100 és 200 m-es síkfutásban szerzett magyar bajnokságot. A Mihályfi, Gyulai, Spányik, Császár összeállítású váltónk szintén bajnokságot nyert a 4x100 és 400x200 méteren. Négy külföldi versenyt szerveztünk az idén — folytatja Nagy Sándor — májusban az NDK-beli Greiswaldban 18 fős csapattal szerepeltünk, olyan jól, hogy valamennyi tiszteletdíjat elnyertük, ha nem is mindet kaptuk meg! Júniusban Grazban 10 fő részvételével nagy pontkülönbséggel versenyt nyertünk, ugyanebben a hónapban négy egyetem, Halle, Poznan, Budapest, Leningrád sportolói viadalán Leningrádban teljes csapattal (33 fő) vettünk részt, mérsékelt eredménnyel, amit csapatunk tartalékos összeállítása magyaráz. Kárpótlásul két gyönyörű tiszteletdíjjal tértünk haza Poznanból, nyolc egyetem (Harkov, Leningrád, Varsó, Wroclav, Belgrád, Budapest, Halle, Poznan) közötti versenyről, ahol a pontversenyben a férfiak első, a nők második, összetettben pedig csapatunk az első helyen végzett.

Mindezek az eredmények nem csupán sportolóink kitartó munkájának, hanem edzőik Nagy Sándor, dr. Bakonyi József, Farkas Pál, Szabó Ambrus és nem utolsó sorban Szongoth Kálmánnak, szakosztályunk lelkes intézőjének köszönhetők.

Reményeink azonban csak

Andrushkó Károly

Az Ernst Múzeum - Nemzetközi ex libris és bibliofília-kiállításai Jugoszláviát képviselték 10 remek lappal

Szij Rezső: Nemzetközi ex libris kiállítás Budapesten

Alföld 1971/2 80 old.

Andrusko Károly

Művei szerepelnek a Balatoni
Kisgrafikai Biennálén a Veszprémi
Balatoni Múzeumban, 1975-ben

- Katalogus a könyvtárban -

Andrusko Károly

Zentán él. Linóme tszetekkel (eml: Varsát emelő halász) szerepel az alábbi tárlaton

Cs. M: Tíz művész tárlata Gyulán

Békésmegyei Négyiség 1970 VIII. 2

Andruskó Károly, grafikus

Január 26-án nyílt meg a pécsi Kisgalériában ANDRUSKÓ KÁROLY zentai grafikus kiállítása.

— : A Jelenkor krónikája

288.

XIX/3.

Jelenkor, Pécs, 1976. März

Andruskó Károly, grafikus

— JUGOSZLÁVIAI MŰVÉSZ — a Zentán élő Andruskó Károly — kiállítását nyitották meg pénteken Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban. A művész fa- és linóleummetszetei, tempera- és grafikai alkotásai mellett a tárlaton mintegy 20 minikönyvét is bemutatják; ezek hazánk különböző városairól készített illusztrációsorozatokból állnak.

— : ffh

8.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 4.

Andruskó Károly grafikusművész

a Sajtóház művészklubjában tegnap a zentai művész kiállítása megnyílt, melyen akvarelljei, metszetei szerepelnek. Akvarelljei a Tisza-partot, a vízi ember életét mutatja. Metszetein zentai utcarészleteket, házsorokat, tájakat jelenít meg.

T. L.: Kiállítások a művészklubban.

Délmagyarország, 1972. dec. 8.

Andruskó Károly
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 FEB. 10

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Dél-Afrikától Gyuláig

Póka György megnyitja a tárlatot, mellette Andruskó Károly.

A „Művészet az ifjúságért — ifjúság a művészetért" sorozat hatodik tárlatát nyitotta meg Gyulán az elmúlt napokban „Zentai üzenet" címmel Póka György gyulai grafikusművész.

Ezen a világhírű jugoszláv grafikus, Andruskó Károly művei kerültek a falra. Az eddigi hagyományokhoz híven a megnyitóra zsúfolásig megtelt a Jókai Kultúrotthon klubszobája. Emelte a megnyitó ünnepélyességét az is, hogy azon részt vett a zentai művész.

Póka György bevezetőjében ismertette a jugoszláv vendég munkásságát, valamint kisgrafikáinak ex libriseinek sikerét a világ számos országában megrendezett kiállításain. Pretória, Dánia, Jugoszlávia, Magyarország és más országok művészetkedvelői gyönyörködhettek már a halk finomságokkal átszőtt metszeteiben, grafikáiban. Gyulán a tárlat résztvevőit különösen a zentai táj színes szépsége, nyugalmat árasztó líraisága ragadta meg és az ellenkező véglet a földnek, talicskának feszülő darabos, nyers erőt kifejező kubikos életét ábrázoló képei.

A művész előszeretettel foglalkozik klasszikus magyar költők verseinek illusztrálásával is, de kiterjedt kapcsolatot tart fent más országok grafikusaival is. Huszonöt ország 150 művészével áll szoros kapcsolatban, akikkel rendszeresen kicseréli legújabb alkotásait. A legtekintélyesebb jugoszláv grafikus, akinek művei gyakran jelennek meg az ottani lapokban, eddig több, mint 800 saját metszettel dicsekedhet, ami világviszonylatban is kiemelkedő teljesítmény. A közeljövőben színes grafikáiból jelentetnek meg egy füzetet Dániában. Első gyulai látogatása mély benyomásokat keltett a művészben, aki ígéretet tett a rendezőknek, hogy a közeljövőben, remélhetően még a nyáron felkeresi Gyulát, amelyről mostani tartózkodása alatt is több vázlatot készített.

Béla Ottó

N

Nem tudnám megmagyarázni, okát adni, miért fáj az nekem, ha egy magyar ember töri az anyanyelvét.

Igen, 1956. telén disszidált emberről van szó, akitől távol áll minden színészkedés, buta snobság, csak egyszerűen rossz, hibás akcentussal beszél és töri a magyart. Nem milliomos, odaát sem gazdagodott meg, bár „benősült". Kanadában él és irtja az erdőt, favágó. Itthon technikumban érettségizett és aztán traktoros lett. Édesapja bakter, bátyja újságíró, húga tanítónő, idehaza Magyarországon.

1956-ban, 19 éves korában egy Zetorral átment a határon, most, mint idegenbe szakadt hazánkfia hazajött egy használt Volkswagennel. A kocsit Bécsben vette, ott, ahol 13 éve a traktort eladta egy osztrák parasztnak. Nem henceg, sőt szerény. Azt mondja, otthon sincs kocsija, repülővel jött át a óceánon, csak Wienben (így mondja: Wien) vette ezt a tragacsot. Hozta a feleségét is, szürke kis veréb, hozzá kell sajnos képzelni a papa fatelepét is, hogy valami értékeset is lásson rajta, benne az ember. A férje, a nyelvtörő kétméteres óriás, szeplős, írnek nézik odaát is. A bátyjának hozott egy 5 dekányi arany pecsétgyűrűt, a zaciba kinevették érte. Hatkarátos arany, a fenének sem kell.

A házaspárnak, különösen a fiúnak, minden tetszik itthon. Érzékeny lélek, a könnye is kibuggyan és töri a magyart. Leülünk, beszélgetünk, nem ismeri Faulkner-t, Truman Capoteoot, Howard Fast-ról és Tennesse Williams-ről életében se hallott, Hemingway-ről pedig annyit tud, hogy nagy pias volt. Az itthoniakra sem emlékszik.

— Petőfi, Jókai... — mondja és vigyorog. Színházba, moziba nem jár, könyvet nem olvas, pedig nem buta ember, csak nagyon műveletlen.

Lemegyek velük Debrecenbe, ahol született, ahol élt és érettségizett és ahol a szülei is élnek. Borzalmas színű holmikat rak az asztalra és édesanyjának. Az apjának, a nyugdíjas, remegő fejű bakternek fehér farmernadrágot hozott, rézveretű, csattos nadrágszíjjal. Csókolgatja a szüleit, beszél hozzájuk, csorog a könnye és töri a magyart.

Másnap, anélkül, hogy akarná, hogy tehetne róla, vall a fiú. Elmondja, hogy a külföldit lenézik, kinézik. Kanadában is. Favágó volt az apósánál. Már jól beszélt angolul, de a felesége, akinek akkor még csak udvarolt, azt mondta, hogy nagyon csunyán beszél. Két évig gyakorolták együtt a magánhangzók angolos gelypitését. No lám, a legjobb nyelvtanár a szerelem. Akkor, két év után a szülők elé álltak és tökéletes angolsággal elmondták a terveiket. Sikerült. Összeházasodtak. Most napi 10—12 órát dolgozik az apósa fűrésztelepén, az erdőrengeteg közepén. Már elfelejtette a magyar magánhangzókat, már angolul álmodik, a lélek kialudt.

Töri a magyart. Nemrégen még egy ágyban aludtak lábbal, a bátyjával. És biztos, szép, ízes debreceni nyelvjárással veszekedtek, hogy ki bújjon arrébb. Most a búcsúnál a nyelvművelő újságíró fivér és a nyelvet törő testvér egyformán könnyezik.

Tényleg. Miért fáj az embernek, ha egy magyar töri az anyanyelvét?

Baranyi Ferenc:

Ha szél süvít

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Magyar Szó
1977 FEB 23
1977 FEB 1021

Andruskó Károly

Andruskó Károly linómetszete

személyi jövedelme a terveknek megfelelően 12—15 százalékkal növekedik, tehát ha a község gazdasága egészségesen fejlődik. A munkaszervezetek ugyan is az érdekközösségeket és a községi költségvetést a dolgozók bruttó személyi jövedelmére kivetett járulék útján pénzelik.

Összehasonlításként feltüntetjük az érdekközösségek múlt évi eszközeit és idei bevételeik tervezett összegét:

44 100 000	65 700 000
91 500 000	105 600 000
5 000 000	5 700 000
4 450 000	5 250 000
4 900 000	5 640 000
4 550 000	5 230 000
4 850 000	5 600 000
400 000	460 000
1 000 000	1 150 000
44 100 000	50 300 000

nak a társadalmi tevékenység pénzelésére. Majdnem minden érdekközösségünk a vajdasági átlagot meghaladó pénzügyi kerettel rendelkezik. Így pl. az egészségügyi kiadások terén az egy lakosra jutó eszközök alapján a negyedik helyen, az oktatás pénzelésében pedig az első helyen állunk Vajdaságban.

polgár, minden dolgozót is. Mondjuk meg nyíltan, keveset tettünk a tűzvédelem kollektív megszervezése érdekében. Elképesztő az átlagos polgár tudatlansága és felkészületlensége. A gondatlanság után a tudatlanság a legnagyobb bűnös. Az emberek rendszerint akkor tévednek, amikor a kimondottan tűzveszélyes helyekre ügyelnek, megfeledkezve arról, hogy a lángok gyakorlatilag bárhol, és bármikor felcsaphatnak. Kinn a szabad ég alatt csakúgy mint a gyárban, lakásban vagy akár az iskolában. Idejében kell felkészülni ellene. Erre figyelmeztet a december végi nagy tűz is, amely olajgyár napraforgó tárolójában történt. Az okozott kárt a napokban becsülik fel a szakemberek.

ZS. Gy.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Andruskó Károly

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1977 MÁR

1021

Andruskó Károly metszete

Krakkó környékén megkezdte „Kerek
ékfilmjének forgatását, melynek cse-
közt játszódik.
t Varsóban **„budapesti napok"-at** ren-
rán „Mai magyar művészet" címmel
ny palotájában kiállítás nyílt, a var-
n játékfilmszemlét rendeztek, s ven-
a **Madách** Színház is. A Nemzeti Fil-
ai vonósnégyes adott koncertet. Bu-
dig találkozott a varsói építőművé-

Antoniewicz Roland József

Krónika

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÓGRÁD

1975 JUL 19

Ambruskó Károly
1021

ÚJ KÖNYVEK

A Gondolat Könyvkiadó újdonságai között két érdekes antológiát is találunk. Az egyik „A Bauhaus" címmel jelent meg, s a mozgalom dokumentumaiból tartalmaz válogatást. A másik antológia, „A kubizmus", szintén a mozgalom dokumentumaiból ad válogatást. Sok hasznos ismeretet közöl a csillagok világáról, s ezek megismerésének legkorszerűbb tudományos módszereiről „A távcső világa". A kötetet Kulin György és Róka Gedeon szerkesztette.

A Szépirodalmi Könyvkiadó megjelentette — Balázs Béla munkáinak sorozatában — „A vándor énekel" című kötetet, amely a sokoldalú, kiváló művész verseit és novelláit tartalmazza. A kiadó miniatűr kiadványa az Ambruskó Károly fametszeteit tartalmazó kis kötet, amely Pándi ismerteti meg az érdeklődővel. A Népszerű Helikon Csillagok sorozat legújabb kötete az „Én angyalkám, szép madárkám", régi magyar szerelmes verseket közöl.

Az Európa Könyvkiadó is több érdekes művet jelentetett meg. Az Európa Zsebkönyvek sorozatban látott napvilágot Simone de Beauvoir híres önéletrajzi regénye, az „Egy jó házból való úrilány emlékei". Megjelent Walter Scott izgalmas regénye, a „Nigel jussa". A Napjaink költészete sorozat új kötete Francesco Masala, a híres szardíniai költő verseiből ad válogatást.

A Modern Könyvtár sorozat legújabb kötete „A láthahatatlan express": ez Ewa Lach elbeszéléseiből közöl válogatást.

A Corvina Könyvkiadó A művészet kiskönyvtára sorozatban megjelentette a Nicolas Shöffer modern művészetét bemutató kötetet, amelyhez Aknai Tamás írt bevezető tanulmányt. Ismét kapható a „Budapest fotóalbum", melynek képleírásai a magyaron kívül angol, német, francia, olasz, orosz, lengyel, cseh és szlovák nyelvűek. A római kori Pécset mutatja be sok illusztrációval Fülep Ferenc könyve, a „Sopianae". Az építészet világa sorozat hatodik kötetekként jelent meg az „Itália építészete", Pogány Frigyes tollából, sok illusztrációval, ez alkalommal második kiadásban.

A Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó megjelentette Dusan Baranin történelmi regényét, amely „A buidosók vára" címmel látott napvilágot. A népszerű Így élt... sorozatban jelent meg Gerencsér Miklós Táncsics Mihályról írt életrajzi ismertetője. Gazdag Erzsi szép gyermekverseinek kötete „Ringató" címmel, Reich Károly illusztrációival került a könyvesboltokba. A Kozmosz Szerkesztőség gondozásában látott napvilágot — A magyar irodalom gyöngyszemei sorozatban — Balassi Bálint válogatott verseinek kötete. A Kozmosz fantasztikus könyvek sorozatában jelent meg Mesterházi Lajos fantasztikus elbeszéléseinek kötete, a „Sempitermin". A Galaktika című tudományos-fantasztikus antológia 12. kötete is napvilágot látott. Ez a kötet a román sci-fi írókkal ismerteti meg az effajta irodalom nálunk is egyre bővülő táborát.

Variációk egy témára

Gyermek- és i

Mottó: „A gyermek- és ifjúságvédelem feladata a kiskorúak egészségi, szellemi, erkölcsi veszélyeztetésének megelőzése, a veszélyeztető okok feltárása és felszámolása, a veszélyeztetett fiatalok védelme és nevelése."

„A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítása érdekében az állam megfelelő intézményeket tart fenn, s gondoskodik azok fejlesztéséről. A gyermek- és ifjúságvédelemért felelős állami szervek a társadalmi és tömegszervezetek segítségére támaszkodnak, velük együttműködve látják el feladataikat."

(Részletek az 1971. évi ifjúsági törvényből)

I.

Megyénkben 53 000 gyermekkorú (0—14 évig) és 15 700 fiatalkorú (14—18 évig) él, az össz'akosság 30,6 százaléka. Túinyomó többségük családi környezete megfelelő: szüleik beosztják a pénzt ruhára, cipőre, élelemre és ami talán ugyanilyen fontos: jut kedves szó, figyelem, szeretet is a gyerekeknek. Akadnak persze prob'émák mindenki házatáján: ha átmenetileg válságba kerül a házas-

végző hivatásos pártfogói és nevelőszülői felügyeletre ma is szükség van. És mindezek mellett széles körű társadalmi összefogásra!...

A gyermek- és ifjúságvédelem szervezetének megyei irányítója Szlivka Jánosné főelőadó.

— Hogyan épül fel a hivatalos ifjúságvédelmi hálózat?

— Központja a Salgóbányai Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet. Ez átmeneti jellegű, itt végzik az egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai vizsgálatokat, mielőtt a különböző

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 --- 11

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly metszete

A Tatai Városi Könyvtár felnőttrészlege (MTI Fotó — Bajkor József felvétele)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 11

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

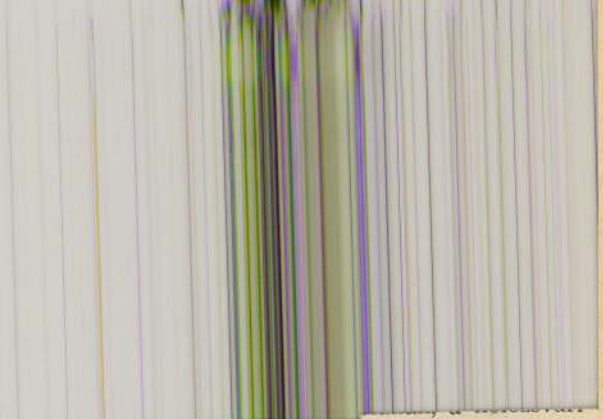

ranak a kezе alá dolgozott: több leletet megmente
lelkes néprajzi gyűjtő, már korán belém plántálta a
lyes érdeklődést. S ebben később olyan „segítőtársa
Bátky Zsigmond, Madarassy László, Visky Károly,
Erdélybe hazaránduló kisgimnazistát megtanították

— Természetes, hogy a kisfiú eszményképe min
tam én is régésznek-néprajzosnak, és mivel jól ra
Családunk 1920-ban Pestre került, ahol édesapám előbb a Néprajzi Múzeumnak,
majd utóbb a Széchényi Könyvtárnak lett könyvtárosa. Mindkét helyről hetente
cipelte haza az olvasnivalót: a Vasárnapi Újság hatalmas köteteit és a magyar őstör-
ténettel foglalkozó irodalmat. A Vasárnapi Újságban nemcsak izgalmas Verne-regé-

Andruskó Károly ex librise

Andruskó Károly
könyvtáros, 1975. 4.

könyvekről

Könyvek felszabadul

A harminc év előtti eseményeket, kezdődő új életét számos új szépirodal nénk néhányra felhívni a könyvtárosok

Antológiák magyar írók műveiből

A megjelent kötetek tekintélyes r legértékesebb a *Jelenlét.* Színvonalát m László, Dobozy Imre, Fekete Gyula és léseit, drámai jeleneteit tartalmazza. hez tartoznak. A Horthy-korszak szem

Andrusko Károly

„Ex libris"

Slét

1976 VII. 30 2 oldal

Andruskó Károly

lineáretszete X3

72/1 Kisgrafika
A Kisgrafika Barátok Köre értesítője

GYÁSZ

Elhunyt Andruskó Károly

Életének 93. évében Magyarkanizsán elhunyt Andruskó Károly, a vajdasági magyar képzőművészet ismert alakja. A nyomdász, ex libris-készítő mester temetése szerdán lesz Zentán, a művész szülővárosában, előtte a árosházán gyászülést tartanak emlékére. Andruskó Károly pályafutása során több mint négyszáz ex librist készített, s Fery Antal mellett a műfaj legnagyobb magyar mestere lett. Több mint négyezer olajfestmény, nyolcezer linó- és fametszet, kétszázhúsz minikönyv szerzője, emellett számos magyar város címerét is megtervezte. *(mti)*

M. Világ. 2009. feb. 28
13-oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1970 JUL 26

1021 Andruskó Károly

Andruskó Károly — Pipahuja

delem egyszázalékos növelésé
hez. Ezt pedig a szolgáltatá
színvonalának emelésével,
minőség javításával, a határ
idők pontos betartásával,
szakmán belüli tevékenység é
a garancia kiszélesítésével,
kulturáltsággal és az önképzés
sel segíthetik elő.

azonban az
újabb akadálya

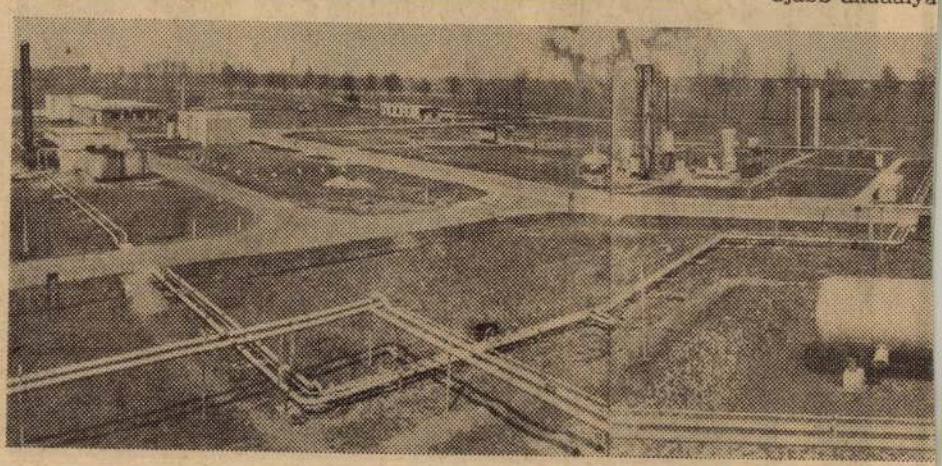

A BATTONYAI FÖLDGÁZÜ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1021

Andruskó Károly

Andruskó Károly
ex librise

mtését jelenti . . .
ól." Gramsci — m
izottságokban ism
khez lehet hasonl
anyzatában. Ezek
nőrzés alól és au
Gramsci volt. A
d) volt ennek a r
nscit eleinte a sz
otta, hogy a szakn
ci szerveinek szér
hatalomért foly
ezető szerepét. G
n tehetetlen dem

hatalomért. Az üzemi tanácsok fejlődése egyidejűleg a munkás
ztosította volna az országban. Sajnos, ez csak Torinóban történt
Livornóban megszületett az *Olasz Kommunista Párt*, e hiány lett
áború után Olaszországban a hatalomért való harc elodázódott.
mus háború utáni válságát nem sikerült kihasználni a proletárfor

Andrusko Károly

grafikus

A jugoszláviai magyar művész egész sorozatot szentel a szőlőmunkának

Gálambos Ferenc: Ex libris kiállítások.

~~Kerékgyártó István: Halmy Miklós képeiről.~~

Művészet, 1971.március - 34.lap

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 JUL

KÖNYVTÁROS
Budapest

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

Kovács Gyula ex librise

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 VIII

KÖNYVTÁROS
Budapest

Andruskó Károly
1071

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK

JELENTÉS-t adott ki a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a kerületi könyvtárak 1971. évi munkájáról. Összehasonlító adataiból — 1970-hez viszonyítva — kiderül, hogy az év számottevő eredménye a 10—18 éves korosztállyal való foglalkozásban mutatkozik. Noha az általános iskolai tanulók létszáma a fővárosban 10 814 fővel csökkent, a korosztály olvasólétszáma mégis 1570 fővel emelkedett. Növekedett a középiskolások, valamint a szakmunkástanulók létszáma és az olvasókhoz viszonyított aránya is. Ezek az eredmények is mutatják, hogy mind a gyermekkönyvtárosok, mind a fiatalokkal foglalkozó kerületi könyvtárosok igen jól dolgoztak, és többhelyütt sikerült együttműködniök az iskolai könyvtárosokkal és a pedagógusokkal is. Szembetűnő viszont, hogy a 20—24 éves korosztály olvasói 3000 fővel fogyatkoztak. Demográfiai okokkal ez a jelenség nem magyarázható, mivel a születési hullámvölgy ezt a korosztályt még nem érinti.

A felnőttek könyvtáraiban tapasztalható stagnálás jórészt a körülményeken múlott: két könyvtárt életveszély miatt be kellett zárni, és két felnőtt- s egy gyermekkönyvtár másfél évi tatarozás után nyitotta meg újra kapuit. A szolgáltatások bővülésére egyedül a csillaghegyi könyvtárban kerülhetett sor. A hálózat a meghatározott normáktól még távolabb került, minthogy a változatlan körülmények ellenére nőtt a beiratkozott olvasók száma (2671 fővel) és a kölcsönzött kötetek forgalma is. A könyvállomány gyarapodása (8711 kötet) ezzel nem tartott lépést, így az egy olvasóra jutó kötetszám csökkent (1970-ben 10,2 kötet, 1971-ben 9,7 kötet). Előadásokra, csoportos foglalkozásokra, kiállításokra viszont mind a felnőtt, mind a gyermekrészlegekben többször került sor, mint az előző évben.

AZ 1971—72-ES ÚTTÖRŐÉV akcióihoz kapcsolódik az FSZEK két új röplap-bibliográfiája. A „Ha vitéz vagy, jer velem" című a kuruckorról ajánl ismeretterjesztő és szépirodalmat, érthetetlen módon mellőz azonban minden egykorú írást (pl. Rákóczi emlékirataiból és Mikes leveleiből is kellett volna legalább szemelvényeket ajánlani, hiszen a bibliográfia ezeknél „nehezebb" történelmi műveket is felsorol!). Már gyermekkorában hozzá kell szoktatni az olvasót ahhoz, hogy ha egy kort ismerni akar, nem mulaszthatja el a kor embereinek meghallgatását!

Az „Olimpiai láng" c. röplapbibliográfia a régi és modern olimpiai versenyek történetébe kínál betekintést, a két legutóbbi, a tokiói és a mexikói olimpia külön válogatásban kap hangot.

KARL LIEBKNECHT ÉS ROSA LUXEMBURG bibliográfiát adott ki Lakos Katalin összeállításában az FSZEK, sajnos egy év késéssel, hiszen a munkásmozgalom két németországi vértanújának százéves születési évfordulója (egyazon évben születtek) 1971-ben volt. A bibliográfia rövid életrajzi eseménynaptárral kezdődik, majd Liebknecht és Luxemburg művei, illetve a róluk írt munkák következnek, végül az FSZEK központjában elérhető idegen nyelvű irodalommal és a névmutatóval zárul a felsorolás.

AUTÓSOKNAK állított össze annotált bibliográfiát a Tatabányai Megyei Könyvtár. Az egyszerű, mégis gondos kivitelű, szemléltető ábrákkal ellátott, jól olvasható, sokszorosított kiadvány — Lajos László munkája — sokrétű: felöleli a közlekedési ismereteket, a géptani és technikai tudnivalókat, az egyes autótípusok gondozásával kapcsolatos jellegzetességeket, a hiba megelőzésének és a karbantartásnak titkait, az egyszerűbb javításokat, a barkácsolással elvégezhető kisjavításokat, felsorolja a vezetői vizsgához ajánlatos szakmunkákat és a fontosabb folyóiratcikkeket; végül a tágabb ismeretterjesztést is szolgálja: Panoráma-útikönyveket is ajánl, hogy az autó ne cél, hanem eszköz legyen a haza és a külvilág értelmes megismerésében.

Ex libris

Andruskó Károly

EX LIBRIS

Galambos Ferenc

Andruskó Károly ex librisei

levő közművesítés miatt felére csökkentette a könyvtár egész évi könyvbeszerzési keretét"; vagy: „Az elmúlt évben a mezőkovácsházi járás 8 községéből volt könyvtári tapasztalatcserén a tanács elnöke és a községi könyvtáros a megye más könyvtáraiban".

A CSONGRÁD MEGYEI KÖNYVTÁROS 1972. március jelzésű száma közli a megye tanácsi és szakszervezeti könyvtárainak elmúlt évi statisztikai mérlegét. Ebből kiderül, hogy a tanácsi könyvtárakban az olvasótábor 1,8%-kal, 1084 olvasóval csökkent az 1970-es évhez viszonyítva. A városokban — Csongrád kivételével — mindenütt nőtt az olvasótábor. Csongrád érthetetlen 431 főnyi visszaesését az év utolsó negyedében működésbe lépett új makói könyvtárépület vonzása teljesen pótolta, és Hódmezővásárhely, valamint Szentes kedvező mérlegével együtt 335 főnyi növekedés jelentkezik a vidéki városi olvasók számában; viszont a járások eredményeinek hanyatlása (pl. a szegedi járásban 977 fővel csökkent az olvasótábor) alaposan elrontotta a megye olvasómozgalmi egyenlegét. A szakszervezeti adatok, sajnos, nem nyújtanak módot az előző évi eredményekkel való összevetésre. (E hálózatot a megye dolgozóinak 18,2%-a veszi igénybe.) — A csongrádi híradó értékes bibliográfiát is publikál: Szigeti János „József Attila és Hódmezővásárhely" c. összeállítását.

A FEJÉR MEGYEI KÖNYVTÁROS 1972/1-es száma a nemzetközi könyvév jegyében megyei írókat, költőket szólaltat meg az olvasás, a könyv jelenével, múltjával, a társadalomban játszott szerepével kapcsolatban; tartalmas szakcikkei pedig alapos elemzésekben foglalkoznak olyan fontos kérdésekkel, mint például Dunaújváros könyvtári ellátottsága, a középiskolák könyvtári helyzete, a gyermekek és az ifjúság olvasószolgálati kérdései. A híradó közzéteszi a megye tanácsi és szakszervezeti könyvtárainak *összesített* olvasómozgalmi statisztikáját is. Az eredményeket itt is a községi könyvtárak nagyarányú visszaesése rontja le: tavaly a községekben 3744 olvasóval kevesebb iratkozott be, mint 1970-ben, s ezt a városi olvasótoborzás igen jó teljesítményei sem egyenlítették ki, hisz a mérleg 1337 olvasó hiányát mutatja az előző évhez képest. Ugyanakkor a szakszervezeti hálózat olvasótábora tovább nőtt: 1700 olvasóval több használja ezt az igen dinamikusan fejlődő hálózatot, mint 1970-ben.

A KOMÁROM MEGYEI KÖNYVTÁROS 13-as jelzésű száma mérlegre teszi az 197
könyvt
ból kiderül, hogy a tanácsi könyvtarakban 481 fővel csökkent, a szakszervezeti könyvtárakban viszont 1362-vel nőtt az olvasótábor. A csökkenési okok között túl nagy szerepet játszanak az átalakítások — például az ácsteszéri könyvtár egész évben zárva volt —, ez a körülmény ismételten figyelmeztet bizonyos áthidaló megoldások alkalmazására, amikkel a kölcsönzés a tatarozások idején legalább részlegesen fenntartható. Az olvasók lemorzsolódásának igen fontos kérdéskörét két írás is tárgyalja: az egyik tatabányai, a másik oroszlányi tapasztalatok alapján foglalkozik az olvasók kb. évi 20%-ának kimaradásával, kutatja a lemorzsolódás okait. — Az ötvenes évek közepén a Szombathelyi Megyei Könyvtár adott ki külön híradót gyermekolvasói számára; ezt a hagyományt feleleventve jelentette meg most a Tatabányai Megyei Könyvtár is gyermekkönyvtárának híradóját: „A mi újságunk" c. tíz oldalas kiadvány riportot, könyvismertetéseket, híreket, rejtvényt és sakkfeladványt tartalmazó, gyermekrajzokkal ügyesen illusztrált próbaszámának kíváncsian várjuk a folytatását.

A KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ-nak, a Salgótarjáni Megyei Könyvtár híradójának 1971. évi (!) 4. számát csaknem teljesen az 1971-es tanácsi könyvtári statisztika táblázatai töltik meg. A részletes járási bontásban közzétett adatokból kiderül, hogy az olvasók száma 1970-hez viszonyítva nem változott (17,7%). A rövid szöveges értékelés felhívja a figyelmet a könyvtárak zárvatartása miatti kiesésekre: több könyvtár átadás, állományellenőrzés, építkezés vagy csupán bizonyos emberek kényelme, esetleg szeszélye miatt vesztett olvasókat.

A TAPOLCAI KÖNYVTÁROS HÍRADÓ, a tapolcai járás könyvtárának tájékoztatója büszkén viseli a „XII. évfolyam 1. szám" jelzést friss példányának címlapján. A járási híradóknak ez az „utolsó mohikánja" rendszeres megjelenésével és tartalmasságával élő bizonyítéka annak, hogy a jó területi eredményekben a módszertani-szakmai irányításnak ez az eszköze méltán játszott fontos szerepet az elmúlt évtizedben, s a a kisközséges megyékben ma is nehezen nélkülözhető. A tapolcai híradó jelentőségét növeli, hogy az ország egyetlen „körzetesített" járásában segíti a munkát, mostani számának gerincét is körzeti könyvtári írások teszik. Egyetlen adat az elmúlt év statisztikájából: a járás 25,5%-a volt könyvtári olvasó.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1972 FEB

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

főhivatású
éti könyvtá-
100—500 Ft

VTÁROS, az
5 könyvtári
nalas szám-
(1971/4. jel-
ıyosan fogja
és a könyv-
)s ágát: jó
alános isko-
gondjairól,
állított ösz-
ségének kü-
könyvtáris-
ittal műsza-
a Szerszám-
rvári kösző-
— gondosan
vtárismerte-
)nyvtárainak
a híradóból
komoly, sőt
an és szak-
onikus han-

sának tapasz
kezdő könyv
területi mun
elképzeléseit
zékletes, ho
nossal" elol
nánk néhány
hogyan hala
zeléseit igazo
megvalósítan

A SOMOG
évi 3. számá
könyvtárügyr
nagy száma.
jó a hálózati
karbantartott
Somogy meg
tanácsi és
egyaránt bem
(pl. Som, S
Kánya, Mezõ
nyavisonta)
tények is, mir
ismereti tev
szertani mun
dául a falusi
feltérképező

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1970 DEC

1021

Andruskó Károly ex librise

723

ez fordul elő gyakrabban — a mindenk
(Pl. abban az időben, amikor a múzeu
dött — ő volt a könyvtár kezelője is —
téneti állománycsoport. Távozása után
szubjektív indíttatású változását ki leh
a helyi szabályzatban történhet meg.

A jelenlegi *állomány százalékos m*
ténelem 31%, művészetek 22%, néprajz
mazott tudományok 11—11%, általános
körbe tartozó muzeológiai szakirodalo

A történelem szakcsoport nemcsak
állománycsoportok között. Összetételébe
a Debrecen és a Hajdúság történetére vonatkozó művek adják.

Hogy összességében milyen értékes a könyvtár állománya, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy számos RMK-ba tartozó könyvvel rendelkezik. Ezek a muzeális értéket képviselő művek, az énekeskönyvek, bibliák, a Huszár Gál alapította híres debreceni könyvnyomdászat emlékei gondosabb védelmet és megkülönböztetett figyelmet érdemelnének.

Különgyűjteményt alkotnak a debreceni és hajdú-bihari írók, költők művei és a velük foglalkozó irodalomtörténeti munkák (Csokonai, Fazekas Mihály, Tóth Árpád, Oláh Gábor, Juhász Géza, Veres Péter, Sarkadi Imre, Pákozdy Ferenc), valamint a ma élő alkotók — Szabó Magda, Mocsár Gábor, Boda István — könyvei. Itt két prob-

Andrusko Károly

Ex libris (repr.)

Napló, 1970. nov. 1. 5. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1979 AUG 2

7021

Andruskó Károly

Andruskó Károly Csikók

mk egy új ak-
vespénzűek ér-
bb mennyiségű
isára adtunk le-
részletfizetés-
eretnénk ezt az
eni, továbbfej-
röshagymát az
a támadta meg,
) százalékos ki-
nnek ellenére a
a biztosítottnak
export kötele-
mban nem tud-

i ellátás egyik
erdése volt az
ka.

ő hetében nagy-
kenés várható.
dhet a lecsósze-
paprika és a pa-
satlakozik egy-

a dinnyével is.
ék nagyobbak,
években és mi-
atjuk el őket az

elsődlegesnek, és csak fe
günket értékesítjük a kon
gyár vagy a hűtőház felé.

Javítani
és a szakkörök

Kondoroson fellendülőben van a klubélet mind a központi művelődési házban, mind pedig a külterületi klubszobákban. A községi tanács végrehajtó bizottsága nemrégen megtárgyalta a művelődési ház programját és megállapította, hogy a klubszobák fejlődése mellett még mindig tapasztalható az egyoldalúság. A fiatalok csak zenét hallgatnak és táncolnak, ezzel töltik szabadidejüket. Feladatul szabta a végrehajtó bizottság a kulturális munkásoknak hogy készítsenek tervet és adjanak meg minden segítséget a klubéletet élesítő, az ifjúság nevelését elősegítő előadássorozatukra. Megállapította a végrejható bizottság, hogy nagy szükség van a TIT-előadások szervezésére. Különösen fontos ez a külterjileteken, ahol kevesebb a szórakozási, művelődési lehetőség.

A szakkörök munkájának értékelése során megállapították, hogy egy-egy nemzeti ünnep alkalmával az irodalmi szakkör és a termelőszövetkezeti KISZ-fiatalok nem kapcsolódnak be kellő mértékben a rendezvények színvonalának emelésébe.

Andruskó Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1970 JUL 19

Ie így adj választ!

1970 1021

Andruskó Károly — Déli pihenő

38-
Ja
tás
val
cik
lak
job
tex
tart
és
gép
táso

d)
meg ... gyorsítani a lakáshelyzet javítását. Fő feladat a városi lakosság, elsősorban a munkások lakáshelyzetének javítása, ezért állami erőforrásból mintegy 180—200 ezer lakás épüljön meg. A program megvalósítása szükségessé teszi a vállalatok és a lakosság anyagi eszközeinek nagyobb mértékű bevonását.

Jelentős fejlődést kell elérni a lakosság közműellátottságában. Ennek érdekében az új építés mellett gyorsítani kell az elavult hálózat rekonstrukcióját is. Fontos feladat a községek egészséges ivóvízellátásának fejlesztése. A lakosság tüzelőfelhasználásában jelentősen növelni kell a gázfogyasztás arányát.

10. A társadalmi gazdasági fejlődés, a technikai és tudományos haladás fontos feltétele a népesség általános műveltségének és a szakmai ismeretek színvonalának növelése. Az oktatás fejlesztésében ezért az eddigieknél jobban előtérbe kell állítani az általános iskolai képzés színvonalának emelését az iskolák közötti színvonalkülönbség csökkentését. A középfokú oktatásban mérsékelni kell

... színvonalának továb
sével el kell érni a
rületek népességénel
kulturális színvonalá
vő különbségek fok
séklését.

Termelőüzemek á
településeik, ahol
feltételei a leggazd
biztosíthatók. Budap
nyékének iparát a
tott munkaerő bőv
intenzíven kell fejle
tézkedéseket kell ten
szellemi élete túlzo
koncentrálódásának
re.

Az Alföld a kőol
ipar és a vegyipar
révén az ország ip
gyorsabban fejlőd
Észak-Magyarország
kezetében kedvezőbb
eredményez a szénb
konstrukciója és
gyors ütemű fejlesz
Dunántúl fejlődését
ipari bázisokhoz
fejlesztési programo
niumipar, járműgyá
tározzák meg. Dél-
erőteljesen fejlődik
anyagipar, gépgyá
könnyűipar egyes á

A mezőgazdasági

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 SEP

KÖNYVTÁROS
Budapest

Andruskó Károly

1021

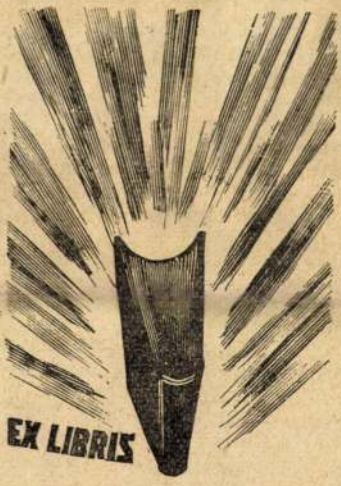

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖZÖSSÉG-ZENTA

Andruskó Károly ex librise

530

vont el a városoktól. Legalább is közvetlen formában semmiképp sem. A mi megyénkben van néhány jól és eredményesen dolgozó körzeti és néhány siralmas körülmények között levő városi könyvtár. Vajon koncentrálni lehetett volna a körzeti könyvtárakra fordított anyagi és szellemi energiákat a városiakra, vagy tovább menve: a városiakat az országosakra? Dehát meg lehet és meg kell ezt valósítani? S egyáltalán, van ma Magyarországon olyan országos vagy megyei szerv, amelyik véghez tudná vinni?

A győri megyei és sok más könyvtár példája bizonyítja, hogy ilyen elképzelés eddig sem valósulhatott meg. Most pedig, amikor a helyi tanácsok anyagi és más hatásköre fokozatosan szélesedik, a köz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1971 MAJ

/ 1021

FALUS RÓBERT: A RÓMAI IRODALOM TÖRTÉNETE

Falus Róbert az ókori irodalom két kötete után most *A római irodalom története* is közreadta. Ez ugyancsak hézagpótló munka és még a kisebb könyvtárakban sem nélkülözhető — bár hosszú ideig nélkülözött — kézikönyv. Magyar szerzőtől több mint negyedszázada nem jelent meg a római irodalomról átfogó mű. A Falus munkáját megelőző legújabb monográfia, I. M. Tronszkijnak az antik irodalom történetét tárgyaló egyetemi tankönyve, 1953-ban látott magyar fordításban napvilágot. Ezen és Borzsák István 1944-ben megjelent könyvén kívül csupán a Maróti—Horváth—Castiglione-féle: A régi Róma című művelődéstörténeti munkából tájékozódhattunk a római irodalomról. Falus Róbert könyvének szükségességéről — gondolom — elég ennyit mondanunk. Kézikönyv jellegét és ilyenként való használhatóságát a névmutatón kívül erősen fokozza a függelékként hozzácsatolt bibliográfia — Jerem Erzsébet állította össze —, ez hasonlóan az ógörög irodalom történetének bibliográfiájához a szerzők modern magyar szövegkiadásait és a műfordításoknak — nemcsak a moderneknek — jegyzékét tartalmazza, az önálló kötetben, antológiákban és szemelvénygyűjteményekben megjelenteket egyaránt, egyes írók szerinti csoportosításban is, tehát mindjárt kalauzként is szolgál a római irodalom első kézből való megismeréséhez.

A munka mégsem csupán vártsága és kézikönyvként való használhatósága okából értékes, hanem mert olvasmánynak is jó. Falus bevezetőjében az ‚irodalom' fogalmától elválaszthatatlannak tartja az írásos rögzítést és a gyönyörködtető tartalmat, mi ehhez szívesen hozzátennők az előadásmód, a forma élvezhetőségét — tárgyától ugyanis egy irodalomtörténet puszta adat- és ismerethalmaz is lehetne; irodalommá Falus munkáját közlésmódja teszi. Nem jósoljuk, miként sokan, a szépirodalom elsorvadását, tény viszont, hogy korunkban — nem először a történelem során, és elsősorban nyugaton, de mindinkább nálunk is — mind erősebb és szélesebb körű az ismeretterjesztő, dokumentum- és főként az esszéirodalom igénylése, azzal az elengedhetetlen követelménnyel, hogy előadásmódja élvezetes legyen, ami nagyjából egészéből annyit tesz, hogy érzékletes és megragadó, vagyis esztétikus.

Falus, igen helyesen, történelmi vázlattal kezdi munkáját, s ezzel beleágyazza a maga korába a latin nyelvű irodalom és a majdani római birodalom kezdetének kezdeteit, hogy tudjuk: milyen előzményekből, környezetből és talajból, milyen társadalmi, gazdasági állapotból, milyen vallási nézetekből sarjadt az az irodalom, mely a görög irodalom után s részben ennek közvetítőjeként, a latin nyelv szélesebb elterjedtsége következtében nagy elődjénél is erősebb és így a legmeghatározóbb hatással volt az európai irodalomra.

A továbbiakban — a kor képének megfestését sohasem mulasztva el — írónként, író-csoportonként tárja fel a könyv anyagát, kezdve az archaikus kor klaszszikusain; Plautus magasodik ki elsőként közülük, művei máig élnek színpadjainkon, bizonyítva, hogy helyzetkomikumos darabjaiban is mennyire alapvető emberi jellemhibákat és örök típusokat állított pellengérre. Falus a plautusi komédiaépítés technikájának tömör és mégis alapos elemzését nyújtja, bő szemelvényekkel, s ezáltal kedvet csinál a Devecseri Gábor kitűnő fordításaiban rendelkezésünkre álló művek olvasásához. A későbbiek során ugyanezt a módszert követi, a másod- és harmadrendű írókat sem mellőzve, biztos ízléssel és jó érzékkel emeli ki a jelentőseket, azokat, akiknek a mi számunkra is maradt mondanivalójuk; Terentiust például; majd a polgárháborúk irodalmából Cicerót, Julius Caesart, Sallustiust, és a két nagy költőt: a bölcselő Lucretiust és a leglírikusabb lírikust, Catullust. Úgy érezzük, ő áll legközelebb a szerző szívéhez. A róla írt húsz oldalnyi esszé alkalmas reá, hogy azokéba is belelopja, akik még egy sorát sem olvasták.

Andruskó Károly ex librise

Andruskó Károly

Az Augustus-kor irodalmából a nagy epikust, Vergiliust, a lírikus Horatiust külön-külön fejezetben tárgyalja; a három kiváló elégia költő: Tibullus, Propertius és Ovidius egymás mellé kerül, közülük érthető módon legtermészetesebben a harmadik nemzedéket képviselő Ovidiust elemzi és mutatja be bő szemelvényekkel.

A kor történetírói közül Livius kapja a legszebb méltatást.

A korai császárkorból — nem véletlenül — a meseíró Phaedrus, a nagy szatirikusok — Petronius, Martialis, Juvenalis — és a történetírók — Tacitus és Suetonius — emelkednek ki. Ők ragadták meg és fejezték ki leghívebben korukat, időszerűek voltak, ennek köszönhetik, hogy művük dacolt az idővel és ma is az.

re
m
ző
Fa
ső
nu
ti
ba
munkásságát, s végül a keresztény
kezdeteit még a római irodalomhoz sorolja, mivel nemcsak a nyelv élt tovább bennük, hanem, hol a felszínen, hol búvópatakként a római szellemiség is.

A szép kiállítású kötetet gazdagítja és tartalmát szemléletesebbé teszi a 36 oldalnyi képanyag, Szilágyi János György válogatása. (Gondolat, 506 l. 40 Ft.)

Zolnay Vilmos

könyvtári szakirodalom

AZ NDK KÖNYVTÁRI STATISZTIKÁJA 1968—1969.

A Német Demokratikus Köztársaság általános nyilvános könyvtárainak és szakszervezeti könyvtárainak forgalmi eredményeit évente folytatólagosan megjelenő adattárban tette közzé a berlini Zentralinstitut für Bibliothekswesen. A kiadvány első része, az 1968. év anyaga három kötetben jelent meg, a Német Demokratikus Köztársaság fennállásának 20. évfordulója alkalmából. A szerkesztők szándéka szerint a kiadvány elsősorban a nyilvános könyvtárak távlati tervezési munkáját hivatott segíteni az 1975-ig terjedő időszakra vonatkozóan. Ennek megfelelően az első kötet az NDK könyvtárainak összesített eredményeit tartalmazza, míg a második és harmadik kötetben a járások és városok részletezett adatai találhatók meg. A közzétett számadatokon keresztül az érdeklődő betekinthet az NDK sokezernyi főhivatású és társadalmi munkás könyvtárosának alkotó munkájába, megismerheti a könyvtárügyben elért újabb eredményeket, melyeket az NDK minisztertanácsa által 1968-ban kiadott határozat a fejlődés új feltételeinek megteremtésével tett lehetővé. A kiadvány előszava szerint hasonló gazdagságú adattárat csak ötévenként fognak kiadni, az ötéves tervidőszakoknak megfelelően. A sorozat további, évenkénti kötetei ezért csak az összesített eredményeket fogják közölni, mellőzik a járások és városok szerinti feltárást. Ezt a módszert az 1969. évi kötetnél már alkalmazták is.

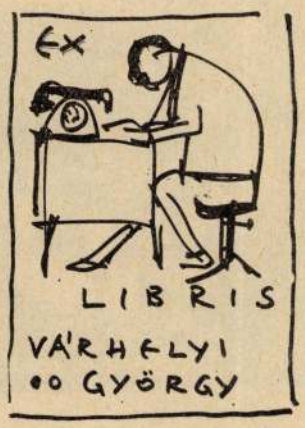

A magyar könyvtárosok számára tartalmi szempontból a legérdekesebb az 1968. év első kötete, valamint az ezt követő 1969. évi összesítő kötet. Szerkezetileg az összeállítók itt a területi és intézménytípusok szerinti csoportosítást alkalmazták: részletes táblázatokban közlik a könyvtárak jellemző adatait, az intézmények számát, a könyvtárak állományadatait, a beiratkozott olvasók számát és rétegeződését, a kölcsönzési forgalmat és a forgalom szakcsoportonkénti megoszlását stb. A kiadvány külön érdeme, hogy — a hazai gyakorlattól eltérően — gazdálkodási adatokat is közöl: ismerteti a könyvtárak teljes kiadásainak összegét, részletezi a könyvbeszerzésre, folyóiratok-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1971 JUL
1021

Andruskó károly

Andruskó Károly ex librise

Gondolat.
A Magyar Bibliophil Társaság Évkönyve I. 1921—1928. 1938. Magyar Bibliophil Társaság, 55 l.
A Magyar Bibliophil Társaság Évkönyve II. 1929—1930. 1931. Magyar Bibliophil Társaság, 40 l.
RÁTH VÉGH István: *A könyv komédiája* 1967. Gondolat, 493 l.
ROMHÁNYI Károly: *A magyar könyvkötés művészete a XVIII—XIX. században* 1937. Szerző, 342 l. XL kép.
ROSNER Károly: *Magyar grafikusművészet* 1938. Officina.
SOLTÉSZ Zoltánné: *A magyarországi könyvdiszítés a XVI. században* 1961. Akadémiai, 195 l. LXXII t.
SZALAY József: *A könyvről és a könyvszeretetről* Szeged, 1931. (Széphalom Könyvtár 23.)
SZÁNTÓ Tibor: *A betű* I—II. 1965. Akadémiai, 167+358 l.
(SZENTKÚTY) Drescher Pál: *A szép magyar könyv* 1938. Officina, 39 l., 31 t.
SZÍJ Rezső: *A könyvvédőlap* Kecskemét, 1966. 32 l.
JASCH
vész
1919.
JASCH
műv
5. sz.
KASSÁ
tipog
1928.
KÉMEI
biblio
1924.
KNER Imre: *A léptékről* = Magyar Grafika, 1924. 3—4. sz. 61—64. l.
KNER Imre: *Szignet a tipográfiában* = Magyar Grafika, 1929. 3—4. sz. 59—62. l.
KOMÁROMY Mihály: A szecesszió és a nyomdászat = Magyar Nyomdászat, 1907. 5. sz. 136—179. l.
KOÓS Judith: *Kozma Lajos* = Kortárs, 1961. 3. sz. 382—391. l.
KOSZTOLÁNYI Dezső: *A könyv költője* = Magyar Bibliofil Szemle, 1924, 3—4. sz. 183—185. l.

Andruskó Károly, grafikus

„Ex libris Hoffmann Magda"

fametszet: Repr.

Galambos ~~[illegible]~~ Ferenc: Ex libris – a könyv óre

1751–1786.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. szept. 11. XXV/37.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁR

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Andruskó Károly,
grafikusművész

1021

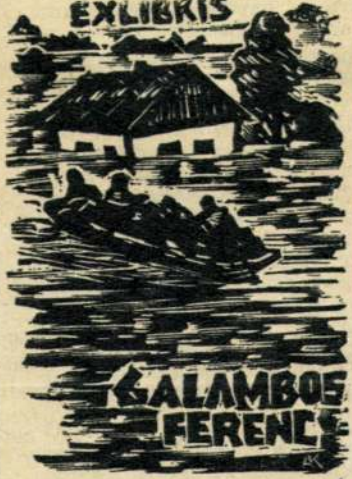

Andruskó Károly (Zenta) fametszete

yermekintézményekben, ezek
nem egyezik a zenetanárok
A fiatal tanárok lakásgon-
ek. A tanácsokban van segítő
nylag kevés az új lakás. *A*
nárokat az iskolák megbecsü-
apcsolatot velük, meghívják
Szívesen foglalkoztatják is
dnak dolgozni.

em panaszkodtak a *segélyek*
lannyian pontosan ismerik az
hetőségeit. A kevés számú
zságosan elosztják, viszont
gond a nagycsaládok miatt.

mi jelentés a *gyöngyösi zene-*
elölte meg a legalkalmasabb-
célokra. A közelmúltban fel-

Andrusko Károly

„Ex libris"

A Hét. 1976 júl. 30

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1978 NOV 26

Andruskó Károly
grafikus- és festőművész

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

KÉPZŐMŰVÉSZET

Andruskó Károly kiállítása Nyírbátorban

1021

November 26-án, délelőtt 11 órakor ismét rangos tárlatnak ad helyet a nyírbátori Báthori István Múzeum. Andruskó Károly grafikus- és festőművész munkáit tekinthetik meg az érdeklődők.

Andruskó Károlyt két ország vallhatja magáénak — írják róla a katalógusok. A jugoszláviai Zentán született 1915-ben, jelenleg is jugoszláv állampolgár. Művészeti tevékenységének jelentős hányadát a magyarországi kis- és nagyvárosokban fejti ki. Fizikai munkásból lett művész, aki egyaránt otthon van minden műfajban, készít olajfestményeket, monotípiákat, akvarelleket, pasztellképeket, fa- és linómetszeteket.

Különösen az ex libris művészetében ért el kimagasló eredményeket, melyekkel Európa minden jelentősebb gyűjtőjét megörvendeztette. Nagy és kis grafikáinak száma meghaladja a hatezret. Miniatűr fametszetei a világon szinte egyedülállóak, melyek nyomán a minikönyvek száma megközelíti a százat.

Az utóbbi években Szabolcs-Szatmár megye, Nyírbátor város is magáénak vallhatja a művészt, aki szinte napról napra kitűnő alkotásokkal lepi meg a nyírbátori közönséget. Így örökítette meg magas művészi fokon a műemlék református templomot és környezetét, a Bajcsy-Zsilinszky utcai régi házakat, az itt élő embereket.

Ezért is tart számot nagy érdeklődésre a vasárnap nyíló kiállítás.

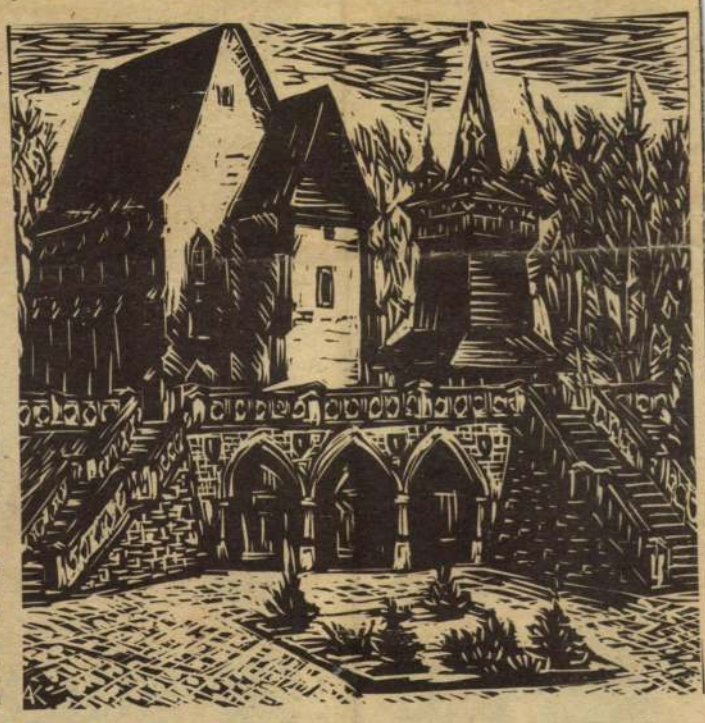

Egy Andruskó-tervezet a műemlék református templom környezetéről.

Bajcsy-Zsilinszky utcai házak.

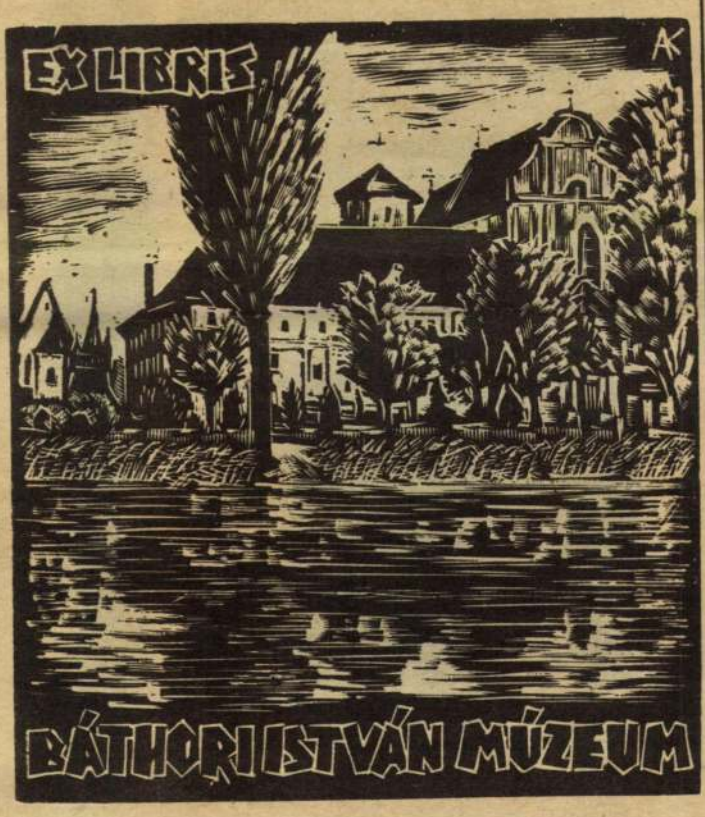

Nyírbátori ex libris.

Galambos Lajos:

A nagy sugallat

Olyan gondolata támadt Kiszel Miskának, amely, véleménye szerint, felért egy isteni igével. Sugallat szállta meg ugyanis éjszaka; alig várta, hogy felébredjen az asszony, s elmondhasson neki rendre mindent. Mindjárt, még gatyában megivott egy deci törkölyt, rágyújtott, leült az ágy mellé. Már a második cigarettát gyújtotta, mire felébredt Málika, az asszony. Még mindig szép asszony volt, bárha negyvenedik éves, két suhanc fiúcskával, a rengeteg házi munkával a háta mögött.

— Mi a rosszbajnak füstölöd már ezt a büdös dohányt — mondta —, hisz' még nem is világosodik, a pulyák még alusznak.

— Halgass te csak rám, Amáli.

— Aludni szeretnék még, nem téged hallgatni; az aprójószág se mocorog az ólban.

— Ige szállott meg — közölte Kiszel Miska. — A sugallat azt mondta: itt van ez a nagy kert, eddig csak krumpli és kukorica volt benne.

— Az kell az aprójószágnak, meg a malacoknak.

— Nade! — vélte Kiszel. — A kert felébe ezután is tennénk krumplit, meg tengerit; a másik felét pedig beültetnénk dinnyével. A dinnyének jó ára szokott lenni. Magot tudok szerezni, nem véletlenül dolgozom a növénytermesztésben. Aztán éréskor csak fel az egészet Józsi bácsi stráfkocsijára, be a városba, letesszük, eladjuk, a két pulyának meglesz az őszi göncre valója, amit pedig a szövetkezettől kapok, mehet a bankba, hadd gyarapodjék a pénz.

— Még két napja úgy beszéltük — könyökölt fel az ágyban Amáli —, hogy tököt is vetünk; ősz elején, tengeriérés előtt igen jó az a kacsáknak, libáknak, disznóknak egy kevés táppal keverve.

Kiszel Miska kiment, húzott még egyet a törkölyből.

— Helyes — tért vissza, s rágyújtott a nagy gondolatot táplálva megint —, a kert pontosan egy hektár. Négy részre osztjuk. Az egyik fele marad neked krumplinak, tengerinek, a másik oldal az enyém töknek és dinnyének. Jó lesz?

— A széleken pedig napraforgó.

— Világos, a széleken napraforgó.

Így eldöntetett a nagy kert sorsa, hiszen zöldségfélét, ilyesmiket eddig is a két kiskertben termesztettek. Mindjárt megszórták a kertet házi trágyával, majd alkalmas időben Józsi bácsi felszántotta a területet. Jó, porhanyós föld volt ott, minden növénynek áldásos talaj. Egy kicsi eső után megtörtént a veteményezés, mindegyik a maga idejében került a földbe. A dinnye és a tök egymás mellé, a kukorica és a krumpli egymás mellé. Körben a napraforgó. Ó, már május végén gyönyörű volt a kert.

Boldogan nézegette Kiszel Miska.

— Ha én ebből a dinnyéből nem szedek be négyezer forintot — mondta Málikának —, akkor egy fillért se.

Még műtrágyát is hozott, eső előtti időben beszórta azzal a kertet, s éjszakánként az áldással álmodott. Kapált, dudvázott, fü-[illegible]en a gyerekek-[illegible]a dinnyést. Bur-[illegible]iség köreiben a [illegible]ágot a dinnye és

[illegible]ogy a természet [illegible]gtermékenyítsék

[illegible]latlanul bár, hű-

[illegible]vék nőttek. [illegible] Kiszel Miska a [illegible], ismerőseinek, [illegible]ből:

[illegible]ertetek? Ki tud-[illegible]én, ebből a diny-

[illegible] bizonyos. [illegible]alább ötöt húzok

[illegible]ttak, hiába, aki [illegible]sak a természet,

[illegible] szemöldöke vo-

[illegible]ondta.

[illegible]özel?

[illegible], fiam. Én már [illegible]ztendőt, ilyesfor-

[illegible] mekkorák? [illegible]iekkorák! [illegible]úzok le belőle — [illegible]resetem mehet a [illegible]salád. Okos em-[illegible]ity alak. [illegible]az ilyen beszéd, [illegible]er nekik nem [illegible]Kiszel Miskának [illegible]ba se igen jár. [illegible]?

Megjött lassan az érés ideje. A nagy dinnyeüzlet előtti vasárnapon, megkopogtatván a rengeteg termést, Kiszel Miska levágta még hajnalban a legérettebbnek ítéltet. A hasa sárga volt, a bajusza leszáradt, a kocsánya piros lét eresztett. A dinnye héja ugyan nem volt egészen olyan sötétzöld, mint a szövetkezet dinnyéié, nadehát! Zöldnek zöld volt. A jó csirkepörköltös ebédhez vágta fel.

Repedt a dinnye a kés nyomán.

— Halljátok, hogy reped? Jó lesz már ez!

Felébe vágva azonban, a gyümölcs furcsa képet mutatott. Egy sáv halványpiros, egy sáv halványsárga réteg váltakozott egymással. A magok se pirosak, se barnák, se sárgák nem voltak. Csak voltak ott benn.

A két suhanc fiú persze megkóstolta.

— Nem rossz — mondták — csak még nem jó.

Megkóstolta Kiszel Miska is.

— Kell még neki egy hét — vélte. — Szombatra rendeltem Józsi bácsit, reggel hatkor már bent leszünk ezzel a rengeteg terméssel a városi piacon. Addig ne nyúljon hozzá senki.

Hét közben vett egy lékelő kést. Pénteken Málika azt mondta, kiás a gyerekkel a kertből vagy három zsák krumplit, fölfér Józsi bácsi stráfjára, meg összeszed néhány pár csirkét, elkél a piacon addig, amíg Kiszel Miska a dinnyét árulja.

— Botor asszony! — papolta —, pocsékolni azokat, amikor itt lesz a kezünkben a rengeteg pénz?

— Ki kell fizetnünk Józsi bácsit, az háromszáz forint — hajtotta le fejét az asszony. — Haggyad, hogy a magam területén én gazdálkodjak.

Vacsorára levett Kiszel Miska egy dinnyét, mindjárt innen a kert aljából. Nem volt nagy, nem volt olyan, mint a többi, de azért szép volt. Kipróbálta rajta a lékelő kését.

A dinnye nagyon finom volt, hibát nem lehetett találni benne.

— Na, mit mondtam, csupán még egy hét kellett nekiek!

Szombat hajnalban felraktak Józsi bácsi kocsijára legalább nyolc mázsa dinnyét. Elfért még ott valóban a három zsáknyi krumpli is, meg a tíz pár aprójószág.

Aztán a városi piacon lepakoltak, megfizették tisztességgel a helypénzt, törkölypálinkájával Kiszel Miska még a piaci ellenőrt is megkínálta, amit az természetesen nem fogadott el; s ettől a kihuzalkodott kivagyokmivagyok férfiú kissé lelohadt. Még gyéren jöttek a vásárlók. Kiszel Miska körülnézett a piacon. Az államiak és a szövetkezetiek hét forintért adták a gyümölcs kilóját, a magángazdák nyolcért.

— Én tartom a szövetkezeti szinthez magam — mondotta asszonyának Kiszel Miska —, nem vagyok én kupec. Te csak menj, áruld el a krumplit, meg az aprójószágot, ha már behoztuk; meglátom, ki keres a mai vásáron többet.

Húzott egyet az üvegből, s várta a vevőket.

Jött is hamar az első.

— Ezt lékelje meg, kérem.

— Asszonyom — mondta gőzösen Kiszel —, minek ezt lékelni? Hisz látja, olyan mint az élet. De azért, ha parancsolja?!

A dinnye merő tök volt.

A második is, a harmadik is.

Tökszínű belül és tökízű, minthogy az ötödik lékelés is kétségtelenül bizonyította. Málika boldogan jött vissza a maga területéről, kiárult mindent, csak az üres zsákokat hozta.

— No, én uram?

— Leadom darabját öt forintra — mondta felhősen Kiszel.

— Nem kilóra?

— Darabra.

Így is délig csak két darab dinnye kelt el, két árva tanuló vette meg, akiknek mindegy volt, csak dinnyét ehessenek. Bármilyet. Csak a neve legyen dinnye.

— Pakoljunk akkor, és menjünk haza — mondotta délben Kiszel Miska. — Ha egyszer olyan hülye voltam, hogy tök mellé ültettem a dinnyét.

Józsi bácsi, a fuvaros mosolygott a bajusza alatt:

— Én hazaviszem ezt a sok tököt újabb száz forintért — mondta —, ha megéri, jó lesz otthon a disznóknak. Ha azok is megeszik egyáltalán. Itt nem hagyhatjuk, megbüntetnek érte. Hisz' még az állat is csak a tisztát szereti. Vagy tököt, vagy dinnyét. Keverve? Uram isten.

Mentek hazafelé.

— Ne búsulj, Miskám — mondta Amáli. — Árultam annyit, hogy ki tudjuk fizetni a fuvart.

Hiába. A sugallatos lelkével azóta bújkálva kell végigmennie a falun Kiszel Miskának. Elfelejtődik-e valaha az életében ez az egész?

Andruskó Károly /

Ajándékozás útján jutott a könyvtár több *párját ritkító grafikai albumhoz.* A Képzőművészeti Alaptól kapták meg a *Hommage á Ady* című grafikai gyűjteményt, amely Magyar- és Franciaországban élő magyar származású képzőművészek Adyról és művészetéről szóló grafikáit gyűjti össze, s mindössze 75 példányban készült. A Kulturális Kapcsolatok Intézete adományozta a mű testvérkötetét, amely ugyancsak hazai és párizsi alkotóktól származó rajzokat tartalmaz *Bartók Bélának* dedikálva, *Hommage á Bartók* címmel. Ez utóbbi kötet alig száz példányban készült. *Andruskó Károly,* Jugoszláviában élő művész mintegy száz mintakönyvét ajándékozta a könyvtárnak.

4.

–: Ritkaságok a tékának

Esti Hírlap, Bp. 1980. jan. 5.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÖ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1971 AUG 12.

1021

Andruskó Károly ex librise

Andruskó Károly

kolák tanszék
zelői voltak. A
vizsgaeredmér
vők színvonal
ségét bizonyít.

KÖNYVTÁROS ŐRS ALAKULT a paksi 2. számú általános iskolában. A tagok rendszeresen elolvasnak és a gyermekkönyvtárban tartott foglalkozásokon megvitatják az újonnan megjelenő gyermekkönyveket. Azt is elhatározták, hogy pajtásaik szórakoztatására a gyermekkönyvtárban előadják G. Rodari—Sziráky Judit: Láthatatlan Lajcsi c. gyermekdarabját. (Sz. L.)

Bor István ex librise

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1021

Andruskó Károly

Andruskó Károly ex librise

ban alakult m
kolák tanszéki
zelői voltak. A
vizsgaeredmény
vők színvonala
ségét bizonyítj

KÖNYVTÁROS ÖRS ALAKULT a paksi 2. számú általános iskolában. A tagok rendszeresen elolvassák és a gyermekkönyvtárban tartott foglalkozásokon megvitatják az újonnan megjelenő gyermekkönyveket. Azt is elhatározták, hogy pajtásaik szórakoztatására a gyermekkönyvtárban előadják G. Rodari—Sziráky Judit: Láthatatlan Lajcsi c. gyermekdarabját. (Sz. L.)

Bor István ex librise

MDK

Anesini Tivadar, festö

Tabáni részlet. Aquarell.
Tabáni ucca. "

Nemzeti Szalon.- Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

Anesini Tivadar, festö

Udvarrészlet. Vizf.

Nemzeti Szalon.-Téli Tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Anesini Tivadar

Tabáni részlet, vf.

Tabáni részlet, "

N.Szal. ~~1927~~ kiáll. 1927. jun. 6, 1.

Anesini Tivadar

Hadnagy utca, vf.

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt. 4. l.

magyar

Anesini ~~Ferenc~~ Tivadar

festő

Hadnagy utca, vizf-

Nemzeti Szalon

MAPE 14. kidli 1928 okt.

Amesini Tivadar

festő

Nemzeti Szalon

Amesini Tivdar. Nemzeti Szalon

1927. Nagy tavaszi kiáll.

Tabáni részlet I.vizf.

Tabáni részlet,II.vizf.

1932. Nagy téli tárlat.

Lavranai uccarészlet

1932. Öszi tárlat.

Tabáni részlet,aquar.

Tabáni ucca,aquar.

1932. Téli tárlat.

Udvarrészlet,vizf.

Anesini Tivadar

8 Lauranai utcarészlet 80.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Koronázási emlékérem (1867)

TV. 153.

ANESTIN

M.D.K.

1920-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 334 l.

megírva

Anfang János György

neimet ácsmester
Gyulafehérvárott
1700 körut

Koncz József: A
sárospatak – gyula-fe-
hérvári kollégium.
1672 – 1718. A maros-
vásárhelyi ev. ref. –
kollégium értesítője
az 1894–95. isk. évről
Marosvásárhely 1896.
157. l.

mokratikus életformájáért harc
egységet és aktiv együttmüködé
nek, hogy a hallgatók -elődeik
szolgálni beosztási helyükön a
szelleménak kiépitését.

A tanfolyam parancsn
redes odaadó munkára, a tanfol
zalomra hivta fel a hallgatóka
reá arra, hogy a honvédség val
sában, abban, hogy a magyar k
hasson a reakció, ellenben fel
népünk, milyen fontos feladat

A megnyitás után,
képzési osztály vezetője is r
kezdődött a munka. A fiatal m
datára."

oOo

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Andruskó Károly

Magyar Ifjúság
grafikus
1974 OKT 25

Jelvényeket:
Nikola Smukler 26—600 Radom
ul. Olsztyńska 29 M77 Polska.

7021

Ex libris

Andruskó Károly zentai grafikus stílusos kisgrafikát készített Varnyú György részére. A könyvjegy érdekessége, hogy matricaként lehúzható.

rendkívül érdeke

A fiatalok r
születek az új c
több részes össz
Kollekciónk 140
tást mutatott b
hangsúlyozta c
részére szóló m
kat, elválasztva

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1974 ... -81

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

got tartalmaz. Feje
az általános, illetve
szertani kérdéseket,
téma nemzetközi ir
ági minőségellenőr
vábbá a gazdasági
sadalmi vonatk
tárgyaló munkáka
annotációk ismerte

Meskó — Póka ex librise

MŰSZERES ANALITIKAI módszerek a gyógyszervegyészetben címmel az OMKDK A tudomány és technika újdonságai magyar nyelven c. sorozatának 66. füzetében közzétett ajánló bibliográfia felöleli az utóbbi öt évben megjelent és a könytárban megtalálható dokumentumok közül mindazokat a könyveket, folyóiratcikkeket, melyek a mérések értékelésével, a mintavétellel, a biokémiai módszerekkel stb. foglalkoznak.

Meskó — Póka ex librise

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 SEP

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Andrusko Károly grafikusművész

— **ANDRUSKÓ KÁROLY** (1915—) jugoszláviai magyar grafikusművész 12 ex libriset tartalmazó mappáját adta ki kéziratgyanánt száz példányban a **debreceni pedagógus művelődési ház** ex libris gyűjtő köre **Nagy Dezső** előszavával. „Ő az egyetlen jugoszláv grafikus, aki az ex libris nemzetközileg elismert művésze" — írta róla a Magyar Szó kritikusa. Grafikáinak, ex libriseinek a száma elérte az 1800-at, 32 kiadványa jelent meg, 40 önálló kiállítása volt. Ide mellékeljük a zentai munkás művész (ma is a zentai **Udarnik nyomdavállalat** egyik műszaki vezetője) egy ex librisét.

ERDÉLYI ISTVÁN KÖNYVE

A díszlet- és jelmeztervezés; á
ció, a téralkotás és a kosztümök
mélete és gyakorlata az elmúlt
fejlődött, ezzel egyidejűleg term
ja, jelentősége is sokat nőtt. Ez
szerte összekapcsolódott és össze
dező személyének, művészi munk
rülésével. A nagy rendező egyéni
központúságtól elszakadva, viss
ba a korszerűen értelmezett *te*
jelentős segítséget kaptak a terv
művészek alkotásaikkal igyekezn
fejezni, tért formálni, jellemet
zolni. Egyszóval a színházi ké
inkább *egyenrangú alkotótársai*
zőknek, színészeknek és dramat

A magyar díszlet- és jelmez
rangjának emelkedését jelzi —
múlt évben megjelent, mind ez
foglaló könyv a modern magyar
tervezésről. Tervezőművészeink
tek részt a legutóbbi *Prágai Qu*
nikai világkiállításon, díjakat
Sterija Játékok közelmúltban
kai triennáléján, nemzetközi kia
repelnek, egyéni és kollektív haz
deznek. Ezt a fejlődést, ennek fo
nyította a most első ízben meg
tatív miskolci kiállítás *megérde*
erre az alkalomra készült színvo
logatott, ízléses, szép kivitelű k

A miskolci kiállítás rendezőin

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 NOV 21
Napló (Veszprém)
Andruskó Károly
1021

*„Előleg" a költő készülő új kötetéből; itt jelenik meg először

Andruskó Károly pápai metszetei

A Jugoszláviában élő grafikusművész — a keszthelyi biennálék rendszeres vendége — a pápai élményei alapján készítette az alábbi metszeteket, amelyeket Jelencsik Sándortól, a városi könyvtár igazgatójától kaptunk meg közlésre. A művész az ősszel hosszabb időt tölt Pápán és megörökíti a jellegzetes épületeket, szobrokat.

november 1-től
összevontuk!
Értékesítési helyeink:
Lakossági tüzelő értéke

Megrendelő irodánkban
Sziklai J. u. 4. Telefon: 12–

Építőanyag eladás és
közületi tüzelő értéke

Budapest u. 53. Telefon: 12–
Olajkút
Árpád u. Telefon: 13—029.

ÉSZAK-DUNÁNTÚLI
TÜZÉP
VÁLLALAT

(91)

7. Fogják el Oichit élve...
japán film
Felemelt helyár!

BALATONFÜRED
KISFALUDY

2—3 Olsen banda nagy fogása
dán film
Felemelt helyár!
4—6 Délután!
ELZA KÖLYKEI
amerikai film
4—6 Álmodó ifjúság
magyar film
7—8 Fogjátok el Oichit élve
japán film
Felemelt helyár!

KESZTHELY PETŐFI

2—3 Kard és kereszt
szovjet film
4—6 Balszerencsés Alfréd
olasz film
7—8 Vesztesek és győztesek
jugoszláv film

PÁPA PETŐFI

2—3 Álmodó ifjúság
magyar film
4—6 Meghívó szombat délutánra
svájci film
7—8 A gejzírvölgy titka
szovjet film

TAPOLCA PETŐFI

2—3 Botrány a nyaralóban
szovjet film
4—6 Közelharc férfiak és nők között
amerikai film
7—8 Balszerencsés Alfréd
francia filmvígjáték

VESZPRÉM
VÖRÖS OKTÓBER

2—3 Balszerencsés Alfréd
francia film
4—6 Botrány a nyaralóban
szovjet film
7—8 Halló itt Iván cár
szovjet film

(45)

BÚTORT
a pápai ÁFÉSZ
Fő tér 25. szám alatti
bútoráruházából
vásároljon. Telefon: 11—004
HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS! (9)

VEDITEX
BUNDA ÉS TÉLIKABÁT
VÁSÁR
Veszprémben, november 1—5-ig
az SZMT Kisfaludy Kultúrotthonban

Jól jár,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977
9
KÖNYVTÁROS
Andrusko Károly
grafikus

Álnév — fedőnév

1021

Az Élet és Irodalom nem szaklap, így nem válaszolhattam Markovits Györgyinek a lap április 30-i számában megjelent érvelésére, melyet ugyanott 16-án közölt észrevételemre tett. Most Pálmai Magda védekezése alkalmat ad, hogy kifejtsem álláspontomat.

Rátz Kálmán nem álnév — ez volt a Gondolat-repertórium kapcsán tett megjegyzésem címe és lényege is. Nem az, amit Pálmai Magda most állít, mintha azt vontam volna kétségbe, hogy az *Afrika ébred* című könyvnek, bár borítóján Rátz Kálmán neve áll, *ne lehetne* a szerzője Agárdi Ferenc. Azt kifogásoltam, hogy a repertórium összeállítója *minden magyarázat nélkül* egyenlősítette Rátzot Agárdival, mégpedig *álnévként* tüntetve föl az előbbit. Holott először is a *fedőnév* csak látszólag, alakilag, formálisan hasonlít az álnévhez, valójában, tartalmilag lényegesen más, hiszen itt a szerző egy másik élő ember neve alá rejtőzik. Ha tehát az álnév indokolása nélkülözhetetlen,

fontos tájékoztatási segédleteinek K—M
liográfiai füzetei A. sorozat 8—10." jel
zásnak a most kiadott rész a hatodik d
dik, a sorozat máris nélkülözhetetlenn
kára törekvő könyvtárban. (A kezdemé
dec. számának 756—757. oldalán.)

● *FÜHRER DURCH DAS BUCHMUS*
desbibliothek kiadta könyvmúzeumána
nes illusztrációkat is tartalmazó útmut
ménynek és egyénnek ajánlható, aki könyvtörténettel és könyvművészettel foglalkozik, vagy megismerkedni kíván e területekkel.

● **Megjelent a MŰSZAKI BIBLIOGRÁFIA 1975. évi kötete. Jánszky Lajos 1959-ben indított és az 1900-tól napjainkig terjedő háromnegyed évszázad műszaki irodalmát feltáró nagy könyvészeti vállalkozásának legújabb darabját azért nem ismertetjük most külön, mivel szerkezetével és tartalmával korábban rendszeresen foglalkoztunk (l. például a Könyvtáros 1974/7. számának 439. oldalán), inkább az a feladatunk, hogy nyomatékosan figyelmeztessünk rá: ne kerülje el az érdekelt könyvtárak figyelmét (Műszaki Könyvkiadó, 283 l., 45 Ft).**

● ELŐADÁSOK LENGYEL LAJOS KÖNYVMŰVÉSZ ÉLETMŰ-KIÁLLÍTÁSA ALKALMÁBÓL. Debrecen 1976. május 25. címmel bibliofil kötetet adott ki az *Alföldi Nyomda* a Kossuth-díjas tipográfus tiszteletére. A *Környezet és könyv, könyv és műélmény, mai könyvművészet* összefoglaló belső címet viselő, nemesen szép kiadvány a rendezvény alkalmából szervezett tudományos ülésszak előadásait is közli, melyeket *Csüry István* (A Gutenberg galaxis, ahogy mi látjuk), *Kovács Kálmán* (Könyv és műélmény), *Lengyel Lajos* (Mai könyvművészetünk) és Pogány Frigyes *(Az emberi környezet és élményvilága)* tartottak.

Andruskó Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1970 JUL 15

/ 1021

Grafikai kiállítás Gyulán

Kollektív grafikai tárlat nyílik július 20-án Gyulán, a Harisnyagyár Kiváló Ifjúsági Klubjának rendezésében. A tárlatot Póka György magángyűjteményéből állították össze s azon többek között Andruskó Károly jugoszláviai, Alexin Andor orosházi, Korda Béla pécsi, Cs. Pataj Mihály szegedi, Várkonyi Károly debreceni és még több hazai festőművész képei kerülnek bemutatásra. A tárlat augusztus 22-ig tekinthető meg. A megnyitót Csoór István író tartja. A tíz kiállító a harisnyagyár ifjúsági klubjában már külön-külön önálló kiállítással bemutatkozott s most személyenként 3—3 linómetszettel, fametszettel vagy rézkarccal szerepel a kollektív tárlaton.

Véres sta

A sajtó és a rádió naponta számol be súlyos közlekedési balesetekről, amelyeknél emberek sérülnek, halnak meg és nagy anyagi károk keletkeznek. A balesetek döntő többsége a közlekedésben részvevők magatartása miatt következik be. Ha a KRESZ-szabályokat a közúti forgalomban részvevők valamennyien betartanák, akkor sokkal kevesebb lenne a baleset útjainkon.

Érdemes visszatekinteni megyénkben az első fél év közlekedési baleseteinek statisztikájára. Hat hónap alatt 424 közlekedési baleset történt, ami 18-cal több, mint az előző év hasonló időszakában. A közutakon 11-en haltak meg, 110-en szen-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR SZÓ

1968. II. 21.

1021

Ady versei képekben

Metszetek „Az utca éneké"-hez

Andruskó Károly hetvenhárom linóleummetszetet készített Ady Endrének Az utca éneke című kötetéhez. Eddig a kubikusok életét dolgozta fel képregénysorozatban, melynek egyes példányai figyelemre méltó alkotások. Most elkészült hetvenhárom linóleummetszete, Ady verseinek az illusztrációi. Egy-egy verset 6—7 metszet is kísér, mint ha költeményt képbe ültetné át. Az első a Dózsa György lakomája című sorozat, melyből a Fejünk felett varjú károg meg a Pajtás, mi voltunk a rossz varjak elnevezésű metszetek tűntek ki. A Hadak útja már modernebb kíséretű, de nem teljes a realizációja, sematikus, habár az ötlet kitűnő. A Hadak útjában Új harcos ének és a Csak mi vagyunk, valamint Itt van a nép a legsikerültebb metszetei. Grafikailag jó megoldású a Szilaj és új az utca éneke és a De földrobaj az utca éneke.

Legjobbak azok a metszetek, melyekben leegyszerűsíti a formát, és a fekete-fehér ellentéteket plasztikailag tisztán tartja. Gyengébbek azok az illusztrációi, melyeken részletekbe bocsátkozik. A realisztikus közlésmód nagyobb anatómiai ismereteket kíván, különösen a kezek megoldásában érezni az előtanulmány hiányát. Andruskó ezeket a fogyatékosságokat tanulással kiküszöbölheti, és akkor kiegyensúlyozottak lesznek képriport-sorozatai, melyek nálunk Vajdaságban érdekes és fontos szerepet tölthetnének be az irodalmi művek illusztrálásában. Másik lehetősége az önálló témák képregényszerű feldolgozása, ennek nálunk nincs művelője.

Andruskó Károly a Fórum klubhelyiségében olajfestményeit is kiállította. Témái munkajelenetek, de ezek a képei a komponálókészségen nemigen jutottak tovább. Olajfestményein a színeket és színértékeket „üresnek hagyta", mint a metszetein, melyeken nincs és nem is kell árnyalás, sem az egyik síknak a másikhoz való viszonyítására nincs szükség, akár a fekete-fehér kifejezési módnak. A realisztikus festés mesterségbeli része túl nagy és nehéz feladat ahhoz, hogy amatőr alapon, tanulás nélkül bárki elsajátíthassa, még akkor is, ha tehetsége kétségtelen, mint Andruskóé.

Á. J.

— [illegible] omfit tenyészteni?

— De még mennyire. Erőtakarmányon kívül az év minden szakában bőségesen ellátjuk őket zöldtakarmánnyal is. Ilyen dédelgetés mellett sikerült az átlagosnál jóval rövidebb idő alatt másfél kiló súlygyarapodást is elérni.

— **Hány baromfi kapirgál a tanya udvarán?**

— Sok, nagyon sok. Éppen a múlt hét elején számoltam meg: 295 csibe, 80 liba és 65 kacsa. Ezenkívül még 150 kiscsibe van az istállóban el-

Vendéglő vagy kártyaklub?

Annyian kártyáznak Feketicsen, hogy már nemcsak otthon, hanem a vendéglőkben is ezt teszik. Néha három asztalnál is keverik a lapokat, és az asztal közepén heverő ezresek és ötszázasok egyre több kibicelőt csalnak köréjük. A kocsmáros mindezt nyugodtan tűri, hisz haszna van belőle. És egyre több hódolója akad ennek a káros szenvedélynek.

Ezért, ha olykor megkívánsz egy pohárkával, bátran felteheted a kérdést: Hova tértél be: vendéglőbe vagy kártyaklubba? **V. L.**

Nagy örömmel újságolta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

9

KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly
grafikus

1021

559

M.D.K.

ANEMÜLLER János

1750, 1751,-ben a kolicsi gyár testője

Csányi 1954. 25. l.

Anemüller (Ohne-
müller) Janos

festö XVIII-n.

l.

Schirek Holitsch

98. l. 109. l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 — 1

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

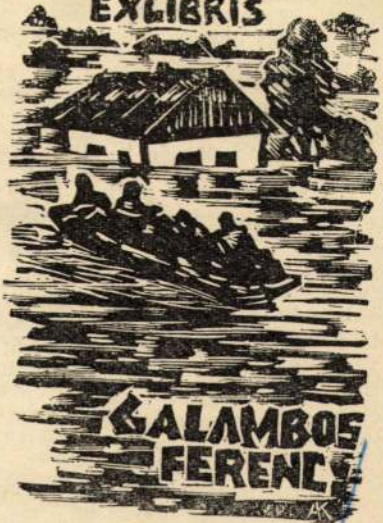

Andruskó Károly metszete

ást, ennyi
ezetétől, an
csoportosít
kiadványo
nára betűre
rások adat
ne (illetve
és helye, az
megjelenés
ányra vona
ések (pl. a
nyelvű; a k

zokásostól; címváltozás esetén az előző, illetve a későbbi cím és más hasonlók). Feltünteti a bibliográfia az OSZK-ban megtalálható kiadványok raktári jelzését is (ellentétben a másik kötettel, abban ui. csak az „OSZK" jelzés szerepel; tekintettel a jelenleg sem ritka jelzetváltozásokra, amelyeknek száma nemzeti könyvtárunk költözésével alighanem erősen meg fog nőni, az utóbb említett megoldás látszik gyakorlatiasabbnak.)

A kötethez többféle mutató készült: az első országonként (Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Szovjetunió), a má-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 — 1

Könyvtáros
Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

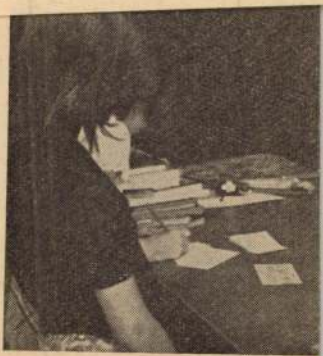

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 — 1

Könyvtáros

Andruskó Károly

1024

Andruskó Károly ex librise

Andruskó Károly
ex librise

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-720
1974 ... -8

KÖNYVTÁROS

1974 ... 10

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

első táblázat nyújt segítséget. (A hely fogalma a megyére — értendő.)

Származás, születés	Lakás, tevékenység		
1. Helyi születésű	helyben élő	hely	
2. Helyi születésű	helyben élő	nem	
3. Helyi születésű	nem helyben élő	hely	
4. Helyi születésű	nem helyben élő	nem	
5. Nem helyi születésű	helyben élő	hely	
6. Nem helyi születésű	nem helyben élő	helyi témával foglalkozó	nem
7. Nem helyi születésű	helyben élő	nem helyi témával foglalkozó	igen

A helyi szerzők műveinek feltárása — helyi szerzők a helyismereti katalógusban

Az elméleti lehetőségek felsorolása után nézzük meg, hogyan is fest a gyakorlatban a helyi szerzők nyilvántartása a megyei könyvtárak helyismereti katalógusában.

A helyismereti katalógusba elsősorban a helyi tartalommal rendelkező művek (és ezáltal azok szerzői) kerülnek — a táblázatban az 1., 3., 5., 6. számmal jelölt lehetőségek, továbbá a 2. számú változatban szereplő szerzők egy része is, a helyi szépírók, akiknek a könyvtárak minden művét gyűjtik és feltárják, tehát a nem helyi témájúakat is. A másik rész, a helyi szakírók (orvosok, mezőgazdászok, pedagógusok, történészek stb.) nem helyi vonatkozású műveinek leírását nem gyűjtik.

A legnagyobb gondot a 4. és 7. számú változat okozza. A helyi születésű, de nem helyben élő és nem helyi témával foglalkozó, illetve a helyben tevékenykedő, de nem helyi származású, nem helyi témával foglalkozó szerzők művei a helyismereti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 9

KÖNYVTÁROS

Andrusko Károly
grafikus

1021

...ezzel a címmel: *Az utolsó negyvennyolcas honvéd.* Bevágtam elejétől végéig, még ma is tudom, ha töredékesen is. Ez volt aztán a versezet! Kezdődött pedig imígyen: „Él-e még a magyar nemzet? Él-e még a magyar nép? Ha él, jöjjön, hallgassa meg, Elmondom, hogy miként halt meg Az utolsó negyvennyolcas honvéd..." A költő szerint az ősz bajnok csak üldögél „valahol a Nagyalföldön, öreg-öreg padkán", s így fogadja vendégét, „a világháború híres katonáját", aki nem érti, miért is veszett el a háború, amikor „Előbb legázoltuk a kutya Szerbiát, Aztán letörtük az orosz ármádiát!..." Ám az öreg tudja az okokat; ezek közül is a legjelesebb: Rákóczi hamvainak hazahozatala Rodostóból. Lám, „az átoksújtotta öreg kuruc költő" is, ki „sírt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1977

1021

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450-7886

Andruskó Károly könyvjegyeiből (Cikkünket lásd az 559. oldalon)

ANDRUKÓ KÁROLY, festő

ANDRUKÓ KÁROLY: " Tiszacsécse",című műve.-Művésztelep,1976.-rekete repr. 44.old

---

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 2.sz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Andruskó Károly

Ex libris

Bizonyos értelemben talán „luxus"-nak is felfoghatjuk, ha valaki ex librisekkel rakja tele könyvtárra terjedő kötetét. Két szempontból is vitatható ez. Még akkor is, ha nyilván nem éppen köznapi szórakozás a „címke"-gyűjtemény megszerzése.

Az olvasó részéről, aki már könyvtárat szerez magának, természetes a nyomtatott szó becsülete. Van nem egy ismerősöm, aki bizony vagyont érő könyvtárral rendelkezik. Titokban magam is erre törekszem, hiszen pályám kezdetén a két bőrönd közül, mellyel az életnek nekivágtam, az egyik telisdetele volt könyvekkel, amelyek száma azóta csak szaporodott. A saját könyvtáram megjelölés legegyszerűbb módja közismerten az, ha beírom nevemet minden kötetbe, hogy kölcsönzés után is tévedhetetlenül ráismerjek: ez az én példányom. Nemes szórakozásnál is több azonban, ha valaki könyvtárát ezekkel az érdekes, karakterisztikus grafikákkal jelöli meg. A napokban, éppen az esztergomi művelődési központban falra került ex libris gyűjtemény kapcsán szűkebb körben arról beszélgettünk, hogy a művészt nem ajánlatos közvetlen kívánságokkal terhelni — az ex libris-szel kapcsolatban kifejezett közvetlen óhaj, hogy tudniillik mit szeretnék én magam viszontlátni, a jó metszet sikerének is gátját szabhatja. Valójában az az ideális, ha az alkotó annak az egyéniségét ismeri meg, akinek könyvtárát ex libris „stigmával" kívánja megjelölni. S a művelődési központ egyik termének falán sorakozó igen változatos és érdekes kis munkák is erről győznek meg. Alkotójuk, Andruskó Károly, a sokféleség ellenére is, önmaga világa, átélése, ihletettsége alapján keresi a különböző motívumokat, amelyek egy-egy karakternek véleménye szerint leginkább megfelelnek. Ugyanakkor önmagát sem tagadja meg — ez csak természetes. A metszetadta lehetőségek között is, hangvételében alapjában ráismerhetően egyívásúak ezek az ex librisek. Sokszínűségükben benne rejlik az alapvető kohéziós erő: a művész karaktere, életlátása is. Aligha lehetne az ilyen művészi termékről csak úgy, egy látogatás nyomán elemzést készíteni, hiszen ahhoz ismerni kellene a tulajdonosok mentalitását, életvitelét is — a művek, ha méretben (a kívánalmaknak megfelelően) kisméretűek is, szuverén világot varázsolnak a látogató elé.

Ex libris — a művész részéről teremtés — a könyvtártulajdonos számára pedig több, mint nemes hobby; az igényesség jellemző megnyilvánulása, amolyan szellemi önarckép vágya, anélkül, hogy saját arcát örökíttetné meg az illető. Mindenesetre nagyon örvendetes, hogy egy esztendő alatt immár másodszor szólhatunk ex librisekről. Mert bővül a skála, szélesül az ember kifejezési módja. Nem új ez a műfaj, de feltámadás, újjáéledése sem sznob jelleget nem tartalmaz.

(ls)

ni, utazni! A sz
volt. Bécsig
kellett szállni.
tük be magu
be, de megké
ülőhely közül
foglalt egy
Mint utóbb k
csi, „Robi né
Robika.

De sebaj, e
ültettem a fe
tott ajtóból m
hány szót. A magyar beszédre középkorú házaspár nyomakodott mellénk. Az asszony kitörő örömmel üdvözölt minket: Maguk is magyarok? Legalább nem megyünk egyedül. Tudják, még soha nem voltunk külföldön. — Mi sem — szúrtam közbe. — Nem baj, majd elboldogulunk valahogy, de legalább lesz, akivel szólhatunk.

Feleségem rövid idő után felkínálta ülőhelyét újdonsült, bőbeszédű ismerősünknek. Alig telt el tíz perc, az asszonyka megpróbált rábírni, hogy most én pihenjek. Nos, bizonyos időközönként egymást váltottuk az egyetlen ülőhelyen. Az osztrákok továbbra is rendkívül tartózkodóan viselkedtek.

Aztán előkerült a táskából az elemózsia. Barátaink megkínáltak minket is, az osztrákokat is a jóféle hazaiból... Azok bizonytalanul egymásra néztek. Nehezen tudták eldönteni, elfogadják-e a szíves kínálást. Végül mindhárman vettek egy-egy falatot. Rövidesen mi is kiraktuk a harapnivalót. Invitálásunkra az egész kompánia fogyasztott belőle. Majd, az előzmények után ugyancsak meglepetésünkre „Robi néni" frissítő cukorkával kínált minket. Az már nem is hatott csodaként, hogy újabb negyed óra elteltével nem egy ülőhelyen osztoztunk négyen, hanem négyet foglaltunk el felváltva hatan...

— m —

A Komarov szocialista brigád
sításával is. Molnár János brig
ellenőriz Éhmann Jáno

RENDKÍVÜ

Váratlanul kapta szárnyára a hír Rév Fülöp nevét. Mint kitudódott, a Lehűtő Művek alig 28 éves mérnöke néhány esztendő alatt tökéletesen elsajátított tizenkét élő, két félholt és egy holt nyelvet, írt egy hatkötetes társadalmi regényt és harminchét történelmi drámát, s amellett megoldott több tucat olyan felsőfokú matematikai problémát, amelyek kidolgozásához a tudomány hivatott művelői mindeddig nem jutottak hozzá. A teljesítmény értékét és egyúttal az ügy rejtélyességét fokozta, hogy a törekvő ifjú a szemtanúk vallomásai szerint szabad idejében egyáltalán nem zárkózott szobájába, vagy a könyvtár csendjébe, hanem sűrűn látogatta a szórakozóhelyeket és előszeretettel kedvelte a gyengébb nemet is.

Érthető, hogy a sajtó képviselői megrohanták az ifjú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
1969 AUG 24

AZ EX LIBRISEK VILÁGÁBÓL

Andrusko Károly metszete

Az ex libris (latin kifejezés, jelentése: könyveiből) a könyv belső táblájára ragasztott, sokszorosító grafikai eljárással (fametszet, rézmetszet, rézkarc, litográfia, acélmetszet, linómetszet, klisé stb.) készült kisgrafikai lap, amely a könyv tulajdonosának nevén kívül a tulajdonos nevére, foglalkozására, érdeklődési körére utaló grafikai ábrázolást is tartalmaz és így nemcsak a könyv öre, de képzőművészeti alkotás is. Újabban elszakadt eredeti hivatásától s egyre kevesebben ragasztják be könyveikbe, inkább csere s ezáltal kisgrafikai gyűjtemény létrehozását szolgálja. Előnye az is, hogy viszonylag kis költséggel értékes grafikai gyűjteményt lehet belőlük összeállítani.

*

A Tel al Amarnában végzett ásatások alkalmával az i. e. 1400-ból egy fajánszplakett került felszínre, amely III. Amenophis fáraó könyvtárára utal. E művelődéstörténetileg igen fontos emlék ma a British Múzeumban látható. A könyvtártudomány mindmáig ezt tekinti a tágabb értelemben vett ex libris ősének.

*

A vagyont érő középkori kódexeken a tulajdonjogot a tulajdonos címerének a könyv festett díszei között történt feltüntetésével, vagy a kötéstáblába való nyomásával jelezték. Ezek, az úgynevezett „szuperexlibrisek" a mai értelemben vett ex librisek közvetlen elődei.

*

A grafikai ex libriseket nemcsak papírra nyomják. Ismerünk selyemre, alumíniumfóliára, parafametszetre, falemezmetszetre nyomott ex libriseket is. Az utóbbi anyagot Amerikában névjegyek készítésére is felhasználják. A különleges anyagokra nyomott ex librisek gyűjtését ugyancsak kuriózumnak tekinthetjük.

*

Az ex libris gyűjtőket és művészeket egyesületek tömörítik, ezt a feladatot hazánkban a Kisgrafika Barátok Köre látja el. Az egyesületek folyóiratokkal, kiadványokkal, kiállításokkal és pályázatokkal igyekeznek ezt az intim kisgrafikai műfajt népszerűsíteni s részére újabb híveket szerezni. Öt év óta az ex libris egyesületek nemzetközi csúcsszerve a FISAE, amely az UNESCO támogatását élvezi. Az ötvenes évek óta a világ ex libris művészei és gyűjtői nemzetközi kongresszusokon találkoznak. 1970-ben Budapest lesz a soronlévő nemzetközi kongresszus színhelye. Ez a magyar ex libris művészet és gyűjtés komoly megbecsülését jelenti.

*

Tíz éve alakult meg Pécsett a Kisgrafika Barátok Köre, melynek jelenleg 50 tagja van. Tagjai már eddig is több előadást tartottak, különböző metszeteket készítettek, kiállításon mutatták be alkotásaikat. A pécsi Kisgrafika Barátok Körének több képzőművész is tagja, köztük Bérczes Károly, dr. Hoós Elvira, Kertes Kolmann Jenő, Korda Béla, Lantos Ferenc, Martyn Ferenc, Simon Béla, Takács Dezső. Értékes kisgrafikai gyűjteményei, ex librisekkel rendelkeznek dr. Hetei Ottó, Kovács József, Szebeni Flórián, akik több külföldi grafikus alkotásait is őrzik. 1970-ben a budapesti kisgrafikai kiállításon a pécsiek is be szeretnék mutatni gyűjteményük és alkotásuk egy részét.

hány szót használhattuk:

— Hányan lehettek eddig? Május közepe óta majdnem két hónap telt már el a napi húszezerrel számolva... Talán egymillió is!

— Nem mindennap gázosítottak el annyit. Különben — a fene tudja őket megszámolni. Négy kémény és pár gödör...

— És add hozzá a többit: Kassáról és Munkácsról, azt mondják, majdnem hatszázezret hoztak ide. Budapestről meg vagy harmincezret.

— Nem mindegy neked?

— Na ja, de talán mégsem tart ez már így sokáig. Hiszen valósággal kiirtják őket.

— Nekem nem hiányoznak.

Az ember vállat von és néz tovább az útra. Minden egyes csoportot eszeszesek követnek, kimért léptekkel s jóindulatú mosollyal biztatva a vonulókat. Mutatják, hogy már nincs messze és megveregetik a vállát az öregembernek, aki odaszalad az árokhoz, nagy igyekezettel lerángatja a nadrágját s azután mosolytkeltő esetlenséggel leguggol. Az öreg bólint a fejével, felrántja a nadrágját és ugyanazzal a mosolytkeltő esetlenséggel fut a többiek után.

Az ember elmosolyodik jókedvében, amikor látja: mennyire siétős az útjuk egyeseknek — a gázkamrába.

Azután átmentünk a raktárakhoz, hogy még egyszer bekenjük a tetőket, mert átszivárogtak. Egész hegyekké halmozódott már ott a sok rongy és ki sem bontott batyu. Kincseket szed-

ug, minden áldott nap.

Egy-egy ilyen transzport elgá után néha megkésve futottak autók, betegekkel és ápolónőkk ket elgázosítani — nem lett v fizetődő. Meztelenre vetkőztet őket és vagy Oberscharführe lövöldözte agyon valamennyi pisztolyából vagy élve lökték o a lángoló árokba.

Valamelyik autó egy fiatala hozott, aki semmiképpen nem elválni az édesanyjától. Amikor a kamrában mindkettőjüket levetkőztették, az anyja előrement. Az ember, aki a fiatalabb nőt ki akarta vezetni, megtorpant — annyira meglepte őt a nő alakjának szépsége — s ámulatában megvakarta a fejét. Ez a mindennapos emberi mozdulat visszaadta az asszony bátorságát. Elpirult, de megfogta a férfi kezét:

— Mondd meg, mi lesz velem?

— Légy bátor — felelte neki a férfi, anélkül, hogy a kezét visszavonta volna.

— Bátor vagyok! Láthatod, előtted sem szégyellem magam. Mi lesz velem?

— Jegyezd meg: Légy bátor! Gyere! Majd én vezetlek. Csak ne nézz semerre!

Azzal kézén ragadta és kivezette, a másik kezével befogva az asszony szemét. A ropogás, az égő zsiradék bűze és a veremből feltörő hőség megrémítette a nőt. Összerázkódott De a férfi a tarkóját gyengéden előrenyomva még mindig visszatartotta attól, hogy felnézhessen. Az Oberscharführer eb-

rongyokat sem, amibe beburkolózhatott volna.

Az ember csak az arcokat őrzi meg emlékezetében. S most, hogy visszagondolok az Auschwitzban töltött utolsó esztendőre, szinte látom, amint ünnepélyesen vonul az emberek végtelen, tarka tömege — ezen az úton, meg azon is; látom azt a fiatalasszonyt, amint ott áll lehajtott fővel a lángoló árok fölött; meg a vörös-hajú nőt is, amint a barakk sötét sarkában türelmetlenül nekem szegzi a kérdést:

— Aki gonosz volt, ugye, bűnhődni fog? Nohát, ennél mi sem természetesebb!

És magam előtt látom megint a rosszfogú zsidó fiút is, amint esténként odajön az ágyrekeszemhez és felnézve rám, állhatatosan mindig ugyanazt kérdi:

— Kaptál ma csomagot? Ha van benne tojás, add el nekem! Mirkának viszem. Megfizetem az árát. Tudod, úgy szereti a tojást...

Viktor János fordítása

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1077

9

KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly grafikus

1021

Szemle 1977/1. számából. (A Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár bibliográfiai füzetei). — *Pest megyei közművelődési könyvtárak 1976. évi főbb statisztikai mutatói* (Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

9

KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly
grafikus

1021

ügyos, közoktatási és kulturális
zágos lapok annak idején rész-
ontosnak ítélte kulturális kor-
llegét, az ismeretterjesztésnek
mberi tudást gyarapító jelen-
génck megerősítése mellett az

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977
9
KÖNYVTÁROS
Andruskó Károly
grafikus

1021

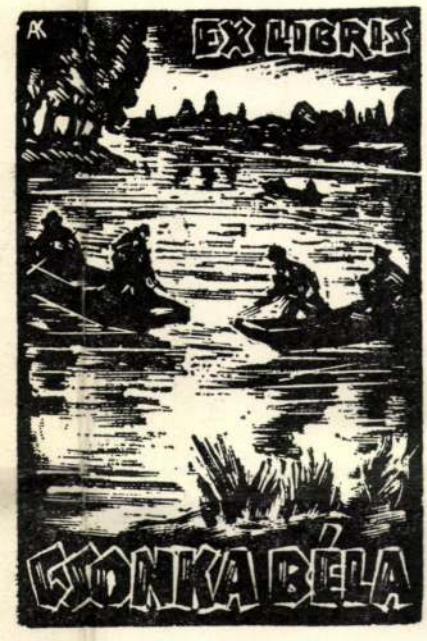

Andruskó Károly könyvjegyeiből (Cikkünket lásd az 559. oldalon)

Ára: 6,— Ft

HU ISSN 0450-7886

Zalai Hírlap

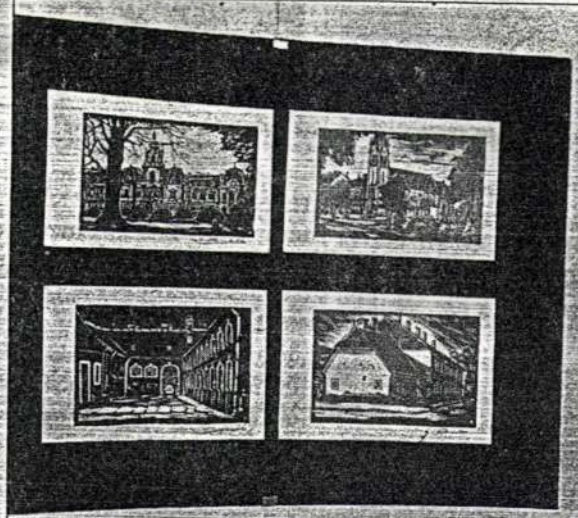

Két kiállítási megnyitóra került sor tegnap délután Hévízen, a Deák téri Városi Galériában: A Móricz Zsigmond Könyvtár helyiségeiben *Andruskó Károly* zentai képzőművész grafikáiból *(képünkön)* rendezett bemutató várja az érdeklődőket, a kamarateremben pedig *Balázs Antal* Rákóczifalván élő festőművész „Júdás nélkül" című tárlata látható. A kettős kiállítás ünnepélyes megnyitóján helyi hangszeres szólisták és a szolnoki Szigligeti Színház táncka-rának tagjai adtak műsort.

(Horányi Árpád felvétele)

AUDRUSKO KÁROLY

AIK

ANDRUSKO Kásoly

kiáll. Andrusko Kásoly

ism. GAJDOS Tibor: Az őszi évad kezdetén. Három szabadkai táslstról = Üzenet, 1989/12. 793-794.

XX. sz. 45. n / Mesterek

Andrusz Károly

Kiállított műveiért: Nívódíj III.

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andrusó Károly

9, XIV. C.I.E.L. 1972. X2.
Ex libris Pór Ferenc, 92×45

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé 1973.
Balatoni Múzeum, Keszthely

Andrusko Károly

3, Ex libris Füzes F. Miklós X 2. 96×58
4, Ex libris Andrej Dvorsak X 3. 98×54

Második Balatoni Kisgrafikai Bienniálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andrusko Karoly

1, Füzes F. Miklós könyve X3. 67x90

2, Ex libris Füzes F. Miklós I. X.2. 96x58

Második Balatoni Kisgrafikai Bienniálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andruskó Károly

Kisgrafikája (repr.)

Népújság, Heves, 1972. szept. 17.

Andruskó Károly

Keszthelyen rendezték a második kisgrafikai bicunálét, melyen szerepettek művei.

Balogh Elemér: Balatoni kisgrafikai bicunálé.
Napló, Veszprém, 1973. júl. 21.

Andruskó Károly grafikusművész (Jugoszlávia)
az ötéves szegedi Művészklub
Közreműködő tagja.

Palmer Zoltán összeállítása.

Csongrád m. Hírlap, 1973. jún. 3,

Andrusko Károly

Ex libris Füves F. Kiskós, repr.

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andrenkó Károly

Békéscsabán nyílt meg a Népújság szerkesztőségének előcsarnokában Tóka György festőművész ex libris magángyűjteményéből összeállított kiállítása, melyen a művész ex libriseit is szerepelnek.

Békésmegyei Népújság, 1969. febr. 14.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1973 FEB

Andruskó Károly

yvtári és helyi kiadványai

1971

Andruskó Károly metszete

fikákat — [illegible] munkáit — tartalmazó kiadvány minden rajzához Petőfitől vett, vagy róla szóló idézetek kapcsolódnak. A bibliográfiai részben a monográfiákon, tanulmányokon és Petőfiről szóló verseken kívül a költő képzőművészeti ábrázolásait és azokat a lemezeket is fölsorolja a kiadvány összeállítója, *Csider Sándor*, amelyek kiváló művészek előadásában Petőfi-verseket, dalokat, illetve Petőfi-költemények alapján készült zeneműveket tartalmaznak.

A PETŐFI EMLÉKEK PÁPÁN címmel kiadott helytörténeti füzet írója, rajzolója és szerkesztője, Heitler László a költő pápai éveire emlékezik: összeállításában Petőfi négy pápai útjáról szólva idéz Orlay Petrich Soma és Jókai ismert feljegyzéseiből, Hatvany Lajos és Dienes András adataiból, mindegyiküktől jellemző történeteket, melyeket Petőfi Pápán írt verseivel és a régi városról készült rajzokkal egészít ki. A kiadvány a Pető-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975

Andruskó Károly

Könyvtáros

YVTÁRI KIADVÁNY

1021

Andruskó Károly
ex librise

mutatja a helyéről „[illegible]
címet viselő Új Barázda
Tsz-t és felsorolja eredmé-
nyeit; néhány új könyve
és folyóiratcikket ajánl a
klubtagoknak; végül a klub
híreit közli. A borítót Gon-
da Zoltán rajza díszíti.

Andruskó Károly ex librise

Andrik Valéria

Szerepel a Műcsarnok téli tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

Andrik Valéria

MDK

Lábadozó

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

Andrik Valéria

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz.
63.l.

ANDRIK VALÉRIA

Anya.
Feldkirchi házak.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

H.Andrik V.

Találkozás, akv. és paszt.

Külváros, paszt.

Alkonyat, "

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

1 l.

H. Andrik Valéria

Olaszországi képekkel szerepel a „Műterem" csoporti-kiállításán

Nemzeti Csiság 1937 VII. 3.

Andrik Valéria

MDK

Önarckép

Ifjúsarnok 1938 Téli tárlat

Andrik Valéria

MDK

Monte Carlo, vizf.

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Andrik Valéria

Monte Carlo, villa.

MDK

Andrik Valéria festő

KMTárs 1938. nov. őszi tárl. Mücs. 32 l.

MDK

H. Andrik Valéria

Kolostor, vf.

Fórum, vf.

Via Appia, vf.

Müterem őszi kiáll. 1938. okt.

MDK

H. Andrik Valéria

Egregy, of.

Egregy, of.

Müterem őszi kiáll. 1938. okt.

Andrik Valéria

MDK

Falusi részlet, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiállitása

Andrik Valéria

Palmai Rézsike, oif.

Andrik Valéria MDK

"Érdekes olvasmány", olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

Andrik Velérta

"Árdekes olvasmány", olf.

MDK

Andrik Valéria

"Érdekes olvasmány", of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933.
szept. 12 l.

MDK

Andrik Valéria

Dany Baba vivóbajnoknő, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
8 l.

Andrik Valéria festőművész

Dany Baba vívóbajnoknő.

Fiatal Művészek Kiállítása katalógusa 1933
Műcsarnok

Andrik Valéria

"Dany Baba világbajnoknő" c. portréja, a
"Fiatalok a Műcsarnokban" c. kiállításon.

P.H.933.IX.10.

Andrik Valéria

Alkotásával szerepelt a fiatal művészek kiállításán a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

MDK

Andrik Valéria

Falusi részlet, of.

Fiatal müvészek kiáll. Mücs. 1933. szept.

13 l.

Andrik Valéria festőművész

"Érdekes olvasmány"

Falusi részlet

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933
Műcsarnok.

Andrik Valéria

MDK

Férfiarckép

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

MDK

Andrik Valéria

Férfiarckép

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiáll.

MBK

Andrik Valéria
Önarckép

KMTárs. Téli tárl. 1938.

Andrik Valéria, festőművész
Almaszdők, olaj
Csendélet, olaj
Francia baba, olaj
Madonna, olaj

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállitás. Bp. 1936. december, 3, 5 l.

(II. Ulászló-kódex). XVI. sz. 36b lap.

kezében könyvvel. Krisztus előtt a szürke városkapu alatt két éneklő, pálmaágakat tartó férfi megy. A szamár elé zöld ruhás, turbános férfi fehér leplet terít. A betűből levélindák húzódnak végig a külső lapszélen, egy nagy sárgacsőrű, vörös farkú szürke-sárga madárral, amely felé az alsó lapszélen lévő zöld ruhás, szőkehajú ifjú hosszú dárdáját irányítja.

(F XII, F XIII, F XIV, F XV, G XVII, H XI levél hiányzik.)

154a lap (H XVII): (Spiritus Domini replevit orbem terrarum) *S* iniciálé (175×175 mm) széles kék keretben sárga betű. A betű belsejében a *Szentlélek megjelenése* látható. Aranyalapon, középen ül Mária rózsaszín ruhában, zöldbélésű, kék palástban. Jobbkezével a baljában tartott nyitott könyvre mutat. Feje fölött a nagyszárnyú

Andrik Valéria festőművész

Szerepelt a Beszkárt képzőművészeti kiáll.-án.

N.U.936.XII.23.

MDK

Andrik Valéria festő

Beszkárt művészeinek kiáll. Pesti Napló, 1936. dec. 22. 17 l.

MDK

Andrik Valéria, festö

Önarckép.

MTáre. Téli tárl. 1933.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Ep.Mücsarnok. Kat. 23.l.

Andrik Valéria festőművész

Férfi arckép

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933
Műcsarnok.

Andrik Valéria MDK

Dany Baba vivőbajnöknő, olf.

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

MDK

Andrik Valéria

Deny Béla vívóbajnokság, old.

Millecentrok 1935 Május milvésenek kiáll.

MDK

Andrik Valéria

Művével szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarsag,1937.jan.24. 21.l.

Andrik Valéria

Mária Erzsébethez megy

Ilcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Andrik Valéria MDK

Mária Erzsébethez megy

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Andrik Valéria
műve:

Mária Erzsébethez megy.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936.máj-jun. 30.l.

ANDRIKOVICS JOSEFF, szurszabómester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2.5 V. szürszabó. 266.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Andróczi Alajos

Budapesten, a Rudas László u. 75.-ben ketten dolgoznak a műhelyben, Kumpost Éva iparművész és Andróczi Alajos. Andróczi Alajos Zala megjéből került a fővárosba, több mint 10 éve dolgoznak együtt, kölcsönhatások nélkül, ki-ki egyéni elképzeléseit megvalósítva.

Wér Vilmos: Kumpost Éva iparművész
Dolgozók Lapja, 1978. okt. 15.

Andróczi Alajos, keramikusművész

A Rákóczi uti Paál László-teremben 11 képzőművész állította ki kerámiáit. — Andróczi Alajos bethlehemes sorozata három részből álló alkotás visszafogott pasztell színeit csupán a díszítésként használt aranyszás teszi kontúrossá. (említve). Egy aranygyűrű a középpontja a hasonló hangulatú, keletics világot idéző „Éjegyzés"-nek is. (említve).

TV-Híradó,

1984. VIII. 9.

M.D.K.

Androvits János, takácsm.

A szentgáli takácscéh cserépkorsója. Feliratból: "... Készült 1879-dik Évben...sz.m.Androvits János..." L.52.kép. Veszprémi Bakony Múz.Lsz: C-42. Függelék:83. 198.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. x 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Múzeumok Igazgatósága. Veszprém Megyei

1965

ANDRUCH László fest.

Balla 1994 75.

t közvélemény kutatàst szeretne végezni
kban javasolt két idöpont közül melyik
és iràant érdeklödök igényének:

kre ...1993. november 30-àn.....

ves üdvözlettel

Az Igazgatòsàg

---

a 18 òra felel meg legjobban

---

a 19 òra felel meg legjobban

PAUL A N D R U S C H , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH. Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbe n in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 321.- Herr PAUL A N D R U S C H
Felvétel ideje: 1815. 30. July.
Hová vet ék fel: Szász ? 160.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Andruskó Károly

Az első balatoni kisgrafikai biennálén, a Jugoszláviában élő művész linómetszeteket állított ki.

Balogh Elemér: Az első balatoni kisgrafikai biennálé Keszthelyen.

Napló, 1971. okt. 24.

Andrássy Károly
grafikus

A Keszthely, Balaton Múzeumban
levő kiállításon bemutatták lapjait

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások...
Művészet, 1971 március - 34 lap

MDK

Androvics Miklós festőm.

Egri festők a XVIII. században. Müvészet, 1904.
344. l.

MDK

ANDROVICS MIKLÓS kanonok

épittette az egri kispréposti palotát.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.42.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Andráskay Ede

Heckenast János és Strobl János tervei és irányítása alapján állították helyre a szombathelyi püspöki palotának homlokzatát. 1964.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66.

2371

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 SEP

KÖNYVTÁROS

1021

Andruskó Károly ex librise

az olvasó.

(R.)

● A fűzfalombos kanizsai Tisza-part. (Andruskó Károly linómetszete)

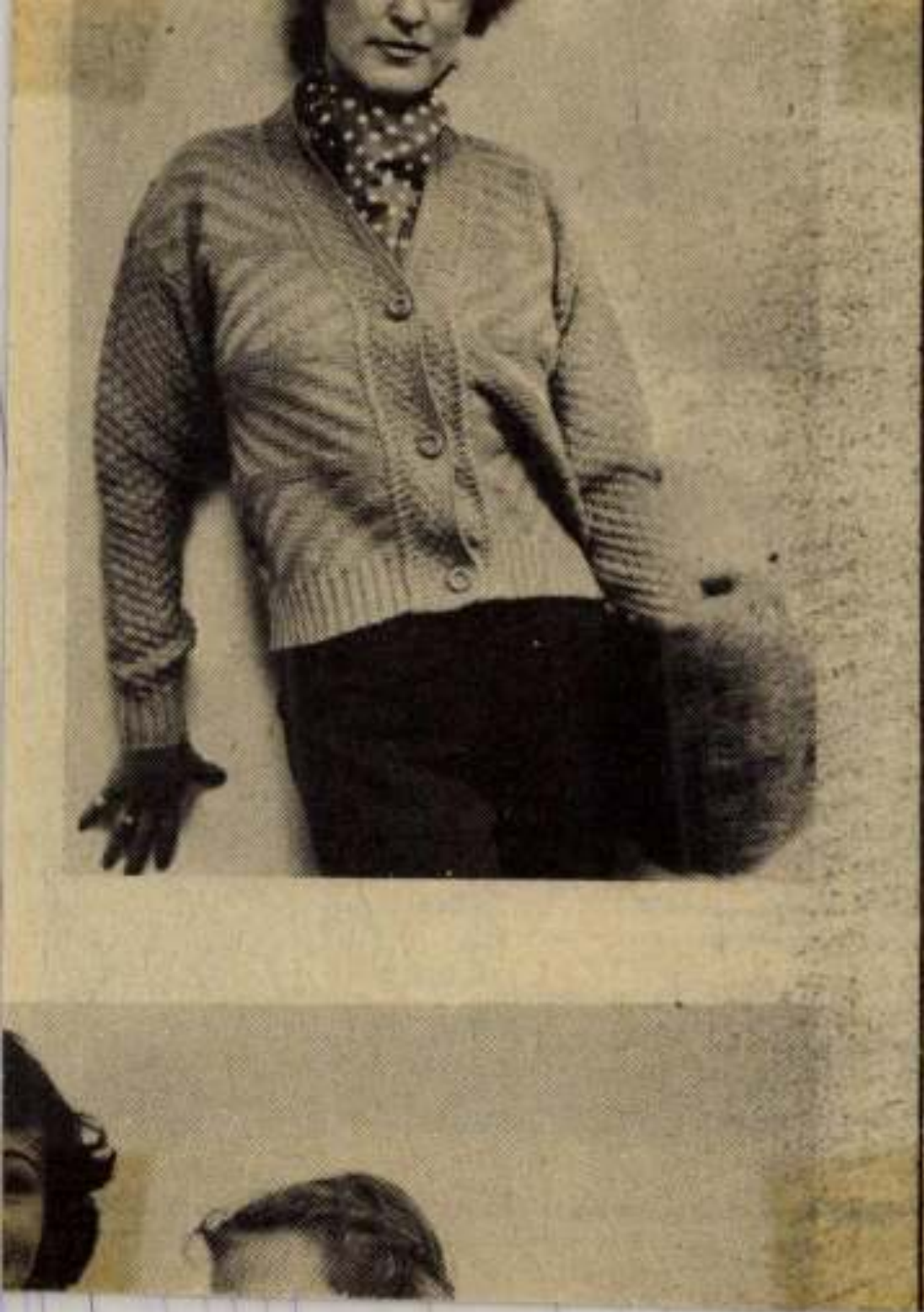

A kilátások biztatóak, a helyzet mégsem rózsaszínű. A vevők nem azt nézik, hogy egy gyár most tanul termelni, hanem milyen a terméke? A címke csak a gyártók nevét tünteti fel, a gondjaik nincsenek rányomtatva. A tanulópénzt természetesen minden kezdőnek meg kell fizetni. de a márka kötelez is. A gyár hírneve forog kockán és igyekeznek is kitenni magukért.

Először a tavalyi BNV-n léptek a nyilvánosság elé és nagy sikert arattak. Az idén a legtöbb látogató nem is akarta elhinni, hogy amit lát az magyar termék. Szinte valamennyi érdeklődő azzal kopogtatott be a gyár képviselőihez, hogy kinek szánták a pulóverjeiket? Nekünk, vagy a külföldieknek? Jó volna, ha a kereskedelem illetékesei is alaposabban ismernék a ha-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 5

Andruskó Károly

Könyvtáros

1021

Andruskó Károly ex librise

ban rendelkezésre álló iro-
dalom sokkal nagyobb, s a
helyismereti katalógusból
az érdeklődő bőven vá-
laszthat.

Andruskó Károly,

Andruskó Károly ex librise

308

Könyvtáros, 1975. 5.

hiintegy 15 000 címszóból válogattak a szerzők. Jól használható, zsebkönyv jellegű segédletet kaptak ezzel az ügyes kiadvánnyal a megye helytörténetén munkálkodó amatőr és hivatásos kutatók, továbbá a párt és a tömegszervezetek propagandistái, a művelődésügy megyei munkásai és az oktatók. A könyvecske idejében jelent meg, a felszabadulás 30. évfordulójának előkészületei során megyeszerte segítette az emlékezések, kiállítások, értékelések összeállítását.

A megye életét ismerő érdeklődő megállapíthatja, hogy a bibliográfia valóban tartalmazza a megye fejlődésének megismeréséhez szükséges legfontosabb irodalmat. Mivel válogatásról van szó, kívánságaink természetesen lehetnek. Így például az 1948-ban kiadott Bakony—Balatoni Kalendáriumból kiemelték Róna Sándornak a megye akkori ipari és gazdasági helyzetéről írott tanulmányát, de jó lett volna, ha ugyanebből a kötetből felveszik Könczöl Imre Új honfoglalás című írását is, amely a megyei föld-

Andruskó Károly

Andruskó Károly ex librise

Konyotávos, 1975. 5.

erősen növeli a kiadvány tájékoztató értékét. A folyóiratra vonatkozó irodalom összegyűjtése még teljesebbé tehette volna a képet.

Végül őszinte örömmel olvastam a repertórium bevezetéseként *Lukácsy Sándor*nak, a Valóság egyik szerkesztőjének rövid visszaemlékezését, mert ő a legilletékesebb, aki e folyóiratról szólhat. (1974. NPI, 61 l.)

Dr. Korompai Gáborné

iratok Somogyról

–1972

Az ilyen típusú, értéküket, hasznukat éppen részletező módszerükkel bizonyító kiadványok szerkesztői szinte kivétel nélkül beleütköznek abba a kérdésbe, hogy a helyi lapból, ebből az információk zömét szolgáltató sajtótermékből mennyit

Andruskó Károly, grafikus

Metnet:

Repr

Andruskó Károly: ex libris
[Andruskó Károly]

376.
XXI
6.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. jún.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet:

Kepe

Andruskó Károly: ex libris
[Galambos Ferenc] 3 Ft.

XXII
6

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972 jún.

Andrusko Károly, grafikus

Mitnet:

Rapp

Andrusko Károly: ex libris
[A Rádiósiskola ajándéka]

49/9.

XXII
8.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. aug.

Andruskó Károly, grafikus

Metszete:
[Juhász Gyula] Repr.

Juhász Gyula: Dialógus a könyvtárban
479–481.

Könyvtáros, Bp. 1972. augusztus

XXV
8.

Andruskó Károly, grafikus

Metod.:

Repr

Andruskó Károly: ex libris
[Bakos Margit]

760.

XXII

12

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. dec.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet:

Repr

Andruskó Károly: ex librise
[Dr. Sáringer Gyula]

439.

XXII

7.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. júl.

Andrusko Károly grafikus

Kelmek:

Kepr

Andrusko Károly: linómetszete
[M. Zoli]

739.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. dec.

XXII/12.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet: Rep

Andruskó Károly: metszete Gárdonyi Géráról

Hátsó - Külső - borító

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. September XXV/9.

Andrusko Károly, grafikus

Jugoszláviai művész.
Párizsi kiállításon kiállított.

— Hírek

676.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. nov.

XX
11

Andronskó Károly, grafikus

Rajz:

Rep.

Andronskó Károly: ex libriae
[Pór ferenc]

305.

XXI
5.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. május

Andrusko Károly, grafikus

Rajz: Repr.

Andrusko Károly: ex librise
[Pór Ferenc]

346.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. [illegible]

XXI
6.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet: Repr

Andruskó Károly: ex libris 45.
[Poór ferencné]
XXI
KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. január 1.

Andrusko Károly, grafikus

Rajz:

Reze.

Andruskó Károly: ex libris
[Páldy Róbert]

604

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971-okt.

XXI
10

Andruskó Károly, grafikus

Metnet:

Rep.

Andruskó Károly: ex libriae
[Balint Lajos] 568.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. nept. XXI/9.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet:

Repr.

Andruskó Károly: Ex libris

[Kölnüvelődési körösség - Zentra]

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. szept.

530.

XXI
9.

Andrusko Károly, grafikus

Metszet: Repr.

Andrusko Károly: ex libris
[Indélyi István könyvé] 494.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. augusztus XXI/8.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet:

Tepe

Andruskó Károly: ex libris
[Vári András] 481.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. augusztus XXI/8.

Andrusko Károly, grafikus

Rajz: Rep.

Andrusko Károly: ex libris 410.
[nép. hárajongál klubja]

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. július

XXI
7

Andruskó Károly, grafikus

Metnet,

Repr.

Andruskó Károly: ex libris
[A Rádiószkola ajándéka]

722.

XXI
12.

dec.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1974.

Andrusko Károly, grafikus

Metszet,

Repr.

Andrusko Károly: ex libris 670.
[Katona Pál]

XXI
11.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. nov.

Andrusko Károly, grafikus

Metszet:

Rep

Andrusko Károly: ex libris
[Vári Andor]

723.
XX
12.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. dec.

Andruskó Károly, grafikus

Metszet:

Repr.

Andruskó Károly: ex libris
[Galam bos ferenc]

120.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. febr.

XXII.
2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 JUN 7
Napló / Veszprém

Andruskó Károly
1021 grafikus

Andruskó-metszetek

Az ünnepi könyvhét és a pápai ünnepi hét nevezetes eseménye Andruskó Károly metszeteinek kiállítása a Jókai könyvtárban. Az Európa-szerte ismert jugoszláviai magyar grafikusművész fametszetes miniatűr könyvét Pápáról erre az alkalomra jelentette meg a Szépirodalmi Könyvkiadó.

A rendkívül termékeny, sokféle témát változatosan, igényesen és közérthetően feldolgozó művész a lírai realizmus mestere. Munkái ismertek a keszthelyi Balaton Múzeum kisgrafikai biennáléiról és más magyarországi kiállításokról, grafikai albumokból és mini-könyvekből.

A Pápán látható grafikai lapok zöme Poór Ferencnek, a megyei tanács művelődésügyi osztályvezető helyettesének gyűjteményéből való. Közülük mutatunk be néhányat, részben reprofotókon **(Borbás)**

Szigorú önarckép

Az árvízi sorozatból

A keszthelyi múzeum munkatársának

A gyűjtő barát könyvébe

A Könyvtáros főszerkesztőjének

A pápai népművelési felügyelőnek

Apáczai Csere János örö

Apáczai születésének pontos időpontját a legutóbbi idők részletekbe menő kutatásai sem tudták kideríteni. Amit tudunk, részben *Bethlen Miklós* naplója részben saját megjegyzése alapján állíthatjuk: 1625-ben született az Olt menti Apácza községben, szegény sorsú paraszt szülőktől.

Tanulóévei — kolozsvári, majd gyulafehérvári diákoskodása — arra az időszakra esnek, amikor I. Rákóczi György fejedelemségének idején, erőteljes feudalizmus és egyházellenes mozgalom van kialakulóban egész Erdélyben: ***a puritanizmus.*** A puritán mozgalom azt tűzte ki célul, hogy a papi rend sok kiváltságát megszüntesse és a református egyház megmerevedett hierarchiáját lerombolja. A mozgalom Hollandiában és Angliában hódít; Erdélyben a mozgalom Apáczai fiatal évei alatt bontakozott és szerveződött. ***Később Apáczai a hollandiai Utrecht-ben folytatja tanulmányait,*** ott, ahol a szabadabban fejlődő polgárság mozgalma korának legmagasabb szervezeti formáját teremti meg. Utrecht városát ekkor már régen szabad polgári választott szenátus irányítja és kapcsolataik vannak az angliai puritánok szervezeteivel. Apáczai 1653 tavaszán nyeri el az utrechti egyetem teológiai doktorátusát és ***élete főművének kétharmad részében kész nyomtatott köteteivel: a Magyar Enciklopédiával tér haza ugyanez év nyarán.***

Erdélyben az 1650-es évek elején már nemcsak a puritán mozgalom erősödött meg és vált politikai reformmozgalommá, hanem az ellenzék is magára talált. Megkezdődött a puritánok és presbiteriánusok, és főleg a mozgalom radikális szárnya, az úgynevezett independensek — a teljes elszakadást akarók — üldözése. Apáczai 1653-ban tér haza családjával: holland feleségével és kisfiával együtt és a gyulafehérvári kollégium — mai középiskolának megfelelő — alsó tagozatán lesz tanár.

Képzettsége és tudományos híre ennél többre tenné alkalmassá, de az itthoni egyházi szervek gyanakodva figyelik újító elgondolásait. Gyulafehérvári székfoglaló beszédében a kor legmagasabb szintű pedagógiai elgondolását fejti ki és ez megerősíti a vele szemben támadt gyanakvást. 1655-ben nyílt összeütközésre kerül sor egy ünnepélyes vizsgán, melyen *II. Rákóczi György* fejedelem is részt vesz. A kollégium vezetője, *Basirius Izsák* püspök, az 1649-ben kivégzett angol király Erdélybe menekült udvari káplánja, nyíltan megvádolja Apáczait és a vérszegény vád alapján a fejedelem felfüggeszti állásából. Különböző egyházi állásokat kínálnak neki — nem elismerés, inkább félreállítás és megvesztegetés okából, de egyiket sem fogadja el. *Lórántffy Zsuzsanna* fejedelemasszony a sárospataki rektorságot is szóba hozza, de Apáczai pártfogóinak közbenjárására II. Rákóczi György a nemrégiben leégett kolozsvári kollégium élére nevezi ki. Tanítványai, akik az alsóbb osztályokban maguk is pedagógusok már, utána szöknek szeretett mesterüknek Kolozsvárra. A fehérvári kollégiumban, a professzor távozása után, felborul a rend, az elszökdösö diákokat fejedelmi rendelettel igyekeznek visszatartani.

Kolozsvárott, tovább dolgozik. Elkészíti az Akadémia tervezetét és új tudományos művet ír, a — *Természetfilozófiát.* Kolozsvári beköszöntő beszédében az akkori oktatási rendszer reformját hirdeti. A kollégiumban három ember helyett dolgozik és megfeszített tudományos munkát végez. Ebben a szinte emberfeletti erőfeszítésben felőrlődik egészsége és 1659 szilveszterének éjszakáján, életének 35. évében — meghal.

Apáczai Csere János szellemi hagyatékának értékelése körül sok vita és félreértés volt az elmúlt évszázadokban. ***Ma már tudjuk, milyen hatalmas kulturális értékeket teremtett és hagyott az utókorra.*** A pedagógiában ma is érvényes legszebb gondolatát Gyulafehérváron elmondott székfoglaló beszédének címében fogalmazta meg, mely így hangzik: A bölcsesség tanulásáról. A Magyar Enciklopédia a korabeli leghaladóbb humán- és természettudományokat rendezi egységes ismeretté. Fehérvári beszédében azt fejtette ki, hogy ***a tudományoknak a bölcsességét kell tanítani és megtanulni.*** Ma ezt a modern pedagógiai koncepciót úgy fogalmazhatnánk, hogy ***a tudományos gondolkodást és szemléletmódot kell elsajátítani.***

Az Enciklopédia előszavában az anyanyelvi tanítás fontosságát fejtegetve a nemzeti művelődés és kultúra alapjait veti meg. Iskolareform javaslatai annak ellenére, hogy kedvezőtlen politikai és társadalmi viszonyok következtében nem tudták áttörni a feudális érdekek gátját, mégis reálisak: ***a kor haladó polgári irányú fejlődéséből fakadó célokat fogalmaznak meg.*** A puritánok, a haladó polgári törekvések összeomlása, Apáczai életművét is eltemetéssel fenyegette. Tanítványai, barátai és tisztelői ápolták tovább gondolatait, de széles körű iskolarendszert építő mozgalommá nem vált később sem életműve. ***Több munkájának nyoma veszett.***

Apáczai mindössze hat évig dolgozott, mint pedagógus és kilenc-tíz évig alkotott tudósként, de ez a néhány esztendő elég volt ahhoz, hogy olyan értékeket hagyjon az utókorra, amely feltétlen rokonszenvet és csodálatot vált ki a későbbi századok magyar pedagógusaiban is.

Részlet egy

Kónya Kálmán Békés megyében, Sarkadkeresztúron született, ott töltötte ifjúkorát. Majd felnőtt fejjel a Jókai bányához került, s ott dolgozik ma is. „Alföldi ember lévén nem gondoltam volna, hogy én majd egyszer bányára is tudok telepedni, szokni. Mezőgazdaságban dolgoztam, bányát csak lefestve láttam. Ugy gondoltam, hogy hát pillanatnyilag, átmenetileg... Közben megszerettem a bányát, a szívemhez nőtt. Megszerettem az embereket, akik segítik egymást a nehéz körülmények között."

„Hát könyvet... Nagyapámnak, aki édesanyámnak az édesapja, volt egy könyve. Ő ács és kőműves vállalkozó volt, az apja tanította meg számolni, nevit leírni. Hivatalosan írástudatlan volt, de fejből úgy tudott számolni, hogy engem, aki igen-igen jól tudtam számolni papíron, mindig leelőzött. Vele sokszor elbeszélgettem, egész nap tudtam vele beszélni. Mondogatta nekem: — Fiam, hogy ha egyszer lesz lehetőséged az életben, akkor vegyél könyveket, mert azokban sokmindent meg lehet találni." Nagyapámnak volt egy könyve, de azt úgy kezelte, mintha ereklye lett volna, ahhoz senki hozzá nem nyúlhatott. El volt téve egy háromajtós sufniba, ruhák alá. Az volt a címe, hogy: „Mindnyájan testvérek vagyunk."

A könyv fedőlapján kép volt: 16 gyermek felül, félkör alakban, aztán egy asszony, és alatta 16 férfi. Ennek az asszonynak az élete története volt oda beleírva. Amikor kis srác voltam, mindig azt akartam elolvasni. Amikor elmentem nagyapáékhoz — olyan 10—12 éves lehettem — körülnéztem, bele-bele lapoztam a könyvbe.

— Fiam, ezt neked nem szabad elolvasnod — mondta nagyapám. Abban olyan történet van, hogy majd, ha megnősz, csak akkor olvashatod el. Amikor 16—17 éves lettem elolvastam ezt a könyvet.

Az iskolában különösképpen a történelmet szerettem nagyon. Amikor hatodikból vizsgáztunk, azt mondta édesanyámnak a főjegyző, a pap, meg az igazgató: — Kónya néni, ezt a gyereket taníttatni kéne.

— Mibül kérem? Az ér uram napszámos ember aztán van, hogy a 365 napból csak 30 napot dolgozik. Mibül taníttassuk?

Végül egy uraságnál let tem béresgyerek.

— *Ott lehetett olvasni?*

— Volt itt egy öreglegén annak járt a Friss Újsá azt olvastuk. Ez az öregle gény olyan előbéres fél volt, s voltunk három-né gyen, akik szerettük a bé tűt.

— Gyertek, — mondt itt az újság, nézzétek me

Egyszer trágyát hord tunk ökörrel, s éppen olva tunk, amikor jött a segéd tiszt kordében mögöttün Kérdezi: — mit olvastok — A Friss Újságot. — I legyen az utolsó eset! Ne professzorokat nevelünk, h nem munkásokat, béres ket. Eltenni az újságot!

Aztán nem mertük na

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1973 — 6
Könyvtáros
Andruskó Károly

pozitív olvasófilmet. A már elkészített filmekről eddig négy sokszorosított jegyzék jelent meg. Ezek felsorolják a hírlapok címét a címváltozásokkal együtt, a mellékleteket, a filmkockák számát és azt, melyik évfolyamokat filmezték le.

Felismerték-e a vidéki könyvtárak ennek a szolgáltatásnak a hasznát, küldenek-e megrendeléseket? Erről *Ónody Miklós*, a mikrofilmosztály vezetője a következőkben tájékoztatott bennünket:

— Egyre több kérés érkezik hozzánk — 1972 elejétől 1973 júliusáig 440 000 felvételt készítettünk a könyvtárak számára, 1975-ben pedig február közepéig márais 700 000 felvételre érkezett igénylés. Megkezdtük a különgyűjteményekben őrzött kéziratok, unikumok mikrofilmezését is, s 1972 és 1974 közt több mint háromszázezer felvételt készítettünk, ebben a megoszlásban: kéziratról 77 719, régi nyomtatványról 32 213, zeneműről (kottákról, kéziratokról) 118 388, térképről 3835, színházi nyomtatványról 48 014, modern nyomtatványról 21 789, s végül plakátról 2200, összesen tehát 304 158 felvétel készült.

— Ezzel egyidejűleg szolgáljuk mind az állományvédelmet, mind a párt közművelődési határozatainak a végrehajtását. A vidéki intézmények ugyanis ezekről is kaphatnak másolatot. Így például a szekszárdi kutatók felvételről helyben hozzáférhetnek városuk szülöttének, Babits Mihálynak a kéziratához vagy a keszthelyiek Goldmark zeneműveihez. Úgy érzem, így lényegesen csökkenteni tudjuk a vidéken élők hátrányos könyvtári ellátottságát.

— A lefényképezett ritkaságokról készült valamiféle jegyzék a nagyközönség vagy a könyvtárak számára?

— Egyelőre nem, de folyamatosan ki fogunk adni ilyeneket is. Addig a különgyűjtemények adnak róluk felvilágosítást. Ha pedig valaki olyan régi magyar könyvet vagy színházi dokumentumot kér, amelynek filmezése eddig még nem történt meg, a felvételt az osztály fotólaboratóriuma soron kívül elkészíti.

Andruskó Károly ex librise

— Nagyon szép elgondolás! Hasznos lenne azonban, ha egy-két régi, fontos folyóiratról sem feledkeznének meg. Tapasztalásból tudom ugyanis, hogy a fővárostól távol élő levelező hallgatók, gimnazisták hányszor keresik a Nyugat különböző számait. A budapesti könyvtárak ezeket nem tudják kölcsönadni, mert saját olvasóik is állandóan keresik őket, másodpéldányaik pedig nincsenek.

— Gondoltunk erre is. A Könyvtártudományi és Módszertani Központ már elkezdte az igényfelmérést: milyen folyóiratokat keresnek gyakran. Viszonylag rövid időn belül hozzákezdünk ehhez a munkához. Le fogunk filmezni néhány, könyvtári szempontból fontos segédkönyvet is. Távolabbi terveink szerint mintegy országos mikrofilmközpontként más könyvtárak értékes kéziratait, egyetlen példányban meglevő nyomtatványait is filmre vennénk. Tudjuk, hogy ezeket nem szívesen küldik Pestre, hiszen az oda- és visszaszállítás alkalmából kár érheti a ritkaságokat. Ezért megrendeltünk egy hordozható japán felvevő gépet. Ezzel a vidéki gyűjtemények állományát a helyszínen lehet filmre venni.

Szép tervek, szép lehetőségek. A megvalósításhoz szükséges szakemberek és gépek rendelkezésre állanak. A többi a vidéki könyvtárakon múlik. Használják ki ezeket a lehetőségeket és ismertessék meg olvasóikkal is!

Vértesy Miklós

Andruskó Károly ex librise

Olvasókörök Heves megyében az első világháború előtt

Heves megyében az első szervezett olvasótársaság az egri kispapok 1835-ben megalakult irodalmi egyesülete volt.

Kispapok, honleányok, joghallgatók

Ez az egylet tulajdonképpen már 1830-ban létrejött *Magyar Olvasó Társaság* címmel, hasonló célkitűzésekkel, mint a protestáns iskolák korábban megalakult olvasó társaságai. A Helytartótanács azonban többször intette az ilyen társaságok engedélyezésétől a közigazgatási hatóságokat. Részben ez az oka, hogy később az egriek is megváltoztatták nevüket és *Magyar Egyházirodalmi Társulat* néven működtek tovább. Ez azonban nem járt az olvasótársaság hagyományainak feladásával. Megrendelték a kor minden fontosabb irodalmi irányzatának kiadványait, járattak irodalmi folyóiratokat, tehát a reformkor eszmeáramlatában és azt előrevíve fejlődött ez az olvasókör, amely számos kiváló költőt adott a nemzeti irodalomnak, és amely 1844-ben megszervezte nevezetes „író-olvasó találkozóját" az akkor még alig ismert *Petőfi Sándorral*. A szabadságharc bukása után egy ideig szünetelt a kispapok irodalmi egyesülete, majd az 50-es években kezdett el újból tevékenykedni, de ekkor már korántsem abban a haladó szellemben, mint a reformkor idején. Figyelemre méltó azonban ezekben az évtizedekben is az írókkal, tudósokkal, újságírókkal szervezett találkozásainak, felolvasó üléseinek nagy száma. Ezek az ülések azonban már a konzervatív egyházi irodalom jegyében állnak.

A 19. század második felében azután egymásután születtek meg az olvasóegylet-alapítási kezdeményezések. Ezek egy része különösen az 50-es, 60-as években *a nemzeti ellenállás* szervezete is volt, hiszen a párt- és egyletalakítás tilos volt ebben az időben. Ezért is volt különösen nagy jelentősége annak, hogy 1860-ban sikerült létrehozni Egerben az *Egri Olvasó Nőegyletet*. Megalakítására az adott okot, hogy 1859. október 27-én, születésének 100. évfordulóján országosan is megemlékeztek *Kazinczy Ferencről*. Egerben is volt Kazinczy-ünnepség, és éppen az ő tiszteletére, munkásságának elismerésére alakult meg 1860. január 29-én az Egri Olvasó Nőgyelet Nánássy-Csernyus Amália szervezésében. Az alakulási jegyzőkönyv szerint könyvtárnoknak *Kászonyi Dombrádi Rózát* választották meg. Kimondták a saját könyvtár létrehozásának szükségességét, s mivel a folyóiratok és jó könyvek beszerzéséhez pénz kellett, a tagok az elnöknő kezéhez évenként 5 forintot fizettek be, s ebből fedezték vásárlásaikat. Ez az olvasókör 1860. december 20-i közgyűlésén felvette programjába a jótékonykodást is, így nevét is megváltoztatta az *Eger és Vidéke Olvasó és Jótékony Nőegylet* címre.

Az olvasás támogatását azonban nem hanyagolták el: létrehozták saját könyvtárukat, azt állandóan bővítették, és az alapszabály 3. pontja szerint használták, azaz az összegyűjtött pénzen „honi szépirodalmi, magyar eredeti, vagy fordított, részben tudományos könyvek"-et szereztek be és olvastak.

Ez az olvasókör hazafias szellemben működött. 1861-ben például gyászmisét rendeztek a Kápolnánál elesett honvédek emlékére az egri székesegyházban. Amikor ezt a hatóságok megtudták, 600 vadász- és 20 dzsidás katona lepte meg Egert, és igyekeztek megakadályozni a gyászmisét, s amikor a nők az egri várba vonultak, seprűkkel mentek utánuk, hogy kiverjék őket a vár területéről. Ez a hazafias megmozdulás országszerte nagy visszhangot keltett, azonban *az olvasóegylet betiltásához* vezetett. Hosszas kérelmezés után, 1867. szeptember 28-án ugyan újból megkezdhette működését mint nőegylet, azonban ekkor már nincs a nevében semmi, ami az olvasásra utalna. A hazafias szellemet ébrentartó könyvtárat is átadták 1867-ben az akkoriban alakult Heves megyei Honvédegyletnek, amely a 200 kötetet árverés útján értékesítette.

A következő olvasókörj kísérlet az egri Jogakadémián történt, bár ez korántsem volt annyira fontos a megye közművelődése szempontjából. Annál érdekesebb viszont a működési szabályzata, amely a kor főiskoláinak, olvasási törekvéseit tükrözi. Hivatalosan 1887-ben hagyták jóvá az olvasókör alapszabályát, de egy jegyzőkönyvből az is kiderül, hogy ez tulajdonképpen az olvasókörnek csak az újjáalakulása

Andrusko Károly

Ex libris (repr.)

T. Tóth Béláné: Egy könyvtáros naplójából.
Könyvtáros, 1993. júl. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 4 2
Könyvtáros
Andruskó Károly

is kéznél legyen, akik településhálózatunk perifériáján élnek, vagy olyan kisüzem-
ben dolgoznak, ahova nem érdemes még letéti könyvtárat sem telepíteni.

Hajdú Géza

1021

Andruskó Károly ex librise

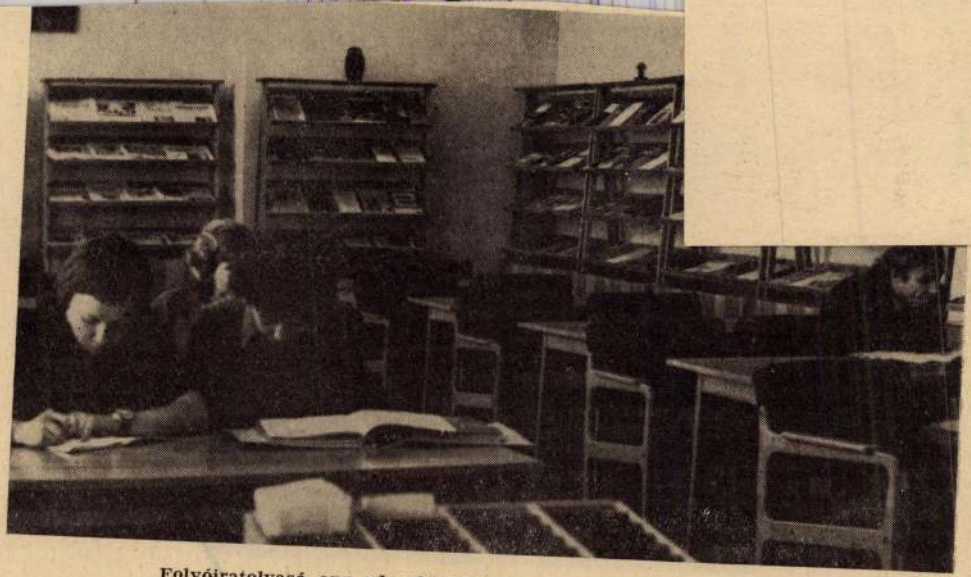

Folyóiratolvasó egy gdanski lakótelepen (Gerő Gyula felvételei)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 10

Népújság (Heves)

Andruskó Károly grafikusművész

1021

Kubikus-élet

A régi kubikushagyományokat őrző Kömlőn — a község felszabadulásának 30. évfordulóját köszöntő ünnepségsorozat programjában — „Kubikusélet" címmel, a jugoszláviai Andruskó Károly grafikusművész alkotásaiból rendeztek kiállítást. Képünk: ízelítő a november 9-én nyílt bemutató anyagából.

napi magazin

ZSŐ RIPORTJA:

ÖRE

szemükön, úgy néznek itt mindent, mintha már az övék volna. Látni rajtuk, csak a halálunk[illegible] várják, hogy beüljenek a [illegible]a, a készbe. Ebben a gondolatban méreg van. Lassan elpusztítja az embert...

3.

A Polski Fiat nekiiramodik az országútnak, elmaradnak mögöttünk a hunyorgó villanyfények, egyre kisebb ponttá zsugorodik a dombok közé ékelt bányász falu...

— Hol van az öreg...?

— Ott lent, a helyén.

A módos emeletes villából alá kell ereszkedni a szuterinba. A kis helyiségben félhomály és gyomrot felkavaró bűz. Kosztól, szutyoktól ragad minden. A sarokban vaságy, újságpapír fedi a matracokat. Odébb egy füstölgő vaskályha. Az ajtónyitásra papírzizegés jön a sarki vaságyról. Megmozdul rajta egy gubancos rongyhalom. Egy ember.

— Három gyermeke van itt a faluban, de még az uno[illegible] [illegible]nének rá soha...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 1 2

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

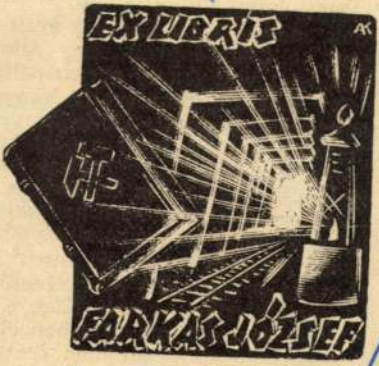

Andruskó Károly ex librise

tömegére támaszkodott. Mégis csatlakoztak hozzá a gazdák, mert a párt jelszavai vonzották őket. (Az 1848-as hagyományok ébrentartása és fejlesztése, magyar vezényszó követelése a hadseregben, önálló magyar bank, vámterület stb.)

Később Kossuth Ferenc és Justh Gyula létrehozták az Egyesült Függetlenségi és 48-as pártot, ennek utóbb Károlyi Mihály lett a vezetője, aki 1914-ben elmondott programbeszédeiben már érezteti a változás jeleit a „Jogot a Népnek! Föl-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

315 '2

Könyvtáros
Andruskó Károly

i titka

1021

Andruskó Károly metszete

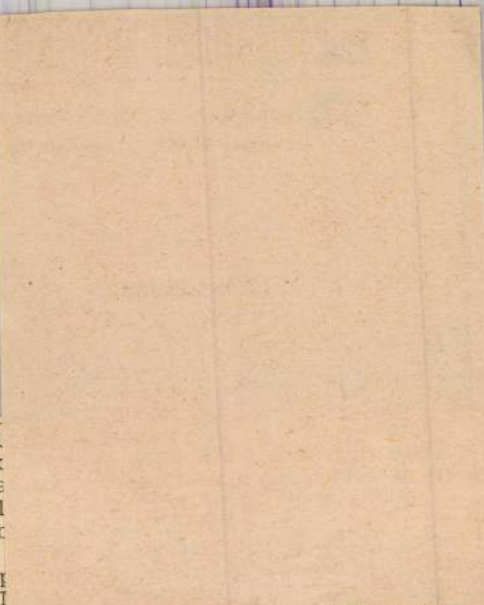

testőre a nevezetes alföldi toborzó-kor-
úton (ekkor történik az írói memóriára
oly jellemző eset: Kossuth, Rózsa Sándor-
hoz küldi, a betyárvezér megnyerése vé-
gett, ám ő nem mer elmenni, másra ru-
házza a küldetést, évekkel később azon-
ban hátborzongatóan izgalmas leírását
adja a soha meg nem történt látogatás-
nak, sőt el sem hiszi immár senkinek,
hogy ő akkor nem járt ott); Debrecen-
ben már a békepárt oldalán áll, oly he-
vesen, hogy sajtóvádjai miatt megbukik
a „gyémántos miniszter", a jakobinus
Madarász László; a szabadságharc buká-
sa után megírja a szabadságharc hősköl-
teményét, a *Kőszívű ember fiait*, vigasz-
talja népét, és a Bach-korszakban ébren
tartja a nemzeti érzést; de a kiegyezés
után a királyi család kedves írója, és
halála előtt néhány órával még boldog,
hogy „öreg kortársa" Ferenc József nem
mulasztotta el hogyléte felől érdeklőd-
ni. Ugyanaz az uralkodó, aki ifjúsá-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 '2

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

119

Kertes Kollmann

Andruskó Károly, festő

L.: Dohnál Tibor

—:o Tárlat

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jul. 5.

ANDRUSKÓ KÁROLY, festo

ANDRUSKÓ KAROLY: " Vaja",cimü müve.-Sóstói Müvészte
lep, 1976.-rekete repr. 77.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

Andrusko Károly

Ex libris (repr.)

Arató Antal: Újabb ex libris kiadóünnepek.
Könyvtáros, 1993. jún. 269. old.

Magyar Hírlapkiadó
Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Magyar Szó

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly: HAZATÉRÉS

titkárnőjét.

— Te ismered ezeket — fordul aztán Szabó alelnök felé, aki mint asztalos dolgozott a bútorgyárban, igaz, már öt éve elkerült onnan —, tudsz erről az esetről valamit, mit lehetne itt csinálni? nézd meg, jó? ismered őket ...

Az alelnök nem mond se igent, se nemet, csak bólogat némán, elgondolkodva.

— Nézd meg holnap, jó?

Az alelnök az ablak előtt áll, hátratett kézzel, lehajtott fejjel, gondolatokba mélyedve, alsó ajkát lebiggyeszti, nem tetszik neki a javaslat, de nem ellenkezik, csak töri a fejét valamin.

— Valami baj? — lép mellé Géza. — Történt valami?

— Á, dehogy! — húzza, rántja félre a fejét. — Emlékszel, mondtam már, hogy a lábammal nem tudok mit csinálni, most már annyira kidagadtak a visszerek ...

— Persze, tudom. — Fáradtan ereszkedik íróasztala sarkára.

— Hallottam, van Pesten valami jó szakorvos ... Már nagyon el kellene mennem.

[illegible]

Az érzés, hogy a társán segíthet, mintha csodát művelt volna, egyszerre elmúlt a fáradtsága. Előbb még vigasztalhatalannak érezte magát, most arra is jutott ereje, hogy mást biztasson. Csodálatos gyógyító érzés. Hogy nagylelkű le het az ember családtagjai, munkatársai vagy mások iránt. Erről beszélgettek, erre a következtetésre jutottak az este feleségével is, éjfél felé már, miután el mentek a vendégek, s az edényeket rámolták, mosogatták.

— Majd csak, majd én elintézem ezt ... — nyugtatja meg újra. — Hogy mentek, kocsival?

— Úgy akartunk.

— Vigyázzatok — néz ki az utcára, az ablak beizzadt, az október végi köd nappal sem akar fölszállni — ilyen ködben veszélyes.

— Majd csak eloszlik már.

Andronskó Károly, grafikus

Keszkemet. Andronskó Károly fametszetei

c. miniatív kiadrány

— : Most jelent meg 8.

Népszabadság, Bp. 1976. dec. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Andruskó Károly
grafikusművész

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 DEC 5

Szép kivitelű

1021

Minikönyv Miskolc felszabadulásának 32. évfordulójára

Miskolc felszabadulásának 32. évfordulójára ízléses, szép kivitelű, társadalmi munkával készült minikönyvet jelentetett meg a miskolci Minikönyv Gyűjtők Klubja a megyeszékhelyről. Miskolc városról. A klub gondozásában megjelent könyvecskét Kovács Mihály állította össze és szerkesztette. Rózsa Kálmán, a városi tanács elnöke írt hozzá meleg hangú ajánlást. Írásában áttekintést adott a megyei város elmúlt 32 évének történetéről, fejlődésének jelentősebb állomásairól, eseményeiről, dinamikus átalakulásáról. Miskolc arculatát alapvetően az ipar határozza meg, és a napról napra változó kép is a nagyarányú ipari fejlesztés eredménye. Mindez természetszerűen együtt jár az új lakótelepek, iskolák, közművelődési és egyéb intézmények létrehozásával. A múlt emlékei mellett így módon egyre inkább az új, a jövő képeivel találkozhatunk — írja a bevezetőjében.

Az előszó után Andruskó Károlynak, a jugoszláviai Zentán élő grafikusművésznek a fametszetei mutatják be az olvasónak a várost, a múlt emlékeit, az új és jelen képeit, változásait, fejlődését. Pontosan 37 illusztráció gazdagítja a könyvecskét, s teszi vizuálisan is áttekinthetővé a város gyors ütemű fejlődését. Az

ómassai őskohótól, a diósgyőri vártól, az ódon utcáktól, a csodálatos bükkaljai tájtól, a máig, a Kilián-lakótelepig, a modern tapolcai fürdőig, a sportcsarnokig, a megyei könyvtárig és sok-sok más új építkezésig, kalauzolja el az olvasót. Valóságos történelmi fejlődést ölel fel.

gy

Ózdi
24:23 (1
sportcsar
—Haide.
ÓKSE:
Marosi (
Vörös (
Bárdos

Csehsz
mek (4)
(3), Jani
(1). Cse
nard (
Purger

Marosi [illegible] egy-egy csehszlovák védő őrizte. Ez mit sem zavarta a tapasztalt ózdi játékost, aki a legérdekesebb gólját a 6. percben lőtte, amikor a hazai kapufáról lepattanó labdát megszerezte és látta, hogy az ellenfél kapusa nincs a kapujában. 30 méterről kapura ívelt és a labda akadálytalanul hullott a hálóba. Végig kemény küzdelem folyt.

Fordulás után háromgólos előnyt szerzett a Kohász. Ezt 18:18 állásnál egyenlítette ki a csehszlovák együttes. Az ózdiak újabb háromgólos előnyét a vendégek már csak csökkenteni tudták, az utolsó percekben. A Kohász minden tekintetben felülmúlta ellenfelét, győzelme nagyobb arányú is lehetett volna. Jók: Teremi, Marosi, Kosik, illetve Betik, Brestovansky, Simek.

Magyarország "A"—Magyarország ifjúsági válogatott 31:14 (21:6). Miskolc, városi sportcsarnok. V.: Führing, Jaky (Ausztria).

Magyarország „A": Bartalos B. — Kovács (7), Tifinger (3), Szilágyi (4), Kenyeres (3), Budai (2) Gubányi (3). Csere: Bartalos Z., Szabó (4), Kocsis (2), Kontra (1), Taga (1), Magyar (1).

Magyarország ifj. vál.: Bakos — Wohner (2), Vesztergon (4), [illegible] Szabadics (2),

tatkozott a válogatottban. Játéka nem keltett csalódást. Később is bizalmat kapott, s ezt mindig igyekezett meghálálni. Akkor került a nemzeti csapatba, amikor szinte elképzelhetetlen volt, hogy

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

1

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly: Vaja. (Sóstói Művésztelep, 1976.)

lakójának a nevét már 1214-ből
XIV. század elején templom is volt
említik.[4]

század elején a Nyírség keleti pe
ből származó Csaholyi Péter (XIII.
egy részt, mert a korábban megl
falut telepített, amelyet *Újvarsány*

. században újabb névváltozatok
gyvarsány). Igen valószínű, hogy a később (de már a XVI. században)
svarsány azonos a XIV. század elején keletkezett Újvarsánnyal. Ez a falu

. századi — kétségtelen hitelű — birtoklásból visszakövetkeztetve, a Gut-
zetségből származó, a Nagykálló melletti Butkáról (ma Butykapuszta) elne-
kay-család az ősi adománybirtokot, Nagyvarsányt bírta, míg Újvarsány (a
svarsány) továbbra is a Csaholyi családé volt.[7]

arsány sorsát követve tudjuk, hogy 1423-ban, mikor a Butkay család tagjai
egosztoztak, közelebbi megjelölés nélkül ismét két Varsányt említenek; le-
akkor még a Bel- és Külvarsány külön állott. De akkor már a Butkay csa-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 3

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

EXLIBRIS

ERDÉLYI

Andruskó Károly ex librise

kezik. Ezt zárja
nagyon fontos lel
a periodikumra v
Itt-ott szükséges
alcímet, vagy lega
riodika tartalmár
439., 456., 685., 686
aknál, mivel az a
tot nem nyújtanak
kozólag.

Szóvátesszük a nyomdák esetében a telephely megjelölésének hiányát, legalábbis abban az esetben, ha az nem azonos a megjelenési hellyel. Ez ugyan

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 .. - 3

Könyvtáros

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

nyomon követhető, hogy a helyi irány
tás lehetőségeinek maximális kihaszná
lásával és nagy anyagi áldozattal mikér
tette lehetővé a fenntartó szerv az iskol
könyvtárak hálózati fejlesztését, szakm
megalapozását. Mindezek eredményeké
pen a fővárosban az iskolai könyvtárügy
nek szinte valamennyi területén megtö
tént az Irányelvek helyi sajátosságok
való alkalmazása. Az intézkedések mi
taszerűen oldottak meg országszerte go
dot okozó problémákat. Nem sokkal
Irányelvek megjelenését követően elke
dődött a módszertani munkaközösség

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 11

Könyvtáros

1021

Vörösmarty

Andruskó Károly metszete

költészete, *Mejerhold* színháza, *Ejzenstein* filmjei — és itt a névsor szinte határtalanul bővíthető — olyan eredmények, melyek a világkultúra történelmének új irányt, új minőséget adtak. De Lunacsarszkij munkásságához ugyanígy hozzátartozik az, hogy sikeres küzdelmet folytatott az analfabétizmus ellen, hogy több tucatnyi, a cárizmus idején elnyomott nemzetiség az ő népbiztossága idején kapott lehetőséget megmaradásra, a nemzeti kultúra ápolására. Idetartozik az is, hogy azt a modellt is ő dolgozta ki, amely a lényege szerint változatlanul a szocialista kulturális politika modellje lett. Nemcsak a Szovjetunióban, hanem másutt, így Magyarországon is.

Nem holt anyag Lunacsarszkij öröksége. Születésének századik évfordulóján arra emlékezünk, hogy egy nagy történelmi tett részese volt. Születésének századik évfordulóján azonban az is eszünkbe jut, hogy politikusi tevékenysége, tudósi-írói munkássága ma is eleven tanul-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1916 1

Könyvtáros

Andruskó Károly. 1021

Andruskó Károly ex librise

Andruskó Károly

„Tanya"

Andruskó Károly: Tanya

Népszava, 1976. január 31 - 8 oldal

Andremakidisz Rigasz szobrai

1021

1976. IV.16. 18,30. Ka.

Esti Magazin.

- A ferencvárosi Pincetárlat helyiségében mától mutatja be Andremakidisz Rigasz új szobrait.

[illegible]

Andruskó Károly

IX.3.

ANDRUSKÓ KÁROLY GRAFIKUSMŰVÉSZ kiállítását tegnap nyitották meg Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban. A jugoszláviai Zentán élő művész fa- és linóleummetszetein, tempera és grafikai alkotásain kívül 20 minikönyvét is bemutatják a tárlaton.

Magyar Hirlap 1976/2o9/1o

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Andruskó Károly

Könyvtáros

1976 VIII

1021

Andruskó Károly
ex librise

ál
aki
zg
zék
n
mé
) c
n
ése
olemprogram, Barátság-
me, mennyi mindent tud
magyar—szovjet gazdasági
S máris „elvontabb" fo-
felszínre az emlékezet:
dás, kooperáció, tagorszá-
etése. Tudna-e minderről,
folyóiratok foglalkoznának
ésekkel? S hogy foglalkoz-
ézenfekvő a magyarázata:
knak, végső soron köz-
inknek alig van olyan te-
t közvetve-közvetlenül ne

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Andruskó Károly
festő- és grafikusművész

NÉPSZAVA
1976 JAN 31

1921

Alkotóműhelyben

KÉT NÉP MŰVÉSZE

Andruskó Károlyt, a jugoszláviai magyar festő- és grafikusművészt két ország vallhatja a magáénak.

Munkásművész. Nemcsak azért, mert életének hatvan évéből közel negyven évet nyomdászként dolgozott és a könyv formálásának esztétikai szükségszerűsége szoktatta rá a szépre és tette magát is művésszé, hanem azért is, mert alkotó munkája művészi hitvallásában, témaválasztásában és önkifejezésében mindig hű maradt osztályához: a munkásokhoz és a föld megművelőihez, valamint a tájhoz és a kisvárosokhoz, amely ezeknek keretet adott.

Zentán született, kubikos ősei a földdel veszkődtek generációkon keresztül, amely kiszívta erejüket-vérüket, s amelyből csak egy sírparcella jutott nekik. A ma hatvanéves művész már gyermekkorában sokat és kitűnően rajzolt, s mivel a taníttatására nem futotta, ez határozta meg pályaválasztását is. Mindennapi nyomdászmunkája mellett autodidaktaként sajátította el a művészet technikai tudnivalóit, és őstehetsége nemcsak a szokványos művészképzés elmaradásának hiányain segítette túl, de szigorú önkritikája megóvta a sablonokba való belemerevedéstől és a mindenáron újat mondani akarás szertelenségeitől egyaránt.

Mint festő, különösen a tájkép, a portré és a történelmi kompozíció területén mozog otthonosan, amelyek mind a realizmusban fogantattak. Hol hűvösen tárgyilagos, aki a színek visszafojtott lírájával és sajátos festékfelhordásával ér el frappáns hatást, hol a poszt-impresszionisták késői követőjeként — elsősorban dalmáciai képein — a fény és a szín tobzódásával ragadja magával a szemlélőt. A harsány színek és a mély árnyékok felbontják a formát, a levegő vibrálásában ott izzik a dél és szinte kitapinthatóvá válik a tengerparti táj minden szépsége.

Andruskó Károly igazi világa azonban a grafika. Művészi munkásságának javarésze — mennyiségileg is, minőségileg is — ide esik. Mint aki az ólombetűk rendjén nőtt fel, vérében érzi a fekete-fehér egyensúlyát, tér- és tömeghatásait, drámaiságának a törvényeit. Első képregénye, a linómetszetekből álló „Kubikosélet" egy megszűnt létformának állít emléket, és bár inkább még csak csiszolatlan gyémánt, mint hibátlan remekmű, nem lehet felindulás nélkül nézegetni. Egy paraszti Masereel-képregényt kapunk, sokalakos kompozíciókkal, amelyben benne van az inatszakító erőfeszítés férfias helytállása éppen úgy, mint a kurta pihenők oldottabb percei. A fekete alapból úgy bontja ki az alakjait, mintha szobrász lenne s bár grafikát látunk, síkélmény helyett három dimenziós világ tárul elénk.

Linómetszetben készült több mint ezer nagy grafikájának a munkásemberek élete, a kisember hétköznapjai, az életnek feszülő fiatalok s a megfáradt öregek a témái, valamint a szűkebb haza: a végtelen bácskai síkság, a Tisza holtágai, a kisvárosok meghitt lármája és pihentető csendje. A látványt úgy adja vissza, hogy a nyers valóságot bearanyozza a témával való azonosulás és szeretet, de a szülőföldhöz való végzetes kötődés, a munkásemberekhez fűződő testvéri vonzás hol líraivá lágyítja a látványt, hol drámaivá sűríti.

Metszőtechnikában mindent tud, ami megtanulható. Mint kifejezőeszközt, egyforma biztonsággal kezeli a foltot és vonalat, s a kettőt legtöbbször egyensúlyban tartja. Ha a fehér, vagy a fekete felé tolódik el, sosem önkényesen teszi, hanem a téma követelte szükségszerűségből. Inkább sommázó, mint részletező művész, és ez adja lapjainak azt a robusztus erőt, amely mindegyikéből kiérzik.

Művészetében jelentős helyet foglalnak el metszetsorozatai. Az *Öregedő falu*, a *Harc a létért*, *Linómetszetek a holt-Tisz[illegible]*, a *Zentai színek*, a *Tiszavirágok*, az *Ozora*, a *Fűzfák*, a *Periféria* már címeikkel is jelzik érdeklődési körét; egyfajta témának is sokféle arcát tudja megmutatni, a művészi átélés olyan hőfokán, amelyet csak az azonosulás magyaráz. Legnagyobb irodalmi élményeinek is metszetsorozatokban állított emléket és itt magyar költők és írók (Petőfi, Arany, Vörösmarty, Madách, Illyés Puszták népe stb.) mellett jugoszláv költőket (Ivan Goran Kovacic stb.) is találhatunk.

Andruskó Károly: Tanya

A kisgrafika barátai mint az ex libris hivatott alkotóját tartják számon. Háromezer felé közeledő kisgrafikai munkásságával nem csinált új iskolát ugyan s a közvetlen szimbólumokat sem váltotta át áttételes jelrendszerekre, nevét mégis számon tartják az európai ex libris művészetben. Nem egy kisgrafikai mappája külföldön (Olaszország, Dánia stb.) került az érdeklődők kezébe.

Fametszettel csak 1968 óta foglalkozik. A linónál e sokkal keményebb, férfiasabb anyagot is könnyen vette birtokába; ma már érzi lehetőségeit és törvényszerűségeit. E technikában sajátosan nem a nagyobb lapok, hanem a kis méretek izgatták. Egymás után jelentek meg fametszetű, városképi mini és mikrokönyvei (Szeged, Esztergom, Miskolc, Keszthely, Pécs stb.) 3x4 cm körüli képnagysággal, amelyekben egyformán bemutatja a múltat és a jelent, az egyedit és a tipikust, összefogott kompozíciókban, míves kidolgozásban. Miniatürizálási tevékenységének csúcsteljesítménye *A kapa* című kötete, amely a maga 5x5 mm-es képnagyságával mindmáig a legkisebb fametszetes könyvnek tekinthető.

Andruskó Károly sokat állított ki, Jugoszláviában és külföldön egyaránt. Itthon elsősorban kisgrafikáit láthatta a közönség, amelyekkel a II. keszthelyi balatoni kisgrafikai biennálén díjat is kiérdemelt. Szimpatikus művészetének itthoni, átfogó bemutatása még megvalósításra vár.

Galambos Ferenc

EGYZETEK

hogy másként értékeljük önnön minőségünket, mint a környezetünk.

Ez a társadalmi viszonylatözön aztán — látszat szerint — úgy össze van gubancolódva, hogy ember legyen, aki eligazodik benne, és szabályokba foglalja, hogy kinek mikor, miképpen kell viselkedni.

Valójában azonban mi sem egyszerűbb az eligazodásnál. Nem kell hozzá semmi más, csupán a legalapvetőbb egynéhány viselkedésszabály ismerete, vagyis az, hogy figyelmes, türelmes, készséges legyek embertársaim iránt, és máris minden megoldódott.

Úgy tűnik, hogy mindezt persze — akárcsak a szónoklást — nem lehet könyvből megtanulni. Amahhoz tehetség kell, ami nincsen mindenkinek, emehhez szülői-nevelői környezet, ami — sajnos — szintén nincsen mindenkinek. Mégis van értelme a helyes viselkedést oktató könyveknek, éppen azért, mert jól pótolhatják a családi környezetekben mutatkozó hiányokat. S mert a korszerű viselkedés szabályai nem is áradhatnak szét pusztán a családi környezetekből, hanem létrejönnek és fejlődnek a családokon kívüli világban is, hogy aztán egybeötvöződjenek a családokban őrzött és továbbadott jó hagyományokkal.

Bölcsesség és ifjúság

Valamikor az Ószövetség időtlen homályában, Jób idejében fellépett egy ifjú ember, akit Elihunak hívtak, s akinek neve egy páratlan merészségű kijelentésért maradt fenn. Ez a kijelentés így hangzik: a bölcsesség nincs többé az öregeknél...

Abban az időben, amikor az élet minden egyes mozzanatát a betonná merevedett mózesi dogmák szabályozták, valóban bátor tett volt ilyet kimondani. Ám éppen ez a forradalmi bátorság emelte át Elihut az idők roppant hídján, és állítja elénk ifjúi eszményként ma is.

A bölcsesség mindig hajlamos a konzervativizmusra — az ifjúság mindig hajlamos a forradalmiságra. E kettős irányú törekvés végigvonul az emberiség történelmén. Hol egyensúlyi helyzetet teremt, hol felbillenti az egyensúlyt. Elihu nagy gondolata volt, hogy birtokba kell venni az ifjúságnak a bölcsességet, s akkor egyesíteni lehet a kétirányú törekvést.

Amikor a francia gyarmatosítók először megszállták Algírt, jó ideig minden ezt követő tavasszal akadtak ifjú rajongók, akik a francia fegyver elé álltak, mert sebezhetetlennek, Isten küldötteinek mondták és hitték magukat. Természetesen meghaltak. De a következő évben feledésbe merült haláluk, és újra akadtak fiatalok, akik a sebezhetetlenség hitével eltelve, golyó elé álltak. Ha csupán a bölcsekre hallgatnak, ezt nem tették volna.

A harmincas évek forradalmár magyar fiataljai hasonlóan éltek. Tették, amit kommunista hitük diktált, pedig jutalmuk gyakran üldöztetés, olykor halál volt. Ha csupán „bölcsek" lettek volna — hallgattak vagy meghunyászkodtak volna.

A bölcs megfontoltságnak és a forradalmi hévnek nehéz egy bőrben elférnie, de nem lehetetlen. Az ifjúság soha nem elégedhet meg csak a tegnapok hitével — teret kell kapnia, hogy hidat építhessen a holnapokhoz.

Itáliai emlékek

Nagyapám három napig gyalogolt Püspökladányból Pestre, én két óra alatt értem Pestről Rómába. Két percig láttam az Al-Dunát, hat percig az Adriát, huszonkét percig tartott, míg átrepültem Észak-Itália felett, néhány perces „húzás" a túlsó oldalon, s már landoltunk Róma tövében.

... Firenzében a Michelangelo-sétányon állványokra szerelt távcsövek vannak, amelyekbe néhány líráért belekukkanthat az ember, hogy az alatta elterülő városkép egy-egy részletét jobban lássa, de tizenöt másodperc múlva kattan a készülék és sötét lesz a távcső. Pár száz méterre mögöttünk áll a ház, amelynek kertjében Galilei felszerelte az első messzelátóját, s addig nézhette az eget, míg új csillagot látott meg rajta. Irigyeltem.

... A világhírű franciskánus templomban ájult csodálkozással néztük Massicio freskóit, s egyszer csak kialudt a villany. Száz líráért — újabb öt percre — meggyújtotta az ügyeletes szerzetes.

... Arezzo és Siena környékén még káprázatos szerpentineken kanyarogtunk, de lent a völgyben már megépült a viaduktok, alagutak rendszerével ellátott új sztráda, hogy biztos legyen a rohanás, és ott se láthass, ahol még lenne mit.

Pedig szomjas az emberiség a látnivalókra — nyilván ezért terjedt el a turisztika. Mohó kíváncsisággal vetjük magunkat az utazásba, át akarjuk kutatni a föld zegét-zugát. Kikapcsolódásra, csendre, nyugalomra vágyunk, ám a nyugalom és a lassúság pénzbe kerül, a pénzért viszont rohanni kell, így hát...

Egyetlen dolog, amiért olykor a világ leggazdagabb embere szeretnék lenni: a legdrágább járművel, a saját lábammal, gyalog és mezítláb utazhatnék, ahol tetszene, megállnék, s árokparton hasra fekve, kegyes mosollyal, fejcsóválva figyelném, mennyire sietnek, micsoda nyüzsgést művelnek a hangyák. Ugyan miért?

Váci András: Kerekes kút

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG 1976 [illegible]

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly kiállítása

Idén az a szokatlan helyzet állt elő, hogy a sóstói művésztelep egyik vendégének ugyanakkor kiállítása is nyílt a Jósa András Múzeumban.

Andruskó Károly különleges művész. Jugoszláv állampolgár — mint ilyen ő az első a telepen — magyar anyanyelvű. Főleg grafikával foglalkozik, minikönyvei pedig külön figyelmet érdemelnek. Az a négy megjelent (Szeged, Esztergom, Pápa, Tokaj), s további megjelenés előtt álló másik négy (Veszprém, Keszthely, Miskolc, Pannonhalma) minikönyve azt tanúsítja, hogy Magyarországon is otthon van. De, hogy tévedés ne essék, meg kell említeni, hogy a dániai Helsingörről egy, kanadai témáról öt, s Portugáliáról több fametszetes kiskötetecskéje jelent meg.

A művésztelepre némi késéssel érkezett edelényi kiállítása miatt, s e sorok megjelenésekor már el is ment. Rendkívül elfoglalt ember, ugyanakkor, annak ellenére, hogy már nem kimondottan fiatalember, munkabírása egyenesen elképesztő. A viszonylag rövid idő alatt számos metszetet, olajképet festett. A múzeum kocsijával 4 napig járta a megyét, s összegyűjtötte a megyei múzeum minikönyvének az anyagát mintegy 50 vázlatban, majd a várostól kapott megbízást, s hasonló tűzzel készítette vázlatait, szerte a város szívében s perifériáján. Népi építészeti maradványok különösen érdekelték, s élesszemű megfigyelései egy etnográfusnak is becsületére válnának.

KÉPZŐMŰVÉSZETI VILÁGHÉT MAGYARORSZÁGON
SEMAINE MONDIALE DES BEAUX ARTS EN HONGRIE
76 IX. 18-26

De szóljunk néhány szót az életéről is. Zentán született 1915-ben. Nyomdászként kezdett dolgozni, de volt napszámos, kubikos is. Négy év után visszatérhetett a nyomdához. Kéziszedő, gépszedő, műszaki vezető, korrektor. Mint nyomdász is ment nyugdíjba később. Még fiatalon időközben rajzolni is tanult különböző szakkörökön, de lényegében autodidakta. A harmincas évek végén jelentek meg újságokban első grafikái. 1946-ban szerepelt először kiállításon. 1960-ban pedig megtudta rendezni első önálló kiállítását Zentán. Hét évre rá jelent meg első önálló mappája, a 64 linómetszetet tartalmazó „Kubikosélet, baráberélet", aminek nagy nemzetközi visszhangja lett, annyira hogy a következő években Dél-Afrikától a Szovjetunióig számos országban volt kiállításra. Több díjat is nyert.

A minikönyvekkel, ezzel a különleges nyomdai ismereteket igénylő műfajjal mintegy 1971 óta foglalkozik. Eddig negyven kötetecskéje jelent meg, további 18 nyomdában van. Ha két nyíregyházi minikötet elkészül, akkor eléri a kerek 60-as számot. Mint kuriózumot említhetjük meg, hogy a legkisebb kötete, „A kapa" 5x5 mm méretű.

A múzeumban lévő kiállítása gazdag keresztmetszetet nyújt munkásságáról. Olajképek, grafikák egyformán szerepelnek. Művészi s eszmei felfogása határozottan kitűnnek. A kétkezi dolgozó nép élete, életkörülményei érdeklik legjobban. De nem érzéketlen a természet szépsége iránt sem. A Tiszáról, a Balatonról szinte kifogyhatatlanul áradóan tud beszélni. Lelkesedik az elmúlt idő emlékeiért, az irodalomért, Petőfit nagyon szereti. Ábrázolási módja expresszív, kevés vonással nagyon kifejezően tudja megjeleníteni, amit akar, s hogy ezt milyen erővel teszi, azt kiállításainak nagy száma, s kiskönyveinek nagy sikere bizonyítja.

Koroknay Gyula

ia, a Minisztertanács elnökhelyettesei, ott volt a kormány több tagja, a budapesti diplomáciai képviseletek számos vezetője és tagja, valamint a hazai és a külföldi kiállítók és kereskedelmi partnereik képviselői.

A Himnusz elhangzása után *Keserü Jánosné* könnyűipari miniszter mondott megnyitó beszédet.

A miniszter üdvözölte a megnyitó résztvevőit, majd így folytatta:

— A nemzetközi gazdasági élet kiemelkedő eseményei a vásárok. Ezek közül is különösen jól szolgálják a nemzetközi együttműködést, a gazdasági-műszaki szakemberek kapcsolatainak elmélyítését a szakosított kiállítások.

— Az őszi vásárok lehetővé teszik, hogy a hazai vásárlók százezrei és az ide látogató külföldi vendégek áttekintést kapjanak pártunk és kormányunk gazdaságpolitikájáról, életszínvonal-politikájáról, a megjelölt célok valóra válásáról. A vásárok is jól tükrözik az ellátás, az életkörülmények rendszeres javítását.

— A vásár alkalmat nyújt arra is, hogy szemléltessük, hogyan kívánunk tovább haladni a termelés és a gyártmányszerkezet korszerűsítésében, a gazdaságosabb termékstruktúra kialakításában. A szakosítás révén lehetővé vált, hogy a látogatók az egyes kiállítási csoportokat megtekintve a koncentrált hazai és nemzetközi árubemutatók alapján tájékozódjanak a jelenlegi árukínálat választékról és a közeljövőben

kozón a BNV-k
kiállítóit, elsősorb
cialista országok
amelyekkel a ké
kölcsönös szállí
mind szélesebb ki
takoznak ki a gy
sítások és összehan
lesztjük a közszükségleti cikkekhez szükséges alapanyagok, gépek, berendezések gyártását is.

Gazdaságunk szerkezetéből, piaci lehetőségeinkről, hagyományainkból következően jelentős exportfeladatok hárulnak a fogyasztási cikkeket gyártó magyar iparvállalatokra, szövetkezetekre a következő ötéves időszakban is. Új piacok, újabb kooperációs partnerek szerzésével,

nek megfelelően erőteljesebben bontakozzék ki.

Keserü Jánosné beszéde után a megnyitó résztvevői körsétára indultak. Felkeresték a B-pavilont, ahol az idő- és energiamegtakarítást szolgáló legújabb háztartás-vegyipari és műanyag termékekkel ismerkedtek meg. Az NDK vállalatai a vásár három szekciójában állították

(Folytatás a 4. oldalon)

Új lakószobákkal mutatkozott be a mátészalkai Szatmár Bútorgyár.

Nagy sikert aratnak a nyíregyházi gumigyár kempingtermékei. (Hammel József felvételei)

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Magyar Szó

Andruskó Károly

1976 MÁR - 5

1011

Andruskó Károly: A legelőn

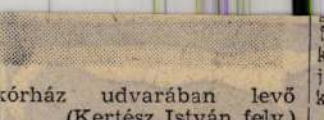

kórház udvarában levő
(Kertész István felv.)

forma és csak egy
kap. A Potisje kü
javasolta, hogy a
közösség területén

a költségek növekedése miatt

ikás- és földműves-biztosítottak tavalyi egészségvédelmi alapjának a hiánya csaknem 3,3 millió dinár

eg. Az alap az általános
vosi rendelők szolgáltatá-
ért 11,2 millió dinárt, a
ceptekre kiírt gyógysze-
kért 4,15 millió dinárt, kór
zi gyógykezelésekért 9,27
illió dinárt, fogápolásért
4 millió dinárt, a nem biz
sított egyének gyógykezel-
téséért 1,3 millió dinárt,
szülési vagy betegszabad-
g idején elvesztett szemé-
i jövedelem megtérítésé-
t pedig 5,5 millió dinárt fi
tett ki. Mindent összegez
a munkásbiztosítottak
észségvédelmi alapjának
hiánya közel 600 000 dinárt

dinárt stb. fizetett. A zár-
számadás szerint a földmű-
vesek egészségvédelmi alap-
jának a hiánya csaknem 2,7
millió dinár.

Egyesek felteszik a kér-
dést, hogy hogyan lehet több
bet elkölteni annál a pénz-
nél, mint amennyivel az alap
rendelkezik?

Erre egyszerű a válasz.
Nem bútor vagy személygép
kocsi vásárlásáról van szó.
Ebben az esetben emberéle-
tek forogtak kockán. A múlt
év decemberében senki sem
mondhatta a megbetegedett

A statisztikai adatok alap
ján másutt kell a túlméret
zett költekezés okát keres
ni. A biztosítottak háron
csoportjához tartozók gyóg
szerfogyasztása még mindi
nagy. Erre a célra a munk
sok, a földművesek, a kis
iparosok és a szabad foglal
kozásúak több mint 5,6 mil
lió dinárt költöttek el. A
gyógyszerek árának állandó
növekedésével párhuzamo
san drágult az egészségvéde
lem költsége is. Hogy ez é
elején az alapok pénzügy
mérlege valamelyest javul
jon, ahhoz nemcsak az egés

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Andruskó Károly

1021

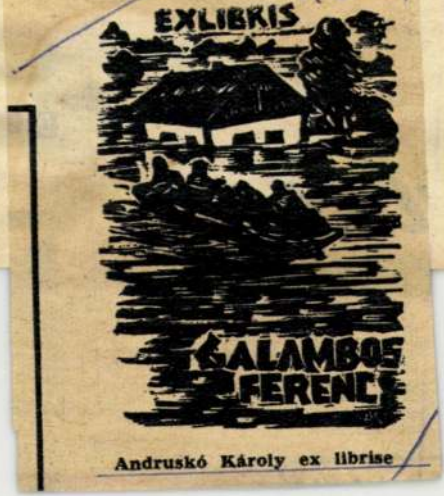

Andruskó Károly ex librise

ÉRT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 7

Csongrádmegyei Hirlap

Andruskó Károly

Lépcsők, virrasztó ...

A nyírfák fehérek, mint a szél
s törékenyek, mint Lenin arca.
Ha elnézek hazám fűzeid fölött
Moszkvát napfény és szél takarja.

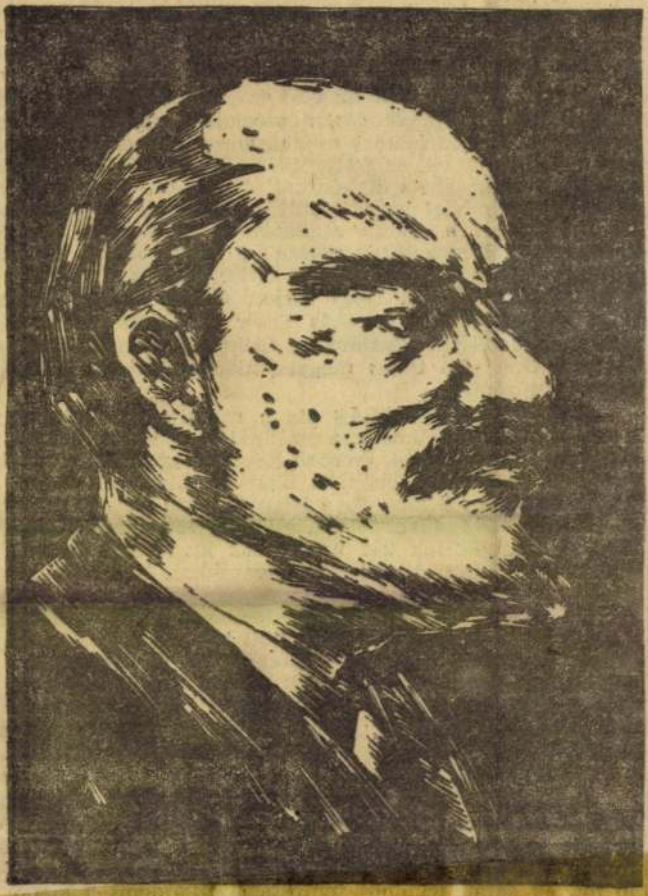

LENIN — ANDRUSKÓ KÁROLY LINÓMETSZETE

Konsztantyin Szimonov

túl, majd az egész ország, milye
nek a kommunisták, s a velük
erők.

A SZIKRA KIADÓ első h
Kálmán téri pártházban volt. It
dr. Beér János, Cserépfalvi Imre
dalmi vezető. Nem sokkal kés
marxizmus—leninizmus klasszik
mányos igényű kiadását irányít

A párt kiadója már az első
mokratikus közgondolkodás, a
jesztéséért. A nemzetközi munk
párt dokumentumai, az SZKP története és más kiadványai mellett, a materialista dialektikát érvényesítő természet- és társadalomszemlélet legjobb külföldi és hazai propagandistái jutottak el a Szikra segítségével az olvasók tíz- és százezreihez. Nemzedékek nőttek fel Révai József, Lukács György, Rudas László, Molnár Erik, Andics Erzsébet és Mód Aladár művein. Nagy Lajos, Gábor Andor, Balázs Béla, Darvas József, Barabás Tibor és Kovai Lőrinc regényei, elbeszélései ugyancsak a Szikránál jelentek meg. A Csendes Don első teljes magyar kiadása szintén a kiadó nevéhez fűződik.

A SZEGEDI INDULÁS óta a marxizmus—leninizmus a magyar közgondolkodás, a politikai és szellemi élet meghatározó tényezőjeként, erősödő hegemón szerepet vívott ki magának és képviselőinek. A Kossuth Kiadónak ebben a három évtizedes folyamatban jelentős része volt, és van ma is. 1944 óta 6682 művet jelentetett meg, 150 millió példányban. A klasszikusok 254 műve, 362 kiadásban, hatmillió példányban jutott el a magyar olvasókhoz. A Kommunista Kiáltvány eddig negyvenhat kiadásban jelent meg. Marx, Engels és Lenin kötetei mellett kiadásra kerültek a marxizmus olyan művelőinek válogatott kötetei, mint Mehring, Bebel, Lafargue, Plehanov, Luxemburg és Gramschi. A marxizmus—leninizmust korunk viszonyaira, a békés egymás mellett élés és a két világrendszer közötti éles ideológiai küzdelem feltételei között alkalmazó kommunista és munkáspártok vezetőinek műveit természetesen ugyancsak a Kossuth Kiadó gondozza.

A Kossuth Kiadó jelenteti meg a filozófiai, közgazdasági, szociológiai, történelmi, jogi stb. szak- és népszerűsítő művek jelentős hányadát, a nemzetközi politika eseményeire és a magyar bel- és külpolitika fejleményeire reagáló művek sorát. Különös fontosságot tulajdonít a kiadó a pártoktatást és a pártépítést szolgáló könyvek, brossúrák megjelentetésében. A burzsoá nézetekkel szembeni polémiában, a szocializmus hazai fejlődésének nyomonkövetésében a Kossuth kezdeményező szerepet vállal. Sajátos

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

KÖNYVTÁROS

1973 JUN

1021
Andruskó Károly

Andruskó Károly ex librise

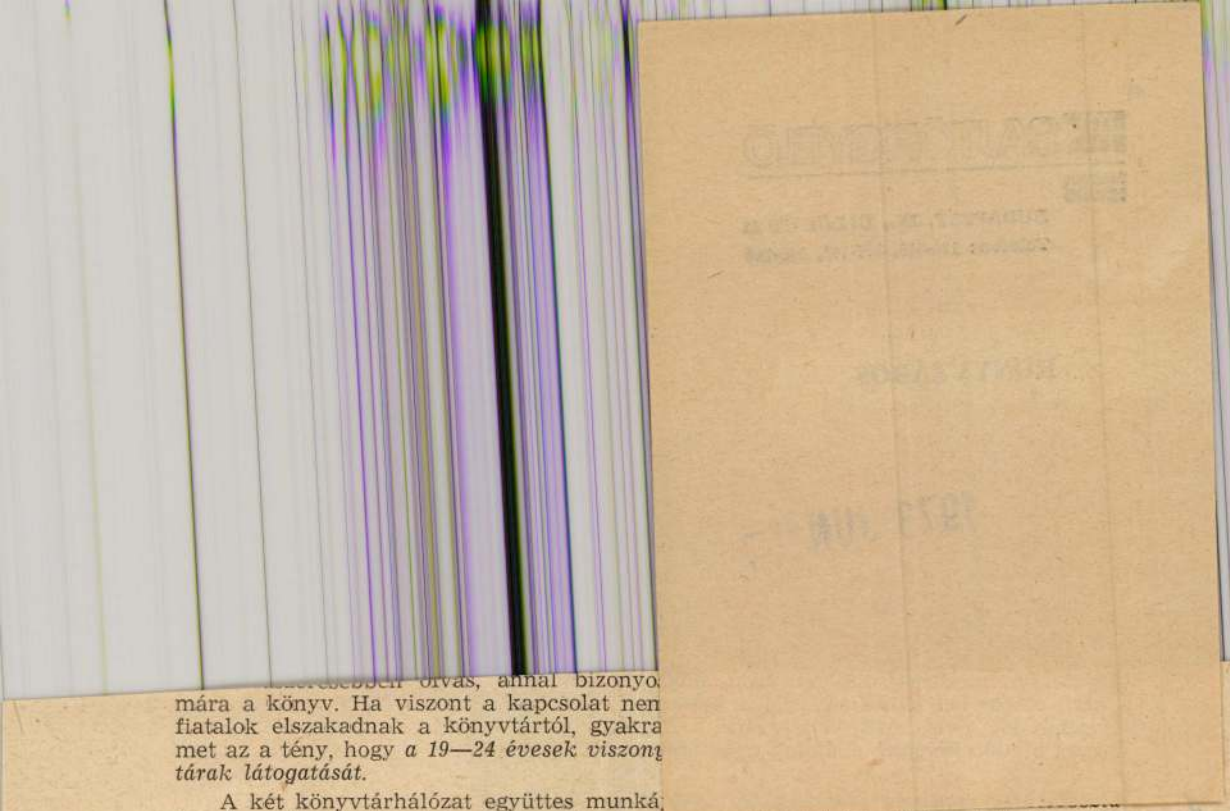

mára a könyv. Ha viszont a kapcsolat nen
fiatalok elszakadnak a könyvtártól, gyakra
met az a tény, hogy *a 19—24 évesek viszon*
tárak látogatását.

A két könyvtárhálózat együttes munká
lyosok, akiknek olvasóvá szervezésében a közművelődési könyvtárban tett könyvtár-látogatás jelenti az első fontos lépést. A korábbi kezdeményezések az elmúlt két évben a nagyobb szervezettségnek és az azonos érdekek jobb megértésének eredményeként általános gyakorlattá váltak. A könyvtáros a könyvtár állományának bemutatásával, szolgáltatásainak ismertetésével igyekezett a diákokat könyvtárhasználatra tanítani, hogy magától értetődő természetességgel nyúljanak a könyvekhez. Ezeknek a látogatásoknak sok esetben *toborzó hatásuk* volt. Eredményük az is, hogy a korábban könyvtárba járók számára olyan eszközök létét és fontosságát s a tanulás szempontjából is praktikus hasznát tárta fel, mint például a Szabó Ervin Könyvtár *ajánló bibliográfiáinak* egész sora, mint a különböző szempontú, az állományt sokoldalúan feltáró katalógusok, a gazdag kézikönyvtár stb. Természetesen a gyermekkönyvtárat jól ismerők számára is sok az újdonság a könyvek elrendezésében, feltárásában és az olvasókkal való foglalkozásban egyaránt.

Felkészülés az érettségire

A diákok másik fontos rétege — amelynek különösen hasznos a könyvtár segítsége — az érettségire, egyetemi felvételire készülők csoportja. Sok kerületi könyvtár minden évben rendez egy vagy több előadásból álló irodalmi előkészítőt, amelyet igen sokan látogatnak, s amely a felkészüléshez nélkülözhetetlen könyvekre is felhívja

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1973 OKT

1021

Andruskó Károly

Andruskó Károly
ex librise

574

A működési szabályzat

A működési szabályzat — s annak elsősorban a
lével foglalkozó része — nemcsak egyszerűen mű
ködési szabályzat szükségszerűen a könyvtári hé
feladatait tükrözte. A jelentőségteljes, de akkor, é
tevékenység lázában a szakszerű könyvtárkezelés
elvi szinten kifejezett előírásokban öltöttek testet
maszthatő igényesség teremtette meg a hiány pó
gét. A jellegének megfelelő, ha úgy tetszik: aprólékosan részletező munkaá
zat kiadása tulajdonképpen most történhetett meg. Úgy is mondható, hogy most történt meg az a szabályozás, amely a tanácsi közművelődési könyvtárhálózatban már korábban megvolt.

Sajnálatos példák bizonyítják, hogy a helyenként nem kellő megbecsülést élvező belső szakmai rend „nagyvonalú" kezelése, bizonyos eljárások „parttalan" helyi és egyéni kialakítása, a kellő megfontoltság nélküli „egyszerűsítések" végletessége nem ritkán lazaságot s anarchikus helyzetet teremtett. Elrettentő példa a sok más tekintetben szép eredményeket is elérő pécsi SZMT központi könyvtár esete: ott ugyanis az állomány-nyilvántartás végzetes hibáinak utólagos korrigálása évekre megbénította a tartalmi munkát.

A működési szabályzat elvi kiindulópontja az, hogy a könyvtári munkamódszerek sokszínűek és állandó frissítést igényelnek, de bizonyos általános szakmai alapkövetelményeknek valamennyi könyvtárnak eleget kell tennie. Ez szolgálja a rendet,

Andruskó Károly

A jászberényi könyvtár ötödik ex kisgrafikai kiállításán művei szerepeltek a jugoszláviai művésznek.

A.A.: Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon.
Szolnok Megyei Néplap, 1942. okt. 14.

Andrinskó Károly
rajza

Magyar Ihlap 1972/236 1. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Békés m. Népújság

Andruskó Károly

1973 OKT 26

grafikusművész

Kamaratárlat Kunágotán

Az elmúlt héten a kunágotai Kulich Gyula KISZ-szervezet ifjúsági klubjában kamaratárlat nyílt Andruskó Károly zentai (Jugoszlávia) grafikusművész alkotásaiból. A kiállításon bemutatott tizenöt grafika Zenta életét, hétköznapjait mutatja be, az 1970-es árvíz pusztításáról, a hősi küzdelem pillanatairól pedig külön sorozattal emlékezik.

A jugoszláviai grafikus kiállítását már az első héten igen sokan látták, s remélhetően ez a kezdeményezés kamaratárlat-sorozattá nő. A képeket az ifjúsági klub rendelkezésére Póka György gyulai festőművész bocsátotta.

Felvételre

festő-mázoló szakmunkásokat,
festő segédmunkásokat
és szállítómunkásokat.

Bérezés megegyezés szerint

Jelentkezés: Vízgépészeti Vá
Gyula, Béke sgt. 60. sz. Oláh

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 7
KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

ri könyvtár korszerűsítésének terve, de a háborús idők miatt nem lehetett megvalósítani. 1945 után, mint egyházi iskolának, nem volt erre pénze, az államosítás után pedig sok egyéb tennivaló tűnt előbbrevalónak, mint a könyvtár fejlesztése. A helyzet később sem javult, s így jutott a könyvtár mostani nehéz helyzetébe.

A könyvállományról annyit, hogy nincsen olyan magyar tudós — történész, irodalomtörténész, fizikus, kémikus, biológus —, akinek legfontosabb művei ne foglalnának helyet a könyvtár polcain. Megtalálhatók a klasszikus és a modern írók, költők munkái csakúgy, mint a nyelvészet magyar és külföldi jeles művelőinek munkái, valamint a filozófia, a társadalomtudományok, a földrajz, neveléstudomány alapvető fontosságú alkotásai.

Imets László metszete: Ballagás

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC

KÖNYVTÁROS

Budapest

Andruskó Károly

Andruskó Károly ex librise

1021

it. A feltárás
külföldi iro-
ben a művek

nográfia sze
munkájának
Veszprém, 19

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ... 71

KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly

olyant talál, amelyet felhasználhat mun-

1021

Andruskó Károly ex librise

[illegible] (szakirodalmi) tájékozottsággal, elvezetesen. Rózsához hasonlóan *Fülöp Géza* sem téveszti szem elől a tudományos tájékoztatás társadalmi szerepét, de a kérdéshez sokkal inkább közelít az információt kereső (saját szavával: a tájékozódó) ember szemszögéből.

Abból az alapelvből kiindulva, hogy „az információ — ismeret, de az ismeret még nem információ. Hogy azzá váljék, birtokosának közlésre alkalmas formába kell öltöztetnie, s el kell juttatnia a befogadóhoz..." — a tájékoztatást a kommunikáció sajátos formájának tekinti, s ezért rendkívül színesen, tömören, ötletesen kíséri végig az olvasót az „információ öt forradalmá"-n: a beszéd, az írás, a könyvnyomtatás, a távközlés és a számítógép „felfedezésének" és „alkalmazásának" életet, tudományt, kutatást formáló hatásának elemzésével. Ezután az információ korunkban tetőző válságáról ír

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 33
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 7

KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-729

1974 7
KÖNYVTÁROS

Andruskó Károly

1021

Andruskó Károly ex librise

száma
ben i
csak f
Fehér
1974-t
könyv
3000 f
Nag
legtöb
most
könyv
zák v...

De több az öröm. Felnőnek a tegnapi tanítványok, s kézen fogva elhozzák a könyvtárba gyermekeiket. A képeskönyvek ifjú lapozgatói már egy műveltebb, könyvszerető generáció jelentkezését sejtetik. S ebben Nagy József pedagógus mellett nem kevés érdeme van Nagy József negyedszázada működő községi könyvtárosnak is.

*

Nem messze Baracskától, szelíd dombok hajlatában fekszik a magyar irodalomban Vajda János révén ismertté lett Vál. Ebben a ma ugyancsak jómódú néplakta községben is elhangzott 25 évvel ezelőtt az a „könyvtárost avató" beszélgetés, ami Baracskán.

— Sárika, könyvtárt is kéne csinálni — hangzott a felszólítás.

És Sárika, azaz Gerecze Pálné tanítónő elvállalta a megbízást. 1941 óta élt, tanított Válon, itt ismerkedett meg későbbi férjével is, aki jelenleg az iskola

Andruskó Károly

Streit János grafikus a miniatűr könyvkiadványok gyűjtője. Többek között Andruskó Károly fametszetei is birtakában vannak.

Pest M. Hírlap, 1973. márc. 9.

Andrusiáč Kárály grafikus

Vass Imre:
Kanizsai
Irotábor

Petőfi Népe, 1977. szept. 22.

Andruskó Károly, grafikus

ANDRUSKÓ KÁROLY METSZETE

Andruskó Károly: Metszet 11

Népszabadság, Bp. 1977. okt. 9.

Andruskó Károly, grafikus

— : (— szöveg nélkül — rajzok —)

Népszabadság, Bp. 1977 okt. 16. 18.

csak akkor teljesedhet meg tartalommal, ha tiszteletben tartják a másik értelmes szándékát és személyes jogait.

„De minek elmenni?"

Mindannyian új életmódot tanulunk ma, s ebben benne van — benne kell legyen — *az érzelmi kultúra is.* Hiszen a szerelem — bár sajátos, de nem teljesen más

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977

9

KÖNYVTÁROS

Andrusko, Károly,
grafikus

1021

csolásával bővül. Láthatólag a községi könyvtárak helyzetének megszilárdítása, illetve fellendítése a legnagyobb gondja a tanácsi hálózatnak, ezért velük, különösen a kisközségi könyvtárakkal több írás is foglalkozik. A tapasztalatok szerint az új falusi könyvtárosok alkalmazásakor a fenntartók a nyitvatartási időt általában nem emelték, hanem inkább csökkentették. Ezért a híradó a „D"-típusú könyvtárak munkaszerződéséhez lakosságkategóriánkénti javaslatokat is közöl a nyitvatartási idő és az egyéb munkaidő helyes megállapítására. A híradóban kezd érződni a Tanárképző Főiskola könyvtáros tanszékének jelenléte is: ez részben a tanárok cikkeiben nyilvánul meg (NSZK-beli tanulmányút ismertetése), részben a végzős hallgatók szakdolgozatainak bemutatásában, amely tovább tágítja a híradó tematikai határait.

Andruskó Károly

festő és grafikusmüvész tárlata nyilt meg Tokajban, a helytörténeti muzeum galériájában. Itt harminc olajfestmény, pozdorjalemez metszet és szines monotypia látható

Magyar Hirlap 1975/185/6

Andruskó Károly

Andruskó Károly ex librise

Könyvtáros, 1974... 6.

Reprográfia és kiadván

Alig néhány évtizeddel a felszabadulás után a könyvtári szolgáltatások terén igen örvendetes változásoknak lehetünk tanúi: ma már a korszerű könyvtár fogalmához a korszerű kiadványok éppen úgy hozzátartoznak, mint a jól szerkesztett könyvtári katalógusok, vagy a jól működő tájékoztató szolgálat. Ízléses, jól szerkesztett kiadványok nélkül a könyvtár nem tud helytállni a tömegkommunikáció áramló sodrásában, nem tudja betölteni azt a helyet és szerepet, amely rá az információk folyamának szabályozásában mint zsilipre hárul.

A könyvtárakat fenntartó szervek sok

Anna Margit

1948-februárjában Kállai a Nemzeti Szalonban rendezett kiállítást „A magyar képzőművészet ujabb iránya" címmel. Ezen a tárlaton részt vett a Művész.

Szabó Julia: Kállai Ernő szellemi hagyatéka.
Művészet, 19 5.augusztus - 43.oldal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Andruskó Károly festő-

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

és grafikusművész

1975 JUL - 6

1021

Tokajban és Miskolcon

Három képzőművészeti kiállítás

Két képzőművészeti kiállítás nyílt szombaton Tokajban és egy Miskolcon. Tokajban, a Zilahy György Művészetbarátok Körének 133. tárlataként nyitotta meg a helytörténeti múzeumban Vancza János tanácselnök Andruskó Károly festő- és grafikusművész harmincegy művet bemutató kiállítását, amelyben olajképek, különböző eljárással készült grafikai munkák hozzák közel a látogatókhoz az autodidakta munkásművészt. A kör 134. kiállítása is szombaton nyílt meg a helyi művelődési otthonban. Ezen a Miskolci Képtár anyagából Szőnyi István ötven rézkarcát láthatja a közönség. A tárlatot dr. Végvári Lajos művészettörténész vezette be. A miskolci tárlatot a Művészeti és Propaganda Iroda rendezte a Kossuth Művelődési Házban az amatőr képzőművészek fóruma keretében, s azon E. Szabó István kazincbarcikai és Mezőfi Tibor diósgyőr-vasgyári amatőr képzőművész munkáit mutatja be. Ezt a tárlatot Bánszky Pál, a Népművelési Intézet osztályvezetője nyitotta meg.

A különbsé
képpen két
getlen torná
Van Kelet-
az „igazi" g
keleti részr
ket a mér
és Békés
rendezik n
pedig Bé
majd sor.

A nagy
földi (bo...
szovjet és szlovák) és négy
magyar (ÉDOSZ, Vasas, vas-
utas és a Magyar ifjúsági
utánpótlás válogatott) vesz
részt.

Borsodban a keleti ág
mérkőzéseit játsszák. Az első
fordulóban Ózdon a Vasas—
Bolgár, Kazincbarcikán pe-
dig az ÉDOSZ—NDK mérkő-
zések kerülnek lejátszásra.
Július 13-án, vasárnap már
a második körre kerül sor,
ekkor a Vasas—NDK (Diós-
győrött) és az ÉDOSZ—Bolgár
(Edelény) mérkőzések lesz-
nek. A záráskor találkozik
egymással a Bolgár és az
NDK (Alberttelep), valamint
az ÉDOSZ és a Vasas (Mis-
kolc) válogatott.

menyes szereplésben.

A mérkőzések rendezésé-
ben egyébként a helyi egye-
sületek érdekeltek, hiszen a
bevétel fele őket illeti meg!
A találkozókat ezúttal is NB-
s bírók vezetik, igaz, hogy az
egri táborozás miatt, ahol
200-an vesznek részt, nem a
legjobbak fújják majd a sí-
pot. Ám a döntőkön már el-
ismert, jónevű, élvonalbeli
játékvezetők bíráskodnak.

A tornagyőztes együttes el-
nyeri a SZOT serlegét. Kü-
lönödíjazásban részesül a *leg-
sportszerűbb csapat*, a *leg-
legjobb kapus*, a *legjobb me-
zőnyjátékos*, valamint a *leg-
több gólt elérő játékos*.
Amennyiben a mérkőzések

Andruskó Károly, festő- és grafikusművész

Lugano 1978-ban már másodízben adott otthont a nemzetközi ex libris-kongresszusnak. Andruskó Károly, a vajdasági, magyar nemzetiségi művész is ott, volt művei vel, ő ma a világ legtermékenyebb ex libris-művésze. Fekete-fehér és színes, vagy kézzel színezett fa- és linómetszetei gazdag tematikát ölelnek fel, de éppen roppant termékenysége következményeképen, gyakran kerül ki nem teljesen kiérlelt lap is a keze alól.

Galambos Ferenc: Napjaink európai ex libris-művészete. Hevesi Szemle, 1979. 3. 8. old.

Andruskó Károly

Népszava
1985. VI. 25.

Tízezer metszet

Műhely az udvarban, hátul

A hetvenéves Andruskó Károlynál

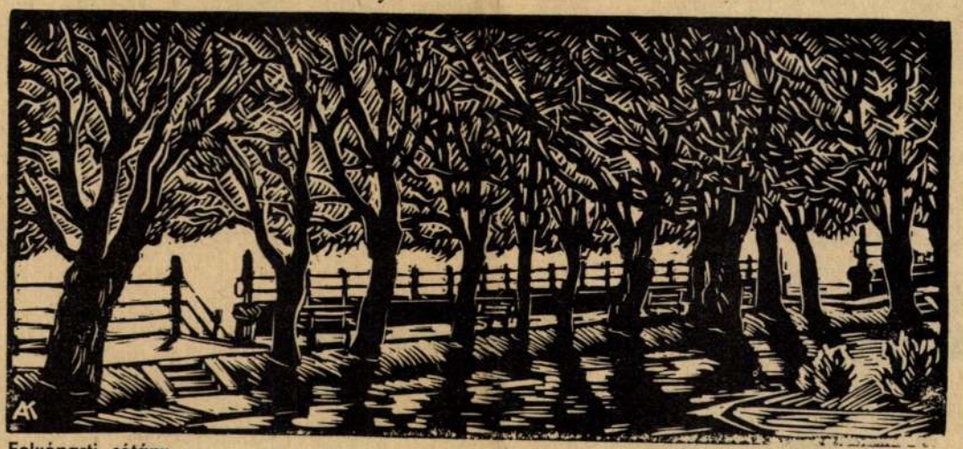

Folyóparti sétány

Nemrég a jugoszláviai *Zentán* járván kedves ismerősöm, *Sinkovits Péter*, az újvidéki Magyar Szó főszerkesztője — maga is Zentáról származik — elvitt a helyi művelődési otthonba. *Gyere, nézd meg Andruskó Károly bátyánk kiállítását; érdemes* — mondta. Két teremben olajfestmények, hatalmas, egész fal hosszát kitöltő, fekete-fehér és színezett linómetszetek. A nagyobbik terem közepére állított, üvegezett tárlókban pedig minikönyvek regimentje. Legalább másfélszáz. Mindegyikben metszetek, lapozgathatóan vagy leporellószerűen kihajtható formában.

Az ám, Andruskó Károly! Hát persze, az ex librisei és a minikönyvei! Akkor jött elő emlékezetemben, hogy ismeretlen ismerős munkáit nézegetem. Személyesen eddig sohasem találkoztunk, de volt a kezemben néhány kis kötete, amelyeket a budapesti Szépirodalmi Könyvkiadó, illetve Miskolc, Nyírbátor városa jelentetett meg.

A művelődési otthonban délelőtt jártunk, ugyanaznap délben pedig már Andruskó Károly kertes-fás házában vendégeskedtünk. Már az utcafront felől zárt, boltíves kapualj falán képek fogadtak. Beljebb az udvarban fű és virágok, gyalogjárda, amelyen a ház fala mellett lépkedtünk, század eleji kőlapokkal kirakva. Elöl a lakóház, majd hozzáragasztva a műhely, hátul az udvarban.

Andruskó Károly műhelye egyetlen hosszúkás helyiség. Szekrények, polcok, bennük rajtuk képek, rajzok, metszetek megszámlálhatatlan sokasága. Asztal satupaddal, vésőszerszámokkal, falapokkal, fakockákkal, linóleumdarabkákkal. Egy állványra szerelve nagyító, az egészen kicsi metszetek az alatt készülnek. Andruskó Károly pillanatok alatt rajzok, színezett metszetek, aprócska könyvek seregét terítette elénk az asztalra. A kis könyvekben metszetek *Tokajból, Tállyáról, Pápáról, Budapestről, a Balatonról, Keszthelyről, Ljubljanából és Belgrádból, Weimarból* és mesterségekről, kubikosokról és régi öreg muzsikusokról. Amerre csak járt, mindig rajzolt, vázlatokat csinált s otthon linóleumba, fába metszette a látottakat. Kis könyveit hivatásos kiadók és városok jelentették meg, néhányat pedig ő maga.

Ki is ez az ember? Festő? Grafikus? Fa- és linómetsző? Mindegyik. *Művei eddig csaknem háromszáz egyéni és kollektív kiállításon szerepeltek.* De eredetileg egyik sem, lévén, hogy *nyomdászként ment nyugdíjba.* Zentán született 1915-ben, kubikoscsaládban. Bár hamar kiderült, hogy jól rajzol, a kenyérkeresési gondok akkorák voltak, hogy továbbtanulásra nem gondolhatott. Kitanulta a nyomdászszakmát. Belgrád, Szabadka, Újvidék, Eszék és Zenta nyomdáiban dolgozott. Nyugdíjba szülővárosa, Zenta nyomdájának gépei közül ment. A rajzolást, a festést közben sem hagyta abba; fiatal korában főképp olajfestményeket készített, az utóbbi években viszont a linómetszet dominál alkotó munkásságában.

Amikor már mindent megnéztünk abban a zentai metszőműhelyben, megkérdeztem Andruskó Károlyt, mikor kezdődött nála ez a vésőszenvedély?

— *Véstem én már korán, még a háború előtt, jelent is meg metszetem akkor, Szabadkán, Újvidéken. Azután valahogy abbamaradt. Úgy tizenöt éve kezdtem újra, s azóta vések szakadatlan. Egyre mentem a kis méretek felé, mert könnyebb eljuttatni őket bárhová, belefférnek egy-egy borítékba. Így a világ sok helyén megismerhetik őket. A kis könyveim közül elsőként a Zentát bemutató kötet jelent meg, 1971-ben. Eddig százhatvanhét minikönyvet csináltam. Ha minden metszetet külön veszek, tízezer körül van a számuk. Továbbá háromezerháromszáz ex librist véstem ki eddig.*

Gyakran jár és dolgozik Magyarországon is Andruskó Károly, kiállításai voltak több helyen, legutóbb Gyöngyösön. S a műhelyben, ott hátul az udvarban, újabb alkotások készülnek, fiatalos lendülettel a gyors mozgású mester keze nyomán. Pedig *hivatalosan ma hetven éves* — ez az írás születésnapi köszöntőféle.

Ma köszöntjük, kívánva neki még sok szép alkotó évet, merthogy minden papírján, igazolványában ez a dátum található. De ott a műhelyben mosolyogva elmondta, hogy igazából ő 29-én született ám. Csak hát 1915-ben, háborús körülmények között hetekkel a születése után jelentette be egyik rokona, s rosszul emlékezett a napra. Így lett ő élete első hónapjában — s azóta is folyvást — két nappal idősebb, mint amennyi valójában.

Mátyás István

gyam szerint.

— A lelkiismeretem nyugodt. Azt nem mondom, hogy nem izgalmas nap számomra ez a mai. Hiszem, *a*

Hogy mennyire szereti a nyomdászhivatást Vágó Sándorné, arról nem a szavak, szeme árulkodik igazán.

Döntő többséggel

— Csak akkor és csak olyan munkára adtam ki utasítást, *amiről biztosan tudtam, hogy elvégezhető.* Szívesen vitatkozom, de azt az érvet nem ismerem, hogy „csak", mert így kell lennie. *Mindenre magyarázatot kérek és minden döntésemre magyarázatot adok.* Nincs híúsági kérdés, az győz a vitákban, akinek igaza van. Ehhez persze *okos, jól képzett munkatársak kellenek, és én ilyen munkatársakban nem szenvedek hiányt.*

— Így sikerült kiválasztania a közvetlen munkatársakat?

titkár, a kösz
Lux János,
Papíripar és
zóinak Szaksz
titkára pedig
dolatokat fűz
utáni tanácsü
hez:

— Én, bev
annyira izgu
előtt, mint
nő. *Mert a*
is minősiti a
zösség dönt
elvtársnőt
Nyomdából
kor monósze
szervezeti

Jó időt remélnek hét végére a nyomdászok

János-ünnepély a Népli

Közel 125 éves a nyomdászszakszervezetnek és elődjének hagyománya, a *János-ünnepély.* A nyomdászok, a papíripar és a sajtó dolgozói *pénteken és szombaton* tartják idei kulturális és sportseregszemléjüket, amely ezúttal is gazdag programot ígér az ötvenezres tagságnak, hozzátartozóiknak és persze minden érdeklődőnek.

Pénteken, a szakszervezet székházában *jubilánsok* köszöntésével kezdődik a kétnapos ünnep. A szakszervezet elnöke, *Terényi László* köszönti azokat a nyugdíjas dolgozókat, akik 50, 60, illetve 70 esztendő óta hűséges tagjai a szakszervezeti mozgalomnak. Az emléklapok és az ajándékok átadását követően műsorral kedveskednek a régi harcostársaknak, a szakma hajdani szerelmeseinek.

Szombaton már reggel 9 órakor kezdetét veszi a színes kavalkád az Építők népligeti sporttelepén. *Rét Péterné* kv-titkár megnyitója után a *Meseszínpad* előadásában A három kismalac történetét láthatják a kicsinyek. A gyermekműsor folytatásaként az *Álomország tengerpartján* című zenés darab kerül bemutatásra. Majd a tizenévesek következnek. A János-ünnepély hagyományos aktusaként ugyanis *szakmunkásavató* lesz 11 órakor. A fiatal szakembereket *Lux János* főtitkár köszönti, s tiszteletükre táncol
Táncegyütt

A produkciók
sorozatából csupán néhányat emeltünk ki. Fellép a *Corpus pantomim együttes.* Zenés játékra invitálja az ünneplőket a *Kenderkóc együttes.* Kisorsolják a János-ünnepély nyereményeit. Fellép az *Atléta trió.* Versenytáncokat mutat be a Radnóti Miklós Művelődési Ház versenytánclubja. Lesz slágerturmix, amelyben fellép a többi között *Felföldi Anikó, Farkasházy Tivadar, Schütz Ila, Payer András, Boncz Géza, Oszvald Marika* és *Hidvégi Miklós,* este fél héttől pedig *Kovács Kati* koncertjét élvezhetik.

A János-ünnepély sportmű-
tart majd szamot. az
sporttelepén szombaton. 11 órakor *az igazgatók és az szb-titkárok kispályás focimeccsét tartják.* Egyébként minden belépőjegy *sorsjegy* is egyben, amellyel Junoszt tévét, zsebrádiót, fényképezőgépet és kávéfőzőt lehet nyerni. A népligeti kavalkádot gazdagítja, hogy a helyszínen lesz népművészeti kirakodóvásár, kedvezményes áruvásár, sőt, még készségfejlesztő gyermekfoglalkozásokat is tartanak. A szervezők az egyéb meglepetéseket nem árulták el.

sz.

Új összekötő út — közös kasszából

Szerdán délután átadták a forgalomnak azt a hat kilométeres *csanádapácai összekötő utat,* amely 18 kilométerrel hozta közelebb a községet a vasúthoz. Az utat a Közlekedési, a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztérium, a Békés Megyei Tanács és a térségben gazdálkodó nagyüzemi gazdaságok összefogásával, közös teherviselésével építettek.

A következő években hasonló együttműködéssel még tizenöt helyen építenek a megyében utakat. Ezek közelebb hozzák majd egymáshoz a közös tanácsú községeket, így *javul majd a falvak ellátása is.*

(MTI)

Az SPD ifjúsági delegációja Budapesten

A KISZ Központi Bizottságának meghívására hazánkban tartózkodik *a Német Szociáldemokrata Párt (SPD) ifjúsági szervezetének delegációja.* A küldöttség az elmúlt napokban megbeszéléseket folytatott a KISZ KB tárgyalócsoportjával, ellátogatott az MSZMP Központi Bizottságába, a Hazafias Népfrontba, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetségbe és az Országos Béketanácsba. *Ulf Skirke,* az Ifjú Szocialisták a Német Szociáldemokrata Pártban elnevezésű szervezet elnöke, a küldöttség vezetője szerdán sajtótájékoztatót tartott a KISZ KB székházában.

(MTI)

Andruskó Károly

KÖNYVTÁROS

1973 APR 1 5

1021

duló kiadványai

Andruskó Károly fametszete

demokrata és nyárspolgári. Erkölcsi világn
kodó erkölcs alapján áll — önkénytelen,
korlátolt és naiv. Szét kell tehát rombolnu
forradalmár-költők rokonát akarnák látni
aki maga a megtestesült egészség." S „a
a fiatalság kitombolja magát. Petőfit, akit
tünk meg, élete végén mint kitűnő férjet
kiáltóbb forradalmi szereplésekbe voltaké
Arany — folytatja okfejtését Babits — me
költészetében egy-egy képzet makacsul vis
lyek minden időváltozáskor megújulnak". A
‚a *faculté* maitresse' valami előkelő szenzib
ad, hanem emlékekből táplálkozik és disz
„Arany kifejezésmódja egyáltalán nem eg
mely ne viselné magán az egyéni látás é
vetésből kerekedik ki azután Babits híres
álarcában, Arany zseni a nyárspolgár álarc
vetés igaztalan voltát, de talán azt sem, hog
ről van szó: a fiatal Babits a maga ízlés-a
fél, a forradalmár Ady esztétikájával vitatk
Figyelmeztetnünk kell azonban valami

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21.
Telefon: 138-068, 337-738, 340-738

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Hevesi Szemle

Andruskó Károly
festő- és grafikusművész

1983 3

ÁRA: 12,— Ft

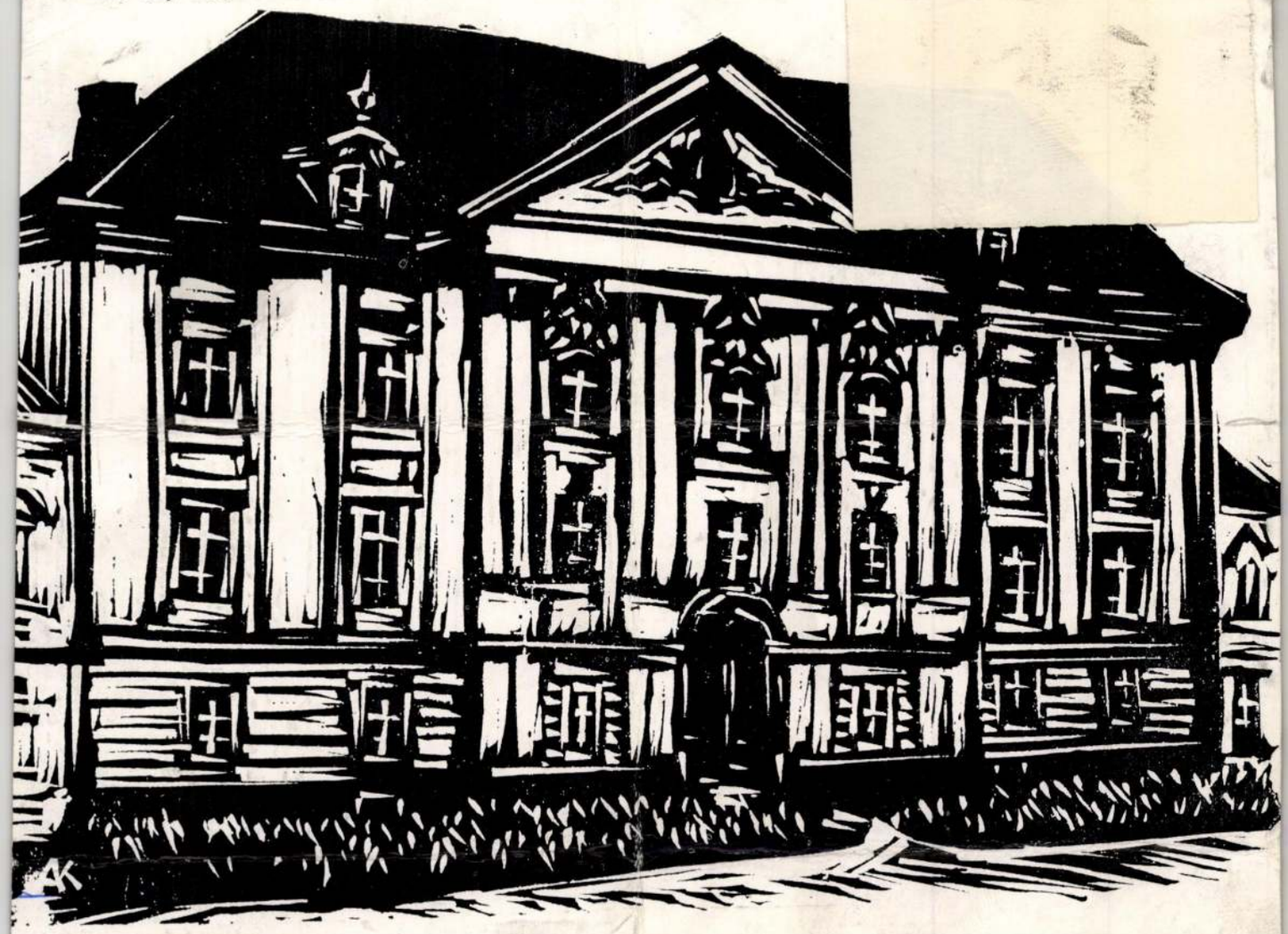

ANDRUSKÓ KÁROLY

TÁRLAT A KÖNYVTÁRBAN

Az Országos Széchenyi Könyvtárban kiállítás nyílt Andruskó Károly festményeiből és grafikáiból. A tárlatot Hoffmann Tamás, a Néprajzi Múzeum főigazgatója nyitotta meg.

ANDRUSKÓ Károly

Mátyás István

Műhely az udvarban, hátul

A hetvenéves Andruskó Károlynál

Népszava 1985. jun. 27. 6.

Soha nem absztrakcióra
sokkal inkább filozófiai,
antropozófiai kérdésekre
választ. A század kezd
ismertté válik, műveit E
certtermei játsszák, Euró
termei mutatják be – ő a
már nem éri meg: 1911-be
nyű megfázás következm
lehal.

Az ötvenes években,
tárgynélküli művészet új
élte, Ciurlionis nevét már
ször emlegették: egy észt
történész – *Aleksis Rann*
az absztrakt festészet nem
kijnak, hanem a litván fe
szönheti létrejöttét, akinek
rakt műve, a *Világ tere*
1904 és 1906 között megsz
Kandinszkij csak öt évv
1911-ben alkotta a legelső
tárgynélküli festményét.
az absztrakt festészet úttö
Kandinszkij sehova nem j
el." Kandinszkij özvegye

ANDROSKÒ Károly

Srj 1990 91, 91-92

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ELNÖK

E 44/91

MARSCHALL MIKLÓS
urnak,
Budapest Főváros
főpolgármester-helyettes

Budapest

Tisztelt Főpolgármester-

Engedje meg, hogy mellé
jelentését, amely nyilvá
milyen kézzelfogható bi
tőfi valaha is Szibériá
kelem az MTA Antropológ

ANDRUSKÓ Károly

Sirj-1980 -144.p. ill

-lo-

Uj Magyarország XII.lo.

Petőfit megtalálták — mondják az amerikaiak

Nagy valószínűséggel *Petőfi Sándor* földi maradványait találták meg Barguzinban — foglaltak állást az amerikai tudósok. A Magyar Tudományos Akadémiát és a polgármesteri hivatalt viszont minden valószínűség szerint nem hatotta meg ez az állásfoglalás, mert még képviselőiket sem küldték el arra a tudományos tanácskozásra, amit a Megamory Petőfi-bizottság rendezett tegnap Budapesten. A konferencia keretet nyújtott volna arra, hogy a magyar tudósok a közvélemény egy részének meggyőzése után az amerikai, a svájci és a burját szakembereket is meggyőzzék saját álláspontjuk helyességéről. A külföldi tudósok, valamint *Kiszely István* és *Morvai Ferenc* így egyedül maradtak a porondon.

Mathias Seifert, a svájci Archeológiai Intézet professzora részletesen kifejtette, miért bizonyos szinte minden kétséget kizáróan, hogy az 1850-es években temették el a holttestet.

A. Tyivanenko burját tudós levéltári dokumentumokat nyújtott át, melyek egyértelműen bizonyítják, hogy magyar hadifoglyokat nagy számban vittek 1849-ben a Bajkálon túlra.

J. T. Mac Mahon, a clevelandi klinika tudományos vezetője, továbbá *Mark Storeking* pennsylvániai tudós és *Deborah L. Fischer*, az amerikai hadsereg

Andri

A müvész nevét ilyen röviden emliti meg a Müvészet c. rovatban közölt kritika, a Sajtóhadiszállás müvészcsoportjának tagjai között és külön kiemeli monumentális festészetét, amelyen sokat lenditett a háboru és heroikus jellegét is erős mértékben fokozta.
"Képek a harctérről" c. kiállitáson szerepel festményeivel a müvész.

A HÉT, Bp. 1918. junius 2.
XXIX. évf. 22. sz. 346. lap.

ANDRUSKÓ Károly

Csordás Mihály: Az élet ódáinak megfestője.
= 7 Nap 1985. aug. 16. 24-25. ill

Andruskó Károly

MAGYAR MŰVÉSZEK A NAGYVILÁGBAN

ANDRUSKÓ KÁROLY

Az ötvenes évek vége óta a jugoszláviai magyar napi- és hetilapokban egyre gyakrabban bukkantak fel a Vajdaság szép tájait, a kisemberek munkás hétköznapjait megörökítő, markáns megfogalmazású, erőtől duzzadó, realista fogantatású, de egyéni stílusjegyeket hordozó linometszetek. A metszeteket *Andruskó Károly* jegyezte. E név akkor még ismeretlen volt a magyar közönség előtt, de szűkebb hazájában is keveset tudtak róla. Az azóta eltelt két évtized azonban gyökeres változást hozott, a művész nagy utat járt be, és nevét, valamint munkásságát nemcsak szűkebb hazájában, Jugoszláviában ismerik, de Magyarországon is számon tartják, mint a jugoszláviai magyarság képzőművészetének egyik reprezentáns egyéniségét és mindezeken túl, elsősorban ex librisei révén, számon tartja szinte az egész világ. Sokoldalúsága (festő és grafikusművész, az ex libris hivatott művelője s a metszetes miniatűr könyvek nagy tehetségű és nagy szorgalmú mestere) nagyban hozzájárult sikereihez éppen úgy, mint nevének világszerte való ismertté válásához. Humanista beállítottságú ember-volta és művészete megszerettette mindenütt, ahol csak megfordult, pedig Amerika mellett majdnem egész Európát beutazta. Nemcsak művészetének, de művészetén keresztül hazájának és nemzetének is megbecsülést szerzett mindenütt. Ma, amikor már gazdag és sokoldalú munkásság áll mögötte és művészetével tekintélyes irodalom foglalkozik, e sorok írója nem kis büszkeséggel említheti meg, hogy az elsők között foglalkozott munkásságával.

Andruskó Károly 1915-ben született Zentán, kubikos családból. A földhöz való ragaszkodás, a fizikai munka megbecsülése és művészi témává emelése innen származik művészetében. Szegénysége miatt nem tanulhatott és hiába rajzolt jól, hiába vonzották a művészetek, már korán kenyeret kellett keresnie. Nyomdászságot tanult, mert e szakma maga is alkalmat adott egy kis művészkedésre. Mint nyomdász Szabadka, Belgrád, Újvidék Eszék, Zenta különböző nyomdáiban dolgozott és akcidens szedései, esztétikus megalapozottságú tipográfiai munkái révén mint nyomdász is elismert nevet vívott ki magának. Mint a zentai Udarnik nyomda műszaki vezetője csak pár éve ment nyugdíjba. Aktív munkás élete folyamán csak az ellopott órákat szentelhette a művészetnek, nyugdíjba vonulása óta azonban minden idejét ez tölti ki. A képzőművészettel egyébként korán kapcsolatba került. Már gyermekkorában jól rajzolt, a negyvenes évek óta pedig megismerkedett az olajfestés, az akvarell, a pasztell, a monotípia technikájával, a linometszés fortélyaival, a hatvanas évek közepe óta pedig a fametszés rejtélyeivel is. Miniatűr könyvei e nélkül meg sem születhettek volna. A lino- és fametszéshez még a szerszámokat is maga készítette. Autodidakta művész, maga kísérletezett ki mindent; nem a legrövidebb utat járta be, de így is elérkezett a művészetig. A kísérletezés, a verejték nem látszik a művein, mert amelyeken látszott, azokat megsemmisítette s már mint érett művész jutott el művésztelepekre. Technikai felkészültsége, a nyomdász mesterségben és mellett megszerzett esztétikai műveltsége mind hozzásegítette ahhoz, hogy megtalálta a maga külön útját. Munkái először 1946-ban, Zentán, egy kollektív kiállításon kerültek a közönség elé; ekkorra már sikerült átlépnie azt a mély árkot, amely a műkedvelést a művészettől elválasztja.

Andruskó Károly művészi pályafutását olajfestményekkel kezdte s bár ma már inkább a grafika dominál művészetében, az olajfestéshez, a színek világához teljesen nem lett hűtlen. Festői témaköre igen széles: tájkép és városkép, történelmi kompozíció és munkaábrázolás, interieur és zsánerkép egyaránt belefér. Talán csak a csendélet és az akt világa maradt részére idegen. Figuratív festő, hűséges híve a realizmusnak és nemcsak azért, mert művészetének a látvány az alapja, hanem azért is, mert alkotáslélektani indítékai erre predesztinálják. Hűvösen tárgyilagos, aki színeinek visszafojtott lírájával és sajátos festőtechnikájával (a festéket nem ecsettel, hanem késsel viszi fel a vászonra s a mozaikszerű festékfelrakás plasztikusan emeli ki a formát) hívja fel elsősorban magára a figyelmet. Tengerparti városképeinek mediterrán vidámsága őt is élénkebb színek felrakására készteti; a napsütötte utcák, a fehéren izzó házak nemcsak a harsány életkedv oldottabb megjelenítésére késztetik, de a fény–árny problémák posztimpresszionizmuson túllépő megoldásának keresésére is. Szűkebb hazája állandó témája piktúrájának. Nemcsak ő van otthon Zentán, de Zenta is otthon van művészetében; hazai témájú festményei a látvánnyal való együttélés öröme és az ábrázolás hűségének kényszere jegyében születnek és így jön létre a lírába ontott valóság andruskói festői világa.

A grafikus Andruskó Károly a különböző jugoszláviai sajtótermékekben megjelent linometszetei és a kisebb-nagyobb kiállításokon szereplő szabadgrafikái után tulajdonképpen a *Kubikosélet-Barbárélet* c. linometszetű mappájával, mondhatnók úgy is: képregényével mutatkozott be az otthoni és a magyarországi közönségnek. (Zenta 1966, Szerző. 8°, 64 l.) A hatvanhárom metszetet tartalmazó album önkéntelenül *Masereelt* juttatja az ember eszébe, aki a képregényt meghonosította az európai grafikában. De míg Masereel elsősorban a nagyvárost és az ipari munkást állította elénk, addig Andruskó Károly egy ma már úgyszólván teljesen kihalt foglalkozásnak állított emléket, a kubikosságnak, a legembernyűvőbb paraszti munkának és így e képregény nemcsak művészeti szempontból figyelemre méltó, hanem dokumentatív erejénél fogva is. Andruskó, aki maga is kubikos-ivadék, nagyon jól ismerte ezt a verejtékszakasztó mesterséget; ősei részt vettek a magyarországi vasútépítési és árvízmentesítési munkákban s ha nem is közvetlen tapasztalatokból, de a hozzátartozók hiteles elbeszéléseiből jól tájékozódhatott ennek a különleges földmunkás-rétegnek fárasztó hétköznapjairól és ritka ünnepeiről. Az otthon melegét az év legnagyobb részében nélkülöző, lakóhelyüktől majdnem mindig távol dolgozó kubikosokat nemcsak az embertelenül nehéz munka sorvasztotta, hanem a magány is. Ez az élet tele volt drámaisággal, sőt sokszor drámával is és ennek grafikai visszaadása hálás, de nem könnyű feladat. Andruskó Károly megfelelt ennek a feladatnak s ha alkotása nem is teljesen hibátlan, művészi ereje és hite feledteti ezeket a hibákat. A metszetsorozat a kubikosélet minden munkafázisára kitér (planérozás, kordéemelés, rakodás stb.), de megeleveníti a csendőrségi asszisz-

Művelődéstörténeti Értesítő 1980/2

az egyik szál bizonyára a Sarló-mozgalomban leli magyarázatát.

1932-ben *Az Út* című lapban fölhívás jelent meg,[12] amely a Szociofotó Társaságba toborzott elvtársakat. A cél munkásfényképészek nevelése és szervezeti összefogása lett volna. Kéri a jelentkezőket, küldjék be fényképfölvételeiket s amennyiben válaszbélyeget is mellékelnek, akkor szakmai tanácsadással is szolgálnak nekik. A fölhívás mellett a pozsonyi szociofotó kiállítás két képének másolata is szerepelt. Nem tudjuk, hogy a Sarlósoknak volt-e közük e hirdetményben foglalt vállalkozáshoz, vagy éppen a velük elégedetlen ortodoxia nyilatkozott-e meg abban. Az bizonyos, hogy a Fábry irányítása alatt álló lap erős kritikával és súlyos egyoldalúsággal nézte a művészet kérdéseit. A szociofotó lévai kiállítására — a lap tudósítása szerint[13] — messze vidékekről is érkeztek munkások s a tárlatot több mint ezren tekintették meg. *Brogyányi Kálmán* tartott előadást, amely *Az Út* megállapítása szerint kifogástalan volt ugyan, de nem felelt meg a proletárnevelés követelményeinek. Még hozzá „elvontsága miatt". Brogyányi Kálmán *Társadalom, művészet és forma* címmel a szociáldemokrata párthelyiségben tartotta meg előadását, már ez sem tetszett Fábrynak. Mintha csak néhány „úri dámának" tartotta volna, úgy tárgyalta a kérdéseket — *Az Út* szerint — mintegy a munkások feje fölött. Ezek ki is vonultak az előadásról, minek folytán majdnem üresen maradt a terem. Az egyik jelenlévő munkás írása szerint, amely *Az Út*ban jelent meg, Brogyányi egy óráig beszélt az ősember művészetéről s a jelenkor művészetét nem is érintve, fejezte be előadását.

Ha így volt, mindenesetre azt bizonyítja, hogy a megfelelő közönségnevelő előadásforma nem egykönnyen alakult ki még a *Sarló* művészettörténészének a gyakorlatában sem. Pedig a Sarlósok a gyakorlatot a föntiek ellenére sem tévesztették szem elől. Maga a Sarló is tömörítette a szocialista művészeket. „Vörös Nyíl" elnevezéssel, 1932-ben ifjúmunkás rajzolók kiképzését határozta el, de ez a kezdeményezés is csak terv maradt.

A *Sarló* az *építőművészetet* sem tévesztette szem elől. 1932. ápr. 3—5-én Pozsonyban tanácskozást rendezett, amelyet *Hornyánszky István* brünni műegyetemi hallgató hívott össze a *Sarló* nevében. 3-án és 4-én a szocialista építészek tanácskoztak, 5-én pedig *Brogyányi Kálmán* tartott előadást „Az osztálytársadalom művészetéről — a proletariátus művészeti igényeiig." Ebben fölölelte a szociofotó, a politikai rajz, a montázs, a színkonstrukció és a korszerű tipográfia kérdéseit. Ebből az alkalomból nyílt meg a szocialista építészeti kiállítás.

Itt jegyezzük meg, hogy a Sarlósok közül *könyvesztétikai* kérdésekkel hozzáértéssel és kiváló ízléssel *Szalatnai Rezső* foglalkozott, különösen a *Fórum*ba írt cikkeiben, illetve jegyzeteiben.

Mint az eddig elmondottak is bizonyítják, a *Sarló* a művészeti ágak *társadalmi szerepét* hangsúlyozta és helyezte előtérbe. Ez a mozgalom társadalmi programját tekintve érthető is. De a politikai egyoldalúságból fakadó esztétikai követelmények nem szabhatók minden művészre. Sőt, az utolsó 50—60 év alatt egyre kevesebbre. De az, hogy a *Sarló* művészeti programja és ösztönző hatása nem hagyható említés nélkül a két világháború közötti képzőművészet-történetünkben, az a föntiek alapján nem szorul bizonyításra.

Szíj Rezső

JEGYZETEK

1 A Sarló jegyében. Pozsony 1932. Az első kiadást a csehszlovák rendőrség elkobozta, a második kiadás fehér foltokkal jelent meg.
2 Uo. 15. l.
3 Uo. 108. l.
4 Uo. 27. l.
5 Sz(alatnai) R(ezső): A szociális fénykép. Fórum 1934. 255. l.
6 L. Szalatnai Rezső: A modern fotográfia bemutatkozása Pozsonyban. Fórum, 1931. 342., 343. l.
7 Turczel Lajos: Két világ mezsgyéjén. Pozsony 1967. 73. l.
8 L. A Sarló jegyében. 108—109. l.
9 Uo.
10 Balogh Edgár: Hét próba. 326. l.
11 Uo.
12 Az Út 1932. 1. sz. 13. l.
13 Út 1932. Az 2. sz. 4. l.

tenciával történő fizetés, a pálinkaivás, a levélírás, a virtuskodás pillanatait is s a kalyibák, a munkáskunyhók sivár légkörét szinte tapinthatóvá teszik. Ezt a munkát a gépesítés ma már majdnem teljesen feleslegessé tette; elmúlása halotti beszédet nem, de egy mementót megérdemel. Andruskó ennek tesz eleget. A kubikoséletet bemutató lapjai a meztelen valóságot adják, de Andruskó művészete mégsem naturalista, részben azért, mert a képi látvány mögött érezni a művész együttérzését, részben azért, mert Andruskó valóságlátása is egyéni veretű. A fekete—fehér ellentéte jól húzza alá a mondanivalót s nemcsak tényeket közöl (művészi nyelvezettel), de állásfoglalásra is késztet. E metszeteken Andruskó majdnem kizárólag foltokkal old meg mindent, a vonalat ritkán használja s ha használja, akkor is belemosódik a kisebb-nagyobb foltok tömegébe. A művész mozgásábrázolása különösen figyelemre méltó. A kissé konzervatív kompozíciós rend, a térkitöltés merevségén ez sokat segít. Jól karakterizál, nemcsak a fárasztó munkát végző emberek nehézkességét, de munkájuk sajátos ritmusát is jól adja vissza. Nem szívesen részletez; lapjainak meggyőző férfiasságát, robusztus erejét éppen sommázó hajlama biztosítja. A képregényből a *Kenyér után*, a *Sárban*, az *Itatás* és a *Kapaszkodó* című lapok külön is megérdemlik a kiemelést. E művészileg és ethnográfiailag egyaránt maradandót nyújtó lapok témában és stílusban egyaránt Tömörkényt juttatják az eszünkbe s ez nem kevés!

A kubikos-mappa után Andruskó csakhamar egy újabb grafikai gyűjteménnyel jelentkezett. A *Francios Villon: Ballada a senki fiáról* 48 linometszete (Zenta 1969, Szerző. 8°, 48 l.) az egyik leghálásabb s egyúttal legnehezebb illusztratív feladatra vállalkozott, olyan feladatra, amely nemcsak a fantáziát mozgatja meg, de technikailag is a legtöbbet követeli. E témával egyébként már több, különböző nemzetiségű grafikus megpróbálkozott, több-kevesebb sikerrel. A Villon-vers képi átköltésében a lényeg

2. *Andruskó Károly: Utolsó állomás*

1. *Andruskó Károly: Fürgedpuszta*

megragadása éppen olyan nehéz, mint a hangulat visszaadása. A Villon-versek képbesűrítéséből valami mindig kimarad: a szó és a vonal mondanivalója nem mindig találkozik. Majdnem reménytelen vállalkozás azonban egy Villon-vers, jelen esetben a *Ballada a senki fiáról* minden sorát egy-egy képre váltani, hiszen egyik sorról a másikra sokszor nem történik több, mint egy hangulati rezzenés, és ezt a grafika nyelvére fordítani több, mint amire a grafika képes. Andruskó mégis megpróbálta a lehetetlent s nem rajta, hanem a feladat megoldhatatlanságán múlott, hogy a kísérletből csak mérsékelt eredmény született. Volt ennek persze egyéb oka is. A művész a kiindulási alapot jól választotta meg és az arc hangulati változtatásaival igyekezett a vers mondanivalójával és sodrásával együtt maradni, a sikeres eredményt azonban a probléma végső megoldhatatlansága mellett az itt alkalmazott metszőtechnika alkalmatlansága zárta ki. A vonalas és karcszerű megoldás óhatatlanul túlsúlyra juttatja az üres, fekete felületeket, amelyek így inkább agyonnyomták, mint kiemelték a vonal mondanivalóját; a feladat megközelítően sikeres megoldására a folthatásos metszőmód s a fekete—fehér egyensúlyának fokozottabb kiegyenlítődése lett volna alkalmasabb. Ez a munka azonban így sem félresikerült alkotás, inkább izgalmas kísérlet, amely jó részletekben és grafikai erényekben sem szegény s hogy mégsem úgy sikerült, ahogyan a művész szerette volna, annak okát nem Andruskó művészi fegyvertárának elégtelenségében, hanem Villon páratlan lírai hangszerelésében kell keresnünk. Láttunk már jobb, de láttunk már gyengébb Villon-illusztrációkat is és Andruskó Károly e munkája a negatív tanulságok mellett pozitív tapasztalatokkal is szolgált.

Andruskó illusztrátori tevékenységében *Ivan Goran Kovačić: Jama* c. albuma (Senta 1970, Ivrét, 11 l.) kiemelkedő állomást jelent. Jama éppen olyan elrettentő példája a fasizmus elembertelenedett világának, mint Lidice, Oradour vagy a német megsemmisítő táborok.

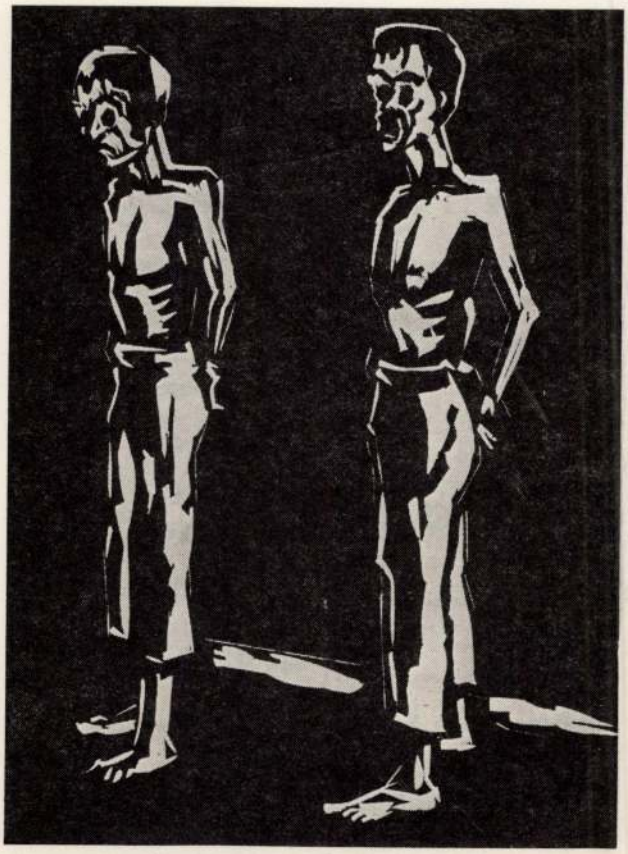

3. Andruskó Károly: Két elítélt

A kegyetlen és minden idők humanista emberének elrettentő például szolgáló hegy és esemény Ivan Goran Kovačićot megrázó erejű írásmű megalkotására ihlette, amely Csuka Zoltán kitűnő fordításában (Fórum 1946. okt. sz.), majd később Borsos Miklós rajzaival külön kötetben is a magyar olvasóközönségnek is rendelkezésére áll. A téma egyébként festők, szobrászok, grafikusok tucatjait foglalkoztatta, akik között a legnagyobb nevek is megtalálhatók. A döbbenetes élményről nemcsak azok vallottak, akik maguk is megjárták e poklok poklát, de azok is, akik másodkézből vett élményeken keresztül kerültek közelebb a témához. Andruskó nem kis feladatra vállalkozott, amikor 10 linometszetű illusztrációjában maga is hangot adott a döbbenetnek, de mint aki maga is szenvedő alanya volt a második világháborúnak és akiben az iszonyat görcse még ma sem tudott teljesen feloldódni, lapjain keresztül érzékeltetni tudja a szörnyűségek világát. És ha Borsos Miklós grafikai erényeivel nem is rendelkezik, tud tragédiás légkört teremteni s a kegyetlen valóság és a víziók kavargó áradatában nemes művészi eszközökkel mondja ki a tiltakozó nem-et. Ahol csak pár alakot vonultat fel, ott nagyszerűen adja vissza a testi-lelki elgyötörtség, a halálközeli fásultság, a hihetetlen iszonyatra való rácsodálkozás grafikai tükörképét, tömegkompozícióiban azonban nem mindig sikerül művészi egységbe foglalnia a mondanivalót és ennek gyökere elsősorban a kompozíció szétszabdaltságában s az emberileg nagyon is érthető utálkozás formákat szétfeszítő kényszerében rejlik. A sorozat utolsó lapjában, a halott fölé hajló anyában azonban benne van a költeményt megelevenítő képsor minden emberi és művészi konzekvenciája: az élet megy tovább, de felejtenünk sem nem lehet, sem nem szabad.

Hogy Andruskó mennyire szereti a nehéz feladatokat az elsősorban a *Hóvihar* (Senta 1971, Szerző. 8°, 11., 17 t.) tizenhét linometszetét tartalmazó albumán mérhető le, amely egy hóviharban megtett autóút emlékeit örökíti meg. E gyűjtemény lapjain azonban a jó megfigyeléshez nem mindig járul maradéktalanul jó művészi megoldás. A fekete elnyomja a fehéret, amelyet pedig a hóvihar a valóságban is uralkodó szerepre emel. A hópelyhek kavargása általában fellágyítja, vagy elmossa a táj, a házak, a tárgyak körvonalait, de ez a grafikákon nem kellő súllyal jelentkezik. Így lesz a hóból főszereplő helyett csak staffázs. A háttér házai, fái a hóesésben is túl markánsak maradnak. Maradéktalanul jó megoldást csak a címlap ad, ahol az ég és a hó az egyedüli téma; a többi metszetben gyakran kell nélkülöznünk a hóesésben átváltozó táj valós és mégis víziószerű megoldását. E félmegoldásokon a lapok azonos változata sem segít, bár a kék visszfények a lapok poétikus töltését erősen emelik. E munkájában Andruskó inkább csak jelzéseket ad, a végleges művészi megoldást azonban elodázza.

Művészünk szenvedélyes barangoló s ennek számtalan grafika és grafikai album köszönheti létrejöttét. Tokajhegyaljai kirándulását egy grafikai mappa követte, a *Tokaji borpincékben* (Zenta 1973, Szerző. 8°. t. mappában), amely különös világba vezeti el a nézőt. A művészileg meglehetősen monoton témában Andruskó úgy próbált életet lehelni, hogy a penészes, sötét falakból kifehéredő primitív rajzokat, feliratokat állítja előtérbe s ezzel nemcsak a látvány egyhangúságát oldja fel, de — nem először — néprajzi-kultúrtörténeti értékeket is átment a jövőbe. A szakállas király talán azt példázza, hogy a királyok borát s a borok királyát mindenütt ismerik s Voltaire-től napjainkig költők ihletadó varázsszerének bizonyult; az a szőlősgazda pedig, aki a kaszás halált karcolta pincéje falába, nem a bor ellen akart prédikálni, inkább a halálnak mutatott fügét. Ezek a népi-képi groteszk szimbólumok és bölcsességek teszik érdekessé Andruskó e metszetgyűjteményét, ami annál is érthetőbb, mert az egyéb pince-rekvizítumok (hordó, ászokfa stb.) nem sok művészi lehetőséget nyújtanak. E kedves grafikai kuriózum egyébként igen jól illik Andruskó grafikai munkásságának gazdag sorozatába.

Andruskó Károly grafikai munkásságában fontos szerepet töltenek be nagy magyar költőinkhez vagy azok egyes verseihez készített linometszetei. Említsük meg ezek közül *Vörösmarty: A vén cigány* c. metszetsorozatot (Zenta 1969, Szerző. 8°, 52 t.), az *Andruskó Károly metszetei Arany János verseihez* c. gyűjteményt (Zenta 1968, Szerző. Haránt 8°, 66 l.), *Madách: Az ember tragédiájához* készített 16 linometszetét, valamint az *Andruskó Károly metszetei Illyés Gyula: Puszták népéhez* c. sorozatát. (Senta 1968. Szerző. Haránt 8°, 126 l.) E grafikai alkotásokat csak részben nevezhetjük illusztrációknak, inkább az adott versek-írások feletti grafikai tűnődések foltban-vonalban való visszatükröződése. E grafikákban verődik vissza az az eszmei-indulati világ, az a hangulati lebegés, amelyet a költő vagy a vers a művészből kiváltott. S bár ezek a grafikák nem hétköznapi értelemben vett illusztrációk, mégis bennük van Arany János bölcsessége, Madách filozófikus tűnődése éppen úgy, mint ahogy a *Metszetek Petőfi verseihez* c. sorozatban benne van a költő eruptív szabadságvágya és szertelen lángolása. (Zenta 1968, Szerző. 8°, 97 l.) *Illyés* világa pedig különösen közel áll Andruskóhoz, mert maga is ebben a világban élt gyermekkorában. E témakörben való otthonosságát a *Birtok népe* című (Zenta 1969. Szerző. 8°, 17 l.) sorozata is bizonyítja. A kisemberek világának alapos ismerete, a szegényekkel való együttérzés sugárzik *Periféria* című ciklusából is (Zenta 1970, Szerző. Haránt 8° 12 t.); a szegénység kopottas, de becsületes világából kiérezhetjük a hétköznapok költészetét.

Andruskó merész fantáziáját olyan dolgok is megmozgatták, amelyek mint téma nem ismeretlenek ugyan a grafikában, de sorozattá ritkán állnak össze. Hivatkozhatunk a *Fűzfák* című kézilevonatú metszetsorozatra (Zenta 1970, Szerző. 8°, 42 l.), a *Slovenski kraski svet* (Zenta 1970.) húsz linometszetére, az *Adorjáni vasárnap délután* c. sorozatra (Zenta 1971, Szerző. Ívrét, 15 t.), a *Népkert* metszeteire (Zenta 1971, Szerző. Haránt ívrét, 24 t.), a *Linometszetek a holt-Tiszáról* című gyűjteményre (Zenta 1973. 8°, 16 t.), a *Harc a létért* erőteljes képeire (Zenta 1973, 8°, 11 t.), a *Fürgedpusztától Pincehelyig* című

képes útinaplóra (1973. Ívrét, 18 t.) s az *Öregedő falu* c. összeállításra (Zenta 1974, Szerző. Haránt folio 12 t.), amely művészi rekviem a történelmi-gazdasági változások miatt halálra ítélt régi falu felett. A *Szabolcs-Szatmár megyei műemlékek* ismét új oldalról mutatják be a művészt (Zenta 1976. Ívrét, 10 l.); szinte topografikus hűséggel dolgozik, de ez nem zárja ki sem a művészi megfogalmazást, sem az érezhető érzelmi kötődést. *Polner Zoltán: Föld szülte fáját* c. folklórkötetéhez készített 24 metszete ismét csak azt példázza, hogy Andruskó Károly nemcsak jó, de hiteles művészetet is csinál, mert mindig olyan témához nyúl, amely — így vagy úgy — közel áll hozzá.

A művész az életmű grafikai alkotásainak csak egy részét szedte csokorba s rendezte sorozattá. Közel ezer szabad grafikája között majdnem minden témát megtalálhatunk, mégis az ember, a táj és a városkép áll hozzá legközelebb. Portréiban és figurális kompozícióiban a tömörkényi ,,célszerű szegény embereket'': a kubikosokat, halászokat, parasztokat, munkásokat örökíti meg, igen gyakran munka közben, egy-egy jellegzetes mozdulat kiemelésével. Emberábrázolását robusztus erő s bizonyos fokú nyerseség jellemzi s az utóbbit az együttérzés szívmelegével teszi művészileg elfogadhatóvá. Ritkán pszichologizál, nem egyént, hanem típust ábrázol és típusait sajátos módon egyéniesíti. Különösen a vízi-emberek állnak hozzá közel; a hajósokról, halászokról, tutajosokról mindent tud, amit csak lehet s ez alkotásaiból is kiérzik. Az ember otthont adó környezete, a falu és a város is nagy szerepet játszik művészetében. Nemcsak az ún. ,,művészi'' témák vonzzák, metszeteiben megörökíti a modern lakótelepek egyhangú betonrengetegét is és e világnak nemcsak a külső képét, de elmagányosodó hangulatát is vissza tudja adni. Néha csak egy-egy öreg parasztházat vagy modern toronyházat rögzít, máskor egész utcákat, városrészeket örökít meg, de van példa művészetében arra is, hogy kísérletet tesz egy egész város: Nyírbátor megörökítésére. E linometszet egyébként méretileg 50×280 cm és Andruskó Károly legnagyobb grafikai alkotása.

A rajz, az akvarell, a pasztell, a monotípia mind otthon van Andruskó Károly grafikai művészetében, a legnagyobb szerepet azonban mégis csak a sokszorosító grafika két vállfaja: a lino- és fametszet játssza benne. Amíg azonban a fametszet — a dúc méreteinél fogva — elsősorban a kisebb szabad grafikákban és az ex librisben jelentkezik, addig a linometszet a művész mindennap használt ,,anyanyelve''. Andruskó sokszorosító grafikai tevékenységét a linometszettel kezdte, a fametszetet csak 1967-ben sajátította el, nem kis vesződség árán, kezdetben a saját maga készítette eszközökkel. Nem kevés kísérletezés, kitérő, zsákutca és újbóli nekilendülés után jutott el fametsző technikájának mai fokáig. Az autodidakta művészek örök sorsa ez: mindenre önmagának kell rájönnie. A világ egyszemélyes felfedezésének azonban nemcsak a verejtékmennyisége nagy, de nagy a haszna is.

Ami a metszőtechnikát illeti, Andruskó Károly úgy a linometszésben, mint a fametszésben mindent ismer, minden utat végigjárt, minden módszert magába szívott, de kikísérletezte saját technikai fogásait is és ezek olyan egységbe olvadtak össze technikai eszköztárában, hogy esztétikailag az idegen hatások sem tekinthetők jelentősnek. A karcszerű metszetektől a foltokkal-kontúrokkal való képépítésig, a vonalas megoldásoktól a szemcsézőig, pontozó modorig mindent tud és ritka kivételként még a fésűs vésővel sem él vissza. Mindig azt a technikai megoldást választja, amely az adott grafika mondanivalóját művészileg a legjobban fejezi ki. Kompozíciós rendjében (központi elrendezés, a főmotívum kiemelése, egyensúlytartás stb.) stílusában (gyakran a naturalizmussal kacérkodik, de végül is mindig a lírikusan oldott realizmusnál köt ki) nemigen ad forradalmian újat, mégis a Duna-völgyi táj és ember hiteles művészi krónikásának kell tartanunk, aki — mivel a művészetet nem játéknak, hanem halálosan komoly dolognak tartja s a ,,mit'' és a ,,hogyan'' közül egyiket sem rendeli alá a másiknak — félig ösztönösen, félig tudatosan —, mindenkinek a saját anyanyelvén beszél és maradéktalan esztétikai élményt ajándékoz.

Ex libriszel Andruskó Károly jelen sorok írójának ösztönzésére alig több mint tizenkét éve kezdett foglalkozni és ex libriseinek a száma ma már közel jár a 2800-hoz! Ex libriseit linóba vagy fába metszi s nemegyszer kézzel színezi (nem véletlen, hogy az északi országokban: Dániában, Norvégiában, Svédországban legnagyobb sikereit éppen ezekkel aratta; az északi országok fény- és színéhsége közismert). Ex libris művészetén belül a linometszetű lapok lágyabb tónusaikkal líraiságának, a fametszetű lapok merevebb vonalvezetésükkel narratív hajlamainak és drámai sejtéseinek felelnek meg inkább, miközben mindig a fekete—fehér ellentéte a központi erő. Témaköre nem túl tág, de a különböző mesterségek és szenvedélyek szimbolikus vagy realista megfogalmazását éppen úgy megtaláljuk benne, mint a hazai táj adta élmények költői visszaadását. Jelképrendszere nem tör új utakat, követi, itt-ott módosítja a hagyományos szimbólikát, pedig nem egy kísérlete arról győz meg bennünket, hogy képes lenne önálló jelképrendszer létrehozására is. Ahol színeket is használ, ott nem a festői hatáskeltés, hanem a mondanivaló jobb kiemelése a cél; japáni finomságú tónusai sosem veszélyeztetik a grafikai kifejezés majdnem kizárólagos eszközének, a vonalnak az uralmát. Környezete, baráti köre részére készített könyvjegyein gyakran használ fel tájképi elemeket is, elsősorban a Tisza-part világát, a vízi élet eseményeit, a száradó hálók, a pihenő csónakok munkát idéző vagy pihentetést sejtető beszédes életét. Bár, mint már mondottuk, egyéni jelképrendszer csak itt-ott bukkan fel ex libris művészetében, kialakulóban van sajátos formanyelve, amelybe az éteri lebegés éppen úgy belefér, mint e breugheli vaskosság, a rózsaszín szemüvegen át történő világlátás éppen úgy, mint a valóság tárgyilagos regisztrálása. Előadásmódja inkább sommázó, mint részletező; a nagy foltok megjelenítő erejében inkább hisz, mint a részletek finomságainak őszinteségében. A tájábrázolásban, a csendéletben ez

4. *Andruskó Károly: Rudabánya*

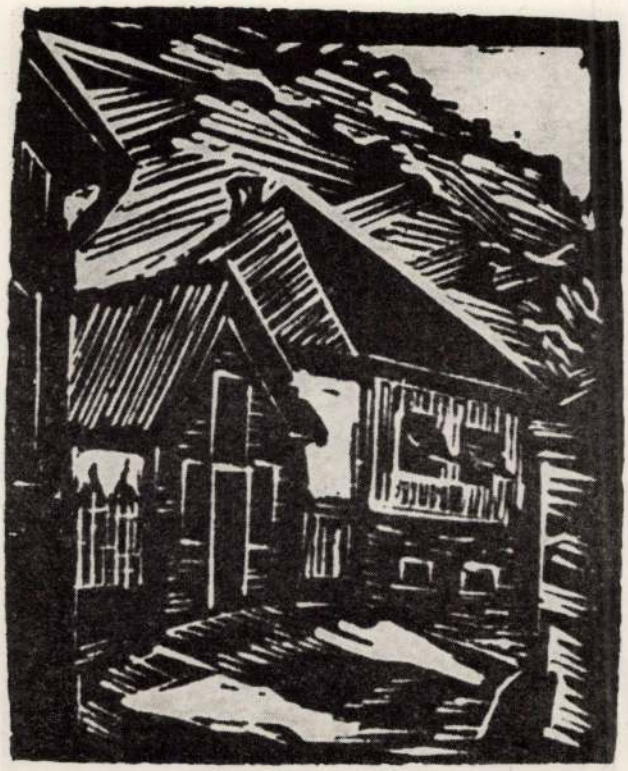

5. Andruskó Károly: Tokaj

erény, de az ex librisben — tekintve a kis méretet — már visszaüt. Ötletei mögül, amely, mint tudjuk, a jó ex libris nélkülözhetetlen kelléke, egyre ritkábban hiányzik a spontaneitás lendülete és hitelesítő ereje. Az egyéniség megragadását azonban, amely pedig az ex librisnek ugyancsak műfaji előfeltétele, nem mindig kíséreli meg (ami persze jobb, mintha erőltetné), de személytelen mondanivalójának őszintesége gyakran jól helyettesíti. Andruskó *a világ legtermékenyebb ex libris művésze*, ez azonban óhatatlanul maga után von egyfajta felhígulást, önismétlést, rutinszerűséget, amelyet a kifogástalan lapok sem tudnak mindig felejtetni. Itt a kevesebb művészileg több lenne.

Első ex libriseiből a comói XII. Nemzetközi Ex Libris Kongresszusra (1968) állított össze egy mappát. E kisgrafikákat a kötet bevezetője joggal nevezte még ,,csiszolatlan gyémánt''-nak, ennek ellenére a kis mappa nemcsak a jugoszláviai kisgrafika első jelentkezése volt a nemzetközi gyűjtőtársadalom előtt, hanem egy ma már igen izmos, jelentős ex libris művész-tehetség első nyilvános jelentkezése is. A művész ebben a mappában még az ex libris-művészet konvencionális útjain haladt, de hol harsány, hol elcsukló hangjában már benne volt a későbbi igen gazdag, igen változatos, sajátos egyéni jegyeket is hordozó andruskói ex libris művészet igérete.

Ex libriseiből 1967-ben, a budapesti Nemzetközi Ex-libris és Kisgrafikai Kiállítás alkalmából, valamint 1968-ban a gyulai ex libris kiállításon mutatott be válogatott anyagot. *Zentai ex librisek* című, 32 könyvjegyet tartalmazó gyűjteménye (Zenta 1969, Szerző. Kis 8°, 32 l.) a comói mappához képest már előlépést jelent, annak ellenére, hogy témaköre a Tisza menti kisvárosra szűkül. E mappában már fametszetű könyvjegyek is szerepeltek. Ebben az időben már külföldön is felfigyeltek kisgrafikáira s a dán *Nordisk Exlibris Tidsskritf* 1968/4. száma külön cikkben foglalkozott vele, az ex libris-gyűjtők között ismert és kedvelt, évenként megjelenő kiadvány, az *Exlibris i Farver* 1968. évi kötete tőle is közölt egy lapot. Működése már ekkor nagy hatással volt Jugoszlávia kisgrafikai életére, nem kismértékben neki köszönhető az ex libris-gyűjtők és művészek megszaporodása, majd a szlovén ex libris egyesület megalakulása is. Dániai témájú ex libris gyűjteménye (*Andruskó Károly: Danmark.* 23 topografiske exlibris. Frederikshavn, 1969. 8°, 32 l.) már a művészi látás elmélyüléséről és fölényes technikai biztonságról tesz tanúságot. E kis könyv grafikáiban nem a magyarságban élő Dánia-képet akarja elmélyíteni, hanem a ,,couleure locale'' segítségével azoknak kívánja Dániát bemutatni, akiknek maguknak még nem volt alkalmuk megismerkedni vele. A halászkikötők nyüzsgő élete, a fabordás öreg dán házak, a népviseletbe öltözött parasztok, a dán alföld szélmalmainak szelíd szomorúsága, a koppenhágai kikötő sellőszobra többet árul el Dániáról, mint sok szokványos útleírás. Benne van ebben egy szárazföldi népnek a tenger iránti vágyódása is és a tiszai halászok távoli rokonainak tűnnek a dán halászoknak. Ezek, a legtöbbször dán könyvgyűjtőknek készült ex librisek nagy sikert arattak, messziről jött kedves üzenetként fogták fel őket s a művész nevét még jobban ismertté tették.

Az *Ex libris geographicis Caroli Andruskó* című gyűjtemény (Zenta 1969, Szerző. 16°, 21 t.) útleírásokba, földrajzi könyvekbe, térképgyűjteményekbe kívánkozó ex libriseket sorakoztat fel. A könyvbarátok ma már nemcsak egy ex librisszel díszítik fel könyveiket, hanem a könyvek műfaja szerint különböző könyvjegyeket alkalmaznak és más ex librist ragasztanak a szépirodalmi könyvekbe, mint akár a történelmi vagy földrajzi munkákba. Ez a tény indította Andruskó Károlyt arra, hogy amikor a szuperszónikus repülőgépek következtében szinte összezsugorodott a földgolyó s amikor időbelileg közelebb van bármelyik európai főváros Amerikától, mint száz évvel ezelőtt Budapest Brassótól, hogy négy bibliofil részére személyenként 5—5 földrajzi témájú ex librist készítsen. A kétszínnyomatú, linometszetű ex librisek képi ábrázolása nem a szokványos könyvjegy-szimbólikán, hanem táji valóságélményen alapul s a Déli-sark jégtáblái a pingvinekkel, a japáni ház, mögötte a Fuzsijamával, a balkáni kisváros török minaretje, Rio de Janeiro csodálatos tengeröble a Cukorsüveg-heggyel stb. közvetlen és realista élményeket kínálnak, amelyeket a művész sajátos festő-grafikusi szemlélete és irizáló színeinek szelíd harmóniája emel művészi magaslatra. A ,,helyi színt'' nemcsak a helyi jellegzetességek adják meg, hanem a táj és az élmény, a valóság és a művészi megfogalmazás egysége is. E kis könyvecske nemcsak Andruskó Károly ex libris művészetében jelentett új állomást, de új színt hozott a nemzetközi ex libris művészetbe is.

A *Szőlő és bor* (Huszonhat ex libris) c. gyűjteménye (Zenta 1969, 16°, 26 t. mappában) ismét egy témájú ex libriseket mutat be. E mindössze 35 kézinyomatú, számozott példányban készült összeállítás a Tokajhegyaljáról Lengyelországba, illetve az Észak-amerikai Egyesült Államokba származott Lippóczy Norbertnek és Lippóczy Miklósnak köszönhető, akik hazájuktól messze is fáradhatatlan népszerűsítői régi hazájuknak és annak kultúrájának. (Közülük a Tarnowban élő Lippóczy Norbert több, mint ezer darabot számláló szőlős-boros ex librist tartalmazó gyűjteményét a budapesti Mezőgazdasági Múzeumnak ajándékozta; azóta e gyűjtemény itthon és külföldön egész sereg városban szerepelt.) Andruskó Károly a maga nemében páratlan sorozatának lapjain a szőlészeti-borászati év különböző munkafázisait mutatja be a kikapálástól kezdve a metszésen, kötözésen, permetezésen stb. keresztül a szüretig s a falusi pincékben történő borkóstolásig, nemcsak a hozzáértő tárgyilagosságával, hanem a realista művész esemény- és élményrögzítő erejével is. E mappájában Andruskó a résztémáknak megfelelően hol összefogottabb megoldást alkalmaz, nagy szellős felületekkel, hol részletező előadásmódot követ, aprólékosan ábrázolva mindazt, ami jelentős. Művészi megoldásai itt mindig szerencsések s a kompozíciót a természet és az ember kapcsolatának meghittsége teszi egységessé. Nemcsak a verejtékes munkát érzékelteti, de a munka örömét és eredményeit is, amely maga is örömök forrása. Korunkban, amikor a korszerű szőlőtermesztés is egyre inkább gépesített nagyüzemmé válik, Andruskó szőlősboros sorozata nemcsak művészi tett, de képes néprajzi tanulmány is, melynek jelentősége (bár művészileg felette áll) a *Kubikosélet-barbárélet* jelentőségével mérhető.

Andruskó Károly sorban következő ex libris gyűjteménye, *A Tisza az ex libriseken* (Zenta 1970) a helyi múzeum kiadásában látott napvilágot. E mappa az állandóan, de ekkor még egyenetlenül fejlődő művész alkotó elmélyülésének olyan állomását jelezte, melynek témája elválaszthatatlan mindennapi életétől. A Tisza a maga halászaival és ladikjaival, parti sétányaival és csónakházaival, halaival és a tiszavirággal a könyvecske húsz ex librisén keresztül igen sok arcát mutatja felénk. Az itt szereplő fa- és linometszetű ex librisek, ha nem is témájuk, de művészi megoldásuk és metszőtechnikájuk változatossága révén éppen olyan sokarcú világot mutatnak, mint amilyen maga s hol szelíd, hol haragvó, hol csöndesen hömpölygő, hol vadul száguldozó Tisza. A lapok lírai felhangjait, festőiséget kínáló fény—árny-játékát a szűkebb pátria nemes értelemben vett szeretete magyarázza, mely a művésznek nemcsak témát, de ihletet is ad. A kis kötet lapjai közül a Zentai Népkönyvtár részére készült ex libris modern mozgalmasságával, a Mezey Éva részére készített könyvjegy pedig újszerű kompozíciós megoldásával emelkedik ki a többi közül.

A szlovén ex libris egyesület a budapesti XIII. Nemzetközi Ex Libris Kongresszusra ajándékul szánt mappája kivitelezésére Andruskó Károlyt kérte fel. Így készült el a *Slovenija. Ex libris Sloveniae* című kiadvány(Ljubjana 1970, Mladinska Knjiga. Kis 4°, 24 l., 20 t., 16 l.), amely húsz fametszetű ex librisen keresztül Szlovénia legszebb tájait, természeti szépségeit mutatja be. Szlovénia a természeti szépségekben igazán nem szegény Jugoszláviában is különös helyet foglal el; helyi adottságai egy művészt sem hagyhatnak érintetlenül. Az adott témán belüli változatosságot Andruskó Károly változatos metszőtechnikájával s a természeti szépnek emberközelbe hozásával érte el. Egy-két szokványos kivitelű lapot kivéve a kis gyűjtemény csupa kiérlelt alkotást tartalmaz s az Andi Lavric, Kosiros s Klaus Rödel részére készült ex librisek kimagasló értékű kisgrafikák. A kötetben igen figyelemre méltó Marian Beceljnek a műről adott elemző értékelése is.

Variációk egy témára — így is nevezhetnők Andruskó Károly tizenöt ex librisét tartalmazó gyűjteményét, amely a *Turdus* címet viseli. (Senta 1971, Muzeja i Archiva Dudás Gyula. 8°, 8 l., 15. t.) Andruskó Károly zentai műtermének ablaka előtt szőlőlugas díszeleg, amelyen pár szőlőfürt télire is rajta maradt. Egy nap ismeretlen madarak, mint később kiderült, a Turdusok jelentek meg a bokrokon s lélegzetelállító mutatványok, bohókás mozdulatok közepette csipegették az ingyen lakomát. Ez adta az ötletet a kis kötet fa- és linometszetű ex libriseihez, főszerepben az ismeretlen madarakkal, melyeknek groteszk mozdulatait, vidám kirándulását naturába oltott líraisággal, a látvány és az élmény, az élmény és az alkotás szerencsés találkozásával oldotta meg. Még az egysíkú témaválasztás óhatatlan ismétlődéseit is sikerült elkerülnie, s a váratlan élményt ritka kisgrafikai remekműre váltotta. A metszőtechnika lényegi azonossága, valamint anyag- és mozgásszabta különbözősége Andruskó Károly fejlődésének feltétlenül említésre méltó magasabb lépcsőfokát jelenti.

Az olimpiai sorok a bélyegművészetben már régen kivívták a helyüket és igen nagy népszerűségnek örvendenek, az ex libris művészetben azonban — ahol a sporttéma egyébként is igen ritka — még nem találkoztunk vele. Andruskó Károly a müncheni olimpiász tiszteletére olyan, 21 lapból álló olimpiai ex libris sorozatot metszett (*Andruskó Károly: Olimpia*. Senta 1971. Muzeja i Archiva Dudás Gyula. 8°, 4 l., 21 t.), amely 1896-tól (Athén) Münchenig (1972) minden olimpiászt megörökít, még a második világháború miatt elmaradt 1940-es és 1944-es olimpiászokat is. Andruskó Károly az egyes olimpiászokhoz fűződő ex librisein helyi témák (Athén: Parthenon, Páris: Eiffel torony stb.), illetve a couleur locale (Tokio, Mexiko stb.) kidomborításával igyekezett a témának keretet adni. Talán jobb megoldás lett volna egy-egy sportág ábrázolása, háttérben a hely jellegzetességével. Nem mintha Andruskó Károly elképzelése így is nem lenne jó; a baj csak az, hogy a képi megoldás ebben a munkában nem mindig párosul gondos metszőmunkával (pl. Helsinki,

6. Andruskó Károly: Esztergom

München) s az elnagyolás itt nem azonos a sommázásra való törekvéssel. Az elmaradt olimpiászok emlékére készített lapjai azonban jók. Maga az ötlet is igen figyelemre méltó, azonban nem tartozik a művészileg könnyen megoldható feladatok közé. Az olimpiai öt karika sokat sejtet ugyan, de a lapok egyike-másika mégis csak a felszínen mozog; a jellegzetes épületekkel az olimpiászok helyét igen, de az olimpiai gondolatot nem lehet maradéktalanul kifejezni. A kísérlet mégis érdekes, az ötlet eredeti és ez sem lebecsülendő.

Egy 1973-ban lebonyolított, két napos kirándulás emléke képpen jött létre az *Andruskó Károly: Ozora (Ex librisek)* c. kiadvány (Zenta 1973, Szerző. 8j, 16 t.) Az ex librisek tulajdonosainak legnagyobb része olyan, kiket születési vagy érzelmi szálak fűznek ehhez a tolnai dombok között meghúzódó, gazdag történelmi múlttal rendelkező (s valaha Masolinót is foglalkoztató) faluhoz. A téma is mind ozorai: Filippo Scolari vagy másképpen Ozorai Pipo vára éppen úgy szerepel benne, mint a hajdani nagykorcsma épülete, ahol egy vándortársulattal Petőfi is színre lépett; itt vannak a már csak gyéren fellelhető, nyolcvan—száz éves náddal vagy zsuppal fedett régi parasztházak is, amelyeket gyors iramban ritkít a falusi pallérok sátortetős őrülete, amely nemcsak a régi épületeket semmisíti meg, de uniformizálja is a falut. Andruskó ezeken az ex libriseken a legegyszerűbb grafikai eszközökkel dolgozik; a főtémát a valósághoz hűen adja, a hátteret, fákat, eget stb. legtöbbször csak jelzi és ezzel csak oldottabbá teszi és művészibb szintre emeli a látványt. E kis album nemcsak grafikai alkotás, hanem történelmi-néprajzi képeskönyv is egyúttal, amely Andruskó Károly grafikai művészetét ismét új oldalról mutatja be.

Andruskó Károly ex libris művészetének szinte sommázása volt az a kis mappa (*Andruskó Károly: 12 + 5 grafika*. Debrecen, 1974. Ajtósi Dürer Kör), amely 12 nagyobb méretű, külön lapokra nyomott és 5 miniatűr méretű, a borító hátsó oldalára nyomott ex librist tesz közzé. A válogatás a művész fejlődésének majd minden állomását bemutatja. E kis mappa ex librisei közül nem egy a művész alapos ismerőinek is meglepetésekkel szolgál (pl.

7. Andruskó Károly: Villon

a „Gizu könyve"). Válogatott anyagról lévén szó, kész, kiérlelt, meggyőző alkotásokat kapunk, melyek sok tekintetben példaképül szolgálhatnak.

Andruskó Károly ex libris alkotói tevékenysége folyamán többször is előfordult, hogy ex libriseinek kisebb-nagyobb számát egy téma köré csoportosította. Így jött létre a *Poplova-Árvíz* c. mappa is (Zenta 1970. Szerző. 16°, 4 l., 12 t.), amely „árvizes" ex libriseket tartalmaz. A *Zentától Nagyfaluig* c. gyűjtemény (Zenta 1976, Szerző. 16°, 4 l., 38 t.) a művész amerikai útja alkalmával készített ex libriseit szedte csokorba; a laptulajdonosok legnagyobb része is amerikai. A lapok tematikája a maguk tájképi elemeivel vagy modern jelképrendszerével a keletkezési helyre utalnak. Az 1978-ban Luganóban megtartott XVII. Nemzetközi Ex Libris Kongresszusra *28 color ex libris* c. mappáját adta ki, amely kézzel színezett fametszeteket tartalmaz. (Zenta 1978, Szerző. Kis 8°, 26 t. mappában.)

A miniatűr könyveknek az ötvenes években kezdődött reneszánsza Andruskó Károlyt sem hagyta érintetlenül. Miniatűrizálási törekvései azonban nem a nyomdászt, hanem a grafikust állították csatasorba. Első metszetes miniatűr könyvében (*Andruskó Károly: Senta. Miniatures I—II.* Senta 1972, Muzeja i Archiva Dudás Gyula. 4×3 cm., 4 l. 30 t., illetve 2,5×2 cm., 6 l., 21 t.) szülővárosának állított emléket. A két könyvecske közül a második csak változata az elsőnek; az első kötet 4×3 cm-es lapnagyságával és 3×2 cm-es képnagyságával szemben 2,5×2 cm-es lapnagyságot és 2×1,5 cm-es képnagyságot ad, bebizonyítván, hogy a fametszet is alkalmas a kis méretben való megvalósításra anélkül, hogy akár az anyagszerűségen, akár a technikai kivitelen, akár a kompozíciók optikai okok miatti élvezhetőségén csorba esnék. Mindkét minikönyv új metszeteken keresztül mutatja be Zenta ismert és ismeretlen szépségeit, melyeknek Andruskó Károly nemcsak szerelmese, de művészetén keresztül megörökítője is. A két könyvecske közül az első kézi nyomással és 300 példányban jelent meg, a második pedig gépi nyomással, de az eredeti dúcokról készült és 500 pédányban látott napvilágot, nem kis feladat elé állítva a nyomdászt (Molnár Miklóst), aki azonban feladatát kifogástalanul oldotta meg. E két könyvecske művészileg is, technikailag is olyan bravúr, amelynek utánzásához kevesekneknek lenne tehetsége és türelme. E két kis könyvvel kapcsolatban le kell szögeznünk, hogy ezek voltak az első, eredeti dúcokról nyomott, fametszetes miniatűr könyvek a világon.

A *Zentai miniatűrök* után joggal azt hihette az ember, hogy a fametszet további kicsinyítése — úgy, hogy az alkotás művészileg még élvezhető legyen — megoldhatatlan. Andruskó Károly azonban bebizonyította, hogy nem az. 1972-ben közreadta mikrokötetét, amely *Az utca — Ulica* címet viseli (Zenta 1972, Szerző. 6., 22 t.) s amely 1,1×1 cm-es fametszeteken keresztül vall az utcáról, a sétáló, újságot olvasó, beszélgető, kocsit húzó vagy pletykálkodó férfiakról és asszonyokról, nemegyszer többalakos kompozícióban. A mikroméretű metszetek kimunkálása szinte szerzetesi türelemre vall, nemcsak a metszés nehézsége és finomsága miatt (a kis méret inkább a foltokkal, mint a vonalakkal való megoldásra kényszerítette a művészt), hanem a nyomtatás miatt is, amelyet egy nyomdász sem vállalt s amelyet így önmagának a művésznek kellett kiviteleznie. A „könyv" kötése — Novák Imre munkája — ugyancsak bravúros teljesítmény. A könyvecske dicséretére válik az is, hogy fametszetei szabad szemmel, nagyító nélkül is jól élvezhetők és ez Andruskó Károly grafikusi felkészültségét dicséri. E mikrokönyv egyébként, amely 250 kézinyomatú példányban készült — a mini- és mikrokönyveket gyűjtők egyre népesebb táborában nagy sikert aratott, máris ritkaságnak számít és ritkaságoknak kijáró magas árakon cserél gazdát. Kuriozitása mellett azonban komoly nyeresége a grafikának is, mert a fametszet méretbeli határait annyira lekicsinyítette, hogy arról sokáig álmodni sem mertek. Andruskó Károly miniatűrizálási törekvései az

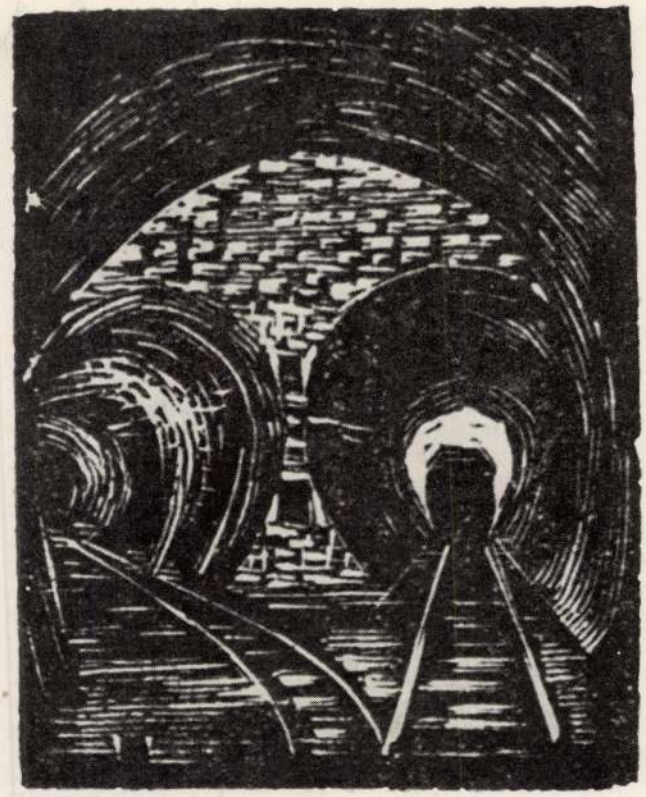

8. Andruskó Károly: Borsodi szénbányák

9. Andruskó Károly: Mini könyvek címlapjai

ex librisre is kiterjedtek. A budapesti Egyetemi Nyomda adta közre 1974-ben *Miniatűr ex librisek* című kötetét (6 cm., 54 l., 64 t.), amely már a tizenharmadik volt minikönyveinek a sorozatában. Figyelembe véve az ex libris különleges műfaji követelményeit, a miniatűrizálás nem sikerülhetett úgy, mint a *Kubikosok* esetében (ahol a lapméret 0,8 × 0,7 cm!); a közölt ex librisek maximálisan 25 × 30, minimálisan pedig 20 × 17 mm-es képnagysággal rendelkeztek. Bár nem ez az első miniatűr ex libris könyv a világon (A. Horodisch: Ex libris miniatures c. munkája, Amsterdam 1966. megelőzte, azonban ennek lapméretei 50 × 50 mm-esek.), hazánkban, fametszetű kivitelben ez az első és így Andruskó Károlyt az úttörőknek kijáró tisztelet itt is megilleti. A kis könyvecske tematikája igen változatos, művészi színvonala azonban nem egyenletes; kifogástalan alkotások mellett (ex libris Leo Arras, Barabás Pany Éva, Dagmar Novacek stb.) rutinszerű alkotások is helyet kaptak a kötetben. A művész realista koncepciója a miniatűrizálás ellenére sem veszített hiteléből, erejéből is csak alig valamit s ez elsősorban Andruskó egyre gazdagodó technikai felkészültségének köszönhető. A szokványos szimbolika azonban itt érezteti először az önálló jelképrendszer megalkotására való törekvés hiányát, amely az ex libris vonalán a további fejlődés érdekében nélkülözhetetlen.

A miniatűr ex libris gyűjtemények közül a XV. Nemzetközi Ex Libris Kongresszusra készült 30 fametszetet (*Andruskó Károly: A XV. Nemzetközi Ex Libris Kongresszus*. Bled, 1974. 45 × 30 mm) kell megemlítenünk, mint bizonyítékot arra, hogy a művész fantáziája, formateremtő kedve és ereje kimeríthetetlen. E könyvecskét a kongresszus tagjai ajándékul kapták. A miskolci és szekszárdi miniatűr-könyvgyűjtő klubok felkérésére készült az *Ex minilibrisek* c. gyűjtemény (Miskolc—Szekszárd 1975, 45 × 32 mm, 46 l., 70 t., 10 l.), amely a miniatűr könyvekbe is felhasználható ex libriseket produkált. Művészi értékénél és keletkezési körülményeinél fogva egyaránt érdekes az *Ekskurzija Drustva Exlibris Sloveniae Senta privi maj. 1977.* c. gyűjtemény (Zenta 1977, Szerző. 5.5 × 4 cm, 3 13 v., 15 t.). A szlovén ex libris egyesület 15 tagja 1977 májusában látogatást tett Andruskó Károlynál Zentán. A művész e látogatás emlékére a jelen levő szlovén gyűjtők mindegyikének metszett egy miniatűr ex librist s az e lapokból összeállított kis kötettel kedveskedett utólag látogatóinak. E kis könyvecskének bővített változata is van (*Ex Libris. Der Teilnehmer der Exkursion der Gesellschaft Exlibris Sloveniae, Senta am 1. Mai 1977.* 60 × 40 mm, 6 l., 50 t.).

Nincs terünk ahhoz, hogy Andruskó Károly közel száz kötetet kitevő minikönyvtermésének minden darabját külön-külön bemutassuk. Legnagyobb számmal városkönyvek akadnak, amelyek a maguk kötetenkénti 30—60 metszetével (legtöbbször fametszetével), maximálisan 60, minimálisan 10 milliméteres képméretével olyan emléket adnak a néző kezébe, amely témájánál fogva elsősorban a helybelieknek, valamint az illető várost meglátogató

turistáknak, méreteiknél fogva a kuriózum-kedvelőknek, művészetüknél fogva pedig a grafika szerelmeseinek nyújtanak maradandót és bármikor felidézhető élményt. A Vajdaság egyes tájait, helységeit bemutató minikönyvek között szerepelnek a *Zentai színek* (1973, 5×5 cm), a *Kanissa* (1973, 3,5×3 cm), a *Subotica* (1972, 4×3 cm), a *Novisad* (1977, 4,5×4 cm) című kötetek. Ide sorolandó a Szlovéniát bemutató *Miniatures Sloveniae* (1972, 4×3 cm) metszetgyűjtemény is. A magyar városokat bemutató kisded kötetek több tucatnyi seregéből is kiválnak *Pécs* (1973), *Szeged* (1973), *Keszthely* (1974), *Pannonhalma* (1974), *Esztergom* (1974), *Miskolc* (1974), *Pápa* (1975), *Rudabánya* (1975), *Veszprém* (1975), *Kecskemét* (1976), *Eger* (1976), *Nyíregyháza* (1976), *Nyírbátor* (1977) stb. című kötetei; ide sorolhatjuk a *Miskolc Avas* (1974), *Miskolci képek* (1974), a *Balatoni színek* (1975) és a *Hévízi víziók* c. metszetes minikönyveket is. A külföldi országokat, városokat megörökítő kis metszetes könyvecskék közül a *Helsingőr* (1972), a *Buhara, Szamarkand, Hiva* (1975), az *Etiópiai portrék és tájképek* (1974), a *Lisboa* (1976), az *Aarau* (1977) és a *München* (1978) című kötetei érdemelnek különösen említést. A művész észak-amerikai útját öt, spanyolországi útját pedig hat metszetes minikönyvben örökítette meg (1976, illetve 1978); e kötetek képes útinaplóként és grafikai alkotásként egyaránt megállják a helyüket.

A vegyes tartalmú metszetes minikönyvek közül a *Petőfi 1823—1849* c. gyűjteményt kell elsősorban megemlítenünk (3×2 cm, 23 metszet); szellemileg-művészileg rokon ezzel a *Petőfi Sándor: Az Alföld* (1975. 4×3 cm, 56 t.) című illusztrációs kötetecske is. Petőfi nemcsak ihletője, de példaképe is Andruskónak és így érthető a vele foglalkozó metszeteknek művészi ereje. A *Lebontják a régi iskolát* egy halálra ítélt régi iskolának állít maradandó emléket, a *Mező népe* (1972, 3×3 cm), a paraszti munka életet teremtő tevékenységét mutatja be, a *Kozmos* pedig (1972, 30 db. 4,5×4 cm-es metszet) a világűrbe repít. Az *Építőmunkások* (1975, 5,8×4,3 cm,) a ma ipari világába, a *Daphnis és Chloé* pedig (1974, 5,5×4 cm) az antik világba viszi el a nézőt. Az *Ördögűző* miniatűr kiadása (4,5×4 cm) a vajákosok világát villantja fel, a *Poezija upora* (1974, 6×5 cm) képi ritmusaival ringat el. E kis metszetes könyvek igyekeznek ábrázolni, de vallani is. A művész mögéje néz a valóságnak, házaknak, dolgoknak s a nagy összefüggésekre is rányílik a szeme. Mert Pápától a Kozmoszig, a rudabányai tárnáktól Petőfi lelkéig hosszú ugyan az út, de ez az út az ember, mindnyájunk útja.

Andruskó Károly miniatűr könyvecskéiben nemcsak művészi erényekre és eredményekre törekszik, de technikai bravúrokra is. Figyelemre méltó az a törekvés és az az út, amelyen a metszetek méreteit mindig kisebbre szorítja; a kicsinyítés fokozása mellett azonban arra is ügyel, hogy a metszetek szabad szemmel is élvezhetők legyenek. *Az utca — Ulica* c. metszetsorozata (Zenta 1972, Szerző, 6 l. 22 t.) 10×11 mm-es, sokak által már áthághatatlannak tűnő méreteivel szinte csodaszámba ment, de a *Kubikos* (Zenta, 1973,) 8×7 mm-es méreteivel csakhamar maga mögött hagyta. Miniatűrizálási törekvéseire az 1975-ben, száz példányban kiadott *A kapa* című gyűjteményének húsz fametszetével tette rá a koronát. Ezek képmérete 5×5 mm! Tudtunkkal mindmáig ez a legkisebb méretű fametszet. *A kapa* pedig a legkisebb méretű fametszetes könyv a világon.

Andruskó Károly megszállottja a munkának s még ma is a „nulla die sine linea" elvét vallja. Azok közé a munkásművészek közé tartozik, akikben az esztétikum és etikum együtt jelentkezik s akik úgy igyekeznek formálni önmagukat és a világot, hogy az mindenkinek szebb legyen. Népszerűségében, sikereiben nagy szerepet játszanak egyéni, emberi és művészi adottságai és nem véletlen, hogy neve már Európa-szerte ismert. Alkotásai közel 250 kollektív és egyéni kiállításon szerepeltek; munkáit Zentától Szimferopolig, Lisszabontól Pretoriáig egyformán láthatta a közönség. Számtalan újság- és folyóiratcikk foglalkozik vele; a nemzetközi ex libris szövetség, a F.I.S.A. E. 1978-i évkönyvében Jugoszláviát ő reprezentálja. Ez évben magas jugoszláv közművelődési kitüntetést kapott. Megérdemelte!

Galambos Ferenc

Andruskó Károly

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
1970 MÁR 8

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

1021

Andruskó Károly

Hazatérés

Kulturá
Szarvason

Felszabadulásunk 25. évfordulója tiszteletére és megünneplésére Szarvason kulturális heteket rendeznek. Az ünnepi program nyitánya március 6-án, pénteken délután volt a járási művelődési központban, majd március 8-án, vasárnap délután 3 órakor a járási tanács dísztermében rendezik meg a nemzetközi nőnap jubileumi ünnepségét. Másnap, március 9-én, hétfőn délután 4 órakor a városi tanács művelődésügyi osztálya és a TIT járási-városi szervezetének rendezésében mutatják be a megye felszabadulásáról és 25 éves fejlődéséről készült dokumentumfilmet, melyet „Föl kéne szabadulni már" és „Ahogy a csillag megy az égen" címmel a közelmúltban vetítettek Békéscsabán.

A kulturális hetek további programjában március 14-én, szombaton délután 3 órakor lesz a szarvasi úttörőházban, a „Szabad hazában—Lenin útján" mozgalom keretében a városi kulturális szemle, melyen úttörő vers- és mesemondók, valamint szavalókórusok vesznek részt. Március 16-án délután újból levetítik a március 9-én bemutatott dokumentumfilmet, majd március 18-án, szerdán este 7 órakor a Magyar Rádió és Televízió Gyermekkórusa hangversenyez a művelődési központban. Március 21-én

Növekszik a sertéstartás iránti érdeklődés

Az elké

legbeszámolók
hogy a tsz-ek
ménnyel zárta
dasági évet. Er
jövedelme és
kedett a tartal
termelőszövetk
teséggel zárta
Egy-két kivét
nem rendelke
években kép
alappal, amely
tóvá tenné a

Az ilyen tsz-
rint 10 — fol
rás azt jelenti,
dás során lét
hiányt valami
szüntetni. Ar
beszélünk, a
re gondolunk.

Andruskó Károly festő- és grafikusművész

Bényei József: Írótábor Kaniszán.

Hajdú-Bihari Napló
1980. okt. 15.

Andruskó Károly linómetszete az írótáborról

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Andruskó Károly,
festő-grafikusművész

NÉPSZAVA
1981 FEB 6

1021

Kiállítási kalauz

Névjegy Zentáról

Nemes feladatra vállalkozott az *Országos Széchényi Könyvtár*, amikor bemutatkozási lehetőséget biztosított a jugoszláviai magyar képzőművészet egyik reprezentáns alkotójának, *Andruskó Károlynak*. A helyi adottságok miatt szűkre szabott kiállítás (az anyagot a könyvtár előcsarnokában álló nyolc tárlóban helyezték el) stílusosan a művész *kisgrafikai munkásságát* tekinti át; nem tér ki Andruskó ilyen irányú tevékenységének minden részletére, de semmi lényegeset ki nem felejt, át nem ugrik.

Andruskó Károly a bácskai Zentán született 1915-ben, szegény kubikoscsalád sarjaként. Bár korán kedvet érzett a festéshez-rajzoláshoz, családja anyagi lehetőségeiből csak a nyomdászszakma kitanulására futotta; közel negyven évet töltött el a betűszekrények és a nyomódúcok között, s azt lehet mondani: éppen a mesterségével járó esztétikai követelmények érlelték művésszé. Autodidaktaként, hosszas kísérletezés után sajátította el a művészet technikai fogásait, amelyeket festőként is, grafikusként is igyekezett összhangba hozni sajátos élményanyagával és lelki adottságaival. A negyvenes évektől szerepel a nyilvánosság előtt, de következetes folyamatossággal csak az utóbbi két évtizedben, nyugdíjba vonulása óta dolgozik.

Kifejezetten *szociális vénájú* művész: szemléletmódját, témaválasztását, stílusát egyként osztályhelyzete, illetve szűkebb környezetének életproblémái, a kétkezi emberek gondolkodásmódja, tevékenysége és érzésvilága határozza meg. A legközelebb a figurális kompozíció, majd a táj- és a városkép áll hozzá; előszeretettel foglalkozik a pihenő és dolgozó munkással, s az őt körülvevő bácskai táj természeti és urbánus látványosságaival. Kifejezésmódja — híven verista valóságszemléletéhez — sommásan egyszerű és kemény: mint egyik kritikusa találóan írja: kubikos őseitől öröklött robusztus erővel veti papírra hasonlóan robusztus jellegű ábráit. Nem véletlen, hogy a grafikai műfajok közül éppen a fekete-fehér ellentéteire építő *fa- és linómetszést* kedveli a legjobban, ahol is a részletek koncentrációja révén tág tér nyílik a drámai hatások kiaknázására.

Andruskó Károly grafikai életművében kitüntetett szerepe van a sorozatoknak: ezekből a tárlat hármat mutat be, a *Kubikosélet—Baráberélet*, a *Periféria* és a *Kanadai tóvidék* címűeket. Az első, még 1966-ban készült sorozat Masereel híres képregényeit juttatja emlékezetünkbe, de míg a nagy belga művész főként a nagyvárost és az ipari munkást állította rajzai központjába, addig Andruskó egy mára már teljesen kihalt, de a régi Magyarországra különösen jellemző foglalkozás: a vándorló földmunkások küzdelmes életét eleveníti meg. A *Periféria* a régi külváros sokarcú bemutatása; dokumentumértéke révén a városi folklór számára is bőséggel szolgáltat adatokat. A *Kanadai tóvidék* újkeletű munka, egy nagyobb amerikai tanulmányút élményeinek összegezése. A zöld színben pompázó lapok érzékletes tárgyilagossággal foglalják kompozícióba a vadregényes amerikai táj jellegzetes részleteit és hangulatait.

A művész irodalmi érdeklődését a magyar és a jugoszláv irodalom nagyjait feldolgozó két sorozat mutatja; az ismert fotók nyomán készült arcképek realisztikus hűséggel, s mégis bizonyos érzelmességgel, rokonszenvvel telítve ábrázolják az író modellek fizikai vonásait.

Andruskó Európában elsősorban *ex librisei* által lett ismertté. Sokoldalú termésből ezúttal az 1971-ben készített olimpiai sorozatot és egy mostanában metszett, főként táj- és mesterségelemeket feldolgozó amerikai könyvjegykollekciót hozott el Budapestre. Mindkét sorozat jól mutatja egyéni jellegzetességeit: általában *közérthető allegóriákkal* dolgozik, melyeket többnyire a helyi jellegzetességekből bont ki.

Művészetének sajátos tartománya a *minikönyv és a monumentális méretű városi látkép*. Minikönyvei többnyire rajzos útikönyvek, tele épületek, műemlékek gondosan lekicsinyített és megkomponált ábráival. A nagy városi panorámákon a középkor szintetikus városábrázolási módszereit újítja fel — a kiállításon *Egerről* és *Rudabányáról* készült műveit böngészhetjük végig.

Andruskó sajátos karakterű művészete — amit természetesen jó lenne átfogóbban is megismerni — kínzó élességgel veti fel: milyen keveset tudunk a határainkon túl, de a *közvetlen közelünkben* dolgozó magyar képzőművészek munkásságáról. *Ideje lenne ezen az állapoton változtatni.*

Tasnádi Attila

k

nisztérium épületében — *Szarka Károly* külügyminiszter-helyettes és *Oguz Gökmen*, Törökország budapesti nagykövete aláírta a Magyar Népköztársaság és a Török Köztársaság kormánya közötti, 1983 decemberéig szóló kulturális és tudományos csereprogramot.

Este Puja Frigyes a Külügyminisztérium vendégházában díszvacsorát adott Ilter Türkmen tiszteletére.

A török diplomácia vezetőjének csütörtöki programján részt vett *Rosta László*, a Magyar Népköztársaság ankarai nagykövete, illetve Oguz Gökmen. *(MTI)*

Közélet

Új-Zéland nemzeti ünnepe alkalmából *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Sir David Beattie főkormányzót.

Magyar—szovjet földgázegyezmény

Dr. Russzay István, a Mineralimpex, és *J. Baranovszkij*, a Szojuzgazexport vezérigazgatója írta alá csütörtökön Moszkvában az 1981. évi szovjet *földgázszállításokat* rögzítő szerződést.

A megállapodás értelmében a Szovjetunió az idén *3,8 milliárd köbméter gázt szállít Magyarországra.* A szállítások a Testvériség vezetéken január elseje óta folyamatosan zajlanak. A szovjet földgáz mintegy *40 százalékát* adja a magyarországi fogyasztásnak.

Antonov 75 éves

Hetvenöt éves *Oleg Antonov*, a kiváló szovjet repülőgéptervező, akinek *AN—2.* típusú gépe minden bizonnyal az egyik leghosszabb életű és leghasznosabb gép a repülés történetében: immár 35 éve látja el feladatait a Szovjetunióban és sok más országban, a mezőgazdasági légiflotta és a távoli vidékekre történő szállítás legfőbb eszközeként.

Az Antonov-iroda legújabb alkotása az *AN—72 sugárhajtóműves szállítógép*, amelynek érdekessége, hogy hajtóművei a törzs fölött helyezkednek el a szárnyon.

A MINISZTERTANÁ

Minőség a tömeg

A tömegétkeztetés közügy, hiszen valamilyen formában *az ország lakosságának több mint egyharmada* — a bölcsődés korú gyermekektől a nyugdíjasokig — részesül valamilyen formában kedvezményes étkeztetésben. Éppen ezért a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a Minisztertanács által jóváhagyott munkaterv szerint megvizsgálta a *munkahelyi étkeztetést*, valamint *a kereskedelmi vendéglátás tömegétkeztetési* tevékenységét.

A vizsgálat elsősorban arra irányult, hogy az érintett vállalatok, szövetkezetek és intézmények ételkínálata, étkezési gyakorlata — *a korszerű táplálkozást is beleértve* — miként elégíti ki az igényeket. Az országos jellegű felmérésbe több, mint 1700 *népi ellenőr*, valamint *a szakszervezet, a KISZ és a Hazafias Népfront* képviselői vettek részt, és mintegy *800 üzemi konyhát*, gyermekintézményt, valamint vendéglátóipari egységet „szondáztak".

Az elmúlt évtizedekben a szervezett és kedvezményes étkeztetés mennyiségében és részben minőségében is *fo-*

Munka és közélet

Nők — vál

Az 1980-as népszámlálás adatai között szerepel a mai magyar társadalom életére igen jellemző tény, amely szerint: „a nők foglalkoztatási színvonala elérte a demográfiailag lehetséges maximumot".

Ez azt jelenti, hogy egy szűk emberöltő, pontosan 30 év alatt *eltűnt a mennyiségi különbség nők és férfiak munkavállalási lehetőségei között.*

Ma — a gyermekgondozási szabadságon levőket is beleszámítva — a munkaképes korú nőknek több, mint 80 százaléka dolgozik. A különbség mindössze abból adódik, hogy a háromnál több gyereket nevelő anyák egy része csak a családban és a ház körüli kisegítő gazdaságban vállal munkát és hogy 5 esztendővel alacsonyabb a nőknél a nyugdíjkorhatár.

A mennyiségi adatok tehát egyenlőséget mutatnak. S vajon ha a minőség kérdéseit, a felkészültséget, a

mélyeskedésig fajuló vitájában *csak az egyik féllel szemben* alkalmazzon a bíróság olyan súlyos szankciót, mint a bérleti jog megszűnése.

1980. ÁPRILIS 28. A megyei főügyészség határozata: „A hamis tanúzás bűntette miatt özv. Kiss Péterné ellen indított ügyben a *nyomozást megszüntetem* ... Szabó János azért tett feljelentést több, vele azonos lépcsőházban lakó személy ellen, mert egy becsületsértési ügyben őt hamisan vádolták, vele szemben hamisan tanúskodtak ... Kérte továbbá annak a személynek a felelősségre vonását, aki őt még 1977-ben a rendőrkapitányságon *fegyverrejtegetés miatt* alaptalanul feljelentette ... A nyomozás során új, vagy a korábbiaktól eltérő tényál-

ismét a lakás kiürítésére kötelezték. ... A bíróság egyetért azzal, hogy egy magatartást nem lehet elszigetelten, az események hátterének vizsgálata nélkül elbírálni ... Az igen széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás során azonban *nem merült fel olyan adat, amelyből az augusztus 27-én történt szóváltás keletkezésének közvetlen oka megállapítható lett volna* ... Igaz, hogy Szabóra nézve terhelő tanúvallomások között kisebb *ellentmondások* vannak ... De hamis tanúzást nem lehetett megállapítani.

1980. OKTÓBER 16. Orvosi látlelet és vélemény, baleseti sebészeti osztály. A sérült neve: *Szabó Jánosné.* Előzmény: október 15-én 19 órakor lépcsőházukban szomszédja, Kovács István előzetes szóváltás nélkül *mű-*

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Andruskó Károly,
1981 JUN 7
PETŐFI NÉPE
festő-grafikusművész

1021

GRAFIKUSMŰVÉSZ — LINÓMETSZETBEN

A jugoszláviai Zentán élő — immár világhírnek örvendő festő- és grafikusművésszel, *Andruskó Károllyal* készítettünk interjút ezúttal, méghozzá nem is mindennapi módon: kétszeri levélváltással és egy egész tárlatra való fa- és linómetszettel birtokunkban, amit a postás hozott a minap művészi gonddal csomagolva.

Andruskó Károly metszeteiből néhány éve minden őszön közlünk a vajdasági kanizsai írótábor megnyitásának alkalmából. Alkotásaival is szemléltetően illusztráljuk a jugoszláviai és külföldi — elsősorban a szocialista államokból érkező — írók, költők, képző- és előadóművészek seregszemléjét.

Andruskó Károly a Vajdaságban, Zentán született, 1915-ben, kubikoscsaládban. Ma is Zentán él, s ott alkotja legszebb grafikáit, fa- és linóleummetszeteit, fiatalos lendülettel, nagy életkedvvel és nem utolsósorban az alkotnivágyás boldogságában. Autodidakta. Elképzelhető hát, milyen nagy utat járhatott be, hogy elérkezhessen jelenlegi pozíciójába, az őt megillető helyre a művészvilágban. Beutazta kevés híján az egész világot; Európát Stockholmtól Firenzéig, Londontól Moszkváig. Ismerik a nevét és az *ex libriseit* — Európán kívül — Amerikában és Kanadában. Magyarországon jártában-keltében felsorolhatatlanul sok városban tartózkodott, s mindenütt hagyott csodálatos metszeteiből. Megörökítette a Halászbástyát, járt a rudabányai aknákban, Esztergomban fába metszette a székesegyházat, Tokajban egy utcarészletet a szőlőhegy aljában. Tavaly decemberben az Országos Széchényi Könyvtár rendezésében, a budapesti Néprajzi Múzeumban kiállítása volt, amelyet *dr. Hoffmann Tamás*, a múzeum főigazgatója nyitott meg nagy érdeklődés közepette.

● A Magyar Nemzeti Múzeum.

Alkotásaiban mindig a valóságábrázolás az elsődleges szempont. Grafikái, metszetei tiszták, értelmesek, s éppen ezért érthetőek. *Dózsa-sorozata* linómetszetben például pontosan kifejezi a történelmi mondanivalót. Az *Aratók* kezében a kaszák suhogását szinte hallani, ahogyan a metszetet szemléljük: Móra Ferenc századik születésnapjára készítette emlékül. De fametszetben örökítette meg Móricz Zsigmond szülőházát is Tiszacsécsén, ugyancsak a nagy író 100. születésnapjára emlékezve.

Művészi vénája kiapadhatatlan. Máris új alkotásokkal készül kiállítani a *29. Kanizsai Írótábor* rendezvénysorozatában, s ezúttal, immár egy egész sereg magyar író és költő portréja mellé *József Attila arcképmetszetét is elhelyezi majd a proletárköltő nevét viselő kanizsai könyvtár panteonjában.* S közben elkészítette *Balogh István*, ugyancsak zentai születésű költő Szintarév című verseskötetének húsz illusztrációját is. Közöttük található a Dózsa-sorozatból fametszet, megkapó alkotása még a kötetben a *Tisza-parti halásztanya*, a *Kubikosok*, a *Hazafelé* és a (zentai) *Tisza-parti vadgesztenye-fasor*. Két éve készítette el miniatűr fametszetekből összeállított négyszer négy centiméteres nagyságú kötetét. A sötétzöld vászonkötésben összesen *negyvenhárom két és fél centis fekete-fehér fametszetet nyomatott* — Kanizsáról, „csöndes, poros, akáclombos" utcáiról, a festői szépségű *Törökkanizsai* út két oldalán, a három kilométer hosszú, „égigérő", évszázados nyárfasoráról (még akkor nem irtották ki!), a Népkert valamikor híres *Vigadójáról*, a már réges-régen műemlék szerb templomáról, a nem túl hosszú, sugárútszerű főutca elején — és még sok szép tájáról, jellegzetes épületéről, amely valóban apró anzixként örökítette meg *az immár 900. „születésnapjához" közeledő történelmi település* sajátos arculatát, múltját és jelenét, mondhatni: a Bács—Tiszavidék egyik legkedvesebb városkájának egész hangulatát.

Andruskó Károly (s ezt elfogulatlanul mondhatjuk) linóleumba és fába metszi szűkebb pátriájával együtt nem egyszer önmagát is — érzéseiben, művészetében, a táj, a vidék és az ott élő dolgos szorgalmas emberek iránti nagy-nagy szeretetével

Vass Imre

● Metszet a Dózsa-sorozatból.

● Kubikosok.

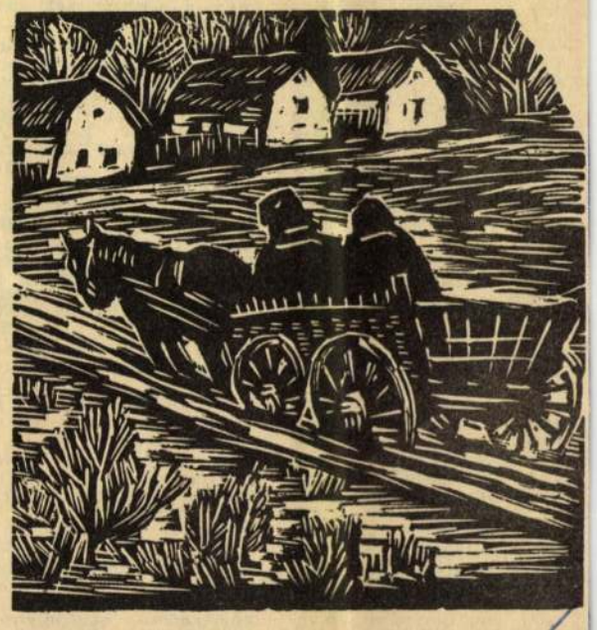

● Hazafelé.

négyszögöl területtel 280 ezer forintért sürgősen eladó. Iskola, buszmegálló közel. Pap Sándor Kecel, Bartók Béla u. 37. 1360

LAJOSMIZSE, Dózsa Gy. út 108. szám alatti ház (háromszobás, konyhás), melléképületekkel, 400 négyszögöl gyümölcsös kerttel eladó. 2281

243 NÉGYSZÖGÖL területen levő családi ház eladó. Lajosmizse, Asztalos u. 12. alatt. Érdeklődni: este és hétvégén. 27955

KIS családi ház, szoba, konyha, spájz, melléképülettel, 150 négyszögöl területtel eladó. Kecskemét, Máriahegy 304. (Bogovicsfalu) 27953

HÁZHELY eladó, 851 négyszögöl, kedvezményes áron Hetényegyháza, Lenin u. 117. Érdeklődni: Kecskemét, Sallai u. 6. III. em. 10. Lucza Pál. 27973

HÁZ eladó, 400 négyszögöl szőlővel. Érdeklődni: Balla Mária, Kecskemét, Szarkás 123. 27974

SÜRGŐSEN eladó Helvécia, Rákóczi út 66. szám alatti építési telek alappal és a falazáshoz szükséges anyagokkal. Érdeklődni: Kecskemét, Szentgyörgyi Ferenc út 2/a alatt lehet délutánonként, Németéknél. 27988

ÚJ ház 2 szoba, összkomfort, a manzardon szintén 2 szoba, közlekedővel, 167 négyszögöl telekkel, OTP-hitelátvállalással eladó. Érdeklődni a helyszínen, Jánoshalma, Balázs Antal u. 1/a. szám alatt, vagy a 6-os számú telefonon, Hugyi Mihálynál. 1164

308 NÉGYSZÖGÖL hobbikert Ballószögben eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Pósa Lajos u. 9. (Szeleifalu, TÜZÉP-pel szemben.) 16—18 óráig. 45063

3 SZOBÁS, gázfűtéses családi ház, garázzsal, melléképülettel eladó. Cím: Rávai Jenő, 6131 Szank, Béke út 82. 45023

KECSKEMÉT, Kórház u. 46. szám alatti családi ház eladó. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 4/a. Kállaiék. 45064

ELADÓ a város központjában, 3 szobás családi ház. Megtekinthető: naponta du. 14—18 óráig. Kecskemét, Kölcsey utca 17. szám alatt. 2303

KECSKEMÉT, Béke fasor 47. szám melletti kétszobás, kertes ház eladó. Érdeklődni: helyszínen Mátyás király körút felől. 2306

KISKUNMAJSÁN, Kert utca 1. szám alatti romos ház eladó. Árajánlatot Kecskemét, Borostyán utca 3. Romsics Ferencné címére kérem. 2327

334 NÉGYSZÖGÖL hobbikert, Felsőszéktóban eladó. Érdeklődni: Kecskemét, Pákozdi csata utca 13. I. em. 31. 17 órától. 2326

LIBATÖMÉSRE, kertészkedésre alkalmas 1100 négyszögöl terület eladó Helvécián, betonút mellett, villany van. Leveleket „Jó vétel 45 039" jeligére a kiadóba. 45039

mat, hasonló tanácsi bérházira. Ajánlatokat: „Marx téri előnyben 132 352" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 2322

HÁROMSZOBÁS öröklakás készpénz plusz OTP-hitelátvállalással eladó, vagy kecskemétire cserélendő. Nagykőrös, Gát u. 2. IV. em. 45. Érdeklődni: 17 óra után. 45013

HONVÉDKÓRHÁZ mögött kétszobás, szövetkezeti lakás eladó. Kecskemét, Népnadsereg u. 16. III. em. 37. Telefon: 27-163. Érdeklődni: hétköznap 17 óra után. 45124

VILLANEGYEDBEN kétlakásos társasházban földszintes, gázfűtéses, kétszobás kertes lakás garázzsal, beköltözhetően eladó. Kecskemét, Irinyi u. 16/b. Dr. Molnár. 45055

Gépek és alkatrészek

ZV rendszámú Wartburg de Luxe tolótetős személygépkocsi, friss műszaki vizsgával, megegyezéssel eladó. Érdeklődni lehet: Kunos Bálint 6311. Öregcsertő — Postahivatalban. 235

UM-ES Trabant eladó. Ballószög, IV. ker. 57. Iványosi Szabó. 2246

1500-AS Lada és személygépkocsi utánfutó, sürgősen eladó. Lakitelek, Kinizsi Pál utca 6. 2264

IR-ES 1200-as Zsiguli, megkímélt állapotban, friss műszakival eladó. Kecskemét, Máriahegy 404. 45135

SKODA mikrobusz 1982 áprilisig érvényes műszakival és sok pótalkatrésszel eladó. Érdeklődni: 6444 Kéleshalom, III. kerület 63. szám alatt, Varga Istvánnál. 1145

PANNÓNIA meghajtású magánjáró vizsgára felkészítve eladó. Érdeklődni Jánoshalmán, a benzinkútnál. Csizmadia. 1146

MPM „Universal 10" típusú olasz gyártmányú, motoros alapgép kapákkal, töltögetővel és pótkocsival együtt eladó. Érdeklődni: 6444. Kéleshalom, IV. kerület 73. szám alatt, Dági Lajosnénál. 1162

TRABANT Hycomat eladó. 6000. Kecskemét, Vacsi köz 56. Nagy Pál. 2232

ÚJSZERŰ állapotban lévő összkerék-meghajtású MIB dízelmotoros munkagép eladó. Cím: Seregély Sándor Soltvadkert, Hunyadi u. 37. sz. 27965

ÜZEMKÉPES állapotban pedálos Simson eladó. Páhi, Jókai u. 21. 2314

JÓ állapotban lévő ZJ-s Skoda 100-as elsőkézből eladó. Akasztó, Ságvári út 26. 2311

IB rendszámú Trabant Limousin elfogadható áron eladó. Érdeklődni: 6440. Jánoshalma, Vadász u. 27. 1163

HÁROMKERÉKŰ motoros tricikli 250 kg teherbírású gépjármű eladó. Közúti közlekedésre engedélyezett. Szabadszállás, Bacsó B. u. 15. 2230

gok. Érdeklődni: Nyárlőrinci Húsüzem mellett, Végh-tanyában. 2112

ELADÓ bontásból: betongerendák, vasgerendák, ajtó, ablak, deszka, léc, gerendák, horogfák méretre fűrészelve is, tégla házhoz szállítva is. Kecskemét, Batthyány u. 28. 2151

ELADÓ bontásból 8—10 méteres gerendák méretre fűrészelt tetőszerkezet, ajtó, ablakok, deszka, léc, tégla és egyéb bontási anyagok. Kiskunhalas, Kossuth u. 5. 2155

BONTÁSBÓL eladó: tégla, mozaiklap, deszka, léc, ajtók, ablakok, fürdőszobaberendezés, gerendák, horogfák méretre fűrészelve. Baja, Szabadság u. 126. 2153

BONTÁSBÓL eladó: ajtó, ablak, deszka, léc, méretre fűrészelt tetőszerkezet, tégla házhoz szállítva is. Kiskunfélegyháza, Vak Bottyán utca 2. 2154

ÉPÜLETBONTÁSBÓL eladó: csatorna, ajtó, ablak, deszka, léc, tégla és egyéb bontási anyagok. Kecskemét, Losonczy utca 2. 2403

SANYO lemezjátszó rádiómagnó, 40 Wattos hangfalakkal diszkózásra alkalmas eladó. Fábián József, Hetényegyháza, Kossuth L. u. 198. sz. alatt bármikor megtekinthető és ki is próbálható. 2195

„M 20" olajkazán tartozékaival, 8 darab olajos hordó fűtőolajjal eladó. Érdeklődni: 17 órától, Rigóék, Kecskemét, Tabán u. 2. 2312

KOMBINÁLT bútor eladó Kecskemét, Széchenyi tér 1—3. IV. em. 59. Érdeklődni: este 5 óra után. 27954

NÉGYSZEMÉLYES új kempingsátor eladó. Kiskőrös, Petőfi u. 17. 27971

NÉGY- és kétszárnyas új ablakok és épületfa eladó. Érdeklődni: Bócsa, Rákóczi u. 46. alatt. 27963

BONTÁSBÓL eladó tégla, cserép, parketta, ajtók, ablakok, méretre fűrészelt faanyag, szállítással. Kecskemét, Bajcsy-Zsilinszky u. 13. szám, mentőállomással szemben. 2423

ELADÓ barokk intarziás ebédlőbútor Kecskemét, Tél u. 8. 27950

ELADÓ 6 éves bőtejelő gyengefias tehén. Kecskemét, Borbás 62. Kiss Pál. 2355

VEMHES üsző eladó. Garzó Imre Kecskemét, B-nyír 32. 45012

MINDENÓRÁS anyakocák eladók. Vad Kálmán Kecskemét, Hegedűs köz 10. 2399

FEHÉRŐZÖN paprikapalánta eladó, nagy tételben is. Kecskemét, Polonyi Gyula u. 2. (Farkas-villa mellett.) 45069

ELADÓ vegyestüzelésű kazán és 2000 darab nagyméretű tégla (1,50 Ft darabonkénti áron). Megtekinthető bármikor, Kecskemét, Máriahegy 379. (Budai úti benzinkút mögött.) 2399

Holánik Imre. 45072

MENYASSZONYI ruha, német csipke, karcsú, középtermetre kiadó. Kecskemét, Szolnokihegy 12. Veresék-nél MERKÚR mellett. (Mátyás király körúton.) 2305

ÜREGES alvázvédelem, gyújtás, karburátor beállítása garanciával. Műhely: Kecskemét, Eötvös u. 6/a. Nyitva: hétköznap 14—18 óráig. 45024

AUTÓSOK figyelem! Vonóhorog készítését, felszerelését és a velejáró műszaki vizsgáztatást rövid és pontos határidővel vállalom. Huszka József autószerelő-kisiparos, Kecskemét, Énekes u. 76. (Alföld benzinkút mellett.) 45083

KÉREM a 36—89 rendszámú, új Nysa mikrobusz vezetőjét, hogy 1981. május 16-án, délután Budapestről Kecskemétre jövő stopposként felvett utas diplomatatáskáját a benne levő tárgyakkal Kecskeméten, a Városi Tanács Találttárgyak Osztályára kellő jutalom ellenében szíveskedjen leadni. 45079

ERNYŐJAVÍTÁS, -áthúzás, külföldi is. Kecskemét, Szarvas utca 17. (Piacnál, Óvónőképző utcája). Mészáros. 2337

ELVESZTETTEM kis táskában személyi és más igazolványaimat. Kérem a becsületes megtalálót, adja le az MMG Kecskemét, Izsáki úti portáján, jutalom ellenében. Apatóczky. 45142

Házasság

ÖZV. 53 éves, teltkarcsú betanított munkásnő, kertes családi házzal rendelkező, megismerkedne társaság hiánya miatt, házasság céljából 53—58 éves korig szakmunkás férfival. Leveleket „Szeretnélek megtalálni 27 980" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 27980

MEGISMERKEDNÉK házasság céljából 46 éves korig, jó megjelenésű, józan életű férfival. 163 cm magas, 42 éves, barna, karcsú, elvált asszony vagyok. Lakásom van. Leveleket „Jó, ha gépkocsi van" jeligére a kiadóba kérek. 45071

45 ÉVES, 174 cm magas, barna, független, műszaki beosztású férfi, keresi korban hozzáillő, komoly szándékú elvált vagy özvegy nő ismeretségét, házasság céljából. Leveleket: „Családcentrikus" — jeligére a Magyar Hirdető kalocsai kirendeltségébe kérem. 236

41 ÉVES diplomás férfi megismerkedne házasság céljából csinos nővel. Részletes, fényképes választ kérek. Leveleket „Szolid" jeligére a kiadóba. 27990

41 ÉVES, 171 cm magas, független, szenvedélymentes gépkocsivezető vagyok. Korban hozzámillő, lehetőleg független, nem dohányzó, házias, csinos nőt keresek, kölcsönös szimpátia esetén, házasság céljából. Leveleket „Költözni tudók előnyben" jeligére a kiadóba kérek. 45026

Mé sze sur

kertész

Kecskemét, Budaihegy 130. szám alatti lakos életének 76. évében hirtelen elhunyt. Temetése június 9-én, kedden 14 órakor lesz a kecskeméti Köztemetőben. Gyászoló család.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szerettünk

KELEMEN JÁNOS
hentes

Kecskemét, Hargita u. 4. szám alatti lakos, életének 60. évében, hosszantartó, türelemmel viselt betegség után, f. hó 4-én elhunyt. Temetése f. hó 10-én, fél négy órakor lesz a kecskeméti Köztemetőben. Gyászoló felesége és a rokonság. 45159

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, munkatársaknak, a Bácsmobil Ipari Szövetkezet vezetőségének, a hűtőgépjavító részleg dolgozóinak, a Bék 1173 és 1324-es bolt vezetőinek, akik felejthetetlen, drága jó édesanyánk, nagyanyánk

ÖZV. HAJNAL MIHÁLYNÉ
Prágai Margit

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel mély fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Kecskemét. 45009

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak, a Bács-Kiskun megyei Vendéglátó Vállalat vezetőségének és dolgozóinak, akik szeretett halottunk

KATZENBACH FERENC

ravatalánál megjelentek, és fájdalmunkban velünk együtt éreztek. Gyászoló család, Kecskemét. 45004

Hálás szívvel mondunk köszönetet a rokonoknak, barátoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, volt munkatársainak, akik

SZABÓ GYULA

Zománcip. Művek nyugdíjasát utolsó útjára elkísérték, nagy fájdalmunkban velünk együtt éreztek. Gyászoló család és egyetlen nővére. 45038

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, az Iván-malom dolgozóinak, akik

JÓZSA JÁNOSNÉ
Faragó Mária

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 45058

KÖ

A Di Lajos sített nius ti idő megk

az é K

NAPONT tást ad ÉPSZISZ katalógu

Az Alföl tott jele MEGVÁ csempék teraszok

MINTA AJTÓK 10% B

Várjuk

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Andruskó Károly
PETŐFI NÉPE
festő- és grafikusművész
1980 SEP 7
1021

KANIZSAI ÍRÓTÁBOR. — 1980

A vajdasági írók 28. seregszemléje

Déli szomszédságunkból, Jugoszláviából, a Tisza-parti Kanizsáról érkezett a hír, hogy — mint minden esztendőben — idén is megrendezik a vajdasági írók seregszemléjét, a Kanizsai Írótábort. A jugoszláviai vajdasági írók, költők, képzőművészek — esztéták, és közírók — ezeken az immár hagyományos táborozásokon ismertetik és mutatják be az elmúlt esztendő alatt született alkotásaikat, és ilyenkor tárják fel, vitatják meg gondjaikat. Az írótábor második napján ünnepi ülést tart a Vajdasági Írók Egyesületének elnöksége, s utána a közgyülésen kerülnek a plénum elé azok a problémák, amelyek a vajdasági (általános) irodalom helyzetével foglalkoznak, a többi közt „A kölcsönösség jegyeiről a vajdasági irodalomban" című előterjesztésben is.

Délután író—olvasó találkozó a kanizsai munkaszerveztek dolgozóival. A táborozás harmadik napján tanácskozik a Fórum Könyvkiadó mellett működő Alkotók Egyesületének ülése, s ezen ismertetik majd a Fórum kiadó, úgynevezett tárlattervét — 1981-től 1985-ig. A negyedik napon — a Tisza-parti város új gyógyüdülőközpontjában — ugyancsak ünnepi ülésen adják át a vajdasági irodalmi díjakat. Este, az írótáborozás záróünnepségén, a helyi Amatőrszínházban nagyszabású irodalmi műsor lesz, amelyen ismertetik József Attila költészetét, Jugoszlávia népeinek és nemzetiségeinek nyelvén. A műsor második részében a vajdasági írók, valamint a más köztársaságból és tartományból érkezett írók, és az írótábor külföldi íróvendégei olvasnak fel írásaikból, szavalnak költeményeket legjobb alkotásaikból.

A Kanizsai Írótábor öt napján — szeptember 9-től 13-ig — a közelmúltban elhunyt, igen tehetséges szabadkai festőművész és grafikus, Sáfrány Imre kiállítása is megtekinthető. A tizenhárom nagyméretű festmény — köztük is a díjat nyert Párizsi tavasz, a Palicsi lámpák és a Tűzvész siratása — a művész hagyatékaként a Szabadkai Városi Múzeum tulajdona. A festményeket, grafikákat és tusrajzokat ugyancsak az Amatőrszínház előcsarnokában tekinthetik meg a képzőművészet iránt érdeklődők, s itt mutatják be Pechán Béla és Andruskó Károly tusrajzait, illetve linómetszeteit.

Az írótábor ötödik napjának délelőttjén Bálint Rudolf, a kanizsai községi képviselőtestület elnöke fogadja az írókat, költőket és képzőművészeket. Délben a Tisza-parti Halászcsárdában közös ebéddel zárul az 1980. évi Kanizsai Írótábor.

Vass Imre

● **Andruskó Károly linómetszete József Attila: Mama című verséhez.**

● **Pechán Béla tusrajza a Fűzfák című sorozatból.**

SPORT

ıokságon?

egy újabb magyar—lengyel mérkő-

hogy ismét szoros meccset fogunk
ződésem, hogy nem az egymás-
lől el a döntőbe jutás. A négy se-
csapat közül kettő jut tovább.
rtjuk magunkat egyik továbbjutó
e. Az angolokat, gondolom a ma-
egyőzzük. Aztán az olaszok!? Nem
em az első sorukat szerepeltették.

a magyar válogatott vezetőedzője
pata teljesítményét: — Fáradtan,
bával játszott csapatunk. Ez nem
ar válogatottra. Az EB-re rendez-
agyon bízom benne, hogy Banja
a lengyeleket.

LABDARÚGÁS
Az OIK megyei döntője

Bár a megyei döntő mindkét résztvevője továbbjutott az országos fodulóba, a sorrendet a kiírás értelmében el kellett dönteni. Az 1—2. helyért Baján rendezték a döntőt.

Bajai SK—Kecskeméti SC

Szüret előtt

Függőleges 19. versének két sorát idézzük a függőleges 1., és vízszintes 2. számú sorban.

VÍZSZINTES: 2. (Beküldendő.) 12. Heves megyei község. 13. Római hetes. 14. Ezen a helyen. 15. Föléje. 16. Férfinév. 18. Mezőgazdasági munkát végez. 20. Fizetések Egységes Osztályozási Rendszere. 21. Felőlük. 23. Egyik szülő. 24. Szelne. 25. Hordozható görögkeleti szentkép. 27. Becézett férfinév. 28. Pázsit. 30. Létrehozunk. 33. FO. 34. Közelben van (!) 36. Mágneses sarka, névelővel. 37. Tagadószó. 38. Lengyel Egyesült Munkáspárt. 40. Szülője. 41. Hajolj. 42. Áradás. 43. Becézett Ilona. 44. Fekete madár. 45. Jómagad szintén. 48. Szláv nép. 49. Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. 50. Növelős krokodilfajta. 52. ZBO. 53. Magyar Közlöny. 54. Állam India területén. 55. Visszavet. 57. Brazil autók betűjele. 58. Hajó része. 59. Napszak. 61. Fahyar gyümölcs. 63. Rálöttyinted. 66. Grönlandon élő nép.

FÜGGŐLEGES: 1. (Beküldendő.) 2. Halászszerszám. 3. Átkarolja. 4. Derékszíj. 5. Félhanggal emelt G-hang. 6. Halfajta. 7. ... Lollobrigida. 8. TTTTT. 9. Részvénytársaság. 10. Nyúlfajta. 11. Francia férfinév. 17. Szemétároló edény. 19. **(Beküldendő.)** 20. Sütemény. 22. Félsziget a Szovjetunióban. 24. Vivőér. 26. Anyós, népiesen. 27. Erős, széles homlok. 29. Gyáraik. 31. Kistermetű ló. 32. Örökzöld fa. 33. Magasabban. 35. Szóba hoz. 37. Gyermekgondozónő, idegen szóval. 39. PÉS. 41. Csökönyösség. 46. Folyó a Szovjetunióban. 47. Palánk. 50. Főütőér. 51. Tessék, fogjad. 54. Tornác, folyosó. 56. Szavazat. 58. Száraz, meleg szél. 59. Tréningezik. 60. Terasz fele. 62. Visszasza: Zománcipari Művek. 64. ÁE. 65. Előd. 67. Saját kezével. 68. Félig márt(!)

G. Gy.

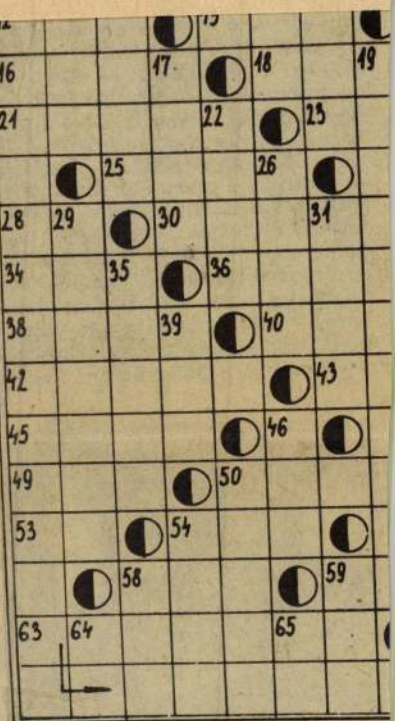

Az augusztus 31-én közölt keresztrejtvény helyes megfejtése: Kénytelen házasság; Tolakodók; A nők iskolája; A képzelt beteg; A mizantrop.

Az elmúlt héten közölt keresztrejt-

Sípszó előtt még elmondjuk

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Andruskó Károly,
NÉPSZAVA
festő-grafikusművész

1981 SEP 6

1021

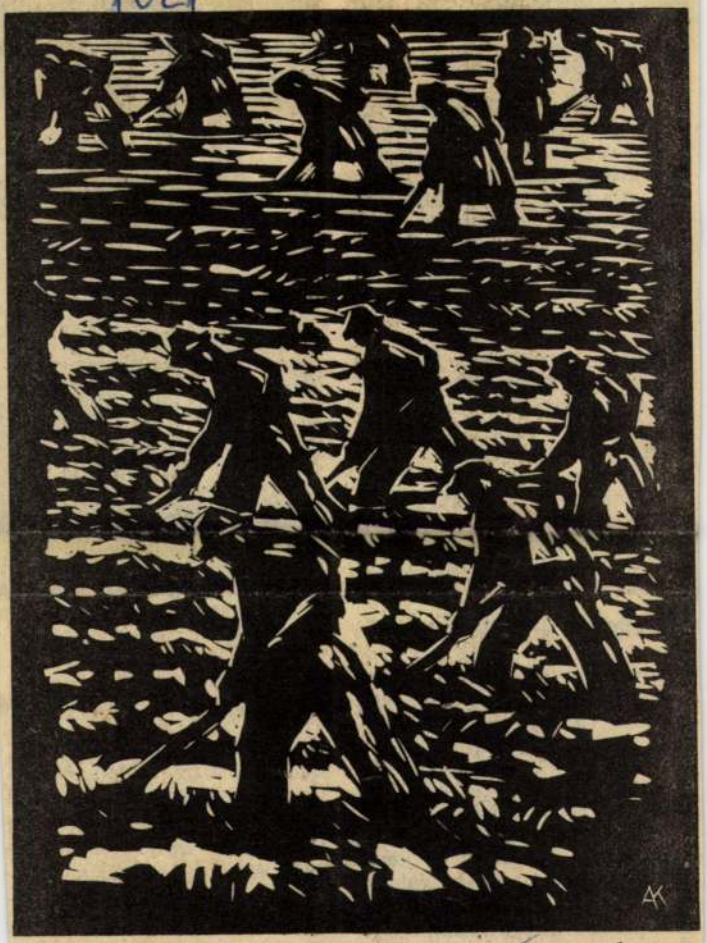

Andruskó Károly **KAPÁSOK**

takarmánnya

Jól felfú

Szinte teljesen megszűntek a szállítás közben megsérült bútorok miatti reklamációk a mátészalkai Szatmár Bútorgyár háza táján, mióta *új módszert vezettek be* termékeik fuvarozásánál. Lényege, hogy a vasúti kocsiba berakott bútorok közé kompresszorral *jól felfújt párnákat helyeznek el*, amelyek megátolják a szekrénysorok és garnitúrák sérülését. A gazdasági számítások szerint a módszer alkalmazásának *költségei alig fél év alatt megtérülnek*. A karbantartókat, akik az elmúlt hetek alatt *szinte munka nélkül maradtak*, a termelés egyéb területein foglalkoztatják.

Halálos ütközés

Gyorshajtás és figyelmetlen vezetés következtében megcsúszott és egy *betonoszlopnak ütközött Takács Sándor* 27 éves gépkocsivezető, paksi lakos Tolna megyében, Dunaföldvár belterületén, a 6-os főút és a paksi út kereszteződésében. A baleset következtében Takács olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy *kórházba szállítása után meghalt*. A rendőrségi vizsgálat tart.

Az egyesült államokbeli Long E
nek meg a vízen való száguldá
vé" varázsolta szélvitorlását, am
a levegőbe

Rengés születés

Különös születésnapi ajándékot kapott pénteken, fennállásának 200. évfordulóján Los Angeles — az utóbbi tíz év legerősebb helyi földrengését. A csendes-óceáni epicentrumú rengés *ötösnél erősebb volt* a Richter-skálán és *tizenöt másodpercig tartott*. Személyi sérülésekről é

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 110-726
Andruskó Károly
festő-grafikaművész
NÉPSZAVA
1982 MÁR 13

1021

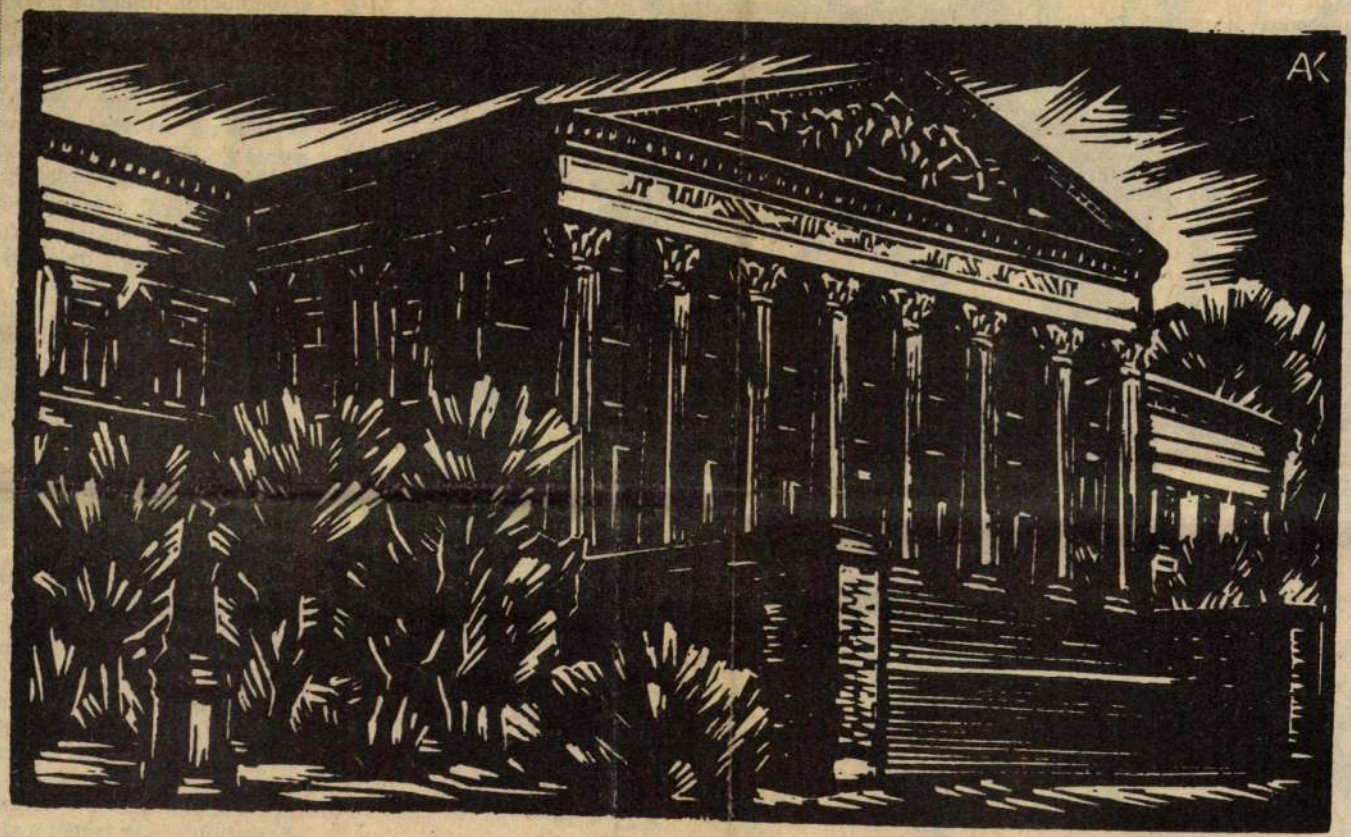

Andruskó Károly

NEMZETI MÚZEUM

ILLUSZTRÁCIÓ

mat. A király azonban haragosan a tolmácsra meredt, aki látható zavarral és rettegéssel küszködve, tétovázott. Kénytelen voltam rákiáltani a szószékről a szerencsétlen emberre: Féld az Istent, tisztelt a királyt, de atyai szavaimat mondd meg!

A tolmács suttogva elismételte szavaim értelmét. Egy pisszenést sem lehetett hallani. Aba meghallgatta e szavakat, szeme villámlott, szája megrándult, én még vártam egy keveset szétterjesztett karral, majd visszamentem az oltárhoz, és folytattam a szentmisét. Mintha láthatatlan fal vett volna körül, olyan nyugalom és biztonságérzet töltött el: Krisztus hatalmával legyőztem a királyt, a király pedig önmagát. Többé nem élt a szívemben indulat őellene, s remélem, ez a pillanat elindította bennem a bűnbánatot, s azt is remélem, igaz a szóbeszéd, hogy holta után testén a szörnyű sebek mind begyógyultak, ami, ha igaz valóban, Isten csodás kegyelmét mutatná.

ANDRUSKÓ KÁROLY

Népszava 1981. II. 6.

Kiállítási kalauz

Névjegy Zentáról

Nemes feladatra vállalkozott az *Országos Széchényi Könyvtár*, amikor bemutatkozási lehetőséget biztosított a jugoszláviai magyar képzőművészet egyik reprezentáns alkotójának, *Andruskó Károlynak*. A helyi adottságok miatt szűkre szabott kiállítás (az anyagot a könyvtár előcsarnokában álló nyolc tárlóban helyezték el) stílusosan a művész *kisgrafikai munkásságát* tekinti át; nem tér ki Andruskó ilyen irányú tevékenységének minden részletére, de semmi lényegeset ki nem felejt, át nem ugrik.

Andruskó Károly a bácskai Zentán született 1915-ben, szegény kubikoscsalád sarjaként. Bár korán kedvet érzett a festéshez-rajzoláshoz, családja anyagi lehetőségeiből csak a nyomdászszakma kitanulására futotta; közel negyven évet töltött el a betűszekrények és a nyomódúcok között, s azt lehet mondani: éppen a mesterségével járó esztétikai követelmények érlelték művésszé. Autodidaktaként, hosszas kísérletezés után sajátította el a művészet technikai fogásait, amelyeket festőként is, grafikusként is igyekezett összhangba hozni sajátos élményanyagával és lelki adottságaival. A negyvenes évektől szerepel a nyilvánosság előtt, de következetes folyamatossággal csak az utóbbi két évtizedben, nyugdíjba vonulása óta dolgozik.

Kifejezetten *szociális vénájú* művész: szemléletmódját, témaválasztását, stílusát egyként osztályhelyzete, illetve szűkebb környezetének életproblémái, a kétkezi emberek gondolkodásmódja, tevékenysége és érzésvilága határozza meg. A legközelebb a figurális kompozíció, majd a táj- és a városkép áll hozzá; előszeretettel foglalkozik a pihenő és dolgozó munkással, s az őt körülvevő bácskai táj természeti és urbánus látványosságaival. Kifejezésmódja — híven verista valóságszemléletéhez — sommásan egyszerű és kemény: mint egyik kritikusa találóan írja: kubikos őseitől öröklött robusztus erővel veti papírra hasonlóan robusztus jellegű ábráit. Nem véletlen, hogy a grafikai műfajok közül éppen a fekete-fehér ellentéteire építő *fa- és linómetszést* kedveli a legjobban, ahol is a részletek koncentrációja révén tág tér nyílik a drámai hatások kiaknázására.

Andruskó Károly grafikai életművében kitüntetett szerepe van a sorozatoknak: ezekből a tárlat hármat mutat be, a *Kubikosélet—Barátberélet*, a *Periféria* és a *Kanadai tóvidék* címűeket. Az első, még 1966-ban készült sorozat Masereel híres képregényeit juttatja emlékezetünkbe, de míg a nagy belga művész főként a nagyvárost és az ipari munkást állította rajzai központjába, addig Andruskó egy mára már teljesen kihalt, de a régi Magyarországra különösen jellemző foglalkozás: a vándorló földmunkások küzdelmes életét eleveníti meg. A *Periféria* a régi külváros sokarcú bemutatása; dokumentumértéke révén a városi folklór számára is bőséggel szolgáltat adatokat. A *Kanadai tóvidék* újkeletű munka, egy nagyobb amerikai tanulmányút élményeinek összegezése. A zöld színben pompázó lapok érzékletes tárgyilagossággal foglalják kompozícióba a vadregényes amerikai táj jellegzetes részleteit és hangulatait.

A művész irodalmi érdeklődését a magyar és a jugoszláv irodalom nagyjait feldolgozó két sorozat mutatja; az ismert fotók nyomán készült arcképek realisztikus hűséggel, s mégis bizonyos érzelmességgel, rokonszenvvel telítve ábrázolják az író modellek fizikai vonásait.

Andruskó Európában elsősorban *ex librisei* által lett ismertté. Sokoldalú termésből ezúttal az 1971-ben készített olimpiai sorozatot és egy mostanában metszett, főként táj- és mesterségelemeket feldolgozó amerikai könyvjegykollekciót hozott el Budapestre. Mindkét sorozat jól mutatja egyéni jellegzetességeit: általában *közérthető allegóriákkal* dolgozik, melyeket többnyire a helyi jellegzetességekből bont ki.

Művészetének sajátos tartománya a *minikönyv és a monumentális méretű városi látkép*. Minikönyvei többnyire rajzos útikönyvek, tele épületek, műemlékek gondosan lekicsinyített és megkomponált ábráival. A nagy városi panorámákon a középkor szintetikus városábrázolási módszereit újítja fel — a kiállításon *Egerről* és *Rudabányáról* készült műveit böngészhetjük végig.

Andruskó sajátos karakterű művészete — amit természetesen jó lenne átfogóbban is megismerni — kínzó élességgel veti fel: milyen kevéset tudunk a határainkon túl, de a *közvetlen közelünkben* dolgozó magyar képzőművészek munkásságáról. *Ideje lenne ezen az állapoton változtatni.*

Tasnádi Attila

...k

nisztérium épületében — *Szarka Károly* külügyminiszter-helyettes és *Oguz Gökmen*, Törökország budapesti nagykövete aláírta a Magyar Népköztársaság és a Török Köztársaság kormánya közötti, 1983 decemberéig szóló kulturális és tudományos csereprogramot.

Este Puja Frigyes a Külügyminisztérium vendégházában díszvacsorát adott Ilter Türkmen tiszteletére.

A török diplomácia vezetőjének csütörtöki programján részt vett *Rosta László*, a Magyar Népköztársaság ankarai nagykövete, illetve Oguz Gökmen. *(MTI)*

Közélet

Új-Zéland nemzeti ünnepe alkalmából *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Sir David Beattie főkormányzót.

Magyar—szovjet földgázegyezmény

Dr. Russzay István, a Mineralimpex, és *J. Baranovszkij*, a Szojuzgazexport vezérigazgatója írta alá csütörtökön Moszkvában az 1981. évi szovjet *földgázszállításokat* rögzítő szerződést.

A megállapodás értelmében a Szovjetunió az idén *3,8 milliárd köbméter gázt szállít Magyarországra*. A szállítások a Testvériség vezetéken január elseje óta folyamatosan zajlanak. A szovjet földgáz mintegy *40 százalékát* adja a magyarországi fogyasztásnak.

Antonov 75 éves

Hetvenöt éves *Oleg Antonov*, a kiváló szovjet repülőgéptervező, akinek *AN—2*. típusú gépe minden bizonnyal az egyik leghosszabb életű és leghasznosabb gép a repülés történetében: immár 35 éve látja el feladatait a Szovjetunióban és sok más országban, a mezőgazdasági légiflotta és a távoli vidékekre történő szállítás legfőbb eszközeként.

Az Antonov-iroda legújabb alkotása az *AN—72 sugárhajtóműves szállítógép*, amelynek érdekessége, hogy hajtóművei a törzs fölött helyezkednek el a szárnyon.

A MINISZTERTANÁ

Minőség a tömeg

A tömegétkeztetés közügy, hiszen valamilyen formában *az ország lakosságának több mint egyharmada* — a bölcsődés korú gyermekektől a nyugdíjasokig — részesül valamilyen formában kedvezményes étkeztetésben. Éppen ezért a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság a Minisztertanács által jóváhagyott munkaterv szerint megvizsgálta a *munkahelyi étkeztetést*, valamint *a kereskedelmi vendéglátás tömegétkeztetési* tevékenységét.

A vizsgálat elsősorban arra irányult, hogy az érintett vállalatok, szövetkezetek és intézmények ételkínálata, étkezési gyakorlata — *a korszerű táplálkozást is beleértve* — miként elégíti ki az igényeket. Az országos jellegű felmérésbe több, mint 1700 *népi ellenőr*, valamint *a szakszervezet, a KISZ és a Hazafias Népfront* képviselői vettek részt, és mintegy *800 üzemi konyhát*, gyermekintézményt, valamint vendéglátóipari egységet „szondáztak".

Az elmúlt évtizedekben a szervezett és kedvezményes étkeztetés mennyiségében és részben minőségében is *fo-*

Munka és közélet

Nők — vál

Az 1980-as népszámlálás adatai között szerepel a mai magyar társadalom életére igen jellemző tény, amely szerint: „a nők foglalkoztatási színvonala elérte a demográfiailag lehetséges maximumot".

Ez azt jelenti, hogy egy szűk emberöltő, pontosan 30 év alatt *eltűnt a mennyiségi különbség nők és férfiak munkavállalási lehetőségei között.*

Ma — a gyermekgondozási szabadságon levőket is beleszámítva — a munkaképes korú nőknek több, mint 80 százaléka dolgozik. A különbség mindössze abból adódik, hogy a háromnál több gyereket nevelő anyák egy része csak a családban és a ház körüli kisegítő gazdaságban vállal munkát és hogy 5 esztendővel alacsonyabb a nőknél a nyugdíjkorhatár.

A mennyiségi adatok tehát egyenlőséget mutatnak. S vajon ha a minőség kérdéseit, a felkészültséget, a

mélyeskedésig fajuló vitájában *csak az egyik féllel szemben* alkalmazzon a bíróság olyan súlyos szankciót, mint a bérleti jog megszűnése.

1980. ÁPRILIS 28. A megyei főügyészség határozata: „A hamis tanúzás bűntette miatt özv. Kiss Péterné ellen indított ügyben a *nyomozást megszüntetem* ... Szabó János azért tett feljelentést több, vele azonos lépcsőházban lakó személy ellen, mert egy becsületsértési ügyben őt hamisan vádolták, vele szemben hamisan tanúskodtak ... Kérte továbbá annak a személynek a felelősségre vonását, aki őt még 1977-ben a rendőrkapitányságon *fegyverrejtegetés miatt* alaptalanul feljelentette ... A nyomozás során új, vagy a korábbiaktól eltérő tényállás *ismét a lakás kiürítésére kötelezték.* ... A bíróság egyetért azzal, hogy egy magatartást nem lehet elszigetelten, az események hátterének vizsgálata nélkül elbírálni ... Az igen széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás során azonban *nem merült fel olyan adat, amelyből az augusztus 27-én történt szóváltás keletkezésének közvetlen oka megállapítható lett volna* ... Igaz, hogy Szabóra nézve terhelő tanúvallomások között kisebb *ellentmondások* vannak ... De hamis tanúzást nem lehetett megállapítani.

1980. OKTÓBER 16. Orvosi látlelet és vélemény, baleseti sebészeti osztály. A sérült neve: *Szabó Jánosné.* Előzmény: október 15-én 19 órakor lépcsőházukban szomszédja, Kovács István előze-

Andrusó Károly

7, Ex libris Fürst Miklós X3. 100×70

8, Ex libris Pór Ferenc, X2. 88×65

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andrusló Károly

5, P.F. 1971. Dr. Lippóczy Miklós X3.

6, Ex libris Dr. Sáringer Gyula X2.

Második Balatoni Kisgrafikai Bienniálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Andruskó Károly zentai grafikusművész,

Szelesi Zoltán művészettörténész a Sajtóház Művészklubjának decemberi rendezvényének keretében bemutatta a művész pályáját és műveit.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. dec. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1973 OKT

Andrusko Károly

1021

Ára 6,— forint

Képek a közelmúltban felavatott Bicske-Újtelepi fiókkönyvtárból. Beszámolónkat lásd a 601. oldalon. (Vadász Tibor felvételei)

Andreae Karl

Andreae *Karl*, német festő, *1823. †1904. Cornelius hatása alatt egészen az egyházi festészetnek szentelte magát; oltárképei, falfestményei, üvegfestményei nagy számban láthatók németországi templomokban. 1886-ban Pécsre hívták, ott a székesegyházban egész sor falfestmény az ő műve. Egykori nagy hírét nem igazolja a mai kritika.

Ujdák Lex.

II. K. 382. k.

M. D. A

ANDREAE Károly festő

mainet festő

freskóit is restaurálják

Restaurálják a pécsi dómot.

Magyar Nemzet 1961. aug. 27. 6. l.

Andreae Károly, Jestő

[Ontrák!]. A pécsi székesegyház kijestésére meghívott bécsi művész. (1882-után)

—: A pécsi képzőművészet kistükre (4.)
379–382.

JELENKOR, Pécs, 1971. április XIV/4.

MDK

Andreae Karl futó
(rajnamelléki futó)
Pécsi kékesegyházi freskóinak kémiterére kap
megbízatást. 1885.

MDK-A-I-1/1464.

MDK

Andreae Károly

A pécsi székesegyházban Andreae Károly, Beckerath Mór és Bamberger Gusztáv ó- és újszövetségi bibliai jelenetekkel, világitélő Krisztussal, Péter és Pál apostolok történetével és szentek légióival megrakott ciklusait , negyedkilométernél hosszabb képszalagjait latjuk.

Szőnyi Ottó dr.: A pécsi székesegyház.

Magyar Művészet, 1929. 501.lap

Andreae Károly

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ SZENTÉLYÉNEK ELEJE, A FŐ ÉS NÉPOLTÁRRAL
ÉS KÉT AMBÓVAL

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ SZENTÉLYÉNEK FŐAPSISA. A falfestmények: „Krisztus fönségében szentekkel“ és a Krisztus kínszenvedésének eszközeit tartó angyalok — Andreae Károlytól. Elől a nagy csillár

Szőnyi Ottó dr. A pécsi székesegyház-
Magyar Művészet 1929.

Andrejkó László, építész

L. Csorba Dezső

12.24

Polónyi Károly: A Duna-part változásai

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983. - 83/3

Andrejszky Katalin, költő

l.: Kun Éva.

— : Megmentődtek.... 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp., 1975. aug. 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Budapester Rundschau

1975 SEP 1

Kati Andrejszky

35/1975

1021

Ein Atelierbesuch bei Kati Andrejszky

Wie bei allen alten Reitervölkern — so auch bei den Magyaren — war die wichtigste Sehenswürdigkeit der damaligen Hochzeitsrituale das Pferdegeschirr der Braut. Die Verzierungen des Pferdegeschirrs waren wochenlang Gegenstand der allgemeinen Beratungen; sie wurden gelobt oder getadelt, je nachdem, inwieweit die Meisterstücke gelungen waren. Freilegungen von Grabstätten und andere Funde aus der Zeit der Landnahme zeigen dem Archäologen, daß bei unseren Ahnen das Pferdegeschirr der Frauen reicher geschmückt war, als das der Männer, die der Einfachheit und Zweckmäßigkeit den Vorrang gaben, trotzdem auch ihr Zaumzeug nie schmucklos war.

Warum erzähle ich das alles gerade jetzt, da wir in Ujpest das Atelier eines jungen Mädchens betreten? Das Atelier ist winzig, doch dadurch fällt einem die Überfülltheit des Raumes noch mehr ins Auge.

Was wurde hier alles zusammendrängt? Hobelmesser, Krummesser, halbmondförmige Messer, Stech-, Näh- und Kugelahle, Schlitzer, Saumzacker, Kreisschneider. Es sind Werkzeuge, die heute gar nicht mehr hergestellt werden, man kann sie nur mit viel Mühe auftreiben und sammeln. Es sind Erinnerungen an ein Urgewerbe aus einer historischen Epoche, die durch ihr Erlöschen den fachgemäßen Umgang mit den Werkzeugen beinahe zur Vergessenheit verurteilt hatte. Die hier vorliegenden Exemplare sind scharf und nicht von Rost befallen: jeden Tag werden sie gebraucht. Im kleinen Atelier verbreitet sich der angenehme Duft des frischen Leders. Das Mädchen — sie heißt Kati Andrejszky — kann mit den alten Werkzeugen großartig umgehen. Sie beschäftigt sich mit der Anfertigung der wichtigsten Verzierungen des Pferdegeschirrs: den Fransen, den Behängen. Aber wie kommt ein junges Mädchen in Ujpest auf den Gedanken, ein bereits im Aussterben befindliches Gewerbe auszuüben?

Lederranzen mit Flechtwerk

„Erstens ist es kein Gewerbe", sagt sie leise, es ist vielmehr Kunst, Volkskunst. Deshalb mache ich das so gern."

„Dann habe ich die Frage falsch gestellt, Kati", berichtigte ich meinen Fehler. — „Aber wie wird denn jemand, fast noch im Kindesalter, begeisterter Anhänger von gerade diesem Zweig der Volkskunst?" Sie braucht kein langes Schweigen als Zeichen tiefen Nachdenkes vorzutäuschen.

„Die Fingerfertigkeit habe ich geerbt. Der eine Großvater war Goldschmied, der andere Tischler. Vati ist Eisendreher und Mutti Zahntechniker von Beruf. In der Schule fing ich erst mit dem Malen an, bald aber habe ich Knochen geschnitzt, Holz bearbeitet und Lehm geknetet. Dann begegnete ich dem Leder und fühlte, wie unheimlich gut man es formen konnte. 1972 habe ich das Abitur gemacht und vor zwei Jahren sah ich in der Fernsehsendung „Tükrös" die Werke eines in Debrecen lebenden Meisters. Von da an

Kati Andrejszky, Jungmeister der Volkskunst

fand ich keine Ruhe mehr und bat ihn in einem Brief, bei ihm lernen zu dürfen. Ich erhielt keine Antwort. Später bekamen wir einmal Besuch, es war ein alter Herr. Er habe schon von mir und meinen Dingen gehört und wolle sogar einiges kaufen. Die sind doch nicht zu kaufen, entgegnete ich. Ob ich ihm nicht mein „Reich" zeigen könne? Warum nicht? Nachdem er sich alles angesehen hatte, stellte er sich als László Kathy vor. Seine Behänge und Verzierungen hätte ich im TV gesehen! Er sagte, ich dürfe jeden Monat zu ihm nach Debrecen fahren und könne kostenlos bei ihm Unterricht nehmen."

So entdeckte also der Meister, der einzige Vertreter der Fransen-Arbeiten, durch die er in ganz Europa einen guten Ruf errang, seinen Nachfolger in diesen jungen Mädchen aus Ujpest. Wie im Märchen?

„Meinem Meister verdanke ich alles. Alles."

„Aber die Pferde. Es gibt nicht mehr so viele Pferde", bemerke ich. Das Mädchen belächelt die Zwischenfrage nicht. „Behänge kann man auf sehr verschiedene Art anfertigen. Tausende von Möglichkeiten gibt es dafür. Deshalb liebe ich diese Arbeit. Sie können als Taschen-, Gürtel-, Wand- und Spiegelschmuck, ja sogar als Hetzpeitsche verwendet werden. Man kann auch Leder mit Leder schmücken. Das Sticken mit Leder auf Lederoberfläche nennt man „Lederfaden". Ich habe einen Auftrag aus Gyöngyös für ein Viergespann."

„Ist das am interessantesten?"

„Am allerschönster!", flüstert sie und fügt gleich hinzu:

„Das ist das schönste." Und schon lächelt sie wieder.

„Deshalb ist mein Leben so schön. Wirklich."

Ganz wie im Märchen.

Ferenc Gy. Simon

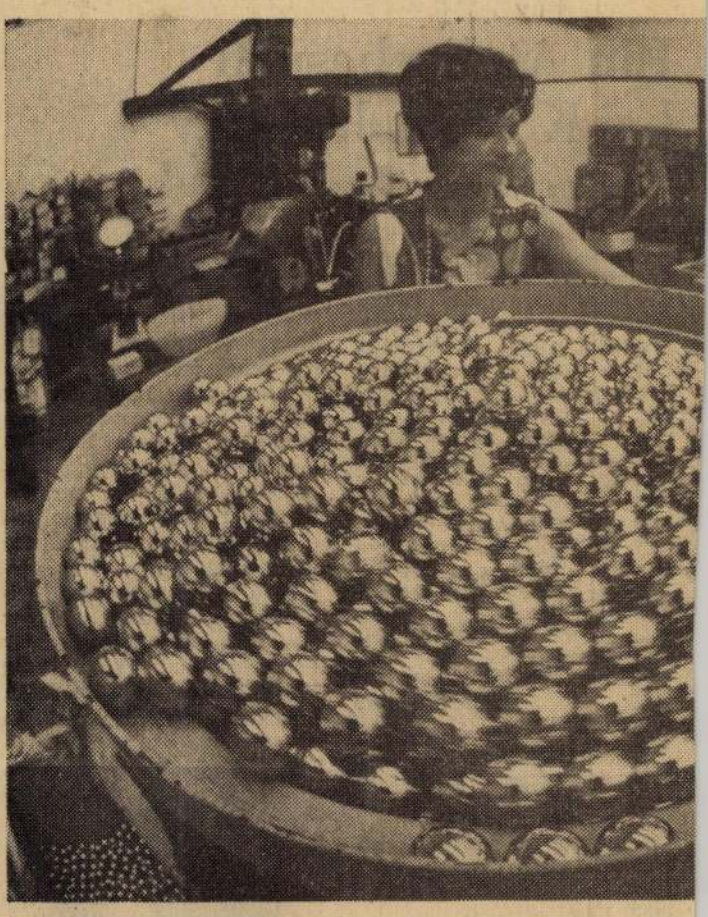

18 Millionen Kugellager (größtenteils für den Export) werden Debrecen jährlich erzeugt

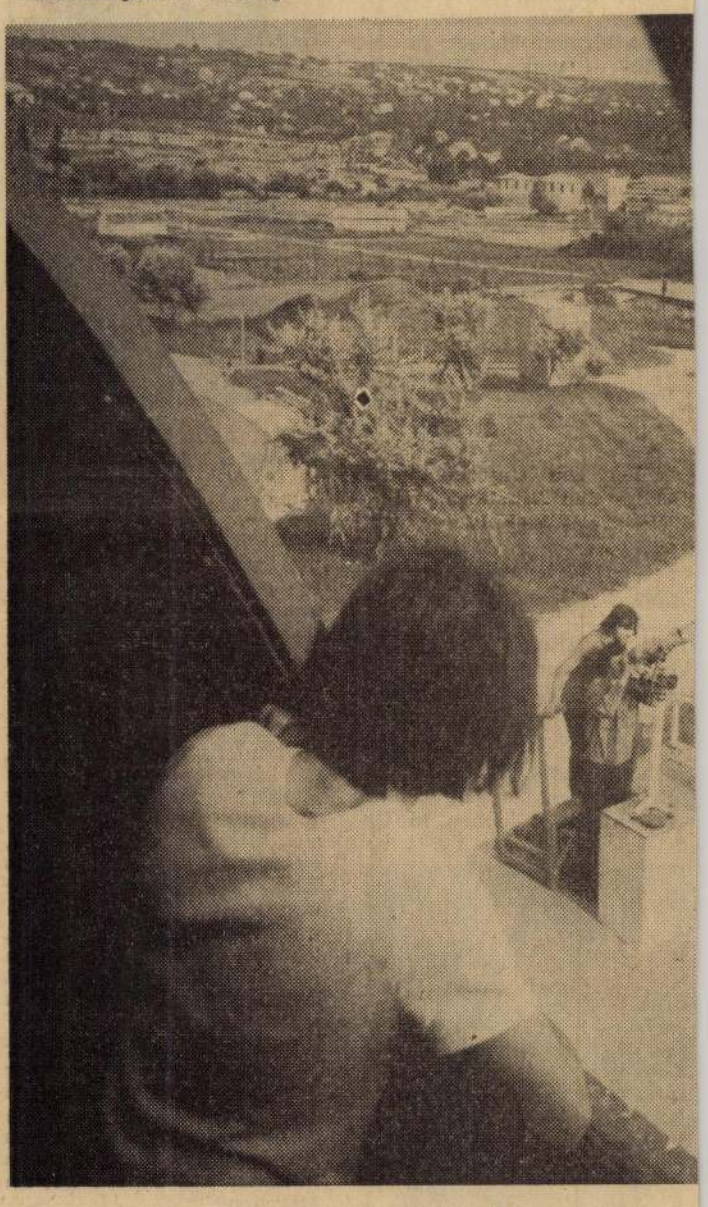

Sternkunde — ein Hobby der Arbeiter von Füzfő am Bal wird von den Mitgliedern des Fachzirkels für den Abend

Traditioneller Blumenkarneval in Debrecen am 20. August

Andrejszky Kotalin, népi iparművész

L: Kathy László

Sáfrán J: Vidám vásár Budán 8

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 19.

Andrejcky Katalin

A népmüvészet ifju mestere cimet kapták 1975-ben Andrejcky Katalin bőrös, Báder Katalin textiles, Dugár János keramikus, Galánffy András fafaragó, Kun Éva iparmüvész, Veress Borbála keramikus.

Népmüvelés 1975/1o/8

Andreiszky Katalin
népművész

Andreiszky Katalin Kathy Károly
lószerszámkészítő népművész
tanítványa.

XXXXXXXXXXXXXXXX
Losonci Miklós: Iparművészeti élet Debrecenben.
Művészet, 1974. október - 22.oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 FEB 2 1

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Katalin Andrejszki

8/1977

1021

Junge Meisterin der Volkskunst

Uraltes Handwerk im neuen Gewand

Katalin Andrejszki ist zwar erst 22 Jahre alt, aber schon seit zwei Jahren Trägerin des Titels „Junge Meisterin der Volkskunst". Nur wenige haben in so jungen Jahren diese Auszeichnung erworben, Katalin jedoch ist das erste Mädchen, das sie für Gegenstände aus Leder erhielt.

Schalanken

Die Kinder von Heute wissen sicherlich nicht mehr, was Schalanken sind. Selbst unter den Jugendlichen würden bestimmt nur wenige die richtige Antwort geben: Aus Ungarn stammende, aus Leder geflochtene Zierbehänge am Pferdegeschirr, die im Laufe der Jahre immer prächtiger wurden. Gegen Ende des vorigen Jahrhunderts blühte in Ungarn eine so reichhaltige Schalankenkultur, wie man sie auf der ganzen Welt nicht fand. Doch dann verdrängte die Zivilisation das Pferd, seine Zugkraft wurde — symbolisch — in die Motoren der Autos aus Metall und Kunststoff verlegt. Gleichzeitig verschwanden auch die Schalanken.

Heute gibt es nur sehr wenig Riemenschneider, sie sind die letzten Vertreter eines uralten Gewerbes. Doch nicht alle von ihnen verstehen sich auf die Kunst des Flechtens von Schalanken, denn dies ist die „hohe Schule" des Herstellens von Pferdegeschirren, obwohl sie nur ein Zierelement sind.

Und dann kommt ein junges, modernes Mädchen aus der Hauptstadt, und in ihren Händen werden die harten Streifen aus Rindsleder weich und von erstaunlicher Schönheit, ordnen sich zu uralten Motiven.

Wunderschöner Beginn

„Ich bin zwar Chemietechniker, habe aber schon immer gern gezeichnet oder geschnitzt. Mit Leder beschäftigte ich mich zum erstenmal nach dem Abitur. Irgendwie kam mir ein Stück dickes Leder in die Hand, ich fing an, es zu biegen, weich zu klopfen, zu verzieren. Ich wollte einfach etwas daraus machen. Die Eltern meiner Freundin waren Täschner, bei ihnen sammelten sich immer viele Reste an. Wir beide begannen, aus dem Leder Armreifen, Schnallen und Gürtel zu fabrizieren. Mich interessierte diese Arbeit sehr, und sie ging mir auch leicht von der Hand. Ich war 19 Jahre, als die Jury des Rates für Kunstgewerbe meine Arbeiten aus Leder-Filz-Kombinationen in die erste Kategorie einstufte. Die ersten Gegenstände — Set-Garnituren mit ungarischen Mustern, Buchhüllen, Brieftaschen — wurden in der Csók-Galerie ausgestellt. Es war ein wunderschöner Beginn!"

Der Meister

„Kurz darauf sah ich in einer Fernsehsendung den Debrecener Riemenschneider László Kathy, der Schalanken flocht. Mir gefiel die Sache so sehr, daß ich beschloß, diese Flechtkunst ebenfalls zu erlernen. Ich besorgte mir die Adresse des Meisters beim Fernsehfunk und schrieb ihm. Ich wartete, aber es kam keine Antwort. Statt dessen kam ein Mann, der von mir eine Tasche kaufen wollte. Ich erklärte ihm, daß ich nichts verkaufe, ihm aber gerne zeigen wolle, was ich für Sache anfertige. Er betrachtete alles aufmerksam und gründlich und stellte sich plötzlich vor: László Kathy, aus Debrecen. Er fügte auch gleich hinzu, daß er mich gerne unterrichten würde.

Bereits in der kommenden Woche fuhr ich nach Debrecen. Von da an hielt ich mich zwei Jahre lang jeden Monat eine Woche dort auf und lernte bei László Kathy. Ich bin ihm sehr dankbar dafür, daß er mir das Schalankenflechten beibrachte. Wenn nur jeder Mensch einen so hervorragenden Lehrmeister fände! Nur wenig Leute wissen, daß er beispielsweise auch die Schalanken für das Vierergespann der Königin von England anfertigte. Ich schätze mich glücklich, daß ich ihm begegnet bin."

Eine schwere Arbeit

„Als ich László Kathy das erstemal beim Schalankenflechten zusah, glaubte ich, es niemals zu erlernen. Es ist recht kompliziert, schwer und nimmt viel Zeit in Anspruch. Aber dann fand ich mich ganz gut zurecht. Wenn man den Anfang gefunden hat, ist es gar nicht mehr so schlimm. Man achtet nur auf das Muster...

Das Problem ist, daß es keine Literatur über das Schalankenflechten gibt. Niemand hat es beschrieben, und man findet auch nur selten Zeichnungen. Vielleicht versuche ich einmal, über die alten Motive ein Buch zu schreiben. Ich sammle sie alle und zeichne sie auf."

Éva Eöry

In der LPG Hunyadi von Vaszar (Transdanubien) wird seit Anfang Februar mit Hilfe eines Hubschraubers gedüngt

In Óbuda wurde ein neues Pionierhaus eröffnet, das den Namen des Märtyrers der Konterrevolution von 1956, György Várkonyi trägt.
Unser Bild zeigt den Fachzirkel junger Astronomen bei der Arbeit

Winterliche Kanufahrt im Warmwasserlauf „Meleg víz" (Komitat Veszprém)

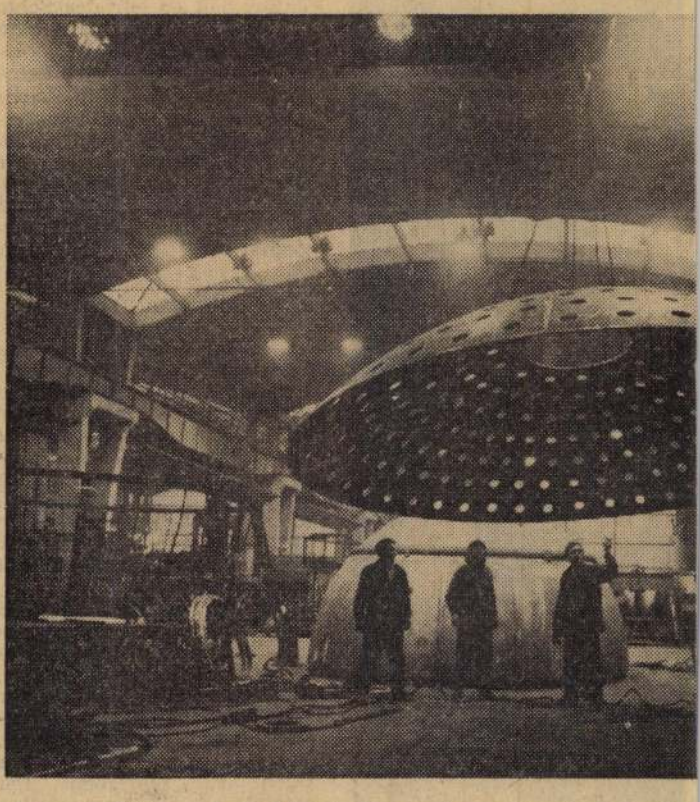

Riesenbehälter und Sterilisationsanlagen werden in der Industrie in Kiskunfélegyháza (Mittelungarn) hergestellt

MDK

Andreae (?) fe-tő

„Helgoland" a képe 1874.-es KT tárlaton

MDK-A-I-1/671.

Giorgio Andreoli

M.D.K.

Disztál

Ars Decorativa: Az Iparművészeti Museum mestermüvei
91.

MIK

Andreoli Georgio

olasz mester

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött /? mikor?

72.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár ~~fél~~ művészete.

Pécs. 1959.

megírva

Andreovics Máté

ötvös

1803-1804 Temesvár

Kapmagyarországi ötvösök 33 l.

Pápaszemet visel; feje kopasz;
kálla őszabevegyült; szemöl
rja lehajtott, kettős csokor-
kabátja fekete. Jelzése alól

rására (19/902.) Wechselmann
én. (226/902.).

886

/902.

ANDRES PAL, festomester

1799-ben Andres Pal és Posovitz Janos Lőcsén a vilá
gos nyomás miatt kaptak 3 kr büntetést.mivel megigér
ték,hogy többé nem te[illegible]zik,hogy a többi mesternek kart
ne okozzanak,a büntetést elengedték. 66.old.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek II.Festendő
anyagok,céhviták 49.old

ARRABONA, A győri Xantus János Múz.Évkönyve, 18.
Győr, 1975

M.D.K.

Andres, Sübenburger, der moler

1496-ban Strassburgban
feleségе révén kap polgárjogot

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai Kiad-+ Bp.1967. 60. old.

MICHAEL ANDRESS, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig. E mesterek egyike volt:
193.- Michael Andress, Wallendorff, 1778.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

ANDRES2 Ferenc asztalos XIX. md elej MDK.

Kubinyi András: Adatok Újpest 1848 előtti történetéhez. Tanulmányok Bp. múltjából. 1956. XI. köt.

293. l. 302. l.

Andresz János

a pécsi országos kerámia biemá-
lén kisplasztikái szerepelnek

Láttuk, hallottuk a kiállítoternekben.
1972. IX. 16. 17. 20 Petőfi 16/V.

Andrész János

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 28.

Andicsz Tamás

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Igaz Művészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

ANDRESZ János /

Gádor István tanitványa volt
az Iparművészeti Főiskolán

Gádor István gyüjteményes kiállitása Bp 1966
Ismertetőt bev. Domanovszky György

MDK

Andresz János

neve emlitve

Gádor István gyüjt. kiáll. Ernst Mus. 1966.

Andrescu, Johann

Geboren 1868 in Broos (Szász-város), erlernte den Geigenbau durch Privatunterricht, vervollkommnete sich in Wien, und begründete dann 1888 in seinem Elternhaus sein eigenes Geschäft. Er benützt im allgemeinen das Stradivari-Modell, nur wählt er eine stärkere Wölbung, die Decke läßt er in der Mitte stärker, im Holz als den Boden, die Zargen sind 27 bis 30 mm hoch. Der Hals unterhalb der Schnecke ist 2 cm, am Geigenkörper 3 3/4 - 4 1/4 cm breit. Er verwendet Spirituslack nach einem Wiener Rezept und klebt seinen

fordit

Firmastempel mit Datum und der eigenhändigen Unterschrift ein. Er baut nur Geigen in 4/4 Grösse und hat auf allen von ihm seit 1890 beschickten Ausstellungen, so in Budapest, Hermannstadt etc Preise erhalten

Litzendorff z.l.

MDK

B. Andretti Olga műtáros

A rigai lapok kivétel nélkül elismeréssel irnak arról a munkáról, melyet a helyszinen végzett a Társulat részéről a kiállitás érdekében.

Cikk: Népművészeti, ...

Magyar Iparművészet, 1936. 3-4.lap

Andri Ferdinánd
A zimony-belgrádi hadihid, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
29 l.

Andrý Ferdinánd
Fogat, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. O.M.K.T.
27 l.

Andri Ferdinánd

Rohr vezéregredes lovon, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

2o 1.

Andri Ferdinánd
Szerb foglyok, paszt.
Szerb foglyok,II. paszt.

Cs. Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 1.

Andri Ferdinánd
Indulásra készen, szin.rajz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 1.

Andri Ferdinánd
Orosz foglyok Belgrádban, paszt.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

21 l.

Andri Ferdinánd
Vihar, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
23 l.

Andri Ferdinánd
A "Hidra" Albániában, szin.rajz
Kilátás a Bojána felé, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
23 l.

Andri Ferdinánd
Tirloi védőállás, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.T.
25 l.

Andrich Luigi

Geb. in Sebenico in Dalmatien

1852 - 53

Bécsi akadémia

Magyarország térképe a XVII. századból V. 25.

— — 1717-ből V. 25. — 1738-ból V. 2

1744-ből V. 26. — XVIII. századból V. 27, 28

Andrić Alajos, dalmát festő; szül. 1832 jan. 17-én Sebenicoban; megh. u. o. 1854 aug. 15. Küzdelmes ifjúkora volt, s özvegy édes anyja kívánságára boltos legény, majd miután ezt a foglalkozást megunta, szerzetes, később ismét fűszeres, majd viaszöntő lett. Közben azonban folyton rajzolt és festegetett s nehány művével felkeltette Salghetti Ferencz zárai festő figyelmét, aki magához vette s tanítani kezdte. Nehány eredménytelen kísérlet után 1852-ben sikerült ösztöndíjat nyernie, mellyel Bécsbe ment, s beiratkozott a képzőművészeti akadémiára.

Itt azonban betegeskedni kezdett, elannyira, hogy kénytelen volt elhagyni Bécset, s tanulmányai folytatása czéljából az enyhébb éghajlatú Velenczét felkeresni. A velenczei akadémiának rövid idő alatt egyik legnagyobb reményű növendéke lett, folyton megújuló betegsége azonban arra kényszerítette, hogy visszatérjen Sebenicoba, ahol igen fiatalon, 23 éves korában húnyt el. Leginkább egyházi képeket festett, melyek közül főleg szent Miklóst ábrázoló képét dícsérik.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 10—12. l. — *Wurzbach:* Biographisches Lexikon. Wien, 1870. XXII. 464. l.

Andrić Alajos

dalmát festő

L.

Szinnyei-Szentiványi

36. l.

$$\left[\left(3a^4b + \frac{2a^3}{b^4}\right) - \left(\frac{4a^3}{b^4} - \frac{a^3}{2b^4}\right)\right] \cdot \left(\frac{4a^2}{b^2} + 3a^3b^2\right) =$$

$$= \left[3a^4b + \frac{2a^3}{b^4} - \frac{4a^3}{b^4} + \frac{a^3}{2b^4}\right] \cdot \left(\frac{4a^2}{b^2} + 3a^3b^2\right) =$$

$$= \frac{12a^6}{b^2} + \frac{8a^5}{b^6} - \frac{16a^5}{b^6} + \frac{4a^5}{2b^6} + 9a^7b^3 + \frac{6a^6b^2}{b^4} - \frac{12a^6b^2}{b^4}$$

$$+ \frac{3a^6b^2}{2b^4} = \frac{12a^6}{b^2} + \frac{8a^5}{b^6} - \frac{16a^5}{b^6} + \frac{2a^5}{2b^6} + 9a^7b^3 + =$$

$$= \frac{6a^6}{b^2} - \frac{12a^6}{b^2} + \frac{3a^6}{2b^2} =$$

$$+ \frac{12a^6}{b}$$

Andrić Vincze, dalmát építész. Spalatoban született a XIX. század elején. A kiválóbb dalmát építészek egyike, aki különösen régészeti kutatásaival szerzett nagy érdemeket. Az ő ásatásai révén kerültek napfényre a soluni régiségek, Diocletian császár palotája Jupiter templomával, s Diocletian spalatoi sírhelye, melyeket saját rajzaival ellátott czikkekben ismertetett (1846—60) a Mittheilungen der k. k. Centralkomission cz. bécsi folyóiratban. Érdemeiért az osztrák műemlékek bizottságának 1859-ben tagjává nevezték ki, miután előbb még a Zára és Spalato kerületében lévő régészeti emlékek cs. és k. őrévé tették meg. Az említetteken kívül nagy építészeti tudásáról tanuskodó munkát írt a spalatoi székesegyházról is.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 12. l.

Andrić Vincze

dalmát építész.

L.

Szudrey-Szentiványi

36. l.

Andrich testvérek, curzolai származású dalmát szobrászok. 1506-ban Pasquale di Michele építész tervei szerint ők építették a Palazzo Fonticot (most Dogana Grande) Raguzában.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1907. I. 484. l.

Andrich testvérek

curzolai származású dalmát szobrászok

L.

Szendrey-Szentiványi

36. l.

megírva

Andrieu, Bertrand,

francia éremszobrász.

L.

~~Sz~~

Szendrey-Szentiványi

36. l.

Főkönyvi kivonat

Szám		Fo… Tartozik P
1.	Magyar H. Bank.	8200
2.	Postatakarékpénztár	696…
3.	Gál Jenő Fiume	12~~30~~23…
4	Bognár és Tsa	~~27~~2700
5	Palugyai Károly Budafok	220…
6.	Weiner Géza Bécs	1854…
7.	Osztrák-Magyar Ban…	1095…
8	Törlei Gyula Budafok	2~~1~~0…

Forgalom

Andrieu

Geiner –

Éremkiáll Kat

1924. 170 l.

~~Böhm. Leinárd II. 211~~

Mady Andrien, belga szobrászművész
V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás, Műcsarnok.

Mady Andrien (Belgium): Vernissagge

Népművelés, 1984. okt. 25-ald.

MDK

Andrieux Ferenc

Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből.
148.l.

megírva

Andrieux Ferenc

ötvös

L.

Szendrey-Szentiványi

36. l.

Febr. 28-án.

	Egyenleg				
	Követel		Tartozik		Követel
	P	f	P	f	P f
	1500	—	6700	—	
	3000	—	3965	—	
	5665	—	6565	—	
	27775	—	~~25775~~		25775 —
	2200	—			
	10950	—	7595	—	
			10950	—	
	2100				100 —
	90		35775		25875 —

Andrik Andor

épitész
vízfest. ort.
5 hónap, jó eredm.

Tanár Bentheim Artur

Iparrajziskola 1911.

P 1.20 helyett
50 fill.

ÉPÍTÉSZET ÉS IPARMŰVÉSZET.

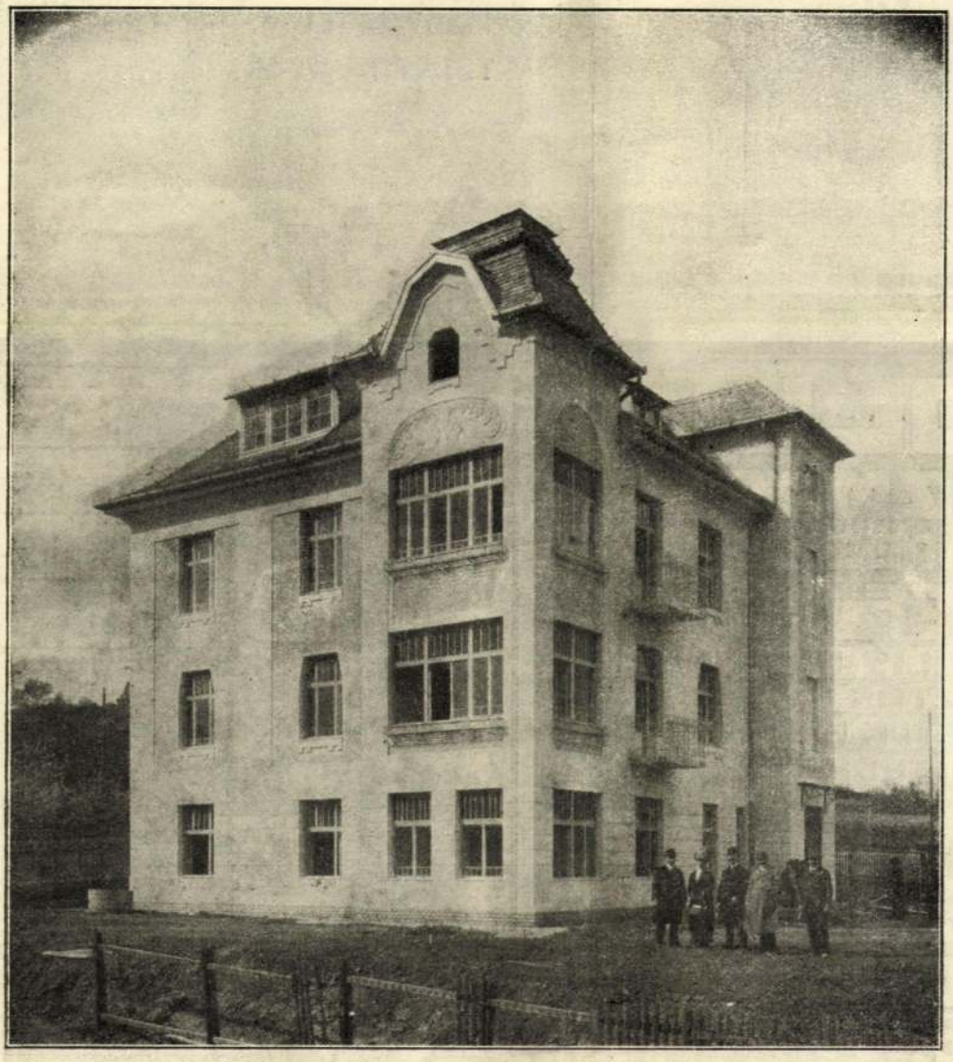

Dr. PORTELEKY LÁSZLÓ VILLÁJA — ANDRIK ANDOR MŰVE

XII. évfolyam — 1913. március hó — 5. szám

Munkácsy Gyula

magyar kir. szab. takarék - tűzhely és kéménytoldó gyáros.

BUDAPEST, VII., Rózsa-u. 39.

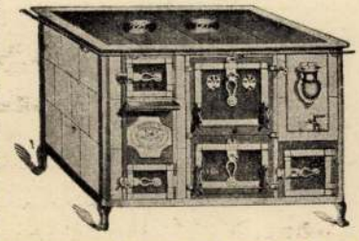

Telefon: JÓZSEF 12-80.

BOSNYÁK ÉS VÁRNAI

IPARMŰVÉSZETI :: MŰTEREM :: ÜVEGFESTÉSZET

BUDAPEST, VI., LENDVAI-UTCA 3. TELEFON 173-46.

67

Sándor Béla

festő és mázoló

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54

SOLLUX PRIZMAGYÁR

BUDAPEST VII. ILKA-U. 6

TELEFON GYÁRI IRODA 153-01 KÖZP. IRODA 1-45

SPECIALIS PRIZMAS ÉS TŰZBIZTOS ÜVEGEZÉSEK

ÜVEGTETŐK FELÜLVILÁGITÓK

MARQUISEOK-VEZÉRKÉPV.

ACZÉL-MARCZELL OKL. MÉRNÖK. PORTÁLÉPITŐ V. ZOLTÁN-U. 11.

TELEFON 146-39

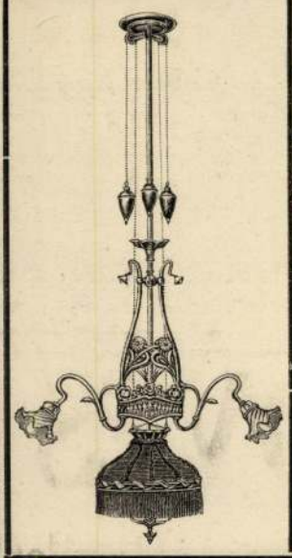

Magyar fém- és lámpaáru-gyár részvény-: társaság :

: BUDAPEST : X., Gergely-utcza.

REDÖNY ESSLINGENI JALOUSIA NAPELLENZŐ ÉS VÁSZONREDŐNY-GYÁR

RÓNA ERNŐ BUDAPEST TELEFON 23-85

ZABELLA UTCA 47-49 TELEFON 23-85

Tábori Elek

könyvesbolt – zeneművek

antiquárium

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 8.

Andrik Andor

építész Budafok.

Gyenge Lajos részére

X. Ókeg u. feldszüles

családi ház

Építő Ipar – Építő Művészet

1929. 46. l. (Magán-

építési engedélyek.)

Andrik Valéria

textilszakos
1925–28.
Születési adatok és
atyja neve?

Iparmuvészeti iskola

pótolva

Hajmáskér
1910. junius 11

Andrik Andor

Muhits Sanitvány

Andrik Valéria

festő

Szül.Hajmáskér 1910.jun.11.
1929/30-1930/31. járt a főiskolára.Nem szerzett oklevelet.

Képzőmüv.Főiskola anyakönyvi adatai

megirva

H. Andrik Valéria

Jestö

l.

Müterem özi

kidt 1938

✓

s. leirattal a pétervári és moszkvai kiállítás-
hoznan 1900. IV. 9-én öltözett újra (188/900

1597. Paczka Ferencz:

Bibliai tájkép.

E képen Ar
nek: Sárának tem
fiainak szántóföldje
tag fal mögött, mijt
Het fiainak hallat
A falon Efron ül
nek egy és kisjé hát
a szomorú menet. E
gyen viszik Sára
Következik fiaival. F Izsákkal és Izmaellal.
kal. Az égbolt felhős.

Olajfestés,
Vétetett 189
a 900 fr
az elszámolás elfog
tal (114/98) Dammente

Andrik Valéria

Pesti Napló képes mell., 1937. I. 31.

Andrik Valéria: Feldkirchi házak

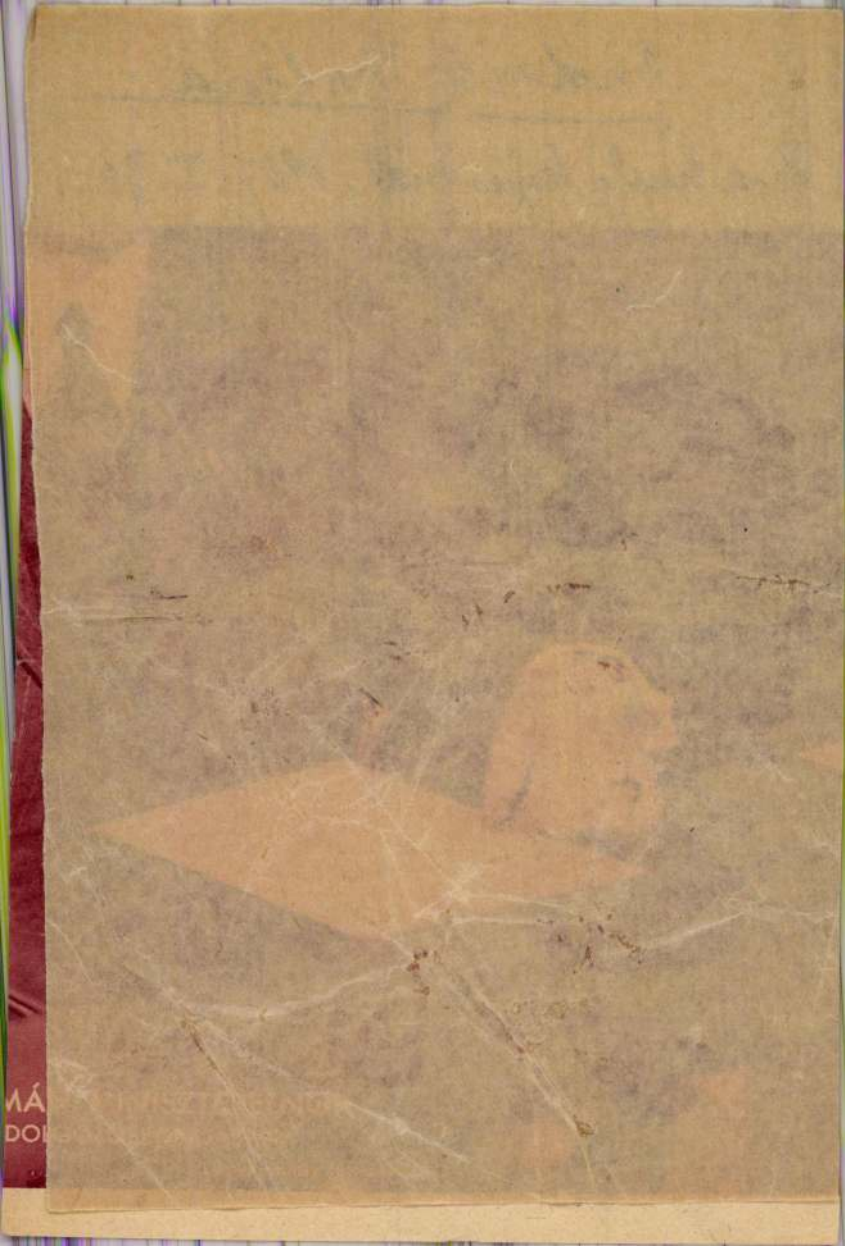

Andrik Valéria

Festő

Lábadozó c. képe

(IV. nemzeti kiáll.)

Repr. -

Művészet

1937. 81. l.

szakálas volt. Két különböző kor felfogása egyesül e szoborban: a testtartás és a pubes alakítása archaikus korból való, ellenben a mezítelenség csak későbbi időben válik szokásossá Dionysos-ábrázolásokon. Szobrunk eredetije a Kr. e. I. században keletkezhetett, amikor az antik szobrászat, megfelelve a közönség régieskedő ízlésének, szívesen utánozta az archaikus művészet egyes vonásait, persze a maga ízlése szerint vegyítve azokat későbbi elemekkel. Szobrunk másolat a római császárság korából.

Roscher, Lexikon, I. köt., 1090. hasáb.

Paul Arndt: Statuette des Dionysos. Archaistisch. Kopie. Ähnliches Stück im Museo Torlonia.

15. KOCSIVEZETŐ FÉRFI TORZÓJA.

Márvány. Magassága 28 cm. Hiányzik a fej a nyakkal

H. Andrik V.

festö

l.

Mütterem 11. n

graf. kiäll. kat. (1937)

6 – 8. n.

Andrik Valéria

festő

Műcs. kiáll, 1933 tól

Pipics 109. l.

Andrik Valéria

festő Műcsarnok

1933. szept. Fiatal művészek kiáll. 27, 35, 72, 76

1936 máj.-jún. 75. é, jub. kiáll. 384.

1937. jan. - márc. téli kiáll. 345, 357.

1938. febr - márc. téli tárl. 462.

1938. nov - dec. őszi tárl. 150.

Andrik Valéria

textil

1925–28

Činnisk 1930. 81 l.

Andrik Valéria

1929/30 – 1930/31

Ferkópzőmfőistért

62. l.

✓

Andrik Valéria

Tájképekkel nekepel a „Mütekem" őszi kiállításán

Nemzeti Ujság 1937 X. 12

H. Andrik Valéria

Nyugat 1937 VI. 1.

— **A „Müterem" kiállítása.** Vizfestményekből, pasztel-képekből, grafikai lapokból és kisplasztikai szobrokból rendezte a nyarat megkezdő kiállítását a Kossuth Lajos-utcai „Müterem." Nagyon vegyes gyüjtemény kerekedett a sokféle anyagból. Mint a kiállitás legjobb darabjaira mutatunk rá H. Andrik Valéria, K. Borhek A., Demeczkyné Wolf Irma, Ferencz Irma, Haich L., Halasi Horváth István rajzaira és pasztelképeire, Hende Vince finom vizfestményeire, Barta Mária, ifj. Csehy Lajos, Hessky Iván, Kacziány Aladár, Kássa Gábor, Nemény I., Tóbisch Ilona rajzaira és vizfestményeire, Dex Ferenc fametszeteire, Burján L. szénrajzára. A szobrászok közül Antalffyné Mária, Matei A. és Seemann András munkái érdemelnek figyelmet. *(e. a.)*

Nyugat 1937 VI. 1.

Andrik Valéria

MDK

Feldkirchi házak

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Andrik Valeria

Feldkirchi Hásek

Andrik Valéria MDK

Anya

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Andrik Valérie

Anya

MDK

Andrik Valéria, festö

Lábadozó.

CMKT.-Műcsarnok. IV. Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
EP.1937.ápr. 29.-jun.20. Kat. 14.1.

MDK

H. Andrik Valéria

Fény és árnyék, of.

Nyugalom, of.

Via Appia, of.

Szines házak, of.

Gyümölcsszedés, of.

Müterem 4. csop. kiáll. 1937. ápr.

Andreetti Károly

Andreetti *Károly*, építész, *1878. Építészeti tanulmányait Budapesten, Berlinben végezte. Tanára a Képzőművészeti Főiskolának.

Andreich *János (Glogoni)*, bányamérnök,

Uj Idők Lex.

II. k. 383. l.

MDK

Andreeti Károly

Képzőm.Főisk.r.tanár kinevezése az V.f.o.-ba.

Szépmüvészet 1941. 258.l.

NYOMTATVÁNY

Andreetti Károly
épitész
szül. 1878 Soskút.
tród
Ki-kisoda? 20. l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Andreetti Károly

épitész

l. élet.

Szefeltlex. 421. l.

Andrecsi Károly

épitész

Nub. Sóskút 1878.

l.

Lex Magy Társ

3. a. l.

Andreeddi Károly

Képz. főiskola rendes tanára 1923 —

építészeti enciklopédia.

Évk képzfőisk. 1931-32. 74. l.

82. l.

Fülek.

Az előtérben a várhegy t
és podgyászát vivő férfi lá
ritett város közelében az u
rata:

FILLECK.

Színes rm., mér. a vk.

150 – 95.

Andrétti Károly

1931–32. rektor a Képző-
művészeti főiskolán –

Építőképzőfőiska 1931–32. 4. l.

Lipótvár.

A csillagalakú vár térr
kötik le figyelmünket. Felira

LEOPO

a jobb sarkon: p. 740.

Rm., mér. a vk.
J. U. M.: Pannon.
140-9

Andreetti Károly

az épitészeti enciklopédia rendes tanára, 1923.

Közgőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25, Bp. 1926.

MDK

Andreetti Károly

Az Orsz.m.kir.Képzőm. Főisk. tanári kara az 1936/37 tanévben

MDE

Andreetti Károly MDK

az épitészeti stil- és alaktan mb. tanára, 1915.

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24. 24-25.
Bp. 1926.

Andreetti Károly

az első világháborúban
mint huszárfőhadnagy
parancsörtiszti szol-
gálatot teljesített 1915-
ben nem foglalhatta
el a főiskolában
az építészeti stil és
alaktan előadásával
való segédkezésre szóló
minisztéri megbízá-
tását.

Kapszöm. Főisk. Erk
1915-16. 5. l.

etü Bizottság !

ásául,hogy az egri várban folyamatban
hez kiutalt 1.000 P-t az ásatás veze-
in jogakadémiai tanár urhoz további-
elismervényét idecsatolva beterjesz-

el jelentem,hogy ama körülmény folytán,
kir.Miniszter Ur az egri állomás feltöl-
redélyezett mikánt Pálosi dr.urtól én

Andreetti Károly

ANDREETTI KÁROLY,
okl. építész. Rendes tanárrá kineveztetett 1923. november 27. Orsz. gyűl. képviselősége alatt id. nyugdíjazva 1932. február — 1935. márc. majd újból a tényleges szolgálatba visszahelyeztetett. A Főiskolán tanít 1915. szeptember óta.

Képzm. Főisk. Évk. -
1936/37. 64. l.

MDK

Andreetti Károly

Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 4.1.

MDK

Andreetti Károly

Ferképzőműiskévk. 1937/39. 99.1.

Andrecetti Károly

építész.

a képz. főiskola idegenes tanára

1915 – 1923.

építészeti stil és alaktan

Évkképzfőisk. 1931-32. 76. l.

T és kétoldalú csegely előlapján

1907.

~~támasz~~ nyugvó

tan, ~~és~~ arczélben T van ábrázolva.
~~tott~~ ~~réteges~~ buzogányt tartja.
u bajuszt és körszakállt visel.
apon (czímer~~pajzs~~ van ~~zárt~~ (koro-
perem és ~~gyöngysor~~ (közt:

R. R. IMP. ET. TRANS. PRINCEPS.
. DNS. SI. CO. OP. RATI. DVX. 1627.

~~áttere sima.~~

gely domborművel, méretei 4.7:4.7 cm.--
ajándéka 1907. április 30-án (787-

216

űkkel.

1651

Andreetti Károly

Az építészet problémáit általános enciklopédikus előadásokon Andreetti Károly és dr. Lechner Jenő építésztanárok tanítják. A tárgy a két tanár között akként oszlik meg, hogy Andreetti az első két évfolyam hallgatói előtt az ókor, középkor és renaissance emlékeit feitegeti, táblaraizok segítségével

Kampfmüller.

megvíva

Andreetti Károly

1938 őszétől a főiskola képviseletében igazolt tagja az országgyűlés felsőházának.

Ferképzőmfőiskévk 1937/39.
10 z. l.

Bezdéd, XI. század
Galgóc, X. század

Andretti Károly
építész

Szül. Sóskút 1878.

Oklevelet nyert 1906.

Műegyetem 3 l.

~~átalakítunk~~

~~kiállítások~~

ideje		Javítás ideje			Tartalom	Külalak
hó.	nap	év.	hó.	nap.		
október	11.	1933.	október	14.	3	c
november	11.	1933.	nov.	18.	—	—
december	5.	1933.	december	12.	3	b/c
január	17.	1934.	január	23.	2	b
					2/3	b/c

Bátonyi h.

min.s.hiv.igazgató

rilis hó 14-én.

A miniszter megbizásából:
dr. Takács Menyhért s.k.
miniszteri osztálytanácsos

Andrecsti Károly

l.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 7. l. 8. l.

Andreetti Károly.

tanár.

Tanítványainak rajzai szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujjáz, 1928. Máj. 20

Andreetti Károly

Kampfőisk.

MDK

Andretti Károly, IV. éves

kastély

Építészhallg. kiáll. Magyar Pályázatok,
1907. V.évf. 1.sz.

MDK

Andreetti Károly, tanár

tanitványai rajzokkal szerepelnek.

(e.a.):

A Képzömüv. Föisk. növ. kiáll. - Mücs.
/ e.a./ Ujság. 1928.máj.2o. 22.1.

Andreetti Károly

l.

Képzm. Fürsk. Évk

1933-34. 20. l.
21. l.
38. l.

Éppen ebben a tekintetben az Árverési-csarnok mostani anyaga változatos példákkal szolgál.

A *vegyesek* csoportja, mint mindenkor, most is változatos. A háborús világhoz illően sok benne a *fegyver*, amikkel ugyan nem lehetne csatába vonulni, de amelyek a férfiszobának illő és nagyon dekoratív falidíszei. Néhány hosszúcsövű balkáni puska mellett nagy sorozat ugyancsak délvidéki, főként albán eredetű pisztollyal szolgálhatunk. Valamennyi (talán egy kivétellel) még a XVIII. századból való s egyik-másik tetszetős terméke a keleti fegyverművességnek. Ezekhez illenek a hajlottpengéjű handzsárok többé-kevésbbé díszes markolattal. Csak a szakembernek tűnik fel egy kis XIX. századi puska pompás régi *pistojai* csöve, egy öreg *trombon* a XIX. század elejéről való szerelékkel, egy céllövő számszerij s egy abesszíniai ezüstsodronyos markolatú *pallos*, amelynek vércsatornás pengéje itáliai eredetű és még a XVI. századból való. Ide sorozható még egy pompás *vadásztőr*, agancsmarkolatán és bőrhüvelyén vadászjelenetes szép ezüstveretekkel. Talán Szászországban készülhetett, mindenesetre még a XVIII. század második felében.

Az álló-órák megszokott sorozata ezúttal kisebb a rendesnél. Koruk a XIX. sz. elejétől annak a végéig terjed. Számos burnótszelence közt a legérdekesebb egy tiszti fövegformára alakított darab, Napoleon császárkori képével s az ő korából. Valószínűleg a „nagy hadsereg" valamelyik katonája merítette belőle az akkor a mai cigarettát pótló illatos dohányport.

Vannak aztán kisplasztikai alkotások, óntárgyak, gyertyatartók, kandalló- és falidíszek, íróasztal-készletek, dobozok, teáskannák és az a sokféle *bric à brac*, ami csak e helyen gyűlik össze ilyen mennyiségben s ekkora változatosságban. Erről többet mondani felesleges. Ezeket látni és — megvenni kell.

Andreetti Karól

l.

Ferképzomfoiskevk

1935-36-47 l.

0

Lautos-féle elszámolás

1938 aug. 25.

Régi tartozás	12.80
Képrőmuvesztést	3.—
20 db Knackfus	40.—
Arch. Ést. füzetek	3.—
2 db Ars Una Estet	8.—
	P 66.80
le %	43.80
	P 23.00
marad	
Késpenz füzetes	23.—
	0

Számlám a mai nappal teljesen kiegyenlítve

Andreetti Károly

l.

Képröm. folik. ök

1925-27.

4. l.

darab. 10.—

1810. KÜLÖNFÉLE RÓMAI PÉNZEK, bronz. Ötven darab. 1.—

1811. HÁROM TALLÉR, ezüst. XVII. század. 10.—

1812. HÉT TALLÉR, ezüst. XVII. század. 25.—

1813. TIZENKÉT RÓMAI PÉNZ, bronz. 3.—

1814. RÓMAI EZÜST PÉNZEK. Huszonnyolc darab. 10.—

1815. HÁROM ÉREM ÉS EGY PLAKETT. XIX. század. 1.—

1816. KÉT ÉREM, vert bronz. Magyar, XIX. század. 2.—

1817. KEREK TÁLCA, sárgaréz trébelt díszítéssel. Török. 25.—

1818. KEREK TÁLCA, sárgaréz trébelt díszítéssel. Török. 30.—

1819. KEREK TÁLCA, sárgaréz, trébelt díszítéssel. Török. 35.—

1820. KUPA FEDŐVEL, ón. Brassó, 1711. 160.—

1821. LEVESESTÁL FEDŐVEL, ón, ovális alak, barok díszítéssel. Német, XVIII. század. 380.—

1822. KEREK TÁL, ón, két füllel. Karlsbad, XVIII. század. 80.—

Andreetti Károly

I. Kard u. 4

Tel 160-234

Andreetti Károly okl. épitész-mérnök, képzőmův. főisk. tanár, ~~I. Krisztina-krt 189.~~ ~~150-925~~

Bptáob. 1940. sept

" 1942. jan

0

90577

VITÉZ NAGY

Andreetti Károly

építész

Életrajz és arckép

lásd

Lengyel László dr

Vidor Gyula dr

Magyar országgyűlési almanach

1931–1936. Bp.

1931. 9. P.

MOB kitár

1516 sz

Andreetti Károly

archépe

Karczagmagyállam

383. l.

Andreetti Károly

laid.

Karczag magyállam

317. h.

MDK

Andreetti Károly

Kampfőiskola. 6.l.

Andreetti Károly

lásd

Gell Mad. 18. l.

akarta biztositani. E tárgyalások meghiusulása utáni törvénytelen Fejérváry-kormányzat ellen Andrássy éles támadásokat intézett, különösen nevezetesek Lányi Bertalannal, a Fejérváry-kormány igazságügyminiszterével folytatott hirlapi polémiái (1905). Az Andrássyval kivált disszidensekből és 1905 nyarán a szabadelvüpártból ujólag kilépettekből megalakult az alkotmánypárt Darányi Ignác, majd Széll Kálmán elnökségével, mely vezérének Andrássy Gyulát ismerte el és szorosabban csatlakozott a koalicióhoz, melynek vezérlőbizottságában Andrássy mindig mérsékelt és nyugodt magatartásánál fogva nagy tekintélyre emelkedett. Az 1905 október 10-iki képviselőházi ülésen alaposan indokolt óvást terjesztett be a Ház folytonos elnapolásai ellen, melyet nagy többséggel elfogadtak. 1906 januárjában és februárjában ujabb tárgyalások indultak meg a koronával, melyeket ismét Andrássy közvetitett. Ezek azonban szintén meghiusultak és a parlamentet katonai hatalommal feloszlatták. A mind élesebb küzdelemnek 1906 április elején az ellenzék és a király között létrejött váratlan paktum vetett végett. E paktum Andrássy minden igyekezete ellenére nem oldotta meg a már hosszu idő óta állandó izgalmakat okozó katonai kérdést ugy, hogy Andrássy a kormányalakitást nem vállalta és a koaliciós Wekerle-kabinetbe, mint belügyminiszter is csupán azért lépett be (1906 ápr. 6.), mert nélküle a koalició kormányalakitásra vállalkozni egyáltalában nem akart. Mint belügyminiszter fontos gyermekvédelmi, közegészségügyi, kivándorlási és alkotmánybiztositó (hatásköri bíróság stb.) törvényeket létesitett és kidolgozta az általánosság elvén nyugvó választójogi reformjavaslatot, melyet a tulságos hirtelen ugrás elkerülése végett a pluralitás alapjára fektetett (1908 szept.). E javaslat azonban külpolitikai viszonyok és a koalició felbomlása miatt nem került tárgyalásra. A Wekerle-kormánnyal együtt 1910 jan. 17-én miniszteri állásából ő is távozott. A Khuen-Héderváry-kabinet megalakulása után nem akarva a kormánynak hatvanhetes ellenzéket alkotni, pártját feloszlatta, maga azonban párton kivül maradt és mint pártonkivüli 67-est választották meg országgyülési képviselőnek Nagymihályon 1910 jun. 1-én. A munkapárt ellen különösen a választásoknál, a házszabályok reformjánál és a véderőtörvény keresztülhajszolásánál elkövetett törvénytelenségek miatt csakhamar élénk ellenzéki működést fejtett ki. A külpolitika terén aggodalommal nézte az európai helyzetben mindinkább növekvő feszültséget és 1913 október-decemberben a delegációban tartott s nagy visszhangra talált három beszédben fejtette ki az elkövetett hibák birálatát és az entente-tal való megegyezés a detente szükségességét. A magyar parlamentben az ellenzék és többség közti mindinkább kiélesedő harc uj tápot nyert a közigazgatás tervbe vett reformja következtében, mikor a háboru kitörése az eseményeknek más fordulatot adott. A hadüzenetek pillanatában Andrássy is a többi ellenzéki pártvezérekkel együtt azonnal a Treuga Dei álláspontjára helyezkedett és a kormánynak sulyos feladatában támogatását helyezte kilátásba. A háboru elhuzódásával azonban a Treuga Dei fenntartása mindinkább nehézzé vált, mert az ellenzék a kormány müködését fokozódó bizalmatlansággal nézte. Andrássy a kormány ellenőrzését a külpolitika terére iparkodott szoritani és különösen az olasz kérdésben követett politikája miatt sajtóban és parlamentben erős kritika alá vette Burián külügyminiszter tevékenységét. Már 1915 szeptemberében a Neue Freie Pressében irt cikkben, majd néhány hónappal később a magyar parlamentben is nyilvánosság elé vitte a lengyel ügyet, melynek kedvező megoldását a monarchiához való csatolást és trializmus formájában, döntő fontosságunak tartotta. A háboru alatt két izben is, 1915 októberében és 1916 nyarán Németországba utazott, hogy a vezető politikusokkal az aktuális kérdésekről, főleg a lengyel és amerikai függő problémákról tanácskozzék. A béke ügyét 1915 december 7-iki parlamenti beszédével hozta szóba, melyben kifejtette hogy igyekezni kell a békét a végső döntés előtt megkötni. Ugyancsak a békéről több nagyobb tanulmányt tett közzé 1916-ban és 1917-ben a Svájcban megjelenő Revue Politique Internationale-ban és ezekben is a megegyezéses béke előnyeit igyekezett az elkeseredett közvélemény elé tárni.

916 julius 6-tól augusztus 23-ig Apponyi Albert gróffal és Rakovszky Istvánnal tagja volt annak a bizottságnak, melyet az ellenzéki képviselőkből a képviselőház küldött ki, hogy a külügyek vezetésében közvetlenül betekintést nyerhessenek és azt ellenőrizhessék, A bizottság müködése csakhamar lehetetlenné vált, mert a külügyminiszter a bizalmas természetü diplomáciai kérdésekről nem volt hajlandó a felvilágositásokat megadni. A belpolitikában mindinkább előtérbe kerülő választójog kérdésénél Andrássy hangoztatta annak szükségességét, hogy a háboru által sulyban megnövekedett tömegeknek meg kell adni a jogot a politikába való beleszólásra, anélkül, hogy a legtulzóbb radikális választójogot valósitanák meg. Mikor a Wekerle-kormány az eredetileg elfogadott választójogi tervezettől eltért, 1918 junius 9-én nagymihályi választóihoz intézett Nyilt Levélben fejtette ki ez eljárás veszedelmét. A bolgárok különválása után a központi hatalmak helyzete tarthatatlanná vált. A király ekkor Andrássyt Svájcba küldte (okt. 11.), miután azon értesités jött, hogy az entente vele tárgyalásba bocsátkoznék. Az ut azonban már elkésett és csak annyiban használt, hogy Andrássy tájékozódhatott az entente terveiről

és hangulatáról. Svájcból 22-én tért vissza és két nappal rá a király felkérésére elvállalta a közös külügyminisztérséget. A Ballhausplatzra megérkezve, azonnal, október 26-án közölte a német császárral, hogy a monarchia nem képes tovább küzdeni és a forradalom megelőzésére kénytelen különbékét kérni, majd október 28-án megtette a különbéke ajánlatát Wilsonhoz és a többi ellenséges nagyhatalmakhoz. Az összeomlás azonban nem volt feltartható, a forradalom kitört és Andrássy azonnal lemondott. A király kérésére és kedvező hirek érkezése folytán még november 5-éig állásában maradt és csak akkor távozott, mikor már teljesen szétesett az a monarchia, melyet képviselnie kellett volna. A forradalmi idők alatt először Magyarországon tartózkodott, majd Svájcba ment és megkisérelte, bár sikertelenül, hogy az entente-ot a bolsevizmus elleni fellépésre birja. A kommün bukása után visszatért Magyarországba. A politikai élet megindulásával 1920 január 25-én Miskolcon egyhanguan választották meg a nemzetgyülés tagjává. Meghalt 1929 junius hó 11-én Budapesten.

Andrássy Kálmán dr., a MÁV miskolci üzletigazgató helyettese, MÁV főfelügyelő. Született 1882 jun. 12-én Tiszanána községben (Heves vm.). Édesatyja, A. Ferenc dr. kormányfőtanácsos. Szeged város ny. tiszti főorvosa. Középiskolai tanulmányait a szegedi kegyestanitórendi főgimnáziumban végezte, majd 1903-ban a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen államtudományi doktorátust tett. Egy évi önkéntesi szolgálatételre a szegedi 46. gyal. ezredhez vonult be, majd mint t. honvédhadnagy szerelt le. Ezután a MÁV szolgálatába lépett, a szegedi ü. v.-nél nyert beosztást és 1914-ig az általános osztálynál teljesitett szolgálatot, mikoris az akkor ujonnan felállitott temesvári üzletvezetőséghez, mint segédtitkár és osztályfőnök-helyettes lett kirendelve. Ugyanott a világháboru alatt a személyzet, akkor roppant nehéz közélelmezési ügyeit is vezette és a háboru alatt teljesitett szolgálatait Károly király a III. o. polgári hadi érdemkeresztte tüntette ki. 1921-ben a szegedi ü. v. általános osztályának főnökévé nevezték ki, ahonnan 1923-ban, ugyanezen minőségben, a miskolci ü. v.-hez helyezték át. Rövid időn belül, 1926-ban üzletigazgató-helyettes lett. 1931-ben a kormányzó a Signum Laudisszal tüntette ki nemzeti és hazafias működésének elismeréséül. A Pápa őszentsége valláserkölcsi téren szerzett érdemeiért a „Pro Ecclesia et Pontifice" és 1927-ben a pápai Nagy Szent Gergely lovagrend középkeresztjét adományozta. Andrássy Kálmán dr. az északmagyarországi vasutasok szociális, valláserkölcsi és nemzeti nevelésén szeretettel fáradozott. Társadalmi életben, mint Miskolc város törvényhatósági bizottságának és kisgyülésének tagja, a „Mavosz" miskolci csoportjának elnöke, az alsó miskolci róm. kath. egyház főgondnoka, stb. eredményes munkát fejt ki.

Andreetti Károly, müépitész, a Képzőművészeti Főiskola r. tanára. A fejérmegyei Sóskut községben született, 1878-ban. Középiskoláinak elvégzése után a kir. József Müegyetem hallgatója lett, ahol épitészi oklevelet szerzett. Diplomájának elnyerése után magángyakorlatot folytatott és többször tett külföldi utazásokat régi épitészeti müemlékek tanulmányozása céljából. Ezek iránti szeretetét nagynevü mesterétől, Schulek Frigyestől örökölte és ez lett később müvészi célja is. 1915 óta a Képzőművészeti Főiskolán az épitészeti encyklopedia rendes tanára. A világháboru kitörésekor bevonult és a háboru egész tartama alatt, mint a 8-ik honvédhuszárezred századosa teljesitett katonai szolgálatot, javarészt a fronton és számos kitüntetést szerzett. Élénk társadalmi és politikai müködést fejt ki. Tagja Fejér vármegye törvényhatósági bizottságának és a kisgyülésnek, valamint számos tudományos, müvészeti, társadalmi és szakegyesületnek.

Andréka Károly, helyettes főkapitány. Született Tápióbicskén, 1874 február 5-én. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte. 1894 augusztus havában lépett a rendőrség szolgálatába, ahol először a főkapitányság bünügyi osztályán, majd a detektivtestületben, azután az ujpesti ker. kapitányságon és az államrendészeti osztályán teljesitett szolgálatot. A világháboru alatt az államrendészeti osztály vezetője lett. A tanácsköztársaság uralma alatt elhagyta állását. A kommun bukása után ujból átvette az államrendészeti osztály vezetését és detektivfőnökséget, 1924-ben pedig a II. foku kihágási osztály vezetője lett és 1928 január óta mint a főkapitány helyettese teljesit szolgálatot. 1921-ben a főkapitányhelyettesi cimet és jelleget kapta meg, 1924-ben pedig valóságos főkapitányhelyettessé nevezték ki. 1925 óta Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagja és 1931 julius 1. óta pedig örökös tagja a Rendőrtiszti Atlétikai Club, a „Dalkoszoru" dalegylet, a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör és a III. ker. Torna- és Vivó-Egylet elnöke, a III. ker. róm. kat. egyházközségnek pedig diszelnöke. A III. ker. Katolikus Kör elnöke, a Magyar Országos Torna-Szövetség társelnöke, a Hadirokkantak Nemzeti Szövetsége IX. ker. csoportjának örökös tiszteletbeli elnöke. Kitüntetései: II. oszt. Magyar Érdemkereszt, Koronás Arany Érdemkereszt, Ferenc József-rend lovagkeresztje, II. oszt Polgári Hadi Érdemkereszt,

Andreetti Anzelm

Kőfarago

l

Wick Kassa Fort.

357. l

A 197. sz. BAROSS cserké

Budapest, IV., ker. Bástya-u.

Csak egy pengővel járuljon
cserkészünket elvihessük az

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Urunk! A

Az 1933. év nagy erőpróbája les

A nemzetközi világtáborozás. Ja
kívüli követelményeket és feladatokat álli

A Baross Szövetség cserkésze
részüket. Egyfelől a felelősséget érezzük,
patok minden erejükkel részt vegyenek a
szeretnénk, ha az ilyen ifjúsági világtal
részesülhetne minden cserkészünk.

Elvünk, — amelynek eddig a j
csületes munkája alapján mindig eleget

Andretti Anselm

l.

Közlezrkiall

188 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

Andreetti Anzelm

l.

Wickkapaidoń

342 l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Andreatti Anzelm

Kőfarago

l.

Tanulmányok Bp

multjából

III. 161. l.

Andreetti Anselm

kőfaragómester

† 1907 jul. 25.

Budapesti Építőmesterek, Kőmives- Kőfaragó és Ácsmesterek Ipartestülete. Tv. Évkönyv. Bp. 1908. 216. l.

Andreetti Károly

1931–32. rektora a képzőművészeti főiskolának

Ferk pzómfoiskévk 4 l; 15 l.

A képzőművészeti főiskola vészéről az országgyűlés felsőházába pótlagul választa-tott 10 évre 1933 jan. 1-tól

u.o. 16 l + 17 l

~~Alapi Gyula dr. VIII. 44.~~

Andreetti

~~festö~~

l.

Jbl Lotz

353-l-

Gren à [illegible]

ilyen festö

nem [illegible]

nádfedeles házak vannak körülöt-
oglalja el, melynek partján há-
pportot. Az égbolt könnyen fel-
GyvlAi L.

50 cm.
ománya 1901: VI. 1-jén (350/902 No. [illegible]).

Andreetti Károly

építész.

Szül. 1878 Soskúton (Fejér vm). A budapesti műegyetemen Schulek Frigyes osztályán végezte tanulmányait s 1906. szerzett oklevelet. ~~[illegible] magán-~~ ~~[illegible] s mű-~~ ~~emlékek~~ tanulmányozása cél-jából ~~többször~~ járt külföldön. Utazásain ~~Angliában, Európában~~ Német- és Olaszországban töltött hosszabb időt ~~[illegible]~~ s legin-kább a műemlékek tanulmá-nyozásával foglalkozott. Haza-térve ~~magánépítészi~~ mi-[illegible] hosszú ideig mint magánépí-tész ~~[illegible]~~ dolgozott, de élénk részt vett Fejér megye közéletében is. Tagja volt a megye törvényhatósági bi-zottságának ~~[illegible]~~ és kisgyűlé-sének ~~[illegible]~~, s mint ~~megyei föld-~~ ~~birtokos~~ soskúti birto-kos, olyan gazdaságát ve-zette. Az első világháborúban hamarosan, hónapot töl-tött a különböző frontokon, s mint huszár százados szerelt le 1915 ~~[illegible]~~-ben. Az építészeti stíl-

és alaktan ideiglenes,
1923-tól Frendes tanára volt
a ~~kép~~ bpesti képzőművészeti
főiskolának. Az első két
év folyam hallgatóit az ó-
közép- és reneszánsz-kor
emlékeinek ismeretére
oktatta, táblarajzok segít-
ségével. 1931-32. rektor
magnificusa
~~volt~~ a főiskolának. 1931.-
~~35. tagja volt az országgyü-~~
~~lésnek~~ a vali kerület
országgyűlési képviselőjévé
választotta, s mint fős-
kolai tanárt ideiglenesen
nyugdíjaztak. 1935-ig
tart a tényleges szolgá-
latba. 1938. a főiskola
képviselőtében tagja
volt az országgyűlés fel-
sőházának. 1941. lépett
elő az II. f. osztályba. 1945-
vált meg az intézettől.
Tagja volt a Mérnöki
Kamarának, a Magyar
Mérnök és Építész Egyletnek
stb.
a Rajztanárvizsgáló
Bizottságnak

Andree, I. András.

Az építészeti encyklopédia

Képviselői megbízatásának
Lejárta

megírva

Andretti Géza

kőfaragó segéd

tájképi és akvarell csoport.

4 hónap, jeles eredm.

Tanár Videky János

Iparrajziskola 1894

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Andreotti Géza

Kőfaragó
Andreotti Anzelm
utódai cég.

Budapesti Építőmesterek,
Kőműves-, Kőfaragó-
és Ácsmesterek Ipar-
testülete VI. Evkönyv
Bp 1910. 249. l.

MDK

Andreetti Anselm kőfaragó

Vállalkozók Közl. 1905. nov. 1. 4.l.

Uj tözsdepalota....

SDK

Andretti Anselm kőfaragó

A bpi börze uj palotája. Épitő Ipar. 1905. 45.sz.
369 l.

Andrej György, építész

Szombathely első püspöke, Szili János és terve-
ző építésze, Hetele Menyhért tervei alapján előszá-
a papnevelde épülete, majd a capf-stílusú püspö-
ki palota épült fel. – a tér Hetele halálával ta-
nítványának, Andrej Györgynek kezei nyomán for-
málódott ki. Meg Hetele tervei nyomán Andrej
építette hazánk legszebb kis palotáját, az u.n. Ölbei-
házat, amelyik ma a Vas m.-i Forradalmi Múzeum-
nak ád otthont.

Művészeti Magazin

1977. VIII. 25. 21°25 TV, D.

 m. D. K.

Ondreicska Károly, festő, 1898.

a prágai Iparművészeti iskolán tanult Schusser és Maška voltak tanárai és ezért művészete a dekorativ festészet felé irányult. Már 1922-ben megjelent egy fa hybiratban a „Bucsu fás" című fametszete ami világosan mutatja forma keresését a dekorativ népi szánerhépek felé.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

110. 111. 112. old.

1960.

-168.- M. D. K.

Ondreicska Károly, festő, 1898.

a hegyekben lakó földmüvesek és fa-
vágok felé fordult és deklődése és szek-
ről festette nagymeretű képeit.
Később a freskófestés felé orientálodott,
de egy sikertelen kísérlet szülőfa-
lujának a dubnici templomnak
freskói letérítették erről az utról.
Freskóinak gondolatát nagymé-

Marian Váross: Slovenské výtvarné
umenie 1918-1945. 110. 111. 112. old.

1960.

 mn. D. K.

Ondreicska Károly, festő, 1898.

retű oltárképeken próbálta megvalósítani. Első az irányu próbálkozása 1928. a „Szlovák erdők Madonnája" a 30-as években uj téma kör felé fordult, drámai eseményeket mond el balada szerűen, expresiv modon primitiv festési technikával. a 30-as évek végé felé

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

1960. 110. 111. 112. old.

-170-

m. D. K.

Ondreicska Karoly, „festő", 1898

münészete holtpontra jut, csak önmagát ismétli. A festészeten kívül allandóan foglalkozott grafikával. Gyermek könyveket ilusztrált és a használati grafika terén működött. „A kaszа megtalálta a követ," olaj, 1929 „110. old. A favágok ebédje," olaj, 111. old. „Cigány temetés" olaj, 1931. a 112.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie: 1918-1945.

1960.

m. D. K.

Ondricicska Károly, festő, 1898
és 113. oldal köpötti spinos tábla
„Temetés", olaj, 1931. 430. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie
1918-1945.
1960.

N. A. ANDREJEV

„Lenin" szobor

L. J: Értékes márvány Lenin-szobor készült elő egy építkezésnél

Művelt Nép 1955 II évf. 25. sz. június 19, 3. l.

HÍREK

Emlékezzünk!

Július 13.

1864

A dánok ellen viselt osztrák—porosz hadjárat alatt a volt pozsonyi 72. gyalogezred ezen a napon a Dán-félsziget megszállása közben, annak legészakibb pontját, azaz a *Skagen*-fokot érte el, ami annyiban érdemel külön megemlitést, miután ez volt a legészakibb földrajzi pont, ahová *magyar katonáink ezeréves hadakozásaik közben fegyveresen eljutottak.*

1915

A csernovickörnyéki állásharcok alatt *Simonyi* Gyula dr., volt nagyszebeni 23. honvédgyalogezredbeli tartalékos hadnagy a járőrével két alkalommal is az orosz táboriőrsök vonaláig kuszolt és nyolc foglyot ejtett. Mivel pedig ezek révén rendkivül értékes adatokat tudtunk meg, *Simonyi* hadnagyot bátor és eredményes vállalkozása jutalmaképpen, a katonai érdeméremmel tüntették ki.

— **Hóman Bálint a porosz akadémia tiszteletbeli tagja.** *Berlinből* jelentik: A német lapok beszámolnak *Hóman* Bálint kultuszminiszter tiszteleti taggá választásáról a porosz akadémiában. A *Deutsche Allgemeine Zeitung* ezzel kapcsolatban hangsulyozza, hogy Hóman Bálint kultuszminiszter az első külföldi tudós, akit a porosz tudományos akadémia tiszteletbeli tagjává választott.

— **Kinevezések és előléptetések.** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Fekete* József budapesti állami gróf Brunszvik Teréz kisdedóvónőképzőintézeti igazgatónak az óvónőképzés terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismeréséül a tanügyi főtanácsosi cimet, *Ágner* Lajos dr. nyugalmazott állami gimnáziumi igazgatónak a magyar, valamint a keleti nyelv s irodalom müvelése terén kifejtett munkásságáért a tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igazgatói cimet adományozta; *Kallós* Ede dr. budapesti VI. kerületi állami Kölcsey Ferenc gimnáziumi rendes tanárt 1939. évi január 1. napjától számitott hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapitott és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba, *Kiss* Miklós dr. debreceni állami Fazekas Mihály gimnáziumi rendes tanárt 1939 január 1-ső napjától számitott hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapitott és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba, *Székely* Zoltán kőszegi, *Lechnitzky* Gyula budapesti II. kerületi és *Mesterházy* Jenő budapesti I. kerületi állami tanitóképző-intézeti rendes tanárokat 1939 julius 1-i hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső tanárok részére megállapitott és az állami rendszerü VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptette.

— **Ki lesz a veszprémi püspök?** A *Rott* Nándor, majd *Tóth* Tihamér tragikus halálával megüresedett püspöki szék betöltése miatt bizalmas tárgyalások folynak a magyar illetékes körök és a Vatikán között. Több név került kombinációba, igy *Luttor* Ferenc dr. kánonjogi tanácsos, prelátusé, *Meszlényi* dr. esztergomi kanonoké, *Simon* György veszprémi kanonoké, aki Veszprém megye felsőházi tagja és az elárvult püspökséget kormányozza, *Hoss* József dr. ugyancsak veszprémi prelátusé. De mint beavatott vatikáni körökből értesül a *Magyarság* tudósitója, szóba került *Apor* báró gyulai plébános neve is, aki jezsuita növendék volt és aki öccse a vatikáni magyar követnek, *Apor* Gábor bárónak.

Utazásnál
a változó életmód zavarja a rendes emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó,
DARMOL

— **Uj plébánosok.** A kalocsai érsek Hercegszántóra *Veres* Mihályt, Császártöltésre *Simon* Mátyást és Aszódra pedig *Tóth* Ferencet plébánossá nevezte ki. Ideiglenes lelkészi megbizatást nyertek: *Brandt* Miklós (Csengőd), *Mihályfi* János (Borota), *Majoros* István (Állampuszta), *Fekete* Ferenc (Bocsa).

— **Uj tiszteletbeli Johannita-lovagok.** *Oskar* porosz királyi herceg nagymester a Johannita-lovagrendbe tiszteletbeli lovagoknak kinevezte *Nemes Várady* **László ny. miniszteri osztályfőnököt és nagysárlói *Magyary Kossa Reizenstein* István nagybirtokost.**

— **Zog Stockholmba megy egy hétre.** *Stockholmból* jelentik: *Zog* volt albán király és családja még ezen a héten állitólag Svédországba érkezik. A stockholmi albán konzul közlése szerint az exkirály tizenhét személyre kért beutazási engedélyt a svéd kormánytól. Vele jön felesége, gyermeke és kiséretének tizenöt tagja. Eddig ugy tudták, hogy az exkirály Danzigon keresztül hagyja el Lengyelországot és egy svéd gőzösön jön Stockholmba, ahol egy hetet tölt. Utjának célja az lett volna, hogy tanulmányozza a svédországi viszonyokat és esetleg véglegesen itt telepedjen le, szerdán azonban a *Daghens Nygheter* varsói forrásból olyan hireket közöl, hogy az exkirály valószinüleg megváltoztatja programját s Gdynián keresztül Londonba utazik.

— **Cincár Markó jugoszláv szabadsághős siremlékét Belgrádba vitték.** *Belgrádból* jelentik: A napokban vitték át a sabáci temetőből a városi muzeumba *Cincár Markó* jugoszláv szabadsághősnek, a mostani külügyminiszter dédapjának sirkövét. Cincár Markó a mult század elején résztvett a törökök ellen folytatott szabadságharcban és annyira kitünt bátorságával, hogy a szabadságharc vezére, *Karagyorgye*, aki a mostani királyi család megalapitója volt, vajdává nevezte ki. A siremlék áthelyezésénél Cincár-Markovits külügyminiszter is megjelent.

— **Szent István-szobrot kap Ujpest a városi tisztviselők áldozatkészségéből.** *Ujpest* város tisztviselőkara a mult évben nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a Szent István jubileumi évre elkészitteti Szent István királyunk szobrát. A tisztviselők maguk között gyüjtést inditottak a szobor költségeire s ugyanekkor megbizták az Ujpesten élő *Andréka* Károly országos hirü szobrászmüvészt az emlékmü kivitelezésével. A két métert meghaladó magasságu szobor a mellékalakokkal együtt még a mult héten elkészült, a leleplezés azonban csak augusztusban lesz Szent István napján nagy ünnepség keretében. Ugyancsak Szent István napján lesz ünnepi megnyitója a város most épitett *uj szinházának* is.

Ülök a nagyváros tövén . . .

Ülök a nagyváros tövén, tavaszba
Indult szüköcske kertben, s várom
Hogy a Nap a vállamra szálljon,
Mint nyáron Válicka pataknál.

Egy leány s egy fiú ül az egyik
Padon, oly szépen csókolódznak,
Hogy szinte megkivánom, bolondnak
Sem rossz lenni virágos vérrel.

A galambok is falják egymást.
Nem irigylem, nekem is jutott
Egy-két csók és ölelés itt-ott.
Én is éltem, én is szerettem.

Hanem morzsát ne kérjetek ám
Galambok, mert hiába vájom
Zseben mélyét, aszfalt-tájon
Kincs a morzsa s nekem annyi sincs.

SZÁMADÓ ERNŐ

— **A finn miniszterelnök a müegyetem tiszteletbeli doktora.** A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a budapesti magyar királyi József Nádor Müszaki és Gazdaságtudományi Egyetem *Aimo Kaarlo Cajander* dr. erdőmérnök, egyetemi tanárt, *Finnország miniszterelnökét* az erdőgazdaságtan tudományos müvelése és a felsőoktatásügy terén szerzett kimagasló érdemei, valamint a finn-magyar müvelődési kapcsolatok kimélyitése érdekében végzett kiválóan értékes tevékenysége elismeréseül az erdőmérnöki tudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

— **Uj fogérzéstelenités.** Szép fogsorokkal szivesen kérkednek a nők, de jaj, hasittmég a gondolatába is annak, hogy majd egyszer javittatni is kell azokat. Ez a félelem ma alig indokolható, régen tul vagyunk már a felcserek és borbélyok kinzó vasfogóin, „huszáros" huzásra is ritkán kerül sor, mikor a doktorok „gyulladás" miatt „nem mernek" injekciót adni. A fogkezelés többé-kevésbé fájdalommentes. Szolgáljon hátoritásul, hogy egy svájci orvos egészen uj érzéstelenitő szert talált ki a „páciensek" számára. Magasnyomásu szénsavgázt vezet furókészülékébe, mely a kezelés tartama alatt minusz nyolc fokra hüti le a fog protoplazmáját, tehát megfagyasztja, érzéketlenné teszi a fogidegeket is. Ez az uj „fagyasztó" eljárás azért hatásosabb a helyi érzéstelenitéseknél, mert furás alatt állandóan hat, hatása pedig kezelés után azonnal megszünik.

Szendy Károly polgármester Münchenbe utazott

München város főpolgármesterének meghivására *Szendy* Károly polgármester megszakitotta nyári szabadságát és Münchenbe utazott, ahol visszaadja a müncheni főpolgármester látogatását. Ottartózkodását felhasználja arra is, hogy tanulmányozza München város intézményeit és közigazgatását s egyben tárgyalni fog a német városok vezetőivel a jövő évi Budapesten összeülő *nemzetközi városkongresszus* előkészitése ügyében. *Szendy* Károly polgármester a világ összes fővárosait és nagyobb városait meghivta, mint a Magyar Városok Szövetségének elnöke a jövő évi nemzetközi kongresszusra, amely igen fontos, minden nemzetet érdeklő kérdéseket tárgyal majd. Igen sok német város kiküldötte vesz részt a jövő évi nemzetközi tanácskozásokon, ezért tartotta szükségesnek *Szendy* Károly polgármester, hogy közvetlen tárgyalásokat kezdjen a német városok vezetőivel. Körülbelül egy hétig marad *Szendy* Károly polgármester Münchenben. Egyébként hosszabb időt töltött Németországban *Csilléry* András volt miniszter a MÉP fővárosi szervezetének elnöke is, aki, mint a kormányzópárt vezetője, igen behatóan és fontos tárgyalásokat folytatott több német város vezetőjével. Ezek a tárgyalások is a jövő évi nemzetközi városkongresszus előkészitését segitették elő.

Huszonkét és félmillió a fasiszta párt tagjainak száma

Rómából jelentik: Mint a fasiszta párt titkára a Duceval közölte, a különböző fasiszta szervezetek tagjainak létszáma junius 30-án körülbelül 22 és félmillióra emelkedett.

Rómából jelentik: A Keletafrikában dolgozó olasz munkások Olaszországban lakó családtagjaiknak 1935 januárjától kezdődőleg 1939 juniusáig hatmilliárd lirát küldtek haza.

— **Élénk feltünést kelt Bazsó János** uri és női divatáruüzletének (VIII., Baross-utca 66.) most elkészült uj portálja. A főváros uri társadalmának eme, előnyösen ismert és méltán kedvelt cége; a cég nivójához méltó, nemes tónusu, de a modern portálépitészet minden szépségét kidomboritó portálját az országoshirü Martini József és fiai gyár készitette. Bazsó Jánost most ez alkalommal igen szép számban keresték fel óriási vevőtáborából szerencsekivánatokkal.

HAIDEKKER-BOLT

ANDRÁSSY-UT 21/a

— **Fogadjuk testvérré egymást.** A székesfőváros, tudott dolog, nemrégiben testvérvárosává fogadta Kőrösmezőt, az ujra magyarrá vált Kárpátalja legmesszibb városát. Ez a testvérré-fogadás szép példának bizonyult, mert egymásután jelentkeztek a vidéki városok, sőt falvak, hogy egy-egy felvidéki várost, falut testvérükké fogadjanak. Testvérvárosnak lenni Magyarországon ma annyi, hogy a testvérfogadó az élet minden bajában, gondjában kiáll a testvérért. Ám *SOS-szerü* szükség van a testvérré fogadásra *magán- és közéletünkben* is, mégpedig a legeslegutolsó órában. Milyen vigalom és helyretyutyutyu volna például, ha egy szép napon ünnepélyesen testvérévé fogadná Budai Goldberger Leó Matolcsyék lapját, az eddig vele hadakozó *Magyarság Utját*. No és *Pethő* Sándor *Hubay* Kálmánt, *Lendvai-Lehner* Nomád *Meskó* Zoltánt, *Milotay* István *Mónus-Brandstein* Illést és viszont. Avagy *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter a *Magyarság* szerkesztőségét. Mely szép testvéri viszony volna *Zsolt* Béla és *Fiala* Ferenc testvérré fogadása, avagy a *Fiala Németh* Antal őméltósága féle testvéresiülés. A vállalatok közül a Rimamurányi fogadhatná testvérévé Sallóékat, a lapok közül a 8 Óresz a Pesti Ujságot, az Egyenlőség az Uj Magyarságot. És ne kivánjuk-e a költőknek, az emberi sors megértő lantosainak, egymás iránti testvériességét? Mily szép testvérré-fogadás lenne a Horváth Béla és Marconnay Tibor-féle véderőszövetség! Talán az Esti Kurir is könnyes meghatódottsággal gondolna Vilmos császár-uti bástyája mögül az átkos szélsőjobboldalra, ha annak hivei kijelentenék ebben az agyatforraló, szép nyárban, hogy: *vissza az egész, legyen ugy, mint régen volt!* Éljen Rassay és a judeoliberalizmus, mert a keresztények ugyse tudják a zsidókat helyettesiteni zsiros állásaikban. Csak a valutázásról hallgassunk, mert akkor bizony vizbeesett a testvérréfogadás.

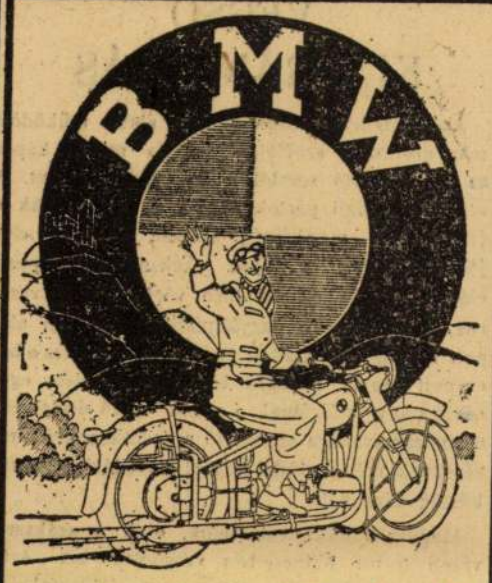

motorkerékpárok
az összes csucsteljesitmények élén!
A világ leggyorsabb motorkerékpárja
(Henne 279·503 km-es sebesség)
A világ legmegbizhatóbb motorkerékpárja
(Az utolsó Nemzetközi hatnapos egyedüli hibapontmentes csapata)
Az országutak királya!
a világ legnagyobb motorkerékpárversenyén az angol Tourist Trophy 1939. senior kat.-ban első és második
Vezérképviselete:
STEYR-DAIMLER-PUCHMÜVEK RT.
BUDAPEST, VI. KER. LEHEL-UCCA 25. SZ.

Mézesmadzag

Antal István Ugodon kijelentette, hogy a jogegyenlőséget minden magyar számára biztositani kell. A nyilasokra is vonatkozik ez a kijelentés? Vagy mi még *várjunk?*

★

A Háziipari Egyasülés egy esztendő alatt négymillió pengő értékü háziipari cikket helyezett el külföldön, de az elnöki szék betöltése körül annál nagyobb gondja van, ugyanis — nincs elnöke. Nem volna jobb elnök nélkül folytatni a jó munkát?

★

Hónapok óta keresgélik a „magyar" filmgyártás kátyubajutásának okát. *Mi ismerjük már régóta.* Az ok: a „magyar film" nem volt magyar, hanem zsidó, de még igy is élvezhetetlen volt. Miért kell ezen gondolkozni? Ez volt a legédesebb mézesmadzag, amit magyarok szája előtt valaha is elhuztak.

Kérek még egy pohár jégbehütött
Mercsekit
SZÓDÁVAL!

— **Könnyüt akar?** — megtalálja kedvenc dohánykisárudájában. Talán ez, a mindig könnyü, de mégis erősebb dohányzóknak való Nikotex-Symphonia. Nem is drága, mert csak 3.7 fillérbe kerül. Önnek, asszonyom, a finom aromáju 5.5 filléres Nikotex-Mirjamot ajánljuk. Jól fog illeni szép kezébe és nem is árt egészségének, hiszen 50 százalékkal kevesebb nikotintartalmu.

Tangóharmonika

az Élet öröme!
40 pengőtől kapható a
MARNITZ tangóharmonika szaküzletben
VIII., József-körut 37—39.
Árjegyzék ingyen! Tangóharmonika Hiradó, 20 oldalas képes magazin, kottamelléklettel, csak nálunk kapható. Előfizetése egy évre P 2.50.

VÉGSŐ KIÁBRÁNDULÁS

Az évtizedekig zsidó vezetés alatt működött magyarországi szociáldemokrácia most kapja az igazságosztó sorstól a kegyelemdöféseket. A szélsőjobboldali pártok évek óta nyitogatják a félrevezetett munkásság szemét, amely elől jól elkendőzték a zsiros szakszervezeti pozíciókban kapitalistákká hizó vörös proletárvezérek, hogy a zsidó nagykapitalistákhoz faji alapon mindig megtalálták az utat s a vesztes a becsapott magyar munkás lett. A kommunista egységokmány aláiróinak, a vörös zsidó diktaturát az ország nyakára szabaditó szociáldemokrata vezéreknek méltó utódai rég eljátszották a munkásság bizalmát.

Magyar munkástestvéreink, akik a szakszervezeti terror bilincseiben vergődtek, két évtized óta minden választáson a szociáldemokrata szavazatok apadásával bizonyitották elfordulásukat, nyiltan azonban nem mertek szembehelyezkedni a szakszervezeti hatalmasságokkal, mert a kenyérről volt szó. A vörös szakszervezetek ellen elrendelt vizsgálat bizonyára megállapitja a közismert visszaéléseket s az illetékes hatóságoknak le kell vonniok a tanulságot, amely nem lehet más, mint a szociáldemokrata szakszervezetek megszüntetése, s a munkaszabadság biztositása. A szociáldemokrata párt a legutóbbi választás során tizezrével vesztette el szavazatait. A nyilaspártok büszkék lehetnek rá, hogy ezeket a tizezreket sikerült visszahozniok a nemzeti alapra. Azok a munkások, akik szavazataikkal lehetővé tették, hogy a kivénhedt szociáldemokrata párt öt hirmondója bekerült a Házba, most a csődbejutott vörös Általános Fogyasztási Szövetkezet és a Törekvés Takarékpénztár ügyével kapcsolatban eljuthatnak a végső kiábránduláshoz. A törvényszéken tartott hitelezői tárgyaláson kiderült, hogy a két intézménynél tizenötmillió pengőt spekuláltak el a vezető elvtársak. Hatezer munkás veszti el betétjét, harmincötezer pedig üzletrészét s a kisembereken kivül más hitelezők és az állam is sulyosan károsodnak. Amig a vörös zsidó vezérek szociális jólétről szavaltak, elherdálták a munkások keservesen összehordott filléreit. A kiábrándultság immár teljes. Szabaditsák fel a munkásokat a szakszervezeti terror alól, iktassák törvénybe a munkaszabadságot, s meglátják, hogy irmagja sem marad a szociáldemokrata pártnak. A nemzetköziségből és a vörös zsidó vezérekből kiábrándult magyar munkásság együtt menetel velünk a szebb magyar jövő utján.

A LÉNYEG

A lipótvárosi milliomos zsidók Kurirja lényegének megfelelően megszokott zsidó arcátlansággal hosszan elmélkedik az uj világ gazdaságpolitikájáról. Azt irja többek közt, hogy a „keresztény nemzeti jobboldali" gazdaságpolitika nem adhat mást, csak mi lényege. Lényege pedig: a szubvenció, az állami támogatás, az adófizetők rovására juttatott kedvezmények, a versenykiirás előre megállapitott eredménnyel. Ugylátszik, a Kuriréknak külön menlevelük van a magyar sajtóban arra, hogy ilyen vérlázitóan perfid gyanusitásokkal és általánosságban tartott rágalmakkal izgassanak minden keresztény magyar élniakarással szemben.

Mi nem akarunk általánositani, de megállapitjuk azt, hogy százmillió pengőkre rugó állami szubvenciókat kaptak Magyarországon a zsidóliberális gazdálkodás idején a cukorbárók, a textil-, szesz-, szén- és egyéb zsidó iparvezérek. Adómentességet élveztek ócska külföldi gépek vámmentes behozatala mellett a legsötétebb galiciánerek, a *Roskes Ofsejek* és társaik, miközben milliós jövedelmeket szereztek az éhbéren dolgoztatott munkások munkaeredményéből. A versenykiirásoknál pedig a zsidó összebeszélés következtében nem is jutottak a hivatalos tényezők abba a helyzetbe, hogy közérdekü döntéseket hozzanak, mert a közszállitási ad hoc kartelek ezt már eleve lehetetlenné tették. A zsidó Biró Pálok, Klein Istvánok és a többiek milliós tételekben sibolták ki Magyarországon megkeresett vagyonukat külföldre és ha egy kicsit körülnézne az esthajnali Kurir a saját portáján, főrészvényesének, *Szegő-Schützernek* angolos eltávozása ugyancsak elég bizonyiték arra, hogy a zsidó-liberális gazdasági rendszernek a lényege — a magyar dolgozók és fogyasztók millióiból kisajtolni a legrövidebb idő alatt milliárdos vagyonokat és ezekkel minél gyorsabban továbbállni más országokba. Ez a lényeg kedves esthajnali Kurir, de erről természetesen a sajtószabadság nagyobb dicsőségére a zsidó sajtó mindig és ma is a legmélyebben hallgat.

HOTEL SACHER, Wien
az állami opera mellett elsőrangu konyhával és a világhirü eredeti Sacher-tortáva

Kánikulában

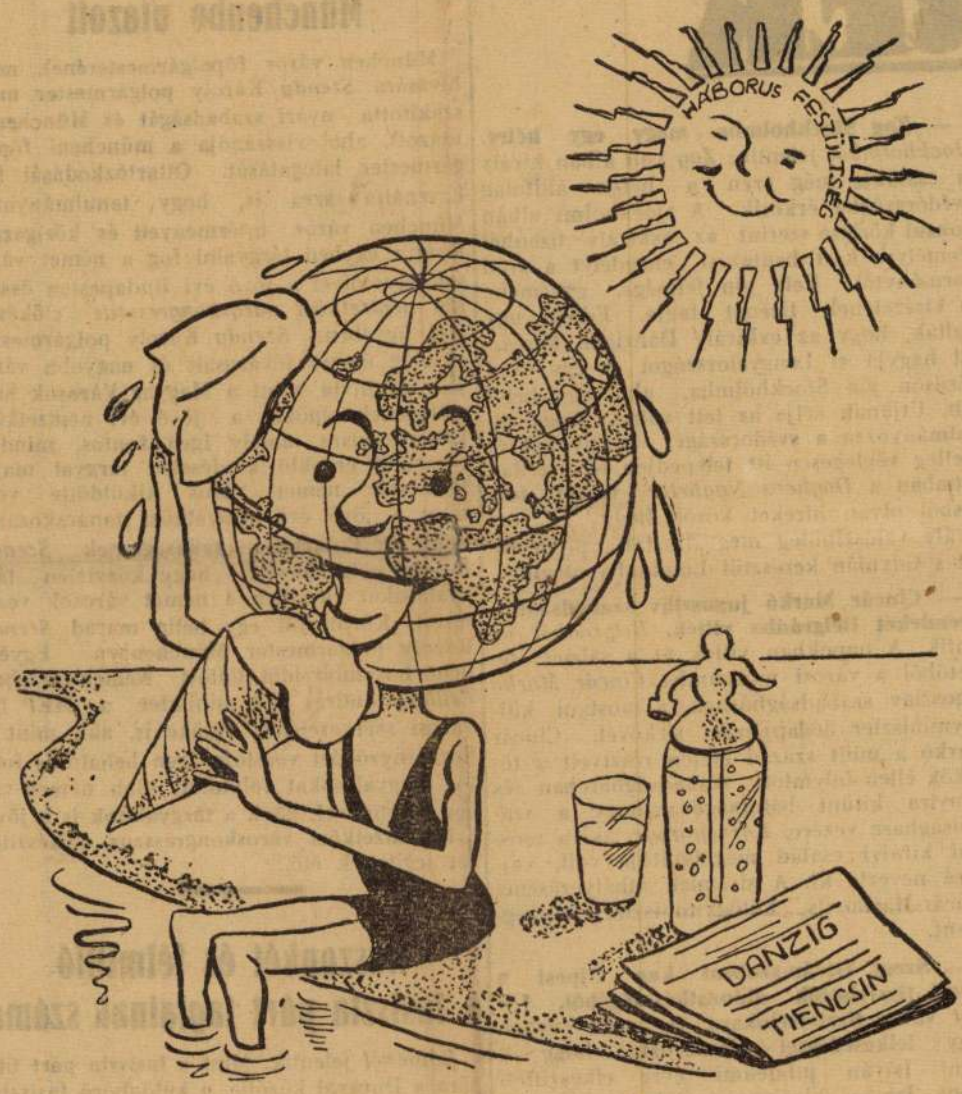

— AKÁRMIT CSINÁLOK, EGYRE TÜRHETETLENEBB LESZ EZ A MELEG!

— **A szélsőjobboldal mozgalma az ujpesti szegénysorsuak üdüléseért.** A kommunizmus idején az Ujpest északi határában fekvő száz katasztrális hold erdőt egy hét alatt teljesen kiirtották. A fákat feltüzelték. Azóta a város munkásságának és a szegényebb sorsban élő lakosságnak nincsen megfelelő helye az üdülésre. A város vezetősége az erdő kiirtása után *mindent elkövetett, hogy a szegényebb népréteget megfelelő üdülőterülethez juttassa.* Tárgyaltak a földmivelésügyi minisztériummal *a Népsziget bérletének meghosszabbitása* okából. Később azonban kiderült, hogy ez a területrész *a változott viszonyok miatt nem felel meg a célnak.* A hetvenezer lelket számláló város közönsége szociális igényeinek kielégitése parancsolóan szükségessé teszi, hogy *a nyári hónapokban a szegényebb sorsuaknak legyen egy teljesen megfelelő üdülő területük.* A város *szélsőjobboldali táborában* evégből mozgalom indult, hogy a kiirtott erdő helyét *ujból fásitsák be.* A város vezetősége nem idegenkedik ettől a gondolattól és minden remény megvan arra, hogy még az ősszel hozzáfognak a régi erdő helyén a fásitáshoz, ha — *Károlyi László gróf örököseivel, akiké a terület — egyezséget tudnak kötni.*

Zsidótörvény teteje

Zsidótörvény-végrehajtást
tető alá hozzák,
a zsidókat, szépen, csendben,
szerte osztályozzák.

Egy pár zsidón és félzsidón,
törvény majd összeül,
többség meg mint díszkeresztény
— tető alá kerül.

KESZI

— **Amióta a kereskedelmi miniszter ur engedélyezte** a külföldi tehergépkocsik korlátlan, behozatalát, örömmel állapitható meg, hogy a személygépkocsik hirtelen szaporulatával karöltve a külföldi, de különösen a német tehergépkocsik is örvendetesen szaporodnak az országban és a főváros területén. Különösen az Opel-Blitz gyártmány tört előre, mert féltonnától három tonnáig minden nagyságban kapható, olcsó és üzemanyagfogyasztása minimális. Kisebb számban, de gyakran láthatók az impozáns Büssing, VOMAG, MAGIRUS és Krupp nyersolajmotoru gyártmányok is, melyek nagyságuknál és elsőrendü minőségüknél fogva különösen a nehéziparban nyernek elhelyezést. Nagy közkedveltségnek örvend még az 1.5, 2 és 2.5 tonnás, léghütéses PHAENOMEN is, mely kocsi különleges szerkezeti előnyei miatt a német hadseregnél játszik nagy szerepet. Mindezek a gyártmányok a General Árukereskedelmi Rt. autóosztályánál kaphatók, melynek látványos mintatermeiből: XIII., Fáy-utca 9. Telefon: 292-519 és 291-542. VI., Andrássy-ut 8. Telefon: 117-061 és 112-105, raktárról szállithatók.

— **Komárom megye az egyke ellen.** *Komáromból* jelentik: Komárom vármegye közigazgatási bizottságának ülésén *Boncz* Nándor vármegyei árvaszéki elnök mozgalmat sürgetett a vármegye területén az *egyke ellen.* Inditványára a bizottság elhatározta, hogy a megindítandó mozgalommal kapcsolatban feliratban kéri a kormánytól az örökösödési törvény módositását.

Vasmegyei legény

Valahol becsiccsentett a legény, még az éccaka. Most alussza ki a fejéből a kadarkát a kövön, az utcán, a Garay-piac sarkánál. El van nyulva, mint egy hosszu, földrezuhant faderék. Arcába süt a drága tavaszi nap, a reggeli édes meleg, ahogy kelet felől jön ragyogva. Izzad a legény arca, szája egy kicsit eltátódik a jóizü alvástól. Tegnap szerelhetett le, mert mellette a katonaláda, ráirva a neve, meg az, hogy „Sárvár, Vasmegye". Tehát idevaló. A szabadságolás örömére eshetett bele a borbetegségbe, biztosan hajnal felé feküdt le, ott, ahol éppen elérte a boldogság s most első álmát huzza. Körülötte a piaci hordárok csufondároskodnak, viccelik, de ő nem hallja. Alszik, mélységes boldogsággal, tőle az egész világ összedőlhet. De a tréfacsinálók nem nyugszanak. Szalmaszállal cirógatják a fülét, némelyik apró kövekkel dobálja, hogy a kő az orrára essen. Oda is esik, de a vasmegyei legényt mindez nem érdekli. Meg se szusszan, csak egyszer nyujtja ki szélesre a két lábát s melegszik, egész testhosszában a ráhulló naptakaróban. A jóizü alvás a legboldogabb állapot, kár bántani, aki benne van. Csak hát a tréfacsinálás se utolsó mulatság, a csufolódó piaci naplopók egyre hangosabbak. Van köztük egy hórihorgas orosz, a beszédéről hallatszik. Itt maradt a háboru után s most hordár, már vagy husz év óta. Szörnyü, nagycsontu ember, valahonnan az Ural tájékáról. Azt mondja: „Várjatok csak, majd én felébresztem." Összesodor egy ujságpapirt, beilleszti az alvó legény ujja közé, azután meggyujtja. A papir lángol s mikor a tüz odaér a legény husához, megrándul az alvó test. Felemelkedik a legény, megvakarja a kezefejét, ahol a láng megperkálta, körülnéz:

— Melyik vót?

Szemmel az oroszra mutogatnak, bazsalyogva. A legény odaáll az orosz elé, a két karja kitágul, mint két acélrud, azután összecsapódik az orosz arcán. Egyszerre mind a kettő. Olyant durran, mint az égzengés. Aztán, mintha semmi sem történt volna, megigazitja a földön a szőrtarisznyát s visszafekszik rá, a kisláda mellé. S már alszik is tovább. Felnyilik a szája és horkol. Beragyogja a nap az arcát megint. Az orosz meg lelapulva mocorog magakörül, nézgél össze-vissza. Valamelyik megkérdezi, hogy mit keres.

— A fogamat — mondja morogva s szédelegve tovább keresgél.

TINCSES KURUCOK

A tincses kurucok hősies harcáról ir *Rassay* Károly délutáni papirosa. A tincses kurucok természetesen *Munkácson* boldogitják az ott élő magyarságot és a Kurir szerint a cseh megszállás szomoru éveiben valóságos hősi ellenállást mutattak. Azt irja a munkácsi munkatárs, hogy a munkácsi magyarság az elmult évek folyamán szorosan összeforrott a munkácsi zsidósággal és ez az oka annak, hogy a több mint ötven százalékban zsidó lakosu Munkács utcáiról eddig még mindig visszaverődött az antiszemitizmus csunya hulláma. Később azt olvassuk, hogy a 28.000 lakosból ötven százalék magyarnak vallotta magát. Hát ezt az elirást igazán megköszönjük a Kurirnak már csak azért is, mert őszintén leleplezte a munkácsi zsidóság „kurucságát". Ugyanis nem hinnők, hogy az ötvenszázalékos arányszámot a munkácsi zsidóság intranzigens magyarsága javitotta volna meg. Hiába minden köntörfalazás és minden mellébeszélés, éppen a *Magyarság* hasábjain ismertettük annakidején azt a cseh statisztikát, amely szerint a több mint *negyedmillió* főnyit kitevő felvidéki zsidóságból mindössze *27.000* vallotta magát magyarnak. Kár tehát verni a dobot, kár megfujni a rezes trombitákat a munkácsi Mendelek, Samuk, Lázárok és Ignácok érdekében, mert ezek az urak olyan távol estek Rákóczi kurucaitól, mint amilyen távol estek a magyarsághoz való hozzátartozandóságuktól. És még egyet. Még emlékezünk azokra a liberális sajtóban megjelent cikkekre, amelyek minden közösséget megtagadtak a Felvidéken élő galiciai söpredékkel s most mégis ugy látjuk, hogy a magyarországi, magát asszimiláltnak nevező zsidóság teljes sorsközösséget vállalt azzal a felvidéki ortodox tömeggel, amelyről az antiszemitizmussal egyáltalán nem vádolható *Bartha* Miklós irta meg a maga őszinte véleményét a *Kazár földön* cimü munkájában. Aki a megszállás után bejárta a Kárpátalja kiuzsorázott és kisemmizett falvait, aki látta az ott élő magyar és kárpátorosz parasztiömegek roppant szenvedéseit, aki belenézett a Verhovina égbenyuló bércei alatt meghuzódó falvak életébe, az már csak mosolyog azokon a különös cikkeken, amelyek a hazai „asszimilált zsidóság" lapjaiban jelennek meg a felvidéki tincses kurucok örök védelmében.

HÁZASSÁG

Tóth Piroska és *Rákosi* Kálmán jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Laudy László dr. járási állatorvos (Torna) és *Kovács* Ilona okl. tanitónő (Győr) julius 15-én, szombaton este fél 7 órakor tartják esküvőjüket a győri Szent Benedek-rend templomában.

Ányos Lenkét eljegyezte *Grám* Ferenc müszaki tisztviselő, Budapest. (Minden külön értesités helyett.)

— **Kvassay fényképész,** Ráday-utca 53. Modern fotószalon. Telefon: 184-253. Testvéreknek kedvezmény.

A pesti rendőr

Ha kell biró, aki itél, orvos, aki segit, pap, aki vigasztal! Ezért nagyszerü ember a pesti rendőr.

Tegnap például láttam, ahogy itélkezett. Egy kis cselédleány állt meg előtte a Népszinházutca sarkán. Takaros kis magyar leány, akit még nem rontott meg a pesti aszfalt. Nagykendő a vállán, fekete pamutharisnya, félfüzős cipő a lábán, csak egy kicsit már ő is sápadt. Kikezdte a bérkaszárnya négy fala. Azt mondja a rendőrnek:

— Biztos ur, kérem, tessék velem jönni, a nagysága nem akarja kiadni a ruhámat.

A rendőr nézi, tetőtől-talpig, aztán ezt mondja:

— Hát elmégy?

— El.

— Oszt mért nem akarja kiadni?

— Nem akarja.

S megindul lassan a leánnyal. Többet nem szól egy szót se, megy lassan. A leány elöl, fel a lépcsőn, a harmadik emeletre a szolgálati helyére. Ott kinyitja a konyhaajtót, bemegy. A rendőr megáll a küszöbön, hátrateszi a kezét, ott marad. Nem avatkozik bele semmibe, csak áll.

— Tessék kiadni a ruhámat — mondja a leány.

A nagysága nézi a rendőrt, ő sem szól semmit, csak hozza a leány ruháját.

— Még a nyolcvan fillért is tessék kiadni, amiért *két napot* dolgoztam.

— Hát a hamutartót, amit eltörtél, ki fizeti meg?

A rendőr ránéz, egyetlen hang nélkül s az asszony már veszi is elő a pénztárcáját s leolvassa a nyolcvan fillért. A leány, hátára veszi a kis batyut, a nyolcvan fillért begörcsöli a zsebkendő csücskébe s indul kifelé. A rendőr csak most szólal meg: egyetlen szót mond, amiben benne van itélet, indokolás, végzés, fellebviteli véghatározat, kuriai döntés.

— Nnahát! — mondja s megindul ő is lassan, lefelé a lépcsőn, a kis cseléd után...

~~Andreder~~ -
— ~~Andretti~~

Andreder –
– Anfang.

MICHAEL ANDREAS, textilfestőmester

A szepesolaszlak 1804-től alkottak külön céhet. Mesterkönyvüket 1804-1826 között vezették diszes kivitelben. "Stam-Buch"-nak nevezték.-35 bejegyzés van benne. Ezek egyike:

5.- Michael Andreas, Erweber
123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Janus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

PAULUS ANDREAS, textilfestőmester

A szepesolaszlak 1777-ben váltak ki a lőcsei céhből és Szepesváraljával közös céhet alkottak.1804-ben ők is szétváltak,-A szepesolaszlak mesterkönyvüket 1804-ban 26 között vezették díszes kivitelben."Stam-Buch"-nak nevezték. 35 bejegyzés van benne.

3.- Paulus Andreas Erweber. 1804

123.old. 38.jegyz.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Andreas Pannonius

Annak a ferrarai carthausi kolostornak volt priórja,ahol Borso d'Este hires bibliaja iródott.

Berkovits Ilona: Mátyás király állitólagos miniá torai.

Magyar Könyvszemle 1942.ápr.jun.II.f.153-161.l.

mdk

Andreas Tidorius és Jacob Bleselius

Anno DNi 1580. közösen vésték be nevüket.
A templom tűz által elpusztított részein dolgozó kéz-
művesek lelettek. (A tűz vész 1556-ban volt)
Mihalik József. A Kassai stent Erzsébet Templom

Bp. 1912 kiadja a M.T.A. 61.l

mdk

Andreas Tidoryus köfaragó

(15) 81. a 45. sz mester jegyértelme.
A feliratos követ a királylépcső legfelső
részén találták a III B csoport 31/a szám.
alatt feltüntetett köfaragó jel kiséretében

Mihalik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom
Bp. 1912 kiadja: a M.T.A. 61. l

Andreas Ungrius

magyar asztalos Rómá-
ban 1368 -
hajd András alatt

l

Gerevich Emlékkönyv

111. l -

már megírva András alatt

Monostor.

Az előtért a monostori
1849 junius 2-án Rakovszky ő
a kiknek egy részét a pej lov
ja. Jobbra a háttérben osztr
va.

Aquarell, mér. 28.

Andreas Lengar ótvós

1586-ban a krakkói ótvósok pa-
mast emlnek

Művért. 1955. 1. sz.
Tivoly Ádárján: Magyarországi ótvósok Lengyelországban a XIV-XVIII. században 5-7.

M.D.K.

Andreas

Kőműves tanuló fiu 1551-ben.

Détshy Mihályl:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I.közl.175.o.

Az Egri Múz.Évkönyvé.I.Eger,1963

M.D.K.

Andreas

Mihhael Kleber pallér Kőmüves segéde

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493-ás 1596 között.I.közl.175.o.

Az Egri Múz Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Andreas ungarius, asztalos

két másik társával együtt 1368-ban V. Orbán pápa, római palotájának tatarozásán dolgozott.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 19. old.

M. D. K.

Andreas Ungarius

1368-ban V. Orban pápa római
polotájának munkáinál kap jelen-
tős szerepet

Voitgyar. 65.

MDK

Andreder János kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

megyria

Andreas Nicolai de Hungaria

~~lajd~~ ~~[illegible]~~ alatt. 1454

Valószínűleg domonkos-rendi szerzetes, ki mint a kassai társház növendéke, külföldön (Romában?) 1454-ben De Historia Sacra ejusque mysteriis libri septem additis Expositionibus in Evangelia c. papírkéziratot másolta. A kézirat a római Ottoboniana könyvtárban van.

Csontosi János: Magyarországi könyvmásolók és betűfestők a középkorban. Magyar Könyvszemle. 1887. 208, 209. l.

Andreas Nicolai de Hungaria

Kassai dominikánus kodexmásoló

l. Bedlovics Ilona cikkét

Gerevich emlékkönyv

65. l.

Buda.

Az előtérben a várost os
kissé odább a lovasok intéznek
a keresztények és törökök küzde

a gyalogság ellen

Offen die Königliche Haupts
1686. in Angesicht
desz Gros Viziers von Ihro
Völcker mit Sturm erob

Rm., mér. a rl. 18.4: 2

Andreas Nicolai

de Hungaria

betüfestö

kassai domonkos

szerzetes

lásd okv

Gerevich Emlékkönyv

84. l.

Ungkérdezni Bér-

kovics Ilonát, hogy

A-ba vagy N-be

szerem-e be-

Buda.

Az előtért Pest foglalja
resztény temető látszik, hol egy
mig az uton ketten beszélgetnek
és városa köti le figyelmünket,
vannak emelve. A két várost össz
Felirata fölül diszes keretben:

BUDA.

és a magyarázó szöveg kezdete: 1.
zése: 32. Dánubium Flus.

Rm., mér. a rl. 18.5: 28

Andreas Michaelis

de Ungheria

1444-ben belépett a firenzei Arte dei Medici e Speziali-ba. Ennek a céhnek több festő tagja volt. Neve után itélve Michele d'Ungheria festő fia lehetett.

L. Andrea Ungharus alatt is.

Balnanni 93. l.

Azonos Andrea

Ungharussal

l. ott.

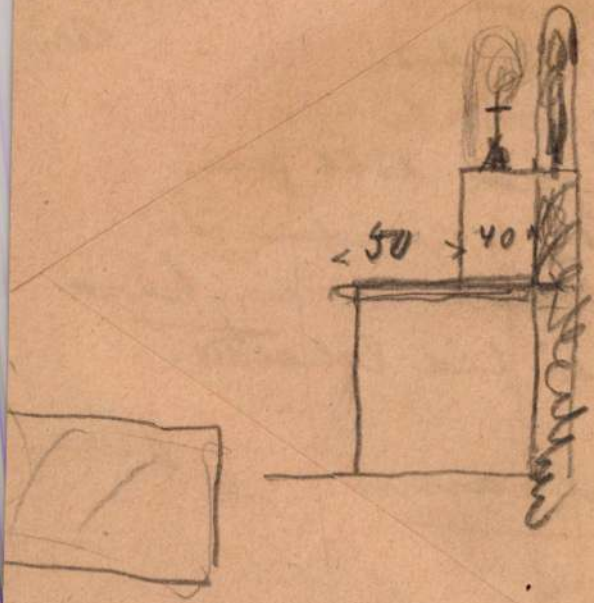
50
40

megirva

Andreas de Georgio de Ongheria

(magyarországi Gyorgyfia András)

Kristályvesö

1481. Velence

dásd 8kv

Diviparmtört

48. l.

49. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Andreas de Georgio
de Ongaria

1481. dec. 26. Egy Velencében letelepült magyar származású üveggyártó, Andreas de Georgio de Ongaria végrendelete, melyben vagyonát jótékony célokra hagyta. Velencei levéltár.

Óvári Lajos: A Magy. Tud. Akadémia Történelmi Bizottságának oklevélmásolatai. I. f. Pest 1890. 146. l.

megirta

Andreas Corvus

de Corona

1476.

l.

Könyvkiáll. emlék

121. l.

Méltóságos **SZÁM**

Dr. Szent-Iványi G

1 Szendrey I–V. a

ubo. dej, ptó, r

Utánvéttel

körvonettel

fizetve

Andreas de
Corona ♀
könyvnyomdász
XV. sz. Velence
♀ vagy Andreas Corvus
Burciensis de Czei-
dino

l.

Gulyáskönyvny
41, 42 l.

Andreas mester

dolgozot 1552-után a Sárvár-i vár-kastélyon.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

148 l

ANDREAS PENZVERŐ

Emlitve:-.23.-1624.Adókivetés,"Platea Sellin,,.f.3". 1635. I.18. Tanúként szerepel.-1640.Özvegye adóval szerepel. 27.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958 Akad.Kiadó.Bpest. 1958.

Andreas, ács

Az 1453-i /kolozsvári/ adójegyzékben szerepel.

257.o.

Entz Géza:Kivószek és mesterek az erdélyi gótikában.

Kolozsvár,1941. 249-264.o.

mdk

Andreas pénzverő

1394-ből ismeretes

Huszár L. A Budai Pénzverés Története a Középkorban

1958

72. L

Andreas tanuló M.D.K.

Jennes Maria Specacasa olasz mesterrel dolgozott 155(között

Détshy Mihály: Mesterek és munkások az egri vár épit(zésein 1493 és 1596 között 175.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

. X.C.M

Andreas de Corona, nyomdász

(= Brassói András)

repr. kolofonja

Fitz József: A magyar~~ország~~i nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Bp.1959.

147.l.

Andreas Cotrus, nyomdász

– a breviárium megjelenése után eltűnt Velencéből, csak 1498-ban tér oda vissza.

Fitz József: A magyar~~ország~~i nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Bp.1959.

148.l, 150.l

Andreas Cornus de Corona, nyomdász
(= Brassói Holló András)
– az egyik nyomdásza az 1484-ben Velencében megjelent Breviarium Olomucense-nek

Fitz József: A magyar [redacted] nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Bp.1959.

147 l.

Andreas de Corona, nyomdász

– az 1476-ban Velencében megjelent Albertus de Padua: Expositio evangeliorum nyomdásza. Típusában hasonló az 1477. évi Confessionale kopott betűiket

Fitz József: A magyar~~országi~~ nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Bp.1959.

147. l.

Andreas de Corona : nyomdász

külföldön élő magyar könyomdász

Fitz József: A magyar~~ország~~ i nyomdá szat, könyvkiadá s és könyvkereskedelem története. I.k. Bp. 1959.

141. l.

~~Andreas~~
Andreas

MDK

ostalos
1524-ben Brassó város piacán a
kutat javitotta

Das Burzenland. III. köt. Brassó 1. rén. E. Jekelius
kiad. Brassó 1928.

eml. L. 234. old.

Andreas ötvös.Beszterce.XVI.sz.

Arch.Sieb.1887.21.köt.79.1.

Épitészet.Egyházi-belsö.

A Kerc-i /Erdély/templom mérmüves ablakai,készitette Andreas köfaragó 1495-ben.

Arch.Sieb.1877.14.köt.184.l.

Épitkezés.Egyházi.

Keresztényszigeti templom ujjáépitése

1486,Andreas nagyszebeni köfaragó mester
végezte.

Arch.Sieb.1889.22.köt.45.l.

Andreas köfaragómester/Erdély/
XV.sz.

Arch.Sieb.1877.14.köt.184.l.

Andreas köfaragó mester.Nagyszeben.

Arch.Sieb.1889.22.köt.45.l.

Sircmlék, Andreas statuarius tól
(Erzsébet asszony, hiatyas dajkájáé)
Róma, S. Nicola de Portiis

Frakusi V. hiatyás hiváty dajkájá-
nak sírja Romában
Kárádok, 1908. 673-79 l.

MDK

Andreas Erlböck. Pest.
XIX sz. eleje.

A.E. mesterjeggyel:

Boroskancsó, öntött üveg, ezüstfedővel.

Almásy-Teleki XI.1943. Kat. 36 l.

M.D.K.

Andreas Kögl
tetőfedő

A fertődi kastély tetőfedési munkálatairól
vett részt a Soproni állami Levéltár 1751-52
es összeírása szerint.

Bhatora Imre: A fertődi kastély kialakításának és helyreállítá-
sának ....
Művészet, 1962. október — 3 lap

M.D.K.

Andreas de Georgio de Ungaria

üvegfúvó mester

neve szerint nyilván Magyarországról származott. Velencében 1481. dec. 26-án kelt végrendeletében egész vagyonát jótékony célokra hagyományozta.

Béla Borsos: Die Glaskunst im alten Ungarn. Bp.1963. Corvina, 58 old. 48 t.

22. old.

megirva

Andreas de...

civitate Zolna

kodexmásoló

l.

Zsolnai András

Könyvkiáth. emlék

12. l

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

17992 szám
1904

A műemlékek orsz. bizottságának

tudomás és további eljárás végett megküldöm

Budapesten, 1904. évi

Zsolnai András

miniátor.

1424.

Mihalik József. Magyarország vidéki mukincsei. Szendrei. Magyar mukincsek. Bpest. 1901. III. K. 28 l.

2

Zsolnai András

1424

Csontosi jegyz –

Római gyönggyösem VI. 270.

Zsolnai András

(nem Zolnai)

19. szentirás 1425-ből.
Papír kézirat, két hasábon, gót kursiv betűkkel írva. Másolta Zsolnai András 1424-ben, ki nevét János evangeliuma utáni körvetkezőleg megörökítette: „Scriptus per manus Andree de Comitatu Zoliensi de civitate Zolna sub Anno Domini Millesimo, quadringentesimo, vigesimo quinto." A könyvben, mely az apostolok cselekedeteit és a négy evangelista munkáit foglalja magában, a fejezetek elején csinos vörös initialék vannak, valamint a fejezetek inscriptiói is vörösek. Zelenleg a sárospataki ref. Collegium tulajdona.

12 lap

M. D. K.

ANDREÁNSZKY Vilma festő

1905-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bsp. 1954. 326. l.

Andreánszky Vilma, MDK

1905-ben Az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 8o.l.

Andreanszky Vilma

Nagybánya kiáll. kat. 1912

80

Temető, marosgombási őskori

VI. 168.

ANDREAS ötvös l. [illegible] András.

Andreas ötvös
mester ötvös
1486.

ANDREAS Petois + ANDREAS Petois.

SIGISMUNDUS ANDREAS, textilfestomester

A szepesolaszlak 1804-tol alkottak külön céhet. Mesterlevelüket 1804-1826 között vezették igen diszes, kaligrafikus, néha s ines kivitelben is.- "Stam-Buch"-nak nevezték.- 35 bejegyzés van benne.- Ezek egyike:

23- Sigismundus Andreas, incorprirt 1812.

123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974

ANDREAS, pénzverőmester

Rövidítések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken:
B, /-Mesterjegyek:
N A Nagybánya - Andreas /Páduai pénzverőmester, ~~k~~ 1531./ 69.old.

SZIGETI ISTVÁN: Rövidítések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken 68.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

Andreas balista-
rius

Kassai ijjajártó
1401 — 2.

cód
z

o Kem o

271. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Gumibotos rablótámadás a Mester-utcában

A bandita rövid nyomozás után kézrekerült

Vakmerő rablótámadás történt pénteken délután a Mester-utcában. *Kántor* Lajos nyugalmazott MÁV főellenőr, aki a Mester-utca 12. szám alatt lakik, megtömött aktatáskával hazafelé haladt. *Amikor belépett a kapu alá, két fiatalember ugrott neki, gumibottal fejbevágták és az aktatáskát elvették tőle.*

Kántor néhány perc multva magához tért, kiáltozni kezdett. A járókelők üldözőbe vették a rablókat, de azoknak sikerült egérutat nyerniök és eltűnni a Körút forgatagában. A táskában 484 millió volt, amit Kántor hivatalának megbízásából vett föl a bankban. A nyomozást megindították és szombat reggelre el is fogták a támadók egyikét. Bevallotta, hogy *a bankban megfigyelte, amint Kántor felvette a pénzt, nyomon követte és a kapu alatt megtámadta.* Az elrabolt pénz nagyrészét is megtalálták nála. Társát keresik.

Textilmunkásból operaénekes, pásztorlegényből karmester

A Szovjetunió művésznevelése

A szovjetorosz ének- és táncegyüttesek budapesti vendégszereplése nemcsak a közönség csodálatát váltották ki, hanem a zenei szakemberek is a legnagyobb elragadtatással beszéltek és írtak róluk. Az orosz nép páratlan, ösztönös ének- és tánckulturája közismert, de ez magában még nem magyarázza meg a népi művészet utólérhetetlen fejlettségét. Nem magyarázza meg azt, hogy parasztokból és munkásokból lett táncosok és énekesek a művészet legmagasabb csúcsaira emelkednek. Az ilyen, széles népi rétegekre épülő művészi kultúrának politikai és társadalmi feltételei vannak, olyan feltételek, melyek ma csupán a Szovjetunióban lévő tényleges adottságok.

Az orosz nép muzikalitása és tánctalentuma — ismételjük — közismert, de a cári Oroszország elnyomott nemzetiségei semmiképp sem lehettek részesei semilyen kultúréletnek. Hogy a nemrégiben nálunk járt művészegyüttesek nemcsak az orosz nép, de a Szovjetunió különböző népeinek művészetével is megismertették bennünket, az elsősorban a Szovjetunió nemzetiségi politikájának a következménye. A cári uralom nemzetiségi- és népelnyomása után a Szovjetunió olyan körülményeket teremtett, melyek lehetővé tették minden nemzetiség bekapcsolódását az ország kulturális életébe.

Nem érdektelen, ha — röviden is — áttekintjük a nemzeti zeneművészeti nevelés fejlődését a Szovjetunióban.

Ennek a fejlődésnek első állomása a *baskír operatanfolyam* megszervezése volt 1932-ben. Szokatlan, különös tanfolyam volt ez. A legkülönbözőbb foglalkozási ágakból, a legkülönbözőbb korú emberek verődtek össze e tanfolyamon, köztük olyanok is, akik *egyetlen szót sem beszéltek oroszul.* A tanterv az elemi zeneelméleti tanulmányokon, a zongora- és énekoktatáson kívül az orosz nyelv, matematika, történelem és földrajz-oktatás volt. S aránylag rövid idő mulva, ennek a tanfolyamnak növendékeiből kerültek ki az azóta állandóan működő baskír operaház művészei.

Két évvel később a *Tatár Köztársaság* küldött negyven növendéket Moszkvába. Majd a baskír és tatár tanfolyam tapasztalatai alapján működni kezdett az *üzbég, turkmén, kazach, kirgiz, oszetin* tanfolyam is. A tanfolyamok irányítói a legjobb orosz zenepedagógusok és zeneszerzők. A szcenikai és operaoktatást pedig Moszkva legkiválóbb operaházi rendezői vezetik. Így aztán érthető, hogy például a tatár-tanfolyam növendékei Moszkvában is nagy sikerrel énekelték Gounod Faustját és Csajkovszkij Anyeginjét, a baskír növendékek többek közt Puccini Pillangókisasszonyát, a kazach-intézet növendékei Mozart Figaro házasságát. Ma már úgy Baskíriában, mint Üzbegisztánban, Tatár-földön és Turkmenisztánban állandó operaegyüttesek működnek.

Persze, mindennek előfeltétele az is, hogy e zenei tanfolyamok hallgatói minden lehető támogatást megkapnak a Szovjetunió hivatalos szerveitől. *A növendékek számára olyan életviszonyokat teremtettek, hogy azok gondtalanul folytathatják tanulmányaikat.* Így érthető, hogy Naszretcinov, aki azelőtt textilgyári munkás volt, most egyike a Tatárföld legnépszerűbb énekeseinek, s hogy Zsiganov egy árvaházból került Moszkvába, s most a Tatár Köztársaság legnagyobb zeneszerzője, a kazáni Nemzeti Konzervatórium igazgatója. A moszkvai nemzetiségi intézetek növendékei között ott van *Abajev* oszetin pásztor, aki tanárai szerint egészen rendkívüli tehetségű baritonista és *Musztafina* baskír parasztlány, akinek koloratur-szoprámja egészen kivételes énekesnőt ígér. *Achmedov* tatár parasztlegény pedig az opera és szimfónikus zene karmesterének készül.

A Szovjetunió kulturális politikája valóban megvalósítja a Szovjetunió népeinek egyenlőségét s ennek köszönhető, hogy a hajdan elmaradt és sokszor nomád életet élő ázsiai nemzetiségek ma olyan magas kultúrnívón élnek, hogy művészetükkel csodálatba ejtik a világot.

Szekrények,
egyes székek igen olcsón
HalászStudió
Ferenc József-rkpt 26. Irányi-utca sarok.

Kombinált színes szoba,
sürgősen eladó
HalászStudió
Ferenc József-rkpt 26. Irányi-utca sarok.

Bede István az angol külügyminiszter-helyettesnél

A londoni rádió jelentése szerint Bede István rendkívüli követ és miniszter, Magyarország angliai képviselője pénteken délelőtt látogatást tett az angol külügyminiszter állandó helyettesénél.

Jövő hétre marad az indonéziai kérdés tárgyalása

London, február 9. (Reuter) Lehetséges, hogy az indonéziai brit csapatok szerepével kapcsolatban emelt ukrán kifogás további megtárgyalását szombatról a jövő hétre halasztják, tekintettel Manuilszki ukrán fődelegátus könnyebb természetű megbetegedésére. A biztonsági tanács szombati ülésén — a terveknek megfelelően — Manuilszki szólalt volna fel elsőnek, hogy válaszoljon Bevin brit és Van Kleffens holland külügyminiszter csütörtökön tett kijelentéseire.

Betörők és kasszafurók kerültek rendőrkézre

Veszedelmes betöröket fogtak szombatra virradó éjszaka a főkapitányság detektivjei. Kézrekerült *Nemesi* József műszerész és *Diri* Ferencné, akik a betörések egész sorát követték el. Rekordjukat a Gyulay Pál-utca 3. számú házban csinálták meg, ahol *egyszerre három helyre törtek be és egyetlen napon lőtt lakást és egy üzletet fosztottak ki.*

A főkapitányság bűnügyi osztályának Gyulay-csoportja elfogta *Plasnik* Ferencet, aki három fiatalkorú társával együtt *tizenöt betörést* követett el. Kézrekerült még egy veszedelmes kasszafúró is, *Keresztes* Imre. Valamennyiüket letartóztatták.

Hamis anyagkiutalással üzérkedett egy iparművész

A gazdasági rendőrségen néhány nappal ezelőtt megjelent *Nagy* József cipészmester és elmondotta, hogy egy ismerőse, *Andreanszky* Sándor iparművész azzal az ajánlattal kereste öt fel, hogy *módjában van 300 kilogramm talpbőrt szerezni.* Előadta, hogy rendelkezésére áll egy talpbőr utalvány és ezért 75 millió pengőt kért a cipésztől. Nagy Józsefnek gyanus volt a dolog és ezért ő maga ment el jelenteni a dolgot a gazdasági rendőrségen.

A rendőrségen utasították, hogy folytassa a tárgyalásokat és pénteken a gazdasági rendőrség detektívjei rajtaütöttek Andreanszkyn akkor, amikor átadta az utalványt. Szabályosan kiállított anyagkiutalási lap volt. Amikor gondosan megvizsgálták, megállapították, hogy az utalványblankettа, a pecsétek és az aláírás is hamis. *Andreanszky maga hamisította az egészet.* Kihallgatása során bevallotta, hogy a tavasszal már hasonló hamis cukor-utalványt szerkesztett 50 mázsa cukorra. Andreanszky Sándort őrizetbe vették.

Igazolt fasiszták hosszúhadiárata egy demokratikus főtisztviselő ellen

A cél szentesíti az eszközt: a fasiszták és reakciósok, hogy rést üssenek a demokrácia egyik intézménye ellen, ebben az esetben az igazolóbizottság falán, nem riadnak vissza igénybevenni a demokrácia nyujtotta lehetőségeket. Ez történt Kecskeméten.

Varga Sándor kecskeméti pénzügyi tanácsos hónapokkal ezelőtt a II. sz. számú igazolóbizottság tagjaként működött. Ez végezte a pénzügyi alkalmazottak igazolását. Dr. Vargát Kecskeméten mindenki demokratikus meggyőződéséről és magatartásáról ismeri; felfogását a Horthy-reakció és a Szálasi fasizmus idején sem rejtette véka alá. Emiatt kartársai és felettesei mindent elkövettek, hogy lehetetlenné tegyék és nem riadtak vissza a denunciálástól sem. A fasiszta tisztviselők vádoló jegyzőkönyvei alapján 1944-ben Vargát felfüggesztették állásától és beszüntették fizetése folyósítását. A pénzügyminiszteri határozat, amely megfosztotta állásától, megállapította, hogy *„meg nem engedett magatartásával általános megbotránkozást keltett"*

A határozatot aláíró államtitkár ma is szolgálatot teljesít a pénzügyminisztériumban.

Most nem fajvédőként, hanem mint a demokrácia őre. Ezt azonban csak a teljesség kedvéért jegyezzük meg. A lényeg nem ez.

A mult évben igazolóbizottság elé kerültek a kecskeméti pénzügyigazgatóság fasiszta tisztviselői, akik nemrégen hitvány vádjaikkal majdnem halálba küldték tisztviselőtársukat. Az igazolóbizottság nagylelkűsége folytán

a klikk tagjai majdnem kivétel nélkül enyhe fokozattal, előléptetésből való kizárással úsztak meg az igazolást.

A társaság tehát a demokrácia dicsőségére a helyén maradt. Eltelt mult az idő s az igazolt fasiszták elérkezettnek látták az alkalmat, hogy megvalósítsák azt, ami a reakciós korszakban nem sikerült: Varga Sándor „elfürészelését".

Egészen különleges szemérmetlenséggel vádat emeltek Varga Sándor, az igazolóbizottság korábbi tagja ellen és a többi között azt állítják róla, hogy „németbarát" volt és kapcsolatot tartott fenn a Gestapoval, a fasiszta klikk — minthogy már átesett a szűrőn — kimondja, hogy „dr. Vargát nem tartja érdemesnek arra, hogy a demokráciában köztisztviselőként működhessék"; *követelik, hogy állítsák igazolóbizottság elé és hozzanak marasztaló ítéletet.*

Ezek után valóban üdítő, hogy a vádiratot aláírta *Makovinszky* Károly tisztviselő is, akit azért internáltak, mert nyilas volt. Természetesen ma szabadon jár. A legfeltűnőbb azonban az, hogy a II. számú igazolóbizottság, noha ismeri mind a „vádlottat", mind pedig a feljelentőket,

helyt adott a beadványnak

és *Varga Sándort, a pénzügyigazgatóság egyetlen demokratikus tisztviselőjét igazolás céljából megidézte.* Szinte szóra sem érdemes, hogy Varga tanácsos ügye nem is a II., hanem az I. számú igazolóbizottság elé tartozik.

Nem teljesítik az autósok a kötelező közmunkát

Ezért nincs ennivalója a fővárosi dolgozóknak

Az újjáépítés legküzdelmesebb szakában száz- és százezer dolgozó éhezik ma a fővárosban. Kevés a kenyér, nincs krumpli, hiányzik a zsiradék. Miért? Mert háború volt, mert egyes vidéki hatósági szervek elszabotálják a beszolgáltatást és nem utolsó sorban, mert *az autósok nem teljesítik a kötelező közmunkát.* Hiába jelent meg már hónapokkal ezelőtt a rendelet, mely az újjáépítés és közellátás biztosítására *a gépkocsikat havonta tizenötnapi közmunkára kötelezi* — ha lehet, kibujnak a kötelezettség alól. És, úgy látszik, lehet, vagy legalább is mindent elkövetnek, hogy ez sikerüljön nekik.

Az autók nagy része meg sem jelenik a közmunka teljesítésére kijelölt helyen, s az előállításra kiküldött hatósági közegek útja is legtöbb esetben eredménytelen. A kocsit egyszerűen nem találják a telephelyén és helyette a legkülönbözőbb válaszokkal kell megelégedniök: a kocsi vidéken jár, javítás alatt áll, pozdorjává törött egy karambolnál, vagy pedig éppen ellopták...

Az autósok legtöbbjének ez a lelkiismeretlensége az ellenőrzés megszigorítására kényszerítette a hatóságokat, arra, hogy a fontos és közérdekű forgalom lebonyolítására *ott vegye igénybe a kocsikat, ahol azok leginkább megtalálhatók: az utcán.* Mind sűrűbben rendelnek el a város különböző pontjain autóellenőrző razzikákat, ahol *a mentesítéssel nem bíró kocsikat rögtön visszatartják és összegyüjtve, az igénylő hatóságokhoz kísérik.*

Razzián

Az elmúlt reggel a közellátási minisztériumnak volt szüksége harminc kocsira, hogy csereakció keretében ipari árut vigyen vidékre és visszafelé élelmiszert hozzon az éhező fővárosnak. A forgalmi rendészet közegei már tudják a kötelességüket. Az egyik nagy tér környékén helyezkednek el, s a kocsikat egymás után leállítják.

— A forgalmi engedélyt! — hangzik az első felszólítás és a sofőrök zsebéből a legtöbb esetben rögtön rengeteg igazolvány kerül elő. A legkülönbözőbb papírokkal igyekeznek elhárítani a kocsi igénybevételét. De egyéb érveik is vannak.

— Rosszak a gumik, nem tudok „közmunkázni" — magyaráz kézzel-lábbal a kocsi vezetője, de a rendőrtiszteket nem lehet becsapni, ők is szakemberek.

— Akkor nem jött volna ki az utcára — hangzik a válasz és az igénybevett kocsit már félre is állíttatják.

A következő kocsi lisztet hoz, de nincsenek rendben a papírjai. Félreállítják.

— Kérem, áruval vagyunk. — tiltakozik a kocsi egyik utasa — a Király-utcában kell lerakodnunk...

— Az éppen jó — válaszol nyugodtan a razzia vezetője. — Útközben majd lerakják, aztán kimennek a Hangya-tárházba, ahonnan kapát visznek másik lisztért a parasztoknak...

Internálás

A következő kocsi is ott áll már a sorban, a sofőr hiába hivatkozik arra, hogy kevés a benzinje.

— Az sem baj. A Hangyában majd megtöltik a tartányait...

Ezt a kocsit sem engedik el, és utána egymás után három bőrgyári autó „kerül horogra". Két személykocsi a Mauthner bőrgyáré, a harmadik az Olympia bőrgyár teherautója. Ezeknek sincs „M"-betűjük, s ezért itt sem vezet célra a tiltakozás: bekerülnek a sorba. A teherautó sofőrjétől még a hajtási igazolványt is elveszik, mert kijelenti, hogy ő nem megy ki a Hangya-telepre.

— *Közmunka megtagadás címén feljelentjük* — felel röviden a rendőrtiszt. — *Ezért internálás jár...*

A sofőr rögtön csendesebb lesz, a kocsija mögé pedig már újabb kocsik sorakoznak. Köztük gróf *Mirbach* nagykereskedő és *Koleszár* déligyümölcskereskedő autója is. Hogy a déligyümölcskereskedő most milyen déligyümölccsel kereskedik, az itt nem derül ki...

Még hat kocsi hiányzik a harminchoz. Tíz óra van. A teret elönti a fényes februári nap, élesen látszanak az újjáépítésre váró házak sötét romjai. A reggeli nélkül dolgozó munkások pedig egyre éhesebbek, várják a delet és várják, hogy vonaton, autón hozzájuk kerüljön az életüket jelentő élelem.

A város főbb pontjain pedig napnap után folynak az autóellenőrző razziák, mert az autók és autósok sokkal jobb üzleteket is tudnak, mint vidékről élelmet hozni az éhező dolgozóknak.

Vaád Ferenc.

Külön csomagszállító villamos vagy felemelt pótdíj?

A villamosok túlzsúfoltságával kapcsolatban illetékes helyen a minap szóbakerült a kocsikon szállított hatalmas csomagok problémája. Amióta nincs más szállítóeszköz, *a pesti villamoskocsik perronját és belsejét elleptték az óriásméretű kofferek, bálák, hátizsákok, főként pedig a nagyméretű zsákokban szállított tűzifa.* Manapság igen sokszor visznek a villamosokon petróleumoskannákat, vegyszerrel telített nagyméretű üvegeket és sok minden olyat, ami az utasok „testi épségét", főként pedig csaknem *pótolhatatlan ruházatát sérti.* Az említett megbeszélésen azt az ötletet vetették fel, hogy *a csomagok szállítására jelöljenek ki teljesen önálló, különkocsit,* vagy pedig legyenek egyáltalán csomagszállító „vonatok" a villamosvasúti relációban.

Másik javaslat a helyzet javítására az volt, hogy *a csomagszállítási tarifát jelentősen emeljék fel.* Ezidőszerint, mint köztudomású, a zsákok, bőröndök, stb. szállítása fejében *egy személyjegyet* kell váltani, vagyis egy-egy ilyen súlyos és nagyméretű tárgy vitele a villamoson éppen annyiba kerül, mint amennyit az utasok fizetnek. Nemcsak a túlzsúfoltság megszüntetése, hanem az utasok megkímélése érdekében is azt ajánlották, hogy a csomagviteldíj kétszerese-háromszorosa legyen a mainak; háromezer pengő helyett hatezer, esetleg még több.

A villamosvasút vezetősége ezeket a gondolatokat most fontolja meg. Addig, amíg határoz, változatlanul érvényben marad a mai csomagszállítási rendszer.

Ujból megjelenik a Fényszóró

A Balázs Béla és Békeffi István szerkesztésében megjelenő Fényszóró című művészeti hetilap papírhiány miatt már két hete nem jelenik meg. A nemcsak érdekességre, de művészi színvonalra is törekvő, közkedvelt hetilap szerkesztői elhatározták, hogy a papírválság megszűnéséig is fenntartják a kapcsolatot olvasóikkal és ezért, ha szerényebb külsővel is, de újból megjelenik a Fényszóró. Ezenkívül február 24-én, vasárnap, a Fényszóró mint „eleven ujság" mutatkozik be a közönségnek az Uránia Filmszínházban, ahol a Fényszóró ismert rovatait a legkiválóbb fővárosi színészek személyesítik meg.

110-szeres dobozolt áru és liola 410-szeres
„PEST" SZACHARIN
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN, GARANTÁLT MINŐSÉG *Kapható:*
NÉPSZINHÁZ-u. 21., Mészárosné.

Előkelő iparvállalat miskolci fióktelepére
adminisztratív vezetőt keres
„Műszaki tudás, francia nyelv előnyben" jeligére Patak hirdetőbe, Bajcsy Zs-út 29.

Négy bezárt bár helyiségét lefoglalta a népjóléti minisztérium

Nagy Imre belügyminiszter értesítette dr. Molnár Erik népjóléti minisztert, hogy négy lokál: Arizona, Capri, Palais de Dance és a Casanova működését megtiltotta és a helyiséget bezáratta. A népjóléti miniszter úgy döntött, hogy a négy bárhelyiséget a minisztérium igénybe veszi, kettőt a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége kap meg, az egyikben az elhagyott nők klubját fogja berendezni, a másikban pedig varróotthont nyit. A harmadikat a Gyermekbarátok kapják gyermekjóléti célokra, a negyediket pedig a főváros. Ez utóbbi bárhelyiséget, értesülésünk szerint, ebédeltetési akció céljaira használják fel.

SZINHÁZAK SZOMBATI ÉS VASÁRNAPI MŰSORA. **Operaház:** Szombaton: Rigoletto, vasárnap délelőtt: Parasztbecsület, Bajazzók (11), este: A mosoly országa (5). — **Nemzeti:** Lumpácius Vagabundus (fél 6), vasárnap délelőtt: Jótékonycélú műsoros matiné (fél 11). — **Nemzeti Kamara:** Veszélyes forduló (fél 3, fél 6). — **Víg:** Fölszállott a páva (fél 3, fél 6). — **Pesti:** Takáts Alice (fél 3, fél 6). — **Belvárosi:** Rab lélek (2, 5). — **Magyar:** Néma levente (fél 3, fél 6). — **Madách:** A nők iskolája (fél 3, fél 6). — **Uj Színház:** A férfi ingatag (fél 3, fél 6). — **Művész:** Podgyász nélkül (fél 3, fél 6). — **Pódium:** Egy pohár vicc (fél 3, fél 6). — **Royal Revü Varieté:** Konfetti (fél 3, fél 6). — **Medgyaszay:** Francia pezsgő (fél 3, fél 6). — **Fővárosi Operett:** Sybill (2, 5). — **Kamara Varieté:** Ez a jó! (fél 3, fél 6).

MOZIK MŰSORA.

Ady: Parancsolj a csillagoknak (Charles Boyer, Paulette Goddard). (2, ½5, ½7, vas. ½12-kor is.) — **Bethlen** (Tel.: 325—008): **Vénlány** (Bette Davis). (3, 5, 7.) — **Belvárosi Filmszínház:** Angyalok a tűzvonalban, amerikai, Claudette Colbert. ½3, ½5, ½7, vas. ½2-től ½7-ig, minden órában. — **Bodográf Filmszínház:** Üldözöttek, francia, Erich von Strocheim, éposz. Folytatólag reggel 9-től este 10 óráig. — **Rákóczi-úti Híradó** (MAFIRT-mozi): Német arcvonalrövidítés — angolszász diadalsorozat! A sivatagi győzelem! A háború egyik legnagyobb csatája. Az Am El Alamein-i gyilkos küzdelem, magyarul beszélő filméposz. Folytatólag reggel 9-től este 10 óráig. — **Homeros:** Urilány szobát keres. Kisérő műsor. (3, 5, 7.) — **Hunnia Filmszínház:** Éjjeli zene, Sárdy. (3, 5, 7, vas és ünn. 1-kor is.) — **József Attila Filmszínház:** Bagdadi tolvaj. (½3, ½5, ½7, vas. és ünn. ½1-kor is.) — **Kamara Filmszínház:** Nyugati partraszállás, angol. (2, 4, 6, vas. és ünn. ½12-kor is.) — **Kultúr Filmszínház:** Ez a villa eladó, Kabos. (½3, ½5, ½7.) — **Marx Filmszínház:** Üldözöttek. (½3, ½5, ½7, vas. és ünn. ½1-kor is.) — **Omnia Filmszínház:** Egy ember, aki sokat tud. A préri az én hazám. — Dick Feran. — Az éneklő cowboy. (2, ½5, ½7, vasárnap és ünn. 2 4 6 8.) — **Otthon** (Baross-u. 89.): Vidám fickó; De Goll Moszkvában; Amerikai híradó. (3, 5, 7, vas. és ünn. 1-kor is.) — **Palace Filmszínház:** A 3 testőr, a három Ritz Brothers. (1, 3, 5, 7, vas. 11-kor is.) — **Pátria Filmszínház:** Joe Schmith, amerikai; Stan és Pan. (½3, ½5, ½7.) — **Phönix Filmszínház:** Waterloo Bridge, amerikai. (½11, ½1, ½3, ½5, ½7.) — **Royal Apollo** (MAFIRT-mozi; 222—098 és 222—292): Ez történt a Don-medencében (orosz.) (½4, ½6, ½8, vasárnap ünn. 2, 4, 6, 8 órakor.) — **Scala** (MAFIRT-mozi): Pinokkió, Walt Disney színes filmje. (3, 5, 7, v. ü. 2, 4, 6, 8.) — **Ságvári Filmszínház:** Egy frakk története, amerikai, Charles Boyer. (3, 5, 7, vasárnap és ünn. 2 4 6, 8.) — **Szabadság Filmszínház:** Akit visszavárnak, orosz. (3, 5, 7, vas. ½12-kor is.) — **Tinódi** (Nagymező-u. 8. Tel.: 420—172): Árvíz Indiában (amer., Myrna Loy, Tyrone Power). Amerikai híradó. (½3, ½5, ½7.) — **Turán Filmszínház:** Mellékutca, amerikai, Irene Dunn. (1, 3, 5, 7, vas. és ünn. 11-kor is.) — **Tátra Filmszínház:** Alipang, Gary Cooper, amerikai. (3, 5, 7, vas. 1-kor is.) — **Uránia** (MAFIRT-mozi): A szerelem nem tréfa. (½4, ½6, ½8, vasárnap és ünnepnap 2, 4, 6, 8.) — **Városi Színház** (Tisza Kálmán-tér. Tel.: 187—500): Gibraltár, francia; Viviane Romance, Eröch v. Stroheim. (2, 4, 6.)

Árvíz Indiában
Kizárólag TINÓDI. Telefon: 420—172.

Moszkvai Kupa. (3, 5, 7, vas. 11 és 1-kor is.) — **Corso Filmszínház** (IV., Váci-utca 9. Tel.: 18—28—18.): Pygmalion. (Leslie Howard.) (2, 4, 6, szomb. vas. és ünn. 12-kor is.) — **Décsi Filmszínház** (Tel.: 121—343): Esős délután, am. (3, 5, 7, vas. ½2, ½4, ½6, ½8.) — **Dózsa Filmszínház** (MAFIRT-mozi; XIII., Róbert Károly-körút 63.): Waterloo Bridge. 18. Mafirt. (½5, ½7, vas. ½3-kor is.) — **Flórián Filmszínház:** Urilány szobát keres, magyar, Kabos. Híradó. (3, 5, 7, vas. 1-kor is.) — **Körúti Híradó** (MAFIRT-mozi): Német arcvonalrövidítés — angolszász előadássorozat! A sivatagi győzelem! A háború egyik legnagyobb csatája. Am El Alamein-i gyilkos küzdelem, magyarul beszélő filméposz.

Művészeti Hírek

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB FILMVÁLLALATA, a Mafirt. egyéves fennállásának ünnepségén Piszkarjov őrnagy az orosz filmművészet nevében üdvözölte a jubiláló vállalatot, amely a felszabadulás után a romok közt szervezte újjá a magyar filméletet. Az ünnepségen kitüntették az újjáépítésben résztvevő munkásokat.

A MŰVÉSZ SZINHÁZ február 11-én, hétfőn mutatja be Vaszary Gábor „A meztelen lány" című vígjátékát.

BARTÓK-ESTET rendezett a közelmultban a norvég rádió. Ebből az alkalomból az egész norvég sajtó méltatta Bartók Béla jelentőségét.

KORUNK FORMÁLÓJA címmel rendez előadást a rádióban szombaton fél 6-kor a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság és a Munkás Kultúr Szövetség. Sömjén Endre tart bevezetőt.

MÁTYÁS MÁRIA Siebel szerepében mutatkozott be az Operaházban. Ha énektudása a szép hanganyaghoz méltóan fejlődik, kétségtelenül elsőrendű tagja lesz a magyar dalszínház együttesének.

SPORT

Két futballbajnoki mérkőzést bonyolítanak le vasárnap a labdarúgóbajnokságban. Békéscsabán a B. Törekvés a Z. MaDISz ellen mérkőzik, míg Diósgyőrben a DVTK a Vasas ellen áll ki. Mindkét mérkőzés délután fél 3 órakor kezdődik.

— **Hétfőn** játszák az asztalitenisz hármas CsB. döntőjét. A Postás és Elektromos csapatai holtversenyben végeztek s a hétfői napon döntik el 5 órakor a Postás helyiségében az első hely kérdését.

Vasárnap fél 2 órakor ügető

Szabadság
Demokratikus napilap
Felelős szerkesztő: **Haraszti Sándor**
Felelős kiadó: **Pető József**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., József-körút 5. sz.
Telefon: 188-382, 188-378

Nyomatott a „Szikra" Lapvállalatok körforgógépein. — Felelős nyomdavezető: Nedeczky László

HIREK

„Lógás" a földalattin

A „lógás", úgy látszik, megkezdődött a földalatti villamoson is. Ott, ahol ez nemcsak teljesen lehetetlen, hanem a legnagyobb mértékben életveszélyes is. Péntek délelőtt, amikor a földalatti az Aréna-úti megállótól éppen indulóban volt a Belváros felé, miután a kalauz már összezárta az ajtót és csak az a századmásodperc választott el attól, hogy a kocsi lendületbe jöjjön, egy vakmerő fiatalember felugrott a villamos hágcsójára. Megkapaszkodott az ajtó fogantyújában és ebben a pillanatban nekilódult a hatalmas kocsitest... Bebujt az alagútba. A kocsi utasai kétségbeesetten szemlélték a potyautasnak ezt a haláltmegvető légtornászását. Hüledeztek, sikoltoztak, a villamos pedig vad tempóban nekiindult és már-már úgy látszott, hogy a „lógós" odaszorul a fal és a kocsi közé. Ekkor a kalauz intézkedésére hirtelen megállt a kocsi és kivülálló utasa leszállt kényelmetlen helyzetéből. Ahelyett, hogy örvendett volna megmentett életének, jó pesti szokás szerint — mit gondolnak, mi történt? — leszidta a kalauzt. Azért, mert az ő orra előtt csukta be az ajtót...

— **Az ír Vöröskereszt** 15 vagon cukrot küldött Magyarországnak. A küldemény már meg is érkezett Budapestre és a közeljövőben szétosztják.

— **A svéd gyufa** új fogyasztói ára dobozonkint 3000 pengő, míg a rózsa szalongyufáé tokonkint 5100 pengő.

— **Három kukoricanap** lesz a jövő héten: 12-én kedden, 14-én csütörtökön és 16-án szombaton.

— **Dr. Gulácsy György** levelet intézett Sólyom László rendőraltábornagyhoz, akit arra kért, hogy miután január 25-én az akkori miniszterelnökhöz eljuttatta lemondását, február havi fizetését egy bátor közrendőrnek juttassa.

— **A Magyar Kommunista Párt** VI. kerületi szervezetének képzőművészeti kiállításán (Csengery-u. 68.) vasárnap délelőtt 10 órakor Gráber Margit tárlatvezetést tart. A tárlatvezetésen Bortnyik Sándor tart előadást és Ladomerszky Margit, Rózsa Vera, Thoman Mária és Várkonyi Zoltán is fellépnek.

— **Egy adópengő** február 10-én 2.42 pengővel egyenlő.

— **Az állami színházak** küldöttsége felkereste a polgármestert és sürgős segítségét kérte a magas villanytarifa csökkentésére.

— **Macartney professzor** pénteken hivatalában meglátogatta Kállai Gyula tájékoztatásügyi államtitkárt

— **Adományok a hídépítőknek.** Az Első Budapesti Gőzmalmi Részvénytársaság alkalmazottai elhatározták, hogy a Kossuth-híd nagyszerű munkásgárdája javára lemondanak ellátmányuk egyrészéről. 3 métermázsa lisztet ajánlottak így fel a hídépítőknek. A Központi Vámigazgatóság alkalmazottai 534.000 pengőt gyüjtöttek a hídépítők számára.

— **A gáz egységárát** köbméterenként 5000 pengőben állapították meg, szemben az eddigi 500 pengős tarifával.

— **A tatai bányák** nagymennyiségű robbanóanyagot kaptak.

— **Halálra ítélte** a Népbíróság Temesváry Lászlót, a Nemzeti Bank volt nyilas elnökét.

Ügyvédi hír. Dr. Telekes Lajos ügyvéd irodáját megnyitotta. V., Váci-út 14. Telefon: 122—955.

Színészbál a Bristolban február 16-án. Belépés csak névre szóló meghívóval. Meghívóigénylés és asztalfoglalás a Színészek Szakszervezeténél (Bajza-u. 18. Telefon: 428-140.) Uj Stúdió—Szóbel hangversenyrendező Vállalatnál (Andrássy-út 77. Telefon: 428-525.)

Vidéki kereskedők! Beszerzési csoportok! 3448
Garantált minőségű **sacharin** fiolákban és dobozokban, külföldi cigarettapapír, tűzkő, szappanfőzőszer, háztartási cikkek legolcsóbban
POPPER ISTVÁN nagykereskedés
Budapest, VI, Teréz-körút 41

ÍRÓGÉP számológép vétele, eladása
Speciális javítását, karbantartását
Selj kiváló műszerészmester garantálja 3318/2
Király-utca 50. Tel: 420-731. szaküzlet

Nyersnyúlbőrt, pézsma- és vadbőrt veszünk TSUK-gyár Király-u. 35

Autószakiskola TERÉZ-KÖRÚT 7. Telefon: 224—362.
Hikádé hatósági vizsgáztat. Úr- és hölgyvezetőknek egyéni kiképzés, modern autókon. Kerber autószakkönyvek. Műhelygyakorlat.

A jó **Rádió** nemcsak öröm, de a legjobb befektetés is. 8937
Nálunk bizalommal vásárolhat közismerten előnyös feltételekkel
világmárkás **Rádió** készüléket, csöveket, alkatrészeket.
Szakszerű javítás szolid árakon.
Bányai és Szongoth Thököly-út 22. Tel. 428—396.

Irógépet veszek — eladok
Rosenfeld
Népszínház-u. 31. 9031

Márkás órákat garanciával vehet és javíttathat legolcsóbban.
Aranybeváltás:
Hatscheknél, IV., Szervita-tér 8. (Kammermayer-utcai oldalon.) 3331

Árpádföldön központban levő cca 340 négyszögöl kétrészre osztott telkeimet eladom. Ugyanott női kerékpár [illegible] „Csak privát[illegible]" jeligére a kiadóba. 1287

Selyempehelypaplant adok „Cukorért" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 9020

Varrógép süllyesztős, sürgősen eladó. VIII., Bérkocsis-u. 21. II. 16. 8394

SZŐRMEKABÁTKÁK 8928
SZEMERE SZŰCSNÉL ERZSÉBET-KÖRÚT **26. Második emeleten**
Nyers- és vadbőröket veszek!

Vidéki kereskedők!
Cigarettapapír, márkás Tűzkő
Sacharin, garantált
Fűszerpótló
stb. háztartási cikkek
Cserélünk is.
Garçon Erzsébet-körút 33. árukereskedelmi kft. 3448/2

Két személyhez, egyszoba-hallos, közp. fűtéses lakásba önálló, jóérzésű, feltétlenül megbízható **házvezetőnőt** keresek. Jelentkezés: Fasor-szanatórium 106. szoba (Vilma királynő-út 9). 8284/1

KRITZLER újból megfigyel, nyomoz ideiglenesen, Bástya-u. 5. Tel.: 183—795. 8974

Eladó Sport Wanderer luxus, ½ tonnás Magomobil, 1 tonnás Praga. Üzemképesek. Megtekinthetők vasárnap 8—12-ig. IX, Szobjeszky János-u. 21. 9037

Cséri kox kapható minden tételben. Harkay, VII, Alsóerdősor-utca 20. III. 33. 1244

Rapid Skoda sebességváltót keresek. Cím: VIII, Berzsenyi-u. 4. Marió. 4900

Kállai Gyula névre szóló fekete **levéltárca elveszett**
Becsületes megtaláló csak az iratokat adja le 500.000 P jutalom ellenében! Andrássy-út 61. Cipőüzlet. 3428

Tetők lakások, épületek helyreállítása
romházak bontása megrendelhető. XIV. ker., Öv-utca 156. Tenleitner építési iroda. 1284

Textilüzletbe megbízható **altisztet** keresünk. „Megbízható" jel. Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út 29. 3438/2

Rekamie — gyönyörű kivitelben — **eladó** Izabella-u. 5. I. 3. 9029

Debrecenbe vasárnap teherautó indul! Molnár, Német-u. 49. II. 10. 9023

Tüzifát házhoz szállít Fraknói, Rákóczi-tér 7. (Csarnok épület.) Érdeklődés d. u. 3—4 között. 3432

Mindenféle **fémhulladékot** acélt, rezet, ólmot, cinket, alumíniumot stb. veszek. WEINER. VI. Bajcsy Zsilinszky-út 53. 4796

Opel-Blitz motort és **sebességváltót** veszek. Gém-garage. II Lövőház-u. 5. 161—434 telefon. 9022

D K W személyautó príma állapotban gumikkal eladó Andrássy-út 72. 3428/2

Szűcs-gép Rittershausen motorral eladó. Dob-u. 27. IV. 3. 1286

Szabóműhely-felszerelés két varrógéppel bérbeadó. Ajánlatok „Komplett" jeligére a kiadóhivatalban. 9008

Megvételre keresek **villáskulcsokat, zártkulcsokat, kézifúrógépet** és mindennemű **autószerelő szerszámot** VIII., Magdolna-u. 14. Horváth. 9015

Textil- és divatárut vesz Faragó és Vár ai, Erzsébet-körút 42. (Dob utca sarok.) 3360

Eladó Gáztűzhely. Bp. VI., Érsek-u. 20. sz., fszt. Trásy. 9038

VIDÉKI KERESKEDŐK!
Norinberg', díszmű, márkás illatszerek, háztartási cikkek, cérna, géptű, rövidáru, papíráru, naptárak, kalendárium, iskolai füzetek, írószerek, képeslapok, töltőtollak, selyem- papír, creppapír, cipőkrém, cipőfűző, szappan, dohányzó-cikkek, ruhafesték nagy választékban.
Nem kell utazni, pénz távirati beküldésével olcsó napi áron még aznap postán szállítjuk a kívánt árut.
SÁGI üzletház, Budapest, VII, Rákóczi-út 52. Telefon: **221—825** 9039

Uj és használt **RUHÁT** férfiszövetet eladni — venni legjobban lehet **FÉLIX** RUHAHÁZBAN, Thököly-út húsz 3285

Világvevő ***Rádiók*** lisztért, zsírért munkásaink ellátására. Néprádió 4½ kg zsír, gyári 2 plusz 1 — 5¼ kg zsírért. 1 kg zsír = 9 kg ögg vagy 12 kg főzőliszttel.
Márkus Rádió Bpest. VI, Nagymező-u. 8. Telefon: 420—790. 9007 3129

Bőrkabátot hozott anyagból készít. Javítást, festést vállal **GARAGULY** bőrruha készítő Wesselényi-u. 11. II. 11. 8662

Pincehelyiség utcai, száraz, betonozott, vízvezetékes, kiadó. Bővebbet Yellow, Andrássy-út 32. 3441/2

Autó Ford—Eifel eladó, motor és gumi nélkül, papírokkal tulajdonostól. Jeney, Kispest, Üllői-út 207. 1269

Táncpartnernőt keresek külföldi turnéra lehet kezdő is betanítást vállalom! „Artista" jeligére Boros hirdetőbe. Andrássy-út 54. 3412/3

Inzulint cserélek „Cukorért" jeligére Blocknerhez, Városház u. 10. 9021

Opel-Blitz 3 tonnás, Renault 5 tonnás alig futott, príma állapotban eladó. Kövesdy Pál, IV., Váci-u. 11/b. 2—3 között. 3417/2

1—2 szobás komfortos ***lakást keresek*** a VII., VIII. kerületben. „Bútorral" jeligére a kiadóba. 9030

Vidéki kereskedők, figyelem!
Cigarettapapír és mindenféle **PAPÍRÁRU** legolcsóbb beszerzési forrása 8942
GYÖRGY IMRE papíráru-nagykereskedés, **Deák Ferenc-utca 15**
Telefon: 380—513 **Utánvéttel is szállítunk!**

BŐRKABÁTÉRT, BUNDÁÉRT, MINDENFÉLE FÉRFIRUHÁÉRT SZÖVETÉRT ÉS KELLÉKÉRT *horribilis árat fizet*
Selj KERESKEDELMI VÁLLALAT Király-utca 50. Tel.: 420-731 3398

Motorokat, villamos tűzhelyet, melegvíztárolót (Boylert), kétlángú resót, parkettkefét, porszívót, mosógépet, kvarclámpát, gramofónt, fúrógépet, vill. és gáz-hűtőszekrényt, prec. mérőműszereket, PHILIPS borotvát veszek és
8126/5 *magas engedménnyel árusítok*
AUDION Nagymező-utca **31** Telefon: **123—129**

IRÓGÉPET, számológépet veszek 2453
Thököly-út 18. - Üzlet - Tel: 424-961

Régi festményeket hibás állapotban is magas áron veszek. „Gyűjtő" jeligére a kiadóba. 1279

Nagyforgalmú kétportálos üzlethelyiség megosztva is kiadó. Ajánlatokat „Főútvonalon" jeligére a kiadóba. 3404

Kérem azt az egyént, ki január 10-én üzenettel felkereste **Sásdi Ferencet** (XIII., Gyöngyösi-út 87/b) utána Szombathelyre utazott, keressen fel személyesen vagy levélbe. **Költségeit megtérítem.** 1288

Erdős Tibor Kiskunhalas, 46 éves, 1944. október elején Sárváról Auschwitzba vitték. Aki tud róla, értesítse Erdős Tibornét, Kiskunhalas, Csengeri-u. 4. 1255

Villamossági, háztartási cikkek, szerelési anyagok. **Gerő Sándor, O-utca 21.** 3374

Ki tud **Muszkál Ibolyáról** (szül. 1929), akit 194[illegible] júliusban Ujpestről d[illegible] portálták Auschwitzb[illegible] Utoljára szeptemberb[illegible] látták a C-lágerben. [illegible] tesítést kér: Muszk[illegible] Ujpest, István-út 1[illegible] 343[illegible]

Oroszországból hazatértek! Aki tud a Szentendrén 1942. november vég[illegible] kivitt 109/25 (tábori [illegible] 220/32 munkásszázadbe[illegible] **Szántó Andorról, Győri Sándor Pálról, Blumenfeld Ervinről,** vagy magáról századjukról, kérem értesítse Szántónét, Visegrádi-u. 9. II. 3. 3461/3

Oroszországból visszatértek! Ki tud **Szold István** munkaszolgálatosról aki 1942 őszén Szent Endrén bevonult és állítólag 1943 januárba Szaguny és Kondersonov között eltűnt. Szíves értesítést kér édesanyja özv. **Szold Manóné** Budapest, II., Apostol-u. 8. 1258

Andreánszky Sándor

OKMÁNYHAMISÍTÓT
LEPLEZETT LE A RENDŐRSÉG

A rendőrség letartóztatta *Andreánszky* Sándor többszörösen büntetett, rendőri felügyelet alatt álló 38 éves rajzolót, aki

üzletszerűen foglalkozott okmányok hamisításával,

többek között *Weisz* Miksa, *Rosenberg* Lázár és két fia, *Kellner* György és *Fekete* Ábrahámné részére készített hamis okmányokat, de valószínűleg mások részére is. Kihallgatása során azt vallotta, hogy egy hónap óta űzi ezt a mesterséget, s azalatt

3000 pengőt keresett.

Megállapították azt is, hogy csak 4 elemit végzett, *saját maga részére is hamisított érettségi bizonyítványt és egy zászlósi kinevezést.*

Közokirathamisítás címén letartóztatták, eddig ismert ügyfelei ellen pedig *bűnsegédi bűnrészesség* címén indult meg az eljárás.

1961

A
PESTI
IRLAP
NYVTÁRA
A
ŰVÉSZETEK
ÖNYVE

A SZÉPMŰVÉSZE KÖNYVE

Pesti Lipsz 1941. január 7

Andreanszky Sándor

Így születtek az „őskeresztények"

Budapesten Kü.ön anyakönyv a hamisokmány-gyárban

Nagyszabású hamis okmánygyárat lepleztek le a rékspitényság detektívjei. A nyomozás szálai *Andreanszky* Sándor többszörösen büntetett előéletű, jelenleg rendőri felügyelet alatt álló rajzolóhoz vezettek. Hosszabb időn keresztül figyelték a rajzolót, amikor azután elegendő bizonyíték állt a detektívek rendelkezésére, *rajtaütöttek*. Nagymennyiségű hivatalos űrlapot, hamis pecsétet és más „kelléket" találtak Andreanszky lakásán. A rajzoló a főkapitányságon elmondta, hogy ugyan mindössze négy elemit végzett, azonban az utóbbi hónapokban mint zászlós mutatkozott be mindenütt.

Hamis érettségi bizonyítványt készíttetett magának, majd zászlósi kinevezést hamisított.

Beismerte, hogy főleg zsidók számára állított elő nagy tömegben igazoló okmányokat: születési, házassági anyakönyvi kivonatokat, tanusítványokat, katonai iratokat.

Néhány pengőért mindenki „keresztény" lehetett Andreanszky jóvoltából.

Ügyfelei között szerepelt *Deutsch* Miksa kereskedő, *Rosenberg* Lázár kereskedő és két fia, *Kellner* György és *Fekete* Ábrahámné. A hamis okmánygyár remekül működött.

decemberben több, mint 3000 pengőt keresett az okmányrendelő zsidóktól a rovottmultú rajzoló.

A rendőrség letartóztatta az „ügyfelek" ellen pedig bünsegédi bünrészesség címén indul eljárás.

ségi „Kossuth Lajos“ Felsőkereskedelmi Iskola

zámitás

ryószámlájához

ideje	Napok	Kamatszámok	
		Tartozik	Követel
	20	1	
	17	5	
	52	5	
	21	8	
	18	1	

Andreánszky Sándor

— Háromévi szigorított dologházra ítéltek egy csaló iparművészt. Andreánszky Sándor harmincnyolcéves iparművész ellen az ügyészség huszonnyolcrendbeli közokirathamisítás büntette, illetve vétsége, többrendbeli csalás és lopás büntette miatt emelt vádat. A vád szerint Andreánszky tömegesen hamisított különböző bizonyítványokat, közöttük a saját részére érettségi bizonyítványt készített és amikor katonai igazolványlapjának adatait kellett kitöltenie, magát főiskolai végzettségűnek és karpaszományos tizedesnek mondotta. Még más iratokat is hamisított ismerősei részére, magas összeköttetéseire hivatkozott és szolgálataiért kisebb-nagyobb összegeket vett fel. A bűnügyet pénteken tárgyalta a budapesti büntetőtörvényszék Lengyel-tanácsa. A bíróság Andreánszky Sándort a vádszerinti cselekményekben mondta ki bűnösnek és szigorított dologházra ítélte, amelynek legkisebb tartamát három évben állapította meg. Az ítélet jogerős.

Uj Magyarság

1941. ápr. 19.

...és közoktatásügyi miniszterto

347 szám.

A Műemlékek Orsz. Birotts. tek. Elnöks.

Hivatalból.
zszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

BUDAPEST. IX

Andreánszky Sándor

— **Háromévi szigorított dologházra ítéltek egy csaló iparművészt.** Andreánszki Sándor 38 éves iparművész ellen a királyi ügyészség huszonnyolcrendbeli közokirathamisítás büntette, illetve vétsége, többrendbeli csalás és lopás büntette miatt emelt vádat. Ügyét pénteken tárgyalta a büntetőtörvényszék Lengyel-tanácsa. A vád szerint tömegesen hamisított különböző bizonyítványokat. „Szolgálataiért" kisebb-nagyobb összegeket vett fel. A vállalkozó szellemű szélhámos vándor mozgóképszínházi előadások tartására vonatkozó belügyminiszteri engedély megszerzését is igérte s amikor ez nem sikerült, az engedélyokiratot maga állította ki és látta el hamis aláírásokkal. A vádlott valamennyi terhére rótt bűncselekményt beismerte és azzal védekezett, hogy szorult anyagi helyzetében követte el a szélhámosságokat. A törvényszék bűnösnek mondotta ki Andreánszki Sándort és szigorított dologházra ítélte, amelynek legkisebb tartamát három évben állapította meg. Sulyosbitó körülményként mérlegelte a bíróság, hogy már nyolcszor volt büntetve.

Pesti Hirlap

1941. ápr. 19.

BUDAPEST
1938 MÁJ 27 21
LEVÉL

Andreánszky Imre, statikus

OTP Központ felújítása, Budapest. Építész Lázár Antal (Ipartervi-Alaton)

Építésmunkatárs: Gyarmathy Katalin és Horváth Gábor.

Statikus: Andreánszky Imre.

Asztalosmunka: Szendrei István.

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 36-old.

Ilyen kis alakban kidolgozva, nem érvényesülhettet ugyan teljesen a művész ideálja, de sejteti így is a mester magasrangú képességét, mert anatómiai kivitelben ritkítja párját a kis szobor. Csak az a kár, hogy dús hajzata, ábrázata és általában egész teste, 1700 évig kitéve a különböző földalatti savak befolyásának, nagyon sokat szenvedett, érdessé és göröngyössé vált, mi eredeti szépségét nagyban csökkentette.

Baumeister említett művében a római nők által használt mellövről rövidesen a következőket írja: «A női viselethez, habár nem is rendszerint, közvetlenül a testen alkalmazott, hihetőleg lágy bőrből készült mellöv tartozott στρόφιον, strophium, ἀνάθεσμος, fascia pectoralis, mamillare név alatt. Feladata bizonyára ugyanaz volt, mi az ujabb korban a mellfüzőé, t. i. a kifejlettebb mellnek összeszorítása és emelése, csak azzal a különbséggel, hogy akkor a deréknak összeprésseléséről szó sem volt. A módot, mely szerint az használtatott, a 393. számú ábra alatti bronzszobrocska mutatja.»[1]

A Baumeister művében levő kép és az itt képben bemutatott (1—2. ábra) bronzszobrocskánk között ténykedésre nézve kevés a

Andreä Károly

Kisebb közle

1

Művészi Ipar

1891. 172. l.

175. l.

V

nem régen megalakult «magyar múzeumot» s nemkülönben egy-két magángyüjteményt.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Andreä Karól

vrád
z

Velvánd

170.- l.

Andreä Károly

vód
z
Gerpecsi nékfalf.

82, 83. l.

Életrajz -

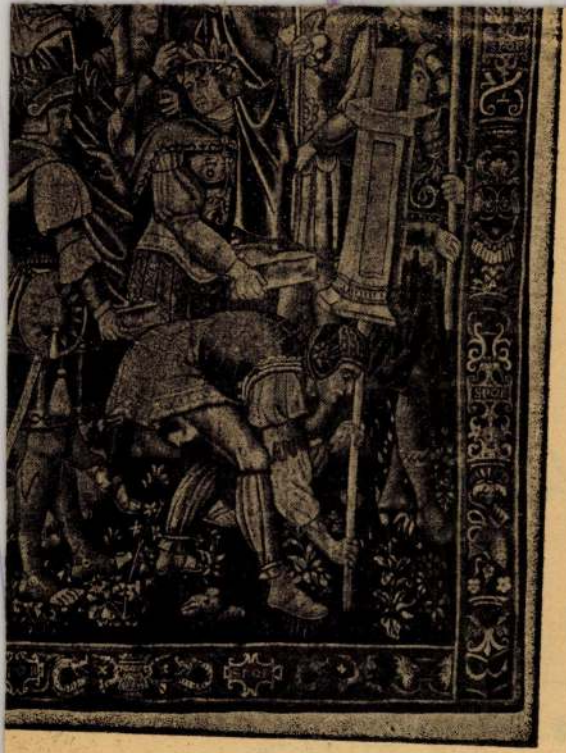

et. Flamand, XV. sz. vége.

81

Andreä Károly

l.

Művészi Ipar

1893. 41-42. l.

~~Rába folyó III. 207~~

megírva

Andreae Károly

Pécsi székesegyház

Sertz Istvánemlékk

III. 231. l.

Ince

Domonkos tpl

(1)

288, 289, 309, 311,
354,

csak a szentely 291,

torony képe 293, szentely 294, 295

Andreae Károly

ivad

Szö Pécs 53. l. 57. l.

61. l. 62. l. 63. l.

A pécsi szekeségházban levő ömes falképei röviden leírva. Esetleg felhasználandó.

Szönyi Otto 1927

Pécs. Utmutató a vagyisban és a környéken.

[Pécs. 1927.]

GÁBOR

GYÁR LERAKATA

PEST

ucca 6 Telefon: 37-0-05

cca 50 „ 34-4-58

ca 15 „ 11-3-40

Andreae Farkas

festő

vrsd

Historia. 1928. 7–8. sz. (Befejezték a pécsi székesegyház falfestményeinek helyreállítását.)

Andreae Károly

[Egyházm. Lap]

1885. 200. l.

288. l.

leges minőségben ki is nev

kinevezés tartama 5 évre t

A szakmunkák végzésér

ban és időtartamra bevidi

törzskönyvben folyó számmal ellá-
ielynek első A/ lapja tartalmazza: a
ielyszinelési, épitészeti mütörténeti
fényképek, épitészi rajzok és egyebek/
ielyreállitási munkálatok tervrajzai-
innak kitüntetése mellett, hogy a
:éleg mely egyházi hatóság területén
dő ennek a miniszteri rendeletnek
illető müemlékre nézve a fentartás,
ség mellőzése, vagy mellőzhetése
gyzendő fel a bizottság abbeli ha-
l a felvételi rajzokat hitelesitette.
mazza a tulajdonos vagy a fenntartás-
vezését.
lmazza: a foganatositott fenntartási
ok rövid leirását, a költségek ki-

MOZI

APOLLO

Szombat, május hó 23.
6, 3/8 és 1/10 órakor:

Ne izgulj Tom!

14 karátos amerikai vidám történet 7 felvonásban. Főszerepben: **Tom Mix.**

Dodó a szellemkirály
Amerikai burleszk.

Shimmy király
Amerikai burleszk.

Kedvező időben az esti előadások a kertben.

PARKMOZI

Szombat, május 23.
UTOLJÁRA!
5, 1/28 és 1/10 órakor *zenekarkisérettel:*

A fehér apáca
(White Sister)
A szív drámája 10 felvonásban.
Főszerepben:
LILIAN GISH.

Kedvező időben az utolsó előadás a kertben. — A terem jéggel van hütve!

Gróf Zichy Gyula dr. megyéspüspök a bányászok között

Bérmálás Pécsbányatelepen

Pécs, máj. 22. — *Zichy* Gyula gróf megyéspüspök, szerdán délután indult el Pécs környéki bérmakörutjára. Első utja Pécsbányatelepre vezetett, ahol megjelenése a hivek közt az osztatlan hódolat és fiui szeretet számtalan megnyilatkozását váltotta ki. A megyéspüspök délután 4 óra tájban érkezett a községbe, ahol *Bartinai* Ferenc plebános, a Dungőzhajózási társaság részéről *Jicinszky* Jaroszláv dr. bányaigazgató, *Blaschek* Aladár és *Bálványi* Endre igazgató helyettesek, *Ozanics* Gyula, *Moticska* József főfelügyelők fogadták az egész tisztviselői karral. Kivonultak az iskolásgyermekek tanitóik vezetésével, a tüzoltóság, a rokkantegylet, a művezetők egylete, a Turul dalárda, a társláda választmánya, a hadastyánok, cserkészek, jóformán az összes ráérő bányászok, akik meghatottan várták a körükbe érkező főpásztort. A megyéspüspököt utján a hatóság részéről *Török* Lajos rendőrfőtanácsos, a pécsi kapitányság vezetője kisérte.

A megyéspüspök az Ecce sacerdos hangjai mellett bevonult a templomba, ahol áldást osztott és részt vett a májusi ájtatosságon. Azután a hivek virágokkal és égő gyertyákkal diszitett ablaksora között az iskolába vonult, ahol a bejáratnál *Bálványi* Endre, mint az iskola gondnoka üdvözölte meleg hódoló szavakkal. A főpásztor szivélyes válasza után ellátogatott az összes osztályokba, meghallgatta a gyermekek feleleteit, maga is intézett hozzájuk kérdéseket és a jobbakat érmekkel jutalmazta meg. A tantestület tagjainak bemutatása után a bányakórházat kereste fel, ahol *Neumann* Lénárt dr. kalauzolta. Megtekintette a megyéspüspök a társulat gyógyszertárat, a mütötermet, Röntgen-gépet és az összes kórtermeket. Minden egyes beteghez volt néhány kedves vigasztaló szava, amelyek mély hatást gyakoroltak.

Innen a plébániára tért vissza, ahol a kegyur képviseletében *Jicinszky* Jaroszláv dr. bányaigazgató köszöntötte szeretetteljes szavakkal magyarul. A megyéspüspök örömének adott kifejezést, hogy ismét eljöhetett a bányatelepre és atyai szivéhez nőtt hiveit a bérmálás szentségében részitheti, majd lakosztályában fogadta a bányaigazgatót, aki bemutatta a tiszt viselői kertet. Ezután megtartotta a plébánia hivatalvizsgálatot. Este a vacsora alatt a Turul dalárda szerenádot adott, amely nagyon kedvesen lepte meg a megyéspüspököt.

Áldozó csütörtök napján reggel 8 órakor *Bartinai* Ferenc a templomban szent beszédet, utána a megyéspüspök szent beszédet mondott, amelynek végeztével magas szárnyalásu szent beszédet intézett a bérmálandókhoz és 337 gyermeket és ifjut erősitett meg a Szentlélek kegyelmével. A szertartásnál *Beck* Lajos kanonok, kerületi esperes, *Bartinai* Ferenc plebános, *Gebauer* Miklós dr. püspöki titkár, *Fejes* Károly sekrestye-igazgató és *Dőry* László dr. teológiai tanár segédkeztek.

Majd a plebánián a szociális missziótársulat, a leányklub, a Credo férfiegyesület, a tüzoltóság a rokkantak, a művezetők, a rendőrség, a Turul egyesület és a cserkészek küldöttségeinek tisztelgését fogadta atyai jóra, nemesre buzdító szavakkal. A dalárdát és a bérmálásnál rendet tartó cserkészeket érmekkel is megajándékozta. Egyuttal őszinte örömét fejezte ki a hitéket fejlettségéért és eleven müködéséért.

Délben ebéd, azután 3 órakor pedig litánia volt, amely után a megyéspüspök kocsin, székvárosába tért vissza. Látogatása igen mély benyomással volt a hivekre, akik az igazi fiui szeretet és hódolat beszédes jeleivel rajongták körül.

Munkát uram, mert nem nézhetem tovább a családom nyomorát

Hangok a pécsi élet mélységeiből

Pécs, máj. 22. — Olykor-olykor feltárul az élet mélysége, hogy bepillantást engedjen küzködő családok életébe, fájdalmas nyomorába. Egy pécsi család kétségbeejtő helyzetét ismertetjük itt, ugy ahogy az élet ijesztő valósága elénk tárta.

A pécsi élet forgatagától távol a Kis-utca 27. szám alatt lakik *Virth* Sándor 54 éves, 50%-os hadirokkant nyolc élő gyermek atyja. A harctereket bejárt nagy családu Virth Sándornak ebben a szük Kis-utcai otthonába már hónapok óta befészkelte magát a kétségbeesés. Ez az otthon a fájdalomnak, a szenvedésnek, a nyomoruságnak legszomorubb otthona. Ebből a kis otthonból naponkint kora reggel elindulnak a család munkaképes tagjai és minden nap fáradtabban és csüggedtebben térnek vissza, mert ahoz amit keresnek nem tudnak hozzájutni. Nem tudnak munkához jutni, ahoz a munkához, amely biztositaná számukra a betevő falatot. És ahogy mulnak a napok ugy nő a kétségbeesés.

A sors csapásoktól sujtott Virth-családnak érdemes megismerni a történetét.

Virth Sándor, akinek már a háboru kitörésekor rég meg volt a katonai végelbocsátó levele, 1914. augusztusában önként jelentkezett katonának. Mint 19-es honvéd megjárta a harctereket. 1915. februárjában a Kárpátok védelmében *sulyosan megsebesült*. Sebesüléséből felépülve a 15-ös honvédekkel még ugyanaz évben résztvett az orosz fronton a Nida folyómenti harcokban, ahol *másodszor is egy orosz golyótól találva, sulyosan megsebesült*. A másodszori sulyos sebesülés után *50%-os hadirokkantnak* minősitették és mint könnyü szolgálatos tért vissza Pécsre. 1918-ban *a 6-os lázadás alkalmával elvesztette Lajos nevü 17 éves fiát*, aki fémipari szakiskolai tanuló volt, s akit a régi temetőben ért egy lázadó eltévedt golyója. A derék fiut a forradalmak első áldozatát eltemették, elfelejtették, csak a szülők szivében élt tovább a fájdalom. A szerb megszállás alatt az erösen nemzeti érzésü Virth Sándor és családja *a vörösök állandó üldöztetésének volt kitéve*. Azután jött a felszabadulás, de a csapásoktól sujtott jóravaló magyar család nem szabadult fel a szenvedések járma alól. A nagy család eltartása, nagy gond volt még akkor is, amikor a legnagyobb erőfeszitéssel sem tudnak a családtagjai munkához jutni, ma különösen az. De több ez már, mint gond. Mert Virth Sándor 4 felnőtt fiával nem tud a munkahiány következtében annyit keresni, mint amennyi a család mindennapi kenyerének biztositásához szükséges volna.

— 1924. november óta nem tudunk munkához jutni, — mondja Virth Sándor — annak dacára, hogy nem válogatunk a munkában, mert semmiféle munkát nem tartunk szégyennek, dolgozni akarunk, de bárhová fordulunk, hiába. — Nem kértem soha senkitől semmit, most is csak munkát kérek magamnak és a fiaimnak, hogy igy ne kelljen nyomorultan elpusztulnunk.

És a harctereket járt, a halállal szembenéző Virth Sándor megöszülve, megrokkanva hangosan felzokog.

— Munkát uram, mert nem nézhetem tovább a családom nyomorát!

Virth Sándornak ezt a fájdalmas kétségbeesett kérő szavát szeretnénk bekiáltani Pécs város minden házába, hogy visszaverjék sokszorosan a nyugodt otthonok falai, hogy feleszméljünk arra: itt az ideje tenni valamit a munkára vágyók érdekében, a kiáltó nyomor ellen, a kétségbeesés ellen. Mert fájdalom a Virth Sándorok száma nem apad, hanem növekszik.

A hadirokkant 54 éves Virth Sándornak két nagyobbik fia fémipari szakiskolát végzett, egyik fia kereskedősegéd lenne, ha alkalmazást kapna. Aki munkát tud számukra keresse fel a szomoru családot, amelynek egyedül a munkaalkalom hoz örömet a leirhatatlanul fájdalmas szomoruságba.

Baranyában is terjed a peronospora

A második fertőzés május 26—28 közt várható

Budapest, máj. 22. — A magyar ampelologiai intézet jelentése szerint a peronospora az ország több helyén fellépett. Erősebb fertőzést csak Kecskemét határában észlelnek. Tolna és Baranyavármegyékben már szintén kezd terjedni a peronoszpora. Az ampelologiai intézet ezuttal nyomatékosan felhivja a szőlősgazdák figyelmét, hogy a **peronoszpora ellen való permetezés csak akkor vezet biztos eredményre, ha a permetezés a peronoszpora megjelenésekor már rajta van a lombozaton.**

A meteorologiai intézet időjárás adatai alapján am ampelologiai intézet az első megjelenést május 16—20-ra jelezte, a **második fertőzés pedig május 26—28-ika körül várható. Az első teljes permetezést tehát legkésőbb május 26-áig el kell végezni.** Az ampelologiai intézet kéri a szőlősgazdákat, hogy ugy a peronoszpora, mint egyéb szőlő betegségek megjelenését azonnal jelentsék be Budapest, II. ker. Debrői-ut 15. sz. alatt.

Vászon cipők minden szinben! **Nagy cipő és harisnyavásár!** Sandálok és tenniscipők!

Férfi ing és nyakkendő, gyermek trico és sokerli, fürdő ruha, cipő és sapka, gyermekkocsik, tennis és football labda, rekettek, termos üveg, Berndorfi alpacca evőeszköz.

Schwarz és Kálmán áruháza Pécs, Ferenciek-utca 2. szám.

HIREK

PÉCSI NAPTÁR

MÁJUS 23.

1722. Baranyavármegye az országgyülésre követekül Passardi János Pál alispánt, pellérdarányosi földesurat, kit 1713. április 9-én választottak meg alispánnak — és Zacharjás Ádám vármegyei főjegyzőt, — kit 1720. szept. 17-én választottak meg főjegyzőnek — küldötte ki. Helyettesük az országgyülés alatt Pávics Mihály helyettes alispán és Thanyi Ferenc helyettes főjegyző lett.

1839. Nagykéri Scitovszky János pécsi püspök (1839—1849.) ünnepélyes beiktatása volt ma. Született 1785-ben, 1809-ben rozsnyóegyházmegyei pappá szentelték fel, 1810—1838. években tanár volt, 1838. nov. 19-én báró Szepessy Ignác pécsi püspök utódjául nevezték ki, 1849. jul. 21-én esztergomi érsek és Magyarország hercegprimása lett. Élete gazdag munkában és eredményekben, ezek közül Pécsre nézve legfényesebb eredmény a pécsi Notre Dame nőzárda létesitése. Pécs város a zárda előtti tért nóla nevezte el.

1904. Andreä Károly festőművész a pécsi székesegyház egyik kiváló festője a Sinnzing melletti Helenaberg családi birtokán 81 éves korában meghalt. Ő készitette az összes fő és mellékhajók képeinek tervezetét, a teologiai alapeszme kidolgozását s a legtöbb képnek kompozicióját és megfestését. Ő festette a néphajóban a paradicsomi jeleneteket Dávid és Salamon két csoportképét, a prófétákat, a Melchideseket, Áront, Mózest és Illést, a felső templom valamennyi képét stb. Négy nyáron át dolgozott Pécsett a székesegyházban.

—

— **Bérmálás a belvárosi templomban.** Gról Zichy Gyula megyéspüspök kedves ujitással lepte meg pécsi hiveit. Eddig az összes pécsi hivek a székesegyházban bérmálkoztak. Ettől a szokástól eltéróleg az idén a megyéspüspök minden egyes plébánián külön-külön osztja ki a bérmálás szentségét. Igy minden hivőnek meglesz a kellemes alkalma, hogy saját plébánia templomában bérmálkozhassék. Pécsi bérmautját a főpásztor most szombaton, **május 23-án** kezdi meg. Szombaton délután 5 órakor érkezik meg a templomba, ahol litániát mond, a templomot megszemléli és utána a plebánián fogadja az egyházközség, a Credo és az iparosasszonyok kongregációjának küldöttségét. Vasárnap, május 24-én reggel 9 órakor kezdődik a bérmálás. Erre az időre már minden bérmálkozónak ott kell lennie a templomban bérmaszülőjével együtt. A szombat délután fél 7 órai májusi ájtatosság igy elmarad.

— **Doktorrá avatások az egyetemen.** A pécsi Erzsébet egyetem orvosi fakultásán a mai napon Halász Móricnét szül. Meiszner Juliát, Österreichert Olivért, Lechner Sándort, Krausz Dezsőt és Laky Imrét orvosdoktorokká avatták.

— **A tavasszal beállt olcsóbbodásról** fog meggyőződni ha férfi, fiu és gyermekruha posztó és bélésáru szükségletét Páll Ödönnél, Széchenyi-tér 18. fedezi.

Nézze meg Steiner Oszkár Irgalmas-u. 2. sz. alatti kirakatait!

— **Elhunyt pécsegyházmegyei tábori lelkész.** Általános részvétet kelt Pécsett és általában az egyházmegyében is az a szomoru hir, amely *Kozári* Gyula ny. tábori esperesnek szerdán Kőszegen bekövetkezett váratlan halálát tudatta. *Kozári* Gyula a pécsi egyházmegye papja volt, aki 1903.-ig a pécsi honvédhadapródiskola tanára volt. Innen Nagyváradra helyezték át, ahol 1911.-ben tábori plébános, majd a háboru befejezése után tábori esperes lett. A románok által megszállott területről 1920.-ban került Kőszegre, ahol a Hunyadi Mátyás reáliskolai nevelő intézet tanára a következő évben c. igazgatója lett, majd nyugalomba vonult. Hatvanegy éves korában halt meg. Széles körü értékes irodalmi és tudományos munkásságot fejtett ki. Tagja volt a Szent István akadémia bölcseszeti osztályának. Tollából mintegy husz kötet filozófiai munka került ki, amelyek közül az Emberi tudományok c. 4 kötetes főmüve, valamint Madách problémáit tárgyaló legutóbbi müve a legismertebbek. A király munkásságáért 1903.-ban a Ferenc József-rend lovagkeresztjével, háboru alatti szolgálataiért pedig a vörös kereszt diszjelvényével és a tábori lelkészi érdemkereszttel tüntette ki. Temetése, ma délután volt Kőszegen általános részvét mellett.

— **A belügyminiszter jóváhagyta a városházi létszámcsökkentést.** A szanálással kapcsolatos köztisztviselői létszámcsökkentést a kormány a városokra is kiterjesztette. A tisztviselői létszámcsökkentés második időszaka 1924. december 31-vel zárult. A létszámcsökkentést Pécsett a tanács javaslata alapján hattagu bizottság végezte, amely eljárásáról jelentést tett a város tanácsának. A jelentést a belügyminiszter ma érkezett leiratával tudomásul vette. A létszámcsökkentés leginkább az amugy is betöltetlen állások megszüntetésére terjedt ki.

— **Lombfürész minták,** továbbá összerakható házak, mesejátékok, kivágni való állatok, öltöztető babák, amelyek minden izlést kielégitenek, a legnagyobb választékban olcsón kaphatók a Dunántúl könyvkereskedésében Széchenyi-tér 9.

PÉCSI KALAPGYÁR

Király-utca 37. szám, szemben a Lyceummal.

Kiváló minőségü **nyulszőr- és gyapju-kalapok** a legdivatosabb formákban és szinekben. **Pichler** daróc-kalapok **150** és **200** ezer. Elegáns szalma **Girardi 70 és 100** ezer. Divatos gyapju kalapok **55, 65** és **75** ezer koronától. Sport, gazdász és utazó sapkák. — Az összes helyi iskolák hivatalos **diáksapkáit** a legmérsékeltebb árakon készitjük. Egyesületi sapkákat bármilyen kivitelben, izlésesen és gyorsan szállitjuk. Kalapjavitás 25, sapkavarrás 15 ezer.

— **Ünnepelt pécsi vasutasok.** Meleg ünneplésnben volt részük Bene Ferenc máv. müszaki főellenőrnek és Pohl Gyula máv. főmüvezetőnek 30 éves szolgálati jubileumuk alkalmával május 30-án szerdán este 8 órakor az Ébredés dalkör helyiségében. Mintegy 120-an vettek részt az ünnepélyen. Elsőnek Benkő Kálmán felügyelő máv. műhelyfőnök üdvözölte a jubilánsokat, utána Pogány Armin ny. főfelügyelő, volt műhelyfőnök mondott szép beszédet. A segédtiszti kar nevében Bubregh József iroda segédtiszt, a munkásság nevében pedig Unger István műhelyi lakatos lendületes szép beszédeikkel üdvözölték a jubilánsokat. A szép ünnepélyből kivette részét a máv. Ébredés dalkör is remek szépségü énekszámaival, amelyeket Dudás Géza karnagy nagytudással és utánozhatatlan müvészi temperamentumával tanitott be és vezényel. A társaság egészen reggelig együtt maradt.

— **A nemzeti kaszinó** kiránduló csoportjai f. hó 24-én vasárnap reggel 8 órakor indulnak a városházától.

— **A dombovári plébánia zarándoklata Máriagyüdre.** A dombovári plébánia hivei holnap reggel zarándokolnak Máriagyüdre és egy napos ottartózkodás után utaznak vissza.

— **Orvosi továbbképző tanfolyam.** Az Országos Orvosszövetség pécsbaranyai fiókjának elnöksége ezuton közli tagjaival, hogy az orvosi továbbképző tanfolyamok központi bizottsága hozzá megküldötte a folyó év tavaszán Budapesten, Szegeden, Debrecenben és Pécsett tartandó tanfolyamok programmját. A tanfolyamok ingyenesek, a beiratási dij 25 ezer korona. Bármelyik tanfolyam részletei iránt érdeklődőknek Kenessey Aladár dr. elnök készséggel nyujt felvilágositást.

— **A szezon utolsó nagysikerü koncertje** ismét telt házat vonzott pénteken este. A siker oroszlánrésze a Beethoven hegedüversenyé volt, melynek előadóját, a kiváló hegedümüvészt és a hasonlóan nagytehetségü karmestert Boldis Dezső drt illette. Helyszüke miatt részletes ismertetésünket a vasárnapi számban adjuk a fulminánsestély számairól.

Legdivatosabb nyakkendők, eredeti párisi ujdonságok
KOVÁCS ÉS NAGY uri-divatházában
Király-utca 11. Telefon 871.

Kiváló minőségü **gyapjuszövetek**
divatos tavaszi ruhákra és felöltőkre már 190.000-ért
KOVÁCS ÉS NAGY uri divatházában
Király-u. 11. Tel. 871.

Eredeti angol szövetek
a londoni gyárak ujdonságai
Kovács és Nagy uri divatházában
Király-utca 11. sz. Telefon 871. sz.

— **A Pécsi Dalárda tettyei ünnepélyét** vasárnap tartják meg. A Pécsi Dalárda szezonnyitó tettyei ünnepélyét Áldozócsütörtökön nem tarthatták meg. Délután 4—5 óra tájban ugyan elég szép, napos idő volt, de a délelőtti és a kora délutáni órákban hüvös, esős volt az időjárás. Ezért határozott a vezetőség ugy, hogy az **ünnepélyt holnapután, vasárnap tartja meg.** A közönség azért nagy tömegekben vonult fel a Tettyére abban a hiszemben, hogy az ünnepélyt megtartják. Az előjelekből itélve a vasárnapi ünnepély igen nagy sikerü lesz, ha az időjárás kedvező lesz.

— **Az egyházközség, a Credo, az** iparosasszonyok Mária kongregációjának vezetősége ezennel felhivja tagjait, hogy szombaton délután a püspöki fogadásnál megjelenni szivesskedjenek.

Kiváló minőségü **mosó anyagok** nyári öltönyökre, angol lüszterek, különleges fehér andrág szövetek nagyon olcsón
KOVÁCS ÉS NAGY divatáruházában
Király-utca 11. sz. a. Telefonszám: 876

— **A Foederatio Emericana** helybeli familiájának kancellárja ez uton arra kéri a nagyasszonyokat és a kisasszonyokat, hogy a familia tisztikarának és választmányának megválasztása és a pünkösdi kisasszonyavatás megbeszélésére május 25-én azaz hétfőn délután öt órakor a kat. kör disztermében jelenjenek meg.

— **A pécsi ciszterci reálgimnázium** részt vesz a május 24-én Budapesten rendezendő középiskolai tanulmányi versenyen.

— **Albert Ármin dr.** gyermekorvos külföldi tanulmányutjáról megérkezett és rendelését József-u. 42. sz. alatt ismét megkezdte. (6076)

— **A Regnum Christianum és a ker. Diákszövetség** diákleány csoportja holnap, szombaton délután fél öt órakor együttes ülést tart a gyülekezeti teremben. Felkérik a tagokat, hogy lehetőleg teljes számban jelenjenek meg és a könyvtári könyveket szolgáltassák be.

Gyönyörü férfiingek
óriási választékban olcsó árért
Kovács és Nagy uri-divatházában
Király-utca 11. Telefon 871.

— **Kirándulás Abaligetre.** A pécsi vasutas sport klub junius hó 14-én családi kirándulást tart Abaligetre. Indulás reggel 6 óra 10 perckor, viszszaérkezés este 11 órakor.

— **Pécsi leány, aki Japánba ment férjhez.** Dr. Miyoji Hajakavvané sz. Eöry Margó hatheti hajóutazás után szikratáviratban értesitette Pécsett lakó szüleit, hogy igen kedves fogadtatás között szerencsésen megérkezett Otáruba, az uj otthonába Japánba.

— **Bécsi női kalapformák** gyöngyszalma 95,000 K, I-a Picotagál 140,000 K, szalmakalap átalakitás (átvarrás) 60,000 K, szalmakalapvasalás 49,000 K, meglepő olcsó árak!. A legujabb külföldi és saját gyártmányu kalapokban nagy választék Kertész Ferenc modernül berendezett kalapüzemében Király-u. 41. Üzem Munkácsy M.-u. 27. Telefon 965.

Férfiharisnyák, *kesztyük, nadrágtartók, sétabotok és minden más uri-divatcikkek* *KOVÁCS ÉS NAGY uri-divatházában Király utca 11. sz.*

Andreä Károly

† 1823

Pécsi székeskáptalan

Lepold Antal:

Szent István király ikonográfiája

Szent István emlékkönyv III.

146 l.

Andreä Károly

Pécs.

wód

Velics László. Az egyházi
művészetek tanulmányo-
zásáról. Bpest 1894. 73. l.

Andreae Károly

festo

vidi

s

Vargha Damján dr

Szent Mór emlékkönyv.

Pécs, 1936. 133. l. ~~képpel~~

177. l. 179. l. 223. l. 265. l.

267. l. képekkel.

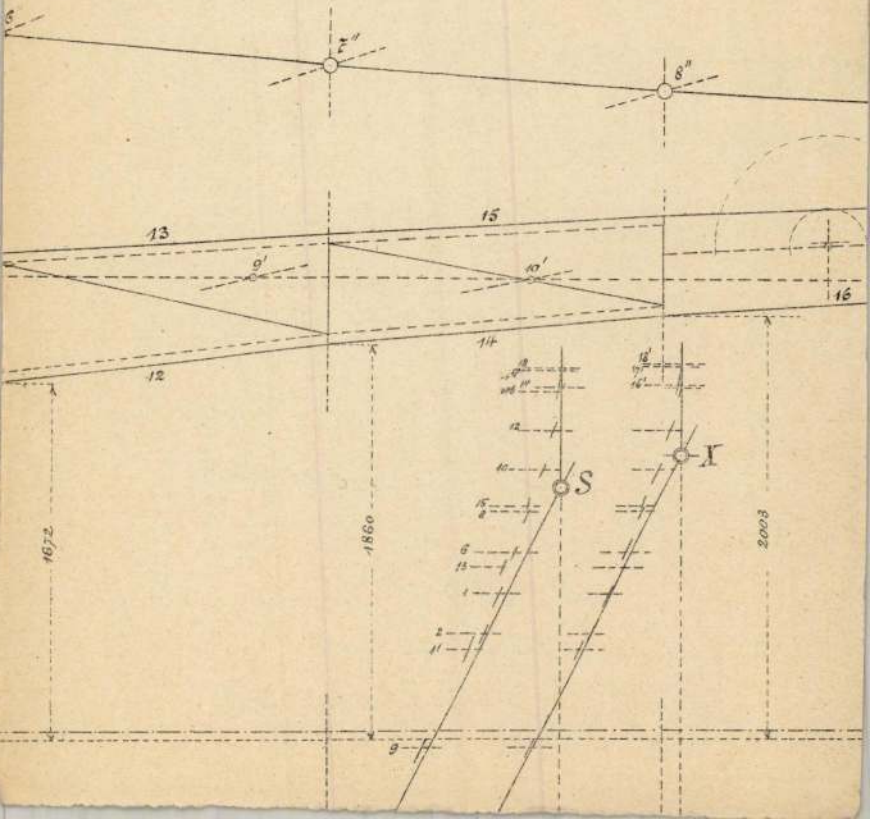
7''
8''
13
15
9'
10'
16
12
14
S
X
1672
1860
2003

Andreä Károly

festő.

Pécs

szül.

Velics 1894

73. l.

Vászon, mérntei 147 : 300 cm.

1889: V. 248. — 1890: V. 248. — 1891: IV. 204. — 1892: IV. 204. — 1893: IV. 26. — 1894: IV. 26. — 1895: IV. 26. — 1896: IV. 26. — 1897: IV. 26. — 1898: IV. 26.

Vétetett 1888-ban. — Magy. Képt. 486. — Ltsza 339.

— 1900: IV. 26. — 1901: IV. 26. — 1903: IV. 26. — 1904: IV. 26. — 1905: IV. 26.

— Magy. Képtár 486. — Uj lelt. száma 339. — 1905. átv. jegyz. 290. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1935. és a leltárban 2913. — Vétetett 1888 deczember havában 4200 frton (8400 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

MS 486

Vét. 1888

Lyl. 339

273

Andreä

festo

l.

Ybl Lotz

268, 490, 491 l.

-án. ✝ Budapesten 1892 augusztus 3-án.

). Haja ősz, szemöldöke és szeme barna,
. Camarája fekete, colláréja piros, reve-
olvasható meg, keresztjének kettős lán-

1901: VII. 1-én (350-902 sz. 2.)

e 150

Andreä Károly

Pécs

l.

Lepold Stefano

38-1.

~~Soproni városi Könyvtár~~

X. 22i.

Andreä Károly

irod

Forster Gyula báró:

Schulek Frigyes emlékezete. Bpest. 1925.

22. l. Z 3. 1.

litográfia
ténete a

Andreae, Karl

ANDREANUM 442

Andreae *Karl*, német festő, szül. 1823 febr. 3-án Mühlheimben, megh. 1904 máj. 23-án Helenabergben. Főleg templomfestéssel foglalkozott, így ő festette a kölni Krisztus templom képciklusát. A pécsi székesegyház helyreállítása alkalmából egész sor falképet festett ott.

ÉBER L.

Gutenberg Lex.

III. K. 442.

Andreae Károly

erőd

Török Gyula dr

Pécsi útmutató

Pécs 1943. 175, l

177. l.

Sélse

Andreä Károly

festő

érd

Kiss Técs

21. l.

Különösen alkalmazott a *villamos A.*, melynek leghasználtabb típusa az *ölömlamozás*. Ez szigetelő- (pl. üveg-) edényben higított kénsavat és ólmot tartalmaz. Az elsőállítás ma is használt módját *Planté* olvasztotta meg két salmiakhányai professzor, *Schenek* és *Farbaky* állapította meg 1885-ben. — A villamos A. másik használt típusa az *Elikon*-féle; annál két különböző fémlemez és pedig szivacsos vas és nikkelhidroxid mind vízzel higított állítva. A villamos A.-ok hátránya a használható energiatartalomhoz képest aránylag nagy súlyuk és aránylag drága voltuk.

Akmolinszki pihető. Elpusztult török Urdu-Tibet-sum közelt.

Akna. A hegyekből a bejáratokon függőlegesen vagy lejtősen hajlatolló folyosó. Bejáratra, szállításra, szellőztetésre, vízemelésre szolgál. Keresztmetszete szabályos ülőm, leginkább körv. A legmélyebb A. 1850 m. Földalatti üreg, melyet robbanóanyaggal töltenek meg és biztonságott nyujtó távolságról gyujtózsinórral vagy elektromos árammal felrobbantanak, hogy a robbanás az A.-t befogadó kőzetet szétvesse, meglazítsa. A bányászatt alkalmazza. — *A.* (a hadviselésben). A hadviek földalatti üreg, a robbantásra hivatott töltések általános neve. Vannak folyó-, tengeri-, dobó-, robbantó- stb. A.-k. — *Aknafúró.* Robbantásoknak fúrására használt gép, melyet kézi erővel, vízzyomással, sűrített levegővel vagy villamossággal hajtanak. Kisebb ellenállású kőzetben spirálisan, keményebb kőzetben ütögetve működő alkalmazzák. — *Aknamélő*, olyan

Aknaqus (lat. Aquincum, ma Gingenti), gör. város volt Szicíliában. Róma Kr. e. 210-ben foglalta el.

Akribia (gör.), pontosság, gondosság, tőkéret tudományos eljárásoknál.

Akrobata, ma erőművész, különlámcos. A régi görögöknél olyan embert jelentett, aki óvatosan, lábujjhegyen jár.

Akrokorinthos. A Korinthosi fellegvár.

Akropolis. Így nevezték a régi görögök a városban vagy mellette magasabban emelkedő fallal megerősített erődítményt. Legismertebb a pergamoni és az athéni, mely utóbbiban Perikles idejében a legszebb templomok (Parthenon, Erechtheion) és szobrok állottak.

Akrostichon. A versszakok v. versenyek első (rítkábban utolsó) betűjének összeolvasásából formálódó név v. mondás.

Akroterion. A görög épületek oromzatainak szobrai és közepét koronázó, növényi, állati vagy emberi motívumokból álló díszítmény.

Akt. A mulhatlan emberi test művészi ábrázolása. Mivel a művészt fejlett formaérzését és biztos technikai tudását igénylő feladatok elé állítja, a művészpedagogia fontos eszköze. Az A. a görög-római művészetnek mindvégig centrális problémája volt. A keresztény európai kultúra idején a XV. sz. vége óta mint önálló műfaj lép fel.

Aktaion (*Aktaeon*). Thebai vadász, akit Artemist megszántotte s ezért hirtelenségből szarvassá változtatott át és a saját kutyái tépték szét.

Aktinium. Radioaktív elem. (Felfed. *Debierne*, 1899.) Mindig a lantaniumot kísérő s attól még nem tudták különválasztani. Atom-

Andreae Károly

festménye a pécsi vízkeszegy-

házban emelitve.

Magyar Nemzet 1970 február 27.

4. old.

-Napló-

Andreae Károly

Festményei vannak a pécsi dómban.

Vigilia, 1962. 9 n., 573 old.

MDK

Andreae Károly, Jestő

Restaurálták festményeit. (Pécsi székesegyház.)

-: Légkondicionáló a pécsi dómban

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 11.

ANDRÁSOVSZKY, timármester

A XIX. század második felében Losoncon dolgozott. Apja is is Timár volt. Fia Dano hala tanult 14 éves korától. Kolozsváron telepedett le Andrásovszky Dano. 191.old. 21. jegyz.

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészítő kismesterség és művelői a XVIII-XIX. században 189.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971. Veszprém, 1971

Andrejka István 11, 42 szobrász
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

DÉRY Attila: Budapest eklektikus épületszobrászata. Bp. : OMF, 1991

Andrejka Ferenc, szobrász

Művészet, III., 1904. 130.

Kitüntetések.

MDK

~~[illegible]~~

és

Andrejka Ferenc ?

Gr. Andrássy D.né rozsnyói szobrának... Müvészet, 1904, 130. 1.

MDK

Andretti Anselm budapesti kőfaragó-mester

Az Aradi Vértanuk Emlékszobranak talapzatát Andretti Anselm bpesti kőfaragó-mester készitette finoman csiszolt mauthauseni gránitból.

Cikk: Az Aradi Vértanuk Emlékszobra.

Vas.Ujs.1889. 40.sz. 641-643.l.

MDK

Andreetti Anzelm kőfaragó

Petrik A: A Budapesti Kereskedők Házaza.
Épitő Ipar 1910, Jun. 26. 261. l. Képek és ábrák.

MDK

Andretti Anselm

márványmunka

A Szépmüvészeti Muzeum. Épitő Ipar 1907. jan.13.

14. 1.

M. D. K.

Andreetti Anselm
kőfaragó

A budapesti tőzsde palotas építkezésénél a kőfaragó munkák sóskuti kőből készítendő részét Seenger Zólával készíti.

A budapesti áru és értéktőzsde Szabadság téri palotája fel építésének története és az épület műszaki leírása. 20 lap.
Budapest, 1908.

MDK

Andretti Anselm

kőfaragómunkák

A Szépmüvészeti Muzeum. Épitő Ipar 1907. ~~1907.~~

jan. 13. 14. 1.

MDK

Andreetti Anzelm

II.Rákóczi Ferens, Zrinyi Ilona és R.József
közös szarkofágja, siklósi márványból.

Wick Béla:

Kassa régi siremlékei, XIV-XVIII. század.
Kassa, 1933.

MDK

Andreetti Anzelm

WICK, **B.: Kassa régi temetői, templomi kriptái és siremlékei. Kosice 1926.**

118.1.

Andretti Anzelm M.D.K.

(Epesti) kőfaragó

nyert megbírást az aradi szabadságszobor vasrácsokata faragott kő-alapratának el-készítésére (fm.-ként 20 frt-ért). A vasrácsokatot Stoll Béla aradi műlakatos készíti, pályanyertes terve alapján

Vállalkozók Lapja, Dp.1895. XVI.évf.

márc. 19. sz. 2. old.

Andretti Anselm 9, 22, 71 - 73, 82 - 83, 102, 120 - 121, 123, 142, 150 - 152, 159
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata /Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

DÉRY Attila: Budapest eklektikus épületszobrászata. Bp. : OMF, 1991

M.D.K.

Andretti Anselm, kőfaragó

készítette a komáromi Klapra-szobor talapzatát. Magát a szobor-alakot Róna József mintázta.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

okt. 27. sz. 3. old.

Andretti Anzelm M.D.K.

---

kőfaragó mestert

bírta meg a tanács a fővárosi szobrok tataro-zásával.

Vállalkozók Lapja, Bp.1896. XVII,évf.

ápr. 21. sz. 2 old.

ANDRÁSOVSZKY DANÓ, timármester

Az öreg mester mondta, hogy a timárok régebben Kolozsvárt is a Szamosban áztattak. Cövekeket vertek be közel a parthoz, ezekhez kötötték a bőröket. 195. old. 71. jegyz

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészítő kismesterség és művelői a XVIII-XIX. században 189. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, tobakmester

A szerző Kolozsvárt a 85 esztendős Andrásovszky Dano műhelyében szerzett fontos értesüléseket a mesterségről. A szerző látogatása idején Kolozsvárott a Csertörő utca 32-33.sz.alattdolgozott egy segéddel és egy napszámossal.
191.old. 21.jegyz.

NAGY LÁSZLÓ:A veszprémi tobakok egy bőrkikészitő kismesterség és müvelői a XVIII-XIX.században 189.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, tobakosmester

Az igazi alapos mosás és a husolás és szinelés után következett. Wellmannék kádba, tiszta vizbe tették a bőröket Egy órát hagyták benne és egy másik vizben szintén egy órát. Andrásovszky még meleg vizben is "áthuzta", mielőtt bakra tette. és lecsurgatta volna. 205. old.

NAGY LASZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészitő kismesterség a XVIII-XIX. században ésmüvelői 189. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10.
Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, timármester

1857-ben szül. Losonc. Apja, nagyapja timár volt. 14 éves k
korától 3 évig apjánál inaskodott, még a céhrendszer alat
Apjánál szabadult 18 éves korában..ekkor egy évig Fel-
ső Magyarországon vándorolt. Körmöcbányán, és Matecón
Alexi Lajos börgyárában dolgozott, amely akkor még olyan
mühely volt mint az apjáé, csak nagyobb, stb. 191. old. 21.
jegyz

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészitő kis-
mesterség és müvelői a XVIII-XIX. században 189. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10.
Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, timármester

Felvidéki vándorlásai után Pozsonyba, Bécsbe, Krajnába, Tr Triesztbe, Fiuméba ment. Bejárta Horvátországot és az Alföldet is. 21 éves korában visszatért Losoncra apjához. segédnek. -1881-ben telepedett le Kolozsvárott. Megnősült házat, földet vett és az akkori paraszttelket átalakitott ta timársságnak. Az ő közlése. Ekkor is dolgozott a Csertörő u. 32-33. sz. alatt, 85 éves volt. 191. old. 21. jegyz

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészitő kis mesterség és művelői a XVIII-XIX. században 189. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971. Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, timármester

Kolozsvárott Andrásovszky még az áztatás után is lehusolta egyszer az ujra kiduzzadt husrészeket. De mig áztatás közben csak a nagyját távolitotta el. áztatás után azon volt, hoyg minál alaposabban lehusolja. 195. old.

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkimészítő kismesterség és művelői a XVIII-XIX. században 189. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971.
Veszprém, 1971

ANDRÁSOVSZKY DANO, tobakmester

Használtak a fekete festék készitéséhez rozsdás vas helyett később vasgálicot is, mint Kolozsvárott Andrásovszky, vagy rézgálicot, mint Wellmannék szaszrégenben és ehhez forró szkumpialevet. 217.old.

NAGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészitő kismesterség és müvelői a XVIII-XIX.szazadban 189.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10.
Veszprém, 1971

Andre

MDK

festő, soproni forrásokban emlitve /143o/

/Házi J.Sopron középkori egyháztörténete.
168,197./2

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955. 35,194.l.

M.D.K.

Andre mester

mint kőmives, kőfaragó, „a mi pallérunk" néven szerepel 1454-1459 között a pozsonyi számadási könyvekben. Nyilván városi pallér volt, Jeronime kőmives mester utódja.

Hoffmann Edith: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 26. old.

MDK

André

Magyar mesterek ötödik csoportkiállitása.

Bp. Ernst-Muzeum. 1917. Kat.

M.D.K.

Andre, ötvös, fegyverkovács

1481-1495. között szerepel a pozsonyi oklevelekben és adókönyvekben

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.

D. Andrée Ernő
1862

l. Gereczenajtár

422 b

Rumpodi (Vasm.) temető
kápolna és környezetén
távlati képe: Rapotti Andrée
Ernő 1862. Ennek 1875 [illegible]
[illegible]

651. *Görgey Arthur.*

Egész alakban, pápaszer
zolva. Jobb kezében kivont
pedig szürke lovának kantár
tetés jelvénye diszíti. Öltö
kendő, vörös mente és atilla,
sal. Derekát szolgálati jelvé
segéde nyargal. A háttérben,
kivonult honvédség élén, p
tiszt látható.

Vászon, méretei 48·2 : 34·8
30 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ada
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 179. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

André [Ernö?]

l. Gereczeraptár

273. h.

l. Thieme-Becker

nem ismeri

Jenni épitér hallgató a Bécsi képzőm. akadémián Schmidt Friggyes tanítványa. Szünidei felvételezésen jár nápunk 1867-ben. Talán azonos A. Ernivel

e nach dem verheerenden Brande vom
Jahrhunderts in gotischem Geschmack
gerade diese Periode die zeitgemäßen
mittelalterlichen Kirchenbauten häufig
erte, ausschmückte oder neu einrichtete.
eine ganz späte Gotik für die Sachsen,
für das Ungartum und die erstarrte
nänen die Lieblingsform architektoni-

nen Gotik fällt indessen in das 14. und
Transdanubien als das eigentliche stil-
sstrahlungen auch die siebenbürgische
die Lage. Transdanubien verliert seine
n Plastik und Malerei, besonders unter
rgen übernommen wird. Hier werden
en und zu eigenwertigen Formen um-
bereichert. Aus diesem fruchtbaren
Künstlerpersönlichkeiten hervor, welche
emeine Kunstgeschichte eine bahnbre-
eistungen der Brüder Kolozsvári gehen
lalter voran. Die Bilder des Thomas
oßen Malernationen, Italienern, Deut-
Van Eyk, mit dem Hamburger Meister
des 15. Jahrhunderts die entscheiden-
ide zwischen versinkender Gotik und
wickelung die Wege. In diesen drei
nd mit den hervorragendsten schöpfe-
Die Gebrüder Martin und Georg von
zur Zeit Ludwigs d. Gr. gewirkt. Vor
erzeit die bronzenen Reiterstatuen der
ie aber leider verschollen sind. Dem-
n Hradzsin in Prag das 1372 in Bronze

MDK

André François, grafikus
[= Farkas András]

Nevéből nem derül ki, hogy Temesvárott
született, s magyar. A Paris-Match két oldalas
cikket írt róla kiállítása alkalmából.
(A Louvre épületében levő Iparművészeti
Múzeumban nyílt meg. 300 művét állították
ki.) – Farkas-François ma is jól tud magyarul.

Bajomi Lázár Endre: Francia Krónika 1024–1029.

JELENKOR, Pécs. 1970. november XIII/11

André

Uj emberként emliti a müvészt nálunk Tövis, az Ernst Muzeum megnyitó kiállitásáról, s megállapitja, hogy annyira „magán viseli a német iskola minden karakterisztikumát, hogy aligha lesz népszerü ember egyhamar a magyar müvészvilágban".

A HÉT, Bp. 1917. szept. 16.
XXVIII. évf. 37. sz. 590. lap.

Andrész Edit, építész

Nyírbátor, Művelődési Központ és zeneiskola terzpályázat, 1986.

Rangsorolás nélküli megvétel: 11 bírálati sorszámú pályamű.

Szerzői: Bolberitz Henrik, Varga Lea, Andrész Edit, Simon Tamás, Sax Dezső, Wallner Krisztina.

a terzpályázat rajza, – axonometria |repr.|

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 8-old.

D'André Ferenc, kerámikus.

A batizi manufaktúra alapítójának fia. Kerámiatechnikát tanult Bécsben, s évekig dolgozott az angliai Wedgwood-gyárban. Itthon továbbfejlesztette a fekete kerámiát ...

— : fekete porcelán

6,

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 22.

2088. EREKLYETARTÓ-LÁDIKA, aranyozott és színezett fa, fazettált üvegoldalakkal. Olasz, XVIII. század eleje. 80.—

2089. LEGYEZŐ, békateknő- és strucküllőkkel, XIX. század. 40.—

2090. EMELETES SZEKRÉNYKE, csont- és ezüstberakással. India, XIX. század. 150.—

2091. UTAZÓ-EVŐKÉSZLET, kés és villa, niellós díszű bőrhüvelyben. Balkán, 1715. 12.—

2092. KÉT FALIKAR, négyágú, köszörült üvegcsüngőkkel. Velence. 100.—

2093. KÉT FALIKAR, köszörült üveg, három S-karral, csüngőkkel. Velence. 100.—

2094. KÉT FALIKAR, négyágú, köszörült üvegrozettákkal. Velence. 100.—

2095. KÉT FALIKAR, hasonló az előbbihez. 100.—

2096. NÉGYOSZLOPOS ÓRA, mahagóni és fekete fa, zenélő szerkezettel. Jelezve: *Georg André in Presburg.* Pozsony, 1820 k. 70.—

2097. OVÁLIS NAGY KÉPKERET, réz tagozattal. XIX. század. 10.—

2098. KÉPKERET, hasonló az előbbihez. 10.—

2099. KEREK ASZTAL, trébelt rézlapján fejedelem pajzsra-
emelése. Perzsa, XIX. század. 40.—

2067. KEKSZTARTÓ, kínaezüst, üvegbetéttel. 15.—

2068. ÉKSZERTARTÓ DOBOZ, ón, domború díszítéssel. 10.—

2069. OVÁLIS TÁL, kínaezüst. 10.—

2070. OVÁLIS TÁLKA, kínaezüst. 10.—

2070a. KIS MÁRTÁSOSCSÉSZE, kínaezüst. 10.—

2071. TALPAS TÁL LÁBA, ón, nőalakkal. Német, 1900 körül. 10.—

2072. KIS CUKORTARTÓ, kínaezüst, baluszteralak. Magyar, 1850 körül. 10.—

2073. KÉT TÖLCSÉRES VIRÁGTARTÓ, bronz és üveg. 1900 körül. 20.—

2074. ÁLLÓ LÁMPÁS, részben aranyozott bronz, vázaalakú szárral. Empire stílus. 40.—

2075. SZOBORTALAPZAT, fekete fa, oszlopos. XIX. század. 10.—

2076. ÁLLÓ LÁMPÁS, bronz, két égővel. Lengyel, XIX. század. 20.—

2077. ÁLLÓ LÁMPÁS, cinköntvény, hollandus alakkal. 1900 körül. 10.—

2078. NŐI MELLSZOBOR, sárgás alabástrom. Olasz, XIX. század. 50.—

2079. ÁLLÓ ÓRA, bronz, homloklapján domborműben menekülő

d'Andrée György

Erdélyben a batizi kemény cserépgyár vezetője

P. Brestyánszky Ilona: A kerámia és porcelán története
103. o. Bs. 1966.

D'Andre György

gyárának termékeit emlitik

Katona Imre cikke: Az Iparművészeti Múzeum magyar
kerámiái. - Budapest, 1970. 7.sz. 23-25. l.

Dr Andrée György és fia

Kőedénygyáros az erdélyi Batizon.

Művészi magyar pótkazedények. Bp. 1964
18. o.

d'André György

a Hunyad megyei Batizon 1822-ben fajanszgyárat alapít, amely 1860 táján szünt meg.

Bp. Iparművészeti ~~kiállítás~~ Múzeum Magyarországi fajánsz és kemény cserép művészet. kiállítás. 1965. Bev: Katona Imre, Kiss Ákos

15.o.

d'André György

A batizi keménycserépgyárat vezette 1814-ben. Keménycserepe a legjobb magyarországi gyártmány s köre sorolható.

P. Brestyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966,
103 l.

de D.L.

d'ANDRÉ György

1822-ben alaritotta Batison a kemény cserérgyárat

Csányi 1954. 45. l.

M.D.K.

André Kertész
fotóművész

Bölöni „Az igari Ady"-ját
illusztrálta.

Bajomi Lázár Endre: Brassai könyve Picassóról
Élet és Irodalom, 1965. jul 3 - 4 lap.

André, Mathias

stukkomester, stukkomüves

1765. May 28. an Martin Carl Köller und Mathias André Bürgerl. Stokatorern für ihre verfertigte Arbeith zu Halb Thurn, laut Conto 725 f.

Fleifeltoronyi East 153. l.
156. l.

Az 1765-iki átalakítás alkalmából.

André Mátyás

stukkózünves

a féltoronyi kastély

(Moson vm) stukkói

rényben tőle

írod Dehio-Gínhart

245. P.

Római tü, VIII. 177.

M.D.K.

Andre, festő

1464-ben szerepel a pozsonyi számadásokban

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 43. old.

M.D.K.

gr. Andrássy Tivadar

"Holdfényes éjszaka" c. művét hozza a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 19o7. a köteten 25-ös szám szerepel.
57. lap

ANDRÄ, Johann Georg, pozsonyi érásmester

J. G. A, bürgerl. Uhrmacher † 38 éves korában, Pozsony, 1818 május 20. (1818, 561 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

ANDRÄ, Martin, pozsonyi óvármester

M.A, Bürger der äusseren Raths und Uhrmachermeister, 52 éves feleségé meghalt. (1803, 1291)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MDK

~~Amon A.~~ n. Andrä Márton

Orásmester

Ø/ Pozsony. Kleinurhmacher. Pressburger Zeitung
1808. 970.1.

Csatkai Endre: Hitzelberger ~~győri~~ Antal győri
órás fuvola-érái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159. 1.

M.D.K.

Andrae János Győri, írásmester

1818-ban halt meg Pozsony, ban, 38 éves korában

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf. 1. sz. 28. old.

tetemesen leszállított áron újból besoroztunk aukciónk anyagába, ezeket azonban e rövid szemlénkben felemlíteni nem tartottuk szükségesnek.

Fel fog tűnni rendes látogatóinknak, hogy ezúttal nélkülözniök kell az aukciók végéről rendszerint nem hiányzó könyveket. Úgy véltük azonban, hogy az imént lezajlott, nagysikerű gróf Károlyi-könyvárverés egyidőre kielégítette a könyvbarátokat. Annál szebb anyagot fogunk bemutathatni a legelső őszi aukciónk alkalmával, ameddig amatőreink szíves türelmét kérjük.

marseillesi sültes tál, könnyed rajzú tarka virágdísszel, Veuve Perrin műhelyéből (1674).

A közkedvelt színes cseh poharakból néhány kiváló darab látható sorozatunkban. Különösen szép egy zöldszínű talpaspohár festett újbarokk díszítéssel (1334), hasonló stílusú egy piros, gyöngéden aranyozott sárgásfehér ornamentikával (1385) s egy alacsony, kékkel átvont darab, színes rokaillokkal, mind a három a XIX. sz. második harmadából. Egy hasonló korú piros üvegtálat arannyal festett karlsbadi látképek díszítenek (1338). Szép egy nagy talpas váza fehérrel átvont piros üvegből, medaillonokra festett csokrokkal.

Magyar vonatkozása miatt külön említünk fel három emlékpoharat. Az egyik, piros alapon maratott dísszel ellátott szép serleg *Esztergom* beköszörült látképét viseli 1856 31/8 dátummal (1513). Kétségtelen, hogy az esztergomi bazilika felszentelésére készült s így lehet, Scitovsky János bíbornok-érsek ajándéka volt az akkor lefolyt nagy ünnepség valamelyik résztvevője számára. A második kéküvegű pohár a XIX. sz. első feléből *Füredi Emlék* felírással (1638). Talán nem tévedünk, ha benne a régi ajkai üveggyár készítményét sejtjük. A harmadik aprócska játékszerű pohárka, hozzávaló kis palackkal, fehér csontüvegből *Buziás* felírással, az 1840. körüli évekből (1649).

Aukciónk kitűzött célját tartottuk szem előtt, amikor igyekeztünk a *Vegyesek* kedvelt csoportját minél gazdagabbá tenni. Ez a része anyagunknak, amelynél a figyelmes vásárlót kellemes meglepetések érhetik, amennyiben a szerényebb tárgyak között olcsó áron értékes ritkaságokat találhat.

Mint máskor, úgy most is álló- és faliórák jelentékeny gyűjteményét mutatjuk be a XVIII. századtól napjainkig. Bár az egyszerűbb szekrényes-órák közül való, jelzése miatt ki kell emelnünk egy 1870 körül Pozsonyban készült darabot, *Endrö Márton* mester műhelyéből (2428). Igazi táblabíró-kori berendezési tárgy egy ezüstözött vörösréz toilette-tükör (2474). A fából faragott oltárgyertyatartók között a legszebb egy rokokóizlésű pár (2489), a nagyszámú ónedény közül megragadja a figyelmet a hatoldalú olajos-palack, két keleti szent többször ismétlődő domborművű képével (2450), orosz népies munka 1785-ből. Bőven áll rendelkezésre kisplasztikai-anyag, bronzból, fából, márványból, elefántcsontból; vannak szelencék, öntöttvastárgyak, csecsebecsék, régi fegyverek, sétabotok, stb. Az utóbbiak között egy *régi* háborús-emléket látunk: ágbogas-fából készült bot, fődísze a ráfaragott felírás, amely elmondja, hogy készítője, Leon Boucher francia katona 1871-ben Wörthben volt mint a németek foglya (2436).

Azok kedvéért, akik korábbi aukciónkat nem kísérték figyelemmel, megemlítjük, hogy egy sereg, részben igen értékes tárgyat, amelyek már be voltak írva katalógusainkban,

Árverési Közlöny 1937. 4. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
2396.	TÁNYÉR. Ón, XIX. sz. eleje	5.—
2397.	KANDALLÓ KÉSZLET. Zománcozott bronz, onix talapzaton. Francia (1 alacsony ovális és 2 magas váza.) (Hibás.)	280.—
2398.	TÁNYÉR. Ón, XIX. sz. eleje	5.—
2399.	DOBOZ FEDŐVEL. Rózsafa, boulle-berakással	14.—
2400.	PAJZS. Vas, arannyal berakott és maratott díszítéssel. Perzsa	50.—
2401.	ÍRÓASZTALKÉSZLET. Onix, bronz díszítéssel. (6 darab.)	48.—
2402.	TÁL. Ón, XIX. sz. eleje	10.—
2403.	LEGYEZŐ. Teknőc és strucctoll. Bőrkazettában	27.—
2404.	ÁLLÓ-ÓRA. Fekete fatokban, alabástrom oszlopokkal, ütőszerkezettel. XIX. sz. első fele .	65.—
2405.	TŰTARTÓ. Faragott csont. (Hibás.) . . .	3.—
2406.	SISAK. Patinás bronz, csekély vésett díszítéssel. Őskori darab utánzata	40.—
2407.	TINTATARTÓ. Aranyozott bronz. Kisgyermek alakban	14.—
2408.	MINIATÜR KERET. Bronz	3.—
2409.	LEVÉLNEHEZÉK, rák alakjában. Bronz . .	7.—
2410.	OLAJMÉCS, NÉGY ÉGŐVEL. Sárgaréz. Délvidéki, XIX. sz. első fele	20.—
2411.	LEVÉLNEHEZÉK, fatörzsön ülő nő alakjában. Bronz	1.50
2412.	BŐRDOBOZ. XVIII. század	20.—
2413.	IKON. Zománcozott réz. Orosz	12.—
2414.	FÉNYKÉPTARTÓ KERET. Bőrbevonat, selyembélés	8.—
2415.	ELŐVITELI FESZÜLET. Sárgarézzel átvont fa, ezüst corpussal, négy sarkában az evangélisták ezüstből domborított mellképével. XVI. sz.	190.—
2416.	FÉNYKÉPTARTÓKERET. Bőr bevonattal, selyembéléssel	6.—
2417.	MÉCSES. Aranyozott bronz, empire stílus . .	21.—
2418.	BOT. Faragott fa, XIX. sz. közepe	15.—
2419.	A HÁROM GRÁCIA. Bronz szobrocska, márvány talapzaton	23.—
2420.	SÉTABOT. Nád, elefántcsont fogantyúval . .	10.—
2421.	ÁLLÓÓRA. Ezüstözött rézlemez-állvánnyal, ütőszerkezettel. XIX. század eleje	22.—
2422.	NAGY HAMUTÁL. Vörös márvány, bronz kutyával	25.—
2423.	ÉKSZERDOBOZ. Aranyozott fehérfém . . .	5.—
2424.	TEÁSKANNA BORSZESZLÁMPÁVAL. Ón. Angol, XIX. század	40.—

		Kikiáltási ár pengőben
2425.	KIS ÁLLÓ VILLANYLÁMPA. Zománcozott ezüst, alabástrom talapzaton	27.—
2426.	OROSZLÁN. Erezett márvány	20.—
2427.	PRÓFÉTA A HORDÓN. Tréfás szobrocska. Elefántcsont és fa	15.—
2428.	ÁLLÓÓRA. Feketére fényezett fatokban, ütőszerkezettel. Készítette Pozsonyban Andrä Márton. XVIII. sz. második fele. (Hibás.) . . .	45.—
2429.	ÉKSZERDOBOZ. Paliszanderfa, rézzel berakott díszítéssel	18.—
2430.	VÁZA. Zománcozott réz	20.—
2431.	LOVAG, az innsbrucki Miksa-emlékről. Faragott fa. (Hibás.)	6.—
2432.	KORSÓ. Ón, XVIII. század második fele . .	25.—
2433.	VÁZA. Réz, márványszerű zománcozással, ezüst peremmel. Rapaport	28.—
2434.	TÁNYÉR. Ón, domborított címerrel. Modern .	18.—
2435.	MAGYAR FORMÁJÚ DRAGONYOS-SISAK 1708-ból. A tetején lévő vas-alak későbbi hozzátétel, valamint az orrvédő vas is	35.—
2436.	SÉTABOT. Fa, faragott dísszel. Következő felírással: Fait prisonnier le 6 Aout á Woerth. Souvenier de ma captivite. Leon Boucher. 1871	15.—
2437.	KABINETSZEKRÉNYKE. Diófa, titkos fiókokkal. XVIII. század vége	38.—
2438.	BOT. Faragott ébenfa, fogója elefántfő . . .	15.—
2439.	KIS FEDELES DOBOZ. Fa, boulle modorú berakással	16.—
2440.	PUTTÓ KARDDAL. Bronzszobrocska, márvány talapzaton	8.—
2441.	ÁLLÓÓRA. (400 napig jár.) Sárgaréz tokban, üveg burával	28.—
2442.	PUTTÓ KARDDAL. Bronz, márvány talapzaton	8.—
2443.	POHÁR. Kőszáli kecske szarvából faragva . .	17.—
2444.	SÉTABOT. Feketére pácolt fa, faragott elefántcsont nyéllel. XIX. század első fele	15.—
2445.	POHÁR. Kőszáli kecske szarvából faragva . .	20.—
2446.	BOT. Népiesen faragott dísszel	10.—
2447.	DOBOZ FEDŐVEL. Kőszáli kecske szarvából faragva. XIX. század eleje	16.—
2448.	HAMUTARTÓ. Aragonit, bronz sassal . . .	20.—
2449.	KEREK DOBOZ. Kőszáli kecske szarvából faragva	15.—
2450.	SZÖGLETES OLAJPALACK CSAVAROS ZÁRRAL. Ón, domború díszítéssel. Orosz, XVIII. század	40.—

Árverési Korlátny 1937. 4. rk 27

Matthias André

és Karl Köller voltak a Halbturn-i Harrach kastély stukkátorai.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler Burgenland, Wien 1935

6491

Matthias André

és Karl Köller voltak a Halbturm-i kastély stukkátorai.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1954

I. kötet

214 f

M. D. R.

ANDRÉ, Matthias stukkator

1765. Téltorony, kastély stukkódíszei dolgozik Köller M. C.-vel együtt.

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 166. l.

ELŐLJÁRÓ BESZÉD

Megkezdjük immár ötödik művészi évadunkat a világfelfordulás borzalmai között is, fennen lobogtatva a kultura, jelesen a magyar kultura szent lobogóját.

Ifju királyunk trónralépte és Szent István koronájával megilletése a magyar művészek lelkében nagy élmény volt, melynek művészi formájával küzködnek, keresve a legkülönbözőbb, annak megfelelő, de egyéniségükkel harmonizáló kifejező formát. A koronázási képeknek az a kis gyüjteménye, melyet most bemutatunk, csak egy része ennek a mozgalomnak, csak vázlatok, tervek, álmok, melyek békésebb időkre és kialakitásra, kivitelre várnak.

A három magyar festő, kiket bemutatunk, az ujabb művésznemzedék kialakult, kész, a magyar művészetet gazdagitó egyénisége.

André Rezső csak lelkében magyar, csak mivelődésének alapelemei gyökereznek a magyar kulturában, de művészete végső formái idegenben, jelesen a német kulturában alakultak ki. Valami lágy, zengzetes, álmodozó mimosa-lélek, ki ha megszólal, sordinot tesz a hangjára. Művészetében is ez a világ, ez a fátyolba borult

élet tükröződik, — jelentős uj és sajátos szint adva a keletiesen buja szinmámorban tobzódó magyar festészetnek s az ellentét hatalmával szinte kiegésziti, mindenesetre gazdagitja, szinezi annak tartalmát. Örvendünk, hogy rátaláltunk — őt a nagy világkavarodás sodorta haza német tanyájából —, most már remélhetőleg haza talált . . .

Koszta József kezdettől fogva itthon élt, neki a külföld semmit sem mond, ő Rómában is az maradt, aki Szentesen vagy Szolnokon volt, a buja, kövér magyar szinek, az életnek vaskos foltokban való, erőteljes egybefoglalásokban, gazdag egységekben, mély, szonorikus erőben való transponálója. Ez az ő látása, a leegyszerüsitett formáknak természetes egyszerüséggel, magától értetődő igazsággal való alakitása, Koszta egyéni művészetének alapja. Beleolvad ugyan abba a képbe, mely a magyar festészetet mint organikus egységet jellemzi, ha szenvedelmes erőben, patetikus érzésben foggant is a szinvilága, de a maga egyszerüitő foltlátásával meg tudta teremteni a maga külön világát is, melyben az élet igen eredeti módon és sokszor igen meglepő uj szinekben és sajátos formakapcsolatokban, éles fény- és árnyellentétekben nyilatkozik meg. Koszta művészi egyénisége ebben a kis gyüjteményben határozott reliefet nyert s most végleg legjelesebb mestereink közé emelkedik.

A harmadik festő régi ösmerőse a magyar közönségnek, de azért ez a kollekciója nagy meglepetés lesz

a gyüjtő előtt is. Ez a Zombory Lajos nem a kiállításokról ösmert állatfestő. Sem kézrajzai, sem hatalmas tanulmányai nem a köznapi és szokványos állatfestő művészete, hanem egy egészen uj Zomboryt és egy egészen uj állatábrázolást revelálnak. Mig elődei, teszem Pállik Béla, odaállott az állat elé és ennek külső megnyilatkozását, texturai hatását minél gazdagabb konkrét valóságában igyekezett visszaadni, nem törődve egységes megnyilatkozással, a benyomás egységével, az *ambiante* hatásával, mely oly nagy elváltozásokat szül formán, texturán és szineken, Zombory világlátása más. Ő éppen ezt az ambiantét keresi, a nagy formákat (s ez az uj lépés!), a formák mögött az állat lelkét.

Egy agrár államban, aminő Magyarország, nem természetes-e, hogy virágzó állatfestészet fejlődik ki?

Zomboryban meg van adva a képesség — nagyszabásu tanulmányai igazolják! —, hogy ezt az uj és elsőrendü magyar állatpikturát jelentős művészetével szolgálja, — ha viszonyait ugy alakitja, hogy *tisztán* a művészeti szempontok vezethessék, a nagy szemmel meglátott állatábrázolás mestere lehet. Nem a viszonyokat vádoljuk, nem vagyok hive annak, hogy mindent a környezettel mentegessünk, a művész egyéniségében rejlik legtöbbször az oka annak, ha nem tud urrá lenni viszonyain, mert éppen Pállik Béla nagy sikerei igazolják, hogy a magyar közönség, mely szereti az állatot, szereti annak művészi átszellemesitését is, még ha ez

az alakitás, mint Pálliknál látjuk, tulságosan kicsinyes formalátáshoz és felaprózott, ilykép hazug mesterkedésre is vezetett. Zombory művészete alapjában, legjobb példáiban egyszerübb, igazabb és összefoglalóbb, nagy érzéke van az állat és környezete egységbe foglalása iránt, érzi a tájat, a magyar levegőt, melybe állatjait beleállitja, hogy azok benne éljenek és véle egygyé váljanak, igy hát csak a helyes utat kell megtalálnia, ez pedig éppen itt, e kollekciójában mutatkozik meg előtte is: a nagy formák és a nagy egységek keresése és kialakitása egyedül alkalmas a magyar állatvilág művészi alakitására.

Dr. Lázár Béla.

ÖTÖDIK TEREM.

ANDRÉ REZSŐ MÜVEI.

78.	Szabad szinpad	200.—
79.	Félakt	300.—
80.	Olvadó hó	600.—
81.	Báb-csendélet	400.—
82.	Tanulmányfej	300.—
83.	Női fej	300.—
84.	Anya és gyermeke	400.—
85.	Vázlat	200.—
86.	Lovak	800.—
87.	Virágcsendélet	400.—
88.	Női arckép	1500.—
89.	Virágok	400.—

HATODIK TEREM.

ANDRÉ REZSŐ MÜVEI.

90. Legelésző kecskék	2500.—
91. Kecskék lejtőn	800.—
92. Tájkép	500.—
93. Tél	1500.—
94. Erdő télen	500.—
95. Városrészlet	600.—
96. Kecskék	1000.—
97. Utca	600.—

ANDRÉ REZSŐ: TÉL.

A HALLBAN.

ANDRÉ REZSŐ MÜVEI.

126. Mese . . . . . 400.—
127. Állomásépület . . . . . 300.—
128. Menetszázad . . . . . 200.—
129. Piknik . . . . . 300.—
130. Kecskék . . . . . 300.—
131. Part . . . . . 400.—
132. Töltésmunka . . . . . 300.—
133. Sakkozók . . . . . 200.—
134. Baka . . . . . 300.—
135. Arckép . . . . . 1500.—
136. Toilette . . . . . 300.—

VITRINÁBAN.

BATÓ JÓZSEF RAJZAI.

Ára egyenként . . . . . 400.—
Fölötte
137. KACZIÁNY ÖDÖN: A kardvágás. . . . 1000.—

HETEDIK TEREM.

ZOMBORY LAJOS KÉZ-RAJZAI.

98—125. A rajzok egységára:

Legnagyobbé egyenként	200.—
Középső nagyságué egyenként	150.—
Kisebbeké egyenként	100.—

ANDRÉ *Rezső*, festő és grafikus. Kisbér 1873 január 1., † Nürnberg 1920 májusában. Bécsben és Münchenben tanult, azután mint grafikus Németországban dolgozott. Rövid ideig mint rajztanár Sopronban és Nyitrán működött. Figurális kompozícióiból és tájképeiből 1917. gyüjt. kiállítása volt az Ernst-Múzeumban.

R. Gy. I. 53. l.
V

1442. Umbriai festő. A XIV. század

Madonna a gyermekkel.

A ~~felhőkön nyugva~~ emelvényre tett párnán gyermeket, akire jobbjával mutat lé nyúl, ~~[illegible]~~ Mindkettőjök f hogy a gyermekében kereszt láthat lást és szük ujjú piros ruha, mel mek, pedig kinek teste körül van polyáz Cherub lebeg. A zsámoly előtt v csúcsives felső részének diszét v szavak olvashatók: AVE. MARIA. GR

Fa, méretei 117: ~~55~~ 53·6 cm.

Vétetett 1895: IX. 15-én

Elszámoltatott 1895: X

Az elszámolásra nem

904: IV. 22.

Az 1380 pzmal.

59601-95

André Rezső

Kell. kiáll. Ernst

Irod
2

Elek Artur:

Három magyar festő

Az Ujság. 1917. szept. 8.

[Badehaus]

körépütt van a diszes „Fürdő"", mely
álnak, s a mely fölött Budapest czí-
Von Buda-Pest]. Fölül a lóvasuti
alól a „Gőzhajó-Állomás" [Damp-
ndéglő"" [Restauration] és a „Szö-
obbra a „Gépház" [Maschienen-
Quelle] van föltüntetve. Felira-
kívül, a kép alatt két sorban:
ndapesten.
el in Buda-Pest."

nalkeretnek 11.8: 17 c/m.

112/93 N° 84.

megírva

André Rezső

U. 2204

Németországban élt a művészetében is német befolyás alatt áll. Most kezdi hazai tájképei, pasztelljei kiforrt mesterét mutatnak.

Pesti Hirlap 1917

szept. 8. (K. K. L.: Új csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban.)

NYITRAVÁRMEGYE

A KÉPKIÁLLITÁSRÓL.

Szerkesztette Havelné Blaskovich Irén.

A megnyitás.

Hogy a müvészet gyönyörü kitevője az életnek, s hogy az egyetlen nemes szórakozás, melyben a kulturember minden lelkihangulatához megtudja találni a harmonikus felüditő motivumokat, semmi sem bizonyitotta be jobban, mint a f. hó 6-án ünnepélyesen, nagy keretekben megnyilt több napos, sétahangversennyel, s theával egybekötött képkiállitás. mely a vármegyeház diszkrétül elegáns termeiben folyt le. Mikor a délszaki virágokkal, perzsa szőnyegekkel, szobrokkal diszitett előcsarnokba léptünk, honnan az intimusan dekorált, fényesen kivilágitott terem hivogató perspektivája ötlött kellemesen a szemünkbe, azt kellett hinnünk, Pottyondy őrnagy s rendező hivatásos müvész gárdája a mesebeli csodavessző segitségével egy darab fővárost varázsolt elénk, s csak be kell ovatlanul hunynunk a szemünket, hogy az előkelő válogatott közönség, az emelkedett millieu eltünjék, s ujra a kisvárosi sablon unalma asitozzék felénk. A meglepődés, a csodálkozás önkénytelen felkiáltásai, az őszinte elismerés meleg szavai töltötték be kedves össze-visszaságban a levegőt. Mindenki azt találta, hogy ilyen nivóju minden részletében müvészies elrendezésü kiállitás itt még nem volt, s egyhamar nem is lesz, s ugyancsak elismerte mindenki, hogy a kiállitás annyi szépséget nyujt, hogy ide nemcsak el lehet, de el kell jönni a megszokottság lenyügöző félelme nélkül. *Pottyondy* őrnagy mint figyelmes szeretetreméltó házigazda önérzetesen egyszerü katonás szavakkal nyitotta meg a kiállitást, üdvözölte a fényes társaságot, megköszönte az arisztokrata és uri családok áldozatkész részvételét, melyeknek támogatásával valósulhatott csak meg ez a nemes eszme a még nemesebb cél érdekében. A közönség élénk kiváncsisággal oszlott szét az otthonosan berendezett termekben, s meleg érdeklődéssel, s őszinte hódolattal fordult a megjelent müvészek felé, kik gyönyörű vásznaikkal annyi frisseséget, elevenséget hoztak a kiállitásba, s annyi odaadással, s hozzáértő munkával fáradoztak a siker érdekében. *André mester Belányi Viktor* festőművészek, *Weinwurm* müépitész és iparmüvész, *Sülle* grafikus és festőművész, a mi jólismert müvészi kvalitásu *Höllrigl* tanárunkkal együttesen vállalták a rendezés nehéz és kényes feladatát, melynek technikai nehézségeit *Zimmer* i adapród belső architektus és *Gáspár* főhadnagy oldottak meg a legfényesebben. Az interieur melegsége megintcsak Pottyondy őrnagy kiváló izléséről tesz tanuságot, az ő ideái szerint rendezték be a hivogató kis fülkéket marasztaló emplacement-okat, melyekből a biedermeier kor bájos levendulás illata árad felénk.

A megnyitásra eljött *Lányi* országos hirü szobrászmüvészünk maga is, aki bizonyára jólesően konstatálhatta, hngy grandiozus bronzainak, finom márványainak milyen meg. illetődött elismeréssel adózik a müértő közönség. A cigánymuzsika csöndesen jajongó hangjai szétsirtak a levegőben, a hullámzó zsongásban egy-egy foszlánya belemarkolt a szivünkbe. A sok szép fiatal leánynak, akik kedves szolgálatkészséggel, bájosan szolgálták fel a theát, hachét, sandvichet és édes süteményeket, a bolondos Pierrot juthatott eszébe, ki most ugyancsak hütlen lett hozzánk egy jó darab időre. Ők azonban a fiatalság örök erejével most is elhozták vidámságukat, mosolyukat, szemük csillogását e komoly légkörbe, mint eleven meggyőző dokumentumait annak z öröktől való igazságnak, hogy az életnek a halál fölött is van joga, melynek elismerésére sohasem volt talán annyi szükségünk, mint most ezekben a sulyosan komoly időkben. A képek szemlélése közben a mi jó öreg *Áldorink*, a theadélutánok maitredu plaisirje mókázó jókedvvel harangozta be a hangverseny megkezdését, melyre értékes müvészi nivojánál fogva minden egyes alkalommal külön ki fogunk térni, most elsősorban a kiállitott képek méltatásába és magyarázatába óhajtunk elmélyedni.

A képek.

A kiállitást magát két részre kell osztanunk s pedig a régi iskola mestereire s a modern irány képviselőire. A régi festészet visszapillantást nyujt nekünk a XVI. század legelejétől a XIX. század végéig, amikor a festészet egy uj szabadabb irányt vett fel. A kis terembe nem léphetünk a megilletődés érzése nélkül, hol Bassano szélesen kezelt bravuros tájképe, Tiepolo, a nagy igazi renaissance festő, megkapó Fortunája, Guido Reni a XVII. század vallásos szellemét őszintén kifejező Madonnája, Garzia ügyesen könnyedén előadott velencei tájképei az olasz iskola remekeibe ad egy kis bepilantást. Gyönyörködve állunk meg Murilló gyöngéd átszellemült Szent Jánosa előtt. Kupetzky a Nürnbergbe elszármazott magyar művész férfi arcképe a mester erős jellemző képességéről, széles felfogásáról tesz tanuságot. E. Ender, egy Esterházy grófnőt ábrázoló portrait-ja a rokoko könnyed báját sugározza felénk, egy ismeretlen festőnek finoman kezelt női arcképe, a Zamoyski grófok képtárából, pedig a biedermeier kör elragadó egyszerüségét állitja elénk. A németalföldi festészet virágkorát juttatja eszünkbe az nehány vászon, melyek közül Teniars, a parasztok és szatócsok oly szellemes és megfigyelő mesterének két kocsmai jelenete ragadja meg a figyelmünket. Wenigs állatokat ábrázoló, a legfinomabb részletekre kiterjedő képe, egy városi tanácsos képmása Simon de Vos-tól megállásra késztetnek. Két bájos élénk virágos ismeretlen mesternek csendélete zárja be a sötét, barna tonusu képek sorozatát, mely müvészi felfogásnak europaszerte oly sok ideig volt döntő hatása a festészetre mig nem egy merész francia festőcsoportnak, a barbizoni iskola megteremtőinek sikerült a világosságot s napfényt vásznaikon megrögziteni. Diaz elragadó liraisságú, ezüstszürke tájképe a modern festészethez mutatja meg nekünk az utat, rokonvonást találunk közte és br. Mednyánszky az opálszinü ragyogásnak, a párás viz partnak leheletszerü finom festőjének három képe között. Jannin gyönyöröen megfestett virágcsendélete bámulatba ejt, mely a tárlat egyik legfinomabb műremeke. Büszkén nézzük a grandiózus Munkácsy meggyőzően kitünő paraszt fejét, Lodz Károly finom tónusúasztagolását s Rippl Rónai korábbi évekből származó képét melyen Munkácsy hatását lehetetlen észre nem vennünk. E muzeális értékü teremben még a XVIII. századból származó iparművészeti remekben s pedig két csodálatosan finom, nagy gonddal és merészséggel elkészitettel efántcsont relifben is gyönyörködhetünk.

A régi mesterek megdicsőült ihletéből szinte jól esett a modern friss jelenetek, szemlélésébe merülnünk *Székely, André* és *Belányi* festőművészek képein, melyek a nagy teremben vannak festőien elrendezve; érezzük, hogy e képekkel együtt élünk mert hisz a mi életünket, a mi történelmünket rögzitették meg mesteri módon. Ezt főképen Székely Andor művészetéről mondhatjuk el, kinek belga tárgyu, bájosan könnyed modorban papirra vetett szines meleg aquarelljei és rajzai nyertek kulturtörténeti jelentőséget, mert azok a festői flamand város részek, melyekben szinte látjuk az emberek sürgését, forgását, helyrehozhatatlan műtörténeti károkat szenvedtek e borzalmas háboruban, sőt egyes városok, mint Ypern is, egészen megsemmisültek. A közönség meghatott gyönyörüséggel szemlélte a szines rajzokat és a napsütéses, előkelő tónusban tartott, bravurosan kezelt vásznakat. A három modern mester közül az ő művészete áll legközelebb a nagy közönség megértéséhez és szivéhez. Noha André mester impresszionista tájképei, csendéletei és portraiti sem arattak kisebb sikert. Műveit a derüs meleg fény és levegő veszi körül, szinte érezzük, hogy a mester mennyi érzéssel és megértéssel alkotta meg műveit. A trencséni várnak egy részlete szemünk elé állitja, milyen bravurosan bánik egy bájos őszirózsa csendélete a szinek finom dekorativ harmoniáját állitja elénk, portraitiból szinte kiérezzük, hogy milyen biztos meglátással, nehány merész vonással ki tudje hozni a karaktereket anélkül, hogy keménység volna bennük. André mester képeiben érezzük az életet, a tömegmozgást, mely különösen Gmünden am Mainban tartott történelmi ünnepélyről való aqua tinta technikával előadott művén a legszembeötlőbb. Életet lehelnek ceruzarajzai is, melyek a háborús jelenetek egy-egy pillanatát rögzitik meg,

André mester, ki a Radier egylet tagja s állandóan kiállit a Glaspalastban, a legtisztább impressionisták közé tartozik, ki festői gyorsirással csak a jellemzőt látja meg s ignorálja az olyan részleteket, melyeket a gyors összefoglaló vizió nem foghat fel.

Képeink érdekességét fokozta az is, hogy nehány fényesen sikerült vázlatot jóformán szemünk láttára készitett. Szeretetreméltó igazi müvész egyéniségével belopta magát a szivünkbe annyira, hogy igazán fájlalni fogjuk, ha a gyönyörü kiállitással együtt az ő kedves vendég szereplésének is vége lesz. Müvei közül már többet meg is vettek. Belányi Viktor, kinek Münchenben igen jó hangzásu neve van, dekorativ művészetétől

idegenkedik a közönség leginkább, pedig festői temperamentumát merész, gyors művészi felfogását, az individualizmus erejét, melyek alakjaiból, csendéleteiből felénk sugároznak, nem lehet elvitatni. Az erőteljes konturok, melyek élénk szineit határolják nyugalmat hoznak, s monumentális értéket kölcsönöznek müveinek, s megadják festményeinek a dekorativ jelleget. Belányi a természettől, realizmusától eltér, motivumait csak annyiban fogadja el, amennyire a stilizáláshoz szüksége van, egészen szabadon, a megszokott formáktól eltérően, merészen uralja a szineket, s a mozgás és testtartás egyszerüségében, a rajz tudatos befejezettlenségében találja meg azokat a hatásokat, melyek őt tisztán a dekorativ festői stilus kifejezéséhez vezetik. Már témáinak önálló beállitása is mutatja merészen uj felfogását, mit különösen az anya gyermekével ábrázoló képe bizonyit a legeklatánsabban. E képe nagy feltünést keltett komoly müvészi körökben, a lapok irtak is annak idején róla. E képen nem látunk semmit az anyai szeretet édeskésségéből, hanem csak a zöld szin festőien szétömlő reflexében gyönyörködhetünk, mely a fiatal anya, s gyermeke erővel megrajzolt aktján vibrál, s mely tonust a müvész olyan bravurosan érvényre juttatja. Portraitit az elevenség jellemzi, csendéletetei nagyon vázlatosan vannak kezelve, melyeknek legelevenebb ellentétei Csabai Uj kinosan pedáns kidolgozásu, Pentelei Molnár stilusára emlékeztető, csendéletei. A közönségnek tetszettek ezek a nagy szorgalommal megfestett k pek, melyek csupán a festői készségről, nem pedig az eszmei tartalomról is tesznek tanuságot. Csabai Uj festői tehetségét azért nem szabad kétségbe vonnunk, annál is inkább, mert mint halljuk ő nem is hivatásos festő. Bizonyára tanulmányok utján az ő festészete is más irányt venne fel, mely már ugyis sok sikert aratott.

Sülle a grafikus és festő előkelő müvészetét ezredünk hősiesen elesett tisztjeinek finoman megrajzolt képein érvényesitette. Köuny szökött a szemünkbe, mikor a hősök élethüen ábrázolt képmásait Ő felsége képe körül csoportositva megpillantottuk, jelképeül annak, hogy dicső emlékük örökké élni fog lelkünkben, mint ragyogó példái a király hüségnek s önfeláldozó hazaszeretetnek. A tárlat szépségéhez az arisztokrata és uricsaládok átengedett ujabb mesterektől származott képei is nagyban hozzájárultak, mint Bihari Baditz, Olgyai, Boem Ritta, Ferraris Pongrácz, Mészöly, Neogrady Kallos, Bosznay Tibor Ernő Háry, olyan nevek, melyek egy maguk is biztositanák a tárlat előkelőségét. Két valódi Dürer fametszetet is őszintén megcsodáltunk. S ha már most *Lányi* mester erővel teljes csodaszép bronzait, s finom nőiaktját, Vas György meggyőző Krisztusát is megcsodáltuk, azt hiszem azzal a tudattal hagyhattuk el a kiállitást, hogy őszinte müélvezetben volt részünk.

A hangversenyek.

A kiállitásnak egyéb müvészi pontjai is voltak, s pedig a nap-nap mellett megismétlődő hangversenyek, melyek maguk is elegendők lettek volna egy müvészi estének betöltéséhez. Nem is csoda, mikor olyan ének müvészetben, mint amilyet *Feldl* Sándornétől két izben is hallottunk volt részünk. Az ő finom kifejező hangja, s Svärtström szerü előadás módja magasan kiemelte sok hivatásos koncerténekesnőn. Méltóan, kellő megértéssel kisérte dalait *Tenczer* Gyuláné, őszintén sajnáljuk, hogy őt külön nem hallhattuk eddig. Dr *Biró* Bella hegedüjátéka elsőrangu volt, bravurosan kezeli a vonót, élveztük több alkalommal intelligens játékát, mint általában finom meisseni-porcellánra emlékeztető megjelenését is. *Sztránszky* Irén meglepő rutnnial előadott dalai elsőranguak voltak. Előadásában annyi a drámai erő, kifejező kedves hangjával olyan jól tud bánni hogy nemsok választja el attól a nivótól, a hol a diletantizmus müvészetté válik. *Miksik* Mariska nagy készültségü, szorgalmas technikáju zongorajátékában többször őszintén gyönyörködhettünk. *Filberger* hegedüjátékáról nem mondhatok már ujat, a nyitrai zeneértők már annyiszor méltányolták finom játékát, hogy most csak ismétlésekbe bocsájtkoznék. *Tomaschek* Emmike zongorajátéka nemcsak az ügyes technikai készültségü játékost, hanem a zeneértőt is elarulta, ennek legjobb bizonyitéka, hogy Filberger őt választotta hegedüsolojához kisérőnek.

Előkelő müvészi élvezetben volt része a közönségnek, *Csippék* Margit énekmüvészetében ki De Sanetis mester tanitványa. Kitünően megválasztott müdalaiban fényesen érvényesült kifejező drámai szopranja tömör csengő hangjának finom hangszinezései nagy jövőt jósolnak a fiatal müvésznőnek, kit a közönség nagyon melegen fogadott és zajosan ünnepelt annyira, hogy másnap egészen improvizáltan a publikum ismételt frenetikus óváció mellett enekeinie kellett. Ezért *Langhammer* Vincénének kell a legmelegebben köszönetet mondanunk, a kinek a meghivására jött el Budapestről, a nemes cél érdekében a müvésznő. *Gózon* Gyulát megint örömmel üzvözölhettük csodaszépen énekelte két legujabb dalát, annyi drámai erőt vitt bele háborus tárgyu énekébe, hogy ez már nem is ének, hanem drámai művészet volt, a közönség, mely kedvéért zsufolásig megtöltötte a termeket, őszinte melegséggel ünnepelte. Végül még a a *Kálix* fiuk pompás zongora játékáról, kik naponkint önfeláldozó buzgalommal kezdik meg a koncerteket avagy kisérnek, a szerint a mint talentumos zenei készségükre szükség van, kell a legmelegebben megemlékeznünk.

Áldori lassan egészen a mi házi müvészünk lesz, aki ugy szellemes ötleteivel, mint mókáival állandó derültséget hoz a különben komoly programokba. Multkor különben az egyik délután ujból megmutatta a Schubert dalok előadásával, hogy értékesebb müvészetet is tud produkálni, ha kell, Őszinte tapssal jutalmaztuk.

A széleskörk nagy érdeklődés, mely ezt a sokoldalu müvészi vállalkozást kiséri, arra inditja a rendezőséget, hogy a kiállitás tartamát meghosszabitotta. Reméljük, hogy a társaság továbbra ilyen szépen támogatni fogja e szép kiállitást, melyre legközelebb ismét visszatérek.

Havelné Blaskovich Irén.

A kiállitás bevétele kedd estig 3815 K.

NYITRAVÁRMEGYE
FELELŐS SZERKESZTŐ: D. FÁTH FÜLÖP

André Rersö

1917. gyüjt. Kiäll. Ernst
nél

O. M. Kapzom. Társ
1916-tav. Kiäll-
Kuskenyáj, of.
1918 tav. Kiäll
Gerencsér me-
nyecske, of.

✓

André Recsó, festő.

1917-ben gyűjteményes kiállítása volt az Ernst-Múzeumban. A világháborúban mint katona vett részt s akkor szerezte súlyos betegségét, melybe 1920 májusában halt el a nürnbergi klinikán.

Az Újság. 1920. május 16.

André Rezső
festő
szül. Kisbér 1873 jan. 1.

André Rezső, festő, szül. 1873 jan. 1-én Kisbéren, 1896—97 az ált. festészeti szakosztályon Griepenkerl tanítványa volt.

Fleischer Béc 28.1.

5133.
T. [illegible].

rében a nyeregben Zeng városa lát-
vitorlások közlekednek, előteré-
ban kecskék legelnek, megrakott
kerekét alátámasztják és amely
fi áll. Felirata

gegen Zeng in
tien.
s Zeng en
tie.

a rl. 28.9: 39.5 cm.

303-98.
8-24.

André Rezsö

Az Ujság 1920 május 16 sz.

André Rezső, rézmetsző és kőrajzoló; szül. 1873 január 1-én Kis-Béren. Művészeti tanulmányait a bécsi képzőművészeti akadémián kezdte és Münchenben Gysis vezetése alatt fejezte be. Jelenleg Németországban él s főleg német folyóiratok és könyvkiadók részére dolgozik.

35

Andréjka

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1907. I. 447. l.

André Rudolf

festő

[Stil. 1873. Kisbéren] + 1920.

Sopronban és Nyitrán működött, Németországban is végzett grafikus munkát.

Falfestménye volt a soproni honvéd főreáliskolában (1916) mely Sopron ostroma alkalmával 1945. elpusztult.

Belanyival és Harmossal 1917. koll. kiáll. Sopronban

✓ Csatkörl ✓

André Rersö

Figurális és tájfeljeket fest.
Münchenben tanult 1917
az Ernst Meisenbach Koll-
kiáll
Művészet 1917 65.

✓

Carducci VIII. 223

André Rersö

Műcsarnok

Sopron
főreáliskola

1916. tav. Kiall. 86
1918. tav. Kiall. Nyitra 199
André Rersö.

Tolna h. n. III. 121.

André Rezső

l.

Csatkai Soprexl.

17. l.

Trí bronsból VIII. 186.

André Rezső

André *Rezső* festő, *1873, †1920. Németországban grafikai munkát végzett, Sopronban és Nyitrán alakos és tájképeket festett.

Ujabb Lex.
II. k. 382. l.

André Rersö

1920.

+ ~~1919~~. Neinetorvíczka

Lanyi Dersö sobrán
tudja.

Sole megkérdezni.

Laid még Belányi Viktor
életrajzát.

Rajz : Tollrajzok
Andrée Rezső

Művészet V. évf 1906 343-347. l.

André Rezső MDK

festő

Csatkai Endre: A 40 éves Soproni Képzőművészeti Kör története.

MDK

André Rezsö, festöm.

arckép - és tanulmányfö-müvel szerepel.

? kiállitás. IV.terem.
Müvészet.1918. 4.l.

MDK

André Rezső

Művészet 1918. 4.1.

MDK

André Rezső festő

Résztvett az 1916.évi tav.tarlaton.

KMT 1916.tav.kiáll.

André Rezső

MDK

Kecskenyáj, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

André R.

a münchení Képzőművészeti Akadémi magyar növendéke;

beiratkozás éve 1897

Jószai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis

1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10. 1 149 1

MDK

André Rózsi

Kompozició

Kompozició

Francia, spanyol köztársasági és magyar müvészek kiáll. N.Szal. 1948. aug.

André Rózsi

festő Paris

Nemzeti Halva

1948.

aug. szept

Kiall

Népszava

1948. aug. 18.

Sos istike

~~Tekintetes~~

~~S a l a m o n~~ F e

~~mint a zólyomi~~ vá

Egyúttal tisztelettel kérem kegyeskedjék lehetőleg azonnal tudomásomra adni, hogy Fischer János megyei hajdunak felmondhatom e a lakást és gondoskodhatom e uj lakókról, esetleg a két lakás össze kapcsolásával egy lakóról?

Zolyom 1907 martius 2án

Zólyomi várfelügyelőség

Valamon Ferenc
várfelügyelő.

173/1907. szám. Érkezett. márczius 4én.

André Rózsi
Kompozició
Kompozició

Francia, spanyol köztársasági és magyar
művészek kiállitása. Nemzeti Szalon, 1948.
augusztus, 9

MDK

André Rózsi

Sós E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar müv. kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

André Rudolf
1873 Kisbér - 1920

Németországban tanult és dolgozatt. Később Nyitrán
Mint katonáskodó müvész az 1917-es soproni kiállitáson részt vett.
Belányival az akkori honvéd hadapród iskolában fal festményt készitettek. /elpusztult/.
Külön kiállitása is volt a muzeumban Belányi, Harmos és Ágostonnal.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962 Sopron 20.1.

Andre von Wien MDK

Pozsonyban megtelepedett ausztriai származásu festő

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei Bp.1955.91.1.

Andre von Wien MDK

Valószinüleg Bécsből származó pozsonyi festő, 1478-149o között müködött.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. ~~55~~87.l.

M.D.K.

Andre von Wien „festő vagy nyomdász"

1478-1490. között pozsonyi okiratokban mint tüneges is szerepel. Polgárjogot kér, vámmentességi kérését figyelembevették, Linhart tüneggel együtt dolgozik; 1490-ben nagy lámpást tüneget, adót fizet.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 48. old.

megírva

Andrea di Firenze

~~intagliatore~~

legnaiolo, faparagó

l.

Budinis 47. l.

fent valószínűleg

1480. ~~Bl~~ firenzei nobra

Jacopus, Blaxius

fia nobrius, mivel

bekk fentit arra

vele egyett ~~mint~~ Chimenti Ca-

nicia Mátyás részére

Budain vesszett egy

évre.

inisztériumnak f.évi február hó 18.-án
, az óbudai Rondella ügyében a követ-

emlékek Országos Bizottsága, mint meg-
.A székesfővárosilletékes ügyosztályá-
sitás szerint a Rondellát lebontani
atályosabb megvédése érdekében az épü-
multban megvásárolta a székesfőváros.
ntására vonatkozó részei tehát minden

Andrea di Giorgio da Raguza, dalmát fafaragó. 1493-ban Anconában dolgozott.
Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1907. I. 455. l.

Andre,aranymüves

A soproni külváros 2.fertályának telekkönyvében szerepel 15 6-ból.-"Andre goldner ain 1/2 hauss." ~~xxx~~ 354.old

Házi Jenő: A soproni külváros 2.fertályának telekkönyve az 1536.évből. 353.old

Soproni Szemle,Helytört Folyóirat.XIII.1959.Sopron

Andrea Guvina, dalmát festő és képfaragó, l. *Gavina v. Gruvina A.*

Andrea de Nicolo da Curzola (vagy *Andrea da Sebenico),* dalmát festő. Velenczében élt s 1582-ben valószínűleg ott is halt meg.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1907. I. 461. l.

Andrea di Nicolo da Durazzo, dalmát építész. Giorgio da Sebenico (l. o.) tanítványa volt, kinek műhelyébe 1445-ben lépett be.

U. o. I. 461. l.

Andrea da Trau, dalmát kőfaragó, aki 1460 körül Velencze szolgálatában állott.

U. o. I. 464. l.

Andrea Trevisano, építész; szül. 1514 körül. Az 1540- és 50-es években Erdélyben valószínűleg Izabella királyné szolgálatában állott s Buppl Antallal (l. o.) együtt Erdély erődítési munkálatait vezette. 1544-ben és 1554-ben mint tanut említik az egykorú források.

Böheim Vendel: A Habsburg-ház műkincsei. *Magyar Műkincsek.* Budapest, 1901. III. 13. l. — *Szendrei János dr.:* Magyarország középkori várai. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1908. 196. l.

Treviso, Andrea da
no XVI. w

l.

Hadtört. Kösl

1933. 820. l.

niegnieżni!

niegnieżtem

~~Veröczemegye VII. 289~~

Trevisano, Andrea

mint Antonius Bufalus architectus regedje, Nagyszeben eröditésén dolgozott a XVI. Ujázadban.

irod

Magy. 30. l.

Trevisano András

XVI.

l.

Palakiváros

108. l.

velencei szár marási
~~A~~ bejzi öpítesz. ~~valószínű~~
~~leg Castaldo seregével~~
~~pusott erdélyre~~
Izabella kiralyné majd
I. Ferdinand szolgálatá-
ban állott. A " "
címet használta. Már az
1540-es evektol

Buppl (vagy Mentallat egyik
Benzére, Nagyrabon és
Gyulafehérvár erődítéseit
vezette.

1552. ~~Beisbe~~ Kassán és Possessyon
át Beisbe utazott ~~[illegible]~~ mert
az erdelyi püspek sokalva azt a
bert amelyet a kiralyneki Beisben
igért, ~~nem~~ munkadiját nem
fizette ki.

Trevisano Andrea

hadi épitéz

Beszterce XVI. 7.

wod

Z

Magg Boll

Trevisano, Andrea

Gyulafehérvár

red

z

Magg Boll

BALLÓK GYULA
papír, könyv, hírlap és írószer nagyskedése
SZEPSI, Horthy Miklós út 67.

Trevisano, Andrea

Gyulafehérvár

1602

=

Gyalókay Bollettino

347. l.

Trevisano, Andrea

Nagyszeben

cród

z

Gyalókay Bolletino

347. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Trevisano, Andrea

Beszterce XVI. 27

Wód

z

Gyalókay Bolletino

346. l.

Andrea Trevisano

rröd

Jahrb. d. Kunstsamml.
d. Österr. Kaiserh.
IV. Register. 3488,
3774/5. N.

Trevisano Andrea

Magyarban ~~Erő-dítésen~~ védőnünkein dolgozott a XVI. században

Erd

Gyalókay Jenő:

Erdély várai 1736-ban.

Hadtört. Közl. 1935. 239. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

NYOMTATVÁNY

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

TREVISANO, Andrea. A XVI. sz. közepén erdélyi erődítések vezetője volt. /A.N.B./.

Maggiorotti, 442.

Trevisano, Andrea

Nagyszeben

Erod

Magg Boll

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Treviso, Andrea da

l.

Banfi Erdély

298.8.

Andrea Trevisano

iród

Böh. 15.

Andrea Trevisano

epitez

irod

Szd 196. l.

1908

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakb*

Magaviselete .....

Szeged, 191.... *év* ....

Látta az atya vagy helyettese:

Trevisano, Andrea II. 196.

TOBIAS ANDREA, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
213- Tobias Andrea, Leutschau. 15z.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974.

Andrea Ungharus

festő

Milano. Magántulájdon
(1943.)

Krisztus ostorozása. 1400.
Fa, tempera 180 X 100 cm.
Egy magyar főúr családja
körében végig néri az
ostorozást –

Jelenvé Andrea Ungharus.

1943-ban 280.000 lí áért adtál
el.

1444-ben mint Andreas Mi-
chaelis de Ungheria
emlitve Balogh J.
Szép Műv Muz. evk.
1927. IV. 93. l.

Gerszhon István: Magyar mű-
kincsek és emlékek Olaszországban
Kézirat, 1942-43.

M.D.K.

Andrea Tischer, asztalos

1443-ban Pozsony város
óráját javította meg

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai kiadó, Bp. 1967. 41. old.

M.D.K.

Andreae

Lásd Zala c. cédulát!/! A pécsi Szent Péter székesegyház freskófestői között emliti a szerző Lotz, Székely, Beckerath neve mellett.

Gosztonyi Gyula: Pécsi meséskönyv. Pécs. 18. l.

M.D.K.

Andreae Károly, festő

Kapott megbízást a pécsi dóm átalakítási munkáit vezető Schmidt Friedr. bécsi építésztől a templom figurális kifestésére, mellyel 1888. jul. végéig kötelező készen lenni. Munkadija 72.000 frt. A dóm dekoratív festése felett való döntés jogát Schmidt fenntartotta magának akkora, ha ezek a képek készen lesznek.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1885. VI. évf. aug. 26. sz.

Andreae Károly

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 476, 496, 500–X.

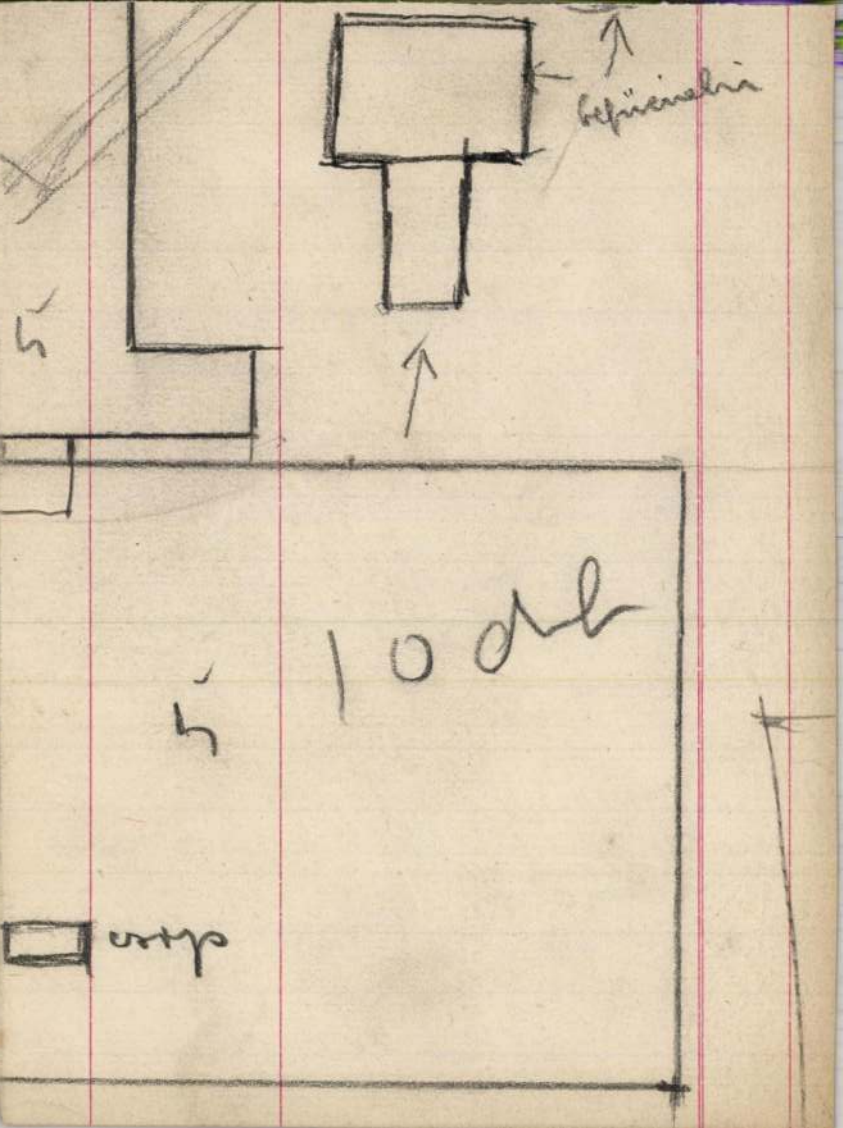
befürchtet
5
5
10 db
corps

Andreae Károly

Vas. Ujs. 1885. 489. l.

A pécsi székesegyházban, mely most van ujitás alatt, a falfestményeket külföldi művészre bizták. Schmidt bécsi dóm-épitő, ki a restaurálás munkáit vezeti, Göbbels Mátyás kölni káplánt szemelte ki először, mint a ki a középkori stilszerű templomfestészetben jó névvel bir. De Göbbels nem vállalhatta le a munkát s most Andreae Károly nevű külföldi festővel kötötték meg a szerződést, 72,000 frtban. Még ez évben tartozik megkezdeni a festést és 1888 közepéig bevégezni.

Paprik

RIGLER-P

BUDAPEST VIII, KOMÁROMI FERE

MDK

Andreä Károly festő

Rajna vidéki, 1885-88-ig Beckerath Mórral a Pécsi Bazilika fő- és mellékhajójának képeit festette.

Dr.Dolenetz József: A Pécsi Bazilika.

Vasárnapi Ujság 1891. 25.sz. 398-404.l.

M. D. K.

Andreä Károlyi festő

1885 ben fogott a pécsi nézeregyház tiffertésétig. Ekkor készült a déli homlokzat 12 apostola.

repr.: 11-12 old, 15-16, 18, 19,

Az ujjáalakitott pécsi nézeregyház.

Pécs 1891, 7

No. 8

Andreä Károly festő M.B.A.

Mül. 1823 köln mellett. Düsseldorfban Schadow tanítványa. 1845: Rossi. 1854 ben Drezdában telepedett le. Főleg oltárképeket festett. 1882 ben Párizsban dolgozott.

Az ujjáalakított pécsi nőtesegház. Pécs 1891, 45

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 1813 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] 1815; [illegible]
1854 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 1881 [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
1871, 42

MDK

Andrea" Károly

Falifestményei a pécsi bazilika főhajójában:

Krisztus tanitása a hegyen.
Az utolsó vacsora.
Krisztus levétetik a keresztről.
Krisztus viszi a keresztet a Golgothára.
Veronika kendője.
Siránkozó asszonyok.
Repr.

Vasárnapi Ujság 1891. 25.sz. 411.o.

Andreä Károly festő M.D.U.

A pécsi dóm fő és mellékkajó képeinek festője.

Mühlheimben született 1823. Düsseldorfban tanult. Kölnbe majd Romába ment, 1854 ben Drezdába költözött.

Gerecze P. A pécsi székesegyház és falfestményei Utmutató ... Pécsett 1891, 8-9, 83

MDK

Andreä K. Pécs

Velics: Az egyházi... Kat.Szle, 1894. 3o-51, 233-247, 419-44o, 529-6o3, 799-812.

MDK

Andreä K.

Kat. Szemle, 1894. 30-51, 233-247, 419-440,
529-603, 799-812.
Velics: Az egyházi...

MDK

Andrea Károly festő

Schmidt épitész 72.000 forintért Andrea Károly és Beckerath Mór rajnavidéki egyháztörténeti festőket szerződtette a pécsi székesegyház fő- és mellékhajóinak és azok mennyezeteinek freskókkal való festésére.

Cikk: Legszebb templomunk.

Reggeli Ujság, 1897.nov.4. 6.l.

MDK

Andra Károly /német festő/

A pécsi székesegyház 1883-ban kezdett átépitésekor a falfestményeket festette, több német és magyar festőművésszel.

Gerece Péter dr.: A pécsi székesegyház.

Magyar Épitőművészet 1907.9.sz.4-6.l.

MDK

Andreä Károly

B. Forster Gy.: Schulek Frigyes t. tag emlékezete. Bpest a Magyar Tud. Akad. kiad. 1925. 22.1.

MDK

Andrea" Károly

Schmidt Frigyes a pécsi székesegyház restaurátora,a templom kifestését Andrea" Károlyra, Beckerath Móricra és Bamberger Gusztáv díszitő festőre bizta.

B.Forster Gyula: Schulek Frigyes t.tag emlékezete.

A Magyar Tudományos Akadémia elhúnyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek.XIX.k.6.sz.22.l.

Andreae Károly

Hiába stilizálgatott Andreae festő az alakjain, mégis csak németek lettek azok és nem bizánciak, ahogy akarta.

Szőnyi Ottó dr. A pécsi székesegyház. Magyar Művészet: 1929. 500. l.

501. l.

T. 88.

z-ot, jobbra pedig Buda várát
hegyet látjuk. A két várost össze-
tünik szemünkbe. Felirata fölül

EST.

1. Donau fl. és befejezése 11.

.2: 22 cm.

MDK

Andreae festő

Hiába stilizálgatott Andreae festő az alakjain, mégis csak németek lettek azok és nem bizánciak, ahogy akarta.

Szőnyi Ottó dr.: A pécsi székesegyház.

Magyar Művészet, 1929. 500.l.